

No - 494
(क)(ख)(ग)

Title = श्री कठञ्जलि

Extent = 85+28+236
= 349

Subject = काव्यम्

कौकपठचरितम्

४९२

श्री.
क.च.
१

ॐ श्रीगणेशायनमः ॐ श्रीगुरवेनमः ॥ शुभं ॥
ॐ जीयात्तातानंगपतङ्गदाहः त्वदांगिनोनेत्राणि
विप्रदीपः यस्यांतिके अत्रिदृशानिवेशश्चिद्यंकि
रीटेनुकराः अयेते ततोत्पृतिदहतादद्यानिस
शूलिनोलाचनपावकोवा धूमानभिज्ञापिरतेरज
स्वमस्वस्वतेर्योजनिसूत्रधारः भालस्थलीरङ्गना
लेसुदस्यङ्गताशनस्ताण्डवकृत्सवाव्यात यस्मिन्
तिप्राणसमः शरीरमुन्मालकायेवमुद्गर्भमोच ना
नेत्रमोसूत्रितवह्निमाद्यमाव्यातवः शर्मणिवस्य
यस्मिन् ज्वालावलीपल्लवः लितन्मचिनेवरम्भा
मदनोविददौ भर्गस्यसोमंतितदालभिनिः स्वाहा
पतिर्वोडरितंउनोत्त -- ज्ञापयन्नेवविलीयमानोत्त
पूर्णतामेतिकिरीटचन्द्रः सचिलिषंस्तवःशरा
गिरुमापतेरौर्वद्वद्वितीतीयः यदोनवस्मरदृशाच
नस्यवाष्पासुष्टरस्यनत्पतिस्म सपातवोविचगु
रुर्गिरीशायस्मेशिरस्याप्यमृत्प्रयत्ने प्रावर्तमार
लावल्लनव्रमेणप्रदक्षिणानीवसुरस्रवेती मालि
न्यदेत्यजगतोहरन्तद्वरस्यपीष्टुषरुचोदृहासः दि
शोपिपौवत्वमिवस्मृशोत्पौष्टेतेभासुनमङ्गरा
गे अभ्यागवन्तिउत्तदत्रसिंधवीचित्तवेषाकरेश
त्वरेडं अभ्यागतः शितितमीचरस्यमुत्वात्प्रयंजा
नमिवाहहासे नीरन्ध्रमस्माच्चमवीतनुवीः श
र्वस्यउवांरमचेदिनस्तु सर्वाङ्गसंसांगितजङ्गमुक्त
निर्माकपदेरवगणितवे श्रीनीलकाण्ठजयता
दमोच्चमेवोमरुत्तेप्रतिहेमवर्षे भूषापाणिग्राम
फणामणीनामरीचिभिः कन्दलितेद्रचापः सपा
तवोमोलिशशिप्रभावस्ववत्किरीटेडमणिद्रवा
द्रं स्वसास्यमिष्टतनुतेनतानायस्मङ्गलङ्गगामिवोत्त

मांगं शम्भोस्तवेलोचनवीतिहोत्रं यं पात्रमासाद्य
 जहञ्चुरीरं श्रम्यर्थदानप्रथमप्रयोगं प्रपोषप्रष्ठा
 कथबोधिमत्वाः सर्ववताद्यच्चिरसिद्यसिन्ध
 दिग्रीरपिंटीचलिराचकास्ति प्रोभेवैरिज्जक
 पालमुञ्चैर्निषेवित्वं वाहनहंसपत्तिः श्रद्धिप्रवे
 शेवड्वाग्रतापव्यापत्सहिस्तत्वमिवेहमाना य
 स्थाधनेत्राग्रिशाखाजुषङ्गं गंगाशिरस्यात्रियते
 सेवाव्यात् गङ्गातरङ्गानिलुष्टरणात्रकपालना
 दृष्टलनश्चयस्य विधयं यार्थे हि जराजताथैत्रयी
 मिवाभ्यस्यतिसेवतादः सेवावताद्भुज्जटिकालरा
 त्रौकोपोधकारं विषमेवसेत्प्रा शरुयेत्तेत्रङ्गताश
 शय्योकोलोदैनदद्वावपुनः प्रबोधः वाहस्यपे
 चास्यभयादिवागदादत्ररस्योमृगशावकेन देव्याः
 सख्येव्याहृदनेडविस्त्रोयश्चद्विकोदेतरुचाचिनोति
 सदण्डपादाभवदाण्डपातमुत्तवण्डयत्रत्तत्तचैरि
 कायाः यस्येडुलेवाप्ररतः स्फुरतीत्रादित्रुलाको
 टितुलासुमुपैति आकाशदेशेविदधद्विचन्द्रेच
 एघान्वपालेयशसेतदस्त जहृदाहिरत्तयैतयोय
 देतः कादम्बरीविभ्रममाश्रयेते घोचगपारिस्तव
 वाहनहंसवल्लवालव्यजेनैकपात्रे सूच्यापदेलम्प
 त्रवोविधात्तर्निकेतनेपेकजचक्रवती सर्वांगमे
 वाहनकृत्यश्रुत्यः पद्मः सवः पद्मश्रवः पुनात् १
 यः प्रापउत्काष्टपुरन्ध्रिवक्रसाम्यक्रियावितनसेवि
 भागं श्रम्यादिधातुः करपुण्डरीके विमण्डयन्त्या
 एवकमण्डलुर्वाः पट्टकपेकेरुहवैरमुक्तेरिवानरे
 गोरजनीभुजंगाः समङ्गमोष्ठाविलविष्टपेषुस
 यः प्रसादेनकविप्रराणः चित्रैकद्वेपेपिहिसर्ग
 बन्धेयस्यास्थिनानेकरसानुवेधः मुकुन्तज्जटैः ऊ

श्री.
का. व.
१

हराभिसृष्टसमस्तव्यत्रांतिद्वानिमात्रे योहेलये
वाविलविचसृष्टिमुन्मूलयत्तज्जभवः सर्वोधात
मूर्तिमुज्ज्वलस्यजयत्तदत्रचर्मचूटाश्रुजवन्ध
नेषु तत्कालनिष्पीडननिर्जिहानसर्वांगसान्धि
स्थसर्विकोणव पापानिवोदैत्यचमूकतातोनिहे
तवकोतामयवामभागः अद्यापिमुज्ज्वलनिचकेलि
सर्वमधेविशोकावप्रषोवषोषे स्तुत्याहरिवाम
नरूपशोभेषामेवपुलीनगददधानः येनान्व
हंध्यानपरस्महेलमानाधिसायज्यमिवारिलार
कः दैत्येन्द्रनारीनयनाज्जनौचसनेरिवासादितका
लिमायः शोषस्यनीलोत्पलमौलिमाल्यंकल्याण
कूर्त्तस्त्वसकौस्तुभोकाः त्रैलोक्यलक्ष्मीगुरुहारदा
स्त्रिशेषस्यभोगेतरलीन्द्रनीलः देवोदितेसंतति
तंत्रभेदीनेदीयसौवोविदधात्तसिद्धिं केशाश्रि
ताप्रच्युतविद्यदोचसर्वात्तधोत्कोस्तुभरत्नरे
खाः सहस्रशस्मिन्वत्तपोचजन्येनाभिन्यमोवः
दृष्टैः स्वधायाः निर्मात्तमेचर्यमैथेकसर्गमि
वादिकर्तः यरमारुरुत्तः अथः अयंतीविकच
कारविन्दमनिन्दितेवोवसुवर्षतश्रीः पद्मोत्तमः
सम्यसरोजसद्गाहकः प्रसङ्गेनविनिन्दुताङ्गी सा
म्यायपत्तनलनीलमूर्तेरिवावहेतीमसितेपारीर
कवेन्द्रपत्तानधिरुचानित्येयाविस्फल्पमवलित
प्रचारः साशेषाहन्तारकहृन्वंच्यासरस्वतीयस
त्तवाज्जितेवः वैदग्ध्यसिद्धिंविदधात्तदेवीकवी
न्द्रजिह्वाज्वलननेकीवः योन्पुनरुत्थानहृतेवनि
त्येमासेवतेवाहमशालपाली यावेगन्तुत्यद्वयहे
सपत्ताप्रदैरिवात्तानरजः प्रमाद्वि साचित्रकूल
कशदोषशेषेषुस्नात्तवाचामथिदेवतावः स्वधा

कणानामकरः प्रकाशेयंतः कपिधादिविकच
 नस्पः सौद्रद्रवोद्रेकवितोर्णमुद्रंयनृत्ततेवार
 सप्रार्तिदेवी सप्रागभावोचनविज्ञातेः स्या
 तेपदेयस्यतवोगजास्यः सिन्दूरभृहानवदान
 नयोमोहोत्सवेमूर्तमिवयुनक्ति यः कम्भसि
 दूरविलम्बदेतस्यलात्सतामोहतमोपहतं वि
 विभर्तिसन्धारुणवद्रलेवाशुवायभूयात्सग
 जाननेवः दानासुलल्लालिकलैर्निबद्धेविज्ञा
 न्प्रह्लासायसंशोविलव कम्भस्थलीयस्यविभा
 त्यमेयादेयात्सनोर्गद्रुतः सुखिवः योदेत्य
 योषिज्जनवाष्पवर्षेस्ववर्दिणस्यवसुदप्रपो
 ष सज्जसुहोभृशनन्दनस्यस्वन्तः सुखिव
 र्थयत्प्रजानां कुमारभावोपिजगत्प्रतीतेयः
 संप्रयातोवयसिप्रतिष्ठा सर्वाच्चितार्थार्पण
 कर्षवृत्तौहिष्णादिशाखाशानशाविमायः
 देवस्ययः पंचजसौधभाजः समग्रसर्गस्थिति
 सौविदह्लाः सत्रायतोपंचपारः सदेवविचंद्र
 षांकप्रथमोवकारः तानानपेक्षिणपवर्ग
 वीथीयतोविनैवार्थकदर्थनाभिः पर्यसदा
 नास्तिकपन्नगानां जयत्यसौशोकरभक्तिच
 र्चा यानित्यक्रममाणचक्रचटनायाशितित
 तामता नतोभिपिमथोरयोगतिकरीपत्स
 द्विजानोचयः दृष्टाकैरवसादृष्टाविजगतोवो
 थंदिशंत्यदुत शृणामामातत्ररुतस्यकमलो
 ह्यामायवोजायतो ऊर्ध्वाण्डदस्यपरिपरितः
 प्रोक्तस्तान्देवेषु प्रोक्तोवैरवयत्समतांच
 णिउकापादः यन्मज्जीरधननकलयाकुष्णमा
 णाजपस्य व्रत्याणंद्रावहनविहगासौविदा

श्री.
का.च.
३

चालयेति प्रेवालनखचोरङ्गकतिमहासिंहाधि
हृष्टस्थितेः पार्वत्याः प्रमदानवद्यविभवंवन्ताम
हेतन्मात्रं यल्लावण्यकणानवास्तमनिशेमेवं
दिदद्याविध नस्यादहः निलीनरक्तकभवन्ता
त्रापरोधोयदि सन्यास्तत्रविधोभवत्सदितभो
यत्रेश्वरोयत्रच त्रस्यन्तादिसुतासावीः प्रतिहरो
विस्रम्भसम्भाषणे श्रास्तेयत्रचवित्तभेदविउषो
नोपेष्टनोक्तिक्रम स्तद्व्याख्यवयोः शिवायर
भसादेवीभवद्वोवपुः नन्नत्राण्डवदुम्बरव्यसा
निनोदेवस्यचाणीपते ज्योतिस्तत्सर्विणालभा
लनयनोद्भूतेनमस्तुर्महे यत्रेजः प्रसरेणशेषस
दधिहेतागमिष्यन्ताणा दन्नप्रोज्ज्वलदोवेदाहस
ननाभ्यस्तोभविष्यन्तचेत् चन्द्रार्कचक्रच्छदन
द्यरथाधिहृष्टंतेचण्डनाण्डवदशो गिरिशोप्रप
द्ये यद्वाज्ञवानकलयापरिताग्रमानोवज्राह
तिस्तत्समर्प्यतेशैलवर्गः त्रस्यन्तादोपज्जट
त्रिदशतटवतीवारिसुराभिरामे कामारेष्वा
रुवस्थलमिहमहनेविभ्रमायास्ततत्त्वः यत्र
स्रष्टन्दलीलाविहरणहरिणीसर्वदेवादिक
न्या विन्यस्याङ्गानिसंगादतनुवितनुतेकानि
नक्रोडितानि व्यक्तालक्ररुचिनमत्सरशिरो
माणीककोत्यास्तम स्तोशम्भोर्नखपाकिमे
द्विकमलस्रिष्टस्रिष्टमोश्चयति यद्वासांप्रस
रेणयन्नगमितसुशशाशोसृणीतो नहिस्तार
निरुद्धसर्वकज्जोभविस्फूर्जितेवत्तसः मास
इधेस्तशिवपादनवावलिवाभक्तायदीयक
चिलीलललाटपदः व्यक्ताभविष्यतिदती
यविलाचनाशोवज्जोतिष्टुर्वमिवतद्भवभस्म

रेवाः सर्वत्रैश्वर्यादप्यसहस्रयासमित्याशया
 यद्याजात्पादिकादिणोवविहितेनृपोतरेजंगमं
 यः तोराहिरिवागतः शिवजटावदंस्तेवीतिने
 त्रैयतः ऊशालायभासनरजोगौरस्तगौरस्तवः
 पुष्पाणामयमाकरस्तदविलान्यस्यैवगात्रांतरा
 एपत्वाद्यैवलभामहेकमपिहिप्रीतिप्रकोषादयं
 इत्यंघत्पदपेटकैरिवरसादासेवितंमेचकं विश्र
 हेहमहर्निशोदिशितवः स्वातेवसेतः स्वाति स
 वैः कैश्चनहृषितः कवित्भिः प्रस्तौयेष्टद्युभृता
 मास्थानापनसोमिर्विक्रयतिरस्कारादनवागिराः
 देवस्यादिभिरुन्नमोगमकरीलीछोच्चिराणस्तजः
 कैलासादिसभापतेरिवमयामंगेनसंख्यायते।
 ॥ ५६ ॥ इति श्रीकाण्डचरिते महाकाव्ये नमस्वा
 रवणेनोनामप्रथमः सर्गः ॥ १ ॥ ॥ श्रीविस्तीर्ण
 शित्वा इव सत्यस्य सरस्वतीवाहनराजहंसः ये
 तीरतीरप्रविभागदत्ताविवेकिनस्ते कवयो जयं
 ति काव्यामृतं उज्जैनराज्ञोते प्राप्य भवेन्नासम
 नोजनस्य मञ्जुक्रमव्याजविराजमाने तत्प्रेषक
 र्धेयदिनामनस्यात् सदैव सत्संगमसंस्तुतोपि।
 त्वलः स्वचर्यो न जहाति जात कृत्वापि सूर्यो अथ
 ने प्रयत्नाद्वाङ्मता कं विबुधत्वयोगे कस्यापि श
 क्षिप्रभवान्प्रभावा उदेति तत्काव्यमहारहस्यं कि
 ष्टेणशृणोमदनेषु नित्यं कश्चिदुच्यते नयते नवाय
 त् प्रज्ञातपोरित्यरहस्यमुद्रायेकाव्यमार्गे दधतेभि
 माने ते गारुडीयानगरीत्यमंत्रान्हालाहलास्वा
 दनमारभते नान्यथैव त्वानिरसंति येषां स्ववर्ण
 संचेन चैयनपुर्णः तीरेत्यमात्रेण द्रिडवाल्यायां
 तीश्चरत्वे हि कथं कवीनो न तत्र दिव्योपनिषदिस

श्री.
क. व.
ध

संकाशकवेः प्रपन्ननिस्तुषत्वं नरत्नमायानिहि
निर्मलत्वं चाणोपलक्षणमेतरेण वदध्यासिद्धा
परिपाकधूमिः कस्यापि वाणीरमवत्सुदेति आर्त
प्रयत्नं बहवः प्रनतिमुत्तियडुच्छिष्टलवाश्वेन
सूत्रौ प्रवावेवपरीकवेनोस्यः प्रसादासुवलितं
लेभंते श्रेयोतवस्त्वचत्वं कथं वा विभाव्यते कजा
लविन्दुपातः प्रवचजम्बालगवेधर्णयकृताद्य
मानावल्लभैरिमानां कवीद्वानिजेरनिजुरिण्य
संजायेतव्यक्तमनोरथत्वं विनानसाहित्यविदा
परत्रगुणः कथं वित्प्रयते कवीनां आलम्भेतेन
त्तणमम्भेसीवविस्तारमन्यत्रनतैलविडः सह
त्रविश्रान्तिमतीनजातकृष्णपिपात्रेपरुषात्तराणां
सत्प्रणपभाजः सततानुवृत्ताकाम्याप्यहोसहृदिणी
ववाणी कलेकशून्यापिरुमप्रवाहमपि सवती
विबुधोपजीवं वाणीकिमेणांककलवधत्तेदृक्
विनाविक्रमविभ्रमेण अत्यथवक्रत्वमनर्थकया
शून्यात्सर्वाणिगुणैर्वनक्ति प्रसृष्टपतादृषित
यातयाकिं तच्च प्रसृष्टदयेववाचा अशितिर
तायाप्रकृतेपिमार्गवागीहतेवक्रपथप्रवृत्तिं प
देपदेपगुरिवाभ्यात्किमन्यदिनानासुवलितोप
चाते जिह्वाकथेनामावल्लभ्यमाधुत्सतामविच्छि
न्नभयाग्रहती कृताहितस्याविधिर्नैववृत्तिरुह
निशेषेनपाश्र्वाल्पं दृढः प्रवृत्तौ शतपत्रया
नेः किमन्यहोसाथजनेनकम्पा योद्यापिविद्या
नवपक्षसंगेखलल्लवंगस्यननिर्ममोते सतांवा
तासाथारवाधितोषिबडावधानोविधरक्रियासु
यत्त्रायैवादेनजिनोदिवर्गोद्भिद्येवपातालतल
विशेषा नीचसुनात्वस्तुनितोतकास्यप्रसात

साधर्मभृदज्जनेन विनात्तजायेतकथं तदीयः
लोदनेसारस्वतदृक्प्रसादः निगूढमोजन्यभूता
पिकेचित्पारुष्यमाहार्यमनुसवेने श्रुतःसुधा
बन्धरसोपिधेत्तवहिर्वपुःकर्कशमित्तुकाण्डः
वियदातायेकलिकालनामाप्रकम्पहेतुःप्रथि
तोहिमन्नः खलिन्यावगाडारज्जनोवयस्मिन्साधा
मिनस्पेवदतिद्रमायः पक्वःपुनःउज्जतसारमे
येवतोपुणायंपरस्तुक्रिकोशे विवत्तनांलुण्ठवि
त्तंभषेतिथेदप्रतःकाविमलित्तुवाना दिव्येन्द्र
जालातिशयतमेतंमत्वेनिरीस्वावल्लसभासु व
न्निविनैर्वाषयिमंत्रतत्रेष्टवेनयोडविषहेप्रसू
ने प्रनेकशोहेविस्मयन्नपीत्यवल्लनैवास्मि
रमास्थिरमास्थिरैवा सत्यस्थिरश्चेत्ताणमोददः
किमयास्थिरः किंयगदीर्घरोषः विधेरुपाध्या
यधरासमाधरसुर्वचारित्रयरोधिशोतां तेनाप्य
सृष्टानिस्तजन्त्ययेयत्सनाललाटेषुउरतराणि
पेरणसामान्यकवेर्वचस्तद्धिधोयतामकुलिभेग
पात्रे सर्वानवद्यस्तकथंप्रत्यःसज्जायतेउज्जन
हेतकारः सरस्वतीसांतरभृष्टिरेनयःकवित्वा
पोडित्यचनस्तनेधयः कथंससर्वाद्मनामसो
ष्टुवादिनाहिनेप्रौढविशेषमश्नुते वज्रोयसा
पिसुत्तणाभ्यवहारिष्टुत्रोधन्यस्यकस्यचहनेत
वशंवदागौः सूतेतमद्भुतरसेवदथास्वथाय
द्योन्यःप्रकारइवविस्मिदंशुनीते योनोपदस्थि
तिज्जषःकवयःकथंचिन्नाद्येप्रथाप्रणयिनःप्र
तिभारविद्रः काव्यग्रहेणकिमरोचकिनापि
तन्येदेल्ययसोमितरसाञ्जवताम्वन्ति प्रयो
स्तिचेन्नपदश्रुदिरथास्तिसापिनागीतिरस्ति

श्री.
क. च.
५

यदिसाचटनाक्रतस्या साप्यस्तिचेन्ननववक्रग
निसुदेतद्यर्थे विनारसमहोगहनेकवित्त्वं का
व्येयपवगहनेतमतेप्रयोक्तृशक्रः सपवसरम
प्यसमंप्रयोक्तं भानुर्यपवदहतीहवैरमद्युवैः
सद्यः सपवजगदाष्टुणतेपयोभिः तैस्तेरल्लक
तिशोतेरवर्तमितोपिदृष्टोमहत्यपिपेदेष्टतसाष्ट
वोपि नूनेविनाचनरसप्रसराभिषेकंकाव्याधि
राजपदमहेतिनप्रबंधः वाणीप्रयत्नचदिनानि
पुनस्सरीत्यनेयत्यकल्पकवित्त्वभजतात्रुगवी
कल्लोलितापुनरनेकशशुक्रिदेवो -- हाशिसर
तित्वस्त्वविचेष्टितानि स्त्राद्यैववक्रिमगतिर्चनदा
ज्वबन्धोस्तस्याकविप्रवरसूक्तिथनुलेनायाः क
र्णोतिकप्रणयभाजिपुणयदीयचनासिमत्सरव
नोरादिब्रुतेति ननुत्समप्रवदशास्त्रविमर्षसिद्ध
वदग्ध्यदिग्धमतेयावदहवः कवतां यत्किंचिद
स्तित्वमहाकविवाग्रहस्यस्वमेपितस्यविलेनन
दिशोस्पर्शति ऊयस्त्वचरणमणितिललता
णायाकापेयमाः कविपदाधिगमस्ततायाः
तेनोक्ततच्छदप्रदाइवपादिशावाव्याज्राहदाः ३
यनभूम्यसकृत्यतेति नोशावपवपरिस्यत्पट्ट
जोपरीतांतात्वेमितस्यमहतश्चुक्वेविशेषः के
नामतीव्रपवनागममेतवेणभेदेनवेविशिष्टि
दीपमाणोप्रदीपो व्युत्पत्तिस्त्वेषणमवेदिनिता
तेनैतार्पणमाथयेनोरसमद्योर्मिषदीत्तदीते
हृजानयोर्धदिमिथोचटनाकवीनांजातेवतद्व
चसिपनकरोतिसिद्धेः अथैकयोर्मिषितकीति
मितातपत्रः स्तुत्यः सपवकविमण्डलचक्रवर्ती
यस्यैवैवप्रतः स्वयंशान्तिहीनैद्रावाच्यवा

चकमयः एताविशेषः निष्पीडिताबद्धमत्वं
 स्तुक्तेवर्तनानां गवश्चिरान्तिनसुभाषितदुग्ध
 धाराः कश्चित्त्वगाधरमश्चुद्धनवप्रबन्धदीशद
 दानपतिरेतिकवेचरत्वं यावैदभपद्याधनीन
 भाणितिप्रत्यप्रसूत्रांतरं प्रोदप्रोतिक्कदर्थरत्नच
 दितः काण्डगुणधोमनो वाग्देवीनयनाज्वला
 ज्वनचमकारंविनादेति किं सावाणोमसूणा
 कृतातिरर्वाधियुत्पन्निशाणाशमनि यातास्तु
 ससारसंग्रहविधिनिष्पीड्यनिष्पीडये वात्रत्वं
 त्वलतापुत्राकतिपयेतत्त्वसूत्राश्चक्रिरे जायं
 तेद्ययथायथेत्तकवेयेस्तत्रसंनत्वे येनप्रा
 सकतेरवित्रयमकलेषादिशालाश्रये सवीस
 चरतेपद्यापरकविप्रामस्यकश्चिन्नसः श्लाघाः
 स्वप्रतिभाधनस्यमहतः प्रोवातदिव्यव्ययः य
 द्विआणितनव्यवाय्ययहृहत्मेतत्प्रतिष्ठाज्जघा
 विस्त्रेभाहृहवस्तरेतिगहनेसारस्तस्वातसि १
 निर्मयादखिलापताप्रनष्टहृदुष्कमेनिर्माज्जन
 प्रायश्चित्तसंचेतनश्रुतिसुधामेकक्रियादीति
 ताः केषांचित्कृतिनागिरः परिणतयुत्पन्नि
 मेतिति प्रादुर्भूतवीनवक्रिमगुणाः कण्ठेसता
 पोरते प्रथिष्टायाश्रान्तश्रुतविततसिहामन
 धरा महोधीरः कश्चिच्चयतिकविसाम्राज्यप
 दवी विलासगुह्यानेभाणिमयमल्लसमपरे
 गिरोदेव्याविश्राणतमभिनवप्रोदतामैव १
 युत्पन्निप्रतिपन्निचञ्चुरवचसंचारवाचं यमो
 वैक्राणवकालालवेनऊकतेयः वाच्यसव्या
 ऊलः सुक्रावत्सविहायकमेचसमित्कालोवि
 सोपि विच्छेदारुमेपुनजेत्तमसिनासंभतो

श्री.
क. च.
२

जंभ्यते वाचां वक्रिमपडतिः सविहितमुत्पत्तिषारा
यण प्रावेणप्रगुणस्य हतकवितः मालासमु
लीलति लीलापीडकलाचराचरगुरोदेवस्य च
एडीपते वृडामंगमवाप्यऊन्नगताद्याद्यानवद्या
स्थितिं प्रविहितवृहत्तयास्त्रक्रमोपीनपञ्चमेक
वितरिगिरिप्रागल्पेनोकाद्यविद्वज्जति अस्त
कृतपरीपाणस्तानः प्रकर्षिमाश्रितेकद्यमिवरस
प्रस्यन्दः स्यादधिऊशलाहनि प्रायेणेनपटीयसा
यदपिसावाणोकावेराशुवि खिलेतेप्रयतेतथापि
ऊरुतेनोसत्तमनोरजने नस्याद्यावदमंदसंदर
गुणालंकारितः सप्रस्यन्दिलसद्रसायनरसासा
राजुसारीरसः मयकणमुचोवाचोयेषोविसारि
रमेकमधुरतरपरीपाकोद्रेकः पिकाइवविभ्र
ति तद्रहकवयोमन्येनान्येननडेरतिक्रमक्रमक
दिन्नतायोगाद्याषोविमुच्यतिषोमुषी परलोका
लोकाप्रतिदिवसमभ्यस्यननुयेचत्तषादीऊ
र्यत्तहवडहतेसंतिकवयः प्रविस्मिन्नागस्य
जलथिलहरीयोतिसुहृदः सुहृद्यावेषचंदय
तिकिलकेशानचनगिरः दिव्यवाक्प्रमरक्रमे
सकवितः प्रत्यक्षवाचस्पतेः श्रोतस्तोत्तदशा
सकत्वलपदः स्याच्चर्मचत्तर्जनः लभ्यः शेष
फणीऊतोत्रसत्ययच्चलः सहस्रद्वय नाकाले
नमयस्ततोवितनुयानिह्वासहस्रद्वयी स्यात्
स्वन्दिरदाधिराहिरिवशोयानेसुबन्धोविधेः
शोतेहंतचभारवोविचदितेबाणेविषादस्पृशः
वादेव्याविरमेतसंतविधराद्राग्नस्पृयेचैष्टते
शिष्टः कञ्चनसप्रसादयतितायदाणिसदाणि
नी त्रयस्त्रिंशत्कोट्यादयत्तविबुधादेष्यकल

षं धियं नित्यं काये त्रिदश चरिते के वयसमी भु
 वः खंडे प्यस्मिन् तनम विधि नैकोपि विबुधो न स
 होयत्वा यं धृतं विमल उडिः कलयते शास्त्राधि
 नापरिषदा विलानित्यमाज्ञा विधेया दास्येयस्य
 अयतिप्ररतो धूलताम्यन्तेन स स्याद्यप्रोर्जग
 तिगदितश्चक्रवर्ती कवीनां चेतश्च त्रय विरुप
 पचिता किञ्चनैव कीर्तिः शायिल्यस्य शासना
 यावत्पदेत्तादासाहेलौकिकेः स्वरं तत्र सरस्वती
 निविशते किं काव्यजीर्णो कसि यः चास्त्रक्रम
 शिल्पकारुभिर्लेभूष प्रकैषैः परैर्न्यस्ताभिः क
 यमप्युपस्थानिवचः स्थूणाभिरुत्तम्यते वाचः
 काव्यरहस्यवत्सनिपरः प्रस्तावपदायितं न
 स्याः किं त्रिगिरः कृतामच दितरोधः पदे स्फूर्ति
 प्र यासारस्वतपादलेपनिधूतावस्त्वान्तिता ऊषा
 स्वास्त्रन्या विलवाद्यनधसययाभिप्रायसाचे
 एते तान्मंगच्छतिभारती भगवती विस्त्रंभनः
 क्रीडया उध्याते वज्रगित्यसावपि हटानभ्यासह
 रीकृता तत्र चर्न शतप्रसादितवचो देवी प्रमादे
 कृते स्वस्वमेगमनीय रत्नमिव येश जगदुते वि
 प्रति ॥ ५४ ॥ इति श्रीकाण्ड चरिते मत्स्यका
 ये स्वजन उर्जन वर्णनो नाम द्वितीयः सर्गः ॥
 ऊवेरसायः कज्जभोललाटिकाये देति कश्मी
 रपदाभिधीयतां सती सरीनामतदस्ति मेड
 ले विवित्रसर्गाय भूयः प्रजासृजः विभांति य
 त्रानचदै च्छास्यदादहं यामिष्टपपरिग्रहैर्हि
 शाः कले प्रवेशानवकाशा सिद्धये स्वये प्रवि
 षं कृतिगर्गलाद्रव विभाव्यते सांद्रहिमाद्रसू
 तिभिः प्रवर्तिता जालकामप्रमदभिः माणि

श्री.
क. व.
८

अज्ञेयार्थजितेन सूत्रितप्रदतिणोत्तीरसरस्वतीव।
ये तनोवह्नोप्रकटन्मानयन्त्यत्तकुलामिन
संविदानकं शिखिव्रयोधुमभरोविलरजःप्र
सादियत्रोवसिसोमपीयनो कुभोतियोस्मन्मथ
पानभूसोयानागरैः शिखिविल्लासिनो शनै
मनोभक्तमुपोद्धयन्तः स्मरस्वशाणाश्रमवृद्ध
कुलैरिव स्थलादिदेवीजुरुविन्दशोखरंप्रभांज
रंजंक्रमगभंकेसरेः करोति यस्पतितिरत्तनाय
षेत्रगत्रयेह्येणविषेषकक्रियां विनस्तयायत्र
लुत्तत्तदमप्रसूनसोहादेष्टनोलिसस्यदा १
प्रक्रियतेहटसज्जनोत्सवभ्रमन्स्वरस्त्रीकवरी
सनाभयः रसायनैर्यत्रप्ररंथिविभ्रमक्रियाम
येरात्तनवीनयोवनः पानत्तषारस्वलतस्तपः
क्षणेजाहातिमूर्तेपलितेगतिप्रियः व्यनक्रिय
त्रोटकतः ऊर्कैर्हृतेचनैर्महापद्मफणीस्वरस्मरः
मुजंन्दपादाहतिदोहदोर्मिषः क्षिरः सरोजानि
चिभृंगभंगि विवृण्वतीकौत्तकतत्तसेतति
प्रवेमदीयामधिगम्यपारदा चनैरजोभिश्चुर
णारविन्दैः करोतिसारस्वनद्वक्त्रसादनं पि
नाकिनोमूर्तिपुसपिरपितेनयत्रेनत्राप्रिवला
दिलीयते किरीटकोटिपृहमेधिनोविधोःप्र
भाभिराद्यानमिवात्तरायणे वशंवदःशोसित
सेततस्थितेरिवः श्रियाकार्मणकर्मयक्रिभिः
विमुच्यउग्याञ्जिरत्तदोत्तकंपुनातियः शुक्र
धरात्मनाहरिः प्रवामनानेकसमीपपर्वतस
लाउदस्ताभयहस्तसंहति यदण्डजाखंडल
भगावडनात्करोतिकज्यानप्रदरिद्रमन्वये म

यत्र भर्गः कपटे च गायत्र्या निरस्तलो कत्रय कल्म
 षकर्मः दधदधुः काष्ठमये जलस्य पितृनुद्गमा
 येवदगप्रितेजसः विभर्ति मार्ताण्डवपुर्वदेति के
 पदे प्रभुर्धातुगदेव भेषजे उपेत्य पौरप्रमदा सुवि
 नुभिः स्वकांति सुर्वैर्महर्षी कृतातपः पुरस्यती
 ये प्रतिघातनानि विविगाहेन यत्र सधा सवामना
 बलेरकांटे दययेव वन्यनस्त्रिदेवरोहन्तगिराज
 विष्टपं वियोगिफलहितसंविभागवन्मनोभव
 प्राप्तविलासबन्धभिः दिगंतद्वैतैर्कस्तृणस्य वेस
 रैरुपैतियत्कीर्तिस्त्रिभित्तमुत्तने नजात्यस्मिन्व
 सधा विलासिनामकीर्तिजम्बालजनि क्रियाक्र
 मः यतः सकृदस्यतयेव जटम्भेते पुराङ्गनालोकदृ
 षामवग्रहः कटाक्षितेशारदया दयास्तद्वान्त्र
 दृष्टाक्रतिशालीपदे नशास्त्रभोगानशनत्रत
 तक्रियासहिलबालाप्रपियत्रविभ्रति ससंगमो
 यत्र समुद्रकांतयो विहारवोद्योप्रवर्तिन्दुल्लसणः
 निरंतरावंतपातैर्द्वेनक्तिबुराप्रमुद्राद्वतर्कजुह
 नः पुणैर्मद्यैर्विविधमुद्रिमन्त्रैर्निकाममुद्रैस्त्रि
 सर्वदिष्टुवि यतप्रसिद्धिप्रवराख्यया पुर्वविगाह
 तेयस्यैकरीदरत्नतो जयेति ते यत्र चकरचल्लषाप्र
 रं विलासारजितत्रसूरयः विष्टुण्वेतमन्मयशौघ
 कज्जनप्रद्यास्येतन्यतया समर्थने प्रदर्शितास्त्र
 षनिपीडनोलसद्रमातिरेकेषु नयत्रजातवे ऊचै
 पुनैवि --- मधीरचल्लषामहाकवीनोचवचः स
 चौर्येन पयोनिधिप्रेम --- महासिरिहितस्तयोयं
 त्रचकास्त्रिसंगमः वने च नाचतनिभनयो जयन्त
 बालबालैर्विचयर्मचर्मना निशास्त्रयोस्मिन्बल
 भीषुविभ्रमादपास्तनीरङ्गि कवकरोचिषो विला

श्री.
क. व
५
१

सलोलावहलेपिज्वतेविधोर्विपत्सद्भुसंभगम
ह.नाः इतस्ततःऊडुमरेणधोरणीवियोगिनीव
ध्यपदानिर्वतिपन नयत्रवाग्रसहतेनृत्तध्रुवाम
कांडमानप्रहकीर्तिदिगिमे मयत्रतानोअवणे
तलसृष्टाऊलेरुपझाकितदैर्घ्येनया हरेति
यत्रैणहृष्टाहृष्टारतेरससवैयव्यविषादाविक्रिया
सर--यस्मिन्निमदाडमण्डलीचकास्तिशेषेणानि
जाफणावली स्रुतेविसृष्टवमुज्ज्वलसुन्दरी--
-----पर्यंकज्जेषनिषेविते हिमागमेयत्रपृष्टे
प्रयोषितांजलदृष्टिद्वसावीहसंतिका विभा
तिजेतंमदनेनष्टुलिनैद्यतातनिर्वन्दिमयोवचा
त्वषा विभाव्ययत्रानचकेलिकाननेविलासचैशे
त्सवमेणवत्वषा प्रियासावोदीचेगुणैरभेगुरा म
पांगदोलासधिरोहतिस्मरः समन्मथोनामजगा
मतदुविप्रयांप्रसेनचरदृष्टिभाजने नमार्गणा
नोसमनोमयात्मनोमनागपितेपकलासृष्टिहि
तः प्रपारिजातप्रसरेपिदार्शनतत्तमास्थितावर्ष
दयाश्रियांचिते वभारयस्मिन्सततेमन--ताप्रो
रोहदानेदमसर्वनन्दने सिषेचप्रणपडुमकानना
नियःसमप्रसत्तालयदानरंरजः वृषःप्रमोदास्त
समानधर्मभिदिजातिहस्तापितदत्तिणासुभिः
प्रशेषमाहेचरैमोलिरत्नतामुपेयवान्यःचयशः
प्रयत्तिभिःप्रसादनायेविभोःकिलाविलान्नगा
निनायस्याटिकाद्रिभूमिका वदन्यसाप्यानवृष्ट
त्पापरसप्रवाहशकाजननेकदत्तिणं स्वसृष्टिकी
निप्रसरेरनचरसविस्ववार्तात्यमवापनेदनं प्र
नेकशोयेनहतोऊगाइवप्रचारशांतेकालिडष्ट
देतिनः प्ररालसौवर्णविशाणकादयः कतिदि

जेभ्योदधिरनयेनवः गलत्पविद्यातिमिरेअभाप
 तद्रूपपदेशाजनसेवनेनयः विअइदृष्टिःकुत्र
 सारमेअरेवप्रविमुच्यदयमेकमेतत्त सहस्रशो
 भक्तिकयासुवत्तसिसुवलद्विरानेदभुवोस्त्राणःक
 लोः २राजयोस्रहणामिन्दुशावरंभजन्निवानचैल
 सर्वमौक्तिकैः महद्भिराष्टवतलंदिवापदं निर्जा
 विंशीकोवभृतंस्वकंममिः अनुल्लोणोयोविनया
 वरुदयासदेवावनताननोभवत् उपेत्यपाददित
 येजगाहिरेनसत्समप्रासरकेशकौशले कराल
 कालोरगकंकणस्रजाभजेप्रवक्रः पुनरुक्तकल्प
 नां वितेतिरेप्राप्यगलस्थलंशनेरकाण्डेराहाङ्गर
 लातरभ्रमं नवोद्गतपमप्रतिवेपथुपशालकपोतिसू
 लेदधतिसविभ्रमं ललाटिकालिगनेलोद्वपावती
 ऊरंगनाभीतिपाकांऊरायिते क्रमत्पपयालिकप
 दवत्सनिस्तणावतंसप्रणयेप्रणिन्यरे शिरःशिशां
 कस्याविवः क्रिरेतिवैसभाजनामन्त्रनिशीथिनीप्र
 याम् यकस्ततोऽद्भुतसुरापगानेदजलप्रह्वयप्र
 योदवैडधीं समुच्चसद्भिलतानिमव्रितद्विरेफप
 क्रिप्रतिनायकाश्रियः अनेकदग्थागुरुधूमराजयो
 यदर्शनस्यावसरेपिताकिनः ऊलकं ॥ ३३ ॥ सुरःसं
 रसुदारचैष्टितंस्त्रुतेप्रपदपदमेकमुन्नतेः सुविने
 यःसत्यसरस्वतीमयप्रणावनारीसरतामिवाग्रही
 त् कवित्ववक्त्रत्वमेयरनुदुतेप्रदानभोगादिमयेह
 योमिभिः सरस्वतीश्रीशुमिद्यःसमागतेयमात्रि
 तद्दीपदशाविवव्रतः अरालयद्भुजदिकृत्सपन्नगी
 निरुजशास्त्रिन्पयोभवत् अतःप्रतापोयथिहर्षि
 भूभ्यजश्चकारयात्रामपुननिवृत्तये ज्वलत्प्रतापो

श्री.
क. च.
१०

प्रिसमत्तमवतजयप्रियोयोचयन्करप्रहे श्रवण
जन्मात्रवृद्धपदतिः सहेलमेतिष्टकवन्धनर्तने
प्रवृत्तानेकनिपीतशात्रवप्रतापवन्निप्रतिवर्षर्णे
दिव आसद्यताकस्यननामनिष्पन्नजगामयदाम
विलोचनाञ्चले वितोर्यप्रप्यसृजमुन्मदालिभिः पु
रस्कृतोदेवप्रभातरेरिव अमृतप्रययस्यसमुसलत
मापतिर्दृष्टप्रपतिवकल्पना वकालकं । अदीर्घ
सूत्रः प्रसरद्भिरेवितो गुणहृदन्त्रपतिर्विशेषिवि
त उपोदशासुप्रकृतिर्दृष्टमः करोति यत्काल
ककादलेजगत वसंतमासं वृत्तवीतयोमुदेवि
भर्तृलस्यन्मनः स्वलेखः विमुद्रपद्याधिगमेपि
नोत्ततिस्पृहातिरेकं मदवारणचयः सधृद्रूपस्य
गतोनुजन्मतांदयत्स्वनाम्नानुगणामपिष्टियं अ
पत्तित्वेपदमुन्नतान्ननेविगाहमानोदिशिति
सविस्मयेकगलकं धृतामिताभंवदनेन्साएले
प्रसन्नतागतिरोत्तणदयी समज्जवोषचवचः
परिच्छदः प्रदर्शितश्रीचनविभ्रमप्रदः इतोदृष्टोप्र
स्त्वतोपि सागतक्रमात्रूपप्रतिपात्रिकल्पना वि
लाकितेयस्यकदापिकेनचिन्नसौहृदेष्टुत्तणभंग
सेनतिः । एकगलकं । ततः कवीयानजनिष्टविष्ट
पेत्रयेप्यविच्छिन्नगतागतेगुणैः अथन्त्रलेकार
इतिप्रवृत्ततां सरस्वतीपादरेजातिथोपधि नसूत्र
कृत्वातिवकृन्नेवष्टिहंस्वशाकयल्लक्षणतंत्रमी
तित्वं स्वयेतदुन्मीलितवानकल्पयंस्तुत्तमुनिव्या
करणास्पवत्सयः सदाशुविद्यस्यनिसुगमाधरीपा
रीतन्दत्यदसूत्रियक्रिभिः सरस्वतीसद्यसरोरु
हसुप्रारसायाषां चक्रिष्टुपेतिनिष्कारणः वदत्यनि

वैदगतिनमुच्यति हि जाधिगजं शिववर्धनो यमं वा
 नो प्रयेकै च वदु प्रमाणतामुपोहला कायतनव्यय
 यशः यदानेनै दुच्छति मंगसंजुचन्ति केतपकेरुह
 पीडनादिव चिरेप्रस्तादुदने प्रजायते विवादिना
 माकुलिता सरस्वती त्वलीकृताय स्यवचोभिरदु
 नै विल्लास्य सर्वप्रतिभो मधोऽश्रियं भवन्ति सद्यः प्र
 तिवादिनां गिरोगभीरुमौनहृदमप्रमृतयः विवे
 शिते सः मलभूविशैजसा स्वयंगरीयस्य पिसन्धि
 विप्रदे विधाय चक्रे स्वयं शो मधो लिपिं सलेख
 वर्गस्य विमुद्रमानने प्रथोदभूतस्य कनिष्ठसोचर
 समं त्वकोयस्य शिषो रतन्वत शिरस्य पोछा प्ररुपा
 देरावः सरस्वती कर्मण हृदने प्रण स्वदेहली
 नोदधुदन्ति प्रयासावर्तमदम्य गतिप्रतिश्रवः
 वहिष्कृतानेकपरांगनस्थितिर्यपकपवावसेयाज
 निश्रियः प्रधीतवैदग्य विशेषमक्रमात्कला
 सुशास्त्रव्यवहारकर्मसु विशेषवात्सल्यवती वा
 ये सतं मवैरचुम्बहृद्भि सरस्वती अनंतरं सुस
 लदेवनन् नो यमादराच्चो जयसिंहभूषतिः यथा
 त्रजापालनकार्यं पुरुषं च वितन्वन् विनीतजं
 तेषु पितामतेषां मर्यादापि जजरो नियीयमाने
 कृतिसम्पुटाधना प्रनीकशकीर्तिरसायने भवन्
 वीनतारुणविशेषवानिव ततः सकाले शिवरा
 त्रिपावने मना गिवक्त्रिष्ठशरीरसौष्टवः दशाम
 गात्रीयपद्योपपत्तिमत्तुणा प्रणय्या सुखसुमिका
 सांघी अनेकमुक्ताभुगतात्मनि स्वयं विगाहमाने
 वददानवारिते प्रतिदुते तस्य यियासनादिव नवा
 रणस्वामिनि भक्तिरुच्यौ लीलाप्रकमनुष्यविप्र
 हमयप्रथिप्रहः शाङ्गिणस्तीर्थमथानिद्योवहस्य

श्री.
क.व.
११

वानिभूतश्रोपतेरभ्यागतं वामांगधजराजदंडज
पतित्रस्तापराधंमवल त्वेलीकंकणदन्दशुक
रहलोत्फालावहृलेवप्रः इत्येयातेपितरिजगिति
ब्रह्मभूययग्रासी दंतलेषांविषसविषमाहेकानिःशो
कशंकः चेतोभिन्निरनुपयिहृदहृन्धरकोविवेको ल
देकेनिभूतनितेतेतेशोनेरुश्रुत्वा न पकादप्रणात्रनति
यमवानेकदानात्वा नीयानेकंवीसन्भवन्नवलभी
संवकः सोधिशिष्ये वगोचर्यावदनवसतेः केव
लेचारहेस व्यज्जनाएउस्यपरिणामश्चेद्विस्त्व
लेन स्वमेतत्रददर्शसस्वापतरंदेहवहेतेमिलत्रा
पिञ्जत्तदेकैतकच्छदवपुष्वएउद्वीकाल्यते एका
धेनवसंतमप्रचरणदारेणमन्ताकिनी मन्याधेन
चविभ्रतेपदरट्टीचिंजटावर्त्मनि स्तनसयस्तनरा
नीकल्पितप्रत्यभिसे लहरिभिरनुगृह्णन्हरतोभीत्ता
मत्ता प्रमुचदमृतमित्यंकारागएउषलेसंरूपन
मिवविहृणवज्ज्यात्स्वयादेतपेक्तेः हराज्यकारिसु
मनोनिवहस्यकर्णपुरश्चियः किमपिवाग्रममथ
गीष्टाः तत्किंप्रनामिनस्तनत्तणदाऊदस्वलेखाव
हृलचटयक्रिभिरुक्तिदेवी इतिस्त्रुक्तिमोक्तिवाम
योस्तनस्यसप्रकटयकर्णभुविशोत्तरप्रजे गयना
धलेचनचनप्रमसृष्टाशशिनासहेवचत्तरंतिरो
दधे उयक्तेणएवदिषादकादनय्येगंवासुहृमे
निर्दातंभवनात्ररेजनविधिंदेवततोभास्वति १
तस्मिन्नासविस्त्रुज्यवित्तसविरेनिद्रारिदेहशां
ब्रह्मएलचसचवविस्मयरसोहासेचत्तत्पदथो
पित्तभारतोविहृतपौष्टिकक्रियाक्रममाणभक्ति
सहवासिसानसः इतिप्रवृत्त्ययनिमंतवकोगिरं
विरचय्यशकरचरित्रकिंवदो ॥ ७८ ॥ इतिश्री

कएदचरिते महाकावेनीयवर्णनो नाम तृतीयः
 सर्गः ॥ ३ ॥ ॐ श्रीशिवाय नमः ॥ ॐ शशिभ्रातः ॥
 विरभासो हासायनपतेरिषाः गिरिस्तोदकैला
 सानिवासो वृषलक्षणाः १ विस्मितैर्यो मृगैर्भाति
 सुदस्फटिकसात्रुषु कौशिकेन कृतो यात्रा राशि
 नाशशिनामिव प्रापमयो भ्रंशकायस्य श्रियते म
 रलप्रियः मूलमृणालनालत्वं व्रथासनसरोरु
 हः यदंशुस्त्रोतासमस्मद्गुह्यमंगोपि भूर्जदेः नेत्रः
 क्षीरोदकलोलनिवासप्रीतिमुज्जति य सर्वतो
 पिप्रनृत्यद्विर्यसु कालिगर्भास्तिभिः लिखेदुविषु
 कज्जभांकपूरस्यामवानिव ५ पादैर्महद्विराक्रो
 नदिगंतोयास्मितयतिः विभर्तितममात्मानं सो
 ज्ञेन वसुधाभरं जहाति यस्य लिम्पद्भिः कवेरचा
 त कालिमा जलदः प्राहृषे ज्योपिनशारदपयोद
 तो मृगहोप्रकाशेन कटकंदयदाकृतिं सदापि
 नाकमात्रमस्थितः पादवलङ्गणः ८ दधानाधि
 गते सैनसात्रुप्रहारादीरतो स्वसाम्यमिव यो नोतः से
 वाप्रीतेन शम्भुना ९ कगलकं प्रावृद्धपरिवेषस्य
 प्रमभिः स्फटिकाप्रमनो प्रदक्षिणप्रवृत्तेव राजते य
 स्य जाद्वो १० यत्र सुभिः समालोभो भर्गनेत्रहवि
 र्भुजः यो मूर्तिरोहिणो जेत्ये पद्मरागमधामिव ॥ १
 यत्र स्फटिकनेत्रोभिर्भर्गस्य च गलान्विषा रजस्यापि
 रिते मन्त्रा रात्रं मन्त्रं भवत्यहः ११ दित्त्यतिभिरेणा
 कगभस्तिप्रतिवस्तुभिः यशोसिर्वर्षितां येन राजत्व
 तोमहीभूतः १३ नृत्यद्रवपदल्लस्योत्तणीरेण वि
 मुषः भनिभेन नो नूनेन नृत्तं नृत्तमपासेत शिववा
 हावुरोपताजात रूपसमृद्धिभिः त्वणामेरुसहस्र
 यः स्रूते शैलप्रजापतिः १५ यत्र नेत्रानलप्रोम्भोः

श्री
क. व.
११

प्रतिविम्बावलम्बनात् कल्पेन न ल्यादावाप्रिशिल्प
लदत्तसावुष १६ रुद्रात्सविभुडकद्रवसुंद्राप्र
जन्मभिः प्रवाहरिवयसां विचित्रोत्पत्तिनिर्जैः
१) किस्मिन्नैरीपरंभीत्याविनीत्याकिमुभुजैः दृश
इयमृगं त्यक्ताये मृदुः सेववतेनिलः १६ दृशोपुकि
नरीलोकां यत्रयः लोषविल्लेव न्यासीकृतमनगी
नभाण्डागारमिवस्वके १६ सेताप्रमऊहरेमथ्यस
प्रणामाप्रमण्डलेः व्यनक्रियः शैलहृषासहस्र
मिवचत्तषो २० प्रसन्ननस्यपादेपुतपासुल्लते
मुना यस्यप्रभुरपिस्पर्धनैतिचन्द्रशिखामणिः
१) प्रवृद्धोद्वेष्टेव्यापौलस्मिभुजनर्तिने यत्रता
णविभुलैर्भेदोलाकेलिरसततां दित्प्रसारितह
हस्यभापततिसम्पुटः योमानसेजगद्गुल्मीकेलि
हेसद्वस्थितः योमथमथमसंक्रान्तनवाभ्रकाणशा
रितैः लोहितेकतेदेर्भातिसुप्रपासिपदैरिव १५ १
स्यालिंगभोगिभित्वाभांनुप्रतिविम्बैर्यद्व्यते राशि
भुतेरिवभूतम्लुष्टानांविचयापमनो १५ मानसास
ल्लनपटुः स्पृशनुत्कटकांततां दधानः स्वावदेश्य
सिद्धिसाध्यगणाश्रितः १६ सालकांतस्थितिनील
केदाय्यासनपावनः यदवाभातियुष्मिन्नमहर्ष्ये
ल्लसेव्यते **यगलके** कवित्कवचिताः सान्द्रनवा
सुदकदेम्बकैः योविभुद्रयनिसदोणीरज्जनादिम
दुद्धरः १६ सीमंतरेखा रोदस्योः सीमन्ती रोगकारि
शा कज्जुंजरयुयस्यपुरोमुवपटच्छटा १६ हि
तीयप्रतिभर्गस्येन श्रीमानसाम्भसो धृपन्नगर्भा
निर्माकाभातियत्कांतिसंततिः ३० यगलके संक्रां
तेयोवहस्येतवेषुविस्फाटिकेजगत् प्राचानमिव
कल्पानेतिशयावृषलक्षणः ३१ विन्वितावर्कधृ

नापां एषा शरीरो यो विराजते सा रमंजरे पुष्प
 चोत्तमं रवतिनेः ३२ स्फटिकाश्मश्रुयत्रास्तविस्त्रि
 तोऽहवर्हिणः चतुर्यात्रादवक्राष्टमहीन्यानालशा
 यिनः ३३ विष्णोर्मातेस्वनाथायादिगंभरदशाज्जषे
 वयतो वासुदेवो दिव्यस्तनैरेषु ते त्वभिः ३४ योऽप्रा
 नश्राश्वत्संगद्वयश्चन्द्राश्मशीकरैः व्यनाक्तिभग
 वत्पदपातानेदास्तु उदिने ३५ यो विभर्ति ज्वल
 त्गगपते गाश्मग्रहात्मना दत्ता भगवता हृष्टमन्त्रि
 वन्दिमयीमिव ३६ जाकिता नेत ऊरुमप्रकारः
 पार्श्वपादयेः कोणाद्यौ गिरिजासिंहकरजोन्मुक्ता
 मौक्तिकैः ३७ धूपधूममभिर्वाजन्मरैर्नवपयोस्तु
 चो दत्तदीपालिकः शृंगप्रज्वलन्नपोनपलैः ३८
 स्नानानियसन्नस्त्रिन्मुखलद्भिरितस्तनः नित्य
 निष्पन्नमानैर्नृदृष्टतूतिभिरसुभिः ३९ सथात्त
 निर्जरारज्जुसमालभनविभ्रमः स्तवन्दरीमुत्ति
 वातलहरीमुखरीकृतैः ४० सुभोपकल्पितबलि
 न्नानाविधफलद्रिभिः तदप्रस्तुतसंगीतभंगीको
 दिव्यचारणैः ४१ यो भस्मस्मरसर्वाङ्गो निभृतास्थि
 तिमस्रुते नित्यं सन्निहितैर्देवदेवमभ्यर्चयन्निव
 ध ४२ **षोडशकुलके** । धातुपटलसूत्रेपपरिभूतिप
 राधिनि यो घ्राणीषमुत्थेयस्कोपदशाकन्दरे ।
 ४३ सूर्यग्रावोष्मणाकार्यसिंचन्निदृष्टलद्रवैः
 कोपप्रसारसम्भेदद्रव्योनेगदाहिनः ४४ सार
 गाश्लेषनिश्लेषतापन्नस्याणुसंगतेः श्रीखंडपो
 लेऽकुरुते यस्मात्स्यानुग्रहातिथिं ४५ दिवापि मृता
 सुमहेषाशीत्वरप्रजागृह्णकेण ऊरुगकेतना कदा
 चनप्राधितभक्तकाव्रते शिखात्रयस्यौषधिभिन्न
 शितिते ४६ शिखराधनियस्यस्यदद्यतिचो

श्री.
क. च.
१३

१३

एतद्वेकेविचयवः जलदोषोयदीपसम्पदोदधते
 सम्भूतकजालत्रिं ५० तनुरनुसरतिश्रीसंस्तवे
 यस्यस्यंगेषुनिरजनिस्वयंशोमूर्तिभिविचिनाभिः
 भरसहनधनान्तलोषभर्गप्रसादोक्तनिजन्तकपा
 लस्रकसहस्रांविनेव ५८ स्फटिककटकजहिमेघ
 यस्यप्रतिमितयः खरेतेजसोज्ज्वले विचरणचरा
 शर्विवाहपाटप्रणयसमुद्गतजानरूपशोभा ५९
 यस्यासौरभकिंकरोक्तवलमत्रालिमालातिभा
 द्यजेतेनवधिक्रपारेतिपतेधुभंगविस्मृतयः वि
 त्रौचत्ररथानिलस्यलहरीसायत्रसेजायेते माना
 नययनाष्टमीशिञ्जितमीजीवात्तभ्यत्सध्रुवः ६०
 निन्देतुल्यमौशतेगणपतेयेत्सृजितेगर्जिते
 स्वेरेतारकवैरिवाहशिखितेयेमोनमुद्राभिदः ते
 यत्रस्तनितोर्मयोजलमुचोदेवीहृदालिंगन श्री
 डासाचरसौख्यदानपतितामायातिवद्गोविनः
 ५१ कालष्यप्रागभावप्रणयिनिनिविउप्रावृडा
 तेकनपुत्रंमञ्जरीशरणेप्रकटनररटीद्विचि
 लेखाजटाले योमुवेमानसाख्यपरसरसरोसप्रा
 प्रसेक्रांतिरंत भूतोकालोक्तैस्त्रिगमिषडुरगा
 थोपभंगोविभर्ति ५२ क्वयस्यनक्रन्तिवचन्द्रिका
 नयतिचवीथीमुपतिष्ठमाना सन्नद्धताकन्दल
 यत्पशेषवर्णांतरापन्धवविस्मवाय ५५ याक्व
 पुदात्तनरदत्तकुलप्रसूतियासेवतेहरिपदक्र
 मणत्तमत्वे तोतारकांतकरजन्मप्रभाप्रभावां
 गौरीतत्रेवहृतिद्योदयितांहरस्य ५५ देतानितस
 अविपादतलेलकामिरीगपापयोधरवृष्टिप्रुमे
 खलाच यस्यासिरेगितुवलोमुखपुष्टनाचयस्तो
 सञ्जहहतिमूर्तिमद्वैकांत ५६ उदेलत्फलश्रुत

षण्णसविदेरुत्तंसिनामूयभिः प्रेक्ष्यत्रकराशि
 तालिलदरीरुद्रातमालाश्रिताः रोहदीर्घजटातटे
 षनपसिंस्थैस्त्रयस्यदुमा स्तुतिष्टन्यनिरोधपव
 मरुतोमंतेनयनोरजः ५० यस्मिंजातनज्रायते
 म्रजवतिर्कोमारथमंसति ईष्टोयत्रनवाकदावि
 दशनाभिताञ्चकोरीजनः तस्मिन्नप्यद्विचक्रवर्ति
 नगरोहप्रापकं ऐदत्तं यन्मूलस्यादिकाशमर
 शिमपटलेकोपिप्रकाशादयः ५८ नैर्मल्यतस्त
 लितसाधजनाशोयायः संक्रांतकोमलतमालन
 रुप्रकांतः ज्योत्स्नासपत्नरुचिपीततमस्तुरंगसंद
 भं गभंमिवज्जलिमभिव्यनक्ति ५९ योलम्भादरज
 म्भसम्भवमदस्त्रातस्मिराशीकर लल्लः स्वः सरिदे
 कपंकजरजः सागन्यबन्धः सुयः वप्रप्रसरः स
 यत्रमरुतामाजायते जायते यत्सवाप्रवणोगणो
 मधालिहोमंदारमंदारः ६० यमुहुरतस्त्रिजग
 देककौतकव्यवहारसर्गविधिनववेधसं शूल
 काविमुद्रवज्रसौधसौहृदादनिमेषलोचनमयेव
 वीर्यते ६१ यस्याचकालिकटकेषुसहलविल
 दिद्याथरीचरणयावकपंकमुद्रा श्रीकाण्ठनेत्र
 पद्यजानपदार्कसोमसेवाकृते सततसन्निहिते
 वसन्त्या ६२ योमोलसंचनजोचिकेनवप्रधा
 निः शेषकाष्टाहट क्रीडाश्लेषवितस्पर्काल्पितव
 नोत्रस्याण्डमुत्कर्षे पातालादिशयालुमूलम
 रमः प्रोकेनयस्यप्रति स्पर्धावर्धनसाहसेवलभि
 दः प्रोलापिसन्नयति ६३ दिविदीरोदन्वान्निमा
 गिरिरजयोर्कसहसामजातायः पातस्त्रिदशमरि
 दोचः कचतियः वसुंज्यानिर्जालदिशिदिसपत्न
 प्राप्तिरुचि चकोरीनिहाभिविरचितवृथालोहनावि

श्री.
क. व.
१५

१५

विधिः ६५ दिर्भाष्यद्वयभासांतरुणजमदिनोनाथ
 दृडादृहासा नुप्रासः शैलपुत्रीनवहसितसुधा।
 विप्रघोषोमरुजं स्वर्गगावीचिवीष्मारुचिरुपा।
 विजुतेचातुरीयस्यनस्य होणोभर्तृगुणप्रप्रति
 पदपदनकोविनिर्मातृमीष्टे ६५ इति श्रीकण्ठ
 चरिते महाकाव्ये कौलासवर्णनो नाम चतुर्थः सर्गः ॥ ५ ॥
 ॥ ॐ हृन्तारिकाधिपशिरोरुहपा रिजात।
 स्ववन्धभिर्मयकररुपवोणिताभिः देवः स्वयंज
 गदनुग्रहकौलिकारस्तबालशोतकिरणभरण
 धिषेते १ येनात्रिषोडशसंततिष्ठति निर्धनियं
 क्रिणाजगति यस्य नभालपाली देवानदीतनव
 दिव्यसुभातरालिन्यासेसुयानिहिनकाकपदेव
 चक्रे १ भजाननेन प्रवतो वनिचुम्बि मूर्ध्नि प्रष्ट्या
 त्वरे विचिरतावनमालयेव देव्यारिणादारणयोः
 कचे मेवाविद्युदौघेरदायिषतयस्य बलिप्रदीपाः
 ३ सृजास्वभक्तिरभसानिरसायि दृढस्नाम्यन्तरी
 षकृत्सुमप्रकरव्ययेन यस्मै चिकीर्षिति पुनर्दुहि
 णोपि नूनमभ्यर्चने निजनिवाससरोरुहेण ५
 प्राणाननिर्जरसनाभिगुणाहिराजभोगस्य मेदर
 गिरेस्त्रिपुरव्यायाय यच्चापतो गतवतोपि पश्यामि
 पुंखव्याजाद्वानलशिखारुवनो विरेभुः ५ व्रत
 योन्नमंगधतिलालकिरीटसिंहापायः सुषन्तारि
 समूहनसिक्कदित्ते रुद्रातिवैभुर्जटिपत्नऊषा
 स्तरोचैर्योमन्मयाद्भुतिमदधीवल्लोचनाग्रे ६
 नारे प्रवाष्पलदरीपरिवारितानि वक्रः शिखः ७
 रज्ज्वरेण दृष्टावकार कोदण्डदण्डपदवीसंधिरो
 पितस्य शैलस्य निजरजलैरिव सूरितानि यस्या
 कृताभिनवकोपापि पासेन ननेत्राग्निर्ननुलिकै

नेवप्रविस्मरस्य विद्यादिवेदरतिरसतितापधूमिर्ना
 मापिनाथरसासवपानगह्याः ४ मागवरोधसु
 त्वशीतकरप्रभातेचेतस्यदीप्तिमद्याभयदत्ताणा
 ये प्रथ्यापकेविलडितेषुयगतवन्देयोऽःसहं
 हतिलोचनरह्यवाहं ५ लोलोच्चलानिलविनिध
 तसिद्धसिंधुनीरंघ्रचोकरकरालतयाचकास्ति सा
 यान्ताएवविद्योगजराजह्वानिर्घस्याधनाप्यजह
 तीवकवाटमुक्तः ६ अष्टौतनूरापिदिहृत्परिवेक
 कालेनीत्वाहृशोनवविकासविलासमष्टौ देवः ऊ
 रोपायऊटीचरतापसोपियस्याप्रतोमुदिवसेविन
 येप्रयंके ॥ सिद्धोचिरेणविधिसूदहटप्रयत्नान्सर
 लितामघमुक्तदुष्टरागवन यःकेवलानिगरतेनि
 विलासलीलेलाकप्रयोरसवन्तोप्रलयोत्सवेषु १२
 ऊम्भःकरोपीरोसवारिगतिःअयेतिमुक्तःपदेचरा
 एयोन्नगदाकलत्रे नागेर्मदोल्बणमुवेष्टतमंगा
 मेगेयस्यादुतेस्थितिमतःस्वरजंजरस्य १३ उस्या
 ददंतमुसुलंमुकतेनुभासादानासुदीप्रनयनाग्नि
 रुचाप्रशोष हारादिभिःअवृणतालमरुत्पेचय
 स्याप्रतःकथमवलिगजास्वरण १४ हृषोरगेषु
 तालितायसंभ्रावलेषुयज्जोऊणाश्रियकिरीट
 शण्णकावेडे आलानदएरुविदोस्त्रिचयस्यच
 तःसिन्धैवकातरतरःसगदासुरोभूत् १५ वक्तु
 श्रियोगाणपतेर्गतिविभ्रमेणदेव्याविभाव्यदटवो
 रमसूययेव यःकल्पितद्विपतत्रेगिरिजेचकार
 श्रिष्मन्मदत्तपणालोलशिलोमुवाचे १६ लोक
 त्रयेकभिषजाविचरन्नाणांयनावलम्ब्यनिवि
 शंकरवालयाष्टिं इवोदयेपटलेशमितेप्रयोगा
 दन्यास्वरःसकलमेतन्भीतिनर्त्त १७ येनतना

श्री.
क. व.
१५

कविमुखेविश्रुतेनकोपान्नष्टादिजीनमुनिलोकवि
 लम्बनेत्रे दत्तस्यतत्त्वएविषादभुवानिजेनवाष्पद
 देनष्टयानावृष्ट्याविवेने १८ नृत्रोत्सवेस्फुरतिपा
 समदण्डपादोयस्मिनातेगगनसागरसेत्रमुद्रा ह
 राधलंघनचनप्रमचारिविन्दुहृन्प्रथाचिरमण्ड
 निकलातयति १९ पार्श्वेपविष्टहरिकेशापयोदयो
 गाङ्गामिदुतेरथमरालकुलविचित्रे श्राष्ट्रयेकम
 लधुःष्टकहंसघृथेनाम्यन्वज्रभ्रमतिरोधसिमान
 मस्य २० गौरीमयेकवप्रथधृदात्तरागेकेष्टवके
 कणाफणीन्द्रमणिप्रभाभिः सूर्योदितोयमपिभा
 गमिवावरुद्वेयःसन्ध्यासततवल्लभयाविभर्ति
 २१ यश्चत्तषःऊपितस्यविकारणोतिचक्रेनिजस्यव
 तपावकपोणभासः कृत्वास्मरस्यममवतिरसा
 थिरोहेतत्सुभ्रुवश्चिचय्यचनासुमाते २२ य
 नेदिजाथिपस्वपयन्निनावतारस्वगाहेतनवसम्
 र्थपायाल्लशेषः भीमोगदाविर्हीतौचञ्जप्रवी
 योप्रस्तात्पर्वचरितःपुरुषोत्तमायः २३ यामा
 लिलिंगमुखमाश्रुदिशोत्तुम्बरुङ्गाम्बरशशी
 कलामलित्वत्कराग्रैः अनूनिमप्रचरप्रथशरी
 तिनापात्तिचित्तकारनरुणानयदीहिणाथिः २
 योमूर्ध्निधारयतिसोद्वलत्पाणोन्द्रफूत्कारधूम
 लहरिदुहिणस्यप्रण्डे प्रावासनासरसगन्धल
 वात्रहृत्रेरघापिषत्पदकुलैरिवलितमाने ऊर्ध्व
 हृजामसमनेत्रतयाविष्णुंवलोकत्रयाक्रमण
 शाण्डशुभेकपत्रः आलोकवत्प्रभुनप्रथवदुद्गमे
 यःस्याण्डरुहीतपरशुर्दरितोच्चिनत्रि २५ नेऊद
 ऊंऊमलसंगात्ररुचोमयुवायस्यावहलशाशिनो
 निशसञ्चसेति आसीदतौदिविषदोसुजलोभ

वंति यद्देभवादि वपुरः करप्रसूराणि १३ जूला
 हिराजफणरत्नमरीचिसुरैः सीमन्ति तेवचनं प्रपद्य
 प्रहृतेः यस्याचकास्मिन्कपालमन्तात्तभास्मात्त
 यमन्तदिवलाचनमुज्जिहाने १८ यस्याः परेनकार
 पीरनकुन्तनोताया रादना विषयतो दशानसुतानो
 याहृषितानशशाशावकसुम्बनेनयस्मासतोमथि
 शिरोवहतोन्देलावा १९ वक्रश्रियागणपतेरिति
 विभ्रमेचदेव्याविभावहृदचारमसूययेव सुःका
 ल्पितेद्विपतनुधनुजेचकारास्त्रिष्यन्मदक्षपणालाल
 शिलीमुखावे २० नत्तामन्तात्तजतिप्रष्यतिपदि
 मानेसदृढयापरिणमद्विरहोकलक्ष्या यस्याम्
 तोचरसमद्यसरित्तरंगशोभोपचारवतिज्जुदने
 शयात्तः २१ भालस्यलादहृदप्रिणिषावात्रुषंग
 चक्रेवलदुजगकंकणविप्रलापे निःसर्वमंगलसु
 थारवपक्षरीरहंत्स्वसाम्पमिवयः स्वरसुन्दरीणि
 २२ यस्यात्तदाशवप्रुषः सरुषसितास्येभालस्यले
 प्रमपयः प्रकरंववर्ष हव्याशानोविषमनेत्रपेदाप
 विष्टोयत्यातसम्भ्रमभियेवतिरोवध्व २३ शाचा
 त्सहेलचरणार्पणमात्रकेण ऊर्वजगज्जितनिर्भ
 रजातद्वपे क्लेशेनसमदिवसानिस्ववर्णवर्षयेक्ष
 मवेतमपिवाहृषोतिशेते २४ आलोकमार्गमप
 रोदुमभग्नसारंस्वलोकापत्तलदृशोनयनोत्पलेषु
 तन्वालसम्भ्रमहृदत्वाभितेनभुसमुद्गीर्यमानमिववा
 डवपावकेन २५ मुक्ताद्रिचट्टनभियेवपलायमा
 नेपातालः सुचिरसम्भ्रतमेदकारं लण्टाकमुज्जि
 गमिषत्कमलानिवासव्याकोशपंकजप्रैः सरभं
 गवीतेः योभोनिधिरुदितमादितदात्मिकालहा
 रोरेगदनिगदायसदृहलाभिः लोकत्रयसपना

श्री.
क. व.
१६

16

उल्लिखिते स्वकं एतकारादृष्टे गरलमुत्र लेख्यं ३७
निलकं ॥ उद्यमकैः दमजिता च दितैः वा हेतुर्वेत्तः क
दा तयानि कंचन तं गिमानं यस्मिन्परस्परसभाजन
मौल्यमाने देवादेराणामाणानासहकालकृतः ३
८ मौर्या नतश्चरणयोर्दधुत्तमोगं संक्रान्तं तद्वय
मृगैर्द्वयुत्तमसिन्धु यः प्राडिमिति पुरुगवशा
पायविस्मात्परासादत्र सरान्विवनारासिंहं ३६ यस्म
सहस्राणामतापुत संतते तर्नम्याननागिरिस्ततास्त
भिरैजनांकैः मौलौ नर्वलिखति शीत रुचेः कलकं
प्रसात्पका एतयमना प्रणयो च गंगा ३७ प्राडिप्र
हं विरचयन् प्रपः स्वपेपश्चादत्र पृहृष्टा च दिश
नशेषे यः सर्गसंघाति विभुं च नमः क्रमेण च क्रमेण
नयविदो प्रथमः स्मरस्य ३८ साव्यस्मरस्य नवके
तृकृती किरेदस्मिंथावाफसकरमहसेव हंतं य
मोत्रमंगभुविभुज्जितस्मृतिरिन्द्रास्तनूगदतनया
ननवाणचौराः ३९ यस्मिन्निनिमित्तवोत प्रसभप्र
कोपादत्तप्रानिग्रहनवाभुभवोपदेशं उद्घोषितक्र
तप्रयासिकतेत्रविद्विरयापिपिष्टचरुभाजनमज्ञवेधः
३९ यस्यांशवसकलवैरवैरकारावक्रे प्रयोमृग
दृशां प्रपमानवंधः लोडिमोवप्रसममेत्रमुत्तिह
विर्योयः प्रासुसत्तुसमसौरभसाधेवाहः ४० य
शेषस्य यत्पाणभृता हृततपत्रेयद्यावते जलधर
विधायोमहूरः दीप्ता प्रवेशाकृशमहेतियः शरीरं
यः सर्वतारकानिरगलराजसर्गः ४१ यस्तन्मयो
भिरापि मूर्तिविवर्तनाभिस्तिष्ठन्प्रपद्यभुवनत्रयर
सामरस्यं प्रसन्नदंजनिजगमरणानभिज्ञं शास्त्रे
प्रगादिमतिमद्भिन्नष्टमूर्तिः ४२ निलकं ॥ ३७
व्रजत्वमलजा कलितस्थालिगं लिगंतदभिमयसा

विरभीभवयः गच्छन्त्योवधिदिहप्रतयामऊं हो
 यात्राप्रहीन्मुद्रवास्तुत्वधुमेरावां ५० योवाहि
 नीस्त्रमनसोचदिताथेवेद्राऊर्वस्त्रगणकवित्तु
 त्वभंगहेतुः भोगेवेष्टः परिवरन्निजमेवचित्रेष्ट
 स्नातिसेवागणसेपटमहितीयं ५२ द्राक्सिन्धि
 शिवपात्रिष्ठवृत्तस्यतिसेचारयन्यज्वस्त्रवृत्तनारभ
 दीशूनैरुप नमत्संवागहाराऊलः निर्वास्यत्ववथा
 त्वनादकविधिमीनावहृलविशान्यन्नेत्राप्रिणि
 त्वावलीजवनिकातात्ययनोतंदधे धरु तरलवि
 वलनाभिः पञ्चयस्त्राशिखानो यदलिकनयना
 तवर्तिनः पावकस्य रविजमनसिजादिस्त्रौषणोदी
 र्यवन्थो ररुणजयपताकादेकसेन्दीलयति ५०
 सप्रोतिवक्रहृदलेवजगतां प्रसात्यस्यस्त्रवे वा
 मार्यक्रमणोत्सवो गिरिजयः यत्रत्तणजायते सं
 भिन्नाभयवाहनाग्रिमत्तुरान्यासक्रियानिस्मर
 मुक्तादंतरजातहृत्पवित्रलालंकारवस्त्रवेरो ५१ ना
 ज्यारंभेत्त्रयितमभितोयोदधानपारीरे संवागेभ्यः
 प्रसभमुदयद्रामनेरेणजाले पञ्चालोकप्रितयविप
 दं द्रागिवोत्सावितानो दिह्यन्यस्यनिधृतशब्दः सि
 धपाद्यः सनार्थ ५१ दंतोदंततिलोजलोदिनपतेर
 भोजयोनेशीरा दारिद्र्यनयनोदृतोभगवतोलीला
 स्त्रेद्राद्यः किंचाशेषवप्रव्यंयैरतिपतेयत्कार
 णत्वेभज नप्यायत्रनऊत्रनामजगतासंवागसिञ्च
 गतां ५३ स्वयेवभुविभ्रदिषमनयस्येनशिखिना
 द्रुढीयस्मोहार्देसततमनुरुद्रोषधिपतिः जटाजटो
 यस्यप्रिभुवनमनस्त्रोत्कृष्टः सधनेविस्रजावस
 यपयरीतिफराहृता ५४ देयस्यानव्ययितवप्र
 वीर्यस्त्रुद्रोदप्रया साकंस्थानेऊस्त्रमधुप्रोत्र

श्री.
क. च.
१३

17

ग्राह्यात्मादरस्य सौन्दर्यात्मानवधिमदिरानिर्भरेय
त्रनेत्रे लम्बेद्वेन्त्यारकस्यगृह्णंस्वेरमापानकलिः
५५ विभ्रतां प्रभुशक्तिनोरतिपतेरेकत्रभागीवृत्त
प्रेत्यादेशमगाधिराजसुनयायसुहृदः ५६ ॥
वामोयत्रऊचोर्थनिस्सरुतः शेषादिरत्नान्तरे सु
क्रान्तेनयतीवदतिगमयिप्रत्यक्षसंरक्ष्यतो ५६ ॥
स्त्रीपुंसैकात्म्यकल्पाद्यतगतिवदयन्मावपुस्तानि
मेघक्लेशावेशान्त्रकोषासुचिरमुदहरत्यर्षदंलौच
नाना वामोगतैसगरुत्सतमगिकिरणापद्मताथ
रजन्मा प्रयस्यायत्रजूटाविधारपिवहितोवार्थना
रीचरत्ने ५७ देहद्वैकशेषसससनिभृतः कन्या
यानिर्मिमाणो यस्यंशस्तप्रयक्तेप्रतिरजनिभुवि
नात्यलीलारहस्यं आम्भेतोदतिणार्थभरणफ
णभृतोयत्रफलन्यणाग्रे ज्ञाम्यहामार्थनियेन्नु
रुभिमुत्तमरुत्पानगोष्ठीभजते ५८ ॥ इति श्रीकंठ
चरिते महाकाव्ये भगवद्दशनाममपेचमः सर्गः
॥ ५ ॥ ५ अत्रलित्रजस्यानशानवृत्तान्तोमानोप्रशा
पावधिरंगनानां श्रेयैकदानेगसदाउकुलः ५९
वहूलः समयोजज्जंभे १ क्रमादवाचीमलयादिव
थमुत्तोत्पमाणोपवनयवानो उपोढतापप्रयया
शरीरं प्रियो मुजिन्याः शिथिलोचकार काशमीरकं
ताननकिंकराणिपेकेरुहाणिक्वनपल्लवेषु अ
थाविरात्महसोपगतवसेतलत्स्यादवविष्टरत्ने १
अत्रेण्डषादुण्यपथेष्टविद्वान्वसेतपकोरसपाथि
वस्य अन्यत्रवोमान्मद्यस्तकेषुनप्रयिषुन्मोऊ
मपित्तमेते ५ सुरत्यलाशौष्टपुटोविलालहिरे
फमालानरलीः कुनभूः फुलाजनिस्पदहृगास्तनू
नेहंगारकाव्याम्रवार्थवसतः ५ चिरानुभूतासम

धृतिमास्यप्रवृत्तापलपेवस्येव दिग्दक्षिणाचन्द्रा
 नसौरभन्दमरुत्तरेगप्रणयोप्रपोष ६ शनैःशनैः
 मानवतीकवोसस्यसोमिभिः सार्धसर्ववताहः नि
 श्रीयिनीकाच्यदशावियोगिजीवाश्रयासाकमपिप्र
 पेदे ७ पलाशरक्तान्दनविवसेतकंदेरवेमानवजो
 द्गताभ्यः भीतोययोसाजनवाष्पपंक्तिचलादिश्रु
 क्रायसस्यंतलालिः ८ दिग्दक्षिणात्वनशणाक
 हंतंनत्सद्गनस्मापिसदात्यतापः परस्यरेकिंत्त
 नयोस्तदानौनेवधिकः पेञ्चनमाचचार ९ येन
 स्यरुच्यानपथतिवेलमनेलमूकः शिशिरेन्यप्र
 षः क्रतुहिनीशास्यतपवाचित्रमास्थानविद्यापत
 योवधृषुः उद्यदजाभिर्चनपेत्रशोभेरुन्यद्विराशाः
 परप्रष्टनादेः प्रधन्यलोकः सुरभेभिर्भायकन्त
 र्धमेनैरिवबालहृतेः ११ विद्यागिभिः प्रोक्ष्यसद
 दृहासबसेनिकाशितितिसाहसानि प्रकाण्डवे
 तण्डिककोकिलानि कैरप्यसद्यंतनकाननानि १
 ११ विद्युत्तवतासौरभेरारदोषवन्निवृत्तेवर्णप्रणो
 स्पृशंत्यः विवास्वरेकस्यनकर्णिकारेज्ञानेनदृष्टे
 वधृथेविवादः १३ शणाकनोयः किमपिप्रदीत
 मध्याप्यमानोपिपुत्रावधृभिः उद्यानलीलान्दृष्ट
 तस्तदानीं ससिद्धसारस्वतनोप्रपेदे १४ व्यक्ता
 नलोल्काकृतमथमध्यमसुखलदुःखगवादि
 तांगी किंविह्वलवहिस्रहिनात्ययोपिबभावन
 रुःस्पृहसेतिकेव १५ स्वपत्तलीलादितैरुपोढ
 होतास्मरेदशयनोविशेषं मानंनिराकृतंमशे
 षधृन्नापिवास्पयाणित्यमविदमासी १६ सिद्ध
 रितानेगमतेगजास्ययद्यानशेषाकरजोजगति
 तन्मानिनीसानतसोवकारबालानपाहंकृतिमा

श्री.
क. च.
१८

रुद्र १० नीरं प्रतिर्धत्तमनो निकायकाषायप
दृष्टाणां दशकः जग्राह भित्तव्रतमधगानो म
नः सुष्ठु न्यत्वमिवोपदेशं १८ वियोगिनी रोषक
षायिते वने त्रयतिविस्तृता स्मरस्य प्रामाण्यला
षोषवभो मुका प्रवृत्तस्त्विति स्मयनिरेकशेष १९
कामप्रयास्यत्वरसप्रदायो वियोगिहालाहलबो न
मुष्टिः हिरेफराजो रुरुचेलतानो प्रैवयगारुत्सत
रत्नमाला २० सत्यं वसेत क्रवचतनानां शल्यं नि
षानामलयो बभूव न च त्वयं पांथनितस्य स्विनी
नो व्यथदृष्टो रा न्यनवोपदेशं २१ कन्दर्पकोणज
पद्मिका सुमधर्धना धेयमधीतवतः विलम्ब
कोशाः सुमनस्युतानां मचीकरानि ग्रहमधगानां
२२ हिजाथिराजेन गवां प्रसादात्प्रतीतिपंकास्ति
भूमिसेकाः पांथप्रयाणां मृतचक्रवतीनेत्रेषु वशा
हमपाचकार २३ गलतषारास्तु कणात्किरेती
दैव्यं नयेतोपिकञ्जितानि वियोगिनीनामव
नीतदानैर्किरोदनाय व्याधितोपदेशं २४ सप
त्पातातिरुपाधिवन्धोश्चिरायवेगादुपरिश्रमेती
प्रकल्पयच्चतनरोः स्वदेहमारात्रिकायेव मध्वत्र
तानि २५ नसानभेगाय बभूव केचो लोलालिमा
लाश्रुजदीक्षुदाभिः विचैकजिस्मैर्मदनस्य नव्य
साध्ययोगान्मधुरुत्सदिसुः २६ पुष्पाव्रता
गोनिविडालिनादः केलीवनेष्टन्नतचण्डकोभूत
चैत्रश्रियोन्मुरनिः स्वनांकोन्मोयनायाद्वद
एवपादः २७ निष्पन्नपुष्पातिथिभिर्हिरेपैरुपा
समानस्तिलकाश्चुकाशे पेणीदृशो दोहदह
ष्टिपातैरिवांजेन नाहितसेविभागः २८ पुष्पाङ्ग
मैराभरणप्रयोगमावेभिरेवामहृशो यवानः १

ततो विना कार्ष्णिक कर्मसिद्धिं पुष्पायथस्याभवत्
 स्वमेतः नन्तर शोकस्य पराजितोभिः प्रेरितः
 भिः पुष्पायथस्य शाला स्त्रिष्यन्तवाल ऊवापेक
 टंका सिद्धरुद्रासचिवेवचक्रे ३० अन्त्यस्यतिः
 सस्मयवत्पशोके पदं नदन् प्ररुप्यलाती स्वेरे
 सचक्रे ततपवम्भिं पदेवनाशेषमहीरुहाणां ३
 १ अत्र निषन्धेति चेत् उषाणां मास्याय रम्भाद
 लदर्भशयां विद्यागिनीनां हि जपंगवेन पुष्का
 किलेना हि जगंतकालः ३२ उद्भूतनाकस्य नना
 मयात्रावसेतनाम्ना रुधेदकेन प्राणास्तुकेदे
 अचिराय चक्र विद्यागिवर्गस्य गतागतानि ३३ से
 कोम्बुना सोष्टवमातनान प्रतानिनीनामथमानि
 नीनां सचास्तुष्टैरेव तपत्रवलीः कपोलयोराऊ
 लयोचकार ३४ प्रसारितादूरमतिमभासाकरा
 निरीयात्रतिरस्वरिणाः विद्यागिनामंतकराज
 धानीमपाहृताहारप्रदां प्रचक्रः ३५ वामप्रचर
 लेचनचक्रवालमभ्यस्तलीलाऊलविद्यमासी
 त् मानाग्रहानययनोन्मुखीनामासेत् उषाणां द
 धितोपकाण्डं ३६ सुखानिलः खविषटेजलानि
 रम्पाणि तेजस्तुरुणानवाधूः श्रद्धामोवाः काचन
 शौचिलसी सुकारधृतेषु पिपाविकारे ३७ मली
 मसुश्रीमथपानसक्तोभीजेलताः पुष्पवतीः सु
 देयः सपवचैत्रवतः दिरेफः पुष्पपुराज्यविहितः
 पुरोधः ३८ सुदेदधत्पायं प्रेरं प्रिवाष्पसुरैरिव
 लालितमेषु जालं सुमेराचन्द्रेण रलंगनानोष
 विनसापत्रकमाललम्बे ३९ संकोचिताय व्यय
 पवयः प्रागनेहसापुष्पमितम्यवेन तदासकिज्ज
 ल्कमहासुभिदलीलाः शिशिलेकनिदिरेदः ४०

श्री.
क. व.
१६

दिसुतनस्वापरैरैरैः कृतप्रतापानलसूत्रपा
नः गाढाभिमानाग्रहिलोजगंतित्वायमेनन
ऊषावहूलः ५१ समीरणचुन्तनशैलराजजन्मा
स्मरस्यप्रथमोंगरतः वियोगिनीः निचसितानि
लेनप्रत्नङ्गनोगोरवमासमाद ५२ हनेवपाण्डुत्र
नमाचरिस्माः कपालामूलान्पथिकावलानो रु
चेकचत्वाचनवर्णचौरीव्ययत्रैत्रेनवचेपके
पु ५३ दाहिणपदैः पवनैर्मवीनमास्तत्रयन्मास
पदीनतेत्रं गण्डधिताशेषजगज्जयोधद्वः स
येकामकलोकपालः ५४ स्मराग्रिधुमप्रतिमा
लिमालेवहृद्भजेरुषितहृतवाकौ पंचप्रियाणो
नयनेत्यलेषुवाष्पावसंतेसुलभोवधूव ५५
वनानिचैत्रानिलचातुरीभिश्चुकाशितेताण्डनि
तच्छदाति ससौष्टवमन्यमस्त्ययेवमनापुनीना
मपितर्जयेति लतानतांगोपुसहेलर्मत्रेलाला
लिप्रेजासितचामरासु बधूवकं एतः कलकए
दृनामास्थानदानेन्मुत्तरागराजः ५६ शनैशा
नैरार्तवतानवीनेजगत्रयोलेखमहाकवित्वं चै
त्रेणचक्रेवतचएपकोचैरभ्यस्तसौरभ्यसुवर्णसर्गः
५७ विकोपाकन्तर्पेक्षुपाणथाम्नाद्यजन्मालह
मिवोंगमेगं जल्लाकतात्मकमिषायहृतसौरभ्य
सभ्योमथपायिलाकः ५८ श्रीत्वादेशलानिल
रात्रिराजप्रेस्वाकिलादिप्रविभक्तराज्यः हृदाह
त्तनोमथिपञ्चकारजगत्सर्गवः सखीरभोग्ये ५
इतिनिरैनिर्भरगर्भमीधेदुन्नेषवञ्चएकपुष्पमा
सोत्त हिरण्मयेशासनलेखहेतोः सज्जेमधीभाण्ड
मिवस्मरस्य ५९ मथाश्रियाः ऊंऊमपत्रभंगानथा
वसार्त्विञ्चकज्जलानि प्रलिस्तरीयेचुचनैरजो

भिः प्राणापिरोत्रक्रममन्त्रनिष्ठत राजमूर्त्युत्तर
 वानवोद्यत्तव्यापहर्तृधनयालिजालैः सद्योगना
 लिंगनतः प्रसक्तकृचाप्रकस्तुरिकपंकयेव ५३
 ननश्रुवोपेरुणपुष्परेणकषायपट्टमथसासा
 भित्तः मानस्यचेतोदृहनिर्गतस्पचकारयात्रासु
 प्रनः प्रवेशां ५४ रसायकरुत्संगनिलीनजानिरने
 गभोगावलिपाटवन्ती किंजल्कतल्पेननिहासः
 कारेनिमज्जनोन्मज्जनकेलिकारः ५५ मध्येन
 भः कौशिकवद्वितीर्थकिंस्वर्गसंगमदनस्तनान ।
 दोलापिहृदप्रमदात्पदेशाद्यस्मिन्नवाग्रसरसो
 विरेजः ग्राह्यवत्पः तणमेतदित्येयानिसदोलः
 स्तरलात्तरुणः वक्रचानिद्रोहविधात्तोरन्ता
 रास्वत्तरेतोरिवदत्तयात्राः ५६ अभिनवविभवा
 मोवन्यनात्मानानाम्भानिखिलशस्युविनोमो
 चयन्मानसानि अभजतसहकारस्यन्दसान्नाभिष
 कै रथिपरव्रतकंदंसोष्टवेरागराजः ५७ उन्मील
 त्समभराधिकारवनमाविश्रत्यानिखिलशिः
 लीमुविन्मवत्वं वापत्वधवनजयाभियोगभा
 जसेवायेजदृढरनन्यजस्यवलः ५८ मलयप
 रिमलाज्जवावुकः केरलीनो विप्रलप्रलकवो
 धामन्मद्यग्रंथकारः दिशिदिशिष्टषट्छेदाति
 णान्यः शिषिते रसपरिवृद्धसत्त्वाहंकृतञ्चाप
 लानि ६० विचक्राव्याहवसुरभसानेगयोथेरशो
 कै दध्रेसासत्राणमुत्तमविप्रोससत्सुषमा
 ला आसीदन्तीनिविडनिविडेपरनिष्ठस्यदाना
 मप्रेयस्याः समसचरनपणामलापट्टिकेव ६१
 रोहत्कमुककेलयस्तरालेनेयनारिकेलीफलै
 यस्त्रिष्यद्भूमरोमिवद्भविधः भ्यस्तासिथेनुक्रियाः

श्री.
 का. व.
 १०
 २०

येकहोलितपोसखोलनरसावासंतिकारेणभि
 स्तकार्णादसमीरणाः कमिवनज्जीडासंचक्रिरे ६
 ३ दृष्टममत्सजवषट्पदचक्रविन्देयन्यास्तुसत्तु
 स्तममाचिरभूलतानो मानस्यपत्तमलदृष्टोसह
 सेवदृष्टंतत्पृष्टमान्मथपरद्विलासमासीत् ६३
 पंक्तिः पुष्पलिलामशेषवनितामानावमानाक्रि
 या गवोन्नद्वसेतवद्विततश्मश्रुष्टियेविप्रतो
 शालानापसरत्समेभविधतायः पुंत्वलेहोत्व
 विस्रष्टेकथमप्यहोविरहिभिर्नप्रीतित्वंचत्तसे ६
 ४ येगात्रययारधगात्पलदृष्टामेगारवर्षप्रद्या
 येसम्भोगरसालसवर्धनैत्रांचलेरवितः श्रीखं
 दिप्रहादृष्टोत्तरभुवः सुगारिषुप्रोन्मिष स्वापात्र
 दृष्टाक्रयोवर्धयिरेतेहेयवोवायवः ६५ प्रागच्छन्म
 लयानिलः सरुचेकोटेणप्रहव्याप्रिर्मात्रतः प्र
 सारितद्वानेगीनदीद्यौभुजः सौगन्ध्यसुहयात्त
 मोसलमिलदृगावलियाजतो व्यक्रियत्रजगादि
 रपरिणाममोर्ध्याकिणप्रथयः ६६ विराट्सम
 पत्रिणोभुजमकोडकैडूलतो नयन्मलयवीरुथो
 परिमलस्यैतालिकः निदेशाकृतेनहसकनक
 कीतकीलत्सणः सदृतिणसमीरणोमुनिशामा
 पमत्सर्ववो ६७ कैलासाधिपयात्तुशकराशिरो
 लेकारकाकोटर प्रासायासभयादिवाचचरतो
 हिनोत्ररस्यादिशः वानोसवतदतिणापथमद्य
 श्रीखंडघंशेष्टुस सर्पीलीपुसनावलेहचकित
 स्तुर्णननोप्याययो ६८ विकसितसितपुष्पस्र
 मासाद्यतस्यो तरुष्यदलिवक्रंप्राधितप्रेयसी
 नो पिञ्जनयित्समस्येडुनिमित्रदिनेपि सुद
 मजनिसपवानकचंद्रोपरागः मदनगणनास्य

लेख्यप्रपंचमुदंचयन्निचकिलसहस्रत्रयसुहिरे
 फमषीलैवेः ऊटिललिपिभिः कायस्थं ननामविसू
 त्रयन्त्याथितविरहितप्राणेष्वयथावधिकं मथः
 २० चनऊन्तऊक्षलविशेषणसुलातहिनाभिचारु
 चरुभाण्डयज्जनाति मिरडुहासुदनिचालगोलके
 सहसाविहायजशृहेकदोरता यत्कन्तर्पयशोत्रवा
 दविडुषांमहोदलानांऊले उज्जङ्गभरश्चयोविर
 हिनीप्राणाधपुंजातयोः पकेनाजनिपांयपत्सल
 दृशांकुरंविषंचत्तषोरन्यनाद्यचपप्रथेप्रवणयोर्वा
 णावलोडुदिने २१ अभ्यस्ताशंकालेकापरिसरसरणि
 त्रीडितातृत्रिकुट प्रान्तप्रान्तदुमालीमुकुलपरिसर
 लाशृंगसौभाग्यभेगिः अचस्तेमातरिस्त्रामलयवि
 दपिनामाययावात्सनीने मीनांकस्याकपालीद
 यदतिरभसादणामाताप्रपण्णाः २२ नवमसृणत्
 णोचश्यामलायामिलायामयाशिशिरमपास्तोद्रेक
 मुद्रेनिदद्रे अभजतचवसेतानेगसर्वस्वरता विधि
 अमदपनादाहेकृतोयामिकत्वे ॥ २३ इतिश्रोक
 एतद्विनेमहाकायेसाधारणवसेतवर्णनानामध
 षःसर्गः ॥ २४ ॥ इतिरतिपरिणेतुर्वतरंगीऊसम
 मयेसमयेवहृत्यभावां स्यादिकषिणखरिणः श्रियं
 दिहृत्तुर्निरगमददिसुतासखःसंदवः १ रुचिभिर
 लिकषणयिनकृशानोहिममहससुविरीदकिंकर
 स्य उपवनतरुपक्षिमीचरोद्रेः किसलयतांमथप्र
 धितांचकोर १ विषमनयनदृग्भिरञ्जितायोव
 नप्रविशोलप्रवसुदृष्टिपातेः रतिकमित्तरशोक
 मूलधाम्नामनसिभयाभयसन्धिकार्यमासीत् ३
 प्रसरमवसरस्यतस्यचचुहिचकिलऊंऊमलवित्र
 मस्मिन्नस्य प्रथरचलप्रवः सतत्रनेत्रेसुलकायति

श्री.
क.च.
११

स्वविस्मयप्रसेये ध मलयपवनोदलितोच्चलाभिः
सविधलताभिरिवोपदिष्टमाने अभिसुरभिभव
स्यकौतुकेनकनकिलकस्यमशित्यतोत्तमंगे १
५ अधिकऊन्नकलोलमौलिमुक्तैःस्वरसरितःसा
लिलैस्तनोहरेण निकटकटकशाखिनामयत्ना
त्स्थिरमरच्यतसेचनोपचारः ५ दिशोतिदृशम
कमलोचनेनभृदोवलललनापटलोवनस्थलीषु १
अथिवसदसमास्रप्रमयेप्रप्रयिततिरस्वरेणीवा
रेणजालैः ६ सप्रदितमुक्तोदोमृतोमुनेत्रज्वल
नसहःप्रसरेणमाथवस्य अतनुतमसशीततापया
गेधवनप्ररुर्भगवान्निवोपदेशं ७ इतिपरिमल
मालभारिणस्तुष्टुरितमृतोरुपनीयनेत्रमैत्री भा
णितिमाणवतैर्ममवमोशोगिरिदुहितःप्रतिवत्स
निव्यथत् ८ स्वरभिमतुष्टहाणोदविन्दत्यन्मथ १
करकेतकबंधाभिःकटाक्षैः भवत्तृणवलमेति १
कंचनानोविहरदनेगविलासकृत्सशारेः १५ रच
यचदललोचनचुदानामतिथिमथमथयनिद्रमज्ज
घंडे क्रतुजलपतिरेत्तकिंचनाभिविधतसिता १
सितकेलिवामरत्ने १० स्वकयतियथायथेक १
दोरयतिनिचयस्तरणिस्तवायताति स्मरकरिक
रणोकरोककारेःअमजलविंडःभिरानेनेडविस्व
५ सुखमनुसृतदीर्घमस्सरेतेसहजरुचिप्रतिवादात
मुजेषु प्रभवतिगिरिराजप्रविशोक्तुं कथमपित
त्सहरोनपादपाने ११ तदपरिपरिवारिधारिते १
तेनवचनचक्रसंगोत्रमातपत्रे स्पृशत्तुभभव
निधानरत्तापरिचिनमंडलिनामिनारगत्वे १ १३ १
तिलकं १ विचटकसृणधनाधिकारैरचयचसूत्रि
तसंगमंगमंगे मलयरुहरेसःस्मरप्रनापज्वलन

विलीनशशिप्रभासपत्रेः मलयजरजसाहताव।
 काशंतनुष्वचकोरदृशामसूययेव स्तवककपटा
 तोयवीरमास्तेविरचितपाशामेषाकवलरीषु १५
 पथिकयवतिभिक्ताभिषेकोनयनजलेः सकाल
 त्वचक्रवर्ती त्वदथरदलकोतितस्करेभिः स्थितम
 यपाटलिभिर्दंरिद्रनिद्रं १६ निविडितउचऊमला
 स्तरुणेपाविदधतियस्यनरोहटावशूढे भवतिभूत
 तनुः सप्रुष्यसरेः रूपनमदद्भुतभृंगसाधवाटः १७
 मलयगीरिभुवालतारजाभिर्विरचितनेत्रपटोपक
 ल्यनानां भवतियवजनः समीरणानां क्वनदृथमा
 न्मयसम्प्रदायधिष्यः इहकचनिपलाशापधमू
 त्यापवनचलारुणवर्णपर्णपत्रा विरहिमृगदृशा
 मकालमृत्सुर्वेद्भूतसम्भूतपोयजीवयेव १८ म
 दसहचरणधनिर्धनेलापरिमलपृषविषोषनोजगं
 ति मदयतिमलयानिलोतिवेल्लमदनमदहिपक
 णतालवायः १९ सुखमरुदिवचदनाचलस्यासि
 तसुखिदहिणापृषगंधवारः सुखरयतिजयायमो
 नकेतोः परभूतगारुडरत्नशोखपोलीः २० शशिक
 रमृगतल्लिकाधिकागद्विचकिलरेणवविप्रलज्ज
 जिह्वः भरमापिपरमार्थचंद्रिकायादशोतिनपशपति
 रंचकोरणावः २१ सपटिरविजदिभुवः समीरावि
 सशराजगरस्यहृत्कृतानि विरहिरहिणाचल्लवो
 शरीरेनिदधतिहालहलस्यदीविकास २२ मदनइ
 तवेहधगोत्यलात्तिजनरुद्रयाज्ञतिदानदीहितस्य
 प्रलिततिरियमाज्यथुमराजिः सुखभिभुनेत्वज्जलो
 दजाडुदेति २३ विदपिभटजनेायमुन्मदिसुर्मध
 करपद्मनिलोहवत्सवन्यात् नयतिमकरलत्स
 णानियोगंसकलसुरासुरेशाखराप्रशया २४

श्री.
क. व.
११

१२

यद्दृश्यधिकविप्रयोगदीर्घीकरणवशाउदभून्मथोर
धर्मः मुक्तलिनरजनेसुचक्रनाम्नाविरहत्तनूकरणे
नतस्यशान्तः १६ वहतिमुद्गरदक्षिणः समीरोभवति
निशादनितातदीर्घयासा वपुषिप्रलककंम्यसम्य
दास्तेमथसमयः शिशिरर्तरेवतस्याः १७ प्रायना
मपिसरोजिनेपलाघौर्मनसिजसेन्यसितेतरातपत्रैः
प्रसृतकरतनोस्तनोतितस्यावदितविधंतदसंत
तिप्रतिष्ठां १८ वपुषिचुचिमुपोढगाढतापेदृशि
चभ्यचोदकवर्षभाजिवर्षः वहतिक्लृप्ततज्जहदार
पकारिणपचितसंततयेवसावसंतै १९ अथिका
तलमाननस्यनिद्रापरस्परसोनयनाम्भसावगाहः
ससितपवनपानमेवतस्यास्तवविरहादियतीशारी
रयात्रा २० विवृतसहजसौरभाभिषेकससितवशो
वदभंगवोणिभंग्या असितरविजपाशदन्तृष्टकेः प्र
थयतिसाहटलियमानमायः २१ अवणाप्रततदा
भिचातमुत्तणामलयमरुद्धनसोहनत्रवायः रथह
रिणमपत्रपानभिज्ञंरचयितमिच्छुरिवोस्त्रिन्नत्रित
स्यः २२ भ्रमरकलकलासहिसुरास्तेचिरमबला
निमित्तेक्षणाज्जवाप्र हृद्यप्रहविसारिणः कथंचि
त्रववचनप्रवणाभिवाञ्छयेव २३ भृशक्लृप्तमहरि
ष्यदेवतस्यावपुष्यसव्यसमीरणोरयेण यदिनसम
जनिष्यतो जिहानस्तनज्जुतस्यलंगोरवांतरायः
२४ विषममृतसनाथमुद्गिरन्त्यायवतिमहाविकी
र्तनेन अभिदयतिरसांचितैर्वैचोभियवजनमिति
चिराउपेत्यसाव्यः २५ नवभिज्जलकं । मनसिभ
तिलतोविवायमानोमुज्जलहृदत्करवोचउदिनेन
ऊसमशारयाप्रास्यदाविवर्तस्तदमिवियोगिजनस्य
सिंघवारः २६ प्रकृतिमभिसरन्तिदाकथंजिह्व

नगभंवासुत्रैः जगदपवदनेशैरुदञ्चत्सरसि।
जभर्त्तरयातयामसोजः ३० चटुलितसिचयोर
चलच्चटाभिर्मरलप्ररोधिऊचेप्रप्रष्यवेतोः ३
वनविजयवीर्तिवैजयंतींरुदयमुत्तिपनीव
दातिणात्पः यावजनचनकेलिसूत्रधारोविश
दिशरीरनवीनवद्विवधः सखलतिवतनसैहि
लो नभस्वात्तणमपिमानशरव्यसव्यसावा रू
ज्वलितदलदशोकयातनाग्रितरलनमाप्रिलत
रुच्छदासिपत्रा निरयतिगुरुमानडुकुतानाशुप
वनभूमिरमौमनस्विनीनां ३० रतिरमणनटस्यण
न्यनारी जनवयनाटकनत्रेनान्मवस्य व्रजतिज
वानिकालिपिंपुरस्तात्पवनविसारितचूतपास्तप
दः ५१ विनमदसमवाणचापमौवीरववधिरी
कसमलोकरेथ सुखरमयकरोस्त्यमुत्रैचैत्रक
योमिवमानवतोजनस्यनिद्रा पर शिखरिडहित
रुत्ररंगासूत्रिव्यवस्यतिभिः पाशित्वएडमुएडमा
ले इतिभगवतिकेचनप्रसादंकृतवतिकर्णरसा
मृतप्रणाभिः पर मयमुपनयतारदोमुतेत्रैरभि
नवकेतकसूचिसाख्यरेवा भगवदभिमुविशने
रेथन्येविषदमगादिशिलादिनन्दनेन यथ याग
लके । पिवदिवदिनलत्मीतीवतामेतिचत्त स
रुणस्तपनसंगाद्वात्रमत्रस्तमास्ते किमपरमनि
मित्रोत्वाएदयादेवदृष्टु नवसुरभिविलासंसाति
नञ्चापिचेतः यथ दूरदृशोप्रदिणनायमनात्
भंगस्ताराभुजंगशाशिमंगभृतांतरेगात्र संजाय
नोसमुदितोभिरयप्रभाभिस्तोसादिशोकसूणा
चन्दनसेपसंधिः ५८ लिम्पन्नभोमरकतद्र
वनिम्नगाभिश्चान्दमदश्चवटयन्यादिवाशम

श्री.
क. च.
१३

कौटैः नन्वर्दिशां परिमलाद्वयवादीत्तां पश्यात्स
त्ययमृत्तः ऊसमावर्तनः ४० दिष्टुलीकनेक
केनकवार्मिथवारकिंकिलुपुंगपरलीशवली
कृतेयं चैत्रेण विस्त्रविजयाय ऊषधजससज्जीक
तामसरचापततिव्यनक्ति ४१ प्रादृतिणां दिश
मशिष्टियडसरश्मिरभ्यप्रहीत्त्रणयितां मरुडज
रस्याः उन्निद्रुतसुहृदेधतयोस्तिदानीमेत्या
न्यदिग्विनिमयं समयः करोति ४२ लेलावहन्स
मृणदतिगागंथवाह प्रैवोलचण्णकाशिलाम
थिद्रुवक्तिप्रैवाविलासमथनामथनामुनाय
त्यष्टदिशेकमिथनान्यपिशितानि ४३ गं एउ
प्रभाभिरभिहसितचण्णकाभिर्द्युमेतमीऊस
मसास्यमपन्वाना यष्मन्निदेशमथिम्पविला
सलेलादोलातलेभगवतीतदलेकरोत्त ४४ ।
यागलकं । प्राचीयसुश्रुतिमुखीनसुधासना
भितन्नन्दिनोवचनमिडकलाकिरीदः देवीम
वोचतदिशान्दशानां प्रादृतेः ध्याप्यपोषहिम
तामिवदिष्टुवेषु ४५ नदीयदिनुवदनेमदने
द्रजालदिव्योपदेशवतिवक्तिदृश्यक्रे प्राद
त्सन्परिकारं सुचिरं ऊरुपुसलोचनायनुसनास
नपारिणानि ४६ दोलामादाशयमिवानुचया
ननाकेसदृष्टिभिः सहविद्येदिगतागतानि त्वा
त्वाएतमोक्तिवर्ततिप्रतिप्रतिभिः त्वेसंजायमित
रतारकवर्गसर्गः ४७ धनेनदोलनविलालप
दारविन्दसन्धानेनोशुचिरतामविलनयेता त
नृपणैरचयंतांताणमतरेत्तंप्रत्यक्षसिद्धनिजश
दृष्टणप्रसिद्धि ४८ प्रेतधमन्मदनसायकपु
ष्पगंधमभ्युदरनिवचनसुदनुप्रमेण चास

सवत्सुरिदञ्जवनेविद्योगमिल्लिस्त्रिरेनयत्तमो रभ
 चादुकारैः दोलेयचुम्बितवपुर्मणिमिविनिर्यनि
 र्यत्रयैत्ररश्मिनिकरेणसुसंहतोरु श्रीरोष्ठसिद्धम
 नसेरभमेनत्तभ्यंदरात्यैरावितरतावकरावलम्बे
 ५१ किंचोयमंचितसरुहलतोवलंतीदूरोच्छन्वत्
 नकपोटमरोवाङ्गः आसन्नतावकपदप्रणयप्र
 मोदात्यश्रुप्रियेनभसिलास्पमिवप्रयंके ५२ प
 नासमीरवलनत्तणवारिमनीनोनोचैर्वनैश्चदल
 कोचकिंकिणीना अभ्यर्चनामनमूहतेमिवोच
 रंतोमध्यासनामनुदहाणगलदिलेम्ब ५३ इ
 तिवचनमनीचोदेविरोमांचसूचो सविववपुर
 मातद्याहृतंवलुभेन अतिमयश्रुपनोयप्रीतिक
 होलितान्तो दरविरलितलज्जातांशनेरथरुत्ते
 ५४ श्रंगैकांचनभगेभगिभवनेभीतीपरंपार्श्वयो
 रुन्मीलनमकाराष्टरकिरणोरुन्दितेजायथा १
 आचस्कन्दतदैर्दुमौलिदयितादोलाविलासक्रि
 या यातायातशनेरनप्रगगनाविन्मूतविद्यया
 ति ५५ आलिम्पनीसकलकज्जभामंतरालंवि
 शालं नस्याध्यामित्रव्यसरदसमकापिलावण्य
 सिंघः दोलोत्फालावपतनकथाडुस्वरणस्व
 येमा स्वरयस्यामसकृदकृतात्मजनंमज्जनं
 ५६ शिखरिदुहितः प्रोत्फालक्रियावसरेण
 तच्चराणसारणेरप्रवक्त्रप्रभावजयादिव चडु
 लितत्तलाकादिधानापहृतसितच्छदस्वविवि
 चयनंचक्रेतप्रहणतणदाकरः ३५ यस्तस्या
 अमनीरशीकरभरः क्रोडातिरेकक्रमा दासी
 तंजवनोजहारपवनोलालः कपोलस्थलो हे
 लानर्तितजागद्वककनकाभजाथिवासाकर

श्री.
क. च.
१५

२५

स्वर्गगाजलविंडुहृन्मप्रचुत्तनिष्प्रापयेवच ६५
वेहलोलोलात्ररीयांचलमलसवलत्ताविसेचारितो
च क्वाणंमंजोरमुंजस्वनितमुत्तरिताविंडुदिश्य
लेच यातायातानिदोलाविधिभिरथिनभोनउरो
दशीयंती साप्रष्ठास्त्रस्यलोकात्रयजयपिपुनावेज
येतीवरेजे ६५ । इति श्रीकाण्डचरिते महाका
वेदोलाक्रीवर्णने नाम सप्तमः सर्गः । ३ ।
जंघिरैस्त्वलनोवदवद्विरंगैश्च हृष्टाविरहस्यकेलि
दोला रभसादयसाधिवाहयंत्रगिरिप्रतीजगृही
महेसरेण । १ । चनकेलिबिमर्दकाणीकीर्णप्रण
यिन्दीवरैणः श्रीकौरेषु वतपीतनचर्मविंडुहृन्म
धिगोणस्थालिबुबुडे मृगान्याः । २ । क्रमसंगी
भिरंगकैस्मतीसापरिवेभेसुक्कगेचलउट्टला व
दृशाः पृष्ठदक्षमष्टमूर्तिप्रियमूर्तेतरमित्यपास्त
शोखे । ३ । हिमवदुदितस्तदावहद्विः स्मृतिश
घंश्रमशीकरशरीरे हरशोखरनिम्नगोदिभंगे
ननुससैसितचामराधिकाराः ४ बटिनाप्रक
रः पपौसतस्याः श्रमजेनिर्भरम्यमभाणसम्भः
गिरिषास्यशिखिंडुधनेत्रज्वलनासंगभुवापि
पामयेव ५ विजयाकरनिर्नितैर्मुहूर्तात्तुचक्र
स्मातिथिचर्मवारितस्याः अनिलोनलिनीदले
रेशोचषकैर्मोरकतेरिवाचचाम ६ क्षणाशि
सितवेगनारतसैः ससितैरातेवतो गनागना
नि व्यतनोदिववीजनेपचारं निजहृणालकमा
लिकापितस्याः ७ वचनाधिकमाधरोप्रशिष्यः
पिकलावोतिकहृतजागर्हकः उपवोजयतिः
तांक्वित्तिसनदीलाग्रुभिगरुत्समीरेः ८ अ
थलोलकपोलपटलिस्त्रिस्त्रिलिनस्वेददृष्ट

क्षीरमेणतस्याः निभृतचसितेव विप्रहेभृद्विद्यताये
 षपरिस्वदः सखिदः ॥ यउवाहवपस्तदामृडानोनि
 विडक्रीडनशोणसर्वशेषे अधिकधिकभूषणाम्
 धैतांवनमेतेततपवचंद्रदृष्टः ॥ मृडमोलिशशा
 करशिमभियन्मावपेकेरुहसुमिमिलनस्यः मनु
 जंभितपघनत्रजैत्रोमृदनस्याद्वयवाचसमप्रदायः
 ॥ गिरिराजश्रवः शशाककोतेवदनं प्रोक्षुसुदक्ष
 शशिमपंक्ति सुदुरुप्रकराभिमषयोगादिरतेस्तद
 जलप्रबंधमासीत् ॥ सचिरेणिशिरोपचारतेत्रैः
 रितिदेहान्प्रतिमुक्तिनार्तितेत्तः उस्मोश्चयनेन
 सालतानोसफलोकतंमिषेषचैत्रमैत्री ॥ १३ ॥ सुम
 नोविवहंप्रहोत्तमिस्सुजितसुक्ताशवलौडनीलभा
 सः प्रतिपत्यतयेवदंष्ट्रपातानमुचत्साप्रथमंमहे
 रुहेषु ॥ १४ ॥ चसितेषुसंजत्तत्रतस्याः प्रसरत्सार
 भमारसत्रदाने प्रलितः ऊकलोकाभूमजन्माऊल
 मार्नाविरनीबभूवभारः ॥ १५ ॥ प्रथतामनुजगत्सु
 निषदिर्मणिमंजोररेवरुदीयेत्यः मदनाभ्युद
 योत्सवाप्रवाचंविजयाद्याः प्रमथाप्रणीरमाणः
 ॥ १६ ॥ लतिकालतिकायलाविदेव्यातरलाकेरल
 मारुतच्छदाभिः पृथवेपथमदृष्टुर्भविष्यत्सुम
 नोत्तुदिभियाविष्टावतीव ॥ १७ ॥ निभृतंप्रतिकेलि
 वल्लितस्यानवशेषाभाविभवाद्भुतेनचत्तः भ्रमा
 रावलिलोहहंखलानांविनिवेषौरिववयमान
 मासीत् ॥ १८ ॥ तरुसंकटसीम्निर्वाणकारैस्तत्रले
 खापरिपस्सृशोमरीणां प्रथिगंतमिवांगरागमे
 गान्त्रवसौरभ्यमगोचरेविधातुः ॥ १९ ॥ प्रथिनोह
 नैऊलसस्मदाधिकायंमयगणदुषसमपणोनभृ
 तीः सतदागिरिजात्रयायभृंगोमैथगंडुषरसर्व

जी.
क. व.
१५

तावकांत १० तिलकोप्रपद्यस्थितोमरोप्रप्रकिंतेती
प्रयदृष्टयैवदृष्टिं कुमपिप्रममेतेरेणसद्यःशारका
२ःऊस्वमाययस्यजते ११ विषतोविबुधोजनस्यस
स्यकरणास्यशमिवाप्रमप्रमेण प्रतिविम्बनिभादि
लीयतस्थामणिमय्याविधिनावनावशोकः १ ११
चरणहतिभिःप्रसूयनीत्वाविकचत्वंललनानवैल
नेत्याः समकालमशोकप्रुष्यजोतर्वतसर्गस्थिति
संसृतीर्वितीनुः १३ सुचिरंविस्मृतापिखिलपद
संपर्करसैरषोकपाली सहसाविबुधाधिपावरोधे
रथचक्रेमथपौचकामयेनुः १४ वज्रलोदिजजा
तिसंस्तुतोपिप्रमदेष्टेषणमथपीतग्रासीत् वत
गाढनिशेवितस्वशाविरपिपातित्यमयान्वभाविज
नैः १५ रमणीचरणोदयतशोकेसहसादस्तमपि
प्रसूनघटं नरुणरत्ननूपुरांस्तवकश्चन्नतान्ना
विराटवोधि १६ हृदनाडितमूर्तिरेचिणोप्रसुखरा
भूतविशालसन्तुपुरेण ग्रथरयानितस्वराण्यशोकः
सदृशामाप्रुषोषऊखलानि १७ अवणाभुरणी
कृतवधूनाप्रुपकारोतरसादथावशोकं नेवऊऊ
मपन्नसदांनौवनपद्यतपद्यप्रोहभाजि करजत
नकर्मणाविकारानतिप्रुक्तेसुमनस्यपिद्यथत्त १
१४ सहकारमथापिथायकाचित्तिप्रुष्यत्रजसं
स्यदंयिकानां वसतिच्छिद्यवचानुवाशिर्मा
प्रुष्यमशोकपादपस्य ग्रपनेत्तुमिवाश्चिचातहला
विद्यतनिद्रेनवचंएकप्रसूने ११ अथकाचन
वीणाकाकपोलस्यलेयोस्तस्यचसामरस्यमासीत्
११ सुखरेऊहरदिरेफनादैस्तुलिनानेगमहेभहे
मचण्डं प्रियगात्रसगोत्रमितिजसंचत्तंराकाच
नचणपकेददर्श १३ कावरीभुजगीतयामरीभि

स्तरैर्गोचरितकंचकेवचक्रे अभिपत्ययामयत्रता
 नाप्रकरोवेणिभरोतरेमसजे ३५ नवविंशकक
 एष्टमन्यादयितेनस्वकर्णार्षितेवभार वतना
 त्तणमेवतत्सपत्न्याः प्रकटापाटलमाननेवध्व
 इतराजस्रमां प्रहीतमैच्छदितपाडुचुतराडुदस्र
 पालिः भरतावज्जगनमयतस्याः ऊचभारस्त
 मनोरथं वभंज ३६ अवणाप्रनिवेशिसिंथावा
 रेवतमानप्रतियातनेकपोले उदगच्छदह्विमप्र
 दुः सितगुच्छविवोरतापरस्या ३७ ऊस्रमा
 न्यपहृत्ययस्यशाखासुसुचेताभिरवांस्सितांचल
 स्य नमनापरांमेजवाडुदंचन्सरुषेवायचिरंत
 रुचुकंमे ३८ परयाडुधवेडुमसहेलेलेरजसा
 दृष्टेदृष्टौ क्रयेवतस्यः अथतद्वितस्येतने
 नेपरिकोतापरिरम्भाणोपलम्भः ३९ उदज्जभा
 तवीरुथोरजस्तविबुधायांशुप्रभ्रिभिवेतानो
 मथामन्ययोर्निसर्गसत्याप्रचुराकल्पतयेनो
 स्वकेलिः ४० प्रसभंपरिरिभिरेतयाताप्रथिरो
 ण्नवशाखिनेस्रमाव्यः अथतत्रयथायस्य
 वानोडुमजन्मप्राणियातमेवचक्रः ४१ अथिरो
 हणस्रजयाकयाचिन्निदम्याचरणोतरुस्तहणा
 अवजेत्तमशाकस्रजिह्वानस्तवकस्तद्विसेव
 येनचक्रे ४२ अतिशुक्लकमौक्तिकविवेकच
 ऊंभेषुवद्युजनस्यहारः समथत्ततदेतेरप्यय
 त्नादलिपेजस्तरेलेदनीललीलो ४३ परयार्थ
 ऊलस्यप्रप्यलोभप्रसत्याणिनवांस्रमाएलेन
 वितरीतमिवडुमाथिराज्येविथयेमूथनियद्वं
 धसंधिः ४४ विधुतःकरप्रपुष्टरेणधुरान्निपत
 द्विःऊस्रमैग्यसुरतो तरुणोमितरस्तहस्रकवि

श्री.
क.च.
१६

26

स्त्रिरमानर्चमनोभवाधिदेवी सपुंरं प्रजनकतोप
कारं सहकारं कसुमान्मणोपधाभिः रजसाजनि
तैस्त्वगस्त्वष्ट्रैरसिचत्प्रत्यपकतमिच्छयेव ५६
प्रवनेंसितमल्लिकाधिवासप्रबलेगण्डनेलेविस्म
सिनीनां वदिताऊटिलालिपमिराधान्मृगनाभो
मकरोष्ठौनरुद्धो ५७ गणपत्सलचत्तघांतदा
नौरजसोदंस्त्रमनोभिरदितेन नियतत्वादिकता
पयोगदुतलावणमिवाङ्गमङ्गमामीन ५८ कुर
वीरमधोरलोचनाभिजष्टहयत्सविलासमग्रहेस्त
प्रसरत्करजाञ्जसूत्रसख्यात्सजितद्वडमिवाप्रय
त्ननोभूत ५९ सकलाधगलोकनिनिमित्तत्प
णाव्याभ्यधिकापरायंति निविडंरसराजकिं
किरीभ्योललनाभ्यः कसुमानिन्धमाप्रः ५०
प्रभग्रैतैर्गोकसौऊमोयैनिःशेषधृषाप्रथनास्य
देशु चक्रेशरीरगणसुन्दरीभिरुदात्ततत्तत्समन
स्समाजः ५१ पकत्रलीनोमथपोपरत्रप्रुषोपरा
भृद्धहलाभिलाषः तत्रत्यसूनेत्वारभाजिदेहेत
सामनाकांततयात्ततस्या ५२ आसीन्सुतरन्मथ
करक्वाणितासहिसुखायादरिद्रितमैद्यादवहृष्टी
रे उत्कम्पमापदवशंससनाजुबेयात्कोनेर्वियोग
मधिगम्यलतागुल्लैः ५३ उन्नंसितानिस्त्रभिप्रस
वजुवन्यात्तुष्टेभ्रमाद्विकरोऊरितक्लमायः दव्याः
किरीदमणिपीदितदण्डसंगितद्वगमेउलमधुरसि
तानपत्रे ५४ सर्वस्वसुमनोमयेष्टसमयेतस्मिन्ना
णप्रयसो लाकेनापहृतेरगित्यवसिताशेषश्रियः
पादपाः प्राक्तेस्कारनिषेददाऊलचनेनालालि
मालारवे रजसाणपुष्टैरयान्निवहदोदस्नाप्रणा
त्वाभुजे ५५ कर्णोचणपकञ्जन्तसूनतदोत्संगति

शुक्रसृजं धृषाये प्रमथा प्रिया निदधिरे मौलोचन
 तोऊरे प्रत्यग्रेकतनित्यसन्निधिविधेः सद्यः स
 पर्यासस्तेनाकन्यतनोतरीयकतया देवस्य युगा
 रिणः ५६ इति श्रीकंदचरिते महाकाव्ये पुष्पा
 वचयो नामाष्टमः सर्गः ॥ ८ ॥ ॐ प्रथमा
 प्रसूतरभसेनानिभृतपिहितामथात्रतैः आतिद
 वद्यदतयेयसनापयसीवमप्रवप्रषोवतास्थिर
 १ प्रवहंतताः अमजलाऊऊसुरजसांचितवप्रः
 पत्यसुरभिरमयारभसाह्मिहितांगरागमिवानिर्ज
 रंगनाः २ वनकार्णिकारभरेरेणकवचितसम
 प्रविप्रहाण्यामतउरपिस्त्रगौरतनूरिवतत्रकापिरु
 हेचैवकोरहक ३ अपरापरागनिकरेणाचनत
 रहरिद्रितास्त्ररा आर्तिदयितवसनव्यसनोरमणा
 मनुभ्याधितपीतवाससः ४ प्रथताभिरुग्रतरेवि
 दवहलगतिभिर्मखातिलैः नूनमिवदिवसना
 यवप्रः सुरवत्सनः सपदिमयामधगात् ५
 गगनासितामनतकोटिनिविडतरचदनादिव
 थामकादिनमभवन्नरेणरधिकंतदाचिवृततापवि
 लवं ६ तिलकंसमार्जविससर्जचस्त्राणरसमा
 दयदप्रः चर्मसलिलमकृतैणादृशामवगाहकृत्य
 मलनान्नतक्लमे ७ प्रहिताग्रदूतमिसोन्दविद
 लदरविन्दवृन्दिभिः कुमिपवननिवहैरयतः ८
 प्रययः निमज्जनरेसेनमानसे ९ उदपप्रपदाञ्च
 ऊतकेनगणशाशिप्रखोस्तदोन्मुखीः लोलप्रा
 पारवलेननसरः प्रकटाखलोचनविवेष्टितानितः
 १० पुलिनस्थलोकनकपटापटलप्रकुटेप्रतत्रतः
 केलित्वलितकलधोतशिलैर्जयनैनिषेडुरसम
 अमाखिदे ११ पवनात्तनाण्डवनदंगपरिचित

श्री.
क.च.
१७

२७

उत्पलपल्लवैः तस्मत्तदभाषिचिरं सरसोपवलोमि
सगीद्वसक्तिमग्रहीत् ॥ प्रतिपालनमस्य सरसो
तदभ्युत्पन्नपदावग्राहकः ऊर्णमकृतसप्ररोध
जनः प्रतिपालनासहतेयवमज्जने ॥ इवदि
इनीलमणिभाषिपयसिसरसस्मविम्वितः दि
व्ययवतिनिवहः प्रययौवाहिरुज्जिहानजलमा
नुषील्लिपि ॥ जलकेलिनाटकनदीप्रतटप
थप्रपीयषीधवो उद्यत्सललहरीनिवहप्र
तोत्रजजवनिकापरिभ्रमं ॥ स्फुरत्कटोत्क
लिकमाश्रुविस्तरसरतरंगवाद्भिः शैलडहित
परिवारवधुः परिवत्रमैच्छदिवताजलाशयः ॥
॥ अमवारिविडुभरवधेर्परचितपयोधरोदरः
कूलसितविहगलोकमदस्त्रिदमादधर्गतिरसेन
तत्रताः ॥ वरुणावरोधपुरसौधमहचरविला
ससम्पत्ति दृष्टिरजनिचनपेनभरेसुदृशोनिज
सितसखिसविलना ॥ सुखरस्तरंगनिकरः स
प्रखनिमितहीनलीलाया किंस्त्रिदशालडलित
धुनोनदभिधेककेलिप्रभशोखवादनं ॥ वि
धनः सराग्रिकणवर्गकराणिभिरशोककोरकैः
भाविसलिलपरिमर्शभयादिवतत्यजेकचभरोन
तभ्रवो विचलतिमिप्रणयभाजितरलसितपेन
चामरे प्रीतिमचितस्वरभोरुजनः सरकेतुदे
एद्ववेविमंडले ॥ सतदाविकीर्णकणपंक्ति
स्वरसिनिविडोन्नतस्नेने हारमपरमुपकल्पित
वान्समन्त्यत्रषस्वरवलाजलाशयः ॥ सतदा
उभारस्वरदारविविधमणिभूषणोभुभिः वा
रिविसररभसाभिसरद्वनज्जिक्तेनद्वधुद्वद्वता
निव ॥ प्ररुणान्निषाधरदलेनशशिहविसवै

स्तथाशुचैः स्त्रेणमकृततदज्ञानपदंहरिहेतिहृति
 जनसन्मदाकुले १३ जलदेवताकरविनिघेदासि
 तमणिक्लिदपेणैः वक्रहिमप्रसविधेसुदृशा
 गगनाधितेचनसरोजिनीदलैः १४ अवमानवा
 ससिचिरायवप्रविगुणयोधितोप्रियः कुर्मिमरु
 दतनवेप्रथमसत्त्वलकोद्गमेकनहदावयहनः १५
 प्रतिविम्बवारिणिमसज्जवदनपटलीनतश्रुवा
 जन्मप्रवमिवसभाजयित्वेतिजसन्निवेशसुद
 दांसरोरुहो १६ ऊचऊर्ध्वलैस्तरलवीचिभरपाव
 णतैःसुचत्तषां प्रापिसुचिरमतिवेलवलज्जल
 देवताकनककर्षुकाधितं १७ लभितेतदास्मसि
 सुमेचमथपविसरःसरोरुहं दुष्टममरयवतीः
 ऊत्तवात्सरतोपसारितश्वाश्रियोदरात् १८ भय
 कातरंतरुणमुकुजदिलहृदोर्ध्वविग्रहः प्रैतिज
 लकरिभिरेणादृशोकवरीभरोभिनवसुखलाभ्रमा
 त् १९ जलदेतिदानभरलोभविशदलिकलाप
 चापलं मज्जदमररमणीचिऊरप्रकारस्तदावरस
 रस्यमेवते २० तनुशीकरोत्कारनिभेनप्रलवित
 द्वास्तविग्रहः दिव्ययवतितनुसगमुखिसलिला
 शयस्यसहसात्सुपेयषः २१ जलमात्रुषोचिऊर
 भारशायिलप्रदपादलिस्रजो धास्यमथरुपनम
 त्ररुणोक्तसुणागरागसुभगास्तयोमया अपनी
 यपीतनसुषोढदयितनखलस्मणस्तनोः का
 पिऊदितेपरिपटलताप्रतिनायकाननमिवानय
 तयः २२ अपहृत्यऊऊममशेषममरसुदृशो
 शरीरतः भीतद्वगहननाभिगुहोप्रपलाप्यऊ
 णमविशान्तयोभरः २३ ललनासुप्रज्जरेतासु
 नदसलसुखेन्मसन्निधौ हृदिमधिकमथिग

श्री.
क. च.
१८

२४

स्यतदासरसोन्मुनास्त्रिजलेचाम्बु ३५ प्रवशेप्र
विश्वरसमज्जदनिमिषतरंगितात्मना तत्रसरसि
तत्रसरसिततिरसुरसोसलिलेचकारकिलकुल
मुदुजे ३६ निजनीरपोवरमरालजलगतिविला
सतसरीः लभ्यदत्तनलहरीलगेदेहचद्वितादि
दशसंदरीसरः ३७ यवधुचतः समरसेनकल
षितमशेषतस्तदा कुलधवलविहगानडनोदीपि
मानसस्यसरसोवतोदके ३८ गतिभंगिनिर्जितज
लेभदशनशकलभ्रमादिव कापिविसमुदहर
त्तरसः प्रियकोलिचद्वनधियामरप्रिया ३९ स
लिलप्रहायपरिरक्षमपदद्रवसान्धनीरदैः स्रगा
ननुचस्तृणसेवननप्रथितारुणायतिरराजनत्सरः
४० रसमज्जदुन्मदप्रवेधितरुणकवरीभैरमेधे
व्यग्रसलिलतरंगप्रवरक्रतिकुलस्रवामरविडुम्ब
पुवने ४१ लभिताम्बुधन्विनिरमज्जिवरयव
तिवक्रनिर्जितैः पन्तमिवशरणमस्रुहेहैर्बलि
सद्यशाधिहरिनाभिर्पेकजे ४२ करैजैल्लावक
लधानकमलजलमंगनाजनः स्रुद्धनवकनक
पद्ममिवप्रतिविम्बितैरयसरोकरोत्सवैः ४३
विजहेधिवारितटकोकमिथुनततिमात्मसोदरी
दृष्टमिवउचयैः प्रवेताचनकुंजमावरणमेणव
ल्लषां ४४ भगवानथस्वयमुपेतिसममचलरा
जकन्या तस्यवहलजलकेलिरसात्ममलाकार
स्यपुलिनैवमंडयत् ४५ हृदेन्मुनापुजलिताम्बु
जमन्यकारशोकाकृतागलरुचासमशोककोकं
नेत्रानलोष्मचरितेनदरिद्रिताम्बुस्रस्यप्रतोवत
सरोधिधरीवधूव ४६ तत्रन्तणभगवतः प्राप्ति
विडमौलेः सायन्मासमिवमानसमावभासे त

द्विप्रहेणपयसिद्वदिन्द्रनीललावण्यलएतनकृति
 प्रतिविबितेन ५० सुदप्रभेभसितदासजलाशया
 प्रस्तस्यार्धनेत्रशित्विनाप्रतिविम्बभाजा हेतुंमय
 व्यतिकरेजलधेरसुखं मीवाग्निमोहदमिवप्रकटीव
 कार ५६ केनापाएदुराविदुभस्मरजसंपर्यनसीमति
 तो हेमाम्भोरुहकुसुमैः प्रकटितालोकाप्रिकोला
 भं विभ्राणोजदिलेवपुः पुटकिनीपत्रैर्चनेयङ्गल
 स्थायेनेसमृद्धं व्यदेम्वयदिवक्त्रोडासरोजाकारः ५६
 दयः सुजाचेद्रेनयनदहनाविः कपिशिते जलक्री
 संजीकृतकनकश्रेणीप्रतिभुवं निमज्ज्याप्राप्यत्वे
 सहगिरिदुहित्राद्यभगवाननेघीतस्याम्भोचदितप
 टुफेनावृहसिते ५० तरललहरीबाहुसिमेसिलो
 चनमार्चिचः शिरमिवसरः फेनस्रतप्रसूनकदेम्व
 कैः हरितसलिलावतेप्रेणाहरिन्मणिकंकाणप्र
 करमुपधाहेनोर्देवैददाविवचादृते ५१ तस्मिन्ना
 घोसरसितन्नसमुद्रशेके सोदयवत्सलतयातन
 याहिमादेः पातालमूलवसुधाविहितावकारंमै
 नाकमाश्रितसभाजयितुंममज्ज ५१ समज्जत्स
 रवसनीलकंददृष्टावातिष्ठेतिविदुपयोधरप्रपेच
 प्रायानेगिरिदुहित्वंताभिरेकंतत्कालेकिलस
 लिलाशयोधिप्रिप्रे ५३ परितोमहेस्वरऊरंग
 चक्षुषः प्रतिविम्बितामुरुहवरुहन्धमंडलः ५
 तशातकुम्भकलशादवादयः सुविरेतरंगतत
 योभिषेचने ५५ कचेप्रकृतपुक्तोव्यधितवीत
 रागवपुर्निरेजदशासृशावद्यततानसद्यो दृशो
 समज्जनमहेत्सवः पुलककाम्यसम्यज्जघा जग
 त्रयगुरुप्रियामपिनिकामन्वप्रहीत ५५ त्वद्भ
 द्भनरेगयोतशिरसाप्यातन्वतोमज्जन क्रीडांसा

श्री.
क.च.
१५

यं मगाथि राजसुतया देवस्य शारदुहः मौली उद्यति
पौनरुक्त्यग्रहीभिर्गात्रोद्भवैर्भस्माभिर्दिक्कैलीमज्जरे
निकाममदधृत्तस्मिन्सारस्वत्तु ॥ ५६ ॥ इ
इति श्रीकंदचरिते महाकाव्ये जलक्रीडावर्णनो
नाम नवमः सर्गः ॥ ५ ॥ ॥ ओं भानुमानय नमो ध
ले च नक्तोति ऊर्ध्वलेन पादपल्लवः मन्त्रनिर्जा ररेवे
रुदीरितस्यागते चरमशैलमभ्यगात् १ तत्ततो
जिगमिषत्सुधाकरग्रावदुर्दिनकोणालणादिव अ
स्तधृष्टनिकलापस्तस्मिन्भीष्ममर्धमुमरीचयो मु
चत् २ प्रस्थितेन रविणा समेपित्व गेत्तमिच्छति व
पार्थिवमस्येयः पल्लवारपिधानवधारे श्रीरमुचदर
विन्दमन्त्रिं ३ धूमिमेण्डलरसोद्विभक्तिभिस्तिस
गोः स्मरिततामुपययः तल्पकल्पचरमाद्रिणाधि
नः पादवाहनमकारिवारिजः रोडुमिच्छति वगंतु
यत्तेव ह्यभंघति पटोचलग्रहात् संजुचत्कसलपा
णिपल्लवो विह्वलो जनि सरोजिनो जनः ५ वेदथा
मनिवहत्य दूरतामावहद्विरसमोऽस्मिन्निव सूर्य
कांतिगतिरेव पश्चिमे प्रापि सर्वमणिभिर्पयोनिधे
पद्मपाणिमरविं न्तिता तदा यदुभारकरसेमुविरेवः
वेद्येतेन पुनरागसाधिनाथमहस्लमुमुतः किलाग्र
हीत् ७ रुपापादचनानादिवांशुमद्विस्वशोणमणि
पीठिकालदे सम्भ्रमाजलसरोजलोचनो वासरोज
निचिरानिराश्रयः ८ अस्वयेः पयसि विस्वमस्वा
रुणमस्तु न पतेस्तदापतत् तत्समुच्चालितश्रीकं
रिव प्रापदकं मणिपावकः शमं ९ मन्त्रमग्निमध
र्ये मोपलादधि तस्य यथावा भवत्तमः दृष्ट्यास्ति
मिरजं सिधिविरेदोषमोषद्विपतेरसन्निधे १० ३१
निषत्तरलतारतारया संध्यया तरुणाततथादये १

गाढरागरारिमोक्षमोयद्यावासरोभृशकृशान्तमा
 यथौ ॥ सर्ववासरनिष्ठपद्मिनीकंदकतनकाः
 प्रभाकरः पानितोस्वरतलादनेहसाचक्षमेकिम
 पिनाचलेस्थिते १२ शासितेविजयतामनेहसोन्म
 सतालहरिकोणमहिना निर्ममैभुपनमेन्द्रोचि
 सदिस्वताप्रपदहावचदृते १३ पञ्चरागरुचिसञ्ज
 यान्जितावर्तगतशतवन्धरेन्नुधौ संन्यरागसवि
 वेनमंदलेपप्रयेविवलमानमुसगाः १४ पश्चिमा
 दिवनदावपावकेचंदरोविषदयत्पदरत्नं गर्भसो
 ङ्खवज्ज्वानलव्ययः सागरोयवहिरण्यदहन १५
 तोभितेप्रविशताविवस्वतावारिधावधिकसारसा
 तलात् रत्नचारिततदीयपंकवात्प्रययौतरुणतार
 केतमः १६ सत्यमुसरुचिराययौतदासस्मावित्वा
 मनलेविवत्तया नहिमानश्रुक्चेचुरोविषामेचना
 दिवभृशशोणयत् १७ सायमचनविधिंविनेनि
 रोविचरानियतमुसरश्मये संन्यरागहरिचन्तनोवि
 तैर्भनेभोर्धेकनवद्यदावभौ किंनुकालगणनाप
 तेर्मधीभाएरमयमवपुहिरण्यये तत्रयदिपरिवर्ति
 ताननेलिम्पतिः सधर्माणितमोमधी १८ इममान्म
 यवर्धिनीभटस्पष्टकृष्टकरवालरोविषो बन्धवो
 न्यतमेमोर्मयोभवन्तलभाभिसरणायसुधुवो १९
 शास्यतोर्कमाणजातेवदसो ज्यम्भमाणद्रवधूमड
 स्वरः ग्रंथकारनिकरोविनिर्ममेवक्रवाकदृशिवा
 षडुदिने २० ताम्यतामधिकसान्ध्यतर्तनेशभुक्
 कणफणाभृतामिव सासधूमविसरेणामोसलेतत्र
 मिस्रमृत्तुददियोगिनः २१ सान्ध्यताएवविला
 सचंचुरेचन्द्रशेखराशिरःसरिज्जलेः सूर्यमाण्ड
 वनीरथिर्मयेहृदिमिंदृष्टादमुभिस्सह २२ दो

श्री.
क. च.
३.

पि कारजनि के लिङ्ग मस्या सक प्रति भुवो मरी चि।
भिः जर्जरत्वमपनीय सो इ ते नि न्युरे जन रजा भैरु
सः १५ के लि सौ ध शिखरे ततो पिका दी पिकाः
प्रति हं प्रकाशिते उल्लसं त्यद्वद ग्य मध ग प्रय सो
जन मन भ्रवि कृतः १५ उन्मष्टा वम नु दय त्पुः
प्राण नाथ वदने डु मे डु ले प्रसू ल त्पयित मि स्त नि
सहे नो कथे चि द भि मा रि वा जनः १६ तत्र म डु न
महो मनो भुवो यन्म ते ति मि र मे व यो धि तो चित्त
नाथ म भि सं त्र मे ज सा जा य तेः स प थि ह स्त दी पि
का १७ सं क ला व द प थो पि चा स व ल न्मा से ले त म
सि ना भि सा रि वाः जग्मुर म्भुर प थे न नि श्चि ते ना
वि मा न स थि रु च्य म न्म थे १८ शो लि तो ल्म क र वा
म भि श्चि वे रा त्रि मा रु त ज डी त्ते ति व व्य क्त सी त्कृत
म लि म्ब ने स्त दा सं कृ च त्त नु भि रा सि नी रे जैः १५ १
सै न्य रे ए उ रु द गा जि गी ष तो रा द सी र ति य ते न्नु वे त मः
स्वा प कै त व म्पे त्य जे त्त्र भिः र्य द्वा दि व नि म लि ता
दृ शः ३० पा न तः त्व र म्भु ख रो चि षा मा त्त ना प
मि व त त्त त्ते त मः नि र्मे मे द्ग व ल नान्प लि त्र ज व्या
ज तो वि क त्त वै रे वा दे र ३१ उ त्र तो स र सि त न्य जे र
जः स त्र दा न पा ति ता स रो रु हेः कै र वा णि ज रू द्गः श
नैः श नैः श्च च रो क न व रे ग पी ट तो ३२ उ य तो य र
ज नो वि ला सि ना भा सि क त्त लि त नि र्मे ल श्रि य त्त
भ्य दा णो व वि मु क्त मो क्रि क यो त स त्त्व म थि ते व श
कृ दि क् सर्व प र्व त शि ख्वा थि श थि भि श्रो व भिः
शि शि म्भु ख पो ए डु रैः भा वि ना श भ य न स्त तो द
था व स्थि शे ष मि व वि ग्र हे त मः ३५ गा छ रा ग म
भि ग छ तः शी रा उ त्त न प्र स र दे ष्वा ड्ग भिः ३६ य ते
स प रि र म्भ णो पु नः क त्त मो ष थि भि रो ष थो प तिः

गन्धसारमृगनाभिपेकयोः सेवरेप्रतिदिशे
दिशोनिव सत्तणोविहितमैथिविग्रहः सुद्र
कातिमिरयोरजायत ३५ दिऊदाऊचनवेदि
कांचितान्वाप्यनज्जिततमिस्रविप्रवः उन्मि
तो जलानिधेविधविधाकीर्णमौक्तिकहरिम
णोनिव ३७ रात्रिवह्नुभमरोचिणारितधांतसे
नतिपरिच्छेदपथि तत्तणो किलसितोच्चैः स
त्वमैच्छदभिसारिकाजनः ३८ कोप्यराजतन
भस्यलेतदारोहिणोरमणविम्वदपणः यत्र
विचवरवासवत्वषामेकतः परिणतसुख्य
तिः ३९ भूतलैधतमसेमसेवतेऊत्रचित्तुचन
धामभिर्विधोः देहयगममिवशोरिशर्वयोरा
ससारतिलतण्डुलायिते ४० पूर्वादिनिऊरज
जलान्मृदुभिस्समीरेः रुद्रास्यमानश्चनूतन
फेनपिंडः विम्वशनेरयानिशोयवतोप्रयस्य
प्रावेशिकेमाधिनभोगनमाततान ४१ उन्मद्र
तामुदयनतणपवदेवः सारंगकेतरनयत्तुन
कैरवाणि न्यासीकृतामुषसिभानुभियास्वभा
सेतत्तुअलेभद्रवसत्तपनर्जिह्वत्वः ४२ यात्रा
गैर्वज्वलनदवयवेदेनह्यापयक्र श्रीविंशमः
परिकरधराममुराशोचुचुस्व साहवोदोवनक
रिरेहादेचदेमुद्यवस्यो व्याप्यज्यात्स्नालभतन
भसः केतकोत्तंसमुद्रो ४३ श्रंकावृद्धकाणाय
मानहरिणप्रोत्कीर्यमाणोदर श्रीविंशद्रुमवे
दपाण्डुशाशिभृहृणोचकोणोदव ज्यात्स्नासा
विदेधदिशादशापदः पायांगनाचदृन व्यग्रान
गनिशाचरादृहसिताशंकासमुद्वेकने ४४
प्रभुज्यतो रजनिवल्लभविम्वभेद्वाराआतदाश्र

श्री.
क.च.
३१

२

वसनंगनिधानकुंभः यत्रत्रमण्डलितविग्रहका
लरत्नासम्यगतिविरहिणीरदशात्कलंकः ५५
कुलोकेषु मणालेशवललनाभगाप्रयोगेषु
एवा त्रयोमांशिशिरोपचाररचनाहेतोर्विद्योपे
वहन सोवर्णायपयः कणोत्तरवलत्पलाव
लीलीलया दध्रेगाढवियोगतापविधिरः सा
द्वाजलाद्रामिव ५६ विहितपरिसम्पदनः ५
रत्नास्यशिर्माणवारिभिरोदितैकरात्रैः विर
हजनवहेज्जहावकोकाज्जिगमिषुराशुदिविहि
राजः ५७ रत्नोदशितमण्डलाप्रमहसः सोढप्र
हारोच्चिरं प्रैवतवद्गारुचस्तमित्वनिचयायेजी
वितेतत्पञ्चः तेस्यैषागुरुधूपधूमकलयजन्मोत
रेलेभिरे शोकनात्किवधुजलान्द्रविजरोत्सेगाप
भोगोचिते ५८ यस्मान्द्रोदयरागयोगस्वभगः १
सिंहरशुद्रालिपिं प्रागध्यास्तसमस्तमान्मयवृह
त्कोशप्रतिष्ठातिथिः जज्ञेसक्रमशोनिरेजशारे
तत्त्वभ्यत्सरेप्रेयसी कर्णप्रच्युतदेतपत्रतलमा
मलस्तमीवल्लभः ५९ भ्रान्त्येदिव्यनारीजनवद
नरुचोऊर्वदाचार्यचर्या मम्भोयेः स्खलकुलक
षजलहरीलास्यलीलारहस्ये विस्वकोटस्यचुति
स्मरसदकरदिष्टात्रकस्तुप्रधाना चान्द्रेद्रागीवली
कास्वरतलमल्लनादिस्रचत्तविषादे ५० हृदयानि
वसन्तन्दपेषुप्रसूनजसौरभप्रणयिमयः कृत्यमा
स्यायास्यलारनुधावितः चनहिमकरालोकोलोक
विपोण्डुरमण्डनाशुतरचत्तरेकांतोपांतः ययव
रयोषितः देवः शिखामणिरयगमविलोचनस्या
ज्यात्स्नानिलोचपिहिनागिवलजीवलोकाः तत्का
लकोनविरहानेपुराप्रवर्गदृष्ट्यार्गमात्रेप्रारणावि

दधेन्यकारं परं असक्तुदयहानस्त्रातः कपोल्यार
 विभ्रमे सरसिसरासिद्यातन्वा नैर्निलीनमलिव्रजे
 जलगजचटोदसैर्देतां ऊरैरिव सवेतः ऊमुदमुज
 लैर्द्रो गमेदिस्फुटेडकरोदये ५३ ग्रामेन्द्राभिनिना
 दद्ये हितरवेराक्रातदिकजजरः स्वरेवारिधिचार
 धिवारणस्तदगिरिप्राक्रातवप्रक्रियः चञ्चुचन्द्रा
 मरोचिभूतिरजसः संगेनष्टेगारैत रौवोमनमाल
 काननहृतास्वन्दायदेधर्मद ५४ व्याख्याताष्टक
 मान्मथोपनिषदां कल्याणमित्रेहृद प्राणेशाभिस्तति
 व्रतेमृगदृशां हस्तप्रदीपोरतेः चांताहन्तदकांतिदेत
 रवप्रः सीमंतितः सन्मलो देवो जायतयामिनीप्रिय
 तमस्त्यष्टचक्रप्रपा ५५ किंदेवस्य ऊमुदनीकुल
 पतेव्योमस्य लीलायिनः सेव्रांतं प्रतिकेलिवापि
 तरलो जालेव भौम एतलो पेष्टमानवतीजनस्य म
 नसोमाने सरो निर्ममे किंपानीयचरहृदेवनमि
 ति श्रोत्यने विश्राम्यति ५६ धृरेदेवोपलामयोसलि
 लेववर्षेद्योगपताएदवितचित्राशीलेदिष्टपे प्राप्ता
 इयस्परससीन्निरोयवृत्तिरिक्तेसमसीकिलरात्रिर
 एवंवर्षः ५७ करश्चास्यसूर्योपलदहनभस्मव्यति
 करा दिवापाण्डुस्यैहदयमऊरुभंगुरदृशां ससु
 स्त्रज्याशेषमलमन्त्रलमानप्रहमये मृगाकस्तत्का
 लेप्रतिफलितकेन्द्रधमकरोव ५८ श्रारजं...
 हदरोदनारुणपतनेग्रांतकायद्रुमै निःचासैवि
 रसन्निर्गणशिरस्यशीकरोरोमिभिः चन्द्रेचण्ड
 करेवियोगजरुजासत्रयवारिचुयोकोकोपेणक
 जिहीर्षयेवरुचिरेपाथप्रियाचक्रिरे ५९ स्फुजं
 किंजल्कहालाहलवहलरसाद्धारतामानिनीनो
 दजायासंविक्तामऊवलयमुजलाभ्याश्रयतिक्रमे

श्री.
क. व.
३३

ए ॥ उद्यत्सायानवात्पाकवलनकलिनस्यत्वंकंदर्पका
ल व्यालवादीयमानस्यदृढफलकप्रौढिमानेवि
वत्रुः १६ ममलवनिभमज्जलसोदसान्प्रयतिशि
विचिचिताभ्रपृष्ठगच्चद्विंबः नवरजनकटाहः
कल्पितोमन्मथानेक्ययित्तमिवपायप्रोयसोमा
नसानि ६१ इतिश्रीकटवरितेमहाकाव्येसन्ध्याव
र्णनोनामदशमः सर्गः ॥ १० ॥ मण्डलेनशाशि
नोविनिविष्यद्योस्त्रिकरदीर्घदंडसखिने मारवज्ज
लकप्रतिमेनद्रागभज्यतवधूजनमानः १ यत्कला
किलगुणांकुशुलितस्यन्तमानवडिशत्रुतमायात् २
मंडलामृतरुचाननिचक्रंमक्रमणरसराजयस्य ३
प्रावहन्ननवधिंपरिवारेमण्डलेणशधुनोधिप्राया
नः चित्रमप्रजुसुसययदेवोमानिनीष्ठाधितमंस्यति
मुद्रां ३ दूरतःपरिणामद्विष्विस्वविस्तवःऊचनदेवि
रहिण्यः विभ्रतिःसर्पादिद्वपिधानेमन्मथेनप्रदृषा
कथियेव ५ अत्रिवाविदवीवृथदिंडःकोसमसुदृ
शिमानवतीनां येनसिक्तवप्रधारतिभर्तुःप्रत्यतप्रव
वृथेभुजकंदः ५ प्रस्तताविलभ्यतिततिदीर्घेर्मण्ड
लोचनचणैःशिशिपाचैः निर्ममेगुरुभिरधगगृनाम
स्त्रनेत्रपटवंधविधाने ६ मध्यलक्ष्मणलोचनमि
न्मामण्डलंदधुप्ररधगवधः ३धृताग्रमिवस्यदिका
प्रमहारमेतकप्रवीमथिरोहं ७ मामिनीप्रपुरुषोम
रुदासीत्साल्लवैरवरजःप्रकरेण भस्मनेवविरहान
ललेहादग्यपांयदृदयप्रसूतेन ८ वृत्रकोपमशा
शःशाशिविस्वःकोपदशिसनिशःऊचऊंभः पीडने
निविडमप्रकारैर्यश्चिप्रमातुतकामिजनस्य ९ चंद्र
हासपद्यदर्शनतास्पदिप्रयोगभरजर्जरामे सेतव
न्यद्वतत्समयेसतोभसम्भ्रममवापपयोधिः १०

मीलितासुनलिनीशुनदानीकिंरसाऊसुरिनीर
 थिथिपेप नासुयन्नदिभदानकाणानां देवमासु
 रलयेनिपतेनः ११ चन्द्रमाः सरचसुवरेयायोथा
 मभिर्व्यदरत्कुसुदानि विप्रयक्रवनिताजनचेतो
 धारणेविरचयन्निवयोग्यो १२ कमलरुचिन्नि
 मीलिनैककार्यप्रविस्ममराधिकसख्यरेकयेवन
 त्वपरिणतमूर्तिरेणलत्मापरिरभेतरभेसनैन्नि
 यमं १३ तवचरणयगं प्रियेनलेषप्रतिफल
 ताहनिणोकमेडलेन चत्वरशुखरन्तुपरोपहतवि
 रलसुरालमनायतामिबैति १४ चनजगनतदेनि
 लियेतसौतवतरुणिप्रतिमोशुविंबः द्यदधिग
 तनित्यसन्निधानस्मरन्पराजनपादपीदगाष्टी १
 १५ परिणतिश्रयजगुषात्तवारयतिवप्रषोदर
 सीन्निर्वाणतेन प्रवृहसिहरेः प्रेप्रिमूर्तिपि
 हितहरोद्धतनाभिप्रएदरीकां १६ तवरललेनेव
 लीविभंगाप्रतिफलनप्रविभज्जघतिरिंडः अथ
 तिलिपिमह्मप्रिमपुरोहनवरशनाअयरत्नकिं
 विणोनां १७ प्रहरतिहरिणोकनेतवेदेऊचय
 गमेतिवविंबितेलसंन्याः रुचिसहचरकोकपत्त
 पातादिवचलहारलताविलानेन १८ विलस
 तिकलकंठिदकएषप्रतिफलतातवचन्द्रमेड
 लेन सुरविप्रकरकसुनेवशाभाहरणरुषादृढ
 किंकरोत्तनेन १९ परिणतवप्रषेरात्रिराजस्तवस
 विथेथरपल्लवमुग्धे प्रभवतिरचनामनुग्रहीत्वेप्र
 तिदिनपुंजितविभ्रमस्मितस्य २० प्रतिमितमधि
 गेण्डमाण्डलेनेरजनिपतेः परिमूर्तिमस्यरीरे उपन
 यतिनातागिपौनरुज्जे मृकतरमौक्तिकऊण्डलप्र
 तिष्टो २१ अवणपरिसरेत्तवारदामातवचदितप्र

श्री.
का. च.
३३

३३

नियतनश्रुकास्ति यवनिजलपुशोर्मुखादधोतं
किमपिरहस्यमिवोपदेष्टुकामः ११ अलिकप
लकसोमिनेत्रवक्त्रे शिरेकरप्रतिविंबपेकिरासे
निविलयवतिमेडलाधिराज्यकृतद्वपेचशोरा
मोलिवन्धः १२ निरुपममहिस्सुशोशोशोकाप्र
तितनुभिनिविलोमसोमिनीभिः अचटिचटुचस
रितिप्रियेणप्रसूतिदृष्टोमनुरागकिंकिरेण १५
चन्द्रविम्बजलकं । जहिनीलदृष्टुलसेविध्या
नेवप्रवृत्तेशारकाण्डपांडुरस्य ततिमतिऊरंगके
तमूर्तललदानेककलामयःकलंकाः १५ सक्त
देवविलोचनदृष्टोयंकृतवन्तेणसदावधीरणते
चरनामधनात्तगोण्डेलावाप्पनुयादेणसथावधी
रणाय १६ विसृजसृजपुम्यलचदानोहटकेश
ग्रहमाहसैकधृत्सं क्रियतेवतपेअनेकदाविद्य
दसोभिनेयनैकचैरकारैः १७ दुनप्रसृजचद्वयेद
विद्वंऊरकालागुरमंजरीभरेण सुखरभ्रमोरपद
निचंचुयेदनुयातरमप्येप्रसूते १८ निविडस्त
नमण्डलात्तलासावपयात्तदुतमिंद्रनीलहारः
वितनेनानितमोधिषेवचंद्रारुचिकेशग्रहमस्य
त्तरोपैः १९ इतिमेचकपषेवषमार्गःशममाया
त्तवानवयगावि उदयत्तदयेकरोनिविमंमृगल
त्मानिमिगभिसारिकानां ३० अथवाविश्वहित
मद्गुचीच्यामसिनाकल्पमनल्पमिंडवक्त्रे स्वयमे
वपिधाम्यनेयेदेनेचनकेलिस्मितचेद्रिकाधिका
रः चत्तरेणालत्माणितपायाहरतिधांतसिते
त्तरोत्तरीये उपदेशमितिप्रसहसत्कारचयेतिस
नेमोभिसारिकानां ३१ **अभिसारिकाजलकं** ॥
ज्यात्साभिसारविधयेविसर्कंकणानिअक्राशणा

मलयजं च तवाति तेषां कन्दर्पदा हलरोहराणां द
वाभयन्तां तरो यवगुणोत्तरमप्यसौभिः ३३ क
होलिता सुदयतो यदतिमरश्मयं द्वाहमेव रु
षकोत्तविवहिनानि शुभाभिमारपरिपोण्डुर
वेषावन्धस्तद्भासिदुग्यजलधेरधिद्वतात्वे ३
४ सम्पादयेत्तु च दत्तमकोण्डपवश्रीवण्डपा
एडरसपंकिलमङ्गमंगं येनाप्रकेतवशरोवि
चरन्त्यदातिनोऽतमहेति जवेनरतिद्वितीयः १
हृणोलकव्यतिकरेन ननु किं स्वधैवशेषालिका
मुज्जलशेषावरकल्पनाभिः श्रुसिललाटफल
के प्रतिविस्त्रितस्तेन त्वमेनमननुते हितमेकदं
स्वः ३५ चन्द्रतपाभिसरणे मणिन्तुपराभ्यः पा
दोवरपरिचरत्वमथोरतारे तन्मेज्जशिंजितशि
तैरुपद्रुयमानेयन्निद्रुवायतवकेवैलमराहृष्ट
ये ३७ त्वैलैः पदैर्दयित्वमानससंचरिस्तुस्त्वप्र
स्थितामदनविभ्रमराजहंसि व्यालोलचो नसिच
योचलपत्तपालिस्तूणीकिमुद्रयनकर्मविनिर्ममो
षे ३८ ज्योत्स्नास्थितावभिसरत्यभिवंशारेरेभृषो
द्वैथैकृत्यवत्यसिचन्द्रकोतैः येषां यदिङ्करता
एडवितेपयोभिशन्दो हृतेपथिपदानितवसुप्ले
नि ३९ रत्नायताक्रिमितवेगविशेषमेव चित्ता
प्रियेप्रतिनसम्यतियज्यतेते तज्जन्मभिः अम
जलैहिकवाचिदेष्टुसत्सदावचनमारमयोगरा
गः ४० द्वात्तायणोप्रियतमेविहिताभिसारेज्यो
त्स्नासितोश्रुवविनिन्दनयारजन्वा आपोऽभृष
एज्जघामभिसारिका मित्येमिथोवकथिपथि
धनुगतवरोभिः ४१ ज्योत्स्नाभिसारिकाजलकं
वक्रश्रियासुतनदक्षिणयोपनोतः प्रीतिं शिरस्य

श्री.
क. व.
३५

कामितो विदधत्कारं धृयाः समग्रललनाकुल
मौलिरत्नं धेततवाशिषीमतीवपतिद्विजानो ५१
सोभागविभ्रमविशिषकराण्येतेमन्यलिले
त्वषतिदिव्यभूतारणि सन्धावशेषकस्त्रेण
नविस्तृतीभिर्वालस्येलहिमकरः करलेख
नीभिः कष्टरपांसुलहरीलदभायदेतीमिध्या
तवाथरदलेशिषिनोमधृत्वाः प्रस्मिन्सहर्दिर
तिकांतयशस्वदानांमेघाननुस्थितिरपद्मवते
स्मिताति ५५ दंतच्छंददतमदेनचविदुस्माणां
चोदास्तवस्तवकयेतिकराप्रभागः पष्ठासमुष्ण
किरणैररुणीकृतानांभूयोपसाबुदयरागद्वि
भुदेति ५५ हृदप्रसारितकरस्यपुरःसहृदमार्त्रे
ततातरलहारलताकराग्रेः सुगधेनिकजुचदना
शशिमेडलस्यकिंवर्ततेसहतवस्तनमंडलेन
५६ पाणाकरश्चिमलहरीभिरधीतसाव्यः प्रसा
तितेप्रियमसाबुधप्रवेशः कार्ष्ण्यक्रमावशि
तवृत्ततयार्जितस्ययंजन्तिवास्त्वमहसौयशम
स्तरागान् ५७ स्नातः शशांकमहसासहसाग
भोरनाभीपद्येणिसुगलितवीथिशोते अत्रा
स्यनिर्जरतरंगवतीसंपत्तेरोमावलीयमुनया
चरतोप्रयागः ५८ रश्मोरुसम्भृततमोत्रतवा
तिहरादूरुहयोस्तृणतिवाद्मसः प्रकाशः
पष्ठाकिलेनदुयात्कदलीविशेषात्कांत्येवशो
त्यकलयापितिरस्वतोत्त ५९ पतकराहिमक
स्तवेन जन्मानवासचरफलसहस्रपत्रसौहार्द
सौख्यचरतोचिरमासुवेत्त ५० उन्नगसौथपद
वन्यरत्नाततांगः प्रत्यंगसंगतऊरंगभृदंभुरेखाः

इत्येकमेव एव सैनैर्मणिपोटपृष्ठप्रैरवर्णिषत
 चादुमयैव चोभिः ५१ । चद्रकरजलकं १ प्रा
 लिकमयप्रः करदीपचन्द्रमंडलमिति प्रथिते
 न नन्वेतेनपिहिते ममचत्तुर्मेत्तुपाण्डुरतमागु
 लकेन ५२ कोटरेतिमिरमेवकलेकः छद्मना
 ववहसिहेतुशशोकः यत्कारैरिवविलस्यति
 दृष्टिमादृशादयितदीपवियोगे ५३ कालकूट
 मिहनिमित्तिलोकोयेनशाम्भुरजरामरपव प्रंत
 केविरहिणीप्रसूयोअंस्तौत्यप्रंतविरलोदिविवे
 कः ५४ चौरकर्मविरहिणीप्रहृष्टत्वेकर्तुमिच्छ
 सितवोचितमेतत् मूर्धिरात्रिकरतिष्टसिशाच
 दिच्चसंहतिरुतोहिरस्य ५५ कालकूटमथा
 नापिनिहेतुहेतुनोवहसिलोच्चनभङ्गा यद्भया
 दिवनिर्गोणमपित्वांमासुप्रज्वलितस्वधाकराद्भः
 ५६ अंशवस्तवनिशाकरन्तुनेकाल्यतास्तरुण
 केतकशौरेः येनपाण्डुरतरयतयोनः काएदकै
 रिवत्तुदंतिशरीरं ५७ प्रसूयेरुदगमद्विधमङ्गा
 नूनमौर्वशिखिभस्मनपिंडः यत्किलास्यचदेत
 नहिल्लसिः खंडिताजनदृगम्भसरिद्रिः ५८ रा
 त्रिराजसज्जमारशरीरः कसहेततवानामममृष्टा
 व स्पशमाप्यसहसेवयदीयेचन्द्रकोतिदृष्टदा
 पिगलेति ५९ यत्क्रमाददयितोममवक्रपेक
 नेरहसिचाटुकथासु संस्तवेरुविभिरस्यहिमं
 शाः प्रापिकामपिरुजंयडैपति ६० पद्मनाभ
 करुणोऊरुभूयोविग्रहेणपरिपूरयराद्दे येनत
 ज्जटवरकोटरशायोजात्वयंविधयेन्नविधर्नः
 नापवदपुरुचस्रउगूलाः कल्पयेत्यद्वसंज
 लोद्रे खंडितानिविडुदेत्यवतीभिर्वाग्भिस्मि

श्री.
क. च.
३५

सकृदिदमनिन्दे ६२ चंद्रनिंदाकलकं । स्वये
ववाधंजसमायथस्यकुडसरीरेखाधितत्रिनः
त्वयाहिमित्रास्वधाकरेणनीनः सधृयाप्यज
रामरत्ने ३६ त्वन्माएलेनूनमतिगमरप्रेमचेतो
भुवःसंगमनोयरत्ने यस्यप्रभावात्सहसैवभगे
योत्यंगनानांप्रियविप्रयोगः ६५ यदधंनारी
स्वरमूर्तिरीशः सदैवगौरीविरहानभितः शृंगा
रिवन्योभजतः शिरोप्रेषाशां कशांके सतवप्र
भावः ६५ लब्धाविधोकांतभुजोपधानेत्साधु
लिश्यामधितस्थषीणो सेकेतधृमावभिसारि
काणोभवस्ययत्नेनरतिप्रदीपः ६६ अन्योन्य
मेनोकनसेचदय्यविलासिनोदेहकवाटयामं
सरतिनेत्वंदृष्ट्वाद्भवन्धात्वरोषिकंदपुंरहस्य
कोशं ६७ धर्योसिसौभाग्यभृतोस्वधोशोयसि
न्मुरोगोचरताथिदृष्ट्वा सुखेस्मितेविप्रतिवैरवि
णः शिरेणनिद्रांतिचपंकजन्माः ६८ किंको
त्तकंतत्त्ववप्रः सावीनिधिनाधियद्वास्वदृशां
प्रावानि भवानिसर्गेणतमीभुजंगवहत्यनेगे
पिदिप्रतिपाते ६९ ननूतनेतत्प्रसुदास्वदृ
ष्टिदृष्टोयदासादितवल्लुभानो तनोषिचंद्रप्र
थमस्त्वमात्रेणनेन्जम्माहिदृगस्युविन्दुः ७०
मृगावहलोदितपवसयः कणोतेरसेवितवि
भ्रमाणि करोषिनेत्राणिविलासिनोनामुत्सग
सारंगकशितयेव ७१ राशीनशेषोजहतः स
हेलंक्रमाडदोरणाविधोयवानः त्वयात्तल
त्वेगमितेनुरागेनान्योन्यमानग्रहमुत्सहंते ७२
प्रद्रष्टुनापद्यमनाः स्तनाप्रेषाणोस्वरेहारद्व
थिदृष्ट्वा वाक्येवितिप्रीतिरसौत्वरैगस्तन्यः स्त

वंतिः सस्वधागभस्ति ३३ । चन्द्रप्रशंसाकुलकं ।
 शृंगारद्विदोददसुजवनेयुनोरगित्तनवन नि
 त्मासीदवहूलचामरधराईछेन्दुर्विवोन्मदः आ
 सेडः ऊषुदानिसामिविकसन्मृतीनियस्योदर त्व
 द्गुः शृंगारवाणि सम्भ्रमरणडवर्णचदालिपि ३४
 त्रैलोक्याशकवीरव्रतविद्युतिनतानेगकोटादवि
 या लुप्यहीर्वाणवर्गप्रहितपिपतिषत्तुष्यदृष्टि
 प्रतिष्ठा आक्रामद्विर्महद्विनिवेदितशृङ्गारभिर्व्योम
 सेमोमुपुजेरित्यंशुंगारकल्यादुमचनसुमनोपुष्प
 सख्येपपोष १३५ । इति श्रीकंठचरिते महाका
 ये चन्द्रवर्णने नामैकादशः सर्गः ॥ १॥ ॥ अतद
 पुष्पयहिते विराजक्रीडया कंदालिपत्रतत्रे नीलि
 मादयनयान्त्रकयज्वितत्रययस्यचरनेपरभागः
 १ कामिसंततिहृदत्ररवामक्रांतरागलहरीसमरी
 तिः पादलापदलमय्युदगच्छहीरपद्वदनाधि
 ललारे २ माथवग्रंथितयाकृतरोधेगोपयाविक
 चचापकमया अग्निनेपिवलयेकृतकेलिसर्पक
 कणमिवास्तुभुजात्रे ३ चापमापकारपेकरुहांकं
 पादलेदलदशोकजलेन सर्वतः परिणताथरा
 गेचुम्बनादिवज्रगजयलत्पाः ४ तडुत्रुण
 लताप्रनिधौः क्षोभयत्रिजगदप्यालिशावैः सा
 जनैर्विरहिणो नयनाम्भः शोकेवैरिवकरालित
 मासीत् ५ सोत्रपुष्पनिवैरैर्हतगर्भः पृष्ठवत्स
 निररगनिषेगः यत्र सौरभहतप्रमंरोचिमज्जातिः
 सशिथिलः कलभारः ६ अन्वरोधिददतापक
 रेहाः सैहलेनरयतापवनेन सौरभाउपनैतरलि
 वक्रैर्योप्रसंगतरयागद्वामीत् ७ प्रातपत्रपद
 वीमंथिशिष्यमण्डलोदजनिभर्तुरावणः वि

श्री.
क. च.
३६

३६
त्रमधवासेरजमुखीनां योंतरा उपविशेषमपुष्पं १
प्राजलात्कलकलाननुवभन्नप्रतः परभृतेजनिर्वंदे
यः पृथेकसहकारपरगैरप्यनीयतपरंपरितोषे २
प्रावहन्प्रविशउत्थतमानस्यककुर्तियवतिरुद्रव
नेषु दृमतोददधिप्रतिहारपंचमापुपययौप्रय
मत्वे १० उन्नतस्परगितिस्वयमग्रंकेतनस्यतिमि
रथ्यशाविष्ट बाहिणीविरोहिणीदणवाभिर्भयः प्र
पंचद्वतिवासधियेव ॥ कौतकादिवजगजयल
त्सीप्रयतोरातिपतिः परिणते सन्ननाहदयिता
पितनेत्रप्रोतकोतिः पुनरुज्जातनुत्रः ॥ कामसन्न
हनजलके । प्रियखण्डयित्ववियागिनीः कतरस्त
यमियान्तरिश्चमः प्रबलादलनात्कवायतेवद
वीरव्रतकीर्तिदिगिरमः १३ स्वयमेवकथंप्रवर्त
मेत्रिजगज्जेतुसुपोदृढकदूरः चटनेमथनेन्मु
नाद्यवानतदेकेनपदातिनापिते १४ सनिहत्यव
ध्वराचवः स्त्रियमेकामपिउर्यशोनिधिः तवना
यकथंनुकीर्तिनेत्रिजगत्त्रैणवधाविष्ठाति १५
शमिनामयथेयेल्लमेययतमेविप्रउदोसुगेथनुः
प्रथिकंवदकिंत्वयेमितेस्वशरीरव्ययतोपितस्य
ले १६ तवउमेदनाकियत्तहोहरनेत्राप्रिप्रिखोज
रश्चितैः चटनादधनापियस्यनोभजकंदुरुपशोति
मञ्जुते १७ विजहोदिस्रथातपोयनानवनेत्तंस्म
रचापचापले पुरतः पुनरप्यहंसहेनहिवैथव्या
विषादविक्रयो १८ शसिषुभ्रजनर्जनेनोद्यमेसफ
लात्रप्रहनिप्रहादिते ननुनिश्चितनिष्पालप्रमे
व्यवहारोयमनर्थसंश्रयः १९ त्रिजगद्विजयेस्त
सम्भतेललनापवतवेकसाथने कतरणपथा
यन्नेष्यसिप्रथमेतायदिहेस्यनागसः २० भव

तोजितपवविग्रहः स्वमनोमार्गणसुरौषिणा
 तवनाथतयाप्येकयेपरबाधायसुधेवउग्रहः ।
 ११ प्रधनाप्युभयतेत्वयास्मरणापात्फलमज्ञमे
 मनः किमयेक्रियतेतदप्यहोवद्मन्वतरपा
 पसेग्रहः १२ ऊसुमैःविहिताःकथेयथासुपया
 तीतिह्येवमन्येस माणिमत्रपयातिवर्तिनोवि
 धमेषादिपुरोमृतायते १३ सुनयेःसभयेष्टवि
 स्तरेवचसामित्यरुणत्संरतिः सत्तनर्करतो
 श्रकाचलेदुतमाह्वयमदेननिर्ययो १४ । रति
 प्रणयवाकजलकं । विलोचनाम्भःसरितो
 व्यनक्रिसासुखीनमीनोकपयात्रुबन्धिनीः द्र
 देप्रयासोप्रतिविम्बितश्चिरंस्मृशेति सख्याजल
 मात्रुषीलपि १५ अजेगनस्याविरहापचारतः
 प्रवर्धमानान्यधिकंमथावापि त्वदामिसंकल्प
 चमन्त्रियोषधेनिशीथिनीनाशयकविलण
 ते १६ समोरभस्यासथनैर्मथत्रनैःस्मरामहाला
 हलवीजवंधाभिः निपत्यतस्याःपुरतोस्तसार
 णोभृतोहलोहोवस्तुजैवजन्यते १७ ऊचस्यले
 साविस्कांडतेतत्रभिर्विह्वलतोहारलतापरिश्र
 हे व्यनक्रिलब्धमदनादवध्यतोभृतोपवीतामि
 वदेहकंदली अनल्पसंकल्पदृष्टेनमन्यतेदिश
 त्वदाकारकतावशूनः नतसुसातासमुद्रवि
 सुगंधोविमुञ्चतीर्षाकलषीविलोचने १८ ।
 शाशंककोतोपलज्जहिमेषसाविभातिसंक्रांत
 वपुःप्रतिदिपे रसातलेकर्तुमिवोयनाशशि
 खविचुलामेगभयेनमज्जने वियोगवत्याःशव
 लेऊचस्यलेसकःजलप्राञ्चलदस्रचन्दकैः क
 थंचनोस्मासथनैर्विभाव्यतेनिवेशमानास्तुजि

श्री.
क. च.
३७

नीदलावलिः ३१ अनन्तपानेप्रवसावलतनः
सकजलोसानयनाम्बपदतिं स्वकोस्वसाररेरवि
जेननिम्नगोप्ररोविस्मृष्टामिवदृत्तसिद्धये स्तना
प्ररम्भादलङ्घ्येप्रसापनद्विशर्तोजनमस्त्राणः
कोणैः यिद्योमनोदूरमनेगशासनलित्वत्यम्बु
पधिपदकानि ३३ ततःकिमन्यद्वुद्धनाधनावे
डौपेविचात्रयवशंवैदेःपदैः नजायतेमतेदकी
निकल्मषप्ररोहकल्मषनिवेशनेयशाः ३४
निपीयदुतोवदनात्तजन्मनः तणोप्रतिष्ठासि
तिवाक्प्रविप्राधः जवाद्यवानोददतःपदात्पदे
यकःप्रियाणोनयनोच्चुलम्पतो दूतीवाक्कुल
के प्रभ्रंलिहोलेलालकुलेकुचेप्रतिप्रतिपत्तत
मोक्षिकालीः बध्ववैमानिककामिनीनोसयत
तोहारलतानिवेशः ३५ इन्दोस्वदूरोच्छलदृमि
सुनैर्मुक्ताफलैरात्तनवावगृहे दत्तस्यकन्याः
ऊषःप्रसंगेमाशकानस्येतरतारकाभिः ३६ ते
गेमिभोगेषुस्वरविलोकःप्रसंगतोप्यप्रमवाप्रवा
त्त आचोतयेप्राञ्जनशीधशेषभयेनपस्पशीन
तत्पयोसि ३७ चन्द्रोस्वरेनगेलवोविचक्रःइत्या
यमीनैर्मकरैरेनैकै मोक्षतिकानोप्रवद्वदृष्टि
नोराशिसेचारविनिश्चयेषु ३८ दूरोच्छललोहि
तकोञ्जालैरालम्बमानानवमंगरागं त्वसौ
म्यकाव्यागिरसादयोनकस्यभोमभ्रममेवचक्रः
४० अतश्चयानाच्युतनाभिपमगन्यानुमेन्यि
दिव्यतनीषु सन्त्यज्यसंतोतकवीरयोपिवीची
प्रताकभ्रमरानिषीडः ४१ पत्न्योचिराहृल्लेनि
वादिनीनोप्रस्थानलीलामथिनाकवीथि क
होलवात्पाशवरोतरालोःशोखःसुभायेवप्ररा

विनेतः ४२ निज्ञाननारायणकोलितल्पप्रीत
स्थदीपोज्ज्वलिमालिकानो तरंगदेणालिपि
मौर्ववन्निज्वालाजजालाग्रतयाधिजग्मुः ४३
पीनत्वदेर्चादिगुणोध्यशायितयानिकामोच्च
लितैस्तरंगैः तेभ्योयथाचारिगजाः सुदूरमाला
नदेडभ्रमतोपसस्तः ४४ ह्योजिहानोयशिला
वलीनप्रौढेडुबिम्बप्रस्ततामृतौचैः प्राप्यमा
णायसुयोदाधित्वमवापकुण्डलवणाणवोपि ।
४५ उदीरजोभिर्लहरीसमीरानैतः पयोभिस्तु
सचाडवोलैः प्रालिखमानगरगनेचिरेणज
तेमहाभूतसमाजतत्र ४६ लोभेभदिसुप्रगुणा
हृणास्मरश्मिस्त्रयापादलितोस्तुपुत्रः सगर्वमौ
र्वाग्निशिलावलीभिर्शेषतोलाछद्रवावभासे
४७ मूलेनपातालमथेतरेगैराक्रामदाकाशत
लेतदम्भः विस्त्रम्भरासारसनायमानेप्रपोषला
कत्रयसामरस्ये ४८ व्यालोलकलोलकलप्र
तिष्ठायासीदुद्योभिर्जलमावुषीभिः विलास
लोलावलनारहस्यमत्तायिकोतैः सममञ्जमेण
४९ प्रवृज्यमानोदरशैलशृंगदीप्तौषधोद्योदि
तिथोरणीभिः अयोदहोद्रेकशमायनूनमाजगम
मौर्वज्जलनानराणि ५० कुनप्रचित्तेपययोधि
रैतः प्रोतेषपोतेषुतरंगभंगान् सोद्यात्रिकोस्त्री
वदनेष्वनेकशशिभ्रमेणवक्त्रताभियोगः ५१
प्रालोलितानोदरीभरेणतेविदुमाणोकिराणाः ।
प्रसस्तः अकस्मिन्सोयत्प्राणयान्मुखेभृत्सिन्दूर
रोजलज्जराणां ५२ तीरप्ररोहद्वनसारवालि
लोपोषोद्वेसौरभमौर्ववन्देः संस्कारसिद्धैकव
रीभराणोसिधेविरेविचरचन्द्रमुखाः ५३ गर्भ

स्यविद्येभरनाभिपद्यसुप्रसक्तैचत्तराननस्य न
मोऊहेवस्यप्रतिविम्बभङ्गाविगासमानोरधरा
जहंसैः ५५ अथान्निवागस्यनिवासदानाया
ताडयन्नुच्चतरंगदण्डैः सोहार्दमासाद्यविभाभि
रित्तिरित्यंप्रचुदाभसरिदुजंगः ५५ ससुद्रहो
भजलके । सत्राग्राच्याविवेलागिरितगरवजो
विभ्रमेणोवसुत्रा विभ्राणोच्चान्तमंगेशिवविह्व
वनीवक्रलभस्मितौचं स्निग्धानिर्माकपट्टामि
भिरुदयग्रहापन्नगानाभिवेत्ता भोसोहासाया
मानारजनिम्नगदृशांसेतनार्तिस्त्रिदेवः ५५
सद्यःसेवोचनेस्वामदितकमलिनीषण्डनाल
प्रकांड शचीयःकंदकाप्रप्रकटचटनयेवोन्मि
षट्जजाराः पादाद्वादानिधेयोसुदयपरिणम
ह्योणिमाणःक्रियासुश्चाद्रास्तेवस्त्रियामासुख
कसृणष्टपत्रभंगान्तर्गाः ५६ चेद्रादामा
प्रसूतिदिशिदिशिदयनीपयरागोतवृत्तिप्रत्या
सर्तिस्प्रशोनीनिविडुत्तरमहानीललत्माचित्तत्वे
नैर्मल्यगाहमानानभसिचनिकषप्रावपट्टाय
माने भूषाद्योमाथिदेव्यास्त्रिरयत्तचत्तरेदोन
ताकोउदीवः ५७ रोलस्वैर्मौलिमानाविलक
मलवनक्रान्तसौगंध्यलुब्धै रतर्तिवैत्यमानास
दमिवविहितास्त्रादनेलाचनेन देव्याम्भोधित
न्यारुपदयदधिकामोषयोषुप्रसिद्धे तद्विस्व
निर्विलम्बचिरविरहरुजाभेषजत्वेक्रियाहः ५
८ दशैर्दशैर्गुणैर्गादिवदिवसुवृत्तःक्रान्ततस्य
लनास्य अणोकोत्पेशमंगेशिसुशशाकलया
सेतनेयदिभर्ति प्राच्यासीमेतमुक्तामणिधिरि
तिकविभिःस्वरमुत्प्रेत्यमाणे स्वास्येनैदवेता

हिदलयतविपन्नेडलेमंडलेवः ५५ मध्येरन्त्रा
 यमाणप्रविस्तृतहरिणंघोरभिद्येतयद्य नमुक्ता
 मंजोररीतिदिशिनिस्त्रुगदृशाभयालोभमत्तेणः
 तदिम्बपास्यरोहदुदृगाणगुणितायत्तरत्नापचावे
 ताराणामोषित्वानिष्टतमभिमतावाप्तयेवोभवी
 त सर्वत्साधनिकेजाभ्रमणपरिणतानर्गलासुर्वह
 वा सच्चायेलज्जनेनतत्कसुदजलपतेनिर्दिष्टिबो
 धिनोत्त रात्रिषुश्रोतसुक्ताजननयनजलोत्पति
 तोगंडलेवा यत्कात्मेवोच्छलेन्याविरदिमृगदृशा
 श्यामतामासुवेति ६१ तच्चान्दलत्सलत्सोचि
 रमुपविनुतादप्रतोवश्रुयाने मध्येविंबेऊहेम्बल
 लटचटलटकेशपाशप्रधानो हरोदज्वयदीय
 यानितानिमिषतः सप्रियोयामिनीनो विस्त्रमा
 त्यासनाम्भोभरमहरथिपस्यथयेवप्रसूते ६२ रा
 केत्तोस्मिन्धवाशस्त्वकसहचरघातसौहार्दभाजे
 राजन्त्रव्याजसव्यान्मथकरनिकरप्रिप्रियातस्व
 रोवः प्राच्यातोद्रेकासुद्रास्त्रुनिधिविस्त्रमराश्रलि
 होलदृष्टा प्रोतक्रांतेन्दनोलोपलपलकललिपि
 विप्रदेवोक्तेकः ६३ कृत्स्नोक्तेविप्रदेवोक्तेजननम
 उसरन्नाडमातोएदगंभ भित्वातन्वन्विलासिष
 विरलप्रलवोत्तंपपात्रेशरीरे त्वन्त्रदीणपरा
 क्रममाणपरिणतेरेनरित्तोतराले वध्याद्राजा
 नामविरतविवहत्वेदपोडाभरंवः ६४ ओवाप्रि
 योतशेषेदयदिवजलधेरुज्जिहानोमुभंवः सध्या
 रागाउबधारुणरुविरचिराद्राजिराजस्तएण्ड प्र
 भ्यहृद्यन्त्रभाणामससपरिणामस्योणिमानोन्म
 हर्ते वनेतेवैरविणोप्याविलकमलिनीमण्डल
 स्यथयेव ६५ कल्पस्येवशाणोपलफलकमि

श्री.
क.च.
३५

सुजाततामाशुनेत्र मुहुषेष्ट्यामिकाभेवहउदर
पद्येविभ्रमंलाज्जनस्य पेनावार्तायमानेगगनस
लनिधेरेतरालसहृदो विजन्विबंकदेस्वदिशित
ऊमुदिनीजीववन्धःसुखानो ६६ गङ्गामपेध
लीलाज्जितचरयमुनावारिहरःकिमको निधेव
त्ययस्मिन्प्रतिपादिविषयेमएलाइज्जिहाने
लोकोनल्यान्विकल्पानिनिवहतिपतियोमिनी
नोसविन्ने नीयादःशोतिमाविर्भवत्समशरत्रो
दितोपक्रमेषु ६७ सिंहवत्तादरज्यहिनकिरिक्
रतावदददुदंशो यत्नेकालोहितोकोऊशश
वविशितिसुखमुलोषुविस्व देवःसारगलस्य
मलयजमकरोरोतिभद्रात्रिवक्त्रे सस्ताहिस्तीर्ण
तत्रत्सरमलहरीगाहनप्रीतयेवः ६८ शोभ्ये
स्याश्रयेतेदिशिदिशिरुचयस्तापयोराशिगर्वे से
दस्वास्त्रेयभाजोनवरतकमलोन्मीलनवप्रमूर्तिः
चेदश्वाण्यतिर्वोऊमुदवनससहसनाऊदश
क्रिः कष्पाकेमोप्रमेयोदयमयसमयोत्पन्निमेव
यनक्त ६९ योराजापिदिजानामनुदिनमयते
वारुणीसंगिभंगि शोयोमेदलाप्रःप्रचयति
नमसिधेसपवोयमेयः यःपद्मायासनेत्रेदिशि
तिवहरिणाध्यासमानोपिचित्रे चाचित्रेनिर्ममा
णःसाशिपिरकिरणस्तदशस्तिस्त्रिदेवः ७०
बालालीलागवातोदरपथविसरद्वयप्रवंध
याजादालिङ्गमानाकृतिरिवनिशयासूतिमभ्य
नुनक्ते निर्यन्तीरन्ध्रचर्मोदककणसाशिवेन्दोरा
विन्दःसशस द्वात्रिप्राणोसरोवोवितरत्नवितन
नन्दसन्तोहमेत्री ७१ निर्योनीनामवासेरहसि

रतिरसावाग्नेयपुत्रशोकं प्रथमेकैतवेतिप्रमद
 वनलतामण्डपेकामिनीनां तत्रप्रत्यंगमित्ये
 वप्रधिसमुपवन्सान्द्रोसोचराशी नाशीर्वादेः
 पाशांकाभ्युदयनसमयापक्रमेवृद्धवयः ३१
 चान्द्राशीर्वादकुलकं । गगनमहीरुहसितज
 स्ममेजयतिसरोजनिभुजंगः मथकरनिकर
 विलासमयेप्रययतियत्रजुरंगः ३२ केतवर्त
 स्पचरित्रगुणंरजनिकरानुहर्षते त्रिजगति
 योमुदमातनुतेलोचनयोर्हरते ३३ कोस्मि
 भवानिवाशिषीरुचेचनलीलारसमुद्राः ३
 जनिप्रविश्रमवर्तकतोप्रययतियस्यसमुद्रः
 ३४ प्रतिपदिकस्यननाममनाहरसिस्थयाक
 रवालः रत्निकमित्रस्त्रिजगद्विजयेसिनऊदि
 लःकरवालः ३५ जयसिस्थयानिधिरहदिभ
 वेत्वेतारापतिरेकः यस्मिन्नुदयतिकोपिभवे
 ज्ञाषकेतोरतिरेकः ३६ जानाप्पाददयाहयि
 ताममृतममृत्वनिशांते प्रवर्दीकुरुतेमुदमु
 विद्यात्वरथामनिशांते ३७ तंगिरिषास्याशिर
 वाभरणंस्तोतिरजनिकरेकः स्वन्देयत्सुधया
 मधुरःस्वरदस्वरजनिकरेकः ३८ योलल
 नाजनिमाननरोःपरमुःप्रकृतिनिशांतः न
 स्यनमासोथामविधोरोधगतमहिमनिशांतः
 ३९ वन्योसकलचकोरदृशाममृतकरायनम
 स्ते मात्वाज्ञातकदापि विधोःकृगितिहृताय
 नमस्ते ४० कस्यचदिशितिननाममुदेविधक
 त्रकुलपरिवालः विविरतियोजलेयगेगना
 दापिसहसोपरिवारः ४१ विजयेनेतवत्तद्दिन
 रुचेकिरणाग्ररुणमहिमानः घृनोक्कचनय

श्री.
क.च.
ध.

५०

दम्भदयेरोहतिहृदिनिहिमानः ६३ अभिषिंचत
सावपुरसकृत्तावकाकातिनदीनः आस्थायत्र
दधमदनःकुचिदपिभवतिनदीनः ६४ इत्ये
नत्पन्मथरोगोदृशिनिहितामृतविंडे श्रीथि
गतदपिततयावनितास्तृष्टास्तृष्टवोरिन्द ६५
चद्रवाङ्कलक । मत्कार्यसिद्धेनवहेत्यया
त्यामोगेपुरोभूत्पुरुषःसमीरः यद्वाहेनयंला
हितालकत्त्वपर्यस्तवेयःकवरीनिवेशः ६५
संस्पृष्टपतडश्चरितैकचचुंसावित्तयाकिंवहि
तोवगाहः आद्राणगात्राणिउवासेनेयडमे
चयन्निस्तिलकंललाटे केनक्रमेणसिदधा
दितीयातेनाधिकंस्तरिभायिताभूः यस्मात्
तिव्याकुलितेत्तणायानयापितेकंम्यकुलाजु
वेयः ६७ स्वयंककस्तृक्पकजन्मोदाधेक्र
वेतव्यधितोगरागः विभिषियत्सौरभसंगिभंग
देशात्रैभेभुरभेगमेरो ६८ अनव्ययेशैत्यमुपे
त्यसन्मवाधतत्त्वपयिगेयचोहः अथाप्ययत्र
विवलभभप्ररोमोचसेचारसविशारोरे ६९
नखानाविप्रस्तनग्रास्तनस्पकेनापिसाकेकिभु
संस्तरारः यद्धारणायंसहसाविशेनोत्तनुवि
लेखपद्यंगतासि ५० हृत्तौस्तदानीदयितोपभो
गलत्माकुलंगोरपलपकोपे स्वहृलतावक्रि
ममार्गशिष्येविन्यंतरुणवचनेरधन्वन ५१
प्रतिभिन्नहृत्तौवाककुलके ॥ इत्येमान्मयसं
प्रदायकुलकाद्युनोहिमज्ज्यातिषा त्पस्यानभ्र
नभोप्रकुंतलतलेनत्त्रपुष्पोजलिं अन्वग्राहि
विभावरीशुकुलितामोजेत्तणाचिन्ता वन्ये
कैरवमंडलस्पदधनःपादप्रहव्यप्रतां ५२ ह

रंशीचरथोरणीरिवविरतारावतारात्मना भर्गप्र
 मनेभवाच्चतिथियाचद्रेणगंगेपयः शंकेभूमि
 तलेव्यसार्यतचनेज्यास्त्रास्रलादन्धं चत्कर्तापु
 हृष्टपधूमलहरीयोगात्प्रयागाश्रियं ५३ वातति
 मेसविधलतिवापह्वेप्यान्तशंकाः सतन्वेत्योनि
 धृतचार्चितलोचनाजंचनानि संकेतोव्योतमसि
 तरुणेभीरुभावैकभाजो प्यवाकित्यःवनयवत
 यस्तस्मिरेवलभेभ्यः रूपं त्यक्त्वासंन्याश्रयज्ञा
 शुक्रमयविवृतधोतकस्तूरिकाभः सस्यागले
 पकैलौवप्रविष्टतवतीचन्द्रिकाचीलचाले स्थाः
 सद्यो नूतनोयद्विचकिलकालिकाकारनक्षत्रमा
 ला मालिन्याकल्पलीलामिवचिरसचिनोदर्पणा
 भेदुविंसे ५५ ॥ इतिश्रीकंदचरितमहाकाव्ये
 चंद्रोदयवर्णनानामहादशः सर्गः १२ ॥ १२ ॥
 प्रथमंभुमनयनसंवननप्रथमोवधायमहनाथ
 न्नपः सुरलोकावकाकनदपत्रदृशःपरिकर्मनमी
 विधेयविदधः १ अथकाचिदेगपथमासुरयदुस
 एनकाचनमथर्मनजः स्पर्द्धाप्रमचन्दनविलेप
 नवत्समानाग्विषाषमप्रषन्नविधिः २ अपराव
 प्रविप्रलट्टग्विसुरन्मगनाभिपेकपटलापिहिते १
 स्थिरभाविमारशारपातभियाधृतलाहककटमिवो
 दवहत्त ३ स्मरणेन्यसिंधत्तपारीरधतिच्युतिधु
 तिविभ्रमश्रयोद्वता इतरानरुणपकृतपोण्डरिते
 येनमाररेणविसरेणवप्रः ४ लसताचत्तःस्मम
 रसेनेवप्रःपुरुक्तसौरभमथोरदृशो वटमानपथ्य
 दभराददृशोदितरेणानाभिरसलेपमिव ५ म
 गचत्तषालिकतलेतिलकंयदलेख्यतागुरुसे
 नसकृत् प्रजनिष्टेतेनशाशिनःशनैःसशरीर

श्री.
क. व.
५१

रात्रिपरिरम्भाविधिः ६ परयेणनाभिपयसानिल
केयदसर्जिबृत्तमधिभालतले मदनप्रसादवि
भवाडरितेरदृशेत्ततीयमिवतन्त्रयने ७ ऊसमा
स्रकेलिमदनेवदनेविनिवेशमानवप्रसभभव
त रतिविभ्रमस्यादिकदपणानोचनसारविडरा
विन्दुदृशः ८ अपराललाटच्छलकेचक्षुण्डय
विप्रकंठायितसुगन्धसर्वा हरकोपलसवप्रो
निमित्तोमदनस्यजीवयवयोहुरुचे ९ कवरी
भवेद्यथितकापिलसन्त्रवसिन्यत्वारसुमनःसा
शिचं सुखशोतगोरजनिधेनसर्मसितकलसपत
परिरम्भाविधिः १० अथिरोपितेचिऊरपोखर
तामतिमुक्तकेचिचिदिवसादृशे अगमन्त्रजंगम
मथप्रततोमुक्तदेन्दनीलमणिदीधितयः ११ अ
वोपुलोहिनमणीत्रमणीनिवहोमुक्तनिर्वधो
न्निदये घनयत्प्रभाप्रणयनोद्विगुणामगमन्त्र
पांगरुचयोहणतो १२ अथिरोण्डमंडलमलेवि
चिरात्सुभनिष्पयावरतनोमकरो मृगनाभिमय
पिचिलासहस्रद्यतिभिः कृतवचनसारस्यो १३
मणिऊंडलेद्यथितकापिवधुः अवोणकपोलफ
लकप्रणयात् व्यतिषक्तमौक्तिककलच्छलताव
हलोहससुलकजालमिव १४ परिवर्तलेगुरु
सद्यस्तिलकोवरयोषितोर्लिकतलेलिखितः सु
खकोतिसेततिसुरिद्विसुवृत्तपद्मिनीदलविला
समथात् १५ मणिऊंडलेद्यमदधोरदृशेविमा
लेकपोलफलकस्यतले विचुचुम्भाविस्मितम
गतरोस्तरुणालवालवलयेकालिपि १६ दयिते
प्रवर्तिनिसुधैवदयोमऊरंकरेसुरपुरंधिजनः न
नदीक्षणानिहितदाननतः प्रतिवर्तिन्नेच्छाचनच

सिरे १७ चतुर्मानदेतचलयः विबधुः सुरसुभ्र
 वाम्दलवाङ्गलतो निजवातिचौर्यरचनैकरु
 पाकृतवेष्टनाइवमृणालदलेः १८ नवमौत्रि
 वावलिरेसत्यवधुनिवहस्यदृष्टचनसंचदने स्त
 नमंडलान्यथनिजप्रभवाद्द्विपञ्चमभक्तिनइवा
 भ्यसरत् १९ सुखवाससौरभहतप्रमरप्रतर्तौषा
 तस्थितिकपोलनले पुरुषायितेषुचादिमस्त
 हयाधुतकचलेवमिवकाप्यवहहत् २० न
 वपमरागलतयासविधंतकृणोजनोल्मकरो
 लुचयोः यदभौशुभिः सकलमेवेवपुचुसृणा
 दुरागानिरपेसमहत् २१ प्रसितः शिखामाणिर
 ह्येतस्याविनिविपेलिकसमीपशुवि प्रियया
 णिकर्षणमचापिस्वधायदभौशुभिः कचभर
 भ्रमतः २२ निबभन्धकाचनचिरायवधुररु
 णापलांगदमनेगावती प्रकटोवद्वयदभौशु
 निभाङ्गजवलरीकिसलयाभुदयः २३ माणि
 कांचिरज्जितविलोचनयारभसादुध्यातततो
 परया नयदंशुनिहृतनितेस्वतयाभवतिद्वि
 योरतिष्ठसाविषयः २४ लटभाललाटपाल
 कंसकलहिजराजकांतिहृदलुण्टनकृत पु
 रतः प्रलेखज्जरलस्रलतस्त्रपयाकरोश्रवपर
 ग्रहणे २५ अश्रुहलिकाप्रविनिवेशगलहृद
 लोजनव्यातिकरक्रमतः प्रकटंविधातसिवक
 लिपथेपारिरेतसांसिनयनेः सुदृशो २६ वा
 टिनप्रलेखनरहारलतेमाणिमेवलाकिरण
 जालसाव ऊचरेदयोरापिदृशोः सुदृशोश्रम
 साविनान्वभवदाभराण २७ स्तनभारहारवद
 वणमाणिस्वगंभौशुवर्तिभिरदीरदृशो रतिका

श्री.
क.च.
५२

नवित्रकृत्तः फलकैर्व्यतनोदिवसमतवित्रलिपिं
प्रपराससौरभवतेसचनस्तवकान्तमंस्तवकाले
रलिभिः ऊलवालिकाप्यथितवक्रपथं सहमे
वनीलपटजालिकाया १५ उररीचकारसुरवा
रवधुविकरोत्तरानगुरुधूमभरः घटनात्तदा
थिमधपायततेरनुवधमानविनिवेशाश्च ३०
वरयोषितः ऊचतेदेदयितोविहितप्रयत्नमलि
त्वन्मवरोः सहसाउदप्रकरसंगसुखिविम
मार्जतास्तचनचर्मपयः ३१ दयितेविलाकय
निकापिऊचाद्रियमेत्यकज्जुलिकयापिदयो
प्रसूतेववर्षततउन्नतितस्तुटिमेत्यसायवतत
सदृशोः ३२ इतरानिसर्गदृष्टगौरतनून्मग
नाभिपेकमुसुवत्तुचयोः नयतश्चालमुद्ग
दलियगंदयितस्यगाढविनिमग्नमिव ३३ प्र
परामराप्रसूतनोप्रसूतोविहितापधूषणा
विशेषविधिः कृतानिन्द्वानिजशरीरहृद
प्रसूतप्रभाभरवशादभवत् ३४ रशानाचन
पुरयगंचपरापरिहृत्यधूषणमुखिसाखरे सु
दन्तानिनायदयताभिस्तुतिप्रणयसहामधि
विदयसखि ३५ करणपुयान्मुहदविज्ञता
मवधानतः प्रचलिते मनसि दयितेभ्योपेक
धिनवेशविधिसुलचत्तुषोर्विमपिसिद्धिमग
त् ३६ विबुधावरोधनमुखैरमलस्यादिका
त्सदृशेकनसंक्रमणः विदयेपरस्परमहाव
दृशः परिरम्भणकमलचन्द्रमसोः ३७ गुरु
म्भमाप्रियतमागमनादपहायकाप्यलमल
ऊरसे प्रसरुचोर्वथितपादयगेमृदुपद्मरा
रामणिनूपुरयोः ३८ कवेधेर्यऊहूनशहीतर

सस्वरकोर्यमाणकरकोचरुचा विदिवारविन्त
वचनानिवहसमर्थकमौक्तिकसरेणकुचो ३६
कनकेनिमज्जतिशरीररुचावितिकापिगौरत
जुरीत्यविरं परभागलाभकृतसेवननैः स्वमधु
षयन्मकरताडरणैः ४० लटभाजनस्यपटुहा
रलताविनिवेशिनाथिगतिकान्तिथनुं प्रीतिवि
म्बितोपितरलेरभणोद्विगुणविमलदयदशेषस
रः ४१ लावाण्डुग्यजलयेरधरप्रवालमध्य
स्फुटोदशानमौक्तिकपेक्तिवन्थाः व्यक्तवशेकर
ततिर्वेडनेडयेगात्सीमेतवेषाजलतारुचैंगना
नो ४२ पटुसुसन्मकरकेत्ररसानिसर्गाडुचत्ययो
धरभराचतनुवैभूनां प्रासायकेकाणविशेषमहो
चकारप्रेयोजनस्यनयनद्वयमुत्पिपासे ४३ इत्यं
तत्तण्णकल्पमानविविधाकल्पोचितैरेगैः कोची
नूपुरकंकणादिनिरतानीणहृषोस्ततिरे तत्त्वला
हलमाउलत्वमुनयन्नादोलिनोचाधिक क्रोडासम्भ
मलोलजुतलवसवासंतिकावन्दिनो ४४ युनसहा
जशरीरेद्युतकल्माषधृषा माणिकिराणतरेगैराव
हन्मासलत्वे तनुतरमापिवासेनांगकान्यंगनानो १
दयितहृषिकयेविद्यकृतामानिनाय ४५ अन्त्या
न्यमच्चमणिभूषणमालिकामुमयेसंभप्रतिफले
वप्रवःपुंरुद्रोः गैत्यकतश्चतुरसेत्यतदाननाम
सप्रत्यभित्तमविदन्दयितःप्रीतस् ४६ कोसावित्त
मभून्त्रवीनमगमत्वासांचनव्यकृता मन्यासावित्रा
थैस्विनिद्रुतमभूत्वासांचनाद्यात्रिमे जात्येवाथरम
थमेात्रमंतयासौथर्यलेवालिपेराकल्पेनशरीरव
पलहरोतत्तंचकोरीदृशो ४७ इत्यंतत्रविचित्रमा
एतन्विधिनिर्वत्यवामभ्रुवाः स्वाकारार्पणभंग्यत्र

श्री.
क. व.
धर

५३

प्रहपदंशगर्पणंतत्पन्नः साफल्यप्रसरेन्दः वृत्त।
गतिप्रसन्नत्ववन्धुष्ये संक्रान्ताप्रियमानेसु
तनिजाकल्पप्रियेतिन्यरे ५८ तत्राकल्पमनल्प
माहृततयासंतनवतोनास्मर स्वारज्याहुतविभ्रम
प्रतिभुवंनाकेसरीणीदृष्टा तासांकेलिकलावि
लोलकवरीभाराप्रवासितिका सौगेय्यातिथिभिः
सुभेसुभसितीवावादिमत्रालिभिः ५९ काचित्र
श्रविश्रुदयेकजसुखीसौभाग्यभागाविधि विभ्रा
णोहदकसुरदितनिजाकल्पेकपात्रेवपुः प्रेमया
ऊलकांतकेलिकलहप्रोन्मज्जमानाविल श्री
शमभानुदंस्वराद्यजयतायत्नात्सपत्नीजने ५०
निर्वैत्येप्रथमसुहृदेमान्मथप्रक्रियाणां ताल
न्येगाविविधमधेरातेखितोवेषोषे हेलाविल
प्रियकरतलान्यस्तहस्तारविन्ताः क्रीडेयानाव
नितिलकतांकोतकादथरुत्तन ५१ विभ्राणां
नरागयोगलहरीभृगावलिप्रीणान प्रोळाकुप्रिम
संसरत्यरिमलागीवाणवामभुवा व्यालोलप्रथ
मानेनेत्रचषकेरापीयमानाविरं नरसुखविलासि
नोसमजनिप्रीत्येप्रसन्नातनुः ५२ ॥ इति श्रीकंद
वरिते महाकाव्ये प्रसादवर्णनो नाम त्रयोदशः सर्गः ॥ १३ ॥
ॐ प्रथिवह्निमण्डपसखण्डमान्म
यप्रथमोपदेशशुकभंशरभुवः श्रव्यवह्नेभेः समम
भप्रविभ्रमामयकलमीश्वरधरामृतातिथिं १ पर
गन्धलज्जमधयाविधोरणीपरिरम्भेनबहलाह
लिप्रिया मणिऊतलेषुवह्नेतिलोभनानिजवा
ससाहलभृतेवगोपिता २ प्रसरत्प्रभादलतयाप्र
छाकितानवपमरागचषकास्मिधेविरे निपति
षदासवरसावलेहनस्सहयाप्रसारिनरसत्तनामिव

३ दृष्टभाजतो न्यलकाभाजतो देविनिवेश्यमा
 मानविस्तरः पुरः सरेः अविहरनिर्जरः प्रिचु
 सुनप्रमदादिबोचनददासचडुवः ५ परिवधु
 मुर्मधरगन्यदृष्टवोवद्गहारद्वकारभृतासुपाविषु
 प्रलिमेडलाविपिनदेवतापितप्रकटेन्दुनोलचष
 कानुकारिणः ५ दृष्टशान्तकोम्भकारिकस्तन
 सदापुरतस्तरेगितहशामलिस्वनेः उदरस्थिता
 मवतयेवमज्ञतामथिगम्यकिंचिदुलपन्नविस्त्र
 दे ६ मदिगविगयवषकेप्रदिद्यतेदधतीविस्त्र
 ग्यपरिपादलेमहः अविलम्बमस्वनिधिसम्भव
 लोणसकलप्रचालशकलेरिवारिपिते ७ प्रतिपा
 दितस्वकतन्त्ररक्तप्रिमप्रमदोदयेकविधयेशिरो
 रिणां शान्तशः सुरावद्भजनानुरागधूः कुरुप्रष
 दृष्टिचदनोचिताभवत् ८ दृढमानतेत्तकरप
 अवित्रयानयनद्वयाकृतकरालास्पदशिवाः
 सदसाहिभागकलनामलिस्तुचोमृगचक्षुषो
 मजनिषोधसंस्तवाः ५ मधरुस्वरेणसुमनःशि
 लोसुखाप्रणयोदतेनचनरागयोगिना हृदयेप्र
 वेशकलनेकचेचुनाललनाजनेादरदलेषुचु
 स्यत् १० मणिऊदिमप्रतिमितेप्रेरापरशिशि
 मेडलेहरिणशारितोदरे मधयानकेलितरला
 दृष्टोत्पलस्यदिकाशमजंतुलधियाव्यलोकाय
 न् ११ रसनासुपर्वसदृशां प्रयत्नतो रसमास
 वस्यशान्तैरुत्थयत् ननुनासिकापरिमह्लावु
 लम्पनादजनिष्टतत्प्रथमभोगभागिनी १२
 निपतद्विलासमणिभंडुमेडलेनवकापिशा
 यनरसान्ववर्तत चरितो गरागरनिनायपा
 र्थिवप्रथमाभिषेकसलिलस्रदालिपि १३

श्री.
क. च.
धप

विमर्षेन्द्रजालमहप्रसन्नयाविदधेतदासपदिवा
मचत्तुषां विनिपत्यमानवरतेहिजम्भतः सुषको
तेरव्यधितवर्षविभ्रमे प्रतिदीर्घयासरलयाचह
तोमधधारयाधिमणिकेलिजंतले भ्रमनः स्वव
त्सनिधदेहनागुरोरवलम्बविभ्रमविलासयष्टिता
मदिरारसस्यकिमतः परंवयेप्रथयामहप्रकटवा
द्वकाक्रमे अपियोन्वमोदिसृष्टशामविलुम्पत ।
हिजमध्यजन्मसुहृदारसन्तया १५ सुवर्षकजस्य
सविधेधिकाधिकप्रसवाकिनेकिमपिकापिशा
यने स्मृतांतवधूसदसिपुष्पापायिनोवतनत्त
णोभ्रमपरस्यराभवत् १६ दक्षितास्तवस्तवकर्ष
यिनीः शनैरवलम्बमज्जनरगोनकेलिषु मय
पत्नमाचरितवत्सपप्रथेतरुणेषुभृगइतिसार्ध
केवचः १७ परिपीयमानमदिरामिलीलयाड
नसान्द्रमानरजसोमृगोदृशां वदनाधनाविनि
स्तरेतरेभगान्सयारोरागरसनिर्जराइव १८ न
तमातजम्भकलणीश्रुत्वाच्युतेवलमानमग्रक
रभाजिजंतले स्तनोर्मुत्त्वान्मनरुचेरुपेय
षोव्यधितप्रदक्षिणामिवोतिकेमध १९ ललना
ननाप्रकृतसेगलचनहारदूरकमनोहरस्थितिः
वषकांतरागतवतीतदात्तलोवज्जलेनबालस
हकारसेहतिः २० कटवीनपिष्टुचदनाविपा
दलस्मरगन्धसिंधतरमदस्वदासिव मदिरास
मेत्यवदभंगसेततिनिपपौस्युरन्मधरगीतनि
कुने २१ शिषकसपीतिसमयेययोधिनोव
हिरण्यपौष्टमथाशोकरोरुचेत् सृजतन्वरा
ग्रपरिमर्शवैद्यतप्रथमानचर्मकाणसंगवानि
व २२ वदनेविशान्मृगदृशासुराभरः २३ भ्रम

प्रसेगिचनभृंगसंततिः प्रथरासुतासवरसाहुते
 तणात्रपयाप्रदोमुखपदेववहन्निव १५ परिणी
 तसर्वमदिरारसाप्यहोगणमुग्यथाकनककोलि
 ऊतलः परिपूर्णदम्पविरसेनिजाधरयतिसेस्त
 वानसुचिरं व्यमुच्यत १५ प्रतिविंबयत्त्रयम
 मापडत्यलप्रतिमहताममथानिलोचनद्वयं सु
 दृशांतदेवचदमानशोणिसक्रमणायनत्रुण
 पथैरबुध्यत १६ सुखरहिरेपरणिताभिर्मि
 तेदृढमानवएतननिरंगलस्थितिः मदनस्यवा
 रुणमिवास्त्रसावेभोददयेविशान्मधुविभुग्यच
 ल्लवां नवहालयासुततवागमन्मसाप्रतिका
 मिनीपुचसखीपुचस्थितिं तदनुग्रहेणचदने
 हिदेहिनांकुतसामरस्यमयसेविडङ्गमः १६ प्र
 थमेयनोदधरूपत्रापिल्लतांचरसेचमोहपथम
 प्रतामिव रुहचसदस्यवज्रविभ्रमेकभूरिति
 सथमेवगतिरेणचल्लघो १७ अथिऊतलेति
 लकिंतयसमनोमथमालनीमुजलकैरलस्य
 त प्रतिमाशशोकापरिरम्भलाभतःकृतसन्नि
 थानमिवतारकाजलैः ३० प्रसरश्चुमन्ततिवि
 शेषपोषितःपुटयोमुनामुजलतांविदृण्वती
 अनिवेशपस्मलदृशादृशाहृतासनिमेषतामि
 वहलिप्रियानवत् ३१ प्रिययासुखासवविला
 सचटनादधिरोपितावजलवड्डःपदे शिरसा
 वकांसतरुणाल्लरेतिवात्तदनेतरंऊरववकस्य
 दोहदे ३२ शशिनःकलोपरिणतासुदीसुरः
 पुरतःप्रसारिऊसमोतदावहत अथिरोप्यमा
 णविशिवाधजलतांगिमितांस्फुटत्वमिवउ
 प्यपत्रिणः ३३ मदनप्रतापतपनोष्मविस्मव

श्री.
क. च.
४५

उतविष्णुपादलमणिउवडुहि जचरीपरिस्का
तिनवीनमालतीसुजलेविडुंस्विताविस्त्रुडमाले
तौकिः ३५ वदनप्रभालवाजितस्यशीतगार
बलांत्कलोविचकरुःपरिस्काति नियतेनदा
मृडलमालतीमिषाद्वनतत्सुधासुवनिवेशासि
इये ३५ सदसद्विकल्पकलनापहारिणामध
नःस्मरोपनिषदैकशालिनः वदमानचाडव
वसःकलंस्वनेःरलघःप्रदतिणमिवप्रणन्य
३ चरितेन्यजेष्टवनपानगोष्टिकासुचिरप्रह
दमपिपमसमनः ललनातनासुजकदेस्य
केतदाद्यतनिष्टयन्त्रवमधूदयोत्सवे ३० सु
करोद्वजंतलमुपोतवतिनेस्मयनेप्रियेप्रतिवि
लोलचक्षुषाः प्रतिविस्वितामधनिदेतमेड
लीनवमालतीसुजलभंगिमप्रहीत अधिम
धमधमुरदंतसंहतिप्रमराचलोक्लकला
जलादेध हरभीतिभंगुरमनेमनोभुवाजल
इर्गगंतगतसैन्यविभ्रमे ३५ विनिमज्जशी
धसरितिप्रवेस्मरोहरदव्यवाहदवयवृष्टीम
होद्यवमानशातरुचितन्यलिंगताउडपोतव
त्सनियतापिषत्सदैः ४० परिष्पादलेमधनिमा
लतीजलेवेवलेविचलादसितालिशालिनि ३
पनीयजंतलमधुवचेत्तरस्मरचित्रभित्तिरति
पप्रथेभ्रमः कनकालकासुपरिकापिपाणि
नादधतीस्ववसुपतदासवस्काति अतनोअस्य
एडशाशिबिम्बकोटरप्रसरत्सुप्रमामयराकम
एडले ४१ प्रतियातनाशाशिनिमेवको
न्यलस्रदयाक्रिभिर्विनिहिताभिरादये मय
भाजेनधमरवारयोधितोनवसंसरद्वकलेक

संकरः ५३ नवपानकेलिकिलकिंचित्तावि
 ताशतमासवेनसुरवासलोचना सुयनेत्रनी
 लनालिनोविनिर्ममेसुखमेवकांतिदयितस्यज
 तले ५४ अवहृदप्रः ऊवलयप्रकेसेरश्चुष
 कोदरेविष्टनरागसुगमः परिचुम्बनादमरवा
 मचक्षुषोदशनत्तनैरिवसनाथमासवः ५५
 मणिभाजनाग्रजुवनिष्पतत्सुरारसविक्रमः
 पप्रुषरेणचक्षुषो कटवीनपिष्टपरिपाटल
 स्मरद्विपकीर्यमाणकरशोकरभ्रमे ५६ पुर
 तोलिजालपिहितोहलिप्रियोविबुधावरोधल
 लनायलोकायत् हृदलुप्यमानविभवामनर्ग
 लेहलिमत्सरादिवकालिन्दकन्या ५७ समा
 मैषेषावाथविशेषरत्नलमोदरासमेस्तनिय
 नेजघधजः ऊटिलालिपेकिकलयासिततरे
 रुग्णैरिविस्तिष्ठभिरावृतेवये ५८ सुखसौरभ
 भ्रमदलिप्रभावतोदशनस्यदोभजदिवोजनार्ज
 ने मधनारुणमृगदृशोविलोचनेययतश्चुसाद्र
 मदिरांद्रतामिव ५९ अथनाप्रयोर्मधमदेन
 गंडयोः प्रविलप्यमानपरभागविभ्रमे अवरो
 पलोहितकजंडलेयथान्मृदशः प्रतौकन
 ककर्णिकांप्रियः ५० हृदचुम्बमानवदना
 विलासिभिल्ललनास्तदा मदनहृष्टदृष्टयः म
 धमच्यविस्मृतनिपीतशीतरुज्जुशोत्ययागत
 रवाचकामिरे ५१ तरुणाः पुरः परिचितानवो
 सुसन्मदवृण्णिताकुलितकेलिवामसो अप्रिय
 मनोरथगतैरगोचरं सुदवापुरीतितसुथोरव
 ल्लषो ५२ कादम्बोऊहृदसंगिकुरंगभृंगिरेण
 ऊरंगकदृशोमणिऊतलप्र कामप्रतापदह

श्री
क. च.
५६

५६

ननु तस्मान्मन्त्रं चन्द्रविम्बापसाधितसुधारससाम
रस्य पर देवीस्यै भगवती कवसुप्रसन्ना तत्रा
जनिष्टुनियतेरुदिति प्रसन्ना यदैभवाहृदम
पिप्रतिमुच्यमाने तन्नुश्रुवाञ्जजट्टहृदचुम्बने
न ५५ चक्रेगौचगिरिचसुवलने पदनोद
ष्टौचचेतसिचराचभरं प्रघोष माहौकप्रुत्पल
दृशोमुपनीयमाने प्रेयाथ रासुतरसस्य ५२:१
सरत्वे ५५ निष्ठाजगद्गदगिरौवदनं वदंसा
श्राम्यद्गुणदलविलोचनगण्डले वि कोपविप
लमथापायनजायमाने तैव्यस्य शोभगदृशेन
यवाविवेद ५६ रुष्टाकाण्यगमत्प्रसादपद
वीसप्रायितापिप्रिये निर्हेतुप्रथमानसत्तरप
राकानेप्रजुष्णाडुनेत् नस्याकाचनसामरस्य
सुरौगानिस्त्रोषरोषावधु रित्येभावविभागमा
विरकोराज्ञासोमदोपक्रमः ५७ रज्जत्वेविजहौ
कोपालफलकंरुक्लसुनैः पाण्डतो मौलेत्याह
शिवास्तमापदवशौचाचाल्पचचाक्रमः अक्रान्ते
नजगामगद्गदपदन्तासुमुमौनादिरा मित्यासी
दतिवृद्धितोमृगदृशोविदिसलत्सामदः ५८
क्रोडाङ्गरेगककृतेनममाकरेऊत्वेवस्यदासिद
पिताननिनिर्जितोपि नृपकवाटितसितचुषा
कोतेरेणकारागृहेवषकमेवविधोविधास्य ५९
विंतेकम्यावप्रुषिचषकोन्नदृशोधुर्मिमथे श्री
शबाहृन्नरणमसकृजवेतःशर्वरोश आयोन्ते
ननुतवकथकारमसिन्नकस्मा हिम्बेत्तम्बी
फललकसुखीमज्जनस्यातिथिते ६० त्वे
राजतोद्विजजनेभजसेनिसर्गान्तत्रान्वयस्यचम
वान्प्रथमः प्रणेता उच्यतेतदवशाशोककथं

किलायशुषिषशोधचषकेषुनवावगाहः १
 ६१ परिहरचत्तरेङ्गरेगकेतोममचषकत्वम
 धीचरोहिजानो परिणतमधसोभभेज्जगुप्ता
 त्वयनयथात्रिदशधेयोज्जवेते ६२ तास्तन्य
 स्थापरिसरलसुत्प्राणनायोवपालो लीलालो
 लालसतरवपुर्लखसुहेत्ववत्यः त्वय्यावल्ल
 नतरलितापांगरेगन्करोता मध्येशीधप्रति
 मितमितिस्त्रैरमेणोवमृचुः ६३ ऊलके १
 निरवधिमथगोष्टीगौरवाट्यगच्छ नितिक
 तिनतरुणाः शोणनामाननेषु मूलभनपर
 भागेयेननासोसरज्य अवणऊवल्लेयभ्योष्ठा
 अनेत्रात्रिभागः ६४ येनागरेगफलखंडप्रद
 रपीप्यन्मुग्याननोमधविलासरसायचानाः
 तस्याः किलायरदलस्यविविषममानेतेप्रत्तरा
 हरणमप्रतपवचक्रः ६५ काष्ठास्तस्मिन्ने
 वतत्रकृतकत्पवत्तणसूत्रणात्रत्कोनोपिप
 रोबुबुम्बविगलनिःशेषशंकावले नामावि
 भवउग्यनक्रुधमयतोवासिनेवेत्यर्ह त्वये
 वकृतवान्यरोत्तणमितिद्रावैसापमेत्वेवधात
 ६६ इत्यंतासांविलासोलसवलितकरोत्से
 गसेसेगिपात्रे प्राणशान्तायिचित्वासममध
 रदलप्रानदशोवदशैः पायेपायेनियेनेम
 धानिमथरतायोगकेष्टाविरासो ज्ञोवत्त्रैपो
 प्यवापेसदासिनकतरोप्येतिपांडित्यमुद्रो ६७
 पुलेन्मुप्येषुसक्तिंविवितिनिरवधियत्ररागा
 उषंगः शोधस्तासोप्रविष्टपत्रिदशमृगदृशो
 माशयेविभ्रमेण प्रत्येगलेत्रमंगः पट्टल
 कभृतामीलदालोलनेत्रा स्तासुत्रेप्रागवा

श्री.
क.च.
५१

मादरदलचदनानिर्हृतेरंतरंगः ६८ ॥ इति श्री
कंदचरिते महाकाव्ये पानकेलिवर्णनो नाम च
तदंशः सर्गः १५ ॥ अनावारुणी परिमलानु
चरहिरेफकोलाहलाकलितनूपुरमेज्जशिञ्जः
संवासवेपथमविविधमचक्षुर्णमान प्राणशपा
णिनिहिताप्रकरास्तरुणाः १ सोपकारज
समप्रकरणेतरंगेकीर्णचरैः प्रथममेव मनोभु
वेन सांथेप्रियेयवनयास्वविलासवासमासा
यकेलिशयनीयतुलीनिषेडः २ स्त्रियात्फणा
मणिमनद्भुजेगमेनहिमोदयंतिनवनिद्वय
नेमिवाग्रे चीनोन्नरसदपदैरविद्वरकेलिदीपे
विलासशयनीयतुलानिरेज्जः ३ प्रक्रान्तचे
लहराण्युयदृश्यैवज्जज्ञेज्जरेगदृशोरनिमेदि
रेषु निर्मसमानवदलाग्ररुध्रपुञ्जैस्तत्रोसि
तोश्रुकतिस्करिणीनिवेशः ४ लीलायु
हेविहिननिद्ववेयेननाभिरासीरधूमलहरीभि
रुपेत्पदरे मूर्त्त्यामुद्गतेमप्रविन्मिथानानिके
लिमुहेलमान्मयसदृदमयेव ५ अभ्यस्त
सौरभसुखालिरेवेसुवृत्रगंडोपदानपदलेर
चटिस्तल्पे सजीभवत्सुमचापरयावशा
पैश्चकैरिवोन्मुखरनेमिभिरंगनानो ६ प्रा
नाहिवह्निदलवटेकनिर्विभागाः सूच्योविले
मुरूपयनपद्येप्रहृनो शग्विदमेकसमये
वज्रलस्यवगमदेवहेतुवयेचशरस्यवाणः
७ लीजोपकारविप्रलोत्पलपल्लवाग्रामज्ज
लयोभवनधूमिप्रजाप्रतिस्म विश्रामिनोरति
पतेरवजित्यविश्रामातीसिधनेवद्वामिनवा
गरताः ८ प्राणेश्वरहिणवाङ्मलतापधा

नलीलानिषलवप्रवापुपरिप्रयाणं अन्यात्ररीय
चटनामदनात्तयेवतेनेविमानकमणिप्रसूतैर्म
सूविः ५ कोनेषुकञ्चुकविमोचनचचुरेप्रव्य
ज्ञावभौउचनदेकमलेतएगनो नत्कालकृष्टुध
नुषोदधतीदशार्थवाणायचंपकशोरचमिवाप्र
दंडैः १० निष्पीडितस्तनभरिहृदवाङ्मवेधवन्ध
सहेलकृतकोएरहदग्रहंच निर्मुच्यकचुकमथा
चितलोचनाभिस्तत्कर्मणः पदमकल्पतकोत
लोकः ११ चामीकरास्त्ररुहकुंमलधूमिकास
रुहकुचदयमधीरविलाचनाना अप्रादनगर
सनाटकनतेनायद्राककञ्चुकंजवनिकाभम
पाचकार १२ केलिप्रदीपलतिकाप्रतियानना
भिनिष्कचुवाः ऊचभुवोवभुरंगनाना केन्द्रपभू
भुजिमनाभवनेप्रविष्टेसोमेतितादुवाहिरुणमयवे
व्रदोदः १३ आच्छिद्यकाचुकमयसिचयनिपे
यनैविद्यतेनानवमुल्लेखविदारयद्भिः नीरेप्रपो
तनरसाऊचधः पुरस्तात्कोपाहणेवयवभिदह
शेवधुना १४ सख्योद्यपत्सलदृशानदवेत्यत
त्रेसराननापितकरेणनकैर्निरीकः नत्वपदा
चलसमोरविधुयमानोदीपोपिनिजेगमिप्रत्वा
मिवाललेम्ब १५ नोभुक्तिनेत्रमुत्तरः परिवेष्टये
तीकंदर्पशेवधिसनाभिनिनेवविम्ब कसौर
गोमिवननोरुदितिप्रियायाः कश्चित्संसारशाना
प्रजमाचकर्ष १६ कोचोहृदापहरणायकरे
प्रियेणान्यस्तन्यदत्तदयितात्रपयानिराडे यत्प्राप्त
पंकजमधुत्सरभुतहस्तसत्ताप्रवृत्तिरिवसेन्यप
रस्यरस्य १७ वसुहस्तविजनेयचचित्तचोरलो
केप्रवृत्तिसवलाजवनम्यलाना वीत्यप्ररोधस

श्री.
क. च.
५८

मयं रसपाथिवस्य कंचा चिरंकलंकलमातनान १८
प्राणेश्वरेण रभसा पदोन्नरो यमेणी दृशा जयनवि
स्वसपत्रविलोः अत्रे सुजन्त्रवनवद्याति संस्तवेन
कस्याश्चुन स्वयमिवावरणोतराणि १९ स्तम्भेन
निदंयनिपीडनविह्वलानि प्रतिश्रेयपथविशेषः
विष्टावलानि प्रमाकुलसमचदेतततोंगकानिष्ट
नोकथंचनमिथः परिस्मरणे २० शृंगारिणो
कवनिभिः सह रागयोगात्प्रोक्तिरुपवमनसार
विभागप्रासीत् सुसूतयोस्मरशोर्बोवदृष्टस
तस्मिन्तोणत्वप्रधारोपेनोविभागः २१ रोमोच
कज्जुकनत्रभ्यतो ययस्ते शृंगारिणः सरतसंग
रवोरकोष्ठी येषां समंशिततरः सरकंकपत्रैः
क्रेपदे हृदिवभृज्जुचमंडलाग्रैः २२ अन्योन्यगाढ
भ्रजबंधनबंधरत्नेष्टनामगाहततथापरिरेम्भमा
र्गः जेतययाष्टयलहारलताफलानोकल्पंगेय
गजधृतिरजःप्रतिष्टः २३ पनीदृशोक्तचतदीपा
द्वयौवनोष्माहारावलीचनिविशजडिमप्रथ्याभिः
ताभ्योभुरः सुसममेवनिपत्यष्टुनोशीतानपत्र
मशमोजनिमन्मथस्य २४ नीरेप्रमात्तपरिरम्भ
विह्वम्भणस्वरम्भोरुभिः सहविलासजनस्यका
मः प्रातेविधातुमिवचेतसिरागसूत्रेरोमोचसूवि
निचयेप्रचुरीचकार २५ वामध्रुवोनिविदृत्तेगप
योथराग्रे सत्ये स्वयेवसतिपौष्पशरः प्रतापः तस्मि
न्नुरः परिचिते हिनदायवानोवधुचिरेवप्ररूपोढ
दृढप्रमाभः २६ प्रमाकुलेयवजनोवनजेतणा
नानेवोष्मयाथरसासवमाचचाम जीवामयेर
तिपतेः अनरुद्धवासयदिप्रमादमृतमाननपुर्ण
चन्द्रः २७ वीतावदृढवप्रषस्तरुणीजनस्यतानि

क्रमान्मसृणतांमणितानिजशुः लीलाप्रकाय
 दनुवादविधेर्गुणमप्रेप्रप्रेवधरनेगरहस्यमे
 दे २६ लीलारत्नाद्यदनुपाधिकसामरस्यलोने
 सुशेषकरणेषुहृदाङ्गतानि सुनायकत्वधिरक
 णप्रलोपजापसापत्त्यमेवदयिताजनसौत्कृतानि
 २५ न्यस्तानिमन्मथरसालसमेगनाभिर्द्युनांतत्
 सुवप्रराद्भनत्वत्तानि सुंगारमत्रवरिणोगर
 लिताकवाटसिंहूरराजयदवाऊलितामदेन ३
 गोर्वाणपार्वणानिशारसृणाननाना चेतोविले
 णनचणानिऊचस्यलानि प्रादेशतौरतिपीति
 तितिपस्यसद्यःप्राप्रःकटोरकरजतनपीडना
 नि ३॥ विद्यापभोगदृतिप्रवक्तारसानाराजा
 निनायनियतेसुहृशाकपोलात् तेषुअलत्ता
 तनवप्रयपाणिजोकेसस्यस्वहसमनऊअल
 वर्णपङ्क्तिः ३२ प्रत्यप्रप्रयशरविश्रमसामर
 स्यकांतःजनःप्राणयकोपसनाभिचक्रे यस्मि
 स्वरःप्रियतमस्यरदस्वदप्रदंतैःप्रसद्यदशतिः
 समनाएदवश्रुः ३३ लज्जावतीपरिजहाररत
 प्रसंगोपोद्धानपवश्रुवराभरणोपरोधं तस्या
 स्तेशेषलटभाणोपेअनायजसेददप्रविस्र
 तःस्वककण्ठमादः ३४ तन्वीतयारतिप
 यातिरसाधिबुद्धाव्यानेजकापिपुरुषायत
 नैप्रमानि स्वस्नाययाष्टकविमर्दनयास्वज्ज
 दवन्योपिनांचिरतरंकिरतिःसुप्रथेः कावि
 त्रयाविविधसुगंधसुखीगिरीयोथाष्टेदथा ३५
 विपरीतरतक्रियासु चेतोप्रवोविहृतकाशु
 ककर्मतांतैजसेययालकततिर्नवतालद्यंतै
 ३६ सुंगारिणोरयमिथःपरिचुम्बनानिव्यात

श्री.
का. वे.
धरु

५९

नतो विवमभुवेदने उविसे प्रम्ये न्यमाने च दत्त
मकरधनस्य सवे स्वसंभृति सभृज पुददयो व ३
थौतामिपदरुति रं प्रियकेशपाशमाकृष्टमपि
तकराः पुरुषायितेषु तस्य लयाय चेतयोगा
णितायद्यात्मसैन्यप्रधानसुभदादतिमन्मयेन
३८ काविहभारपुरुषायितविक्लवांगीस्वेदोद
कद्वदलजवदञ्चिहले श्रोद्व्रणोकमिवशा
नचषावहलबाणचर्कोणपथसंभृति साहमे
न ३५ मीलहिलोचनपुटः स्फुरिताथरोष्टः
तस्याश्चिरेमृगदृशः स्वरतावसावेथानेजपंच
यगपत्प्रतिपाद्यस्यगाधारयेत्यद्वमान्मयम
त्रतेत्रां ध. स्वरतविरतौ मीलनीलोत्पलप्रति
मेतणत्तणपिभ्रुनितापूर्वावाच्यप्रपचचमह
ति कुतनवचनोदज्जहर्मसदाचदनामियोगा
लदिवहदप्रेमाणयमं रराजविलासिनो ध. १
तासामण्डलितोवावणदधिताल्लेषप्रदृष्टालु
चौ रजातेजलजसदायतदृष्टास्वदासुनाविड
भिः व्यावलान्मदनानुगतवरतिश्रोत्राप्रवेगा
सुवलन्मुक्तादेत्तरेमजंउल्लिपेराशूचवैतौथ
२ ध. २ मुकलितदृष्टोचर्मोभोभिविस्मृष्टविशे
षकावप्रापविभ्रुताल्लेस्यसोन्दस्वरत्तुलकोर्म
यः इति यवनयोमज्जेमज्जेरेसज्जलत्तण
श्चिरमुदवहेह्लावणस्पृशाननवाथिविधि ध. ३
तत्कालमुददस्वहारफलकैरध्यासमानेवधुः
केलोत्तल्यतलेविभ्रुल्लितनोगेडोपधानेदधौ
सुगारेकमयेपपोषसमयेतास्मिन्नुपेत्यलिति
तारोतः पुरस्तेनरोभिरुतकिंचन्दारतिव्यतिषे
धध वेणीदोशैरतिरसहृदलोभविस्मृत्तवेधः

पारेस्कन्यं व्याधितमशिरोरत्नत्वण्डप्रतिष्ठो नासा
 सुचन्द्रसमभसुरभिचासवातोपभोगे भोगेलोला
 भाउपततद्वानेगङ्गासारगम्य ५५ धर्मभेजेद्
 रागेनिविडतरपरिषद्भोगिप्रसंगा नत्राज्ञाशेष
 रत्नाभरणपरिकराभूयसासम्भ्रमेण शोणित्वैक
 शपाशोगमदितिसपत्नीभूयकोतोपभोगा दाक
 ल्यानेगलोलाविधिप्रविधरतामालिलिंगगना
 ना ५६ कीर्णपिप्रवणेत्यलेरतिरसारम्भोरसद्व
 ह्यभा प्राचारापद्विद्विद्याजर्वादिरेयेनामनल्पाय
 षः नेकन्तविलासतांतिहतयेधृतेपिचेलोचेल १
 कान्तानांसदनेप्रवित्रमगमन्दीपाः कथाशेषता
 ५७ आलीप्रक्रमशःप्रविशपगलितालकाञ्चिप्रदा
 सखि न्यस्येतेप्रहृष्टाविलासशयनेःसराननेवाग्म
 या काचित्पादनखंचलेनकिमपित्तामालित्विती
 मङ्गः सत्रीरुचसविभ्रमेचकमित्वाञ्चित्रेनिवाता
 भवत् ५८ पौनःपत्यापचितसुचिरानंगकेलिप्र
 माता निद्रातिःसहिगुणतरुणावाङ्गगोपथाने
 येविस्वह्वेकचननचदेप्रत्यक्षस्तूर्यचोषे स्तवोयो
 पित्तुलग्रहनवोच्चाटनामूलमंत्रः ५९ इत्येष्ट
 गारभृगीरसमयसमयाविष्टुतेचिरजन्ता सर्वनी
 हारथाम्नासुदमचदिरतौवैपरीत्यप्रयोगः तस्मि
 न्नस्ताद्विकेलीशायनतलवलहिप्रदेसप्रदीप्ता
 दृष्टावृज्जाविशीर्णोतिमिस्वचभेरसेकचतारकान्व
 ५० ॥ ५० ॥ इतिश्रीकंदचरितेमहाकाव्येस्वर
 तत्रीशवर्मानोनामपंचदशः सर्गः ॥ १५ ॥ १५॥
 गैश्रीतोषावयशोर्णमानसहसित्रीशलतामंड
 पे भूयःशैलप्रवःसमंरतिपतावातन्वनोनुग्रहे १
 इत्यत्राण्डवभिन्नषड्भविवैवाचोप्रपञ्चैर्जगु श्री

श्री.
क. व.
५०

एरीणानुचराचराचरणोः प्रत्नस्रभोगावलि १ नि
द्रारुद्रदरिद्रतो नयदृष्टो धोते प्रशोते अतः पश्ये
ताश्रभागलाभमयनात्वनकाएपीदेरुचः किं
वान्ययददसोसुधो अरुदयावास्तुत्रितो नर्जल २
स्तुहृजजडतेजसस्तउपसादैराज्यमुन्मृज्यते ३
मध्येवारिधिमग्रपवशाशुहिएरीरपिएरीक्रमा
नैवाद्यापिचरोविघातिलकिता प्राचो कटोरदि
षः तद्वित्रितणामासलान्यतमसः प्रत्यागतो प्र
यसा मावासादभिसारिवोमृगदृष्टानन्वषया
गः क्षणः ३ निर्गोतीनाकथमपिशृष्टान्प्रयमः
सुन्दरीणां चेतोदात्तपदमपिपुरोगाहतेनाभि
शुब्धे दर्शदर्शदयितवदनैश्वर्यपवोत्सुकानो
मुरुस्तम्भाकुलमयनयेवेहतेगात्रते ४ श्री
मोयौसलिलंनिमीलतितमोनायः पयिस्रस
दो कोसस्त्रासमयोवियोगविगमात्कोकाननेवा
निलः वन्दिष्टुषदृष्टस्तुष्टुर्वशिखरिएगुलांशु
वीदिवा वदेणवत्सनिचोमिषेतिचतेनभिन्नामि
द्योमूर्तयः ५ दिशशिखदृष्टोस्थानेस्थानेवत
वदनाप्येसारजनिपयसोस्तोक्तोमोमनागवा
शिष्यते उपकमलिनीकुलनेगदृष्टाङ्गः कुलोग
ना नयनसलिलेयस्याप्रसात्कोवासदृष्टोनिशि
६ व्यज्जेप्रदृष्टसुदरेकमलेमरागपस्याकराप
चित्तुल्ललिताप्रपादः जातेप्रभातसमयेपगजा
भुजेगपपस्वपित्तयमिनिविधरेतरहेः ७
स्त्रायहोलाभवनवलभीचोपकोतोभजंतो रा
प्रत्नषेदयितमतनूत्वाएदयाकस्तुकोत्पः पासी
स्तम्भजलदभिनवोसासरतैरयत्नाज्ञासोतत्र
कुनविलदिशः सप्रकाशाचदेते ८ अत्रेनोरा

जितद्रव्यनवाव्याप्तेर्यथैवमाश्रम ज्वालाजालैश्च
 मुदयतेचक्रवर्तीप्रहाणं व्यजोयोधयवतिव
 दनोलेखसर्वस्वचोरो रात्रौसोयवृद्धतिजउग्र
 मिथ्यत्वात्तरासु ५ विरमविजुनस्वलोकास्त्रा
 विसारितकौस्तुभप्रकारकिरीणानाराचक्रयदा
 स्वरज्जहिमे सपथसमदायानज्जाम्यन्तगत
 रंगमे ससितपदासंगेनवस्यदातदपास्यते १०
 कुसिद्धिमुच्यगलतास्वमणीद्रियातोदेवाधना
 विजगतोदयतःस्थोअः प्रसौतियद्विरहका
 लमेवत्यसूर्यकोतोपिसम्प्रतिहृदादनलप्रवेश
 ॥ दृष्टान्येकजसौख्यसुनिवाटशावस्वान्नासा
 दिन प्रौढामोदमदःसुवातिसपदिप्रसृष्टवे
 लानिलः योषोषत्ताणदातिणाधिकथनुदेण
 अमश्रेयसौ कंदर्पस्यललादनःप्रतिर्तुदित्स्व
 दोमिमावासीति १२ पृष्णारोहमयेद्विषापरि
 वृद्धःसुखीवरीशृङ्गिवा प्रसौत्यप्रतिवस्तुवे
 गसहदेप्रस्यन्दयन्त्यन्तं यमोत्तंगरद्योगमे
 गविदलद्वावाप्रसंचटनां अतिवस्तुनितेजवे
 ननलिनोषणायमुदुच्यते १३ नीरंथोदयरा
 गशोधशशिभृदिच्छात्रुतंषाविता तारालीजा
 सुमोपकारगहनेद्योमागनेयामिनी नम्रंनून
 मसेवतासवरसुव्रीडप्रभातेरुण्योतोच्यन्म
 दशोणामासवलतियन्मस्यन्त्यशेषाधसु १४
 तन्योस्वत्योऊरुपरिचयंदेवदेवोपकंदं व्रीडा
 वापोपयसिऊहरीन्दिरस्यान्दिवाचः वन्मी
 लेत्यःसपदिऊसुदश्रेणयः प्रसवेति त्वन्तोत्रा
 याज्जिलिपुटमिवाविभवत्तुल्यलौघैः १५ न
 उग्रतनुनेचन्द्रप्रज्ञासिरात्राणारपणऊदितिह

श्री.
क. व.
५१

रनेविचस्याग्रातिस्वतीलोदृशः प्रपिचपिहि
रोक्नुवारापस्त्रनितितिमात्रकोहिरिहिरिदलेका
रंसिहासनेनऊरुनेगिर्वि १५ पनादिशास्त्रिदशा
नायकवल्लभायाः प्राप्तेपयोधरधनाप्रदयादि
सुगे दवाविलाकयिष्यविष्टादिनेशरधिरेशान
वीनकरदोकांलोपपदेति १७ नियतमयमने
हारतापनसेवावृद्धिं दृढयतिप्रविधाम्नावाप्र
नेकात्मनोपि सुहृदिरहिवत्तोन्नामेकचत्स्यत्र
वाथा न्तरवदरसिवाप्रविष्टमोलोकयेति १८
दिश्योदशदेवताः परिणतधोनाद्वयेनहसि
प्रधस्ताद्ववादिनाद्वानिरालम्बाद्वैत्यतय
जीर्णोदारसिवाधनाविदधतेतासाममाविष्ट
प त्रयुन्मोलनचालिकाभगवतोरातिदुहोरम्भ
यः १९ साहाय्यायनिजप्रियस्यनियन्तराजी
विनीनांजने व्याथायासुरुहाननाविऊदितिप्र
सोतिपातेनमः तस्योतद्यदिताविशोकटविश
न्मत्रालिमालाक्षया लक्ष्येनेहिसहस्रबास्तत
नोनिर्मज्जनन्दाशयः २० प्राप्तेसारदृढप्रवृत्त
नलिनीरागस्यपश्याप्रता गौरीकांतविवस्वतः
ऊमदिनीमन्येनचोछावधुः प्रक्रान्ताभिनवाव
युहनविद्योतस्मिन्निदीर्घैः कौरैः रायातामथरा
लियोगमपिशासंकोचमेवाश्रुते २१ तरलभज
लविन्दुत्रंसितधोतचक्र प्रकटप्रदकपीत्रिवा
मंबशोतवीर्याः विततकरनिवेशादुद्वरन्
देती नयतिस्वर्णामप्रेचीनपिष्टारुणान्ते २२
जवाणोनिषिलेजगन्मुकुलितेमाहनेननिशा
मनाधोतडम्बरकाल कूटगरलापीडोरुणाद्यो
दिशाः त्वेभूत्येतरमयमागिलानितेपश्याष्टमूर्ते

यतो विस्वस्ताः कणिका इवाधिनलिनं भंगारु
 जेत्पथगान् १२ हृत्पुत्पत्येकेरुहज्जहरेदेवाक
 विरह हिरेफालोलोलामधरतरंगीतिश्रुति
 थिया स्यतोमन्दमन्दं वहनहरिणोनाधिनलि
 नी सुनीडेप्रातस्त्यश्चरतिमरुड्यत्यरिमलः
 १३ शोतेमेधरमेधमेडलत्तलाकारेतमोडेम्ब
 रे द्रागीडीकृतसोडवेद्वद्वदिधस्त्यमोडदि
 ने अस्तं चित्रशिखीरुनामपिगतेतजस्येहा
 स्यति प्रसौतिप्रतिसूर्यकांतशिखरेन्तप्रस
 क्रिशिखी १४ इतस्ततस्तुरुणसौरजसौरभस्स
 हाश्रमद्भुमरभरःसमौराणः वहत्यसौदयदिव
 धुमधुमतांप्रवोयनाद्रविमणिजातवेदसः १५
 उमारमणनिद्रयाविजिहि.....तिर्तिचत्तर्षा १
 विवासिसुखममृतोसुचिरमत्रयामत्रयी भवे
 तमुपसौवित्तंवाहिरिहोजलितंजनं १६ रंरुड
 रःसरःसुरजनोननोदीतिने १६ प्रस्येयस्यत
 एदशायतावज्जनिषिष्यमाण स्त्रिष्यद्गवीसु
 रवरशिखारत्नरेणसुदाभ्यः यदेसिज्ञानवधि
 विजयोन्मेषपेषानिमेष प्रष्टस्तिष्ठत्यवनतशि
 राःसोलमुग्रन्वदये १७ सुरकारिमदस्नातःप्रा
 तहिरेफाजदालतास्वददिविषत्केषायस्यत्र
 येतिपदद्वयो रुविमावनवश्रेणीयोगास्त्रिरे
 माणिशारतामिवसनिवसन्त्रेणत्रेणमनागत्र
 पृथक्तो १८ यस्यासमानस्यपथेविजिह्वयेना
 याताविमानपदवीकतिनोमरालः आवासता
 मरसनालमृणालवलोमास्त्रायवतेनमाया
 वितमासुवेति १९ भोजिज्जितेचर्चादितोजलि
 समुदेचन्वास्तोतिसस्तवाकितभगवन्प्रशोभि

श्री.
क.च.
पर

वाचात्रयीकाविरयेतिरयेमुहंतजीमूतगर्जित
मितारयगजहंसात् ॥३॥ **यगलके** ॥ निष्प
न्मानमुज्जटेन्मुसुधामिमेकान्संजायमानत
वसेविदनुप्रवेशं चत्वार्येषुष्यभवपणकिरी
दतसेष्टस्यदोकिमपिपंचममुत्तमार्गे ॥
यःपादादुचत्सविग्रहमहःसंतानसोमंतिता
प्रागेवात्तकलिलजालजलपरीरभासिवसु
धंनो सत्रैलोकविलेचनकनिर्वचस्त्राचोमचो
नःसखा श्रीकाण्डप्रणतिचिरंचरणयोःपुसा
तिहस्तस्तव ३२ येनोङ्गेषुजगद्भरंभूतवताने
त्सायेतेमन्यता शुक्लोणनभ्रभोतरंगपदवीकृ
मीकृतोविग्रहः सौर्यैकान्तकन्तलीजनयिता
चंद्रार्थमूर्धधज धस्तारातिऊलोपितेचरणयो
नारायणोलीयते ३३ यःप्रोल्लस्यतिसतारक
भुवेस्वर्वादिनोनिर्गम प्राश्रुतेननिरगलेन
चरणोह्लासेनपात्तैकदः प्रावृढःस्मभुजग
वैरिणमयेहंदारिपारिलव सखावासिधि
यास्थितिर्विहृणवतेस्वन्देमुज्जन्देयथा ३४
प्रत्रैकादशधाविभक्तमपितेदृपेभवानीचयो
द्रष्टुंनल्पमिवातिवत्सलतयाथैत्रदृशोद्वादश
सौर्यतारकनायकाऊचकचहाड्डीकपत्राऊरे
श्रीणोल्लारिदकरस्तवास्तभगवन्प्रीत्येविरेच
लषो ३५ यस्मैऊंऊमपेकपुण्ड्रकधरामथ्या
समथ्योलिकं चक्रेपंचशरावैरायसुदृशाली
लानभितेवपुः सस्वाहाहृदयेचरत्रपुरतोह
गनतस्तयते सद्यःपश्यगजाननेनकरतःश्री
लिययःश्रीकैरैः ३६ ज्वालासालाजटिलिनव
पुःपावकोसोशरीरे विचक्षामप्यहहमहमा

त्वङ्गणानां धनोति नेप्यतस्य प्रबलविगलहृमं
 पाद्यस्तरेणै रंगभंगोत्तरतराशाखादोपममो
 पयंति ३० पुरःप्रक्षोजिह्वापदलवदलोभृत
 वप्रषं समीरोयेदुरात्यरिहरतिपश्यस्वसुहृद
 तउत्सेकाधिक्याद्भिरिडहितरिङ्गातिवसतौ १
 विपर्यस्यस्यत्वयिहिरसेवारसविधिः ३८ यो
 तन्यस्यानवीधनिधिवंक्लृप्तवान्भूतथाग्राः क्रो
 डंकीडाविरहणचणः शोणपादोअप्रुजैः रत्ना
 हेवोरिवरचयतिन्यस्तसिंहुरमुद्रे सद्वाप्रडावन
 तवदनस्ताउवीरः स्तवोति ३५ खर्लोकाक्रम
 णक्रियास्वनुदिनंदोत्पन्नप्रष्पका प्रातप्रातवृ
 हत्स्ववर्णचोटिकामाकं त्यप्रुदेकय यः पाताल
 वदस्वर्गपतनुतेऊमेनिधोनामिव स्नेषेशेष
 विलासहारसप्रुरःसेवान्मुखेस्तमावा ४० नि
 सर्गभूभंगव्यतिकरालालिलमुखे मना
 तिरेपत्यस्मिन्पदितनयेपमसुहृदः भवद्वा
 रोपानप्रणयचनिदाशंकितकरे प्रनोहागशं
 केतणप्रपञ्चपेतेदिद्वेषदाः ४१ पतत्रकंवर
 कौतकंऊप्रदिनीकोतावसूयंस्मनाकाप्रपत्य
 यशनेरत्नप्रहृदशाभक्तानुरेक्त्वयि स्मारेस्मारे
 मपारलोचनोशाखज्वालावलाहवृथा दुरोदे
 वविमंस्थलेखयैवैः कालः किलसायति ४२
 स्वस्तं हस्ताद्भवदभिसृतिश्रामेवज्याल्पलाला १
 त्कालस्यासौकल्यभगादण्डविवाहवर्ही प्रा
 त्रेन्यच्चतनुरहरत्याश्रपाशोरेग्रेनेसौलभ्य
 न्ययचसुचिरेसम्भ्रमेणत्रयोपि ४३ सार्यसा
 यप्रदेअदीपपरिषद्यद्वलभायादिशो यात्या
 वाअवहेमपात्रपदवीचण्डविषोमंडले सोर्य

श्री.
क. व.
५३

नेयकलाधिदेवनमितः कल्पदपंडुरः वीतीः
पश्यजपत्यनन्ययशसिचेताप्रेवेतास्तव पथ
धृत्वा मूर्धन्यमरसरितस्मादरेवारिष्टरातेन तत्प
तेयदपि भगवन्मूर्धमेवान्वयहः सद्यः स्तत्राप
यश्रुपसरन्नामपापप्रमायः पायोनायो भवत
भवतोनुग्रहापांगपातैः ५४ सत्स्यस्यधियंवि
तकिंनलिनीनालान्तरालास्पदा दभ्यस्तेविस
नेत्रमप्युपचितस्थाल्यंहरिन्मन्यते किञ्चिन्म
ज्ज्विलोचनाञ्जलमितश्चण्डीवरास्तो कया नो
कः सो गिर सो गिरान्वयिचुरः प्रस्तेतिवदिव्रत
५५ इतोरुद्रः पश्यत्रिनयनभवंते समसमी ना
मस्येतिसोणातलवलनशारिस्त्रवज्रदाः हृदय
ञ्चरुदसर्वलितशीशलोकास्त्रवदने विधेहं
सायेषानिदयतिमृणालोऊरधियाः ५६ रु
द्राहिमाद्रितनयाथवनमृज्जुदविस्त्रिष्यदिंडुश
कलाहितपुष्पकृत्यः प्रसीदमूर्धनयनाग्निशि
खाभिरेतेनो राजयंततव देवपुरो द्विपीठे ५७
येषामौलिमृगावसूलसहसामेप्राप्यमाहाय
के त्वच्चूडाजडरश्मिरकेविरणन्यक्तारमार
ह्वान् ज्योत्स्नवस्त्रपयत्वशेषभुवनाभोगात
रालेतनः प्रत्सुषेपिदिनस्यपश्यसहसामेजा
यतेनिन्दवः ५८ उहोरेफणमेडलस्तनरुतो
दीपायमानोदिष इतैराहितमहिकाद्रवप्र
रः स्वाभिभवन्सेवया पार्थिवोत्तरगाहृदाल्म
रपतेः संरज्जुवारोगना पाणिप्रेषदसेत्यचाप
रमरुडासक्रियाशुभवः ५९ हृत्कोरेस्तदतो
प्यपारगवल्लोमीरैरीशोरगान्यशेषेतित्रिद
शाप्रपिप्रतिकलेसर्वेनमस्तुर्विते यन्सर्वाथ

मनोरसातलसमुत्पन्ने गताग्रप्यमो संज्ञाभाभव
तोत्तमोगच्छटनादिष्टोपरिस्थायिनः पर येवेगो
इयतावदावितनभः खंडाभखंडाकिता राहोत्त
एतलताफलानिगुलिकाभंग्याचयेविप्रति तेस
मन्यभयेपिशोकरनमस्कारोपचारायते न्यस्त
मस्तकमुद्रंत्यवतिनोनाद्यापिविद्याधरः ५३
त्वत्सूनाः कलयोतरेगवप्रघाटेनावलस्यास्य
ये नानालोकयगायताहयमुत्तान्नीत्येज्वनैर्लो
चनैः वक्त्रेपरिसारोषपोषिवलितापोगादृशा
वीमया दृशचेवकृतंतवाहमहिषोयेषाचिरं
मुज्जति ५४ यस्याः खलीनमखिलेवप्रवहा
षेवर्थंष्टियाचदिविषमहिषीजनस्य वणैस्व
रेचविधुतातिशयामपूर्वगंधर्वपेत्तिमवधार
यतामपोगैः ५५ आलेक्कापिस्वपर्वभिस्तिल
कितेसाख्येकविज्ञाहते नागैः क्वापिचकिन्न
रैः रजुगमंगीताऊलैः प्रप्यति ऊत्राप्येतिचसेल
वेरजनिहृलेखिकेवेखानेसै रित्येदार्शितविच
रूपमिवतेदारांगनरंगति ५६ हरेगौतावेता
लिकऊलप्रस्ताद्रात्रिविरति प्रतिष्ठावैदग्ध्यो
विवरणविधानप्रतिभुवः गिरः प्रत्वातल्य
चत्तरमुदसोचिप्रियतमा चिरंशिषेपतस्यत्व
दिहृदयमष्टस्रशयने ५७ गोरीलालाकचार
ग्यहकलहभरहोदनिष्पदमान क्रीडावृत्ताव
हृलामृतकरकलिकाजन्मनः शोकरौघान् १
क्रीणोन्नातसमीरः पुनरपिरमनाभंगभोतिप्र
संगा समोभूषाप्रनिष्पानलिलिङ्गरहेयाव
क्रमैत्रीज्वषोपि ५८ तिप्रतिमोउप्रघातुव
राचरऊलधानयात्रिप्रणीत स्तोत्रोत्तमः प्रदी

श्री.
क. च.
५५

५५

पेनिधददीधनमः कर्परेभात्रभंग्या चक्रेभजेव
 हृगानमिततहिनभाविस्वसूयां सपय पयोमे
 सप्रसंगास्त्रिभवनगुरेवचन्द्रहृदायतस्य ५८ ॥
 इति श्रीकंदचरिते महाकाव्ये प्रभातवर्णने नाम
 षोडशः सर्गः ॥ १६ ॥ अंगलकं तितितल
 विमिताकं विम्वप्रत्नमेप्रतिनवरत्नपादपीठा
 ह्येदं प्रविष्टमरास्यराशिजालैरुन्मीलद्वल
 वितानपौनरुज्जो १ नैर्मल्यप्रविशदहस्यसं
 सुकाण्डरुश्चण्डादिगुणतदेमेवप्रदण्डं वंदि
 स्तरीपदितवन्ति ह्यनुनादासुहृजन्त्युत्तरितरे
 गद्यौषैः १ प्रपद्यन्निमदमरेन्दुमौलिरत्नै
 नियन्त्रप्रकटितनूतनोपकरणं वलद्विगुहसि
 विनः शिखण्डघण्टेसारहप्रवितततालवृत्तव
 ज्ञो ३ ग्राम्यानीमचरमसोध्यकमसिद्धेः सास्त्र
 योगिरिस्तयाविलोकमानः देवाद्यत्रिपुरप्र
 रं प्रिलोकलीलावाद्भीकस्तवकमलिंस्तुचावि
 शेषः ५ चक्रलकं १ विप्राणोवप्ररहिमा
 लिल्लमतापेप्रत्नमामाविलगौणदिवादिमा
 प्राश्चयैचरिते सुदचयन्त्यष्टौ शर्वाणोदयित
 तमस्यभासवापे ५ सस्यारस्यादिकवितेक
 ऊहिशातः संक्रांताविलतनुभिर्गौणैर्गणानां
 पातालस्थलमवरुह्यसूयिभक्तेरुन्मेषकात्सत
 तमिवोद्यमानपादाः ६ नेत्राग्निज्वलनवि
 लोयमानहृदाविरेन्दुसुखदमृतापजातजी
 वान् भूयोपिप्रसूयितसंविदोन्मुडाऊर्वाणी
 ससितविशेषाणकंकणारेः ७ विन्वानोदृष्ट
 तरमयपोद्गभारं पदाज्जदितयमिवोच्चमृद
 वेत्यं श्रीवायावलयाभिवान्वहेदथानोदोद

एतद्विषयमांसलस्वरूपं ८ व्याघ्राणांचदृष्टना
 सुवीक्ष्यमाणोनेत्रांतैर्वदनसमंतमागधानो नाथो
 यप्रमथसभांप्रपद्यतस्यावासोनः शिरसि विलास
 विष्टपस्य ५ । चक्रलकं । मारोरेर्मरकतविष्टप्र
 भाणामभंगादनुसृतनीलिमोक्षमानि सर्वंगात् १
 भिनवभूतिधूषणात्पाप्मसुः सदरतांगलस्थल
 स्य ५ । मिथ्येवव्यथिषततस्यपादपीठं सोत्केटः पा
 रिचरित्तं पुराभुजिष्यः नम्राणांचिऊरभराहिनि
 जेराणांसुहृत्प्रहणमनुक्रमेणचक्रः सावेगंवय
 मपितस्यनोपशिल्पिकिकटोविडधुतुरग्यचामरा
 णि वृडेन्दुपलपकृतोविष्णोवपात्रे लालाटज्वलन
 मकोण्डताण्डवस्य १२ हेरेभोनिजपितराण्यज्ज्व
 कृटादेणांकं विनिदधतोण्डवस्य । त्वदत्तधाम्नि १
 प्रभंगादथपृथउत्तरस्वदानां प्रत्यंतं प्रकृतिमपि
 धत्तदेते १३ प्रावित्तन्नयपानकैरवेतवेनव्यंजेतो
 विनयविनम्रतां शिरोभिः सर्वपित्रिदिवसदानिवे
 ष्यमानाः सावत्तं किमपिशिलादनन्दनेन १४ ह
 र्गतेतदनुस्वधात्रसोविवत्रः सहस्यप्राणित्यमय
 रमलोचनाय उत्पाद्योविरचयताहिमौलिधूमोस्वा
 न्मौलीज्जगदपि पाउकीकरोति १५ चंडांश्च ज्वल
 नत्तघारपादमयेपापवाजं पुररिपुणाविकीर्यमा
 णाः हृष्टेखावतवप्रघातिलामराणांसंतापं जडि
 मपरिग्रहंच जङ्गः १६ ओचिंत्पानिजनिजमासने
 भजेतैस्तेष्टाः ऊशालमथेडुशोखरेण इन्दुचूर्ण
 सुचिभिदायदः स्वधायासम्बन्धादिवमथैरोक्ष्मै
 र्वेषाभिः १७ विसेषांप्रिप्ररियन्सदैवशेषे विड
 डिः पुरुषिदतिप्रतीयसेतत् किंयामत्रतयमयान
 नपाद्यहृष्टेस्तस्मात्तेजगतिप्ररोक्षमस्तिवस्तु १८ १

हर.
डा.
५५
५५

स्थितिलाभशून्यं संवादितां नयति हरमिषीत्तल
माकाशपवाहियरिभ्रमणाकुलवः ॥ तीक्ष्ण
नतीक्ष्णमनिशं मृडना मृडितं समापयंति पर
मौपयिकेन उदणः स्रयोपलंदिनयतिः नल
यत्पभीक्ष्णमिंडुश्चंद्रमणि साद्रियति स्वयाम्ना
॥ इति गिरं स मुदीर्य नया नुगां विरति मेयुषि
पार्षदनायके प्रवृत्ता र्थशरीरतया सदः कल
कलाकुलसाधुवशो भवत ॥ वाकं नवां व
दगभीरवं उदीयमाकर्ण्य पार्षदपते स्मभया
तदानीं संहृष्टां शुलवलीलतयेव तत्र संभा
वितात न फलोदययावभूवे ॥ आवडविस्म
यविधुनितमर्थमागहेलात्पतद्विकटवृत्तव
त्तं सभृगैः उद्धाकमस्य सरसं हृतयः शशं स
रुद्धीर्णमोहति मिररखकरारंथैः ॥ ८१ ॥
इति श्रीहरविजये महाकाव्ये द्वादशः सर्गः ॥
॥ ८२ ॥ इत्येह हासवचनादयज्जभमारासं
भभीषणात्तरभ्रजुदीविभंगं चंडेश्वरेण निजेद
हभरावशीर्णमाराण्यपीठनिविडाश्रयसंधि
चैलैः १ विर्व्यूहसंगरभमस्य करेण वाहोः
कीयूरशोणिसादिचित्तिधातुदिग्धं कुंभ
स्यलकरिपतेरिव तीव्रमसुरां फालयत्सपुरु
षध्वनिमंसपीठं २ काज्ञानवीकरपुटो मलना
दनल्पकोपस्य पिंगितदिगंतरमुत्पतंती उल
केवतस्य सकला सरचक्रवाल सर्वप्रणाशायि
शुनाशुशुभेषु भार्चिः ३ तस्याप्रवर्तिभिरल
क्ष्यततीव्रकोपसरंभविभ्रतः स्रतः सरचक्रवा
लैः आरुह्या शतलनादयती विपक्षपक्षश्रि
यः ऊटिलता सरसंदिभूः ४ तिर्यग्विवर्तन

बलद्विकटासकूटहेलाविमर्मरभसोत्पित
 भूमलोरवं कंददधन्यकृतिनिष्ठुरकालक
 टकटासितः कविमिवंडकलाकिरीटः ५
 केयूरशोरामकरीमणिचक्रवालनिर्यत्प्रभा
 रुणितमौक्तिककर्णपूराः दीरोदसिंधुरिव
 गौरुचिः प्रवालवह्नीप्रभावलयलचित्ते
 नचक्रः ६ निर्मलचपूजटिसदस्यभिलेखि
 ताष्टवालविटपाऊरकोटिभागम् कोपा
 नलाजलितउर्ध्वरथेयसिंधुफेनसटापटल
 विभ्रममंडहासं ७ आकोपकंपितशिरास
 सोजिहासराष्टः क्षमानश्वमानिमनास्ति
 तिदाम् वाचजगादगणनायजुतिप्रग
 ल्भमत्प्रजितंरणनयात्तरतत्वेवदी ८ शक्त
 लकम् प्रज्ञानमासिभुनेषुविविन्नरूपासा
 धागिरचकलव्यवहारहेतुम् वक्रयदाश्र
 यवशेनसमाधिधैर्यसुक्तेत्ययापिगणनाय
 कनीतिगर्भं ९ मार्गत्रयेष्वचिह्नप्रसराम
 नोक्तशब्दश्रुतिः अचिन्तयानुगताचितश्रीः
 जहोरिवाशुतनयाचटमानकर्णधारामनो
 हरतिकस्यसत्तांनवाणी १० सप्तप्रबुद्धवदन
 र्गलसदिवंतियासश्रुताससधियामयिथी
 विकल्पः शोतंजिताः किमपितंमथस्यघट
 पम् - - गिरः श्रवणहारिगभीरवंथः ११ का
 र्यंमुनिश्रितमुपेक्षित्यतीहसत्रचर्चासनीति
 निष्ठुराः परिणसरस्य ॥ वीजं प्रजापतिरवाप्य
 तदर्च्यमस्मयस्माददः समुदभ्रत्कमलासना
 उम् १२ आर्च्याविकामचटनावशसमुष्ठा
 त्वमाविश्रतादशनदीधितिपद्मलक्ष्मी श

श्री.
का. व.
५६

56

त्रिमाविः संचारं किमिति सुरद्विषोतिशोते ३५ वि
त्रोयत्तशामिवेशेषवद्विरंगैर्वैल्लव्यं विवृतवतोसमी
रणानां किंत्वेष्टां पुनरपि जायते महद्विनिःसामे
रनलसमांसलत्वयोगः ५० पाणिदम्भापरिवित
मुज्जितप्रतापप्रावारं किमिति नयावपुः खरोशोः
सुश्रोसुश्रमचटनादिनात्रियासामानेकेसृजतिव
रथांगनानां ५१ निःशेषत्रिभुवनचस्मरश्चि
तत्वातद्वक्त्रेः सहजमपद्मतेजोतेजः दुष्माकिंस
पदिविलोकातेस्पहायिह्मकोस्मस्यसिततरंगा
मात्रशेषः ५२ क्रान्ताभिः प्रतिदिवसास्तशैलसी
दृष्टांशस्रष्टाभिर्विवेशरः प्रतीच्याः यस्तेजोऽ
रभिभवेवभारसद्यः स्त्रोशकिंदृशिचितताम्भसि
व्यनक्ति ५३ प्रत्येष्टासपिनलिहामपिप्रयातः
सप्राप्यः ऊननिजतेजसातिरेकः नीरंश्रप्रविह
मयाननानिलोच्चैः किंलोहः कथमपिदीपवच्च
मेन ५४ ईदृग्भिः स्मरमचोरेकमात्रिकस्पद्या
हारैरपहतकल्पचित्रपीडाः निर्वेदः दमिसुखा
लोचनं कथञ्चित्प्रोत्तिष्ठत्तणमघनः स्थिरेसुखा
नि ५५ देवोद्यश्चक्रवित्तापघोदनादप्रत्यर्थ
स्वनरचनाज्वितैर्वचोभिः हेसानोरथपथवा
तिनांसुहृतेनन्वानोभयमिति सादरेजगाम ५६ सं
तापेकिमपि विवृण्वतेन केष्टोयेषादाइवदिविष
न्मनोज्वरस्य संप्रत्रिनेयनदुःसहप्रमेया दैते
यास्त्रिभुवनपात्रवस्त्रयस्ते ५७ प्रागुद्यमनिय
मादिमांसलाभिस्त्रेष्टाभिस्त्रिदिवसुनीन्विलंचा
यंतः संहृत्यस्थिरतरनिश्चयेन ते सामारवुनिर
वथितेपिरेतपांसि ५८ त्रैलोकोतपसिविषोक्ते
षतेष्टांकल्यातज्वलननयेन बाधमाने निर्व्याज

क्रममद्यदर्शनं पुरस्तात्नेभ्यो हं व्यतरसुत्ररात्रये
 धः ५५ संतमेव प्रवितपोऽरेण ऊर्वन्निर्वाणे
 वहनपतत्रिपत्रवानैः सावेगं पदुचदितो जलो
 सरस्ताज्ञानाविष्कृतनिजमूर्तिरित्यवोच ५०
 संतष्टे निशिततपोविशेषमय्यावास्यावः सक
 लमपीहगात्रतत्रे याम्बत्वेवरमहमोसितं प्रदा
 येभोवत्सः त्वत्त्विरचय्यतद्भुतानि ५१ ईह
 त्प्रतततयः पणप्रयत्नाये प्राप्ते हवितडोदर
 क्रियास्य प्रयत्नैकययततत्रकापिमाभूदाशं
 कादिति कुलमौलिमंडनावः ५२ इत्यस्माद्दि
 रमधिरोप्यकार्णवेद्यीनेदीयप्रमदरसोदितेत्त
 एणस्ते सामेवं चिनयमयात्तयांतरंगो प्रोत्मील
 न्यदमगदन्विनस्त्रकाएः ५३ प्रत्येः किंचरद
 वरोतरैरवाप्तैरप्राप्तैरयचनकोपियैविशेषः त्व
 द्भ्रमप्रमृतवचोमृतोच्चलाभादस्माकं भवत्तत्र
 वेजगित्यमृत्युः ५४ नैवेदेवितरित्त्वमीचरो
 लिकाश्चिन्निश्चिन्त्यडुतमितरं वरं हृणोषं इत्य
 स्मद्वचनमयोच्चलुस्यते त्रश्नाभ्यां पुनरिदमा
 दरादवोचन् ५५ नैवेचेत्प्रतिष्ठाएव ते भवानुक्ते
 म्यादस्मभ्यं दृढतपसापिनिःसहेभ्यः तर्ह्येको
 यधिरिप्रणापारोयमाणः सर्वेषां भवत्तसहेव
 मृत्युवेनः ५६ मत्तस्तेवरसिति दीप्तमात्मवं
 तस्ते यत्नामतिमतिवर्तिने यमस्य त्रीलाकान
 यचपृथेपृथग्भिरोदं सन्नडाद्यधिष्ठतनूत्तय
 त्सिद्धिं ५७ तत्तत्त्वमांतरमवेत्यतनस्ववर्णोऽ
 र्वाणैलाहचटनाविकटैप्रकारैः तेभ्यः पृथक्कि
 प्रजगत्सुपरीरनल्पापि ल्पाविकल्पसमयस
 मयश्चकार ५८ प्ररुणमणिगरीयोगाप्र

श्री.
व. वा.
५७

५७

रोप्रज्जिहान यतिमिवहनवीनदृक्कितोप्रेववप्रे
प्रवरमयहेमंदैत्यनारीकटाक्षैः ऊवलयेनग
वातेतारकात्ताथरुत्तत् ५५ यवलभवनेयोगा
दामपद्योमसाम् श्रिणिनभसिहसेत्यापुल्लसदि
मंघ्रैः परिपरिकरमाथाद्राजताह्लासवन्यो
स्वकद्वकमलातःप्रक्रमेविक्रमस्य ६० भरत्र
त्यत्तोणीतलनिसूनपातालतिमिर स्थिराध्वगेते
वस्तरदसितनिशेषवप्रधे नृणांलोकेकालाय
समयसयत्ताजनपदे तातोविद्यन्मालीन्यमि
सलिलधाराभिरसिचत् ६१ तेप्राप्यत्रिपुरप्र
धामद्यष्टयप्राकात्रजेतःस्थिता दिव्यान्यत्रश
ताम्यपनमहिष्वापमृत्युश्रियः यन्नाम्नापीथो
हताश्रुतिपदंतीर्वाणवामभ्रवो गाहेतेतनवो
तिवेलपवनोहेललुतासौहृदे ६२ तापेरुचि
तितिमयोविविधाशुपीडाविस्मयधातवद्वो
त्तापितास्त्रयस्ते आतन्वतेसपदिउःसहसन्निपा
तेतस्मिन्निषत्त्रयदिभर्गभवत्प्रसादः ६३ या
क्रीडद्विबुधावराधनपरिष्ठारार्ककांतानल ज्वा
लातापलवावलेहमपिनामथोदिनेसेहिरे ना
सेतानकवीरुथोविधरितास्तनैनिवैसाम्प्रते
दावाग्रियेदिनामरतितिततोनीचावमानज्वरा
त् ६४ पाशैर्बद्धशिरोधरः पाणिमथैरुत्तवा
तनाकिडुम स्वन्तालानतलेप्रदानसिलिला
वशाहिणोदिग्दिपाः नीतास्तेरजिरेप्रयासग
जतोप्रक्षेपिविस्मभरा भारेक्रीडनिपेडितेन
दधतेदृगवनेम्रीशिरः ६५ किंवान्येततथाद्य
त्रिनयनविनयातिक्रमाक्रान्तविद्या निष्ठासोमी
चदीचीकृतचमरमरुदुम्बराःस्ववधुभिः सर्वै

निर्वीरसुचीतलमयानिलयनाकिनोमन्यमानाः
कोनारोन्नतमस्मत्परिकरमविरान्नाममात्रावशेषं
६६ इत्यप्रस्तावनाद्येविद्युतवतिरुचः पश्यभूम्भू
त्रधारे तर्णवक्रप्रसादप्रसरजवनिकामप्रतोपास्य
हरे श्रोथाख्याः पायदानांविदधदधि मनोरंगपी
देप्रवेशं शैलोषादृष्टिहस्तायमसचिकृतिभिः सं
गमेगीचकार १ ६७ १ इति श्रीकाण्डचरिते महा
काव्ये परमेश्वरवर्णनो नाम समाप्तः सर्गः १७
जैदेत्योदयासवरसेश्वरेणानुत्तममार्गेणनेगणगणा
विनियेतवतः रज्यदिलोचनकपोलतलासुखल
द्विर्वाकौ विलोचनवलितभ्रविकारमृदुः १ नेति
भुवभ्रमिकरालतरालिकाग्रमाजिह्वेभ्रवरतलेर्ध्व
नमेसकृते यत्सम्भ्रमेणविदलन्तनकोर्मिकोत्थ
चक्रेरजःपृथ्विलोचनकूणितानि २ प्राथम्य
तः प्रमथवीरजनः सकोपनिष्पद्यमाणविवि
धाभरणप्रवृत्तौः उद्दामदानवजनस्यपुंरंथिदृ
ष्टेरस्यप्रथाद्यमितवर्धूलिभरप्रपोष ३ सादोप
पाणिंमृचितस्तविलासहारतारेंद्रनीलनिवि
रीसरजस्रदाभिः व्यानज्जकसुनपुरोन्नरदीप्य
मानकोपप्रदीपगलदज्जनधूलिपुंजे ४ प्र
न्यात्समर्दनरयाउदितसमोष्मताग्रीभवद्विधु
नधूमशिवोद्गमेव कस्यापिपाणियगलेस्व
भुजप्रतापवद्भेदिनिर्गमनमार्गमिवाचचते ५
केनाप्यभज्यततथापृथपद्यरागहृदमणिनि
स्विउपाणिविच्यदनाभिः नामाद्यथोलुसतितद्र
जसिप्रसन्नरोषारुणानुवचः परभागलाभः
६ कश्चिद्विशंवदपटुभ्रजुदीप्करालभालस्य
लः किमपिचोत्तरं तत्रभाषे नीतारुषाकलत्र

श्री.
क. व.
५८

तां सहदात्प्रवीरोवाचां कथं त्वप्ररुषे प्रसरे व्यनत्त
१ कस्यापि तत्समयसम्भ्रमदूरदीर्घजीणत्रणप्र
णधिनीतनुगार्थभासे इष्टं प्रवीरसमलास्यरहस्य
दीप्तोवीरश्चिद्याकृतगवाक्षपरस्परव ८ क्रोथानु
बन्धयनचर्मविकीर्षमाणविस्तीर्णदीर्घजरुद्र
णविभ्रमेण कृपावलोविप्रलवीररसः प्रतापे हे
तुं हिषामिव चकच्चनमं चिकाय ५ व्यालोल
नारकगतिविकसत्सरोजश्रीसख्यवत्प्ररुणताम
वलम्बमाना कस्यापि विभ्रमदूरप्रमथाधिपस्य
दृष्टिनिशातमसिद्धेस्वरमेव भेजे १० सेतूद्वरीढ
मरुणीभवदीतिणांतकांतिच्छटाचदनयाहणमी
त्तमाणः आसन्नसैगरमहात्सवशंसनायसिन्दु
रसुरमिव कोष्ठाविरत्नपाणे ११ इः शिविता
विलविपत्तदियत्तयोतर्नेत्रेषु सद्गुडितपाटलि
मोक्षमेषु माहात्म्यतोतकारिपुर्वाखलास्तदोद्य
दात्रेयहृष्टयस्वप्रमथावधुतः १२ कश्चिन्निना
यपद्पाटलिमावस्तुष्टादृष्टिच्छटास्ततद्रनः सु
चिरेविमुञ्चन् वल्लभनः प्रतिभवः मञ्जुभान्य
नम्रविद्यद्वताजलेदिलभा मिव हिष्ठुत्वानि १३
प्रन्वत्परः प्ररुषरोषतयोत्तमांगे प्रैचिलिकेलि
मणिजुंडलयगमभक्षा निन्पेनिनतिषतिवेरि
बन्धलोके सन्नुत्तोलप्रुदतामिव वक्रचन्द्रे १४
प्राचद्वयन्करतलेन चनाभ्यसूयः कश्चिन्मही
सुदितनूतनरन्ययक्ता सद्योतनोदिवमुदा
ग्रप्रराश्रितानां द्वारविकस्वरमयोगनयेपरे
षो १५ वीरोपरस्त्रिनयनानुचरः सरेषो मू
ह्लादफलकं करपंकजेन दग्धं रिष्टननल
माञ्जततो नियोधे निर्मथ्यलबुमिवनेत्रदशाधि

वृद्धं १६ प्राकार्णनिर्णयमरातिसतप्रधानोमा
 रोहोभिनवडः सहरोषकोदिं चित्रेनवाप्यधु
 तिरुद्धवावकाशकस्याप्यधुदधरपवहृप्रकं
 म्यः १७ धूमस्रदाप्रविकटाधुज्जदीप्रदस्यकस्या
 पिवेपयस्रवाधरपल्लवोदत्त उग्रोप्रनिःस्रति
 तमारुतचट्टनाभिः कोपोलस्यवलमानद्वस्य
 लिंगः वर्षन्त्रजस्रसममश्रमवारिविन्दुनताम्र
 लोलनयनोततभिन्नाशरः कश्चित्प्रनतं धितमु
 प्रकवंधकेकिलोकं स्रहोव्याथितदिव्यधनुर्ग्रा
 य १८ कस्यापिकोपयतमूर्ध्वविलोलमौलि
 माल्यात्पतन्मथपशावशातच्छलेन चमोम्बु
 तिस्रदलिकस्थलवृद्धलोलभ्रवहृरीनवफर
 लावलिराविरासीत् १९ मधुर्मिथंकरयगोष्ट
 यमस्ररन्याभग्नोर्मिकारुणमणाः प्राकलैववर्ष
 निव्यूढगाढतरमस्ररनिर्जिहानहव्याशानव्य
 वधिभाजद्वस्यलिंगान् २० सन्धेवगण्डना
 लपाटलिमापरस्यप्रागाविरास्ततदनुधुज्जदी
 तमिस्त्रे पञ्चादतोपिविचकासनवाट्टहासज्यो
 त्स्त्राविपत्तमुखपद्यनिरासहेतुः २१ पेतंतव
 तमिनवद्रमवारिविन्दुनन्यस्यसम्भ्रमविशेषभ
 वोभ्रजिष्ठा कोपश्रियोतिचतरं हृदयेविशंन्या
 प्रक्तामणीनिवजवत्तनहारसूत्रान् २२ कश्चि
 द्भारधुनरुक्ताविपेचमानोरोमोचस्रचिसविव
 प्रमथप्रवीरः तत्रत्समीकशतपीतचराविखडा
 खोदत्तरोहमनसज्जमिवांगमेगे २३ कस्या
 पिपाणिकमलेतरवारिलेखाभ्रवहृरीसुमहत्
 लिकेचकस्य मालिन्यभ्रस्रज्जुदिलाचमतिः परे
 षामुद्धूलकस्यकलनास्तनयोस्तृतीया २४ प्रा

श्री.
क.च.
५६

५५

नेच्छुपाम्पयविधात्रधृतात्रवेधमुद्धपयः पृथक्
विभ्रुजदीनजालः केष्टरलोहितकभाभिरगा
हनेवावद्वैपिकस्यचनकेपविपाटलत्वे १६ द्वा
ग्विप्रहेत्तमितरः समरेरिष्टाणाचक्रं चिरंचल
यतिस्मकरासुजेन आवर्तिमूर्तिरुददेकिमजो
त्तरंगमोस्ययेननवशौर्यमहाणवस्य १७ या
राजलहदपद्याभिनवप्रहृष्टरक्तान्यलव्यति
करेवक्त्रपाणलेखा केनाप्यमन्यरमरच्यतमु
च्यमानरोषारुणारुणानिरंजशार्दोष्पातैः १८
कश्चिन्नयाप्रथितरोषिभ्यः करेणवेगादतोच्य
थितरुद्धिमचट्टनानि सद्योयथाप्रथितनूत
नरथयोगात्रासनभग्नहृदयेवधरापिजते १९
कस्यापिवक्त्रमुदयपरिपाटलमिच्छीकृता
र्थमसिद्धीधितियोरणीभिः नाशौपेअनकृतंदि
षतामकांडराहूपरागमिवकन्तलयांचकार
३० आक्रान्तमाहवदिवाविरतांतरालपारिलव
भ्रमरसेहतिरुणदनेन प्रत्यथिवीरकमलाप
हशोकपवकश्चिद्धभंजनिजविभ्रममुदरीके ३१
कोपिप्रकोपितमतिः परकिंवदेत्यादेत्याहवप्र
सरसम्भृतसिंहवीर्यः श्रैगेः समेकाशतपीनच
रारित्वाधारासुचर्मभरविभ्रमनोववाम ३२
कश्चित्सरोविकरतिसविम्व्यमानहस्तार्मिको
त्तरगलत्रपनीयद्यौः उन्मूल्यमानपरिपंथि
रमानिकेतपेकेरुहाप्रकरकेसररेणुपुंजे ३३
कस्यापिवेपतवपुः पुनरुक्तकोपादोपाकुलेग
लदनगलचर्मवारि आसन्नसेगररसस्यसना
नुषेगादीरश्रियेवहृदतः परिरभ्यमाणे ३४ पुन
मोद्धममुज्जदिपाणुतराहृहासमुह्लासिपोणिमस

विवस्वत्पराय कोपश्चियाः सममिवारभेतो
 नरभिनासीरपीतनरसैरुलापकेलि ३५ ह
 रंप्रसार्यभजदंडयगं सुविचव्यादायकश्चिद
 यज्जम्भणविभ्रमेषु आकृष्यदिग्वलयतोवि
 लैर्वैरिलोकागन्तुमारतभैरवशित्तयेव ३६
 दीर्घज्ञभौरजरद्वाराधुप्रज्जसंजातसेस्तव
 सुवाहपरः प्ररोरे चोदण्डयोष्टुतसन्निधि
 योर्ध्वकीर्तिदंस्याकथानुवविभ्रमपंजरत्वं ३७
 तेषां सुखीप्रुरिप्रुसैन्यमदान्यगन्धदेतोन्दग
 एतदटावएतनघण्टवारः भालस्थलोडमरलो
 लवलत्कारालभ्रवल्लरीभिभदप्रुचयतीचकोपः
 ३८ उन्मीलदर्शकाणविभ्रमचर्मविंदूहूगलुसा
 दुर्गदिपदतिधूपधूमं क्रोधापिदैवतमिवावि
 चडचुरिस्त्रुशोणान्वरकुवलिभिर्वदनगणानो
 ३९ संचुल्लभेयदितचर्मजलेनचन्द्रचुडामणो
 सदसिकोपमहाणवेन प्रारक्तगण्डरुचिविभ्रमदे
 एतभाजोयस्यास्तपेननिजुरुस्वमिवाहृदासः ४०
 तेषांतयोदिधितदर्थररोषतिग्मजगुस्तदाकिम
 पिपाटलतोमुखानि शम्भोर्यथादिततदंशुभैर
 रकांडेसन्धानुबन्धमिवशोखरचंद्रावतः ४१
 सस्यातसारसहितप्रसरातुबन्धभाजोधिकंकम
 पितेकयतः प्रचार लोकस्यतस्यसरसोभिनव
 प्रकर्षश्चित्रं स्यादन्वमनयुश्चवकोपयोगो ४२
 ग्रन्थोन्मीनित्तयविचट्टनताप्यावण्डचाण्डात्रिभि
 विवृतकोपभरोरदोगैः अज्ञोविभ्रं प्रतिनिरस्त
 समस्तदंभोदम्भोलितं तवदृश्यतपुष्पदंतः
 ४३ कोपग्रहोडमरनिर्भरचर्मगर्भरोमांचुक
 न्चुकष्टयाचयकथप्ररोहः विभ्रशरीरमपि

श्री.
कच.
६०

केकसमात्रसारमापीवरंगद्वष्टंगिरिटिर्वभासे
धध निर्मज्जभालपालकात्किरतोहरित्सस्त्रे
दाम्भसंसरभसंकणचक्रवालं नागाननस्य
जघटेसलिलावगाहकीलिविनापिकरणीकर
सर्गमार्गः धध उडुसुनाश्रमजलेनगजाननस्य
सिंहरेणरुदमृज्यतगण्डभिन्निः प्रादप्रकोप
जनितोयसनत्रतस्यतक्त्यकृण्णदितिपाट
लिमावधूव धध ऊज्जामरुत्सहचरेपुरुषेपुर
स्तान्मुञ्चन्विचसितरुस्वरमग्निजन्मा वर्षेअ
मासुष्टुषतेषुष्टयप्रकोपोन्त्रक्रियामत्रजवा
हवहिणस्य ध० ताम्रीभवन्मुखततिविततो
जिहानभृभंगधूमलहरीविकरालितायाः
तापेकमप्यनुसरग्निविधूवापतत्रस्वकारण
गुणानुगुणामवस्थां धध प्रापत्करालनरवा
रिहटग्रहेणस्वस्त्रन्तामविरतेविवशोववला
वित्रायविद्विषडुरस्तटवप्रकेलिकहोालिता
सकृदकल्पतवीरभद्रः धध तण्डुःपुनःपुन
रकोडकराभिद्यातत्रानेदिशान्त्रयिचरिन्निमद
स्वनेत्रः स्वस्याध्रुवोनुसृतलास्यरहस्यकालेरु
द्वायकिमिवतालमिवावभासे ध० दारावली
हटविशत्सरलोकपालमालानिषेधविधिसेत
तशीलेनेन अभ्यस्तमाविरभवत्स्वयमश्रमेण
धूलास्यकर्मसहसैवाशीलाटस्तूनाः ध० ह्मा
पोटष्टष्टमपिचहयतोतिवेलमुदेलस्तान्मररस
स्ववमानदृष्टेः अभ्यास्तनपुरजवादनविभ्रमे
नोनंदिनःकरतलंश्रममाससाद ध० जेत्सक्त
नोविहृतशेत्यविपत्तावद्वाधाराजलास्ततिप्र
तवचोनुबन्धि तत्रद्विकारविचरारुतयापुरा

स्नात्वा स्थापितुं क्रमात् नोत्पन्नप्रकोपं ५२ स्त्रो
 नासिचर्मसरितो हृदहृण्यमानमणिबुधृषणर
 जोभिरुप्रकोपः बालस्थलेपिकतिलोत्तरुतेस
 वीरलोकपदधुक्कटिशेवलमोसलानि ५५ सा
 दस्तेदनचीर्णदोस्त्रिविकटधूरिगिपीदीभवद्गाले
 पादलनानिचालकविशान्नाशुण्णगणदस्थले ३
 त्यंजप्यनिदृश्यदृष्टलणगलप्रोमननामेवधू नभू
 यकरपालिचदहनशताविभावगोष्मेवैः ५५
 रोहदाराणाचारवाणचटनोत्सिक्तामिवानन्वता
 नेषामूर्तिमजस्त्रचर्मविसर्गसंख्यिद्यनेदीयसि
 वीमाजुहिमचदुनोघदरुणच्छायाच्चदाविष्कृत
 प्रौढाग्रेयशरप्रहारचहटादप्रेचिवलान्तरः ५
 ६ श्रन्तेत्येवदनायाजनिकरतलयोदेतदंश
 व्यथायाः पात्रेचक्रेथरौष्ट्वान्नतवसुथाज
 हनक्लेशमग्रेः इत्यनेषानिर्जगंगान्यपिचिर
 रमन्तदन्त्याधेदप्रेसरणा कोपादोपोथमाधू
 त्वयसरिष्टतनानायकानांभदाद्यै ५७ तत्र
 यद्वसंधराचुलकितागतिप्रतापानल प्रा
 ग्भारवसतासिवाहृदसितज्वालावलीलीया ने
 षोरौषकषायेतत्तणप्रदव्याजैनवीरश्रिंषा १
 दीपानाददिरेविचेतमसुरान्सेयन्निशायामि
 व ५८ नित्यद्रवह्लिकेत्यतिकरतलरानने
 मुनिरीतादीताकैम्यदिशतः प्रतिपादमवनेः
 पालिभिर्दहनने नेत्रकोपोपरकैः तयसमय
 मिवानेकचण्डाशुबिम्ब प्राडर्भावेस्त्रजेतोदिष
 दश्रभमिवाशेषतस्तेषांशः ५९ इतिप्रथि
 तः सहासमरुषांगणानोरणाविलासवलयाव
 लीशुखरितालिकैः पाणिभिः वनचसनवि

श्री.
क.व.
६१

सुखदृशतायां च कोचाग्रपि कुधा दृशिरे विरेत
रत्नतर्जनीका इव ६० इत्येसास्त्राज्यमापदिगल
दविरलस्वेदवारिप्रवाह प्रोक्षारहाभिषेकोऽव
अविभगवत्किंकराणो प्रकोपः हाः स्थेनेवारु
णिस्नातरुलितविततधूलतावेत्रदण्डगण्डाभो
गाप्रसादश्चतरतरमयोदुरमुत्सारितोभूत् ६१
इति श्रीकंदचरिते महाकाव्ये गणलोभवर्णनो
नामाष्टादशः सर्गः ॥ १८ ॥ ओ प्राञ्जलमरि
कोशेभ्यः श्रियंते श्रितकौत्सकाः इत्यमुह्यास
यामासुर्वक्रभ्रवह्निर्जैज्विकाः १ दृष्टिनाभर
स्वर्णमणिराण्डभोरमिभिः तैश्चरस्तादिवकरो
पटवासोजयश्रियः २ यद्वयत्सरुषानेषुसदो
पेकरपेकजैः हरसंसदिभीत्येवभिन्नयोपिचक
म्पिरे ३ ज्वलतावन्दिनापोभोरधिलोचनवेदिके
पराभिषेकेतेषांचक्रेनीराजनाविधिः ४ दंत
तनानितन्वानान्दन्त्यद्दृष्टानस्यदे क्रोथक्रिये
वसानेषांवह्नुभासमजायत ५ कानिस्तेषांचत
त्काललोहितायत्विषोदृष्टोः प्रभूदकोण्डसन्धो
चनाशोपेअनकृद्विषां ६ प्रकोपपाटलरुचस्ते
भार्गवगुरोर्गणः कृतघानादेवेत्येतमथोरिरुधि
रद्भदे ७ कोपायसमरोत्साहशोमिनेचमेमार्जि
तैः तेद्भ-रागपेटेस्त्वर्णेष्टुर्गपात्रमिवादिशो ८
अथदक्षिणमाधुर्यपाणिंप्राणितथेयेष्टुः प्रमा
थानांअथोचक्रेकोपकोलाहरंहलः ९ दन्ता
अभिः शिरःसिंघस्त्रानोनरस्यथमिभिः तेषां
मशोषतोरोषदहनंशमयन्निव १० दामत्रये
ननेत्रेषुलिप्यमानेषुनृत्यतो सासुख्यमेत्ययस
दांतिजसंविभवन्निव ११ शार्तस्त्रजयपजैन्यग

जितप्रतिनादिना स्वरेणरुचिरावाचामितिचसै
 रैमेरयत् १२ । तिलकं । वदनैस्तुच्यमानानामकां
 एतपरिपोडभिः आचांसनःसुवाकोयनवःप्रावे
 णिकोविधिः १३ अविर्हृदमुपोढोग्यसेतापम
 यवोमनः छायासुविरमामोतुविश्रान्तिमसिबी
 रुथो १४ उपलवजनस्तत्रस्थितिमेतिवियसिर्व
 ईशानेवद्येणयत्रऊशाग्रजलविमुखाः १५ दि
 एदीरमंतरेकृत्वायदधृदहितापदे तत्किंनऊरु
 तेजिस्रदीवीर्यसहितोपदे १६ शाईभूलतयोर्ला
 समज्जनेननन्कोटुषोः हरेकथेवासहतेविपत्त
 मृगवत्त्वषां मरतोहरविस्त्रस्तस्मितपुष्पास्तवेप
 थं कथंतत्वेतिनहेषियोधितोतनुवह्निषु १७ त
 न्वन्वप्रथमसेतापमनंतमरिसुभ्रुवां प्रश्यातिनक
 येवन्दिर्गण्डयोर्भस्मपाण्डतां ५ मखेषुब्राह्म
 णस्मासदानेसुन्देतिगण्डयोः दण्डायम्यस्यभे
 देचद्रज्यतद्विषां १ भास्वतोसीसहोदैत्यव्यने
 तप्रलयेद्विषां रुद्रांगलोहसन्नाहैरकांडजलदै
 रिव ११ अपियद्विषिसोअत्पादनहंसहसोनिधेः
 प्रतापोहीयतेसोयंवरुणःकेनसेह्यतो १२ वी
 रः श्रीरत्रतन्वानेकवन्धहृदताण्डवं पुरःसरागा
 धनदीमारणीवनिलीयते १३ कज्यतेवनेचि
 तसुसद्यःकोसीयसौहृद गतेपिमुञ्चतस्त्रा
 निहानिंजरुनैवरिणं १४ गतावेयदपिभ्रांता
 आतारैत्यारणाधनि कतिनामिलतामूलेदीर्घ
 निजारसुतता १५ स्वरास्तयापिभीष्मस्ययोष्मा
 कस्यभुजोष्माणः समोपस्रुकरुतासंशोथाम्नोद
 र्थवियेधिनः १६ यगलकं । इत्याप्याप्याय
 तप्रस्यश्रुतिग्राहेणतेजसा भगवन्तमवोचन्ते

भूयोपिस्थथालिहः १० स्वामिनस्तेवनस्तेजोभव
 नेवनेवतने नत्सष्टुरकवोटेस्तुप्रवेद्वरतिरस्तु
 ते १६ चलनेप्रचलप्रसृष्टकालकामस्यतेवयं ८
 समानेनदेशानसोर्द्धेप्राजामहन्महः १६ नत्रा
 न्मुदातचरितस्वयंसंहर्तमहसि नहिसेरभतेदी
 पोनिरोडुंरोदसीतमः ३० उदायकज्जुधिप्रेडदे
 तिभीजिहविभुंजि भूयोपिसेविभज्येतेकज्जुभो
 येनभूतिभिः ३१ तेजसातेजसान्देणमंगलमह
 मोवयं श्रीलितात्कीप्रसंपर्कदीपसापत्त्यमा
 स्मः ३२ नत्रकर्मणिनिर्मातेयत्तमहस्यगहिते
 यत्रनेस्वयमायातिभर्गमार्गएताहरिः ३३ न
 वोद्यागविद्यार्वगीकृतप्रप्यवदाकृतिः ३४ रथ
 दशामेतिशर्वसर्वेयसुर्वरी ३५ परंपराणंपरु
 षस्नषाययचिबुज्यसे सञ्ज्ञात्ररुणतहिसूनःस
 ज्जायतेविधिः ३५ नऊत्रत्वयिसन्नेनियनाय
 विरोधिनां हरःप्ररोहमभ्येतिगिरिणापलतान
 वे ३६ त्वयिग्रहासनतोमेप्रतिपत्तिदियतया
 प्राक्रामज्जवणाभरणमहीनोजायतेगणः ३७
 किंचिशात्रवसेहारेसेरमस्मन्महःकणाः त्रिलो
 केडःसहेतेजोभावत्वेवरिवस्यत् ३८ वाचासु
 च्छांजलिप्रदोवालेडुमुकुटेप्रति इतिवक्रोक्ति
 मिःप्रातामसूतदिविषङ्गणः शेषांचवोमयी
 मूर्ध्निप्रयमार्णासुपर्वभिः पुनरप्ययजग्रथ
 नाथोमन्मथमायकृत ४० पवमस्त्वत्रसंभो
 गरीयानुरीकृतः मयायथादिताथानसिद्धि
 शर्मणिर्कर्मणि ४१ सूतसूतश्रियेत्सममदैव
 र्थयसंस्वरः कैलासमिवसन्धत्तरथमस्मद्भरत
 मे ४१ ममवीरवसोहूरमास्वन्यस्यन्दनग्रहे ।

दिवांललाटतोमडुभ्रमद्भंगकालिकाः पर सु
 पर्वणोधिऊर्वाणाइवशात्रवमोजसा वचोभि
 रितिभर्गस्यतत्रप्रतिस्तुषोभिभिः ५५ प्रसून
 मितिनिर्णीयतेविमुद्रप्रतिबुद्धैः प्रसूनैकरो
 मुराणैः अधिगतधृतयः पुनस्मराप्राविष्टतद्वा
 ऽस्थितिमेनिरेमरत्न तेषांप्रमोदसुहृदोद्यसहा
 नदीनीमानोतेदेयमधिगम्यवचः पुराणैः वक्रमहो
 मद्भ्रवाभ्रवदयदेवनिर्मुक्तवैशमस्यत्वगिवावभा
 से ५६ तस्मिन्लोप्रमदकालहलनाकिलोकको
 लाहलप्रतिरवोकगभोरगर्भः शम्भोरदीनभि
 विषेणविषोपपोषमेगल्पशोत्वचटनोस्फटिका
 दिराजः ५७ प्राडुर्बहुभुरविहुरविपत्कलापसेता
 पपेअनविशेषविशोखलानि अत्रांतरेत्रिपुरदा
 नवविष्टपेषुसृष्टान्यारिष्टपटलेनविचोष्टितानि
 ५८ आसीदन्मृदुचापदण्डगुणतामंगप्रसंगास्त
 या प्रोडोत्पीडनभीतिलोलभुजगाथोषात्रुवन्या
 दिव भूसम्यादिनकम्यसम्यदष्टयगभावाककुसु
 मर अणोक्तमभतदीगतागतशतश्रुतिव्ययाम
 न्वभूत विस्मरेवेवेदितराडुशरीरशेषसंवादि
 ताडवनिवडवलत्वबन्ध आसीदहूरहूरकुवरे
 चक्रतामिहेनौर्विवाटरविसारिगभीरुरेष्ट ५९ गो
 र्वाणप्रतिपत्तपत्तलहृशामंगेषुसंसगिधिः द्यौ
 रम्भोधरवीर्यमाणरुधिरस्त्रातच्छटाविंडभिः वै
 थव्यसनाभिसुखसुहृदोरेजीचिरप्रेमत स्तर
 न्वाँनैरिवसांद्रऊंऊमरसैराप्रष्टुमालिंगने ५१
 सम्भोतानकवाहसैरिभऊलप्रोलासिताविर्भव
 लांपूलप्रतिवादिभिर्जनमनोभीहेतुभिः केतुभिः
 व्यामात्रुरुदयात्तरंगपटवीमाहूवद्विदिशा माज

श्री.
क. च.
६३

नेहदसाधसाकलनराभिर्द्वेकवेणीलिपिः पर ।
यावाधस्योरपिपिदधतामध्यमविष्णुवाहे दिग्धा
हेनोडमरिततडिद्वएवएकमेण प्रोकेद्वप्यन्य
रपरिभवाविर्भविष्णुद्वानो नाथस्थेयोविशित
शिविनोनिर्ममेपूर्वरंगः ५३ आसन्नेष्टडरनरा
पुरारातिवाणाप्रवरगडवीरौवाकतमावाशिखिर्मे
षणोपल्लवेषु हरोदेज्जलकविउलोलोल
लाकरालो वारेवारेसरिदधिपतिवासरेष्पुष्प
कमे ५४ आशोकेवपिथास्यतोस्वरपयंपानेह
रेषोभिंया स्वर्वाष्मासुकणश्रियोनुसमयेपे
नःतितौतारकः धूकंस्यप्रचलासुराजिरहुरि
इत्तस्थलीप्रतणं यासोपेवजिनीदरोदरपया
विंदभ्रमापप्रथे ५५ यस्यैष्टैःकटवीनपिष्टप
टलीदिग्दाहजन्मारुचि भ्रष्टादिःकरणीकरा
यितमयाकाण्डेचयस्योभ्रमः तस्यनर्गलडनि
मित्रकरणःकुरत्वमाक्रामनः चक्रेव्यामनिन्
तनैःकटलिकालीलायित्तंकेतिभिः ५६ पुरा
विशारवादिनाप्रथममेवधुमीत्वरो विकीर्णा
द्वसर्गोताप्रपगतोयपथिधरः रुरोथरुधिरे
धरामथिलसन्नडिन्मडल प्रवेण्डरुचिनाडवत
एविनिर्मितापन्हवैः ५७ तैर्नृत्यत्सुत्सुपादाव
गलदविरलालज्जकोचातुकावैरस्त्रासारैरपारैः
पिदधतिवसुधामनुदीभोतिभाटो पिंगाप्रोगप्र
णालप्रविस्तररुचिव्यक्ररक्तास्वरीत्या देत्यसौ
लाचनानामपिववृष्टुरिवश्रेणयशोशितानि ५८
प्रत्यगोत्पातवातास्त्वचिमुमुचुरिवापारसेगारपु
रे हरेदिग्दाहसाहायकवदयनभोदबुद्ध्यहमा
सीत् वर्षासुगिवप्रगन्थादितिजन्मगहृणापोडया

मासनासामन्यपन्नायचापुद्गलमशिवशिवावाशि
 नैः श्रोत्रशूलं ५५ सेवायै समकालमागतवतां च १
 सामान्यनामपि प्रत्यासतिगणेन योजनिष्ठैरेवं
 सपर्वद्विषो सारिष्टेषु तत्कालजसुमाहासा
 तपवाभव तत्कालप्रविभक्तकालसमनःसम्भे
 दन्तमाग्रहः २० पतदविरतरक्तवर्षविंडः व्य
 निकरनिद्रुतचित्रवर्णपत्रैः रुदितिनयनयोः १
 कालप्रुष्टै रजनिनंदैर्यपरिग्रहस्यकम्पः २१
 भृगुपतिविजयायेवात्तगाढाभियोगः पथिष्ठ १
 दितितनूजाः सञ्चरंत समेतात् अधिकरुथिर
 वर्षारम्भतः सम्भृतास्तु प्रविदधरवगाहं श्रोणि
 तोद्गोणिकास्तु २२ प्रार्ताः साकर्मिवादेवैसि १
 कतास्तत्रादिरिडम्बरा दालन्यास्तुथरोत्तराग्र
 मवमहर्षमृजोराजिभिः यत्संगेन विनापिनिष्ठा
 लजलक्रीडावृत्तिभ्रमं पांसुस्नानमसंन्यवेरि
 कटकस्तम्भेरमाभेजिरे ३२ धूलौ हृष्टिभिरप्य
 रिष्टपिष्ठुनोत्सेकानिरेकेभव हृरासुरतिलोच
 नाभिरसुरस्त्रीणामरीणोगुणः नोतो बद्धु
 निमिन्ननिमित्तानेकानिद्योरादिशो दर्शदर्श
 मवापियन्त्रवनवत्रासव्ययामासिता तन्वन्वा
 मपमंगमगमविधिं लन्मन्त्रयोदक्षिण स्त्रीगा
 त्रक्रमणक्रियासुपनेतापूर्वार्थनारीश्वरः सहारा
 नुगणप्रपंचितहृदुवांरलीलाधितः कम्पादा
 नवविष्टपेषुकमपित्रासप्रयासंव्यथान् २५
 उद्भूतैरुनिमित्तैरितिदितिजप्रुशोपातसेचारवर्षा
 प्रोरभेप्रस्तुतानैरिवविष्टुलविपन्नैरुत्प्रेयो
 गा किञ्चान्यन्साञ्चिकायत्रिदिवपदन्तुषास्वर
 मावासवीची सद्योभवार्थविसृजतसुभपिष्ठ

श्री.
क. व.
६५

नवहस्मगलालिगनाति ६६ इति श्रीकण्ठचरिते म
हाकाये गणेशयोगवर्णनो नामैकोनविंशः सर्गः
॥ १ ॥ अहमासुरप्राणपणपदारेहातीरिवादी एष
तात्तत्र प्रारयेप्रारभतात्तयत्तमथारयेकर्त
समर्त्यलोकः १ ततः स्वयेतत्रसुरात्रवन्धावसे
धराकृवर्तांप्रपेदे दधत्यथोडम्बरलम्बमान
रश्मिप्रियस्तंगभुजंगभोगान् १ जहृर्णिरोत
स्यनिसर्गदीर्घाजवापदेसंचदितास्तदन्यः स
चेतानांनकरंयागसचाद्यासेततेवौतकमेवते
नुः ३ परस्परंदिक्कुरितानपंकयोगादिवा
स्त्रेषविशेषभाजः ततः परीवारपद्येयस्यसु
मेदिशश्चप्रतिदिशश्चजम्बुः ४ आस्वन्यते
स्यन्दनमिन्दुमौलेववृथतांतात्तकपृथमागत
सपांडुकम्बल्यवलासितागोनोरप्रयद्दीधिति
भिर्वधूव ५ तस्यात्रकषित्वपरिग्रहेणग्रहेरु
पांतस्थितिराललेखे द्वाग्वासवावासनिवासि
नेतव्यालोकातापोषश्चभात्रवन्धाः ६ धर्माद्य
कामैः समुदायवर्द्धिसूत्रत्रिरेणस्थितिरन्वरो
धि देवः प्ररोयत्रणशाकमौलिस्वयेसमोत्तप्र
तिष्टविष्टेषा इतस्ततस्तस्यपृहीतवन्धमध्या
सनेमोषधयोधिजम्बुः प्रक्रान्तचक्रक्रियरावि
राजतेजोवपूढेरथिद्रुजभासः ७ तस्मिन्पते
गत्तपादाभुजगौरयोगतासंगतिमप्रहीष्टां १
यद्वाप्रभावादिवदानवेन्द्रस्तापेचजाज्यंचमा
हान्वधूषन् ८ एकत्रपदेरजनीतमिस्त्रांत
स्योपरत्रास्तदिनप्रकाशः ताभ्योसमेभिन्न
नेत्रश्चलोकालोकावलस्यप्रियमारुरोह ९
तस्मिन्मिथः संचदनेनपक्ष पदग्रहान्कववि

णिस्मरारेः दिनस्पष्टपंरजनीविवेददिनेरजन्मा
 अचिराच्चरित्रे ॥ तस्मिन्निरेज्यं गवत्समूर्तिमा
 वंत्समेवर्तकवारिवाहः उद्वकयेतो निविडुंतडिदि
 रकोडपवोडमराः पताकः १२ रथेवतस्यदिवसो
 दिशाचष्टैर्ण्डुसुस्त्राचटनाचजते इत्येविरोधेन
 व्रताविलानामन्यान्ममहेतमिवाविरासीत् १३
 चित्रकयेचिक्विलनोदलेच्चिसंवर्तकोध्रेः स्वचि
 त्ररेवा तदापितेषातदशेषतोहियगोतमेवावु
 बवन्त्यरूप १४ तदापिशिषेयगवत्सभाजासभ्रं
 तवल्पोतमहाचनानो वद्व्यताराभिरदुरेयागा
 नलादरीयकरवात्रुकारः १५ तस्यप्रशस्योया
 गतोप्रपद्यघोरच्यतन्मन्मथजिद्वयस्य पुरोवल
 दिः प्रलयास्तुवादेनिमृज्यमानोवतडित्कराग्रैः १६
 तस्मिन्निमानेनयनावरोधेवेयव्यदीत्तागुरुलाच
 तस्य धुनिश्चुमेथाचवधृवशस्यामम्यवसमेत्यस्थि
 तिसन्नितिभ्यां १७ विद्वन्मयश्चुस्वितविस्त्रुलिङ्गे
 धुमेभविष्यत्सरजिस्त्रोप्रः विचित्रवत्सत्वमियाय
 तत्रतारावलीदंतुरमेतविदे १८ फेनच्छलानीत
 चरेषुर्वाभ्योभरेणपीयूषमिवोद्विरेतः शक्रः प्रवे
 ताथनदोयमश्चतस्मिस्थितिं धर्यतयाववन्दः १९
 विगाहमानस्तुरगतमिदः साकृतप्रश्चुः अवसालु
 लोके यमोच्चमूर्तिददृशोत्तवाहवाहद्विषारोष
 कषायितेन २० इत्तावधृवेप्रवणोतप्रोतेविलो
 चनैरश्चुविजवेन मोहश्चरस्यन्दनययतायेह
 याकृतिः किंपुरुषाथिराजः २१ सावतिसुतिर्व
 हलोमिहानपीनावलीछंदयदंगमंगे प्रपायति
 वाहनत्रुर्वभारनिजाधिकाराण्णुणशरीरे २२
 तेषुप्रवेवाहननूभवत्सुधयात्वसिद्धावधिकामि

श्री.
क. च.
६५

लाघः शेषांगमप्यस्य भवे विधातुं हयाननो वासति
राचकात्ता १३ कृद्ः सिनीवाल्पयतत्रयोक्तृपेण
राकांशुमतीवतस्याः तदश्चयिन्वेचनतश्चकोरान
धृत्तमञ्जुदिकयोप्रयागः १४ निरत्ययसत्यतपोयै
कर्ममयेः स्वयंरश्मिभिरावभासे सविप्रलम्बत्रतो
लोपहानिकौसीयकृत्तद्विषतोवधूव १५ प्रनृ
रुद्रात्रिग्रहकृत्तसतस्य भास्वात्रयः कोपिवेभोभवस
रश्मिप्रकोटैश्च त्तरात्मभिर्भिः प्रकाशालत्मीमल
नात्यरेषु १६ सर्वेषामनैः पवनोपदेशाश्चित्रैः पता
वासिचयेवभासे उहीपनायेवशिवाश्रणप्रेर
नेकाकलोलितनालद्वेतः १७ तादानवन्पादव
नाशानायमृत्प्रनृत्यद्रुसनासपत्न्यः कम्पेदध
स्तस्यचवेजयंत्यः स्त्रोतेषुवेरिभ्युद्रवप्रदातुं १८
नदंतदिन्द्रययविद्यदौचैरसोचमेणांकशिख
स्पपत्रे श्रद्धवर्गदेत्यकवन्धवहिनृत्तप्रवृत्तेसमा
येशशेस १९ सोमावहृलोयजमानमूर्तिरुपोढ
मन्त्रभिगवान्यरेषु आसादिनास्तित्रपानोद्यसद्य
स्तदेदिवांशस्त्रसंवीचकार ३० एकत्रनीतोदि
शिर्शोकरस्यरेद्यपरिस्वल्धरासमर्त्यैः योत्रस्य
दंडोन्यपतत्सपवदैत्येषुनूनेववसासुनीनो ३१ त
स्मिन्यरिस्वल्धपदेविमानेदेवस्यावहंगविभूष
णस्य प्रन्यासकाष्ठाश्चकालरुद्रोचणैश्चरश्चप्र
यणोवधूवः ३२ गवोदयवायव्यो गवस्तस्यैकपा
सेप्रणयेववन्धु अराभिराचारयमहोमयाभौऊर्व
निवापोगरुचास्त्रहोमे ३३ तस्येतरश्चक्रमरुतिने
नप्रः स्मरेणोगिरसासुनीनो सुरदुहामैद्रपदाधि
रोहेसदैवयत्सेनतिरेतरायः ३४ अराः अराणैः स
हसार्थमृदिसामान्यसामान्यजवेववलाः विलो

कथं त्वास्पदसस्तेन वक्राणिय त्वत श्रुतो विधा
 तः ३५ सहेति होसैश्च सहेति होसैर्धनेषि सोदे
 कवलद्वष्टं विष्टेष्टतिष्ठामथि शायतस्यार
 ताभरतोतिमहत्त्वम् ३६ यासोपादीरेय
 दमेतरात्मावाक्यं प्रमाणं परिकर्ममार्गं विदुः
 खालेकराणां गिरस्तास्मिधे विरतत्परिपासं वृत्ति
 ३७ तत्कर्मसाहायकसामरस्यसारस्वतस्यावद
 योरसस्य प्रउदेषोत्रप्रचलदंशमपि प्रपद्य
 याविदथ सुविद्यः ३८ पञ्चवसिंथं च मदी
 यं च मुक्तां किलैकत्र सदा च दंते यस्मिन्मिथ
 स्त्रीण्यपि कारणानिययोस्तस्य प्रणवो मुखत्वे
 ३९ सितासितानर्गलपक्षजालक्रमेण रोहज
 वतारतस्याः पृथक् वत्सन्निधये धिचापं संवत्स
 रोमत्सरिणः परेषु ४० चायेतदध्यामनेनाहि
 मेतश्रीष्मश्चिद्योभाष्मनयाश्रणस्य प्रागेव सेवा
 व्यधितेव भाविष्टुषं कसोमज्ज्वलने प्रभावः ४१
 श्रीनाथकस्माद्यकतामकोडचं एडकुयः खंडश
 शाकमौलेः प्रागेव वाहो एडजपत्तवगगत्यावि
 राभ्यस्तद्वाललले ४२ शौरिः शिरीभूततनुः
 पुरस्तान्निमप्रमग्निविभरोचकार विनिन्दता
 स्यापि हतात्सुरते भरे प्रभाणामिव कोस्तभस्य
 स्यारत्नरस्ताश्चतशः शारस्य स्वाहा ऊहं चः ४३
 लेशिखानो यात्राप्रसंगे व्यधिते वशं भोरव्यज
 नेराजनचेष्टितानि ४४ सोमोपिसोमावभृतः
 शारस्य प्रोद्धाकयामास निवासमग्रे विलापि
 ताभिसविधाप्रियास्त्रास्वयाभिराण्यायितजी
 वलोकः ४५ स्वान्निमन्हाय विद्यधमानमग्रे
 विष्टुण्वन्नवलीङ्गसामः नन्तशरः पुलकरस्य

श्री.
क. च.
६६

66

मन्योपराणि पूर्ण इति तामिधेय ५६ विधः स्व
येसायकतामिधेयविधश्च तस्यायपुनरितिलिख्य
प्रस्तानिताभ्योनकयंपराणि विधस्ततासेस्त
वमासवेत्त ५७ सर्गप्रसंगेजगदेकजिसुवि
लास्थितिः कर्मकिलप्रणीते ग्रहोपराणोच
रितेतेतेषु यन्तोपिसेहारेपुरःसंराभूत ५८
यस्यास्तिवेज्जुततयाप्रसिद्धिस्तस्मिंशोरपंचश
रोतकस्य चक्रशशांकेनइतापातमेपानक्रि
येवससुधारसेन ५९ अद्वैतमूर्तेविशिष्टेन
ग्रामोः प्रसुमशीतांशुइताशनेन अतन्यता
न्योन्यविरोधभाजोरेकत्रशीतानपयोनिवेशः १
५० यस्यासिनाश्रीरधिकाल्पपीटमाभातिमू
योचभुतार्धचंद्रः ऊर्ध्वाक्षिराहद्वहेतितस्य
विभोः किमस्तोतरउग्रहेण ५१ इत्यंमुज्ज्व
चहविभ्रंजचविभावरीशोचविधायशस्त्र मू
त्येनैरेवनिजैस्तयासावाक्रीडदयः पुरुषोष्टम
तिः ५२ कालेचकामेयदाप्रसूयकाकेक्षितेरे
वतिरश्चकार एकस्यलोकत्रितयैवकजेतरस्ते
नदानीकतरद्वभूव ५३ यस्यासकृद्वैरववि
ग्रहस्यलोकत्रयाश्रसरसोचहेला तिस्रः पुरस्त
स्यपुरापकारेकोनामसरम्भथराधिराहः ५४
शिरोविरेचस्यनखोचलेनमृणाललावेकि
लयोललाव चिक्रीडसस्यन्तनवारबाणबाण
दितेत्रक्रिययापुरेषु ५५ अथासीनोरथमा
वितयस्तोत्रनत्रप्रयोग व्याघ्राशेषात्रिटशावद
नन्यस्तेनत्रिभागः देवोरेजेतदनुदनुजधंस
दीवैकमत्रे तस्मिन्काले शिशुकुपुदिनीकोत
लावावहलः ५६ भस्मानभ्याहितहतनति

सत्त्वार्णमार्गएत्वं स्वीकारेणप्रसूनविनताका
 एतसारल्पयोगाः शोसन्नदेर्नियतनमनेचापदे
 उत्तमये मन्येतस्यत्रिभवनप्ररोः शार्ङ्ग्याणिर्ले
 लजे ५० अग्नेकृत्वरिचक्रयोदिनकरषणामाभु
 जेगोचरे ज्वालासात्वनदत्तवाहभगवानादृत्य
 धामत्रये यत्रत्रापिपुत्रयस्यकदनादेष्टत्सल
 वास्यदे त्रैलोक्येपिनिजेपाशोरचयित्तं सोभूदि
 चित्रः क्रमः ५८ देवः स्यन्तर्नामिडः शोखारिमणि
 सेसोध्यरुह्यन्नतः सर्वांगीनभुजेगमएतनकृतायः
 कंकटोदकनः त्वंगतंगतरंगसंगतशिखागंगा
 सुष्टराहित प्राडर्भूतशिरस्त्रभंगिरथिकप्रक्रान्त
 वीरव्रताः ५९ आदृष्टस्यदृष्टाभिमानगरिमप्र
 स्यन्तः स्यन्तर्नामिडः शोखारिमणि
 नामावशेषादिषः दर्शदृशीमदर्शदाश्रितजन
 नेकालकृत्तंगले लोहोरस्यदशंकयाधृतनवा
 देकंपुरोद्गोहिणः ६० अक्षरत्तनययिहृन्निमधि
 कावाप्ताप्रिरथिमप्रहादासीदन्निविडश्रियेहृत्त
 दृशंप्रोथदृजोउम्बरैः यः पद्मेविधृतप्रथंरथ
 मिवाध्यालेसदासूततां सूतेकृत्वरिणिप्रभोः स
 मनेनात्सयोअतोनाकविः ६१ कौत्तहलंमन
 सिक्कस्यनसद्यधत्तयास्मिन्परोभगवतः पुरणा
 सनस्य गवंचत्तर्वदनताधिगमेनधर्षपालीव
 सारथिरपिप्रथयावकार ६२ वित्रेणारिदृशा
 न्वभाविजशृहेवाणारिणावाणता प्राप्याश्रेस
 रतामयाभिवहृतेदण्डक्रियासामभिः नासीव
 त्वपरिश्रहेभिनवनालेभेप्रराणेः रहतोस्मान्नि
 स्यवेदसोभगवतः पत्रेपुराणारियोः ६३ कौ
 पात्यादलिमाकपोलियगलयः प्राडरासीदिभोः

श्री.
क. व.
६७

सद्यस्त्रिंशजगामयामनिचनेभलाग्निनेत्राविषे
उलोषासितदन्तशृङ्गकुटिलसूत्रं त्यागासचये
किंचान्यत्रकटोत्कटाश्रुजटयः सामान्यमानि
न्ये ६५ अत्रनिवर्त्यसंस्तवकसलिलप्रचः स
ननस्य प्रस्थानेविचभर्तविधरपुरपरिलोषरोष
प्रहेण सिध्दत्वेवैकनप्रतिभटतडिनस्तत्
णाद्वयमानः लघुहृन्मोरीपरिवारकरणा
रंतरंगोवधुः ६६ । इति श्रीकंदचरिते महाका
व्ये रघुवंशे नानासविषाः सर्गः १ २० । प्रया
भमित्रीणामवेत्त्यशर्वरोऊहं भलेत्वाभरणोग्रा
वली इतस्ततः सन्नहनोद्यमक्रमादनर्गलया
ष्टतनामगाहत १ नवैतानकंतद्विदल्यवेरिणे
भवस्वीरैर्यदवापिमंगले चर्हीयनीतस्यदिसा
जगत्पतेः सर्वारभद्रादितपवपप्रथे २ पुराणा
पीलोविजयापिनाकिनतथापिसेवन्मयतिस्त्र
तश्चमूः तमोसुमात्रेणविनिज्जितोरवेः प्ररोक
कानैरपि किंनरीयते ३ असेर्मसुवैरघल
वर्मणागणो महाकालइतीदृलक्षणः विषेक
दश्रुङ्गटिकांतिश्चसहिषेखनास्त्रोपधिकोधि
कोदधौ ४ प्रयाणभैरवाणैर्येनस्वनस्यदोमि
भिर्न्यतिवाहवहिणि उपोद्वादाः शरभ्ररवो
हतः स्वमासनस्यैविशेषकौशले ५ कृत
प्रयाणेप्रतपवगच्छतोमभूदनद्यायसनेगजात
नः प्रचसल्लोहिपदेपदेगलत्रदीयदानत्र
पंकिलेपथि ६ तमस्यदीनेष्टतनारजोमयेप्र
भोः सगच्छन्नुदरमिडुनदनः सज्जम्भसिहूररदोऊ
रखलादश्रुदिवाग्रेभूतहस्तदीपकः ७ वहन्ति
लालप्रतिनालवृंतनोसमस्तपुतन्वपशुदविड

भिः बभूवदृश्यायसरित्स्नोयतापयिप्रयाण
 अमवैशमसिदे ८ विलोलकर्णोचलमारुतो
 इतस्तुजप्रसिद्धरजोविह्वलिते सवीहित्वत्स
 नद्यंतगतकथयविडम्बितयतिःसलोचने ९
 करीगणानांकरवालवलरीततिःपरेषामदिश
 द्विषद्युथो उपीयषीजगमनोतरेगिताहरस्यक
 एरादिवरधिमसंहतिः १० अनेककोलाफलके
 लिविल्वप्रतिप्रताकाफलतोजगाहिरे अपास
 मोनःप्ररतोप्ररहिषोदिशःप्रणोत्सवमगलेवि
 व ११ प्रयाणलीलावसरेपिनाविनोविह्वलितो
 वेगनिरजुशोदर्शो प्ररसुमोलौचस्यपर्ववाहि
 नीविनिद्रकोलाहलतामगाहत १२ विलास
 पंकेरुहसौरभापतदिशाल्लुप्टगावलिभिर्विरे
 सिरे क्लृप्तस्यसारंगदृशोपिनोच्चसत्त्वपाणोर्वि
 रिवपाणपल्लवैः १३ पदेचुचुस्वप्रतिविविना
 विभोर्विह्वयिनीसास्यदिकाद्रिसावृष्ट अयेत्यरा
 तिततिनारतस्यतःप्रभावतोनेकशरीरतामिव
 १४ निनायसायंडरमिडनम्नोवतस्वसेनास
 पिदोस्त्यपुडतिं उदीयमाज्जायदितानसौरभं
 गमोविददौकुनकस्ययोपिनः १५ रेवणभीर्यो
 वननादवन्धभिःशीलोविशाखस्यनटत्वमा
 ददे प्रवापिशितामिवतन्ताणयताद्विषन्कवन्धा
 प्रपिन्तमादधः १६ धृतरथोगैःस्फटिकारणै
 पलप्रभागातिविभिन्नगाधसु रथाःपरेषाम
 पितत्रभेजिरेविनिद्रचंद्रार्कमयादितामिव १७
 प्रहोमहोदैत्यजनाभिषणनेतदीचरस्यावपमसि
 पप्रथे रथोगसूतीदिनकान्तिशाकरोविस्तृतवे
 यत्प्रसवेसमजातः १८ उपर्यहीन्द्रोनिविष्टास्व

श्री.
का. २.
६८

स्वपृष्ठं वभौरथात्सातदयोवसंधरा प्रयास्त
तन्याददशेंडसूर्ययोरोत्तराविश्वविपर्ययोभ
वव १९ हराहृतिर्यन्त्रयकोपिमत्सरात्करान्ति
कृष्णोणदृशोभुकाचले जवेनगत्वापिमनाग्व
तावशोवभूववीप्सावलिताथकन्यरः १० हरो
त्वाकाकञ्चनकोतयारहः कृतावपूहाप्रतिभु
क्रिसिद्धयेनिमज्जतत्सर्वरसामृतद्रुदेवान्नरी
नेसहसैवनाशकैत ११ चवालकाक्षित्परितो
षविहलैःपदैःप्रवीरोधुनधेयविप्रधः स्ववह
भायानिविशवपूहनादवाप्यपायेयमिवाथ
रामृतं १२ विजित्वरःसत्वरमेविचेसिधेनेवे
त्पन्ननौत्रिदिवेस्तसंस्तवः इतीरयित्वातरला
यतेक्षणाकथोविदाप्रष्टमियेस्रवल्लभा १३ प्र
पद्यनाकेकरवालवत्सनासुपर्वनारीःपरि१
प्रमिच्छसि नतत्सहेतोहमितिप्रियोन्ययानि
रुध्यतेष्वाकलुषात्तरैःपदैः १४ हरोधका
विहृयितेततोस्तुभिः पिपीयमानाकुललो
चनाभवत् उपाशुनिर्गन्तययोसंसेयतेतदंत
देवीररसैककिंकिणः १५ हरात्प्रयांतप्रिसंग
नेतराविभुचनेदेन्यमुविविलाचने मित्रासिता
पागतवंगितोअभिज्जगापरकैननवेनवत्सना
१६ अशक्रवत्पत्तरसेतराःप्रियान्विमोक्तमिंदी
वरदीवेदृष्टयः प्रत्नष्टुःसाधमगद्गदैःपदैःक
थाविगयात्रुपयोगिनैरपि १७ परःप्रियायाः
प्रतिभुक्रिलालनाकृतेस्थितोप्रेष्ठज्जगत्तचेतसः
सहृपमंखनकृपाणारपिमभिरणोरवापवविया
गजेतमः १८ विलप्यमानाननमोजसंकर्तौःज
यप्रियसंवननैविधेरिव स्थिरात्रुगगात्रुनेत

त्रयपराः स्वयंप्रियंवामदृशोऽनुवचुजः १५ सिता
 तपत्रैः शवलं विदिद्यते विकोशं सैन्यासि विस्तृत
 रमहः रथो भवन्त्योऽविशेषसुधभिः सहेवपाता
 लतमः सुसुद्धतां ३० वदथि नो वीरुधिगुच्छविप्र
 मोभवस्य वप्रेयवलोसवारोणः अनेकानि सुंश
 गभस्ति संस्तुवा दवाण्डविस्तारितपस्यदेरिव ३१
 प्रभोः प्रशदिष्यवचोधिदेवताव्रतप्रथामातेवतः
 पिनाकिनः गणैर्विवर्द्धवद्वातलक्षणप्रक
 र्षपवानविधिक्रियात्मभिः ३२ नवानकधुर्जरे
 लाभंगिसंगभिर्बलोकिसेनातरवारिदुस्वरेः वि
 चेष्टितं पत्नरवेत्यविश्रती विश्रुषणं कालभ्रजंगसै
 रिव ३३ सुगोकमौलेव्रजतो वसत्यधोरथांगता
 भाजिपते गमदले प्रसून द्रष्टुमभिरुस्मवारोण
 प्रपञ्चितच्छायमपर्यययभूत ३४ जगत्प्रभोः
 पांडुरसुलवारोणं प्रपञ्चितच्छायमपर्यय प्रतिष्ठिया
 प्रदं शिवदेष्टानयोपगतवद्वितीयपुणैर्नुयिया
 शिखिन्दुना ३५ त्वरां शिवद्वैसमसमिकस्थितौ
 रथेवधायां धिक्गर्वदुर्धरः शरेभवन्मूर्तिमवे
 त्यशादिगोविधं तदोभूत्सुनरुद्धवद्वयः ३५ १
 रथरथानाकसदासदाकुले प्रतिष्ठमानः सपि
 नाकधन्वनः चकारचक्रत्वज्रषोण्यदोमुद्धर्ति
 योगसूत्रं नपदेविवस्ततः ३६ अरिष्टमन्यत्कि
 मनोपि सुगपता सुरदिषां यद्गगनाद्गसंगीति ३
 येविभोरार्तं रथांगत्पयोः सहोदयोभूत्रपनेण
 लतणः ३७ तदासदः सन्दनमिडलक्षणस
 द्यावशेतानुवधोदिवः पाथि यथागणानोर
 एतारणस्य नामनोपि पञ्चासुरतामशिप्रियेत
 ३८ रथांगचंदार्ककारप्रसप्रहप्रसकपीतान
 पदेन्यहानये गणोगणानोरपत्रपाद्योः स

श्री.
क.व.
६६

६९

पौनरुक्तः परिहृत्योभवत् ३६ अथमं एतेनेविद्य
निपीडनस्युदहिलासमुक्तामरत्नरेणुभिः म
रुदिकोर्णैः कटैकाचत्वपारजोस्तज्ज्योमगता
मिमोचम् ४० मासोमार्थशिरोमणौवगणितैः
शास्त्रैः कृतालिंगना भंगिंप्रापपताकिनीविप्र
वधः वैधव्यवेत्तवधः श्रावृष्टैरिवीरलोकक
दनानंताभियोगांतक श्रीशशाहललायसंहति
हताभिव्यक्तसंगश्रिये ५१ द्राक्तातास्मिस्मय
रसज्जषामन्यशांतिसुराणा मेवंसन्ध्यामनस्तन
वतस्तज्जनीवांतकस्य तत्रैकैकागिरिशाकटकै
पाषंडानांकरेषु श्रासम्भामव्यसनश्रुताससा
दहिषत्सु धर नासीरपाषंडभट्टेषुतताप्रतौली
लोलौकतासिप्रहृष्टादथिदृष्टवत्स वामश्रवः
पुरपरेषुभवन्नुकांटेमग्राभियेवनिजवाष्पजल
द्रुष्टेषु धर वीरेस्तस्यप्रकृतिचपलैविचजैत्रस्य
शाम्भोः विस्वभासूत्रिनवननवोपलवेष्टेति
केषु दारस्त्रिष्टाररप्रुटतद्यानाप्रराणांपुराणा
प्रयोस्तीलदृशद्ववधुर्भीविमौ प्रहेण ५५
श्रावृष्टमन्त्रभट्टेषुभालशपाश्रुमौलेर्वलारेति
कं त्रासोद्भातिपिथीयमानविकटद्वाराप्रपट्ट
स्वनैः दुरोत्तिप्रभुजायमानतनुभिः सीमन्तमा
नाधजै रत्रयएणुदैरयन्निवपुरस्तानकमेहेति
णा ५५ विशातिपाशिकलाशित्वलस्यसैत्य
त्रिप्ररपुरेषुभयेकदैतरेषु धजसिचयचयोपि
वातधृतोरभससिवाचवसन्तलायनाय ५६
शाम्भोः सेनापट्टहरतिनाडस्वरः कम्प
शोकयाजनिमत्तदिनप्रकृयासादधानाः य
स्मिन्नंतविशतिरेतिजप्रोयसीनोनधुयः का
र्णैरुष्टप्रणयमप्रुषः शोखरीन्दीवराणि ५७

विशद्विषासैत्यकप्रवृत्ताणिहेला वलत्तपा
णकिरणस्यतापिहितसंजचन्मूर्तयः प्ररःसर
विरोधिनाप्ररधिरेचिरेणानने स्पृशेत्प्रवृत्त
त्तणव्यनिकरेणकालघनः संमस्रप्रवृत्त
त्तलेविचटनेकासादयेकावली श्रोत्राभ्याम
णिकेलकुंडलयगेविप्रपदूरयै रथेदा
नवसुभ्रुवोहरचमूनादश्रुतौपप्रथे त्रासेनै
वभविष्यदत्ततद्वृहद्वययोगक्रमः ५५ वा
णोभूतभुरारिवैरिणालसन्मरुपपथ्यस्थिति ।
व्रसणागतवत्सुपोढसुदृढादोपेप्ररहेविणि
श्रासन्नेतदनीकिनीपरिकरेसद्यामरदोदिणो
लभन्सन्नामुदस्त ५६ः सहरेजोरोहत्सुभ्रु
भवत् ५० उद्गच्छदस्त्रिदुरकस्यपकेतवेरिड
वोरसैत्यजवजःपरिरम्भेणन गेण्डस्थलीषुप्र
रविष्टपसुन्दरीणोजतेतरोविरदपोडिमसुर्व
रंगः ५१ इत्येसैत्योथरित्रीथरवरडुहित्प्रा
णनायस्यतस्मिन्नासन्नेदानवानोप्ररिपरि
हितनामाससाटप्रसादः येनाकांडप्रकम्पाऊ
लिततनुलतः पारणारिस्रवतः स्वासैनेवोप
भुक्तादथरधिकतरोस्वदरोमाचचर्चो ५२
इतिश्रीकण्ठचरितेमहाकाव्येगणप्रस्थानव
णनोनामेकविंशः सर्गः ११ ॥ ॐ श्रुत्यक्तस्य
प्रवेरिणोबलेसर्वेताप्यभिसरन्तरः प्ररीः म
न्दिरोप्रसहसैवजतिरेगाहकोपपरुषः स्मरदि
षः १ अप्रयत्नवतिचन्द्रोखरेबाणमग्नि
मयमप्यनोले सर्वमेवदितिजानिजक्रुधाद
समान ५३ तवोवतास्थिरे १ पश्यतांस्मयरसेन
दोर्ध्वगेचिन्विताताभुजदयोसवत्मानि सन्द

श्री.
क. च.
३०
७०

होतुं गलग्रहोच्चसत्कालपाशकरिणं प्रपेदिरे
३ जन्ममाणकदुकोपदारुणास्तेरुणारुणमु
त्वन्विषोभवन् कालिनेर्हरशराग्निभौतिनोर
क्रचंदनविलेपनैरिव ४ नैकतांतकरपाश
पन्नगस्यारितस्फुटफणात्सुशोणकांतिहनुव
निहृष्टयोदृष्टयोमुमुविरेसिषष्टिषु ५ निर्ग
मान्मुखरसाजलीभवद्विष्टगम्बुरुहद्विभितार
व विभितारुणाविलोचनास्तदातेरवाहित
खड्गयष्टयः ६ श्रुजटेपरिणतेरुपागतानि
जिहानवदृशात्वतामिव वर्धमानहृदरोषर
धरैस्तेक्रुथडथाविरेसिवोरुथः ७ कस्यचित्
रविचहृनस्फुटत्तुहिमाप्रविवरेवरक्रुथः ८
त्ताग्रसनलालसांतकव्यात्तवक्रजुहरायिते
दथो ८ कोपिकोपतरलाग्रपाणिनाचहृनस्य
टयन्नसहृदेसमाहले गंतमेतकप्ररंपुरास
येनिर्ममेपटहृताडनामिव ९ वर्तयन्नरिक
रेणकश्चनत्रश्चन्नायपरिपंथिनेवभौ आत्मा
नोयामपयप्रहृत्रयेसेजयन्नवरथाक्रियामिव
१० हृन्नतःकरयगंमिथ्याग्रतःउद्गवाचितनधु
मरेखया प्रापिकस्यवनबंधनोमुस्वप्रेतरास्य
हितस्योत्वलालिपिः ११ कस्यचिद्वप्रधितत्ता
स्फुटदृष्टपूर्वेजरद्वज्रणस्रजः सत्वरापसृति
सिद्धयेवद्वद्वारविभ्रमसविभ्रनाश्रियः १२
मेडलाग्रस्रकोशरुकोटरात्केनचिद्वणरसेन
कषिता कालसूत्रपटनेवसर्वतस्तन्मरोविभि
वरयतात्मनः १३ केचिद्वसुमित्तचमेमाजितै
रंगरागकसृणोरितस्तनः तस्मालिद्विरचिराद्
लिप्येष्टवरगमसृजामिवास्जन् १४ कोपि

पाणिपुत्रतवद्वेतेजसां निरुद्धैः तणाचिनिन्दुतान
नः सिंहकासनकवन्धलेकयाभास्वनः कृत
भयोद्यभास्वन १५ कोपपाटलिममेविभक्त
तानीयमानश्चगण्डरेवया कस्याचिद्वदनतः
अमाम्बुनोदुम्बरः सचुस्त्राणोद्गमगल १६
नेनतेचप्रपिलोहनिर्मितैर्वत्सभिः प्रकृतिमे
चकावधुः नूननाम्बुधरराजितोजनत्माधर
भ्रमपिधानबन्धवः १७ कल्पितः शिरमयो
मयोप्यहोस्वदुहांसमरचेलसंचयः कोपपा
टलविलोचनादिषामंतवद्यपदनामिवापदत्
१८ मृत्पुत्राहमहिषस्यसृंगयोर्वप्रकेलिचा
नकदिमैरिव लिप्यमानवप्रविशुकाशिरेते
देय--मननुत्ररश्मिभिः १९ नूननाप्ररुचयो
निसर्गतसंगतानिहतलोहवत्सभिः जतिरे
सिसहसासुरदिषासूर्तयस्त्रिगुणितानिह
षः २० निस्सरन्दचनुजेषुसंयतेसंयतेद्व
वेषुप्रतिष्ठ भाविनीसुवतिस्त्रिविष्टपेम
मतेस्मनयोविवस्वनः २१ प्रातपत्रप्रपरिप्र
पेदिरेभेजिरेचचमरोचलानिलं यत्सुरारिप
नयास्तननत्वेवलेविकलमदृष्टाणानये २२
उक्षितैरुपरिनाकैवरिणांरत्नत्वाएवचितै
रुचुम्बित कालमण्डलितपापपन्नगशीरजस
मोसनेस्ववारोणः २३ जतिरेत्रिपुरदानबाशि
गेरत्नविम्बितवलसचामरेः शाम्भवाश्रुगदना
शसंस्तवात्प्रागिवाप्रसृतभासुनोमयः २४ प
अरागचटिकांअप्रातिताच्चपंकिरासितासुर
दिषा प्रापमारुक्तशीथकुंतलप्रक्रियासहय
रीशजन्मनः २५ सान्द्रतयनिनदाविपाएरुच
त्रसंहतिमतोपताकिनी निजप्रतिप्रवातदात्रा

श्री.
क.व.
३१

भोवर्तकादृहसिन्धुतेवसा १५ कोणवा
इभिरुस्थेष्टिआस्ताइयेत्यलसमदेरुन्धभी
न सायजिन्यततत्येनिःसनःक्रन्दिनात्यप
नमत्प्रःतिनिः १७ काणतालवलनान्यना
तरंतज्ञाविदीधिरंमदोडतेः व्यजयेतइवुदेन
सुसरन्सन्निधेष्टपलतोप्रप्रश्चियः १८ दोत
नाप्रतिप्रुदेरनेकशोनेत्यमानतनुभिर्व्यतन्य
त ज्ञाप्यतोडुतनरगतिप्रमादेनकस्यनवता
लयेततो १९ वाजिभिर्निकटविस्त्रवाजिभिः
प्रविर्तेगगनवत्सहेषितैः प्रागहृयसवाहसै
रिभत्रासवैशसमिवाभ्यधीयत ३ दीर्घकोच
नखलीनयोधितिप्रातमाननमवाहिवाजिभिः
प्रातरस्यसहसोनिरीधितः बुभ्यमानमिववी
चिडुम्बरेः ३१ वज्रनिर्यदलनाविषोमिषांद
नकायधुतहस्तदीपकः अग्रतापिप्रुनिता
शिवाशिवावाशितानिदिवसेषितेनिरे ३२
पप्रयेयमवज्ञायिनोष्टयस्त्रपक्रिभिरवतिता
तणा दूरविस्तृतपतत्रेमचवैमैचवैः परिचिता
नभस्वली ३३ सातदात्रिदशलोकेवरिणांसै
रिणांप्रचलितापताविनी चिन्त्यहास्तिवदा
स्तविस्तृतप्रस्युरत्वरटवाशितोचिता ३४ न
तेनोडुमरमृत्तुदेवताकांचिमारकताकिः किं
लीलिपिं प्राश्चितैः परधृतामितस्ततेमैएलेषु
खरताउवध्यत ३५ काकस्युकमविमूकतात
यागदमापदार्थिधेत्यवाहितो येननैवपिलि
नाम्बरोदरसांज्ञत्येनिनदोपिपप्रये ३६ वी
मपहृकतलेनिरंगलाः पक्रयोर्वालभुजाविरेमि
रे उच्यतेनकनिशदशसनेकल्पयेत्यइववर्णराज
यः ३७ हेमचक्रसविचासितालसहास्थाणचद

नेनतवधः आचरेत इव उष्णवृत्रयेधूरिचंडकरः
 मंडलेनभः ३८ आर्तमंडलिनचण्डकारुकाका
 मुकादितिजवामचत्तषां कंकणानिरविजोगने
 पथाकल्पवृद्धशोवहन्निव ३५ प्रणामचर्महल
 काग्निनीदलव्याजलोचदसिषोवलस्यदा साद
 यौशपनकीलिदीर्घिकादीर्घनामसुखलोकवा
 दिनी ५० तेजकर्मनिधयोजचाहिरेसैवत्रभि
 रसिपत्रयोगितां सस्मृतितदपिनिर्जरद्विषश्च
 क्रिरेदिरमरैरवग्रहे ५१ पंचदेवशितिकेकदा
 लितैर्वर्षाभिर्दृष्टनवेकतोन्मयः तेयजसुराधिप
 द्रुमंएलीवारिधारमवगाहनेसवः ५२ गाढ
 पाटलविलोचिनांवितासाचष्टरुचदप्रशाधि
 नी विभ्रतीत्तलितलोह्यादिषाकोपपावकद
 संतिकालिपिं ५३ दृष्टनिष्ठवृद्धणपत्रयेस्तरे
 योमखलिहोचकालिरे प्राप्स्यतोयमपुरेपुरःपुरा
 उद्गताउरितभाभिकाश्च ५४ चित्ररत्नवलया
 सुशारितैःकार्मुकैरुदृष्टिरेमरड्डहाः भीतिभ्योदि
 तिजभावनिद्रुवंकान्तमार्तविबुधायाथाइव ५५
 तेपरस्परविमर्दनिर्दयग्रत्पदं दमनीरितैःकोणैः
 सैन्यैरेणजलदक्षयोदयेज्यानिर्गंगणानदीह
 रं ५६ उपनतवतिमृत्युनोपरो
 जन्यमानवाद्यैः प्रतिमदमविद्वेषशना

जज्ञस्यकाकावलीकजभमभ्यदिनीइदीयी १

श्री.
क. व.
३२

नस्य प्रवेशविधये स्थापितो यमेन प्रोन्मार्गिता वि
 हृतमार्गणयोगेलेच ५० चक्रन्दन्तभिरवै
 वशं कुर्यादविस्तारिभित्करदिनां करणीकैर्यैः
 तेषां च मूरविनेवापतनलयाणां उः विविने वि
 मि विनासकृदाचचार ५१ किंचिद्विमेलेदल
 मालमेनेत्रतत्रागर्वाहृषः शशियिलाकुलमाव
 हेतः मध्ये रिशस्त्रप्रायनीयमदूतदीर्घनिच्चारस
 त्वदिवतेचदृशः शशस्त्रः ५५ हर्मः शस्त्रमरेम
 रत्रजमयो हव्यामहेतेन वायामासायपरुमेरुभय
 यथाप्येतदधुरा

व्यक्तः पाशमहौरगास्तनद्वव्यावहित्प्रस्तनः
 ५५ योडेसार्थमव्यज्यकासुवगाणप्रामाण्येनैकै
 हेता ज्ञानिगेत्तमुदज्वितोयमरसानाकेसदावेरि
 णाः सेभाव्यापुनरागमेपरिणतोसत्याज्जवोद्वत्त
 रेः सापुयोपरिरेभिरेमणिदृशाद्विप्रभावाद्भूमिः
 ५३ निर्गच्छत्सप्रियेषुप्रधाननिधियादानवीन्ते
 वरात्पस्त्रासस्त्रेतापनेत्रैः ऊवमुक्कलनदास्तान्ति
 वान्तीकपैकैः उत्रसेः संस्त्रमानरयष्टकविक
 सहेपष्टुहेगयोगा हेहः प्रागेवगात्रेदथदिवाने
 यतादुरवेथव्यचिन्ने ५५ दर्शेदर्शेसुराणांक
 दमभिविशतापुरीन्मुक्कशोकं सानेकोनेप्ररसी
 जनिजनितचनानेदवीचालशैलः गीर्वाणस्ते
 द्वेषिणस्तेहृदकदिननवत्रेयदष्टौष्टरक्रवैजं
 मापीतष्टुर्वनियतमुदवसन्नेरिवोरप्रतापे ५५
 अन्योन्येतेयजिन्यावयसरदञ्जयिष्ठितेसौष्टेव

न स्त्रियेतौपेनपिडौपमविधुतसितच्छत्रपाली
करेण स्त्रीचक्रांतेप्रसर्पपटपटहरवारभ्यमा
णोर्मिर्द्याषस्यारेणानल्पकल्पभ्ययसमयमि
लत्सागरउद्धलीनो ॥ ५६ ॥ इति श्रीकृष्णच
रिते महाकाव्ये दैत्यपुरीलोभवर्णनो महा
विंशः सर्गः ॥ २१ ॥ २१ ॥ २१ ॥ ॥ ॐ समञ्च
द्यतपताकिनीयगंतदयमिद्यः प्रथमानमर
त्सरेः यसदसुरभट्टेसुतोत्तरेः प्रकटितउ
र्थरसंगरक्रिया १ मणिमाख्यमकालपन्न
गस्तुटपाणविभ्रमसासुचुचुवः परिणामद
हिमोअमेडलाविबभुरकोशकृपाणयष्टयः
१ अश्रुभापिअननिसरहुतअमेजलऊशराः सु
रडुहाः हरमनलशरंजिगीषवोदधरिवकर
ल्पितवारुणोपुता ३ शिविमयवप्रषोप्रभा
विनेविवृतभयाविशिखात्पिनाकिनः दिवि
षदसिमखेप्रियः ७ मधुरसमेवसमज्जरेभ
सि ४ अमरकटककिंकरासुखसुनविष्टरि
नत्तयचर्यया अद्यदधरीभिसूत्यसूत्यवेपुर
वलभोजनकाहलामिव ५ उपगतवनिशो
करेततोअवनगुणुभेयारनीकयोः धनुवन
मथावापपुक्रतामयत्तवताविनतोपिसायकः
६ सुरशरनिक्वरोसुवेरुजजवचटलोभयप
सतिभ्रमे उपनमदसुरासुपाणपुदइवद
शितवतविभ्रमः ७ समरतरुनऊशः ऊरः १
पुलकितसूतिरशेषदिक्कभिः चिरमजनिशितै
रितस्तनः प्रविस्त्रमेरेमरेद्रवत्मनि ८ अपिक
दकयगयनुष्मतामचटितपरस्परमीरितैः शिरेः
उरसिविहृतवीष्मपांगुचसुऊलप्रणयाग्रह

73

© Dharmarth Trust. Digitized By eGangotri

प्रकटितनत्रुरग्रिभूरुद्धरवनिताः प्रनरुद्धव
 निव ११ पतेतमधिकवन्धमत्पाण्यकलिन
 दंतिनन्तुतेषोरः श्रुतिदेतिजबलेप्रननेनैर
 पनगणापिपसेषायेदयो १२ अवणप्रदविवर्त
 नानिलक्रमासुखरश्रुतिकसुबुम्बिनः दिरर
 नवदनस्पपयेस्वयमकृतजयशालवादाने १३
 प्रतिमितनत्रुरग्रिजन्मनोव्यरुचदसौतडिउज्ज
 लासृजि नवमुदिरायियाससम्भमेकतपरिर
 मरवाहः वहिणः १४ ऊटितेविरचितेसिलेख
 यापुलकशताहटनोगलप्रहे असमशरनिपोड
 नाऊलः सुभटजनोदृढरक्रतामगान् १५ व्या
 स्वरसुरभेलायिहृदवास्त्रिवमपयज्यसुरेणवत्त
 वः अगमयदितरोद्यपपनोद्विगुणितमत्सर
 तांस्वधान्यसः १६ समिदभिमुल्लुङ्गितासिपु
 विदशादशापुल्लुङ्गवत्सहो श्रुतिस्वरविप्रपुसु
 बांधवैर्विनिदधिरोस्थिरमत्सरारुहः १७ समि
 उपगमउः सहोस्वसमहसिभूतोष्मभरः स्वरवर्मा
 णि निजजनिजितरापदग्रिभूरुद्धरुणाल्वण
 हेतिकस्तलो १८ भूतवतिशामनेसयाशानांमत्र
 स्तनचारिभैरप्रदेतिप्र समजनिस्वरविडधामस
 प्रहहरणायउरोदरत्रिया १९ सकलदिगुवड
 सैनिकम्परदसिसंहतिविम्बिताननाः दशानु
 त्वपदवीमिवास्वरोहरवालकम्पकृतेप्रोगमत
 २० सुद्धरविशिखान्प्रतोस्वताचत्तरगतामत
 केलिशालिना अवणप्रदयगेनखेटकक्रमा
 मप्रपवदनेविनायकः २१ गजवदनरदाप्रचा
 दनाशकालितमूर्तिपुनाकवैरिप्र ऊपितशम
 नदेतसेतनिप्रस्यति २२ सप्रनरुद्ध २३ तो २४ सक

श्री.
क.च.
३५
७५

लवप्ररूपोऽस्य कथयति करकण्टकभग्नतात्
 ना वदनताश्च मृत्युनोऽजिता
 पिकोप्यसुं ३३ प्रमथगल्लुपोऽङ्कमश्रमस
 लिलेवप्रपिच्यसद्विषः द्विषदसिचटन्मसकस्य
 विद्विस्तनसमृद्ध-जगितिलह्यत ३३ रचयेत्तमि
 वहततोमिथः कथमपिसन्धिकृतेजयश्रिया १
 दिविषदेसुरैरेन्ययोश्चिरविहृतगतागतताव्यत
 न्तत ३३ वदुशरकशीकरावलोसुचिकरवाल
 मतस्यतानिथो शाकिरिणीगल्लुदसुजापरि
 मसुषेमुवयात्तविभ्रमः ३४ धुमासमनकरा
 वालरुचिस्त्रुतासुवैदेप्यलन्निहृथिरोन्मिषनोणि
 त्वाभिः श्रमेयसम्भ्रमितिनाकिभैदेः प्रयत्न म
 म्पाससादनकथान्निदपिस्फटत्वं ३५ अस्त्रपले
 चसममेवचवज्जवानोयस्तत्सणप्रकथजेसुद्ध
 ताशानेनैः हृष्यन्तिशाचरजनीचरघृतनानाम्
 रीचकारसमहानसचन्दिहृत्ते ३५ वरुणदह
 नजिसुत्रैश्चविस्त्रादिभिर्धै जगतिहृतमोजोदे
 वतैरस्रजानैः स्वयमकृषततस्यायत्रनेपिप्रयो
 गे कथमिवविजयाशानत्रसंशीतपात्रे ३६ त्रिद
 पाययतिरुच्यन्समृद्धाराभिमुत्प प्रवसदस्रसने
 ल्यप्रेमकलोलितापि कमपिक्विलकवन्धोभू
 तसुत्रैचकार विधिकरणमवेन्यालिंगनचुम्ब
 नेच ३६ वीरोरिशास्त्रगलदस्ववसावसेवैवीभक्त
 हन्निक्विलवर्षययाययाथात् वित्रेयलोवल
 लनासुतथातयाससुंगारवत्तनिविभावदशा
 सियाय ३६ संप्रामाभिमुत्पोजितासुरसुरोवि
 स्पष्टदंष्ट्रांज्व कुरास्याजिनवीरलोकगतयेयो
 एवयदएदले जेतनेनदिनाथिपस्यार्कमपिश

सायकृत्वाप्रः सम्प्राप्तास्वकवन्धिविधिरस्व।
 भोचुसभावना ५० अंगसंगमनिमग्ननिवृद्ध
 प्रसादेत्तरितवृत्तिदधानः कोपिनर्तनरति।
 रणहर्षदोः शोतरिववन्धकवन्धः ५१ समर
 परिहृतासोकस्यचिन्ताकनार्या समजनिरत
 केलिचुम्बनोलासमात्रः नदधरपरिपीतस्ती
 तपीसुषुप्तैः पुनरपिहिससद्योजोवितव्येप्र
 पेदे ५२ कामकृतिः भिरासवधिंरसलीलाव
 देशः पलैः संज्ञाभिः कटजन्मभिश्चदयिताला
 कस्तनालकृतिः किंकिनेत्यससिञ्चरुगधन
 मथोलासेनिशाचारिणो मन्योन्यप्रदिनामरा
 स्वरणारस्वाद्यार्यमाणैर्गजैः ५३ शिष्यान्नि
 शातशरदारणार्जिहानसव्यक्तमौक्तिकशृता।
 विलदिग्विभोगैः उद्धात्यमानयमराजमहा
 नसाधस्थालील्लिपिः करदिनामुददेकिर्जम्भः
 ५४ तमसिपरिवारेणोप्रादिमानदधानेचित्तत
 मरिमभानिप्रान्मदेभाश्रयेणसमररजनिक्का
 लेस्वप्रतापप्रदीपैर्महेश्वरविलवीरास्तत्त्वसुगं
 जयस्य ५५ इत्येकांगकरालासमसमररसाउ
 र्वहान्योन्यैवैरस्वरस्वाराज्यरज्यन्निविलमुखरु
 चामस्तदेवासुराणां उच्चैर्ऐरुंएउषऐरथिथ
 राणिशरव्रानचातापतद्भिः प्रसन्नसोसुस्त
 नोः प्रमदवनगलन्तारिकीलोपलानि ५६ व
 लेदृष्यभ्येवेशिअशशधुत्यसाशिरसो जयः
 श्रीनिर्दम्भप्रयितपरिरम्भव्यतिकरैः वृहत्वा
 पादोपप्रकटनविशेषस्थिरतर स्फुरणदुष्ट
 दंश्यमपिपुराणामचदित ५७ नेरेन्दनजा
 भुजागलहताशेषदिघ्नसदिर श्रीसंचाररसः

श्री.
क. व.
३५

75

प्रकोपविगलचर्ममिभिर्मूर्तिभिः दीर्घकेशर
परिग्रहासहनयाशीघ्रंहरास्त्रानल ज्वालास्त्रा
षमवास्तुमाहितवृद्धैर्लाजलेपाद्व चढ का
लत्वेप्रज्जदीप्रवेपथारयोदंतच्छेदभीष्मता भा
जान्मूष्मभरश्चुवेतसिपदेनेषोववंधक्रुथा प्रेमा
न्याहितसंगहृत्सहिमगज्वालाधजोगोकिंत श्री
कंटास्रगपातवैषास्तुसमासविप्रभावादिव ५५
रोहडर्वागवांप्रपिशापीशकलात्रेसविच्छेस
नाय व्यायसैरस्तत्रैःप्याथिषतदिविषहीरव
गस्यवष्मे तेदैत्यकुरकृत्यास्तद्वनिचानिता।
लोकवत्सेत्तवित्रं तास्तालीलाविनष्टपद्धनच
स्रणपेटप्राशुरंतहितत्वे ५० हस्तैरसुखदस्तैः
प्रसृतसरसिजंलूनदण्डविपांडु छत्ररुश्चा
पेणास्पदससिभिरभिद्याऊशेवालवह्नि ली
लान्त्यत्तत्तन्यभ्रमरकरचनैर्नतितावतिचक्रैः
संग्रामावीसरस्तेदनुजमदगजालोदयेनोजगत्तैः
५१ प्रसक्तोतःप्रतस्थलगदसिच्छेदपटलैः
परीतवीराणाशुपहितनवीरासमसदे तदा
संग्रामावीतलमविरतेन्योवरदल प्रसन्नाच
क्रांतान्तकचषकसाचिव्यसुविनोत् ५२ श्री
तःसंग्रामवीरस्थितिरपिविद्वन्तोदकमेकासुराणां
सर्वतापिप्रवृत्तान्यदहरणरसालंस्वमानासुरा
ये अदन्वेदयोयेतिप्यनुपरतरजोविक्रयावि।
स्मयाय प्रायसैत्यदयोमासमजनिदिविषह
नवाथित्रियाभूः ५३ आग्नेयास्तुप्रभाभिर्चन
यदितपरीरम्भमुज्यम्भमाणे डर्वावन्तारुणास्त्रे
यदैनिपिहितशेषसंग्रामभूमि तस्यक्रोधा
तुरोयोत्कटकटककगान्योन्यनिर्मुच्यमान ५४

हारकृतेषु यानोदुररुथिरभैरनिन्दवोन्मायचक्रे ।
 इति श्रीकंदचरिते महाकाव्ये कद्वर्णनो नाम
 त्रयोविंशः सर्गः ॥ १३ ॥ १३ ॥ १३ ॥ ॥ श्रीकृत्या
 सेकोदितिदिजभुवोतत्रैतषोत्रयाणा मभ्यासत्रो
 पुनरुपययौघोवनेसोत्पवेगा हित्वाहरेत्तलि
 तपलितेकोशमुत्तवानविद्वा ज्योतिष्याजादसित
 कवरीरीतिसामुचतोव । नत्रदीरप्रवरवरणप्र
 सयावीफयाता यातस्तस्यारणभुवितयासाद
 तामिन्दुवध नत्रान्योन्येकयमपितयासम्भमादूण
 हत्या वीत्यावाणप्रकरकरेणयत्विनोनानुतिष्ट
 न् १ धृत्वाहृष्टिन्वचमविरततिष्णमाणसुत
 त्रैः श्रोणोगन्यात्कटकीरमेदस्तूर्यनादैः श्रवोसि श्र
 न्योन्यात्कोपनपटुवचाविम्वैवश्रार्थवाथ जिह्वा
 जेततदपिहृतिनामुत्सवायैवयज्जे ३ रक्तेः सिद्ध
 रितमविरतो ज्यम्भमाणोपकारं वज्रोभोजैः शर
 शतहृत्तिष्णमाणोभंठानो सेव्यास्थानेपिहितग
 गनैरुदितानोचनोसै सद्योलौलामदनपटुवीमा
 ससादेनकस्य ४ नौरंध्रंयत्स्यथितहरितामंतगा
 लेकगलं वलात्कोलेयकरुचिमयाकृतिजस्तन
 मिस्त्रे तस्यास्त्रिष्यनवनववरावाभिपयामलोभ
 स्वलौलादीजनमुखपाशिज्योतिषामन्दवोभूत ५
 पकस्थानाक्रमणविहृताखर्ववैराभिमर्ष दण्ड
 शोत्रिप्रवमसुरैः सार्धमन्यैः समन्यो भर्गमात्ययेन
 मिषप्रदस्तत्रमेस्तूर्यधृया देवासेवावनतशिरसा
 क्षितिपुलौचनानि १५ नृत्यद्वज्रभुजद्विचदिता
 रोपलालादनेत्र स्यर्थवन्धप्रणयैथनुविः ऊँवि
 तस्योचनेन दैन्यज्ञानत्रिजगदगदेकरधारिग्रसो
 मा शोरातिभ्यसमार्थितततोहव्यधुश्चित्रमस्र ॥

श्री.
क. व.
७६

वेरिदेष्टादपिपरिणतिरुक्ततावाणतायां कृत्स्नेना
विष्टनरुवहदादिप्रमसुप्रभाणा प्रसुप्रोतप्रव
लङ्गतप्रदिर्जिहानप्रधुमसोमोपलदसुरसुदृशा
मसुणाःपूर्वरंगं ८ व्यजनैकोत्तुलवहलनामा
अथेवेचराणां योलत्पत्तयधिर्विष्टनवान्याण
पत्तललाव वाणत्वेसुत्रिभवतपुंरावहज्वाङ्ग्य
न्या नन्वासाधंश्रियमपिहृदाहृग्यमैसुत्तराणां ९
येनदस्तानवसिसवलेमन्तिराणिप्रवेष्ट लात्ताम
न्येनचपरिचतामाययौदेणपादाः वाणोक्त्या
विष्टरिष्टाणामुच्यमानोतिहरे संत्रैलेवाक्रमण
चराणांतुयपवप्रपेदे १० निर्मुक्तायाःसुपवन
जवंव्याम्निभर्गेणहेतौरेकस्याप्रप्यहरकतिनोह
नयस्ताःप्रसस्तः याःप्रत्यगेविहितवलनेप्रित
राजार्पमाण प्रोवाजिह्वापटलपटतामालिलि
पुष्टराणां ११ तापंविप्रत्यसमविशिषासंप्रतो
वेप्रमानै रंगैरागव्यतिकरमयोमादयानेवसु
ष्टिं ज्वालेकैकादितिसुतपत्नीनूरमुक्तास्वरस्त्री
रासिंगेतीवतरमकरोदाकुलान्मोहनेन १२ नत्रे
देन्यात्करमचरमन्यादत्रमाददानः सुर्वप्रणाङ्गि
मतउतत्सुन्दरीनेत्रनेत्रैः चंडीभक्तःसविशिषाशि
षीज्वाल्जिह्वाज्जालो विष्टग्विष्टप्रसन्नसिका
हेकृत्तित्वंप्रपेदे १३ ज्वालादेशःपुरपरिभवा
रम्भसंरम्भयोगे लोलाकोलाहलितककुभिःव्या
धिभर्गस्त्रिवन्देः नव्यान्साहान्सवहृदुपक्रांतत्
त्रक्रियायारेज्यल्यन्याद्वस्ववहवोवाहवोविष्टल
त्प्याः १४ नत्रन्नानारसशालिताशेषविष्टोपस
गं क्रीडानाम्निप्रकरणविधावातनिर्वाहसीम्नि
सुप्रावित्तुतनरमथालेख्यदोव्यासुगाप्रि ज्वाला

ज्वालांतरनिवजकादैत्यशैल्लषलोकः १५ ते
षां संगे मरुतमणिप्रोतसत्यमराग स्वर्णो
राभरणसचिवेदानवार्थीचराणां धूमलोमा
जलितविकसद्विस्फर्लिंगात्रसंग श्रीकंठास्त्रा
नलस्रखशिखानोमुद्भवक्रिमूढः १६ चौरा
कुराकुरातिविहृतताकिजगत्कल्पवाना मन्य
त्रेषामखिलदिविषवैरिणोवर्णयासः येषाम
प्रेरुदजववलन्तोलजालस्यमन्यवाणाप्रेरपि
जमहसोत्कम्पसम्पद्भयेन १७ सन्नदानामपिप
रिवरेरत्नमत्रौषधीनां मोक्षोक्त्यत्रिनयनसरा
प्रेमरोजानवेदाः गात्रेगात्रेयसदस्रहदोनिर्मह
उक्ताहासे व्यानज्जवप्रकादितदसत्कारनादैस्त
दस्यां १८ विचंचवाप्यविसृजदसकृद्यज्जवयो
मभाजि स्पर्ष्टीचक्रुः समिदुपविताः कस्येने
पतापं सोदयन्त्वादिवधुतचनस्त्रयोगः सतेषां
चक्रैंगेगोशरुद्धनवहोगाढमालिङ्गनानि १९
व्योमसंगंगिरिशिविशिखालिखमानाप्रिष्ट
द्वाष्टतस्ततादिषिदिषितदाप्राप्त्युधूमले
खः पञ्चादासन्नसुरसुदृशामस्त्रोणमुच्यमाना
स्वर्धन्दिस्त्रोचरणानिगशयोमहासृङ्गलोचः २०
सेनाधुलीतमसिनभसिख्यासिपर्यामिभाजि श्रा
जिस्तत्त्वचभजतिचरणे सर्वतर्विचराणां तेषां
सुरस्थितिमजहतां प्रमवलन्मण्डलात्र स्थायंत
स्मिन्महानिसहसाधामवन्देहाममज्ज २१ वन्दीष्ट
तत्रिदिववनिताकासनिष्वाससंग म्नायदाल
व्यजनपवनाभ्यस्तशीतातपाना ईशानास्त्रज्वा
लनचवनाद्यानशेदानवानां चित्रेतेषांप्रसया
समयेप्येगमगंप्रतापाः २२ हित्वातेषांचनमप

श्री.
क. व.
३३

७७

वनं संसरस्य ह्यस्य प्रान्तप्रान्तानलमदवयोवि
ससम्राज्यलक्ष्मीः स्वेवंभेजेस्वविरशिरसोदेव
दानन्तवाप्य स्नानसिक्तेप्रनर्गपस्वयार्थीस्वरस्या
रुमद्वे १३ नृत्यत्वीलापटलजदिलाव्यासुवे
नसमेता दृष्टीमभ्रेलिहलहरिभिभस्मशेषैः
शरीरैः तत्रहोमौषधिं तिलकिंतात्संगकैलास
भूमि सुगन्धोष्णस्मरणसराणि ते पुष्पेशकरस्य
१४ भिन्नाभिन्वा निशितविशिखेज्यातिषोप्रज्व
लेतो देवैश्चास्ते समरवसुधावेदिसीमित्रयोपि ।
त्रैलोक्यापत्प्रशमनमये समनेतावपणं भर्तृर्ज
गुः सदिगिनतनोरप्रतोवद्विहृत्य उग्रहानद्रद
दववलद्रुमदण्डस्यटाभि ईरंमुज्ज्वलप्रयकाणि
कादिभ्युविष्प्रस्फलिगैः सिद्धराभामावसावतया
सोस्रध्वीतिहोत्रे भगदनावलद्रवप्रलश्रीनलि
न्याश्चकार १५ तेषां देव्यप्रसरस्रहदोराजिरे
सिंथावार श्वेतोदस्तानलमलरजोराशयस्तेत्र
याणां येः कलारः स्थलतलरिपित्यंतद्विहारी
शित्ति निर्वित्तिपैरुपनतनवत्रस्रप्रतिष्ठा ।
१६ भस्मसेरोसितफणिनिभाविर्भवद्रुमदण्डो
व्यजन्सान्द्राज्जनजवनिकोविध्रमात्कालकूट
लालाटातिघातिभिवपरिप्रोतकोलाकलापः ।
शम्भोरैवावृत्तिमननोत्सायकामिः क्रमेण
१७ पद्मानामप्यनवधिसतास्वप्रतापानलेन
स्वर्नरीणां वतवतवप्रउर्जनं मेडराणां विश्रदी
मोरुविमपिमुद्गयन्निगीतोवस्रष्मा धूमोद्गार
कटुककटुवाभोगभाजससर्ज १८ त्रैलोक्या
पस्रवशममयोत्साहमाहान्त्यभाजा सर्वाणा
नोविहृतहसितोलासभोगिमुविष्प तसंगाज्ज

वनपवनाडम्बरैर्कीर्यमाणे भस्मस्त्रोमस्तरुः
एतत्तुरगाद्भारवन्धर्ववला १५ भंगिहोभेचत
रमरुतादितिविस्तार्यमाणे गीर्वाणारिप्रवरव
पुष्पाशुम्भिषड्भूतिलेखेः तत्रत्वालोलितचरज
गदिलवानेकशंका संकोचकोविश्रवनगुरु
तिप्रमाणास्तितानां ३० फणोणदूकप्रवरक
विणोव्योमसिन्धोववन्ध व्यानज्जागेत्रिदिव
कराणि किंचङ्गारभंगिं दैत्येन्द्राननलमलर
जोडम्बरोशेषदित्त तिमोदुप्रप्रसूमरुमरश्च
क्रवालक्रमेण ३१ इत्येसिद्धदितिजविजये
परिणोषोलपुत्रे भर्तुर्निर्वर्तितजगदपिप्राय
मूर्तिक्रमेण भूयोःभूयोप्रमदमदिरापानेण
सौगरिष्ट दैत्यत्वणाद्वदिविषेदानर्गलेने
ववलाः ३२ निष्कृष्टायाः श्रियद्वयप्रहाम्भोज
सौगन्धलज्जाभंगः श्रुणीः पदनददयः श्रुखला
प्रावयेत्यः तानिजगमुतदनुदनुजाथोचराणां
दृष्टेभ्यो फेलाविलाः प्रमदपदवीवीजनान्नाकि
वन्धः ३३ दैत्यधंसोडमरितमृदोपक्रयोपक्र
माना हिन्वातास्ताः प्रकृतिविकृतोरुडनाः ३४
व्यसिद्धेः आताश्राणनचदलितधूलनेष्टुल
पाणे भूयोप्यापन्निनिजवधः सोददनाकिला
कः ३५ प्रत्यक्सिद्धेः सरजिदिष्टुणादिप्यमाण
प्रदीपे रंगज्वालापदलचनादादिनेयारिलो
कः स्वनीयासुप्रहरणभयोभ्रानदावाग्रिम
प्रत्माश्रद्धर्गस्मरणसरिणो कस्यचेतोननिने ३६
नीत्वातापेविजगदसुहृदुसहैः मण्डलाये रस्ते
यातः पयसिजलेधस्तेत्रयास्तत्रपुराः विषसि
त्रप्यदहसहसावोथितानल्पपय प्राडुष्ट्रक्र

श्री.
क. च.
७८

निरुपधिहृदयं जिनाशं प्रकाशं ३८ देवसो
यत्रिभुवनगुरुवैकुण्ठेयोर्योरं तन्मज्जेदिति
षट्गणशंकारचारित्रमुद्राः संतो नैसर्गिकमधः
विषोपोरत्तांतामूहं नन्वाहार्यावलनिवृत्त
हयोविक्रयामाश्रयंते ३९ गोवाणो नानदनु
प्रतनास्यप्रहर्षात्तुरंगै रंगैरुद्यद्दिपुलपुलको
पस्त्रियामावहेतो मय्येक्यत्रिनयनमभिधा
क्रभक्तिप्रसक्ति यासास्त्वयस्वमदनधियाभू
यपवतस्ये ३८ नन्मनिर्मैरुद्राश्रुगणिवि
निशितज्वालज्वालावलेह सभ्यः उर्वारहस
त्रिपुरपरिचयेनेव संक्रान्तितांति सर्वनिर्वाण
येतो निजनिजकरिणः - हारीनीरैः प्रत्याश्रु
कलत्सीपिदथरनुवधिव्योममुद्रास्त्रैश्चः ३९
सुरपरिवृद्धैरुद्धप्रीतिक्रमेण तदादयो वचनमु
दयद्रागोत्कलनवाञ्छमुख्यति सचिरविरा
होत्सवाधिकाविलम्बितचुम्बनववसितनिज
स्त्रीविम्बोष्टप्रभाभिरवांचिते ५० धातुविष्ट
रपंकजे पुनरापि प्रक्रान्तगयो हृतौ निष्पन्ने मद
विप्रसोचवदन्नाहदातिविघ्नद्विषः शृंगानोसुर
वाननानंतरलतावेतालिकानामधू तन्सौभ्रभ्य
सोतरंतलयतां दोलाधिदृष्टमनः ५१ तस्येना
समनायसाश्रुपगतामासूत्रलोकत्रय प्रोतप्री
तिवृहत्प्रतीतिदिनिजव्यापनमयीप्रक्रियां शूल
केलिनिकेतभगावतीदेवस्यावहोगिना मन्य
नगलमालिलिंगमणिमहप्रोश्रुभिः प्रोश्रुभिः ।
धुर निसेव्यामन्यसेवस्तुतिवचनरसास्वादनामा
दनाय प्रोम्पश्यायासितो गः प्रभवय समदास्वा
सहेलं प्रनानः सुरेभ्यश्चत्विरीटाज्यामणिमक

शेषरत्नात्रिपीठाः श्रीकटाः प्रत्यमुच्चत्तण्य
 रसजघाचत्तघानाकेलाके पर १ पर १ ॥
 इति श्रीकण्ठचरिते महाकाव्ये त्रिपुरदाहाना
 मवत्तविषाः सर्गः ॥ १५ ॥ अंशनिमप्रव
 गोत्रेसमेसलेभक्तिविभ्रमेः जगन्नाथस्यजप्रथ
 मेवकः सुकिलीलया १ तिम्मानलदृशः क
 ण्ठपरशोप्रत्ययग्रहात् तस्यसुकिलतावक्ति
 वतः स्वाफल्यमग्रहीत् १ स्वयंमौलीदृपीष्टुष
 एरेसिक्तेवशम्भना सरसत्वेवदाब्जवज्रस्याय
 प्रमग्रहीत् ३ प्रवनेनजगद्वन्धुपञ्चोत्सापिना
 किने प्रात्रोतनत्तसेतोषदतिसेतोश्चितयेत् ५
 ग्रहायन्यामितस्येवंसुखन्तापिसरसती विना
 श्रीकण्ठमन्त्रनादरश्चादकारितो ५ महत्वाष्ट
 महोदित्वायः सर्वसर्वतः श्रुति गर्वानवधिवाधि
 योनैराणस्ययेतरः ६ मानुषेजन्मवेदेषाविव
 काकांतचोतरी श्रीकण्ठेवाङ्कारित्वमहोष्ण
 परम्परा ६ धिक्तावतासुनियेषांभावति -- सरस
 ती स्वरूपयतिमंत्रवन्पावाङ्कपासूभिः ८ ॥

॥ १५ ॥

किंवात्यदुणानडापिवडापिरसवत्मानि रहिता
 कार्णधारणसुक्रिनैरवसोदति १० चामीकरस्य
 सौरभ्यमम्लानिर्मालनीस्रजो आतर्निर्मलसर्वत्वं
 निर्माणगोचरंविधेः ॥ यत्किमप्यास्मिन्मूर्खानां
 समान्तर्यत्तसुक्रिषु तर्कपट्यागसौन्दर्येणए
 स्पुत्राक्षिषु १२ विमत्सरस्युविदांशुआतावेद
 वतेगिरं स्पदतेतर्हिवाग्वलीरसंपवणिपर्वणि
 १३ संतश्चुनादृशसतिगणितासुक्रिभषजं दृष

श्री.
क. च.
३५

तैयैः स्वैदृष्ट्या तैसा जनेन वितन्यते १५ मदप्र
जन्मनः श्रीमालेकं कस्य सभा प्रदे तेथ्या सनेव वि
स्वडाः सारसा इव मानसे १५ ततः साकल्पदीप्ता
ये स्वपरिभ्रमविप्रवा नदेवा स्पप्रवन्त्यस्यनेष्वा मि
निकषाकृतो १६ पण्डितैर्मण्डलीवन्त्यादिभ्र
द्विरससारसे दृञ्जालञ्जालवलयवादेदी सुरवी
रुथः १७ इत्यसंविन्यसेतोषदेत्तरेण सचेतसा
तदद्याविशदास्थाने हताये स्या प्रजन्मनः १८
यगलकं । श्रीवाहकरदित्यसवर्मेकस्वलरु
श्रुपि ऊयेनिवेशितपदेधरीवाविलमरिणां
१९ ततस्तत्राशिखारत्नमप्र माभ्यसेहेतः अने
यन्त्रयनातिष्ठेपथ्यं सनयवत्सनि २० यगलकं
चिनयेन नमन्त्रप्रेषापथैरर्थितोसकृत् ज्ञायसो
वामनेन स्पमकदाज्जिदुपाविशत् २१ वित्तं नि
त्यवचादेवो मज्जीरोचुरेवेरिव चटेन शास्त्रविता
सुयस्यानिद्रादिरिद्रता २२ महाशून्यानिपेचापि
विरिंचेन विमंचना यो वैमिवाद्यैरेव निर्ममे
परमाणुभिः २३ कुनकानि कियत्कालमोहते
पेतपोमेयः वैडधेलप्रकान्यन्ययोगव्यावृत्ति
सातिणि २४ पुनानमेतिकंतस्य प्रथमेत्रस्य वा
दिना विद्वत्सक्रान्तेन तत्र सनन्तमवन्त २५
चकलकं । व्याख्या स्वयस्य वदनं रदनां अभिरो
तेने प्राकषेदिविवादेस्वीधोतसो मपटोचले २६
प्रपयत्कमपि स्रं धास्रः सास्वनस्यश्रः यप
वसर्वशास्त्राणामाकारमिव जीविते २७ विद्व
नीयो लिखित्यातलेव नीको गलीतलः ग्रंथे
भ्योयस्य विप्रोत्प्रेसूत्रिकामपयन्निव २८ य
त्कतिष्ठवधानेन नमूथा कस्य नवोपया सारस्व

नरसावर्तवालेनेनेचवेष्टते २५ तं श्रीरुप्य
 कसालोकाप्रियंगुरुमन्त्रप्रदीप्त सौदाहप्र
 यवसस्त्रातःसमेष्टमज्जने ३० । जलकं ।
 यस्यव्यनक्तिवाषायप्रहमारज्यारुचा नि
 तोपन्याससंक्रान्तवेदातायाद्वयः ३१
 नीतमफलतोवह्नीरिष्टसिद्धिविद्वत्तना क्र
 तीनापथिशीष्येष्टयेनकल्पदुमायता ३२
 निरुषीहान्तैवेडध्यंमयमात्सर्यसंरुते धु
 तप्रणतिपारस्यारम्यदेवतमैतत ३३ । ति
 लकं । वाग्देवतालिनीलोलाधतपसतिचात
 री वदनासुरुहेयस्यभाषाच्छडिधिशोरने
 ३४ त्वलानायत्प्रवत्येष्टदृढमुत्पत्रिवत्त
 स प्रोच्यष्टोचमयाहरेकृतिताएवपत्रिणः ।
 कतिचिल्लाष्टदेवस्यतस्येतिमुखेताष्टेणोत् ।
 श्रीलंककंप्रतिप्रातचारुवाहुरसागिरः ३५
 तिलकं । गोभिःश्रुभ्ररसैकसूतिभिरनुसूतोव
 भोलंकक ज्वायःश्रुद्धिमुत्तुहिजसुसदनि ।
 वेदप्रथापावनं सन्यायार्पयतिसदृशितवने
 तिसंश्रयत्वंकलो वाग्दीवीमहितायतावका
 श्वंमन्यग्रहारेविधिः ३६ तीक्षाष्टयलोत् ।
 मद्योगुरतरगुणानिवासेग्रहव्यग्राद्रज्यतिथ
 र्मपटश्चुरमाचिरादिहलंककस्यमतिः ३७ मृ
 तियस्यसभाउतादुतलिपोःप्रसातिगाज्जम्
 तप्राड्भावविस्तरेरीपरिणतिपेकेरुहद्रेदि
 णः तस्यत्वन्त्रवशीतगोःप्रणयितोलंक
 रवाग्देवता गन्धर्वोपलुत्रिकागुरपरिम्प
 न्देरम्येष्टेन्यते ३८ सामंतभद्रनयमसिभजसे
 पदमनुसरत्तसामान्य विचमपापाहमिति ।

श्री.
क. च.
८०

४०

श्रीलोकत्वमिति बोधयसि ५ यस्मात्मानं शि
त्वामणेत्रभवनालंकारनिभ्योमता मानोतो
नवकापानां हृदि हृत्नाशेषाद्भुतामद्विष्टे तेषां
ओत्रविलिखमानगहनेत्ववसूत्रिचर्चात्सवे
राशीभूतविवाधिशोधमथनाकम्पः ससम्प
द्यते ५ यापूर्वकविगर्वहृत्पदगतिद्यस्या
विपर्ययितो स्पष्टेयापरप्रष्टुसौष्टवहरेवाका
क्रमेण प्रपति साश्रीलङ्ककमानसागसज्ज
हृत्पात्रकण्ठाहृत् दिदृज्ञातववित्रमुज्जति
रजाः सूतीयशः संतिने ५ मार्गेपदस्यप
थिवाक्यकथाप्रधानां मानस्यवत्सनिचक
न्दलिताभिषेकः यत्तेवमेविवरलंकाकस्त
क्रिदेत्यासर्वाधिपत्यपदवीमधिरोपितोसि
५ श्रीमल्लोककवद्विष्टोवसुरगाधीशस्यह
हाहल ज्वालाउस्वरडामरदहनतस्नात्यर्थ
नोतिर्ययो वागदेवीकरकम्पतिम्यदेमृताह
केनसिक्केमाहा भाष्यकाव्यरसेनत्ततवचि
रंवक्त्रेयविश्राम्यति ५५ स्वाताक्रान्तसर
स्वतीपृहृहराजीवनालोत्तत स्त्रिष्यत्केर
कषितयेवपानशः प्रस्तातियातीत्तानां
स्याभित्समप्रशास्त्रगहनप्रमाद्भुतोत्वादि
यि श्रीमल्लोककविकलिपदेस्वमेपिरान्त
मः ५५ वाणोपसः प्रबन्धोलेककतवपत्र
लङ्कहरगः विध्यतिनकस्यहृदयेविविधस
मज्जानिवेषेन ५६ श्राद्धाशुभसेदसोपरि
चयानेपावकोपक्रमे श्रीमल्लोककपाकमाक
लयित्वं व्यप्रावचोवर्त्मनि स्वहृत्पात्रसहस्र
रावराउन्मीलयंतोमुदे भावकः प्रपुण्यगता

धार्वेन वचोभिस्तं जल्लनं विनयोचितैः ३२ ति
 लकं । यो रजयति सत्सु गारसं सचारणो ज्वलैः
 न कस्यस्य प्रवृत्त्योक्तिर्विर्णोर्विर्णो विवाननो ३३
 पुनानमाभिजन्येन कृत्यं पोटिनिपुत्रे निस
 र्गतसमन्दिग्य श्रीगोविन्दमवल्लत ३४ यग
 लकं श्रीमानलकादेवायमनल्यकाव्यशिलि
 पु स्वपरिष्कृतसर्वस्वत्याससभ्यममन्यत ३५
 तयोपचस्वरेयेन निजवाश्रयदर्पणः विल्लण
 श्रीदिमक्रानौयद्याद्योग्यत्वमप्रहान् ३६ तत्र
 इदकथाकेलिपरिष्कृतमनिरेकशे नंप्रश्नयप्रय
 त्नेन कल्याणसमसोमनुत् ३७ तिलकं । या
 वाविष्णुहतेवक्रसरुचन्मनप्रण्डकं सुदितेदे
 व्यवकोशकाव्य कलाश्रियः ३८ काण्ड
 श्रीवत्सनामानौसूरीसत्रस्यचारिणे वाक्यजि
 ता ३९ पा
 दोपमंग्रह्यप्रविश्वलत्पाणिपल्लवः तेषुष्टेचि
 बुधप्रष्टेसमोत्काण्डमवेदत ४० यगलकं ।
 व्यज्यतेयननिष्टुष्टेनिःशेषकलिमोसना भद्र
 प्रभाकरनयद्वय
 सादरं तावभाषत ४१ यगमं । नीलासारस्व
 तज्योतिरनसूत रसात्मना श्रुतिभ्यां लिख्यते
 सद्विद्येष्टाग्निः पाकसीयायी ४२ तमनर्वमहा
 म्मोधिऊमासम्भवमचिते प्रणनंदोस्त्रिगुह्य
 म्मस्यदेवैर्नीवरदामभिः ४३ यगमकं उज्जिते
 पथिवैदर्पकदोरमदकंदकैः निसर्गललिता
 यस्यस्वैरचरतिभारती ४४ अर्हन्तुषान्निस्तुष
 याधुषितंकविविद्यया तेष्वयराजमव्याजव्याहा
 रवितियक्ताभिः यगलकं । भातिकेशाकट

श्री.
का. व.
८१
४१

६. एकं श्रौतयसि ह पाथिवपतिं काष्ठीरमीन
 धजे न स्थापासितसिद्धि विप्रहसलं कारं हि तो।
 यं स्वसः भूभारः प्रथमेन पन्नगपते त्मा रयता
 कारितं नीतेन्येन कृतार्थता प्रवचने भाष्यापदे
 मुमः ६ । इति भागवताचार्यदेवधारः श्रीको ॥
 बद्धाः अवणयस्परुचिरुत्सर्गमोयधौ नमि
 प्रलानियथार्यप्रथमदृशानश्रियः ६२ य।
 स्थापानिबद्धेन वरुचिं चित्तश्रिया व्यंज।
 तेकं कौणैवल्लक्षणनादरिद्धता ६३ वय
 सोमधमेन्यपि गुणैरधिकवाहिकं नागंस
 हित्यविद्यायाः साविट् लंतैतत ६४ निल
 के। हृदोपितर्ककार्कश्ये प्रणवकाव्यकर्मणि
 यः श्रौततातिनस्य वपुनर्जन्मोत्तरप्रहः तं श्री
 त्रैलोक्यमालोक्यगणेषु दुर्मिणां धरि ययौ।
 पुद्गरधिज्यस्य का मुं कस्य सैधमेतो ६५ यग
 लके। सर्वमानातिरिक्तेन विवृताष्टवं जन्मना
 योधिकार्यस्थितिर्भातिनियोगेनैव चेत्तसा ६६
 स्वरिं गणगुणानर्हसंज्ञाचमवीसया दामो।
 दुरंतमासीद्ददार्प्रहकन्तरा ६७। यगल
 के। यः सैततेनिसर्गेण विनायावर्जितानरः
 विनज्यात्तद्वहस्यस्वभावं चित्ततामिव ६८
 स्वहृद्वैक्रमलबोधपटं परिचितं दृष्टोः तं।
 चवागीसरीकोलिका मुं के जिन्मुकं व्यधात्।
 यगलके। यथावरतिवक्रेण वापस्य चत्तरैः
 पदैः सरस्वत्यै विनिर्मात्तमुच्यते वप्रदक्षिणं
 ७० प्रक्रमेहदवक्रिमोणसुरारिमनुधावतः
 श्रीरामेशावरगारेनावैयस्याक्रिसस्यदं ७१
 श्रीमद्भजपुरीसंधि विप्रहस्यनियोगितं अ

धार्वेन वचोभिस्तं जल्लने विनयोचितैः ३२ ति
 लकं । यो रजयति सत्सु गारमं सचारणो ज्वलैः
 न कस्यस्य प्रवृत्त्योक्तिर्विणोर्विणोर्विवाननो ३३
 पुनानमाभिजन्येन कृत्यं पोटिनिपुत्रे निस
 गतसमन्दिग्य श्रीगोविन्दमवल्लत ३४ यग
 लकं श्रीमानलकादेशाय मनस्येकाव्यशिलि
 प्र स्वपरिभ्रमसवेस्तन्याससभ्यममन्यत ३५
 तयोपचस्त्रेयेन निजवाश्रयदर्पणः विल्लण
 प्रौढिमक्रानौयद्याद्योग्यत्वमग्रहान् ३६ तत्र
 दृढकथाकेलिपरिभ्रमनिरेकुशे नेप्रश्रयप्रय
 तेन कल्याणं समसौमनुत् ३७ तिलकं । या
 वाविष्णुरुतेवज्रसरुचन्मनप्रण्डवं मुदितेदे
 व्यवकोषीकाव्य कलाश्रियः ३८ काण्ड
 श्रीवत्सनामानौसूरीसत्रस्यचारिणे वाक्यजि
 ता ३९ पा
 दोपसंग्रहव्यप्रविबलत्याणिपल्लवः तेषुष्टेवि
 बुधप्रष्टेसमोत्काष्टमवेदत ३९ यगलकं ।
 व्यज्यतेयेन निष्टुष्टेनिःशेषकलिमांसना भद्र
 प्रभाकरनयद्वय
 सादरं तावभाषत ४० यगमं । नीलासारस्व
 तज्योतिरनसूतरसात्मना अतिभ्योलिच्यते
 सद्विद्येष्टाग्निः पाकसीयापी ४१ तमनर्वमहा
 म्मोयि कुम्भसम्भवमचिते प्रणनंदास्त्रिगुह
 यस्पदेष्टेन्नीवरदामभिः ४२ यगलकं उज्जिते
 पथिवैदर्पकदोवमदकंदैः निसर्गललिता
 यस्यस्त्रैचरतिभारती ४३ अर्तुत्तुष्टान्तिस्तुष
 याश्रुधितंकविविद्यया नेपद्यराजमव्याजव्याहा
 रविनियक्तभिः यगलकं । भातिकेष्टाकद

श्री.
क. व.
८१

४४

प्रेणयस्ययीधूमवधूणा उपासनां नृयानित्यम
शुक्रमिव सन्याया ८५ अगर्हता र्हेन मनस्य
योपन्यासदेशिकं श्रीगर्भमन्त्रमत्प्रोत्पन्नतले
प्रतिपद्यत ८६ । **कगलकं** । धित्वथविभ्रवा
विश्रोविष्टामित्रश्वत्रयी पादबोधाचनुष्टानसौ
ष्टवेनप्रनातियः ८७ वक्रदेवानिसर्गणव्यंज
नमदनुवक्रतो नजहात्यसरोयस्य सामगोजिस्थि
तिग्रहे ८८ स्वतत्रः शस्त्रवोद्यौषुप्रथमः सामपी
थिनो ललीदेवस्तमाशीभिः सतिभरमवीष्ट
थं ८९ व्याख्याभित्वास्वभाष्यस्ययोगोपापक
मेषुव रष्टीविष्टएतेधर्योवधनामिवयज्जने
९० श्रान्तत्वनित्याकृतदूरनमेणमोलिना
नतोजनकराजिनतेनसंतप्यत्तष्टेय ९१ **काग**
गलकं । व्यनक्तिष्ठयासामर्थ्यमाख्यायापव
योत्तरेः जेयभित्तवगुमस्यप्रकटः प्रथमोपुरुः
९२ तनेत्रागमतेत्रेषुस्वचित्तानेऊशश्रमे ततः
सुवेतसदनेप्रागल्भ्यस्यभभाषत ९३ **कगल**
कं । येनत्राद्यैकपीडाभिः पुस्तनः कल्पसम्पदे
विद्युतानेततापस्यविहितेलेचनेकलेः ९४ प्र
शेषभिषगप्राणेशरएपेशास्वपदनेः वचने
वतमानेदेस्तेशाम्भुमहाकवेः ९५ । **कगल**
कं । नगरप्रकृतिश्चारुवालात्माविद्युताभयः
यः प्रीणाभ्योन्नरागेगोभेषजेकमयेतिव ९६ त
तस्तदनुजन्मानमचदेकारपुंगवं स्वफलेण
द्वयाप्रीत्यातेपुनः पुनरेक्षत ९७ । **कगल** । पा
णिनेयातपत्रेणपवित्रेयस्यतन्मूले संगेस्वा
प्रेषवाप्रोतिनाप रजःकौतः ९८ स्वस्य
चरस्योद्योजन्माण्डलेमंत्रसंस्त्रिया धनेसा

मागमप्रीतिरैषिकानोडशस्थितां प्रत्यःससुहा
 लस्तेनततोवेदितपेडितः हुतागोविन्दवेदस्यका
 न्यजुजस्यधुभुजः १०० **निलके** । नस्येति सततः
 प्रीतिप्रणयादैषिकोविशत व्याप्तौकाचके
 लीनासमसस्यसमस्यया पतदप्रकाचात्रकारि
 किरणराजोद्गोद्गः शिर छेदाभविषयः प्रती
 विनिपतत्यञ्जोरवेमएरले १ इति समस्य अ
 पुररत्पुरस्तेषां दुतमित्येसतोसता आरात्रिक
 मिवधुभिलेलेनीभिर्विद्वत्ततो २ पष्ठापिद्यत्
 साप्रियात्रगमनं प्रोह्यमकाष्टाल्यते सन्ध्याप्रोवि
 निधायतारकमिषात्तानास्थिशेषस्थितिः ३
 इति सामस्यापुत्राणो । अविस्मृतस्वजननीजननी
 ररसाप्रपि वदवोनिम्परेयेनसूक्तिदेवीरसतना
 ४ जोगरात्रमुपाध्यायेध्यायेतेषुभमजसा प्रष्टा
 भज्जानमानवन्नत्रश्चार्चाभिरचिते ५ **कगलक**
 वनयः साधवादेष्टुनृत्यदिदेशानां प्रभिः विद्व
 जनेनसास्त्राज्यसभ्यानामभिष्यत ७ वचोभिर्ज
 नुदेदेनयनिश्रीत्वाएपांडुभिः वादिनावाटद
 नोषोयेनाशीपांरकाधसं ८ यंश्रीमदपरादि
 त्पइतिहृतिप्रसिद्धे प्रजिज्ञायानुवस्त्राचः कपपी
 रात्तुजलेचरः ९ तेनश्रीनेजकंटेनसात्काएदम
 उवधता इति सोधिकवैशाचनिरवधमगयत
 १० **वक्तुलक** । निष्किलिषतवैकस्यश्रीमंतवकवि
 तादुते स्पृष्टोत्रियस्यनास्तित्यस्ति कीर्तनपा
 र्भाभिः ११ शिस्तंतेभित्तुं सर्वेत्वायिकेनत्तशि
 तिना भसाकतानिराकतं निःशेषविद्वेषामपि १
 १२ समेदः श्रीसरस्वत्याकेवलनविपत्तयं त्वा
 मोहमयमप्याप्रमलेकस्यनलम्यसि १३ सोव

श्री.
क. व.
८३
८३

उद्योफलं यस्यानपरोपकृते परं शितं तेजोविको
पायमन्वेवाश्रयाशीलिनः १५ नृपचातुकाणां
सम्भस्तदिच्छेत्तवययपि सरस्वतीविभूत्येवदय
नीञ्जडिर्मास्त्रिया तथापिसंगणानिधमजत्साप
चहृत्तिभिः पंचषाभिः पटित्वायाः सभास्तुद्रिक्त
तामियां १६ आसवच्यवसायोस्मयउग्रहथियां
चोते नउष्येत्याथिताः संतः किंउदद्याहियावते
१७ ओत्रञ्जिपथेनीतिपीत्वातद्वाकविप्रधः १
रमाश्रुदगिरात्सायस्तुक्रिञ्जकाफलसृजे १८ य
द्वक्त्रेणपथाप्रियासिसततयद्वासिविद्विन्स १९ यौ
रीयचकरोविष्टवसकविप्रोद्विप्रथोत्सुसने ना
स्माद्भारनिसाद्विरत्रभवतीतिलोतिसंभाविता २०
लोपाश्चममुष्णपार्थिवमुनेरभ्येदिञ्जुआथिनी २१
त्वनेवनजगत्रयैकगुरुणाराजनाणाविदिधो संग्र
मेञ्जपलायनोपनिषदोसिद्धोतमथापितः तन्मु
क्ताममसर्वणास्वसर्वाणः संन्यथपत्रक्रम चित्रीवि
तयित्वेविविक्ताविपिनामंगसमास्त्रिष्यति २२ वृ
थादेवादेवाचनरुवित्तपोणान्पदह्यो वहैतेव
रागादिवविहृतकाणायवसने अराणान्यामन्या
स्त्वदरिवनितायातिविषदं लतानासंसंगादिवन
वज्रदावल्कलधृतः २३ वेधव्योपहताप्रतापतप
नास्त्रिष्यद्वज्रः कोतधः कोतारधस्तुलुसाधसभुवः
प्रत्यर्थवामभुवः राजन्निर्भरवाच्यवारिविवल
नेत्रालवालावली मंदोहैस्तववथयंनिविषदस
न्त्येयः कन्दली २४ प्रियान्प्रतिमंगोलगाः ऊर्व
नेत्वहिरास्त्रियः सासथारकरास्त्रिष्यऊवः पिंडो
दकाक्रिया २५ चिन्तश्चलनाऊलनरालितेवा
क्राउपेसादया निःसासकिमवात्ययाकिमपरे

भर्तृर्धरिद्रेते राजेन्द्रत्वदरातिचेन्द्रवदनालोक
 कस्यशेषाकाचलो दिन्नसस्ततरेगिणीषुऊरु
 तेदृश्यजनोमज्जने १५ त्वयात्रासमर्थतिउर्थ
 रगतैसैन्यस्यसंमन्ते द्वागिष्टेपिशिरोगणौ
 गुणयर्गजैतफणाहन्तेः प्रापद्रुपरमाण
 भिस्तरलितैः कालेष्वमत्तानय इन्द्रेगस्यद
 वारणयदृष्टोत्पत्तिश्चकालाहर्त्त ॥ १५
 इति श्रीनेत्रकाण्डाभ्यर्चनोपविनायकः
 तनोयथायनामानेहिजेवागीचराभिधे श्री
 स्नाष्टपदितश्चाकमिति श्रीलेखकवैप्रति १
 त्वयिप्रसन्नेमायिकिंगुणनत्वयिप्रसन्नेमयि
 किंगुणेन रक्तेविरक्तेचवरांगनानामिष्टवने
 पयिविषोषभगिः १ इति श्रीभट्टवागीश्वर
 श्रौको १ नेत्रेकावित्वपाणिमयेदधदशामणे
 योक्तेष्टाद्विलेवन्मसारस्वतमवेक्षत ३ चरतः
 पयिष्टास्त्राणांयस्यासष्टमवच्छेषः देव्याः क
 रवलंभेनजात्वस्वलितुपदेः ४ सहृदाक
 णानाज्ञानसमप्रप्रेयसंस्तनः इतितस्यपदोः
 पदौगिरंविदमदर्शयत् १ तिलकं १ नज्जास्त्र
 रिक्ततप्रीतिचारुमन्दारपुष्पवत् कदाभवन्म
 हाकाव्योमवेक्षेप्रवास्थितिः ६ इतिपेष्टि
 तपह्लोकः १ ज्यायसावीत्यविहद्विहर्षदा
 मितिपेष्टे सनदास्त्रविरेदधृष्टपेकाणांन
 बुम्बिनी ७ विहदादविधिसुस्यषडुन्वीरसज
 न्मधुः कार्णयोषडसाहारास्येचिरमकल्पत
 ८ बुढ्यद्विगननपयावसयाजिदेवीहस्ताप्रपु
 लकमात्रादिवबन्धसूत्रः देनामुभिः प्रहृमैः
 पिदिनायरोष्टाः श्रीहयकालममस्वगुरुवभा

श्री.
का. व.
६५

४५

षे ॥ प्राणायामाभगवती भवतेव सत्यं प्राणमस
व्रतशतेभिर्भिरुक्तिदेवी यत्नेविनापि भवत्क
विकर्मगंभसारस्यतत्त्वमिव यो लसांभ्यनक्ति
१० यत्काव्यरत्नमुपदात्तमिवोपनीयशास्त्रा
निसर्गविद्युतागमयापितंते न च्छाततांगमित
वानमिववमानमुत्पत्तिशानफलकार्पणनैपु
ण्येन ॥ तत्सौष्टव्यसनिवाद्यवक्त्राशरीरे ।
नोज्ञात्ववर्धिमयसामयमभ्युपैति आत्मादेया
दयति साम्यगतिं त्रयोप्यते यत्र धानवदवावि
कृतिप्रतिष्ठाः ॥ यान्यस्त्वं विनिवेशितैर्ब
इति धैरित्यस्थितिं विप्रती नक्तापि स्ववपुः
प्रसारितवती प्राणत्वसंसिद्धये सालंकारपदा
धिकधनिज्जघामूर्त्यानरीनर्त्यसौ प्राम्भोर्येन
पुरोयिताभगवतो वाग्देवतानर्तकी ॥ १३ यः
स्त्रीमककमुख्यताभगवतामुत्पत्तिविच्छिन्निभिः
श्रीश्रीकं एव चरित्रनित्यमिथया काव्यं व्यधापि
त्वया पतसिन्मदसि प्रसेदविविधो मासीना
विद्वद्देव नत्सन्प्रायतस्य रोहतनवासाफल्य
तकल्पता ॥ १४ आरूढपरिपाकवत्सनिधरेत
त्रदसस्पन्दनी निःशेषापिसभाजनोयमधिक
अज्ञवन्थातिथिः पीप्सासूर्यविद्युतनाकुल
तेशसोत्पलाप्रसृते रुन्मीलजसनेरिव प्रान्ति
पुटैस्तदाचमावामत ॥ १५ आत्मावाक्यमुदाहर
माशयाविदस्तत्रस्य शम्भुपुरेः किंचित्पचिनक
न्द्रेणाशिरसासव्यजितप्रअयः वाग्देवीकारि
णो विस्तवसदृः सानः कणस्यार्थिता मातृज
रवपूजमसुरशतः व्यस्तारयुन्तस्तरे ॥ १६ तदि
स्तार्यसमस्तकेपरिवित्तकोणवचोदेवता भूषा

100

श्री.
क. च.
५५

मोजः १३ इत्यादिभिः प्रकरैर्बुधसा... सा
नादायचतसिदृत्परिनोषमुद्रा नन्वाव्यु
स्तकमथार्पयतिः सनसैप्रजकणोत्रिजगत्
गुदेवेहराय १४ इत्यन्तोरस्यमनिर्मलरस
स्नानः समुह्लासना दानन्वानदवाधिकाधिक
महास्नानक्रियात्रिक्रियां तेनाग्नेनिदितासुरा
चरगुरुर्वन्तोभवन्मूर्तिभिः शोभैरुज्ज्वलितप्रणा
मद्वसप्रोद्धिप्रवन्धोधिनात् १५ पितृवि
भ्राणस्यसररिषुपुरेपोरपदवी नियोगेनस्व
मेपदुपगतेनश्रवणयोः प्रवन्धसंथायेत्
थकविबुधस्याचानिरच क्रमेमावः सोऽव्य
किमपिहृदयेकं नलयाति ॥ १६ ॥ १
इति श्रीराजानकविचावर्तसूनामहाकवि
राजराजानकश्रीसेखकस्यकृतौ श्रीकण्ठ
वरिते महाकाव्ये पंचविंशः सर्गः ॥ १५ ॥
समाप्तमिदं श्रीकण्ठवरिते ॥ १ ॥

श्लोकसंख्या २५००

४१-

नं ४५५/५५
विदुःशतवर्ष
२२ पन्ना
कति

म. ० शतवर्ष
चै. २० जी. वि. १८६८
लि. १८६८

ॐ श्रीगणेशायनमः श्रीगुरुभ्योनमः ॐ नमः
मोगणाविनाशिनी सकलकालमयोतिनीथ
एतलविहारिणी जडसमाजविहेषिणी का
लानिधिसहायिनी लसदलोलसौदामिनी स
दंतरवलेविनी भवतकापिकादेविनी १ दत्तो
दत्तोपमेयः समजनिजननारंभसेभावनीयो
दत्तो विलोभभीतः प्रथितजनपदोरस्ततोयेनगौ
ः यस्याशीर्वादद्वन्दलिकलितशिलोभूप
तेर्यक्षश्चः संजातोनेकशावः स्फुरमिवविग
मोव्यासतोव्याससामः २ क्रियादत्तस्यदत्त
सराडाप्रनिवासिनः सौजन्यजनिताकीर्ति
गौडदेशमण्डयत् ३ तस्यकाण्यपगोत्रस्यका
ण्यस्यवसंततः प्रचुरगौडदेशीयाः कुलीनाप्र
सराभवत् ४ ब्रह्मण्याचार्यारचरणारसवसो
हेसरूपोस्यवेशकाशीनायाभिधानसमज
निविनतो गोप्रचव्वाणोष येनानीयप्रयत्ना
हिजचरणारजोमद्भिविन्मस्तमात्रे प्रजादेरवसि
होषथमिवसरसानेकरागाननहार ५ सामा
द्रिकेसोयसमद्रकल्पः सामुद्रकाचार्यश्रुतिप्रसि
द्धे लेभेन्यामाकृतिदर्शनेनफलवदम्भतभा
विष्वादि ६ प्रयत्नस्यत्रयः प्रजाजाताः पितृपरा
याणाः राजेश्वराचवेदश्चमहेशश्चेतितेकमान्
तेषामेषगणोत्तरः समजनिष्प्रीत्यवेदः कृती
वात्स्येयसमदील्लल्लणप्रतेतातो नरकोभवत्

वि.
न.
८

लेभेघोऽश्वार्थिकः कृतिमतामानेद्वंदोऽङ्करो
भट्टाचार्यशतावधानपदवीयस्तीर्णविद्यार्णवः
वाल्मेयीमसमस्तशास्त्रमभितः सिद्धान्तवागी।
शतो वागोशप्रतिमोवभूवविजयीवादेशवि।
यावतां यस्यास्त्रायसरस्वतीरससुधायावैक।
सारगिणे मूर्द्धादोलितशालिनोरिकवयोगा।
येतिनित्यंयशः ५ एकैकमैकैककविः प्रपुक्ते।
श्लोकस्थितेवर्णमसंवावस्ये आकर्णिततेत्य
मथप्रपुक्तेस्वयंकृतंश्लोकगतंचवर्णम् ५ दी
त्यानयाश्लोकशतीकवीनाशतस्यनिर्वृत्त्यवथा
रयित्वा समस्ययाश्रुतिमतीमथेतांस्वयंकृत।
श्लोकशतीनथैव ५ अतोविधानेनशतावथा।
नोवभवलोकेसिद्धिप्रभावः अनन्यसाधार।
णशक्तिशालीसंख्यावतांसंसदिमाननीयः ५
अत्यर्थसंयादितवोधहेतोर्महांथकारेयतितो
चिराय संसारहेतोर्विविधक्रियार्थमंत्रार्थदी।
पंकुतवाक्यतार्थः ५ नानाव्यवस्थाप्रभवतमेत
विद्विद्योरोहलउत्तरंगो यःकालतत्त्वार्णवम्।
त्रीलंणमप्रकाशनिवचंयमेत ५ यस्यचकवि
हयकृतमेतलश्लोकदयं अहंहरिहरःसिद्धेश्वर।
लेखसरस्वती साक्षाच्छतावधानस्त्वमवतीर्ण
सरस्वती ५ पुरुषादक्षिणीसाक्षादवतीर्णसर
स्वती नितःशतावधानोत्रविस्मनापिनत्रिस्मना
किंच अथीयानमदिष्टनाथ्यायकोपेभवाभेद

सिद्धांतवागीश ऊचे अयेकोपिदेवोनवघाति।
 विद्याचमत्कारथारामपारंविभर्ति १० तस्मादहं
 ससत्त्वमहाशुभतः प्रमान् धामैकनिधितः
 सूर्याकिरलोककणोयथा ११ विचार्यतांराणंच।
 कं पितामेकरुणापरः मन्नामरामदेवेति कृतवा
 ज्ञासकर्मणि १२ नाश्रैवसेवोध्यजनः कथायंय
 देतमाकारयित्वातदाशीः ताताग्रजोसामितिव
 तलताचिरेचिरेजीवतयाञ्चहाव १३ सोहंपुरः।
 समधिगतपितः प्रसादेनैक्यतांगतवतः शि।
 वराजधाम् यत्नादधीतमनधीतमयापिशा
 समध्यापयामिनिभर्तेनिप्रणंविचार्य १४ न्या
 यादिशास्त्रेषुमयाकृतापेकाद्येषुयत्वारुचिराः प्र
 वेधाः भवन्तिविद्यासचयासयासयेयेषुधास्तम
 रितीषकास्ते १५ संप्रत्यसौसर्वमहीश्वराणाम।
 पंडितानामपिसुल्लतीनां विलासहेतोरथपंडि
 तानां विरच्यते कोपमयाप्रवेधः १६ पुनः पुनः
 पंडितमण्डलीतांयावेययाभूरपिमंडितेयं मा
 तस्यसुत्तरन्यकृतिममैतां सर्वंभवन्तोपिविलो।
 कपंत १७ जानेकदाचिदपिनैवशिवस्वरूपान्न
 तात्परं परमैवतममद्वय तस्मादिमो कृतमि
 हाद्यतरंगिणीनेपायायनचुराणयोः परिकल्प
 यामि १८ यतोमदीयामवगाह्यसम्यक्तरंगि।
 णीशुद्धियोमनुष्याः विद्यार्णवालोडनमेतरे
 ण भवेत्तद्वदृशास्वमतप्रवीणः १९ हेतादेन

वि.
त.
२

मत्तादिनिर्णयविधिः प्रोदुदबुद्धिः श्रुतोभवाच्च।
येशतावधानश्रितियोगोऽथोभक्तविः विदमो
दत्तरेगिणीननुचिरेजीवेनतज्जन्मना शास्त्रेयार
चितोचितः प्रथमतस्तस्यातरेगोगतः २० ॥ इति
श्रीचिरेजीवभट्टाचार्यकृतविदमोदत्तरेगिणी
प्रथमस्तरेगः १ अथसमारुताः पुरुषरुतपुणहि
ताश्वविहंसः कमराः प्रविशतिस्मत्प्रथमतः
प्रविशतेवैभवमालोक्यकोण्येकः सकलज्ञाना
भित्तोविदितपरमततोनिनगदेप्रभुप्रति आना
समर्द्धतिलकोवक्रशोवचक्रपयो किनोन्वल
वपुर्धृतपीतवासाः कंठेललामतलसीसुज
मादधानः श्रीमानयेहरिकथोकथयन्नपेति १
प्रविश्यवैभवः ईषन्मीलितलोचनोदृढतरु
प्रादृश्योगासनोयद्वासादिसर्वेद्वंदितपदः श
भः स्वयं ध्यायति वैकुण्ठैकनिकेतनेनगदपि
व्याप्यस्थितेलीलया नड्डासाख्यवपुः सदैवमु
दितंतच्चित्तमालेयता २ इत्येव अथायातेयैव
मालोक्याहसः श्रीमानसावेतिजटासिमौलि
व्यावृत्तगालेवितसथभागः विभ्रतिसंभ्रवित
भासदंगोरुद्राक्षमालाकलितोर्द्धदेहः ३ प्रवि
श्यवैभवः यंगायेतिसदासमस्तनिगमाध्याये
नियंयोगिनो यस्यात्तामधिगत्यदेवतगणाः ऊ
र्वेतिरुष्टादिकं सोयेन्नामवतात्रिराकृतिरपि
ज्ञातेनगत्साकृतिर्थायन्स्वयमेवसर्वजगता

शिताकरः शंकरः ४ इत्येव अथायांते शाक्त
 मालोक्याहसः नपापुष्पमूर्द्धिन्नमरसिसिमा
 ह्रीसमनसोललाटेप्यारक्तं तिलकमनुलि
 मंमलयजे दधानः सानेदेति न हृदि परं ब्रह्म
 सहिषी समायातः सात्तादपरश्चराकापतिव
 रं ५ अविष्णुचसः यामासायविधीयते हरि
 ह्रस्वादिभिर्देवतैः स्वीयं स्वीयमतीव उक्तर
 तं कर्मलणालीलया साङ्गां भवभीतिरीति
 शमनीलोकत्रयत्रायणं भूयाहः प्रतिपत्तपत्त
 दलिनीवांछाफलोद्भासिनी ६ इत्येव अथा
 यांते हरिहरादेतवादिनमालोक्याहसः अथमि
 तस्तलसीदलमालयाकलितभस्मललामका
 लेवरः हरिहरौ शरणीकरिवाणिताविति वि
 भावनभाषणतत्परः ७ अथागत्यचसा ब्रह्मा
 विष्टमनाः सदैवकमलासक्तो विषादो विभुः का
 वासोयविभूतिमानिरिव राधारो भयावहभुभः
 सर्पाधीशार्थो विप्रेरावचरो लोकत्रयानंदकोम
 याहो हृदयगतः प्रतिलवेकस्मोयवाशंकरः ८
 इत्येव अथायांते वैशेषिकदत्तहस्तावलं विनं नै
 यायिकमालोक्याहसः पारकल्पिततर्कपरंपर
 याविशेषः कलयत्स्त्रुणातत्यतया अयमेति गि
 रासधिदेवतया सहितो रसनोपरि खलितया ९
 आगत्यचसः यः सृष्टिस्थिति संसृजतीवितनुते ब्र
 ह्मादिमूर्तिविकैर्यस्याधीनतया स्थिताति सदस

वि.
न.
३

कर्माण्यपि प्राणिनां निमित्ताकृतिवदिमाना
 यथो जीवात्मनस्त्वयं सोयं बो विद्यात ए
 र्गमविरोधेनो गते यद्वेत् ॥ इत्येव श्रुत्या यो
 ने श्रीमोसकलोकाहसः वेदार्थसार्थेषु गतांथ
 कोरुष्टवेतायज्ञगृहीतदीप्तः प्रसौददन्कर्म
 विधानदीप्तोसंमतिरितेषु सुशितितेषु ॥
 आगत्य चमः येनाभवच्छतमविधिपतिः सग
 णां येनाप्ययं दिनकरोपिपतिर्ग्रहाणां ते येन भू
 मिव लयेपिपतिर्नराणां तस्मिन्नुनर्भवत कर्मणि
 ते प्रयत्नः ॥ इत्येव श्रुत्या यो ते वेदोतिने विलोका
 हसः पोताधिकृष्टाभुवनोपराशो समस्तभोगो
 कतिरस्तचेताः अस्मान् विज्ञातमयं पुरस्तात्का
 शायवासाः समुपैति देदी ॥ आगत्य चमः य
 स्मिन्नेलो रूपे मतमहसि दिनयते वीरिवद्वा समा
 नेते वादे वाहमित्येव वहरनियदज्ञानतः सर्व
 एव विज्ञानानंदरूपं विमलमविदिने सर्वे गामि
 दितीये निमित्ते चाप्यसमायो कलयत सहसा तद्
 वात्सल्यरूपं ॥ आया यो तौ सोऽप्यपातेन वेता
 रो वीत्याहसः इमा उभौ सर्वशरीरमोसलावयः
 शरीरेषु कषु कतांगतौ समानभावौ सितनिर्म
 लेतगौ समागतौ धामनिधीसु योगिनौ ॥
 आगत्य चतौ यद्युज्जुनिर्लेपपुरुषस्यानका
 रिणी प्रकृतिस्ते महत्तत्वे सेवयेत्यतः सर्वदा ॥
 यमित्यां फनिनिभायो शिवसुपगता यो यशानं

दभरः भवतिसपवसेततेसमनभयताभवता।
 पः ७ इत्युच्यतेः अथायातेपौराणिकवीत्याह
 सः प्रवाचकोसौप्रवरः प्रवक्तानिज्ञाग्रसंसर्गि।
 कथाप्रवारः प्रयातेचेताश्चतुर्दवासाः समाग
 तः सेततथर्मकर्मा ॥ आगत्यचसः वेदायेनसा
 सहतावसमतीष्टेष्टतापुष्टता देवेषोनात्वे
 हेतः फणियतेर्लोकेवल्लिः प्रापितः स्मात्तलत्र
 जगतीदशास्परहितामाताकृतारोहिणी हिंसा
 दोषवतीथराप्ययवनापायात्सनारायणः ॥
 अथच ईशः सपकादशायाविभक्तोऽर्गोसहस्त्रा।
 कृतिसेविभक्ता ययोनियेरुद्धतरत्नशूरसमानि।
 रत्नानिनवातनोत् ॥ इत्येव अथायातेज्योतिषा
 मालोक्याहसः ज्योतिर्विदेष्टविदिताखिलकाल
 ततः सत्तानुकंपनकृतेकृतहरहृष्टिः ज्ञानजनक
 विथभतभविष्णादिसर्वज्ञकल्पपरिकल्पितथी।
 रूपैति ॥ आगत्यसः सरः सरपंदरुविहिमरु।
 चिः सत्मेगालेमेगालोवोयंवोयनशातनोत्तललि
 तावाचश्चवाचस्पतिः काव्यः काव्यकलाकलाप
 निरतिसेदोहिषत्मेदतो उर्वत्रेषुतमस्तमोज्ञ।
 यकंतीकेतश्चकेतश्चिये ॥ इत्येव अथायाते।
 मापुर्वेदविदमालोक्याहसः वेद्योः नवयः सय
 लोः रगायैः सिचत्रिवेदः सुधयाजगति स्फुरद्
 ज्ञासाधुरिवप्रदीपेवोथेरतिबाधिरिवायमेति ॥
 आगत्यसः प्रजाचकोरापितदृष्ट्यगाकरूपेश।

वि.
न.
४

५

कामेश्वरतत्त्वमते सत्त्वस्ते सर्वरसायनित्तम
थैकचित्तमणयेनपाय २४ इत्येव श्रुत्यायांतैव
याकरणासालोक्याहसः आलायकालायकशी
सिरोयःकाशिकायामपिकाशिकेशः शेषावता
२ः प्रतश्चकीर्तिः सयवैयाकरणेभ्युपैति २५
आगत्यसः आख्यातकीर्तिचयनदित्सर्वलोकस
कर्मकारकसमासनसन्निधयः सत्संधिस्तुतय
रोदतदुर्गसिंहविकोतिमहिवरपाणिनिविष्टयः
इत्येव श्रुत्यालेकारिकमहाकविर्विलोक्याहसः
वृत्तिरीतिकलनैकदक्षिणोगयपयश्चतुर्विच
लणः एषयश्चप्रतोमहाकविर्नर्तयत्रिवसमे
तिभारती २६ आगत्यचसः शृंगारहास्यसहिता
द्वुतरोद्वीगः संप्राप्यकालमचित्तंभवतोभवेयुः
किंचिद्विषांगिदिदरीविनिवासभाजोवीभत्सभू
रिकरुणाभयशान्तयः स्युः २७ इत्येव श्रुत्यायांत
नास्तिकमालोक्याहसः संमानितस्तितित्यस्त
पादोहिंसाभयाद्ये नास्तिकोत्रसमायातिसम
नेचित्तमर्जनः २८ श्रुत्यागत्यचसः देवानर्चयसे
चयप्रतिदिनं प्रणयतिजन्मोतरे भोगायप्रयतोम
हाकृतविधौ स्वर्गायहिंसोऊरु इत्येवंचकवेच
नोत्पद्यगताउद्विस्तरीयाचिरा दप्रत्यक्षपदार्थ
सार्थरहितेपेशानमार्गेहन्त २९ इत्येव श्रुत्यायांत
यहासेसर्वसामानिकाः आःपापोउरात्माका
सौऊतश्रुतागतिप्रकटंनगाहः श्रुत्यानास्तिकः

आः पापो हे भवेतस्तु पुनः पुण्यशीलाः ये निर
 र्थकं चेति पश्यन् मीमांसकः सादोपे स्वर्गपाप
 तिः कृतद्वन्द्वस्य पशोश्चतस्य त्रयंति देवतगणा
 परिवारवर्गैः स्वस्यापि वाञ्छितफलानि भवे
 तिनृते पापापकिं भवति तद्विधिजातहिंसा ३१
 नास्तिकः आद्या मोहः स्वर्गं ऊच्यते ऊच्यते देवता
 ऊलं ऊचायनन्मोतरे मीमांसकः हे हो वेदपु
 रणमध्यविलसद्वस्तु नि किं निंदसि नास्तिकः
 प्रमाणे किमुपोति वचक कृता वेदापराणाद
 पोयेवातीदृश्य सर्ववस्तुकथया सिंचेति सर्वज्ञ
 गत ३१ मीमांसकः कथमहो विनैव कर्मसाव
 डः वादिभोगी प्रकृषः नास्तिकः अहो ऊच्यते
 र्मकेन दृष्टे कदा केन वा नन्मोतरे कृतमिति चेत्
 देवनास्ति प्रामाण्याभावात् सावडः वादि
 के पुनः प्रवाह्य धर्मतया शरीराणां मनियते ।
 वस्तुतो जगदेतदसदिति सर्वमिदं भ्रम एव ३
 ताकार्णव किंतु तस्मी भूते मीमांसके वेदांती
 अहो जगदेतन्निश्चयेति सत्यमकं श्रीमद्भिः ।
 परं ते कंजस सत्यभूतमास्ते यस्मिन्नेतन्नि
 ष्याभूतमपि सत्यतया प्रतिभाति नास्तिकः ।
 साधुसाधु किंचिन्ममतत्ते प्रविष्टोसि परंतु की
 दृकतद्वस्तु भवताम वेदांती क्रियाहीनमना
 कारे निर्गुणो सर्वगोमहः तद्वस्तु परमानंदम
 वाच्यनसंगोचरे ३१ नास्तिकः जगत्त्रयैव ।

वि.
न.
५

तिभवन्मतेचेत्किंकल्पतेअततिरर्थिकेतत आ
कारश्रमेनगतक्रियेणाकर्तव्यमेतेनकिमस्ति।
लोके ३४ इत्याकर्ण्यचकितेवेदोतिनिसस्मितं
सर्वतार्किकमवलोकयेतिस्म हेताहेतमता।
दिनिर्णयविधिप्रोदुडुडुदिः अतोभह्यचार्यशा
तावधानइतिप्रोगोडोडुवोभक्तविः विद्वन्मो
दतरंगिणीननुचिरेजीवेनतज्जन्मनाशास्त्रया
रचितादितीयपद्वीतस्यास्तरंगोगतः ३५ ॥
इतिश्रीचिरेजीवभह्यचार्यकृतविद्वन्मोदत
रंगिण्यादितीयस्तरंगः २ अथतार्किकस्मा
दोपे कथमहोकिंश्रुतेभवात्स्वमतमपरिः।
कुर्वन्नेवपश्य अभानयन्नेवनिजेक्तिदोषान
नोक्तिमत्स्यातरसीकरोषि असंदरादोयमि
तिब्रुवाणः कारणहिहास्यास्पदतामुपैति ।
अथनास्तिकःस्वगते आःप्रुक्तिथारावधिणा
मस्माकं पुरतःप्रवेडसमीरणइवायमुपस्थि
तः इतिचित्तपत्रणार आकर्णयतावन्मतम
स्माकं तथाच अन्यवादेमाथमिकानोदा
णिकवास्वार्थज्ञानवादेयोगाचारणो ता
नाकारानुमेयसकवास्वार्थवादः सौश्रोति।
कानां तणिकवास्वार्थवादोवैभासिकानां
देहात्मवादश्चावाकाणां देहोतिरिक्तदेह्य
रिमाणवादोदिगंवराणां पंचषट्प्रस्थानानि
तेषामयेसिद्धांतः नस्वर्गोनैवजन्मान्मदपिना

नरकानीयायमोनयमः कर्तोनैवास्यकश्चित् ।
 भवतिजगतोनैवहर्तानभर्ता प्रत्यक्षामत्रमावे
 नसकलफलभवेदहभिन्नास्तिकश्चित्मिथ्याभ
 तेसमस्तेष्वनभवतिजनः सर्वमेतद्विमोहात् ।
 किंच अद्विष्टापरमोयमः पापमात्मप्रपीडने ।
 प्रपथीनतामक्तिः स्वर्गोभिलषिताशने ३ स
 क्षरपरदारेष्वयथेच्छं विहरेत्तदा यरुशिष्यप्रणा
 लीचमनेत्सहितमाचरेत् ४ तार्किकः सोपहासे
 साधुरेसाधुयदिप्रत्यक्षामत्रमानेतद्विभवाटशे
 दूरविदेशमागतेचरेत्तवैयव्यविधानमंगना अ
 दशनैवयत्तः शरीरिणोविदेशयानस्यमृतेश्वर
 त्पता ५ नास्तिकः अहोमृतस्यनपुनर्दर्शनमिति
 निश्चयः शरीरादिनाशस्यस्वयमेवसातात्कृतत्वा
 त विदेशगतस्यतपुनर्देशसंभावनानास्तीति ।
 नसाम्प तार्किकः भवेत्तवैयव्यविदेशगतस्य
 उक्तकोटिकमृतिसंभावनयाकथममृतिर्नभा
 वेति नास्तिकः यत्रादिद्वाराधिगतवार्तानांका
 यमार्तिः तार्किकः आगतमेवतर्प्यनुमानमे
 वप्रमाणं यत्रदीपलिप्यादिनाजीवनस्तस्या
 नुमानेननार्तिर्भवतीति एवंशब्दस्याप्यप्रामा
 ण्येयमवाक्यादौविश्वासाभावात्त्रिखलप्रवृत्ति
 निरोधः स्यात् स्याच्चभवाटशोमृकतेवश्रेयसी
 ति शब्दोपिप्रमाणत्वेनस्वीकार्यएवश्रीमद्भिः ।
 नास्तिकः सलोभे भवतनामावमानेशब्दोपि ।

वि.
न.
६

प्रमाणं तथापि भवतामीश्वरादिसिद्धिः तार्किकः
कार्यैरनुमीयते सभावात् कार्यं च स्रष्टा
दिकं नास्ति चेदयमीश्वरः कथमहो स्रष्टादिकं।
जायते नास्तिकः का स्रष्टोपरि देवनायदि पुनः
पित्रोरप्यमोक्षः ऊभायाः प्रभवेति संततममी
तत्र कलालादितः १ तार्किकः सप्तसप्तकर्मा
रूपितरोस्तस्य कलशादीनां कलालादयः क
तारो हियथा तथ्यास्तिकतमः कर्ता चेत्तथास्ति नो
नास्तिकः जायते स्वतएव ते तत्र यथा स्वेदो।
इवाः प्राणिनः तार्किकः स्यादित्येव तचेहिने
वपितरो पुत्रः स्वतो जायतां २ नास्तिकः के।
षो विदेहिनामये सभावो यत्सी पुरुष संसर्गदेवो
त्यतिर्यया मानवपशुपक्षिणां केषोचित्सनवि।
नैव शुक्रशोणितसन्निपाते स्वेदादिना यथा मश।
कादीनां केषोचित्सनः शुक्रशोणितसन्निपातेन
तद्यनिरेकेण यथा वृश्चिकादीनां केषोचित्सनवी
जननभूमिविशेष संसर्गो वयथा तरुपुष्पल
तासम्पादीनां तथाहि काननवासिनामपि तेषां
पट्टयापतितामितबीजवारिद्वारिलितिसं।
सर्गादेवायैवोत्तिरिति सभावो विलक्षणो न।
ककार्योत्पत्तौ कारणे तार्किकः सप्तसभावप
ये परंतु समास्तिकः केनिमहीमहीरुहो प्रसेवा
नार्थं चटको यथा पुनः तथ्यास्तिको रापकृते।
ययो मचा मचेतनानां चटकः संचेतनः २ किं

व असौ स्वभावः स्वस्वरूपः कश्चिदपरो वा स्व।
 पदवाच्योऽपि देहस्तदगोवा नायस्तत्राद्यमाद्य
 यस्तस्यैव स्वप्रतिकारणतत्प्रसंगात् नाप्याद्यो
 द्वितीयमादाय भवन्मते देहभिन्नाभावात् यदि
 देहभिन्नापि कश्चिद्विलक्षणसकलकार्यका
 रीत्वीकियते तर्हि स एवायमस्माकमीश्वरः अ
 तएव न द्वितीयोऽपि पक्षः नास्तिकः श्यानेवा
 वयोर्मतभेदः पयवानीश्वरमेकं नित्यं देहव्या
 तिरिक्तं विलक्षणं विलक्षणकार्यकारिणो ब्रवीति
 अहंपुनर्विलक्षणसकलकार्यकर्तृनप्रतिष्ठा
 देहव्यातिरिक्ताननन्तानेगी करोमि इति तार्किक
 कः सहासं यस्याभवतो यदनन्तकर्तृननेतका
 र्यप्रतिकीर्तयेति वयंवदामः खलु सकलका
 र्यकर्तारमेकं परमेश्वरमेव ५ इत्यनुद्योर्मतयोः
 श्रेयस्तपय्यालोचने सलोचने भवद्विरेव करणी
 ये नास्तिकः संकुचितमात्रः भवतु बालाद्यवा
 रेकएवकर्ता परमस्य नित्यतायां किमाने ता
 र्किकः यद्यसावनित्यः कस्तस्योत्पादको नाश।
 कोवा अस्ति चेत्कश्चिन्मादृशोऽप्येकस्तर्हितस्या
 प्यनित्यत्वेऽनवस्थाप्रसंगः नित्यत्वे च स एवाय
 मस्माकमीश्वरः इति तस्मीभूते नास्तिके पुनरा
 ह विनायमायमांश्च यतिकये स भगवानिहा
 नेरुक्ते शैरुपचितमहो जीवमखिले जगत्सृष्टः
 सृष्टि किमपि समदृष्ट्या रचयतो नरागोन देवो।

वि.
न.
७

कविद्विजनेतस्य नयति ॥ एवं यदि स्वर्गनरः।
कारिकं नास्ति तदा भवानपि कुतश्चैतद्वदतादौ
प्रवृत्तो हिंसातो विभेति न हि विना भया भिला।
मौ निवृत्तिप्रवृत्तीतफलमपि नैहिकमननुभय
मानत्वात् तस्मात्पारलौकिकमेव स्वर्गनरका
दिरूपं फलजननकावपि धर्माधर्मौ नैहिकममे
वक्तुं ननु तत्तदवफलो दयात् तस्मादस्तेष्वन
न्मांतरे धर्माधर्मौ नः प्रतिपादयंती श्रुत
श्रुतितदनुयायि मनि प्रणीतस्मृतिपराणां द
यति वेदविहितैहिकफलकार्यभिचारा।
दिकमेभिर्नायमानदृष्टिशाब्देरादिरूपफलैः
पारलौकिकफलकर्मणोपि साफल्यमनुमी
यते एवं तदभिहितग्रहणग्रहो दयादिदर्शना
नदर्शिता विलवस्तनः प्रामाण्ये सिध्यतीति।
वौदेषनः शुद्धिर्विहीनबुद्धावाविस्मिन्ने विस्मृत
बुद्धशास्त्रे सोऽहं सहासेषु सभाश्रितेषु भयः स
विज्ञानविजयी न गतः ॥ सिद्धये परमेष्ठिनः प्रभु
तया सर्गस्थितिधेसकृन्नितो नित्यमनिर्गतिस्त।
नुभतो ऊर्ध्वं जगन्मंगले जेतोरेव यमघनास्ति
कजलप्रधंसनादेषिणो जानीमः सहसा परान
पि पराभतोस्तरीयेच्छया ॥ हेता हेतमतादिनि
र्णयविधिप्रोद्बुद्धिश्च नो भद्राचार्योऽशतावथा
नशितो गौशेड्ढेव भक्तविः विद्वन्मोक्षतरे गिरि
णी ननु चिरं जीवेन तज्जन्मना शास्त्रे पारचिता।

तृतीयपदवीतस्यास्तरेगोगतः ॥ ३ ॥ इति श्री
 विरेजीवभट्टाचार्यकृतविद्वत्सोदतरंगिणीपाठ्य
 तीयस्तरेगः ॥ ३ ॥ अथप्रभणारिष्टैवैशेषिक
 मतरीत्यवलेवीनैयायिकः स्वमतमाह इत्येग
 णाः कर्मततः परस्ताज्जातिविशेषः समवायना
 मा भावाः घडेतेकयिताः पदार्थाः समाप्ययेते
 स्रभावयोगात् ॥ महीनलेयाममरुद्रभासि
 कालोदिगात्मायमनोनवैव इत्याणिशुक्त्याकपि
 तानितानिनित्यामनित्यामपिभेददृष्टे २ अथो
 चतर्विंशतिशक्तयोक्तागुणप्रमीहूपरसौच्यो
 यः स्पर्शोयसेख्यापरिमाणानामाष्टयक्तसंयो
 गविभागसंज्ञाः ३ परत्वापरत्वेगकृतद्वयत्वेनतः
 स्नेहसंस्कारथर्माग्रथर्मः अथोशब्दबुद्धीसंवेदः
 स्वमिच्छातथादेषयत्नाभिधानावपीति ४ कर्मा
 णिवोत्तेपणानामथेयापत्तेपणानुचनसंज्ञका
 नि प्रसारणाख्येगमनाभियंचपंचेतिगत्याप्रमा
 णरित्नाभः ५ परस्परव्यंसमवायभेदंदिष्टैवसा
 मान्यमिदंतनित्ये नित्यविशेषावद्वयोयनित्या
 एकःप्रविष्टः समवायपकः ६ नभस्वदंतोपरसा
 णरूपा नित्या अनित्याद्याणकारिरूपा यचापि
 नित्यागगनादयोमीत्तनोणरेयाविभवःपरेत ७
 कार्यात्मकास्तत्रिविधाधरायादेहेन्द्रियैस्तद्विषा
 यप्रभेदात् भवःशरीरेतितिलोकवर्तितस्याव्योनि
 जायानिजभेदभेदे ८ द्विधाभवेत्येवमरापुजांइज

वि.
त.
८

प्रभेदमासाद्यसदैवयोनिते नृणां पशूनां च वपुः।
नरापुमेतरेऽस्य पञ्चगमीनपत्तिर्गो २ अयोनिजा
पुण्यविशेषभाजो महर्षयः पातकिनोपिकीराः।
तदिन्द्रियेन्द्राणामयोऽहस्ममहीरुहाद्याविषयाः।
प्रदिष्टाः ॥ शरीरतानास्तिमहीरुहेषु जीवाश्च
त्रेपिविनास्थिमोसैः चेन्मन्यते केवलजीयोगा।
ह्यरीरतास्तोतदयोनिः ॥ अयोनिजे वारिमहो।
मरुद्वपुर्धरोशसेगव्यवहारसाधने नपुण्यपाया।
त्सककार्यकारणोपयुक्तैः केवलभोगभाजने ॥
वपुःसलीयेवरुणोकसिस्थितेतदिन्द्रियेऽप्याहसः।
नाभिधानकं नदीनदोभोपि हिमादिभेदतो विल।
तणास्तहिषयास्त्वेकशः आदित्यलोके महसः।
शरीरेतदिन्द्रियंचत्वारिति प्रसिद्धं चतुर्विधस्तहि।
षयश्च भौमरित्योदरायत्करजप्रभेदान् ॥ वायोः
पुरेवापुमयं शरीरेन्द्राणोऽस्य सर्वशरीरवर्ति केपा।
दित्तिगोविषयस्त्वेतकः प्राणाकृते चापरभेदमा
रुः एकं नभः सर्वगमित्स्वृत्तिनिष्पत्तिरस्माच्छ्रव।
णोऽस्य एकोपिकालो यमयाधिभेदाज्जामात
णादिव्यवहारहेतुः ॥ एकापिदिकततश्चाधि
भेदाद्याद्यादिसंज्ञां लभते विभिन्नो आत्मापि जी।
वेद्यरभेदमाप्नोहि यादिमोनेकश्चोत्पत्कः ॥
मनोपिनानाप्रतिजीवभेदतः सत्त्वादिकग्राहक
मेतदिन्द्रियं अमृष्ययोगादृष्टिदिन्द्रियाण्यपिनये
तिसद्योविषयिज्ञाविज्ञान ॥ चतुर्देशात्माज

लदेहिनागणामदस्यैकादशमारुतेन उदी
 तिताश्चाष्टमहेशचेतसोः षडेवंकालदिशोक्त
 पंचते १५ रूपायाः कथितास्तयोदशगुणाः से
 स्कारयुक्ताभुविस्त्रहाद्याश्चतएवकारिणिपुन
 रंथोनिताः कीर्तिताः गंधस्त्रहरसोनितागुरु
 तयाहीनाश्चेतेतेनसिस्पर्शावेराशुतेनभस्वनि।
 तथासमापिसंख्यादयः २० संख्यायाः पंचश।
 होनभसिपरममीपंचदिक्कालयोः सृज्जीवेतेपं
 चवुदिप्रभृतिषडपितेभावनाथर्मथर्माः ईशाने।
 बुद्धिरिच्छाकृतिरपिकारिताः पंचसंख्यादयस्ते।
 संख्यायाः सप्तवेगोनभसिनिगदिताः शास्त्रविद्धि
 किलामी २१ रूपाणिषसुः सितपीतरक्तस्या।
 मानिनीलंहरितेतथेति रसाः षडेवंमधुरास्रुति।
 केलाराः कषायः कडकोपितहत २२ ससौरभासौ
 रभेदमाप्तागंथोपिसद्धिर्द्विविधः प्रदिष्टः शीतो।
 सतोवेपरनोप्यनुस्माशीतोभवेत्स्पर्शश्चिद्विधा।
 सौ २३ अथैकप्रभृत्यापराईचसंख्याप्रतिव्यक्ति।
 भिन्नानिहैकत्वसंज्ञा उतोन्माससंज्ञादयादीन्यस
 र्थानभिधाय्यसंतीतिविद्वद्विरुक्ते २४ परिमितिः
 कथितापरमाणुताप्रभृतिचानिमद्वत्तमित्तामि।
 ता दृष्ट्यागतिव्यवहारनिबंधनेप्रतिपदार्थविभि।
 ज्ञेय्यक्तये २५ संयोगइष्टोवयवातिविक्रद्व्या
 हर्षीमेलनसंप्रतीतेः तथैवसंयोगवियोगभूतः
 क्रियेकजन्माकथितोविभागः २६ परतंतथैवा

वि.
न.
२

परत्वेपरिष्टेद्विधाकालिकं दैशिकं चेति भेदात् ।
 भवेत्कालिकं मेष्टके यो कनिष्ठे द्वितीयं विश्वेष्टे
 ते सत्रिधौ २० गुरुत्वेनियोक्ते कहेत इव ते नि ।
 मित्रास्य सांसिद्धिकतप्रभिन्ने इदं स्त्रियमेतत् ।
 तीते निर्दानमतः स्वेदसंज्ञो गुणः शास्त्रविद्भिः ।
 २८ विधासौ गुणः स्यात्तसंस्कारनामास्थितिः ।
 स्यापकोभावनावेगसेतः सत्वेधर्मपेक्षेऽङ्गुलिः ।
 त्वधर्मो निर्दाने समासादृष्टे दद्यात् २९ शब्दे
 द्विधा स्याद्विनिर्वाणे भेदादुद्दिष्टः पदार्थग्रहणे समर्थः ।
 सापि द्विधा सत्यनुभूतिभेदात् सति स्तसंस्कार
 भवो यदिष्टः ३० प्रत्यक्षमाने परतो न चानोपमा
 नस्य दृष्टिभेदमासा चतविधामो कपितानुभू
 तिर्नूनोधिकत्वेन वधार्य पुक्त्या ३१ अमप्रमासे
 शयनिश्चयात्मा भेदाः यदिष्टः कर्मशौचभूतेः
 यदमया बुद्धिविषयः स्यात्तदमयैवात्मविभौ नित
 तौ ३२ काम्यं सुखेऽङ्गुलिमकायभुक्तिमिच्छासुखे
 स्यात्सुखसाधनेन वा देवकृतं सुखजनको स्य वै भवे
 इवेत्ययत्नोजनकक्रियायाः ३३ भूः षड्परसोऽङ्गुलिः
 शुभ्रमधुरं भास्वत्सिताभं महो नृणां शीते गुणाति
 तिर्नरुदयो भः शीतस्य महः कात्मा काशादिगा
 तनोपरमहन्माने परेषां परं तोयस्य द्रवता स्वभाव
 विहिताने मितिको वा न्ययोः ३४ वेगो भूतलथाम
 वायुमनसोऽद्याः स्थिति स्यापको जीवानामिह भा
 वनासमभिधा संस्कार उक्तो बुधैः दृष्टी वारिमहः स

मीरमनसामुत्प्रेषणायाः क्रियाहेयाः संभवन्ते।
 यथायथमिमानान्यत्रतासंस्थितिः १५ सत्तापु
 नईवगणक्रियास्यापरात्यसामान्यतयोपरिदृष्टा
 इवतभूतायपराभिधानमथान्यसामान्यमुदाह
 रंति १६ इत्येषुलिप्तेष्ववसानसंस्थानित्यविशेषा
 अपिभेदकास्तः संबन्धरूपोदयवादिक्तानांतिमे
 यमेकः समवायनामा १७ अथोपभावावसेसर्गा
 भावभेदाद्विधासनः अभावेऽप्यतत्राद्योभेदरूपः
 प्रकीर्तितः १८ अतोप्यभावाभेदेऽप्येविविधः पर
 कीर्तितः अतोप्यभावावकथेसप्रागभावविभेदतः
 १९ अथरूपसंज्ञाप्रक्रिया परावृत्त्यावृत्त्याजग
 तिपरिवर्तित्रास्तनुभूतः कृपासिद्धिर्विद्यामयत्त
 मयमीशः प्रयतते नतस्तेनत्राग्निः सकलभवनै
 देवतगणैः संमतेसंदत्तस्वयमपिलयेयातिसह
 सा ४० अदृष्टस्पर्शेऽपिप्रसरतिसप्रमाविवतदा ।
 समस्ताजीवात्माकलयतिनडः खनचस्रखं रुसा
 जमदेवगतवतिविनाशेऽपुनरिमाश्चिरंखेखेलेति
 प्रचलपरमाणुप्रततयः ४१ यावदायुर्मानं ब्रह्म ।
 तास्तावत्प्रलयमानमयीति समदुर्देहदृष्टेऽपुनरपि
 तिसृतामुपगते महेशोभूयासेसृजतिप्रवमानेप्र
 यमतः ययः दृष्टीतेजः कमतश्चैतसृज्यतरसासु
 वर्णाब्रह्मांडेऽवदयतिसमेसर्वभवनैः ४२ अथद्वि
 णपगर्भेसमुत्पाद्यप्रतासर्गेनिर्गुक्ते ततः सोपिनि
 जात्मानेतत्तद्दणपरिखेगकचिरेविदिमानायात्मा

वि.
न.
१५

प्रथितपरमापदादिचट्टनैः प्रज्ञासृष्टिचक्षुःसातद
नुकुरुतेदृष्टवशात्तुतर्वेदान्तेनगदधिपतिःस
र्वविदसौ ४३ ईश्वरेच्छानियम्येनदिक्कालसहका
रिणा स्वस्यादिष्टेनसर्वेपिफलभाजःशरीरिणः
४४ निष्कामधर्माचरणायधर्महेवाच्चिरेणप्रवा
णादिमेन तत्तार्थेवायेनजननस्यसुक्तिशमंत।
कीडःखनिवृत्तिरेति ४५ सृष्टासृष्टिविधानतो
स्यभरणद्विषयविशेषभरः संसारक्रिययाहरःस।
सकलेकर्मोत्तरूपैःफलैः शार्प्यानाथसमस्तका
र्यकरणोसंप्रेषयतिमशः सर्वेषांवितनोत्तमंगल
धुनीतंगोत्तरंगावली ४६ हेताहेतमतादिशुर्वव
त ४७ ॥ इति श्रीविदेजीवभट्टाचार्यकृतविदसौ
दत्तंगिण्याचतयस्तरेगः ४ ॥ अथप्रभुणादि
ष्टोमीमांसकःस्वमतमाह देवोनकश्चिदुवनस्य
कर्ताभर्तानहर्तापिचकश्चिदास्ते कर्मोत्तरूपाणि
शुभाशुभानिप्राप्नोतिसर्वोपिजननःफलानि १ वेद
स्यकर्तानचकश्चिदास्तेनिताहिशास्त्रारचनास्यनि
त्या प्रमाणमस्मिन्स्वतएवसिद्धमनादिसिद्धेःपर
तःकथंचित् २ शार्प्येनश्रुत्येवजगत्प्रवाहेक्रिया
भवेत्कर्मतएवसर्वा कर्मापिउत्सांभवतिक्रियानो
वीजांकरमायतयानदोषः ३ यागादिकार्याकृति
भागभाजोसत्रात्मकादेवगणानिरुक्ताः ब्रह्मा
दयःकर्मवशेनभोगेजुर्वेति सर्वेपिचराचरस्य ४
इत्यदीर्यपरितोवलोकयतिमीमांसके तार्किकः

अनास्ति कोपि अतिवोधितार्थे प्रमाणानामेव
 विराजमाने ईशस्य कर्तृत्वमनादिसिद्धमाश्चर्यं
 माश्चर्यमहाकवेति ५ दृष्टान्मदृष्टान्मपि हे
 तुर्वेवो ध्यान्मवो ध्यान्मपि तानि ईशस्य
 अणानिरूपयन्सत्कर्तृत्वमावेक्ष्यतीह वेदः ।
 मीमांसकः सभये प्रमाणमेकविधिकाव्य ।
 तातगतस्य वेदस्य वये वदामः ईशस्वरूपस्य नि
 वेदकोवेवेदो नमानं सपतोर्थवादः ॥ तार्किकः
 साक्षेयं ज्ञानैर्भवानेव जनापवादादप्येतन्न ज्ञान
 गतीविजेता अमलमेव सुदृढमाह्वेदं यदृश ।
 तोमानमथाप्यमानं ६ मीमांसकः ईशेन गत
 तेरिहतेरीदृशदातरीत्यं सरसत्कलानो स्वहेदः
 मानेदपरं पण्यै किं धर्मकर्मादरतो नराणां ५
 तार्किकः साक्षेयं आद्या मोहः अहो यथा वैदः
 महीमहेदः सेवानुरूपस्य फलस्य दाता तथा
 नतानोजगदीश्वरोपि कर्मानुरूपस्य फलस्य दा
 ता ॥ इत्येवेन गतकर्तुः अतिकर्तुः तमपि यद्व
 नपाकरोति तदप्युक्तं तथाच भवस्य विलयस्य
 चेति यदेव प्रतीत्युक्तमाकर्तुं भवत नित्यता कथ
 नेषु शब्देषुपि मीमांसकः अयं स्फुरतिसधुनिः स्फ
 रतिसेववर्णावली प्रतीतिरिति तेषां कथयि
 ति प्रमेतत्र च ॥ तार्किकः साक्षेयं अहो नदिदः ।
 मोक्षये पुनरभूत्स एवालयः स एव शिशिरगमो
 भवदिति प्रतीतिर्यथा तथा स्फुरतिसधुनिः स्फ

वि.
न.
११

इति सेववर्णावली प्रतीतिरिति गाहते हतसः।
ने सनाती यतो ॥ अनित्यपदमागतेतदिति शर
हेदेषुनः प्रकृतिः कृतिरिति स्थिता कथयसाकि
लीया भवेत् प्रमाणपदमासुपात्तयमनीच
रीयापि चेदतः प्रकृतिरिये प्रकृतान्नगतिरित्य
मेषी कृतिः ॥ यचोक्तमेतत्प्रमाणेन गत्यवा
हतिरित्युक्ते महाप्रलयस्यैव जगत्प्रवा
ह्योतत्वात् श्रीमोसकः अहो महाप्रलयो न स
पिरुष्टिर्भवमेवेति न सोपितदेतः तार्किकः स
कीदृशो महाप्रलयो वदन्तरेषुनः स्थितिर्भा
वनात्तथा हि विविधप्रलयः दैनैदिनप्रलयः ख
ड्गप्रलयो महाप्रलयश्चेति तत्र प्रमाणो रात्रौ ए
यि व्यायथो लोकानां न लप्तावनैदैनदिनप्रलयः
प्रमाणो पवर्गो सति जन्मद्वयानधिकरणो कालः
खड्गप्रलयः एतदन्तरेषुनः स्थितिरेव कसा
त्सर्वेषु जीवेषु सुक्तेषु भोक्तरभावात् जन्मभावान
धिकरणो कालो महाप्रलयाव्यो भविष्यति त
दनेतरेषुन कदाचिदपि पुनः स्थितिरिति स एव ज
गत्प्रवाहस्यातः श्रीमोसकः किमीदृशो महाप्र
लये साने तार्किकः विमुक्ता भोक्ताः पुनरपि
न संसारविषये नवाजीवात्मानो नवनवतयोम
यवपरे कसादेव प्राप्तैतदविलज्जने मोक्षपद
वी मभावाद्भोक्तारो कथमपि भवो नैव भवता
॥ यचोक्तं मन्त्रात्मका एव देवयागादावहमा

दिभागभाजोनत्वाकृतिविशेषशालिनः तदा
 पयुक्तं संभवति कृतिस्मृतिपुराणादिप्रामाण्या
 त मीमांसकः ब्रह्मणो स्वाहेति मेवेणादी यमा
 नाकृतिरिति ब्रह्मैवाधिगच्छेत्तर्हि यजमाने ब्रह्मणि
 तादृशाकृतिकः प्रामोति तार्किकः ब्रह्मा स्वयमे
 व यथा सदत्तत्राणायाकृतिपुरुषः स्वयमेव भुङ्क्ते
 तत्स्वरूपतिव तथैव होमीयविधिवद्ब्रह्मणा
 स्वीदशेन दत्ताप्याकृतिः स्वरूपिद्वारा फलजनन
 केतिकानुपपत्तिर्यतो भवान्मेवेण राध्यमेवमा
 णाकृते स्तद्वोधकनिगमादिप्रामाण्यात्वेनेवा
 वाक्यतामंगीकरोति इत्याकार्यवेपमानाथरे
 मीमांसकैवेदांती किमहोमिथ्याभूतेन गति
 यागाद्याकृतिभागनिरणायककोलाहलैः ता
 र्किकः सादोपे वयं खलुशुक्तिशरथारवर्षिणो
 निराकृताखिलप्रतिपत्तिणः तदिमोजगती
 पतितप्यतमोमयिजीवतिकः ऊरुतामन्त्रतां
 विपिनान्यपितिष्ठतिकेशरिणादिरदः ऊरुते
 नतदाकलतां ५ वेदांतीसस्मितं सत्यं सत्यं ।
 मिथ्याप्रपेचानपदार्थसायांदादायतयुक्ति
 शरान्किरञ्चः ब्रह्मा स्वमेकेशरणीकृतस्यक
 येममस्यादपिभीर्भवञ्चः द्वितार्किकः कीदृशं
 तद्वत्प्रयच्छरणीकरोतिभवान् वेदांती शरीरा
 यस्यांतः करणभागः समभवद्विधीशौयन्मा ।
 याप्रतिफलतिभागेहविशेष यदानेव्यस्यर्द्धे

वि
त.
१२

वसतिजगतीतथासदृशी निराकारंयामस्कर।
तिपरितोत्रासतदिदं १० अपिच कामकोथभु।
ज्ञांतरालपतितंलोभोप्रदंष्ट्राबुद्धत्सुर्वोणीणावले
विकासिततलंयामोहजिह्वागतं नानानाम।
निशाचरीनगदिदंशसीकरोतिलणीकोमुद्ये
तततो नगायविदितव्रह्मेकरदोजनः ११ तदे।
वब्रह्मसर्वेषांस्वरूपं परं तदृश्यतेनाखलवास
सावृतेकंदगंकनकभूषणंयथा तद्वदेवमना।
सावृतेनदिस्रस्वरूपमवगम्यतेजनैः १२ श्री।
शःशामदमादिसाथेनैश्चित्रपवविलयेगतेसति
मेयमुक्तश्चशीतदीपतिविषयगामिनिजयाम
वीक्षते १३ मादृगुक्तवचसांतकाकथासर्वे।
योगिमनसामगोचरे ज्ञानसौख्यमयमेकम
दुर्तं सर्वगंजयतियामततदा १४ स्वमेयथावी
क्षितेदेहगेहाजातेप्रबोधेविलयेप्रयांति स्व
मान्तेविषयसमस्तयेवदृष्टस्वरूपेविसृयेप्र।
यांति १५ ब्रह्मणोपवसन्त्ययजगत्त्रैवलीयते
बुद्धदाश्वतोयेषुयुक्तयोरज्जतेश्व १६ तार्किकः
प्रत्यक्षसिद्धमप्येतजगन्मिथ्येतिकीर्तयन् लज्जा
भयोभयत्यागात्रास्तिकस्यप्रभुर्भवान् १७ वे
दांती अतिरेवब्रह्मणोहितीयतेप्रतिपादयं।
ती जगतोमिथ्यातेप्रतिपादयति तार्किकः
श्रामोहः तस्याहितीयतेतत्पेक्षय्यकरेता
दिकमायायक्त्वमिथ्यातकथनमपिनय

१॥ तादिकमादाय तथाहि एकोनरेइःति।
 तिपालकोयमेकोवनेरततिगाश्रगायः ए
 कोवथोय्याययतीतिवत्स्यादीशोयमप्येक
 इतिप्रसिद्धः २५ किंच यएवेवेदोब्रह्मनिह
 पयतिसएवसेसारेथमाथमौस्वर्गनरकादि।
 केवेथमोहोतउपायेदेवाराथनादिकंचकथा।
 यति तत्कथेसेभवतिसेसारस्यवास्तवमिथ्या
 ते नहिदेवोमिथ्याभूतेप्रेरयति वेदांतीस।
 कोपं केदेवाःकेचवेदास्तउदितमपिकिको।
 विधिःकोनिषेधःकःकर्ताकिंचपापेसकृत
 मपितपोःकिफलेकोस्यभोक्ताकोजातःको
 चित्तुष्टःसृजतिकिमिदकःकःपिताकाचमा
 ताकोवइःकोविमुक्तःसकलमपिपरंचिहने।
 ब्रह्मरूप २६ तार्किकःसहसं एवेसतित्वमा
 पिकःकिंब्रवीषिकिंवातद्वस्तसकलमपिमि
 थैवमिथ्यावादिनस्ते इतिसेर्वहसेतिस्म अ
 यतार्किकः ऊईमवलोकयन् येतोहरमण
 सकर्मणश्चप्रथाममावलंतयेपित्ताकथयं
 तितिर्गुणान्तयानिदंतिकर्माणपि नाशत्वा
 चरणारविंदयुगलध्यानावयानात्सयाती।
 तासकपदेवकाश्चसभामथ्यासतेतेकिल
 हेताहेतमतादिश्ववत् २८ ॥ इतिब्रीविरं
 जीवमहाचार्यकृतविद्वत्सोदतरंगिण्योपेव।

२३

वि.
न.
१३
१३

मन्त्ररंगः ५ अथप्रभण्णदिष्टः सांख्यविन्स
मतमाह आद्यातमलप्रकृतिः प्रदिष्टासमा
येरस्यमहदादयोपि विकारभूताः किलषोड
शायेततंचतविंशतिसंख्यमित्यं १ ग्रंभोजप
त्रेजलविंशनेवनिर्लेपरूपेणविलासहेतोः प्रकी
उत्तैवेपुरुषेणसाहेतत्वादनियेचाधिकविंशतिश्च
२ मूलतमेवाविलकारणत्वाद्यक्ततानीदि
यगोचरत्वात् अनादिताकारणनंतरेणनिवे
दितास्याः प्रकृतेः सत्त्वात् ३ उदीविताः सत्तर
जस्तमोसितत्साम्यरूपाप्रकृतेरवस्थाः भोगा
स्यभेदात्पुरुषस्यभेदस्तद्भेदतोहिप्रकृतेर्विभेदः
महानहकारश्चाबुभौचतन्मात्रसंज्ञाअपिपंच
चाये इत्येवमैतैरिहसप्तसंख्यैर्गणायसक्तोम
हदादिनामा ५ तन्मात्रसंज्ञाअपितत्रशब्दः स्प
र्शश्चरूपं चरसश्चगंधः शब्दोयमित्यादिकसर्व
लोकसाधारणोक्तव्यवहारमिश्रः ६ जनकनम
तयाविनिवेदितेबुधजनेमहदादिगणस्यत प्रकृ
तिपूर्वकमेवसनातनंविहृतिनामयथार्थतया
स्थितं ७ नभोवायुतेजोजलानितितिशेत्समी
पंचसाख्यामहाभूतसंज्ञाः तथैकादशैवेदि
याणीतिभेदादिकाराधिधाषोडशासीनिकृता
८ प्रोक्तंवाचस्वरूपोत्तरसत्ताच्चाणेतितितानक
रेदियाणि वाक्याणिपादाः स्वरूपस्यपाश्र्क

© Dharmarth Trust. Digitized By eGangotri

वि.
न
१४

विज्ञः परवेद्यवत्स्यादभयोपयोगः १५ प्रत्यक्षमा
नमानं च शास्त्रोक्तं इति विद्या प्रमाणमनुमानैक
गम्योऽपुरुषोत्तमः २० उक्तं यत्किंचिदस्ति तत्सर्वं यो
गादज्ञानतः स्यात्पुरुषस्य वेद्यः संसारिणोऽज्ञा
मयत्नमेतत्सर्वं सत्त्वेऽज्ञानेनोपादिष्टं २१ यागादि
कार्येष्वपि याज्ञादि सास्त्रगोत्ररक्षणरक्षकस्य कर्त्री
तथा तया वेदविबोधितत्वात्कर्मद्वयोदेव फलदप
स्य २२ इत्येवमिदं सत्कलार्थं सार्थं नाहेनैवेति
नमेन सौख्यं पुनः पुनश्चित्तयतः किलेति तानोद
स्यात्पुरुषस्य केऽपि २३ पश्यत्यसौ प्रेक्षकवत्सुखस्त
दयेत दोषः प्रकृतिस्वकीयाम जानाति चेयं मम उः
त्वहेतुर्वेद्यस्य कर्त्रीति विनाशनीया सापीदममाणा
प्रकृतिस्तु प्रसाविनाशमायात्मतिलज्जितेव तथा
विशुक्तः पुरुषोऽपि मुक्तिमायातिः स्वचित्तयेन हीन
इत्यदीयेतस्मीभूते सोऽसौ सके तार्किकः यदुक्तं
तद्वत्तावता यवयाय हिंसा कृतप्रवृत्ता स्वर्गा
वसानेन रक्षकस्य कर्त्री सापीति तद्युक्तमदोनममे २४
यतः वल्लभ्य इति ह्यमावहेत्तदिष्टं पुरुषप्रवर्तकं
यद्वदमनुतेन मानवामधुसंस्कृतिविषं सभक्षयेत
अतो न वै दीहिंसा पापाय जनिकान्था सति त्रयका
भीक्ष्णामभिक्षानो महर्षीणामपि यागादौ प्रवृ
र्न स्यात् न हि वेदेऽस्ती न रक्षकस्योर्गदर्शयति सांख्य
चित्सस्मितं एतत्सिद्धीति तेन स्मात्ततस्मान्नानेभवा
दृशोः प्रमाणपनेष्यते शयो वेदे हिंसा निबोधक २५

तार्किकः सामान्यशास्त्रतो नूनं विशेषो वक्तव्यः
 भवेत् इति मायेन सर्वत्र शास्त्रार्थस्य प्रवर्तनं
 ते १० तथा चेदेतरहिंसा एवाधर्मजनिकेति ता
 दृशकृतिताम्ये अथ मीमांसकः सहर्षं सा
 धुसाधु भवते ह भाषितं सम्यगर्थमधिगच्छसि ध
 वे इत्येव न गदे महासुनिर्वदत त्वमधिगम्य जै
 मितिः ११ तार्किको मीमांसकमदिष्ट एवेय
 देष न शयाः प्रकृतेः कर्तृत्वे भोक्तृत्वे वा हत दृष्ट
 के कर्ता हेतुना नामि भोक्ता हेतुना नामीत्यादिना
 कर्तृत्वभोक्तृत्वसात्त्वानो सामानाधिकरण्ये प्र
 तीतेः अतो सा ता भोक्ता च पुरुष एवेव तितिसिद्धे
 अथ सर्वो भिसोत्था विदुषि प्रभुं प्रति उत्पन्नक्रिया
 येन सर्वमिति यज्ञायति मीमांसका इहेत्येधम
 यदेन गदतो मायेति वेदोतिनः सर्वेषामपि
 मूलकारणात्तया सोत्थाः प्रकृत्या कृत्यं तत्तेद
 एव वारितो स एव मयी धारमपादीदिशेत् १२
 हेतुहेतुमतादि सर्ववत् ॥ इति श्रीविदेजीव
 भट्टाचार्यकृते विदुषोदरतरे गीतापाद्ये स्तुतः
 अथ प्रभुणा दिष्टः पातेन लवित्समतसाह यो
 गपथकथितो विमुक्तिदश्चित्तवृत्तिविनियोगेन
 स्थित तच्च वाच्यविषयानि वर्तना चेत्तसोत्तरा
 भिवेशानं मनं १ तत्र चित्तस्य पंचधा वस्थाः तिस्र
 मूढचित्तिमैकाग्रनिरुद्धभेदात् तत्र तिस्रमुद्दि
 क्तैर्न रजोगुणैर्न सात्वतः त्वसाधनविषयेषु प्रेति

५

वि.
न.
५

१५

ते तच्च सदेवदेमानां तत्प्रकृतिकानां च मानुषा
दीनां तेषामेताः क्रियाः देभाश्रया उपतरेषादीरे
केशावहेचैहिकभोगहेतोः रोषाभिलाषाभि
मराभिभताः परोषतापायतपश्चरन्ति २ अवा
प्यते संपदमुग्रभावाः प्रचंडदंडैर्बधयेतिलोकान
तिंदेति नित्यं हि जदेव धर्माननीश्वरं सर्वमिदं देतः
संपन्नमेयं समभूत्परापि संपत्तिरुच्चैरधिकामिव
त्री हतामयेतेरिवः परोपिवलानियम्याविधि
रुपायै ४ इत्यादिभिर्हरतैः प्रवृत्तैर्मनोरथानां
शतकैरेकैः क्लिश्येति संपत्सविशोतिहीना
३ः श्रकामाः परितो ध्रुमेतः ५ इरात्मनामात्मनि
भातभातो यथा यथा संप्रप्येति वृद्धिं तथानथा
मोहमदप्रवृत्तेः परोपमदीयमनः प्रवृत्तिः ६ वि
दाहिरुत्ताम्लकहृत्प्रतीक्षाक्षारशानाउष्ट्रज
नाश्रयाश्च किंचाश्रुमैः परिणामउष्ट्रैर्भोगैस्त
त्वाप्याविषयेऽश्रुमैः ७ मूढमदिकेन तमो
गुणेन कोयादिप्राचुर्यान्ति खपिपेपतायादि
रूपविरुद्धकृत्येषु ८ खसाधनविषयेषु निरतेत
च सदेवकृत्मा कृतममगाणयतारत्नः पिशाचादी
नां तत्प्रकृतिकानां च मानुषादीनां तेषामेताः क्रि
याः उल्लेखशास्त्रीयविधिं नमः स्यान्निष्पीडयेतः
स्वशरीरमात्रे कोयेन हि सैकपराकरचित्तपश्चरं
त्येवमनीश्वरताः ९ मलीमसाश्चाशुचयोत्पे
साः सदान्ते भाषणमाचरेतः शापादिभिः १०

कोपकषायभावास्तपःफलानितपयेति ते हि ।
 आशुप्रवृद्धोदुतमेव नाशवती मतिः क्लेशवती षोड
 षां मायेति ते संपदस्य भावास्तपःप्रभावेणा
 तथा प्रलब्धाः ॥ अथर्मतः संपदयेति वृद्धिमथ ।
 र्मतः सर्वजनो विभेति अथर्मतः सर्वसत्त्वानि च स
 र्थर्मतः कः पुरुषार्थशास्त्रे ॥ तपस्वमित्यादिक
 या ऊपुक्त्या निरर्गले पापविधेः प्रवृत्ताः साधना
 साधक्ययेति स्रष्टा इच्छेति इतीरत देवियार्थाः ॥
 अथर्मके धर्मधिया प्रवृत्ता यथा धर्मक धियाति वृ
 त्ताः स्त्रीप्राणा विज्ञादिहृतिरैषामिच्छेति साधना
 पिसाधुवृत्तान् ॥ अथैष्यको छिष्टविशेषि रम्यवि
 त्ता इव त्वय्युषिता शानास्ते सदा ऊचेलामलिनस्व
 भावामालिभ्यवहस्तनिनिर्हृणाश्च ॥ ते वै दिव्या
 र्थेषु तिलोत्पत्ता दज्ञातलजा विषयेष्वरमाः अ
 मेतिहा हंत कृतोत कल्याणिता भिरंतः परिश्रुया
 माणाः ॥ विलिप्तमुद्रितेन सत्त्वगोणेन शान्तिप्रा
 पुण्यात् क्लेशसाधनविरतिपूर्वकमावेदसाधने
 पुण्यवृत्त्यंशरूपरसगंधारिविषयेष्वेव निरन्ते ते ।
 च सदैव देवानां तत्पुण्यकृतिकानां च मानुषादीनां
 तेषामेताः क्रियाः सत्ताश्रिता भक्तिविशेषभाजः अ
 हावशादीचरसर्वयेतः चरेति ते शास्त्रविधानसर्व
 तपोसिद्धिभादिभिरुक्तानि ॥ धर्मेषु वेदेषु क
 तानुशासनादिप्रेषयोगेषु च वदभावाः दयाला
 बोदीन जननेषु निमित्तचरेति पुण्यानि विधानसर्व ॥

बंधननाथानपिपालयेतः सदैववृद्धानभिवादये।
 तः उक्तीर्गरूणामपिमानयेतो नरोतिकीर्त्तया।
 विप्रयेति ॥ ३॥ प्रापभोगार्थमचितयेतः परोर
 येन्नमविद्वेषतः यथोपपन्नैर्विषयेः स्वकीयेः।
 संतोषमेतनियतेभजेति ॥ सतोभवेत्संयदिनप्र
 मादोनवाविकारोविषडङ्गमेपि आकोपितोपे
 षजनेनयमेनवाभवेदाकृणाकर्मकारी ॥ लज्जा
 वशादेवसदाभिभूताः कामादयस्तेफलशालि।
 नोपि सुशीलतासर्वजनानुरागात्कृतोपमात्स।
 र्थमदौभवेत्तो ॥ सदोज्ज्वलाः स्त्रियरसालमि
 दृषय्यासनाः साधुजनाश्रयाच्च उद्देगहीनान।
 कदापिदीनाः स्वात्मेनकालेगमयेतिसेतः ॥ अ
 त्रगणत्रयभाजामपिसोसारिकाणांततद्गुणेक
 र्णाततद्गुणितेनयवहारइतिबोध्यं इत्येवमताति
 स्तोवस्यानयोगोपयोगिभ्यः अत्रैवरजस्तमसो।
 इत्येतापकर्षात्सदसन्नमात्रेकर्षणचित्तस्यबहि
 र्हेतिनिरोधेसतिश्रुतहेतिलाभादेकाग्रावस्यासा
 संस्काराणां सर्वासां हृत्तीनांप्रविलयेसतिचित्तस्य
 निरुद्धावस्थाभवतीति इमेवस्येयोगिकेवैराग्या
 भ्यासाभ्यानिच्यते तथाहि नित्यमप्यनिमित्तसे।
 भवेकर्मकल्मषविनाशनेचयत् तत्कृतानिचित्त।
 कामनासुखः काम्यकर्मसुकृतेष्वपिक्वचित् ॥
 ऊर्वतोविषयदोषभावनांसर्वभोगविरतस्यदेहि।
 नः सर्ववात्यविषयारनार्यतश्चिन्नहेतिरभिमतानि

वर्तते २५ तदेवैवैराग्यजनकविषयदोषदर्श
तमेतः केचनविषयदोषाः प्रदर्श्यन्ते तथाहि शो
तवातवज्जलातपादिभिः क्लेशपञ्चपरितोचिन्त
मितः दृश्यन्ते प्रगादयवदेहिनामत्रकीट्यशुप
तिशाखिनां २६ भूतलेसकलदेहिउल्लभमान
वीयमपि जलचेद्भवेत् सावधानमनसा न भय
तातद्विलास रचनाभिधीयते २७ तत्रमानवज
नौदविद्धताचेद्भवेत्किमपि नैव रोचते किं करोमि
परितः कयासिका किं भविष्यति ममेति चिन्तया
दातस्त्वनयतो मलोकतो निर्जनः पुरुष एतद्गह
णं पापकर्म निरतो यतार्जने निन्दति स जनिमे
व केवलं २८ वेदने भवति तर्हि सेवेयं रत्नौधि
कतया विवर्द्धने तत्र तत्र विषये निरंतरं क्लेशमेति
यतमानमानसः २९ तदने ससधिगम्यमायतो जा
येत नरककारणक्रिया चेन्मतिः स्रक्तपवजाय
ते जायेत तदपि वायनं महत् ३० चेदिवाहचटना
न जायेत हाक दा मम वधर्म विष्यति हाशुदस्य पा
द्वीगतैव मे चित्तयेति सतते विषीदति ३१ चेदि
वाहचटनापि जायेत तत्र सायदितिरूपशालिनी
तर्हि जन्म विफलं वदत्यसौ संदरीयदितदाभयो
तस्मिन् ३२ किञ्च शीलसहिता भविष्यति किञ्च उष्ट
वर्तिता दपेयति किञ्चास्यति मनो नुरूपतो वि
तेयेति स्वास्वमेति नो जनः ३३ अज्ञातपुत्रस्य उरत
चिता संताप संतापितचित्तवृत्तेः क्लेशा भवन्ति वि

वि.
त.
१७

विधप्रकारः सखायदारा नृहानभृत्याः ३५
 आश्रमगोवेशपरंपरेयं मदेकविश्रान्ततयाति।
 रस्ता मोबंधमासायकलेयहाहालुमोदपि।
 द्राः पितरो मदीयाः ३६ इत्यादिचिंताशतकैरने
 कैश्चित्तेन शान्तिकथमप्युपैति ब्रवीमि किं जा।
 तमृतात्मजस्य शोकातिरेके वचसामगम्ये ३७
 जाते पिपुत्रे समवाप्तसौख्यचित्तमचित्तानियते।
 तनोति धुरंधुरो वाक्यलपो सुलोवाकीटकभा।
 वो भवितैष जातः ३८ सर्वकदाचित्कलपो सुलः
 स्यात्लोकद्वयीतस्य कलस्य नष्टा वदामि किं ह्य
 णाममद्वसर्वे पियश्येति पदे पदे यत् ३९ सवाक
 दाविद्यदि भाग्यशाली तया पिङ्गः वायु भवेत्तने के
 तत्साधु कर्माण्यपि मत्सरता त्रिदस्ति निदेकपदे।
 निषिच्य ४० जाते पदे स्यात्पतिवानवेति धृष्टः प
 दा जीवति चेद्दृष्टैव इत्यादि चिंताशतकैरने कैर्वि
 वेचकैरप्यनभयमानैः ४१ अवाप्तविद्या समवाप्त
 भोगालब्धप्रतिष्ठाप्रपिराज्यभाजः संतोषमेतः
 कुभजेति हंत निरंतरं क्लेशमयोनयः स्यात् ४२ स
 र्गस्थितस्यापि निपातशकाये कांतगले पततो न।
 शान्तिः लीणेषु प्रणेषु सति मर्मलोकमपेक्षकमा
 णि पुनः करोति ४३ अथाप्यतेयः सखमाविद्या
 स्ये भवामियत्नैकपरस्तदर्थे इत्येवमाशाशत।
 कैरलीकैर्धर्मैति वा तैरिव नीयमानाः ४४ हाने
 तवो ब्रह्मपदो न मेतर्न शान्तिमायां त्यतिरस्यैव।

परंत्वमीयोनिश्रुतासुतासुक्तिशेषेतिहाहेतप
 रिश्रमेतः ४५ इत्येविवेचनपरोयतनेयतासा
 संसारवेधननिवेनखेदमुक्ते तत्राप्रुपाय।
 मनपायमयाभियासेदासेमतिर्यत्रसदाशि
 वस्य ४६ तत्राभ्यासोयोगोपायिकानांश्रुतः
 श्रुतश्चाने तदुपायाः अज्ञावीर्यसूतिसमा
 धिप्रज्ञाः अज्ञातयोगविषयेचेतसः प्रसादः।
 वीर्यसूताहः सूतिरनुभूतानामसंप्रमोषः।
 समाधिरेकाग्रता प्रज्ञाज्ञातव्यस्यात्मस्वरू।
 पस्यप्रविशकः अत्रापिअज्ञादयश्चोत्रोत्तरं
 पयोगोभजंतोयोगोपायिकाभवेतीतिहेर्ये त
 यादि चेतः प्रसादादुत्साहस्ततश्च सर्वश्रवम
 नुभूतानामसंप्रमोषस्ततश्चैकाग्रताततोज्ञा।
 तव्यमविवेकश्चि अथयोगस्यापराणपष्टांगा
 नियथा यमनियमासनप्राणायामप्रत्याहार।
 रथारणाध्यानसमाधयश्चित्तियकर्मविरति
 र्दयार्थवेदांतिशौचधृतयोमिताशन सत्यभा
 षणमजीवहिंसनेअलचर्यमिति तेयमादश ४
 शास्त्रिक्यसंज्ञोषतपःसगर्वादानानिलज्ञास
 मतिश्चहोमः सिद्धांतितानांश्रवणंयमश्चयो।
 गोगभूतानियमादशौते ४८ यस्यासनस्वस्ति।
 कभश्चवज्रवीरासनानीतिवपेचभेदाः सुख्या
 हियोयोगाहितासनानांतथापरंपचशतप्रभे।
 दाः ४९ शरीरसंचारिमहत्प्रचारसाहित्यसा।

18

© Dharmarth Trust. Digitized By eGangotri

५३

संगः संतोषेणानितरोसुखलाभः तपसाचका
येन्द्रियशुद्धिः तत्रकायशुद्धिः कायस्यमहत्वात्
तद्व्यादिरचनासामर्थ्ये इन्द्रियशुद्धितश्चसुख
तमप्रकृतमशब्दश्रवणोत्तेजरादिकथावर्णने
च सुखमवहितविप्रकृतमवस्तुनादर्शने न
येदृशगंधादीनामपिग्रहणम् परंपुरप्रवेशादि
शक्तिश्च नयलक्षणनचसाध्यायेनेहदेवतादा
र्शनादिततश्चान्तरीयभूतकेशोन्मूलनकृतः सा
माधिकृतोलाभः आसनेनोगणैरित्याद्यथा।
वःशीतोऽमृतमिषासायनभिवचय पातालस
लिलेगिरौभुविचिपमव्याहतास्याहतिः शापा
उग्रहशक्तिरप्रतिहतासार्वज्ञमांतोदयः ३५।
शान्तवरोधनंभयहतिर्हंतोर्निनाधीनताप्राणा।
यामविधानसाधनवशादेतर्दिसिद्धादयः ५६ वि
तसाधिकसाधितस्यतवहिर्हन्तेनिरोधकमादेत
र्हतिनयान्तेरेनविगतस्त्रीष्वमासादयेत् स्त्रिया।
तमेवतदासदाशिवमयेतज्योतिरालोकयेत्सा।
दानेदपरंपरासनभवेत्सिद्धिःसमाधेरये ५७।
योगसिद्धिरपिस्फुटमथानीत्रैः संवेगैश्चिरमथा
चिरतरकालेनभवति संवेगस्तक्रियाहेतुर्दृष्ट
तरः संस्कारः अथयोगिर्नासायवादिसिद्धेता
क्रियाभेदाः केचनप्रदर्शयन्ते मंदेर्मंदेर्विजितश।
यनत्वमिषासाभवेतः किंचिक्किंचिद्विषयवि
रतिचेतसःकल्पयंतः वारंवारंशियिलशियिले

धारयंतः समीरे भूयो भूयो विगलितभियोनि
 र्जनेभुमेति ५८ चित्रस्यादौ तरलतरतावाधने।
 साधनेन स्पष्टीकृतप्रकृतिस्तु भगवत्कृतिः।
 क्वापि वास्ये मंदं मंदं तदनुयमनी चक्रमावेशितः।
 स्य स्यैर्योगो विदधति तं एवात्यदृते निर्दृतेः।
 सैसौ रसित्कविदपि गिरौ वदपश्चासनस्थाः।
 स्वांकेपैकेरुहमिव सतानपाणी निधाय ईषन्ती
 लत्रयनं विगलिते मना प्रथवाहाः स्वेरस्वेरेव
 मपि हसंस्वांतरासादयेति ५९ वास्ये सात्तात्
 रुणकरणं सर्वतः सन्निमीत्य ज्योतिर्जालस्फुरि
 तमनीमथमावेश्यचेतः क्लेशानीतं कमपि प
 रमानंदमंतर्भजेतोयस्याथमाविदधति विरयो।
 गिनो योगनिद्रो ६० श्रुतयोने विमलसलिलप्र।
 क्तेवाप्रयोगे स्वात्वाचम्य तपित कलषास्तत्र।
 संध्यामुपास्य संतर्प्य दोगलितसुधयापंचभि।
 शोपचारैः केपि ज्योतिः समुदयमयी देवतामर्च
 येति ६१ चक्रे चक्रे समस्तयास्त्रे छया संवरेत
 शोचोरेन लिन विवरेद्यासनापरेयेतः काले।
 काले स्वयमपगतं मंडलीतः सूर्यो गोः स्वादे स्वा
 दं निभृतममृतं योगिनोक्तः पिवंति ६२ ज्योतिः प्र
 णं सकलमवनिव्योसवकांतगल मात्मा एव।
 किमपि विषयीकृत्य कृत्यामनीताः जीवन्मुक्ताः
 समुदितविद्वानंदसंदेहमानाः केचित्कालका
 लितवप्रयोगयोगिनोपापयेति ६३ नीत्वा काले

कतिपयमयो योगिने योगसिद्धः संसारीया
 सकृन्निविहितात्पाशावेधाहिमुक्ताः दोषाती-
 तं विलययदिते सर्वतो व्यापिसमं सांशानंदेशि
 वमयसमीधामशृणो विशंति ५ हेतादेतमता
 दिश्ववत् ॥ इति श्रीविदेजीवभट्टाचार्यकृत
 विद्वत्सोदतर्गिण्योसममस्तरेणः ॥ ॥ अथा-
 पातेनलविदमदृश्यवैभवः किमहोयोगसा-
 र्गं व्यापमानेशिवमेवमकिदत्तेनस्तवेतोभवेनः
 पश्यंततावत् नारायणायायनसंतरेणयोमु-
 क्तिमाकांततिजीवलोकः पोताधिरोहेणवि-
 नैवसोयेगयोनिधेः पारस्यिप्रयात् ५ अत्रोता-
 रौवः सेनादिभिश्चेशकुपोपपन्नैरमेरुयायेर-
 यितिर्विकल्पे पोताधिरोहेणविनापिकेपिरा-
 मादिवत्सागरमत्तरंति ५ अत्रोतरेणमोपासकः
 रामेति यत्रामजनाः स्मरेतः संसारवागेनिधिम-
 नोति सकस्यवेशस्यकृपामपेत्तववंधसेतेन
 गदेकनाथः ३ महान्मरारेश्यरोनकचित्तस्या-
 पिरुपाणिबहुनिसेति रूपेषुतस्यपुपपत्रली-
 लानरामचंद्रशरणो गरीयान् ४ अत्रोतरेकसो-
 पासकः राधादिगोपीजनदृक्ककोरनिपीयमाना-
 ननशृणोचेशन वशीनिनादानितजीवत्स्यात्क-
 सात्परः कः पुरुषः पुराणः ५ अत्रोतरेणथोपास-
 कः किमहो श्रीराधामपिगोपीजनयोगाण्य-
 सि आकर्णयाकर्णयकलिदकंमापुलिनेवा-

वि.
न.
२०

नेवागुहेत्यतोवातिवसकदापि यस्मादप्या।
र्चनमंतरेणाननंदलोनेदकुमारपुषः ६ यामी।
शरत्पारिकल्पयत्वादात्मानमावेष्यचदासभा
वे प्रसादमासाद्यकदासभेगीरंगीचकारैवशि
रुप्रसंगमैः ७ तेनापिगोपालकबालकेनमवे
शियाप्रणयनताफलत्वे धर्मोसितेकिंकथया।
मिराधाताममसामामतथात्रवीधि ८ कुसो।
पासकःसमंसमं प्रसाभिवावेशवशादप्रणि।
धानेनतयोक्तपण्य प्राणेचरीदेवतदैवतस्य।
श्रीकृष्णदेवस्यतथाधिकैव अद्यापिराथासहि
तोयंदेषद्वंद्वनेनित्यविहादशाली ९ अपिच
राथोविनाध्यायतियश्चकृष्णकृष्णविनाध्या।
यतियश्चराथो इमावुभावपुपत्रमोहोदृशान
नीभक्तिरसानभिदौ १० राथोविनातिष्ठतिनै
वकृष्णःकृष्णविनातिष्ठतिनैवराथासाधार
णान्योन्यसेनिमग्नौनग्रेमरीयेरुदिवेलतसौ
११ रामोपासकःसस्मिते किमहोशृंगाररसप्र
धान्येमस्मेवपरंतविश्लभमादायेतिविशेषः
अज्ञानेरेवैसावः किमितिस्वमथ्यएवदृशको
लाहलप्रारब्धोपुवाभ्यो यएवरासोहितएवक
सोहिसपवरासः अन्योन्यभिन्नौनहिरामकृष्णौ
नारायणस्यावतरोयंदत्तौ कृष्णोपासकःसवि
नये प्रभोयद्यपिनारायणावतरत्वेनैवरासचेद
स्यश्रीकृष्णदेवस्यचसाम्यं तथापिपूजावतरत्वे

वि.
न.
२१
२१

कानिचिदापतानिमात्मानिनीलाचलनिकका
 नि विशंतरोभरयाधिरुद्रयुद्धोयततत्रकदव
 कानि २० अनेकपादोदरमध्यवदोदिव्यासप्रत्वा
 रुसहस्रकोटीः नानाविद्यामाभरणानिभासति
 रीदकोटीरपिसेदधाने २१ गंधर्वविद्याथरसिद्धसा
 ध्यवेतालपदैवसुभिश्चुतागैः सूर्येडुताएगणरु
 द्मालोरमैःसुरैर्देवभिर्तोपुपेते २२ असंख्यसूर्ये
 स्फुरदंशुजातैर्दिशोदशाद्याणविराजमाने आश्र
 यंरूपेनिजत्रयवीहृणोदर्शयामासथनंनयाय
 अपिच योरेवदेमावतरात्रैरशत्रिहंसभमेरवती
 र्यभारे लणविधायसकलस्यलोकान्स्तेजसाद्या
 णदिवंजगाम २३ रामोदयोशाततरादरेभ्येद्रवे
 तिसर्वेपिभवंतनाम परततेहंतकथेतसाम्यभा
 वंतुक्लमेतसमेततेन २४ इत्यदीयविरतेकुसोपा
 सके रामोपासककिमहोश्रीरामचंद्रस्यमहि
 मानंवेत्ति आकर्णयाकर्णय चतुर्भुजःपीत
 उकलथारीस्फुरत्सहस्रांशुसहस्रदीप्तः रामःप
 रंवल्लभकृतोपिहेतोःकौशल्ययालोकिप्रोवतीर्णः
 तयातनलेमिश्रतोपगीतंस्तुतेभवांभोजनभवादि
 देवैः लणारदोरूपमरूपशालीविहायवाली
 कृतविग्रहोभूत अनन्यसाध्यामवकार्ययत्नाया
 यावयामासहृदयान्मनीशः निहृत्स्वरत्नोसितकार
 रत्नोतामेवबालोपिमहाधरस्य २५ शैवेवल्लोकी
 विनिवासभाजोवलादसाध्याद्वरणोयन्नुक्ततया

हेतुया श्रीरघुवंशहेसोजगत्समत्कारकरोवभेज।
 देवीकलाकामपिकामरूपोवसेयरायोनिमयो।
 निजातो निजात्मजत्वेजनकेननीतोसीतोविनी
 तोपरिणीतवायः १० योजामदग्राजगदेकमा।
 मासहावलाक्षत्रियकालरात्रेः मदेदताहुत।
 तोपशोमैतेजोभिर्जैवैस्त्वमानहाव ११ पितःप्र
 तिजापरिपालनायराज्येपरित्यज्यजसदधानः।
 योवल्कलेनोवरसेवृतः सनवनेगतोलक्षणजान
 कीभ्यां १२ लोकत्रयोपद्रवकारकाणिचौराणि।
 चौराण्यदर्शनानि निहन्तरतांसिचकाररताम।
 सिन्धवेनसेवसतासुनीनां १३ श्रंतहितायांजनका
 त्मजायोकार्प्यार्थमर्थीविदेशेचराणां मायामा
 यीकाविदलोककृपासीताहतातत्रचरावणेन १४
 लीलावशादासुरथेरथाससाधारणसेवजनस्य
 कोपि अलोकिलोकैः सकलैर्वलीयात्रियावियो
 गप्रभवोविकारः १५ श्रंतोरेदासपदंप्रपथरुद्र
 वतोमिलितोहनुमान् वनेचराणामथवानरा
 णांसमेलयामासचस्रममायः १६ सप्रलरेडस्त
 रसागरंगः सेतेववेथप्रतिवेथहीनः चस्रसमेह
 नेविशेषरामोलंकामलंकामपिकामरूपाम १
 कारागृह्यासुरसंदरीणांमहेद्वेशरिसुरेशरा
 णां गम्यानयादानवमानवानांयाराजराजानुज
 राजधानी १८ तत्रैद्वजिलक्ष्मणावाणालक्षोभृता।
 समंराक्षसलक्षलक्षैः तच्छंकायानेकितसर्वलोकै

वि.
न.
२२

विवेशकीनाशनिवेशमाशु ॥ स्वर्गस्यहस्ती।
चरहस्तमग्रं हस्तेनलंकास्थितश्चाचकर्ष यः ऊं
भकर्णाः सजगामयामयमस्यरामेणशरेणभिः
पुण्डरीकमवरेणहसोविजितभयः सकलान्विलो
की कैलासमावेशवशेनशंभोरावासमपुडुतवा
नलायः ४१ जगद्वयोपद्रवकारकस्यदण्डगणो।
न्माद्वशगतस्य लोकोत्तचिह्नेदशिरासितस्यदशा
पिण्णोदशकंथरस्य ४२ दत्तात्रयत्रायविभीषण
यलंकाधिपमंरुचुवंशहंसः मायामयीताम्रय
नीयसीतामग्रौपरीतामिषतोनिवेश्य ४३ संपश्य
तामेवसुरासुराणोत्रास्मादिकानास्त्ववतापुरस्तात्
निःसारयासासकृताशऊंशसुरातनीतामवतीर्णत
स्मी ४४ विरंचियेचाननसमवैयैः कायेष्टवाचस्य।
तिभार्गवीयैः स्तनखिलोकीजनताभिराभिरुचा।
वचैश्चवचोविशेषैः ४५ नाकेशसेकेशकपीशस्य
येहंतोनृजेनानगतोस्वकीयो पुत्रीसवारोपमुदार
कीर्तिविमानमारुह्यसमाजगाम ४६ रुद्रैः समु
द्भवसुभिश्चसूर्यैः सिद्धैश्चसायैर्देशभिर्दिगीशै।
ब्रह्मर्षिसौख्यविधिनाभिषिक्तः सपालयामासम
हीमहीयान् ४७ उत्तार्यभारंजगतोत्रयाणोनिह
तरतांसिवितस्यथमं रामोवसानेसकलामयो।
ध्यांसहैवनीत्वादिवमारुरोह ४८ हताविशेषाया
रिह्मवैधन्वस्योपयित्वावनिताः पुलिंदे विस्मा।
र्यलोकेकलिरीतिमेकादिवंगतः केवलमेकपव

तत्कथं क्लृप्तः क्रियाभिरपि श्रीरामचेष्टाधिकः।
 वैष्णवः हाहेतुप्रवयो रवापि वर्तत एव व्यामोहः।
 तद्युवाभ्यो प्रायशो न श्रुतो विस्मसि होतः तथा हि
 लोके शरीराकृतिकस्य तस्य तवास्तवः कोपि।
 विकारशाले ५० परं जनस्यैव समस्तकार्यली।
 लाविलासः प्रकृतमस्य मागो हिरामस्य वते
 निवासो रापहा रोबुपि सेतवेयः रत्नो वधारि।
 अविलासमात्रे च कारभूमाववतीर्य रामः ५१ प्रका
 मवेलाजनसंदरीभिस्मागोपिता सांजलथौति।
 वासः भूभा रनाशः स्य कललतयश्च राशे पसर्गादि
 च क्लृप्तलीलाः ५२ रामस्य भक्तोऽप्यथ क्लृप्तभक्त।
 लथान्नसिंहादिकभक्तिशाली सर्वाप्ययं वैष्णव
 शास्त्रविद्धिनिवेदिनो वैष्णव एव लोके ५३ यो हेष्टि
 रामं तं भजते तन्न क्लृप्तो यो हेष्टि क्लृप्तं भजते तन्न रामे
 श्मातुभौ वैष्णवसारां सर्गवह्निर्मावते न निवेदि।
 तोक्तः ५४ सर्वागमैवेदपुराणमध्ये नाशयणा
 द्यतयानवोक्तौ लीलावता रौ किल राम क्लृप्तौ
 क्लृप्तादिदृश्या भवतो भवेता क्वचित् भक्तं क्वचि।
 द्य भक्तं क्वतोऽपि हेतो रूपलभ्यमानं ऐश्वर्यमेत।
 तद्युसूदनस्य नवर्द्धते नापि च हीयते तः ५५ उपा
 सनायां निजचिन्नरुतिः प्रवर्तते रूपसुपे स्य यत्न
 निजेच्छया तन्न उपासनीयं सर्वे हि उपे हरिरूपमेव
 श्रुतो महेशोऽपि विहाय भेदबुद्धिसदा सेवत एव वि।
 स्म रामे च क्लृप्ते च तथा नृसिंहे तथा हयग्रीवसख

वि.
त.
२३

प्रभेदे ५२ अथशैवः सकोपे अहोभवानेवशिवं
महेशेवदत्तदत्तमनेनसेवं आचातपातोवर
तस्तवायमापाततोहृषणामाससम्पक ५३ किं
चयस्य ईशोमदेशः परमेश्वरोवामहेश्वरः केवल
मीश्वरोवा समाख्याकः कथितोमहद्भिः शिवा
हृतेवेदप्रणालिभिः ५० वैश्वः सस्मिन् किमहो
ईश्वर इतिनामैवैश्वर्यमापातिपरममावद्भगवतो
विष्णोः शिवश्चतारतम्यमैश्वर्यस्य तथाहि वि
दिविलोकादपिपञ्चानानामष्टद्वयीकोटिसम
ह्रितोयः विस्तारमाप्नोत्संख्यकोट्यासहस्रसु
र्यैर्ह्यभिः समानः ५१ नानाविधाभिर्मणिक्ता
तिभिर्गोविचित्रतश्चित्रमयोविभाति वैजृम्भनामा
सहिविस्मृलोकोलोकेषुसर्वेषुजयत्युदाह ५२
निजप्रभामङ्गलमथगानिवेषमानियस्मिन्नापि
निर्मितानि पीताभिरुच्चैर्गङ्गाङ्गकितामिच्चल
ताकाभिरलेकताभिः ५३ तस्योदयज्ञानसहस्र
भानिवेषमानिमाणाकमयानियानि महेंद्र
नीलैर्चरितानितानिकवित्कविशोतमिवोदमे
ति ५४ प्रभावमत्कारवयाप्रयाणोत्तल्याक
तीनापयिकावलीना रथ्यासुतयोपरितः प्र
यणोकोवेदविब्रपतिविब्रभेदम् ५५ श्रियावि
मानीकतप्यकाणियस्मिन्विमानानिविमा
नगानि भास्वतिरत्नैः कल्पयौतलशैरितस्त
तोवीथिप्रसंचरति ५६ मनोवहुरूपतणामा

अलभ्ये विराजते विप्रतिबिम्बे हीने दिवौकसा
 मोक्षरतासु पेत्तपुत्रो कसो यत्र सखे भवेति ६०
 प्रभाविशेषो द्यवदरूपा तस्मिन्सभाकाचिद
 विप्ररूपा प्रयोतनानां च दिते वलद्वैर्वियोत
 तेति ततयैव नित्यं ६१ यथोचिते सेवनतत्परा
 वाविनायिसेवामथिसे स्थिता वा सवासमी
 यस्थितिलब्धमाना ये पार्श्वदास्तां तसभासमे
 ताः ते योतमानानि जदेहभासा प्रायेण दोर्भिः
 सहिताश्च तर्भिः विचित्रानां भरणप्रभाभि
 विराजमानाः सखिनो जयेति ॥ किंच प्रभा
 मेडलमध्यवर्तिसिंहासनेषु स्फुरदंशुजालाः
 चतुर्भुजाश्चक्रगदासरोजशालाद्यानां धृतवा
 पवाणाः ॥ पीतो वराहस्तनमेव भासः श्रीव
 तस्यिक्तावमणीयरूपाः सकंडलास्ते वलया
 गुलीयके शरहाणदिविभूषणाः ॥ कि
 रीटिनो नामि सरोजनालाः वलस्यमालोलवि
 सातमालाः सारूप्यसक्तिसमवाप्यवंतो जयेति
 सतोपि सहस्रशो मे ॥ हिंसासने तत्र सभांत
 राने प्रभाविशेषप्रतिबद्धरूपे नाराहते व्यामनि
 दृश्यमानममं दमिंदोरिव मेडले तत ॥ नाना
 विधाभिर्गुतिभिर्मणीनां नानाविधानामतिवि
 ब्रह्मे नार्द्येण चित्रार्पितविग्रहेण पुंयैकितं रत्न
 मयेतभाति ॥ सिंहासने स्मिन्भगवात्रिषिणो
 नारायणः सर्वजगन्निवासः नवांबुदस्यामल

वि.
न.
२४

३५

कायकांतिपरिस्फुरन्मंडलमथावर्ती ७६ उद्य
त्सहस्रांशुसमानकांतिनाखप्रभाभूषितपादयो
ये निरंतरथायिमहासुनीनोरगादिवारका
तलेदधानः ७७ पीतद्युतियोतिउकलपोभीना
भिद्रुदोद्भूतसहस्रपत्रः श्रीवत्सचिह्नेहृदिको
स्तुभेनचिराजमानोवनमालयाच ७८ हारी
सकेशरविशेषधारीसणीभिर्वचिवलयप्रकोष्ठः
नानाभरत्तस्फुरदंगुलीयप्रभातिकिर्मीरितदि
ग्विभागः ७९ अलंचतवर्गफलंदद्विदोभिषु
तर्भिषतरोपिचैतान् विश्रुद्वाचकसरोजसं
ख्यायासुंस्फुरत्त्रापसरासिवलिः ८० मकरऊंड
लमंडनशोभितोदिननिशापतिनिर्मितलोचनः
प्रकटदीपतिदीपतिमद्युतिसुमनिमानसमा
नसहस्ररा ८१ कमलयापरिसेवितपद्मीकमा
लयामलयानियतेनुतः स्तुतिविशारदशारदा
नोरदामनिगणैर्निगमैरगमैःस्तुतः ८२ इतिया
यामतिरूपनिरूपणंभवनसंगलमंगलरूपिणः
भगवतोयमयाकमलायतेस्तुतविमोहविद्यात
कृतेकृते ८३ शिवःप्रसन्नेचितिभस्मधूसरःका
पालमालास्थिभुजंगभूषणः सतालवेतालपि
शाचमंडलेनटन्नटन्मनश्वातदृषणः ८४ दिगो
वरोमकजहोविकृष्टदन्वलललाटाशिशिखाव
लेहितः प्रमंगलरूपमिदंरथकथंभजनानांवि
दधातमंगले ८५ उपासकोयोयउपासनारतः

सतं स मेतीति सतः श्रुते मया श्रुतः शिवारा।
 धनतः पिशाचतो कथं नयायादिति मे निवेद्य
 अनेन रूपेणाच संपदानया क्रियाभिरेताभिह
 रीति स्थितिः महेच्छराख्यामपिलब्धवानयं।
 महेच्छरत्वं कथमेति वास्तवे ६० इति सस्मितम्
 दीर्घं विरते वै सवे शैवः संकोपे अनंतरूपस्य।
 त्वस्य लीलया विहाराशीलस्य विचित्रकर्मणः
 अनेन रूपेणाच भीषणेन तत्तत्स्वरूपाणि भवेत्
 राचन ६१ किंच सति वाक्यतस्तस्य उः विंशतो।
 वाक्यतः संहरत्वं कृतो संहरत्वं अनेनैः स्वरूपैरने
 कैः प्रकारैः सदा लीलया विलतश्चिन्मयस्य ६२
 शक्यतायतावद्दृष्टोतरमपि भगवतो महेच्छरस्य।
 स्थले कापिरस्येव चारचलीयेव नीभूत रुद्रात्।
 दृष्टोतरात्ने मरुत्यसि संचारारहित्यभाजि स्फु
 रभूतिः शब्दभर्जो दिव्ये ६३ चतुर्हस्तविल्लापि
 हस्तोद्धितायां चतुर्हस्तो गंगायां कवृत्ता ल्लितायां
 ऊर्ध्वासि स्थिता हस्तचर्मोद्धृतायां निषण्णो महेच्छः
 शिलावेदिकायां ६४ दधत्यात्र गीमेखलो नागरा
 नीसमावदृष्टा हस्तकानि वसानः स्वयायामले
 तालसद्मालपटो जटाजूटसंवाहि गंगाप्रवाहः।
 समावदृष्ट्यासनस्तनमद्रो दध्याशिकाग्रैक
 वियस्तदृष्टिः विशुद्धे विदामंदसे द्वादशैर्निर्ज
 योतिरा लोकयन्त्रैरेव ६५ स्वयं योगिभिर्योगतो
 योगमार्गं सदा ध्यायमानः सदादिः शिवोयं गुरुषो

वि.
न.
२५

मिनोयोगमार्गप्रवृत्तैर्मरुत्सन्निरोधास्थितः स्या
 त्तरूपः २४ इदं रूपमेकं महेशस्य उद्धरेदृष्टं जगत्
 ज्ञानहेतोः प्रवृत्तं श्रुत्या न्यत्स्वरूपं ब्रवीमि स्फुटं
 यदासीनमास्ते हि कैलासमास्ते २५ समेरोः सा
 मीयेसकैलासनामा सदा राजन्ते राजतः शैलराजः
 प्रसावाश्रयः सिद्धिदिव्योषधीनां समस्तं तं भिः स वि
 तारामयाम २६ सवासिद्धसाध्याः परायणतारतः
 संगं धर्षयिष्याथैः किन्नरैश्च मुद्रासेवितो गुह्य
 कैः पञ्चगैः सरेवर्षिभिर्देवतैर्दानवेदैः २७ जग
 त्त्रशैले ह्येवैरकिताभिः पताकावलीभिः सदा
 राजमाना स्फुरद्भस्मवरीलसद्धारु रूपं पुरीष्मा
 दिक्कीहादकोक्तीर्णमय्या २८ श्ययोगिनीशकि
 नीहाकिनीभिर्हृता राकिनी शाकिनी लाकिनीभिः
 गणैर्भूतवेतालमत्स्यैः परीता पुरीफेरैर्भैरवैर्भै
 रवीभिः २९ तथा ब्रह्मनागयणेशादिदेहोद्भूता
 भिर्युताशक्तिभिर्मोक्तकाभिः शिवस्यापि रुद्रादि
 रूपैरनेकैः शिवायाश्चैरादिभिरिस्त्रयैः ३०
 इहोत्तमवादी कपादीकृतीति स्फुरत्पारिजात उमा
 लीवनाली स्फुरद्भस्मधारान्जलहेशमतस्यांवरी
 वर्तिसर्वोपरिभ्राजमाने सभाहारिन्यादिवेशप्र
 दारमवलतकिरीटाग्रविन्यस्तहस्तैः महेशादिरि
 कपालहृदैः समस्तैः कृतोपासनास्तस्योत्तमजालैः
 ज्वलज्योतिरावेशदैदीप्यमाना शिवाकारवद्भिर्गणैः
 सेव्यमाना सदा ब्रह्मदेवर्षिभिः स्तूयमाना सभात

रम्यामहाभागगम्या स्फुरत्तनत्तत्रनायप्रका
 शेवृत्ताकारसिंहासनेतत्सभाया विलोकीजन।
 मासमेहैमवत्यानिषत्सोमहेशोजगत्संगलाय ॥
 महासेनैरुवयोः तिलितेषुस्मितास्यः कृतानेदृ
 षिप्रसादः समीपस्थितवत्सणावत्सवोषैश्चतर्ह
 चतर्भिर्मलैः स्नयमानः ॥५॥ त्रिभिर्लोचनैः सूर्य
 सोमाग्रिरूपैर्जराभिः किरीटापिताभिः स्फुरन्ति।
 सत्वाव्यस्यपंचोचितानीडखंडैरखंडैश्चविल्वीदलैः
 ऊरुलैश्च ॥६॥ गलेकालिमाकालकूटस्ययस्यश
 रीरेचकर्षुरप्रशेषमाभा समस्तोगसंगीत्यनेका
 निभासदनेकारत्नावलीभूषणानि ॥७॥ गले।
 कालमानाललाभाभुजेगोड्रवावास्तुकिः कंक।
 णीभूतशाले त्वचाहीपिनोमध्यदेशेत्तयस्यतडि
 हुंदरेखावलीमंडितेव ॥८॥ अदोरूपमेकमेहेशस्य
 किंचित्तवोक्तं च दाम्यस्यदृश्यस्वरूपे अधिलीरसिं।
 धुस्फुररूपसिंधुप्रकाशेयदास्तेमणिहीयमथो ॥
 सथाजलनिधावित्तमणिमयोतरीयेमहत्तरीयं।
 लहरीशतप्रततिथौतपर्यन्तके प्रभाचयचम।
 क्रियासमृदयत्सहस्रांशुमत्सहस्रसमशोणिम।
 स्फुरितलोकलोकोत्तरे ॥९॥ कंदवचनकाननेवज
 लपाविज्ञानैः स्फुरत्सकलतरुभिः सदाऊसुमितै
 यमेदारकैः शुभशुभरथोरणीपिकशुकालिमै।
 धुनिप्रकीर्णमभिषोभतेततश्चोतरीयांतरे ॥१०॥
 वह्निर्भवन्भिन्नयः स्फुरितपद्मरागोपनैर्गिरीदृ।

वि.
न.
२५
२६

शिवरोपमैर्विचिताश्चमाणिक्कैः प्रभापद
 लनिकैर्विदधतिसुकीयेरलेतदर्णवजलेनभः
 स्थलमतीवसिंहिते ॥१॥ नयन्मधिकमद्भुतेभ
 वनमत्रचितामाणे महोपलविनिर्मितेसकल
 देवराजैः स्तुते हतेपरमसंदरीशतसहस्रसंख्या
 धिकैर्धृतस्मरमहारसैः परशिवैरसोलासिनि ॥२॥
 विरिंचिकमलायतिप्रभृतिभिः कृतोपासनैरिहै
 वपरितोषितोनवनवैस्तवानोशतैः उदेवदकण
 प्रभापदलशोभिमेवांतरे सदाशिवमयः शिवोति
 नयतेशिवायोयतः ॥३॥ अयेविनयनोभुजद्वय
 युतस्तथैकाननोजदामकुटुम्भेरितोविधुकलो
 ललाटेदधम् अनेकमणिमौक्तिकैर्वदितभूषण
 भूषितः सितयुतिमहायुतिशुतिरतीवभातीशः
 आकर्णयतावत्स्वरूपोत्तरमपिभगवतोमहेश्वरस्य
 त्वउक्तनारायणालोकनोपियः समुद्भितः षोड
 शकोटियोजने सविलसतोसौरकोटियोजनः
 सभातिलोकः शिवलोकसेतकः ॥४॥ अस्मिन्
 लोकेदशललसूर्यसमप्रकाशेनिवसेतिसेनः
 सदाशिवायधनतमरायेतेललसूर्योपमितप्र
 काशः ॥५॥ असंख्यसूर्यस्फुरदंशुमेडलेसदावि
 दानंदमयोमहेश्वरः असंख्यसोमस्फुरदंशुमा
 लयासहृदशतपारमतेसदाशिवः ॥६॥ धरायुते
 नोमरुदेवराण्यष्टादिभः शीतकरादिनेशः ॥
 माअपिस्पष्टमेनकमनेरष्टाप्रसिद्धावल्लभतयो

माः ११५ देदीप्यमानाः परितः स्फुरन्ति ते ज्योतिः
 मूर्तिरया परस्मै न हस्तपादादिकदेहसंस्था।
 यत्रास्ति सा योगजनैकगम्या ११० यत्रादृशस्या
 पिमहेस्वरस्य विहारशीलस्य विचित्ररूपैः सादृ-
 ष्यमायाति हरिः कथं वास्तेनापि नेत्रेण समर्च-
 कोयः १११ अत्रोतरे कोपि समाजगामसमस्तवि-
 शालवर्कणधारः प्रगल्भपुंश्चयरादरेण सर-
 स्तीमूर्तिमयी वसादात् ११२ तेषां लोके शु-
 तर्ष्वकीर्ति ते ज्योतिषोऽपि तस्मिन् सूर्ये विदुस्त-
 मो ज्ञानपतिश्च ह्यारभ्य स्थितः संप्रमनप्रवृद्धिः
 प्रागप्यवसः ज्योतिर्दीप्तविनाडीतियमितमरु-
 तानीतशक्तिप्रशक्त्या पश्येत्माने रसोऽस्फुट-
 रुमहसे योगिनां संवरोतः सेवेते मूर्तिमते जयमा-
 तिस करुणो ब्रह्मविशेषरूपे सोऽद्यादव्याजमव्या-
 हतकृतनिरतितामनी शोभमीशः ११४ इत्युच्यते
 अथ सवतो वलोक्य पुनः प्रभे प्रत्याह समेडितापे-
 रितमंडले रिये भवत्सभा देवसभे वदृश्यते अहो-
 विचारः कृतमोऽवर्तते ममैतदाकर्णानकर्णको-
 तके ११५ अथ प्रभुः सविनये भवद्गुणग्रामय-
 शोतितापितः श्रुतिश्रुतिस्पष्टिनया विलोचने वि-
 षीदतः स्मातिपुरोधुना पुनः पुनः स्रयो बुधावान-
 चतो वगाहने ११६ संप्रति पुनः प्रवर्तमानो यशो-
 ववै सवयो विवादः शैवः शिवे महतेन प्रतिपा-
 द्यति वै सवस्तु विस्मे नदत्र विषये माध्यम-

वि.
न.
२३

२७

वलं वयेतो भवेतो स्मादृशो संशयमयनयेत अ
थ सकलविद्यानिधिर्विद्वान् किमत्र विषये माध
स्यमस्माकं आकर्णयतावत् कालस्तच्छत
कलिः कलिमयस्तस्मिन् कियती वित्तं संपत्तिः कि
यती कियत्सपिमतिर्विद्यावलंबा कियत् किं
मो महिमानमस्य तु महामोहस्य हास्यास्पदं यत्
त्रापि च गर्वपर्वतपरो वर्तेति सर्वो जनः ॥२॥ प्रभो
तस्मादभ्यो न्ये सर्वथा गर्वमपहाय सर्वेऽपि पाद्वि
स्तवशास्त्रार्थपर्यालोचयन्ति तदा नेदृशाः वाराः
प्रभवन्ति वक्रथास्मिन् कलिवलिनिकलोऽप्येव
गतकतिपयशास्त्रार्थैरेव पाषंडप्रायेः पंडितमा
न्ये मोहिता शैवा विस्मै वै स वा अशिवं निदेति भक्ति
विशेषाभिमानिनो मुक्तिमाकांक्षन्ति वस्तुतस्त
मया पुराणोपपुराणपुक्ताः सांगाश्च वेदाः स्मृतयः
समस्ताः शास्त्राणि सर्वाणि विलोकिता निनका
पिष्टः शिवविस्मभेदः ॥२॥ अहंशः पंडितमंडली
नोऽहंमि सर्वानपि ते वदेत् अतोऽस्मत्तो शास्त्र
पुराणमध्ये केनापिष्टः शिवविस्मभेदः ॥३॥ अ
थ सर्वतार्किकप्रभृतयः शास्त्रज्ञाः पौराणिका
श्चाप्येव युगापह्वः महेशनायणयोर्विभेदो ना
कापिष्टेन ऊतः अतो वा अथैतयोरेव सास्त्र
वीनः सर्वेऽपि श्रूयन्त एव वादः ॥४॥ शिवस्य विस्मोः
परमुक्तिरेषा पुरातनी श्रूयन्त एव सर्वेः यथावयो
भेदं यिं करोति नरः स चोरेन रकं प्रयाति ॥५॥ अ

यसकलविद्यानिधिर्विद्वानप्रभो श्रुतो नयोर्भे
 दविधौ कदापि कार्या न बुद्धिः सङ्गपासकेन सदा
 विचार्योपरमेकतैव न चेदनाया भवितैव भक्तिः
 हरे हरो वापि मनः प्रसन्ने यस्मिन् भवेत्सो यमपास
 नीयः भुक्तिश्च मुक्तिश्च ततो यथेष्टमवाप्नोते नून
 मपासकेन ॥१५॥ शिवे त्वभक्तिः प्रचुरा यदि स्याद्
 नेहिव तेन हरिं तथापि हरो त्वभक्तिः प्रचुरा यदि
 स्याद्नेह्येन शिवे तथापि ॥१६॥ शिवोऽपि विस्म
 भजते कदापि विद्विषः शिवे वा भजते कदापि ।
 परस्परभेदो यन्नार्थमथ प्रवृत्त्यर्थमपासनाया
 यचात्मनो नूनमभिज्ज्ञताया शरीरभेदादपि भेदमा
 रुः तेषां समाधानकृते हरेणादेहार्थं हरो हरिः ।
 षकारि ॥१७॥ हरे हरो वापि यथा कथंचिन्निःकाम
 भक्तिः समपासनीया भक्तेः फले योगसदा हरंति
 योगेन भक्तिं समपादयन्ति ॥१८॥ यो वै सवः सोऽपि
 च योगकाले शक्तिरूपेण विचिन्तयिष्ये शिवा
 त्मके यामणि योजयत्स्यात्तच्चिदानन्दमयो हि भा
 क्तः ॥१९॥ अथ सानन्दं साधुसाधितिसाधैरुक्ते नासा
 यमा लोकयमनराद ये केचित्पुरुषानि जातानि
 विद्वानेदं प्रबोधा मये यन्नेनाखिलवासना हतवि
 धिवाञ्छति वाञ्छते वाञ्छामो वयमाश्रतत्फल
 कृते चित्ते जरी न्ने भता मस्माकं नतिरंनरादिरिह
 रादौ तात्मका वासना ॥२०॥ हेता हेतुमनादिनिर्णय
 विधिप्रोद्दिष्ट इति कृतो मह्यचार्यशताभिधानः

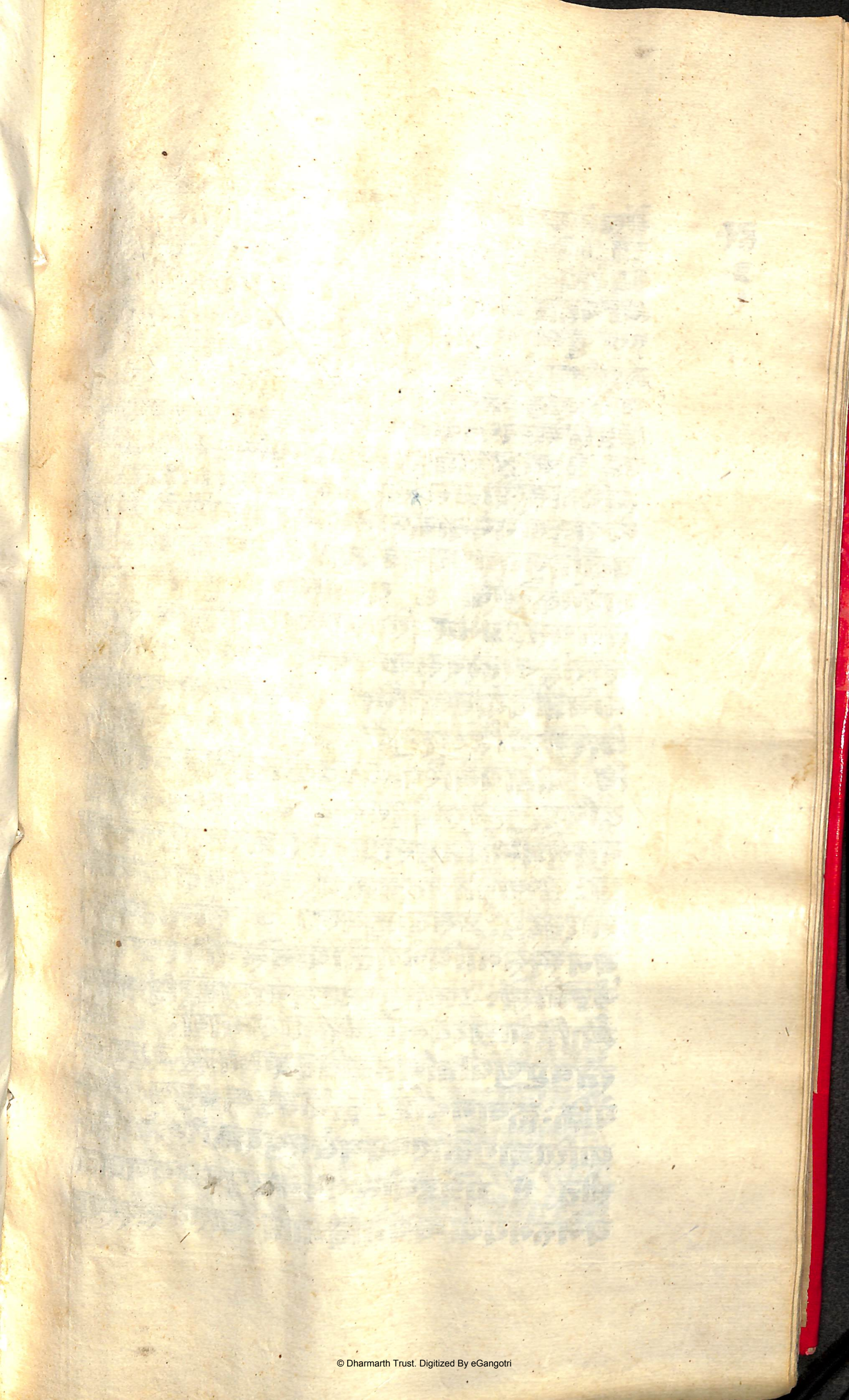
॥१३॥

वि.
न.
२८

१४

तियोगौडोडवोभक्तविः विदन्मोदतरेगिणीन
तुचिरेजीवेततजन्मनशास्त्रेयारचितेहर्षतिमग
मनस्यास्तरेगोष्टमः १४२ ॥ इति श्रीमत्येडि
तचिरेजीवभट्टाचार्यकृतविदन्मोदतरेगिन्याम
ष्टमस्तरेगः ८ ॥ ॥ समाप्तोयेविदन्मोद
तरेगिणी ॥ ॥
सेवत १४०० ५ ॥

ग्रंथपरिमाणं प्रसूतानि श्लो ९९

ॐ स्वस्ति प्रजाभ्यः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसप्त
 नमः ॥ ॐ कण्ठश्रियं कुवलयस्तव काभिरामधामनु
 कारिविकाटश्च विकालकूटं विभ्रत्सखानिदिशः
 ताडयद्धारयीतधूपार्थधूममलिनामिव धूर्जटिर्वः
 ॥ १ ॥ नृम्भाविकासितमुखं नखदर्यणत्रयविभ्र
 तप्रतिसखेणुदरोवगर्भं त्रयेणुनातजनिता रिच
 मर्विसर्वमुद्गते देहवधनिर्वहणं हेरवः २ ययेतव
 तिपरियादुरयत्रयं क्रिपया सनासनकुशेशयकोष-
 चक्रं युष्मानुनातदधुडुडुडुगधसिंधुवीशिष्कुराव
 लयितासरशेललीलां अस्तुनेतेसरसुरिज्जलपा
 भ्यमानुभागेन वार्करुचिमन्मरशेलशृंगे ज्योत्सा
 वतीतिनगरीभवनत्रयेकभूवावृषाकाशिरसीव
 शशांकलेखा ४ यस्यानिशासृगगननवप
 मरागसहप्रभारुणितमध्यगतं डलेखं वदो
 नसिंहनखैरसरसाधियस्य सास्वकच्छटविष
 मभिन्नमिवाचकास्ति ५ ज्योतीरसाश्मभवनी
 जिरडुगधसिंधुरत्तुंमिषत्प्रचुरतंगमरीचिवी-
 चिः वातायनस्थितवधूवदनेन्दुविंवसंदर्शना
 दनिशामुहसतीवयस्यां ६ गंडस्पलीस्तव
 नचर्मजलारतेषु ललावतंसक्तसमच्युतकेसरा
 गाः अभ्यायतेमदनमार्गं रापुंगयद्वयदमाऊ-
 लाश्वदधुः प्रसदाश्रयस्यां ७ सीमंतिनीजन
 मनस्सुसमाधिभंगकोपानलेनचिरदग्धमा-
 पेडमौलेः उभ्याययंमदनमाश्रुकैरेविभातिय
 स्याद्विमाश्रुखलम्भितजालमार्गः ८ यस्यां
 रतेषुष्टयुपीतनितं वविंवशोभास्फुरदृशान-
 पंक्तिः कृष्णांगयष्टिः कृमीवपुष्पधनुषः प्रिय-
 पारिजातगुकोणावमर्षमधुरक्तारितांगना-
 सीत ९ यत्रेन्द्रनीलभवनं पृथुपमरागवाता
 यनैरुभयपार्श्वगतैर्विभाति बाणासरस्पह

रचकविल्लनवाङ्मल्लवृणैरिववयुः दाराजस्युः
 ११। क्रीतिरतातजनितं प्रययति यत्र मारि
 कसंदरगावातययप्रविष्टाः अभरणवैतिसुरनि
 ऊरिणीतरंगभंगाजुसारशिशिरामरुतेंगानां
 १२ गंडस्यलप्रतिसितं सदृशं सचिह्नसम्भेत्तं
 दृशकलं रजनीषु यस्याम् ज्याघातपातकिरा
 शारित्मीनकेतुन्यासीकृताब्जमणिखंडतलाय
 मानं १३ यस्यामशंकितशंकरशेखरेंडसंद
 शनोत्सुकतेषां पगतं सरोचाः ज्योतीरमेष्टक्य
 तावरचं विदीप्रवप्रभामरनिभेन च उग्रमिधुं
 १४ लक्ष्मीर्नयां भवनमानससन्निवेशहंसीतिरु
 ज्वलविलासगति क्रमाभिः स्त्रीभिर्युतां समरी
 नूपुरचक्रताभिः रुजाचकार ऊघकेतनजल
 रीभिः १५ यस्यानिचासरुचिरागुरुधूपधूमक
 ल्माधितं शशभृतः करचक्रवालं शिष्टद्वान्त
 कलधौतकवाटपट्ट संमंशलग्रकिरणलेखमि
 वैतिलक्ष्मी १६ शय्याग्रहं सरतकेलिविम
 मशीर्णकं रणवतं सविकचोत्पलपत्रखंडः य
 त्राङ्गनादलयतः ऊसमायुधस्य भंग्रेः कृपा
 णशकलेरिवकीर्णमासीत् १७ यस्यासली
 लमसितागुरुधूपधूमदंडगवातविवरोदरतः
 प्रसक्तः आसनचंद्रकरभंगभिर्यांथकारहर
 स्ताइवस्युरितदीर्घशिखांगुलीकाः १८ रा
 गानुबंधिपरिरामदशावमर्षशून्याभिराम
 नवयोवनपलवाभिः कल्पद्रुमव्रततिभिः क
 नकाद्रिजं जवेयीवयापुरपुरंधिभिरावभासे
 १९ वेदुर्ध्वपदाचटितारिभिर्निशासदरादया
 वृतसरैरिवदृष्टमानैः द्वारेर्विभर्तिपिहितैः

हर.
प्र.
२

पियत्रलक्ष्मीमभ्रंकषाप्रतिदिशं मणिहर्म्यपंक्तिः
॥१५॥ यस्यास्सरः सततत्रिदितेयिचंद्रचूडामणो
वसतिपौरपुरंधिदेह निर्मुक्तभीतिरधिभूकका
दवाणतद्रुशरासनसहस्रकृतात्मरत्नः ॥१६॥ क्री
डाग्निनीषुनदरिद्रतिसाद्रचंद्ररश्मिच्छटापदल
निष्करितानिकांत्या विभ्रंतिमंमयमतंगजंद
तकोषसंवादितांऊवलया निनिशासयस्या॥
१७॥ मारिकाकृतोरणसुडरविलंबमानतिग्मा
शुक्लवरित्तरंगशरीरभाभिः यत्रदण्डहरितप
लवनिर्मिताभिराभात्यशून्यमिववंदनमाली
काभिः ॥१८॥ यस्याभरेणगलतस्तुरुणीमुखे
उलावण्यकांतिविस्तरास्तनिर्जरस्य श्रंटा
लमालवलयेविकटाललीला विडंबय
तिचुवितभानुविंव ॥१९॥ व्यक्तीकृतावयवचंद्रक
लाभिरामत्रयाहरेतिहृदयंहरिणयनादाः ॥
यत्रोमिधंमधुरमुग्धविदग्धहावभाचानुवंधि
ऊसमायुधसौधहासाः ॥२०॥ यस्यानिकेतन
लिनीषुचलौह्मितीकसोपानयडाहचिविचु
रित्तंतगालाः लक्ष्मीमभानिपुरमंदरुचः प्रिया
यवंदीकृतेडकिरणाइवयमघंडाः ॥२१॥ मारि
काखंडखचितस्सरमंदिरेषुयस्याचकासति
विषाटलतत्प्रभाभिः आलिंगितांशिखरिको
दिविषादिताभ्रमौ दामनीभिरिवकांचनकेत
दंडाः ॥२२॥ यस्यां व्रजन्त्ययिनिशीथिनिकांति
वेशमलीलागृहीतविकचोत्पलपारिणयमाः
वैभावेरणरभसातिमिरेणदत्तहस्तावलंबन
श्वास्तपुरंधिलोकाः ॥२३॥ आक्रीडतामरसि
नीजलयंत्रमंजुमादेः क्रसानुगतकैशिकमध

मश्रीः तत्तंभरस्तिमितयादविभूतंयत्तमाकार्ण
 तेभरुहसंगरणनयस्या ॥२८॥ यत्राशमगर्भक
 मयूखशिखाप्रकाशचामीकृताभवनुपुष्करि
 णीतदेषुचेतोहरतिपरिणामिरायभुक्तशवाल
 संहतिरमाश्वहसपूयाः ॥२९॥ यस्याहरिर्म
 णिविनिर्मितहृद्याश्मिलीढादराःप्रतिचिशं
 निशितारकौचाः तद्विन्नकोमलकृशाऊरकौ
 टिलग्नैशोदविंडपटलश्रियमालिलिंगुः॥
 ३०॥ लावरायनिर्भरपुरंधिमुखावधूतःछाया
 दधत्कलुषताहृदयेनयस्या इंडनिशासम
 णिकुंडिसुस्यमानमूर्तिच्छलेनविशतीवरसा
 तलातः ॥३१॥ प्रातश्चकासतिगृहोदरकुंडिमा
 गृविदिमरत्नकुसमप्रकरावकीर्णः अन्युक्ता
 हणकराहतिपाघमाननतत्रराशिशकलाश्व
 यत्ररूपाः ॥३२॥ आलिंगनादरशितास्वितिपा
 वभोयःयत्पुविकासियगिथावलिनीविवंधं॥
 विस्तारिसालजवनंपरिवर्तमाननतत्ररत्नरश
 नागुणमुद्वहंती ॥३३॥ इतिपुरीवरणं ॥ ताम
 पुवासभुवनानुजिहृदयातनिर्माणोद्वहचट
 नःतपिनास्चक्रः चक्रीवसौधधवलांभुजधि
 राजमूर्तिविशिष्टिराशिमकलावचलः ॥३४॥
 यस्यप्रसन्नजनताश्चरणारविंदपीठप्रणमकि
 णशरितमुद्वहंति रुद्रीभविष्यतिवपुष्प
 पंनभास्वद्वर्धदितारकसिवस्मललाटपट्टम्
 ३५॥ जघत्पुरत्रयसविस्त्रयनूटबंधखेदाकु
 लेनपाणिनासुरड्डताचिः सहायकार्य
 मिवभूतकृतमारुतेनसंयुजितः सपाटियस्य
 एषद्वकवह्निः ॥३६॥ आकरणांताडवित्तमंमर

शापटंडुमोर्वाकतोरगकरणगारा फुत्तुतोर्थः प
 स्वादिदीपदनलः प्रथमंततो गिज्वाला कलाप
 जटिलं स्त्रिपुरंष्टकः ॥३७॥ मंदाकिनी शिरसि
 मौलिकयालयदृष्टं संचादृज्जं रत्नरंगचटावि
 भाति यस्योम्बनेत्रशिरिविल्लतचंद्रखंडवि
 षममानशिशिरास्तनिर्ज्वरश्रीः ॥३८॥ यस्या
 नुरागवशतः सुटकालकूटच्छाया क्लृप्तनक्त
 केलिकचावमंदा ईर्ष्यानुबंधकलुषाप्रसमीक्ष
 गंगामालिङ्गितो यमुनयेव विभातिकंठः ॥३९॥
 आभाति यस्य हिमशैलसुताभ्यस्तया रोषानुव
 धवशतोस्वरमारुहः उष्णीषपंजगनिपीडित
 ज्वररत्नभागोत्थिताप्रतिपद्याभिमुखीवंगंगा ४०
 निष्पेषभीतिशरणागतशूषवक्रशेषापरवहसुता
 विधुतोत्तमांगम येन व्यलोकात्तपुराकपालमो
 लिबंधचुत्तादशनपङ्क्तिरथः पतंती ॥४१॥ यस्या
 द्विराजतनयावदनारविंदलावण्यकांतिविजत
 स्पसलीलमिंदोः वंदीकृतोर्भक ईव श्रयज्जट
 कोटिवंधचुत्तश्चिरमभारिकरेणखंडः ॥४२॥
 मंदाकिनी सलिलनिर्भरपूर्यमाणगंभीरकु
 दिज्जहरोद्गततारनादं अघापियस्य शिरसि
 ये सैन्यशतवेदध्वनीषपरमेष्ठिशिरः कपाल ॥
 ४३॥ संहाररात्रिमुखतांडस्वरेषु दोहंडं डंडपवना
 भिहताः पुरस्तात् यस्य क्रमादयसरंतिपरिक्र
 मे कलीलविकी शचटनार्थमिवादिनाथाः ॥
 ४४॥ यस्यानुकाररभसो शिततंदुयादगुल्फा
 ग्रसंचटितमंडलपूर्वरेखः पर्यस्तपर्वतशिता
 श्रिविशीर्षमाणामारिकायाचटकाश्रयेमर्ते
 चंद्रः ॥४५॥ देहंडं डंडपवनो क्लृप्ताविचित्रा

रीविलासदलितक्षितिपीठबंधाः यस्यभ्रमंतिगिरः
 योंवरसार्गपवपातालयातचकिताश्वताडवेषु ४६
 संहारमेघमालिनातनुकालकूटछायासलील
 सधिकंधरमुल्लसंती यस्यप्रदक्षिबतीवकिरीट
 कोटिवज्रास्पदं दयितसिंदुमुपेत्यरात्रिः ४७। गं
 गातरंगतरलाननरंभ्रलग्नचूडाशशांककलिकं
 स्फुरडुमंगे अस्पृष्टचंचुपुटदृष्टरणालकोटिहं
 सश्रियंवद्वतियस्यसिंतकपालं ४८। संध्यासमा
 धितविनिमीलितलोचनस्ययस्यानुकारमिवहा
 रणीचकार उडूलनोर्दितभस्मयरागशूरः
 पर्यस्तभीतिभरकृजितकातरादाः ४९। प्रेमा
 स्तेनगिरिराजसुताश्रयेणनलावितेत्रहृदये
 स्तिसमावकाशः यस्याधिकंधरसितीवपदं
 बंधसंधुदितत्रिभुवनागिशिखोविषोचः ५०
 प्राकर्णकृष्टकुसुमच्युतेरेणयिंगचूर्णीकृतात
 नशरासनमथसंस्थः प्रादितवृतिविकृतेरयिरो
 षवद्विज्वालापरीतइवयस्यमनोभवाभूत ५१
 पुष्पायुधेनकृततीव्रसमाधिभेशमास्फालितेधनुषि
 स्त्रुडुटीविभंगम् तत्त्वोभजेनरभसेवविलंघ्यमान
 मूर्ध्नादियस्यसरुघोमुकुलीवभूव ५२। भीतैःपु
 रुषसमार्गणदेहदाहसंरम्भचोरविकृटेदृशेसरैर्य
 काणोदरास्यदमनचलकंकताग्रिधूममृदुलेनवि
 किंनिवकालकूटम् ५३। ऊर्ध्वदरणानलशिखाय
 दलेधनत्वमासाधयस्यकृपितस्यमसाधिभंगात्॥
 चक्रेपदंस्करेकतरपांडुपवसद्भविलासलडितेल
 रभोनाना ५४। यस्यव्यलोकिमरुघोमुखमर्जने
 नमायाकिरातवपुषोःपरिपाटललिं भावलला
 रविनिहृदविलोचनाग्रिज्वालाकलापपरिणा

मवशादिवारात् ॥५५॥ कर्णावतंसितशिखंडियतत्र
खंडांगजाफलसुगुणगूढययोपरागाम यस्येति
तुगिरिसत्तामधिकाभिरामनृपांनिगरछमुदकंद
उमाग्रिचक्षुः ॥५६॥ यस्यव्यभिचतमनः सतरांके
रातद्वयस्यशैलसुतयाशवरीभवंत्या कर्णावतं
सितमनोहरकेकिपिच्छसच्छायदीर्घतरलोचन
शंकुपातेः ॥५७॥ यस्यावलंबितकिराततनोर्निग
छनेत्रोष्माकारणश्वाशुकिरीटिकोपात् स्वेदो
दविंडनिकरः शकैरणनिदृज्यशीकरकरालि
तदिगुलायात् ॥५८॥ लीलानताननतयाप्रतिर्व
ववर्तिचूडाशशंकशवलंकुचमर्थभागे यः य
प्रपतिस्मदधतंपुतङ्गसिंधुकलोललंबितस्व
धाकलशस्यलीला ॥५९॥ येनादिराजतनयाकुश
मंडलाग्रविन्यस्तहस्तकमलंविभरांवभूवे वक्षोडि
माचलशिलाविकटंसतंववीरणनिवेशसिवधूल
नविभ्रमेषु ॥६०॥ संध्याजलाजलिमयोज्ज्वलितियथै
रेणसस्वेदशीकरकणोत्पलकांनयष्टिः देहार्ध
भागगतशैलसुताननेंडनिंवावलोकनसखसि
मितेक्षणाश्रीः ॥६१॥ श्लोष्टानयोः किमुभवेत्तनैव
संधिदेहार्धयोर्चटितयोरितितत्परीक्षा आरिस्
यस्परभसादिवचक्षरर्थनारीश्वरस्यनिरियाय
ललाटयटत् ॥६२॥ यस्याः नतिप्रणवरुद्रदृशोऽग्री
युग्मशाखानखांशुवियदीकृतपूर्वभागाः आंयो
उम्लयारियाटलपुंडरीकयत्रश्रियेदधतिवह्निशि
खायिशंग्यः ॥६३॥ स्रुतिमखरमुखान्संस्तुता
वतंसाः स्थिरचरणमयर्थावंधुरावंधपंसंध्याः प्रती
दिनमुपचेरुस्मिद्धसाध्यासरोद्याः स्फुटकरपटका
टिश्लिष्टभासक्तिरीटाः ॥६४॥ ॥ इतिश्रीहरवि

जये महाकाव्ये पुरी पुरारिवर्णनो नाम प्रथमः सर्गः :
श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीशारसे नमः सकदा शिद
याधिसानुलीला कलं वितहिमाद्रिसुताकराग्रः
प्रत्यग्रकांचनलतांचित्तसंनिवेशसाज्जीडमंडप
मंडयदशमधाम्नः ॥ तस्मिं कृतासनपरिग्रह
मदिराजकन्यानुकूलरसदिग्धकथाविदग्धम्
अन्योन्यचंडानविचूरींतरत्नबंधे मंगदास्त
ममराधिभुवोधिजग्मुः ॥ १॥ वेलजटार्थलेशेवे
लवलरीकांचूडेंडुं डकुटिलोरुम्हणालदंडं ॥
आकाशसिंधुमवतंसकपालहंसहासासमीद
धतमैदिवत्तेन सारात् ॥ २॥ कर्णावतंसवटितोत्त
फणदंडशूकफूत्कारमारुतयराहत्तलोचनोर्थैः
रिक्तीकृतांशिखिकरणप्रकरैः सरोधगौरीदितां
सरनंदीशिरसावहंतं ॥ ३॥ चूडागतेन जगदीधि
तिनातनुत्त मासेरुघासरभसंप्रविविद्वरागारा
त भावललाटतटनाकतलार्कविंवमथासमा
नमिवविभ्रतमूर्धचक्षुः ॥ ४॥ शैलात्मजावदन्त
इमसः कथं नुलेखायिसेन सदृशी शशिनास
कोशं ऊर्येदरण्ये शिखिनीवनिपित्सनेर्यम
थासितोन्नतललाटतटोपकंण्ड ॥ ५॥ स्तंभे
माजिनगलत्तजानुसेकसंयादिनारुणदशा
कुचिदुन्नमांगे तां वलरागपरिपाटलेयेवदंत
पक्षाविराजितकरीटकपालघंडम् ॥ ६॥ ज्योत्स्ना
भवांतरमलं विमलं दिशंतसिंडं निधाय मुकुटे
दयतायमानं तलाच्छनच्छविमिवातनुकाल
कूटच्छायाः छलेन दधतं पृथुकं ठलग्राम ॥ ७॥
संभारकालकवलीकृतसप्तलोकां संवोतिभार
भरमंथनमेचलीला कंठांतरालपरिवर्तिनीयी

तथूपवर्तिविषंविषमयीदयतंचलेखाम् ॥५॥
 खन्करालमणिशाखसहस्रशारदाशेखेदफण
 भंगुरवीशिचक्रं कंठस्थितोक्तविषंकटकालक
 दप्रभाप्रकरकर्मगटहंवहंती ॥६॥ भस्मागरागधव
 लंपरपुष्टयिच्छकायांगदोरगफणाकुलितांसक
 टं और्वाग्रिभूममालिनीकृतवीशिभंगदुग्धोर्मि
 मालिनीकृतवीशिभंगदुग्धोर्मिमालिसदृशीश्री
 यमाश्रयंतं ॥७॥ केयूरयंनगविनिःश्वसितोसक
 टोस्थितेननवधूलनभस्मनोऽश्वः सावर्तचक्रस
 परिभ्रमतेऽविंवसंवादितामुपगतेनविराजमा
 नं ॥८॥ गंभीरकंठकुहारास्मदकालकूटनिर्य
 त्रभाधिकमलीमसभोगिहारा वदःस्पलंत
 द्विनशैलशिलाविशालमालंविनीलनलिन
 सगिवोद्वहंतं ॥९॥ श्रंकश्रियांरुचिरकांचनभ
 गपिंगःछायाभिरामवपुषंदिमशैलकन्याकु
 र्वंतमंजनमलीममकालकूटकंठप्रभाभिरभि
 तःपुनरेवकाली ॥१०॥ संवीज्यमानमसकृत्क
 कुभोयधानवंधास्मदंदिगुणितोन्नतवाङ्मदं
 लागूलचामरकरालशिखामरुद्रिरुद्रिन्नभ
 क्तिमनसेवककुञ्जतारात् ॥११॥ सेवागतामर
 गणाधिपयारिजातकरणावतंसमुरभीकृत
 मंघ्रियुग्मं गंधानुवंधिमधुपप्रतिविंवलक्ष्मशा
 रोदरैर्नखशशिप्रकरेदधानम् ॥१२॥ दनुप्रभादलि
 तकंठविषांथकरच्छायस्फसन्निधिजवःकरिवक्र
 मूर्तेः ऊर्ध्वतरागानलरुचौचनवीनयिष्टधूलिक
 दाश्वसखेविनिवेशयंतं ॥१३॥ कुलकम् ॥ तस्मै
 प्रणम्यमणिमौलिविदंककोटिदंकाहतिवशि
 तकांचनपादपीठं शैलादिजानतशिरःसनि

三

अकोज्ज्वलतिरस्कविणीविलासम् ॥२३॥ अग्रेनिन
 तिक्तपवविलोचनागिरस्याशुपिंजरितदिशुव
 चक्रवालैः तिग्मांशुविस्वकटकप्रतिवद्वृत्तिरै
 भिरातयतिरस्कविणीनिरास्यत ॥२४॥ अदिप्य
 मानविविधाभिनयप्रबंधसंदर्शनार्थमिव सर्वदे
 शापुरस्तात् विस्मृष्टरेवकरयाजलवाङ्मदंडपि
 द्वाद्रिकटनिकरानकरोत्समार्गान् ॥२५॥ तस्या
 गद्गारवलितातनुद्वन्द्वहस्तभस्मागद्गारागधवलौ
 नतपीनवाहोः सावर्तचक्रविकटोर्मिचटासह
 ससंकीर्णङ्गयजलधिप्रतिव्रयतासीत् ॥२६॥ वि
 स्तारशालिकनकाचलवीजकोषचक्रस्यनृत्तव
 लनासहस्रसंख्येः फलजापारुणतलेभुव
 नारविटकोशस्ययत्रयटलायितसस्पदस्तेः ॥२७॥
 पीनांसकटचटितंगलकालकटः छायानिशान
 सरणाद्येसिवाभ्युपेतंतेनेनोत्तमांगविधुतिस्तु
 षमौलिवंधविस्सस्तमिंडशकलंविभरावभूवे ॥
 तस्यार्धलोचनमरीचिमत्तोविशीर्णपिंगत्विष
 श्रिरमभावितरांपुरस्तात् प्रावद्वर्तनतयावि
 कसन्करालरक्तो गुलीदलकुलैः करयमघंडैः
 ॥२८॥ मंदेहिताधवभस्मनधूलिदिग्धतद्दातक
 मानिलारयोदतवीचिभंगाः उग्योदयेनभसिप
 प्रिथिरेमुद्रतंमालिङ्गितातनुतरोत्कलिकाभ्रगं
 गाः ॥२९॥ यातालवेषमपुतवंधुद्विद्वद्वैवविदी
 प्यमानमणिवंधनवद्वसंस्थाः तस्यव्यधुःफण
 भूतःफणचक्रमुक्तप्लुत्कारमारुतविशीर्णजला
 र्थयोधीन् ॥३०॥ व्यक्तांगद्गारकरणक्रमकीर्णमा
 रादोदंडमंडलतयाविभराचकार संहारमारुत
 विकयितकल्पवृक्षकेलासपमशीश्रियमिंडमौ

लिः १३८। तेन व्यधीयत तत्रासि ववेहिता प्रदोर्दंभ
 सकराराजिभिरुज्ज्वलाभिः निर्मितसमाननिज
 नृत्तक्रियाभियोगयोग्यांतरालभुवनानंतरसत्रया
 तः १३९। आरब्धनर्तनकरांगुलिकोटीभागनिपूति
 दीधितिशिखालिखिताकलेखे तस्याभवत्स्फुरस
 नेकसरससंख्यजिह्वास्ततांशुकलिकांकमिवान्त
 रितम् १४०। तस्मात्तरेचकरयभ्रमणानुवधमस्व
 उवुधुपकराङ्गलसिंधुसिंदुः लक्ष्मीमनुजुति
 किरातदशावनजनागैर्द्रकंचुकश्वास्वभावजटः ॥
 ३५ तदाङ्गुणानवलस्तगराजकृत्तिवद्गदिशात
 नखकोटिनियातभीतैः दिग्दंतिभिस्त्यरितकुंचि
 तदाजयचखवीभवद्विकटकुंभतटेनिवेधे ॥ ४० ॥
 तस्यापद्धारकराङ्गलवाङ्गुषड्डंडास्यदासयदिके
 मरराजकृत्तिः ताराश्चकरकरजेश्चटलीकडारचरा
 नृषः प्रियमिवोत्पयेतश्चिकीर्षुः ॥ ४१ ॥ दोंदंडमारुत
 विद्यंदिनशैलकूटधूलिच्छटापरलपूसरसुस
 धाम्नः उडूलनोमदितभस्मरजोमिरेच्छदीशः
 प्रमाडुमिवविस्वतलात्मदर्श ॥ ४२ ॥ लक्ष्मीपतेरि
 वनिरजलदंडयादशाखाग्रकोटिचटितः दारासु
 सराशिसः तस्यावभावधिनाभर्चनलावसक्तप
 यसनानमितरत्नकमांडलुश्रीः ॥ ४३ ॥ तस्यास्त
 पतनवाभिनयक्रियासृष्टिकचक्रवालमभितः
 स्यगितांतरिदाः श्रंभोधिसार्गगमनाभिमुखा
 श्रिरः स्यसिंधुप्रवाहनिवद्वाडववाङ्गुदंडः ॥ ४४ ॥
 तेन धिलोवातवलजुजदंडुवंडुवंडानिलाहृती
 विद्यंठनविप्रकीर्णं प्रभृष्टमंवरतलादियुतोत्त
 मांगविस्मस्तशोकरकपालधियेडविंव ॥ ४५ ॥
 व्रक्षासनावुरुहमाहितसर्वलोककस्यविभाषी

हर.
दि.
७

शिरकालइवाउकोरे पर्यंतवाहुवनधूलिनभस.
धूलिनीहारपातदलितः छेदेणभमासीत् ४६
शेवेयकोरगफणामणिचक्रवालसंख्यारुणोत्तश
वलंस्यगयांचकार दिशंरालंप्रलयकालनिवे
वितस्य कंटप्रभातिसिरनीलरुचिस्फुरंती ४७
चडाजडांशुरयिज्जटजटानिजंजवडास्यदः प्रति
दिशंसचिरादवाय आरब्धनत्तनकरानिलचंद्र
मानतारापुरंध्रपरिरंभमुखानिशंभोः ४८
लीलावधूतशिरसोम्यवलज्जटाग्रनिष्पदि.
सांद्रसलिलोदितकोटिभागात् तश्चुडतांडव
रसस्यविनिर्जगामसंदाकिनीमधुरिपोरिवदं
उपादान् ४९ तस्यांशुशोणितसिवोज्जगडु
गंरिष्टदोर्दंडचातविधुरागिरयस्तदानीं तद्वर्त
नानिलरयोम्यितपातवेयधूलिच्छुटारुणितनी
ऊरवीचिभंगाः ५० तेनव्यथार्थवत्तवाहुवनप्रको
ष्ठवडासितोरगफणामणिरागापिंगाः संस्कार
कालभसोम्यितधूमदंडकल्माषितानलशिखा
इवदिरिवभागाः ५१ तस्याधिन्नत्तमनलोह
णहृष्टियातलदसीकृतेषुफणिनोमणिवंधनेषु
तत्रापेक्षदपरिवर्तनलक्ष्यमानपीतदोराः कन
कंकवुविलासमापुः ५२ सानंदनंदिकरताडि
तपुष्पराशचेतोहरांकिययोधरदरनादद्यष्टाः आ
रवुरेचकरयः कलयांचकारलीलासमेचकगलः
स्फटचंद्रकश्रीः ५३ सावर्तनाभिरभितोललि
तांगहारशोभासनोरसपरिक्रमतांवहंती चेतो
जहारदयितारसभावघट्टयाक्रियापुररियोः
शुद्धस्तदृष्टिः ५४ दोर्दंडवडवलनान्यतिसंक
रत्तुमुत्प्रेक्ष्यनोविदधिरेकज्जभापुरस्तात् विम

लमर्दचरणपरिचक्रमेवभूमंडलेविदलतीतिद
 याजुवेधात् ५५ व्रसांडकर्मपरिस्फुटनाभिसंध
 ऊर्ध्वविरच्यरततया नचदंडयाशः इत्यनशी
 तकिरणाभरणस्यनृतसाधारडुर्वलतयासवि
 लासमासीत् ॥५६॥ तरंगुगलकं कुक्षिप्रवि
 ष्टसरनिर्जरिणीतरंगांजाकारतारनिनेदत्तक
 पालपंक्तिः नृत्तक्रियासविदधाविवसाधवांद
 यस्यातमांगभुविसातिशयास्वमंदं आलोकित
 क्त्वाहिनशैलभुवासहस्रसमाकृष्यशेखरशशां
 ककालासरारेः निंददिदृषकभुवंभुजगारिके
 तरंगेचकारजुटिलोन्नतचंडकाष्ठं ॥५७॥ यत्तानि
 तानितलपुष्पपुटानिकानिचेतोहराणिकार
 णाधिनायाः इत्यंगहारविधयः स्फुटतत्प्रयंच
 योगांचितस्थितिभ्रतः स्फिरहरस्तमरव्याः ५८
 इत्यंत्रिधात्मकरांगरागमंडलीषुसंक्रांतिसस्य
 नयतोसदसिस्थितासु पर्याप्तदर्शनसखेविने
 मेवयद्वमचक्षुसहस्रमभवत्सहस्रणीयमैद्याः
 ॥५९॥ आविष्कृताचकृतिविभ्रमनागवक्रलीलायु
 दस्तकरकोटिविषाध्यमानः श्रंभोभूतः शिशि
 रशीकरविंडुद्वंद्वविषादिनोभिनयजंलममस्य
 नहः ॥६०॥ इत्यंसलीलमभिनेयविजृम्भमाणवी
 सष्टभावमहत्तिनिवेद्यानृतं सार्धन्यततगोणे
 विभुरुत्तमांगरागातरंगकरांसंभृतिभिन्नवेदः ॥
 ६१॥ शैलात्मजाविजिततद्रागकृष्यमाण वृडा
 दनिष्ठरखराहतमंदराद्रिः तस्यग्रहीकृतविम
 द्भकिरीटचंद्रखंडः कदाशनडोराचरविभ्रमोभूत
 ६२॥ इतिसमयमनेषीत्तत्रतास्तास्मशेषा वि
 दधदशालकन्याविप्रयोगाभिनतः सरपतिभि

हर.
दि.
८
४

रभीदंरंरत्नपङ्गाच्चिपीठीलुठितमणिकिरीटाष्टा
पदेस्मव्यमानोः ॥६४॥ इति श्रीहरविजये महा
काव्येतांडववर्णनं नाम द्वितीयः सर्गः ॥२॥ अ
थ समन्वयगिरोस्तकलत्तभिर्निजप्रसवेऽज्वलया
श्रिया सममसेविकटाचिड्याश्रितो गिरिजया
रिजयानन्वदोदुमाः ॥१॥ मधुयवाजि पराजितसा
ननीजनमनस्समनः समनसरतिश्रिये अथ
तवारिजविस्त्रवास्फुटिताताम्रतताम्रवनज
गत् ॥२॥ इतमयास्पयमेननिवेदितामभिनेवो
क्तयेवादिवाकरः दिशमन्तशि श्रियेदेउवि
डाश्रयाससुसताससताविदधत्स्यति ॥३॥ सि
तिमधुदपुरामवलचितस्तवकदर्यरायल्लवया
रायः सत्तिलकोज्वलयत्रतागिरेरवनयोगकृत
श्रियः ॥४॥ कृतकुशेशायिनीरुचयेमधुव्यक्तिक
रादभिमंन्यरगामिनः मधुलिहोदिवसाश्चव
धूर्वधुः परवतीर्णमनोभवाः ५ प्रवमनेकरसा
भ्यवहारतः कृतरसायनसंगृहसुस्थिता मधुलि
हासमखायतसंहतिर्हृतिमतीतिमतीत्यकृत
स्थितिः ॥६॥ मधुरयापरपुष्टिगिराशनैस्सवय
सेवसमेत्यमधुश्रिया मृगाहशोचटितास्मद्व
लभैर्मुदमधुर्दमधुर्यमनोरुताः ॥७॥ सरभित्ता
दधतिप्रमदान्वितो नवमधूपहितत्विविचंयके
सरत्तहर्म्यश्वारचितस्थितिर्नवरतांवरतामधुपो
नभूत ॥८॥ ऊत्तमितागिरिकाननभूमयः कि
मलयाधरखंडनलालसैः परभुतैः अदृथायिष्य
तप्रियाः समदनामदनादितवस्यदाः ॥९॥ मधु
रंभृमणविभ्रमसाधवीमधुरसासवपानमदोक्त
दाः मधुलिहोव्ययंतमलीममाः स्मरसहार

सहासवतीः स्त्रियाः ॥ दधुदं चित्तपद्मकरालतां
ऊरवकस्तवकोमथुवोधितः उदमसंजसमेषु
नोतियकुचितयापिवियोगिनीः ॥ तदभिधाय
तानयमत्वरंसधुखादिनित्तदितिस्रियः रस
नियुक्तसखीवचनागतप्रियउमानसुशोभवन
॥॥ तिलकं ॥ जरदुपंकजबीजसमन्निषोमधुनि
पातमभिप्रजगाल्भरे मधुलिहोविरहेकतदि
गाव्यवथयोवथयोगकतस्तियः ॥३॥ सरभि
मासिकदाचिदनुज्जिताजडयापिनवालिशता
न्विताः प्रामक्तामपितामरसाकरास्परतवार
तरागकतोभवन ॥४॥ सगाहशोमलयानिल
निर्वते सपटिमानरजस्यपिमागमः नद्यिता
नभिभुक्तधुऊर्जितः सरतयारतयानसमत्सु
काः ॥५॥ सरममऊरतामरसादरभ्रमरसज्ज
लयानलिनीमथो जलधिदेवतयासदृशीश्रि
यस्फुरतरागतारागरुचिंदयो ॥६॥ चरसयाद
विभूतरजः कणप्रकरधूसरपद्मतिसेपुटाः न्य
विशतानुगिरंकमलाकरानुसमनाः समनाद
मलिव्रजाः ॥ तरलयलवताप्रकरावभोसम
पुमुलसितभ्रमरोत्पलं कुसुमकोशमिवान
धितलताविवलितावलितायदुतस्तेराः ॥७॥
भ्रमरधंक्तिनिभेनसनस्विनी क्रुडदिवंधइ
वागालितोभवत् कमलभूमिषुमानरुहिसु
टप्रसरकेसरकेतशतेमथो ॥८॥ शिशिरभा
सिचिरेणदिनश्रियाकृतसमागमचिन्नउपा
गते कलपुतापिमुलेमधुसंगलमात्रनिश
यानिशयापितमानया ॥९॥ सरभसशयनी
यइवोतरच्छदकतन्निधियीतमधूक्तैः मधु

करैविनिपत्रसजानिभिस्सरसिजोरसिजोयम.
 वस्थितं २१ निधुवनावमरेकमित्तवधूरह्यजंज
 मित्तनभ्रंशमनः तरललोचननिर्जितविस्फु
 रतकुवल्यावल्यावलिशोभिनी २२ स्मरसं
 खस्पष्टं सुरभेरिवस्तनवतीदधतीसमसीम
 नन अलकोदशनिवेशपरिस्फुरन्नवयावयवा
 भरणाश्रियम् ॥३॥ विदधतः पथिकक्षयणः
 प्रतिस्मृतिभुवोनिजशक्तपट्टंहरणं दधुरहार्य
 तदास्मदकारितामनवमानवमाधवसंगिनः
 २४ अलिभिरंजनधूलिमलीमसैः स्मरवले
 रिवकंकटिकेवृत्ते मरुतिसौरभशालिनिना
 भवेत्सरतिकेरतिकेलिरसाकुलः २५ विकच
 पत्रपुटं सुरभिश्चिद्यस्मरसविभ्रमकाचनयक
 जं अधितचंपकममदनावधूरसकलासक
 लालिकुलारवैः २६ रभसयोगताः पथिका
 गृहान्धुकरांजनचूरावशीकृताः मसुविरेपरे
 रम्भसखोः छुसन्निजवधूजवधूततनुकमाः २७
 शिवपुरीमिवशैललसच्छिपेनिविशमानमन
 रालसः जिनी भ्रमरयुग्ममेवेदयनकाः प्रियेयु
 वतयोगमुपाययुः ॥२॥ मधुकरांजनविंसुमेना
 रमप्रकटपत्रलताभरणोज्ज्वलाः नसरभावभ
 वनतिमुक्तकव्रततयोततयोगगुणश्रियः २८
 मुखानिलीनशिलीमुखचूचुकंकमलिनीमुक्त
 लांबुरुहस्तनम् अददरत्कमितेवनरागावांदि
 नकरोनकरोत्करकोटिभिः २९ स्मरसंतगुज
 वानजलच्छद्याविपिनिवारिधिविडुमविभ्रमे
 भ्रमरसंहतिराह्वीरवीभवत्प्रशयलाचपलाशत
 रोश्रियं अनिमिषाद्विलोकिताविभ्रमंसुरभि

मन्मनसो नवमालिकां सुरवधूस्मिन् वीक्ष्य मनेभ्यु-
 वानशमावशमाशुमथो ययुः ॥३३॥ सुपरिच्छिष्टकपा-
 लतलसुरं सरिणकरालितकाचनकुंडलः नखल-
 भीरुजनो न्वभवं मथो न समदो मददो न लनविभ्रं-
 ३३॥ स्मरसदिदियहृद्विलोचनं पुररिपोरिव यक्ष-
 विमिंगलं स्फुटमशोकमुदीक्ष्य तडत्सकानकमि-
 ताकमितारमलं वधूः ॥३४॥ विधुतयद्वमरजः कपि-
 शभुमद्रुमरसं हतिमद्गुमुखश्चिंयं सशटुलातिल-
 कासिवयसिनीचनरसार्थहृदयमथो ॥३५॥ वसेतव-
 लनम् शुविदिनागतिरामुतिशीतलास्मरमचंद-
 नपंकभ्यतो करोत प्रियसखीववतंसितमालिकाः
 स्तनवतीव्रतजुक्तामाः ॥३६॥ सुशतितिस्मरुचो-
 कजुभः करैः दयिते येव विचुंभिततापथा अतनुमा-
 नपरिश्रद्धया स्थितं रुचिरया चिरया यदि न श्रिया ३३॥
 सरसचंदनपंकविलेपनाकृशातजुर्दधती सजला-
 इतां प्रियतमाराहितायिवियोगिनी स्थितिमिता-
 स्तिमिताक्षरमत्कया ॥३७॥ दिनयेतः दितिमुत्तप-
 तेः पुनर्विकटदं कनिजं वनचंडितं गलितधाम-
 किमेतदिति भ्रुमंश्च तवती तवती जनताक्ष्मं ३४॥
 रुचिरया गिरिकाननमंडली श्रियमदत्तरो स्मरदी-
 पिका सपदिमलिकयारचितस्थितिर्न न च नान-
 चनादविहंगमाः ॥३८॥ चटितवदसदपेदकपाटल-
 पटलसंपुटपाटनयादवम् स्फुटयता नुववंधुर-
 सौरभप्रसरता सरता मरुतादये ॥३९॥ नितमहं-
 सकुमारतनयानया प्रितिचिकीर्षुशिरीषमतीक्ष्ण-
 तम् अतिरुषेव वियोगावन्ती शुचं सरसहासदलं
 सदलं भयत् ॥४०॥ इति श्रीष्मः दधतियत्रययो-
 दरपंकुयोगिरिमकंठरुचिंजलमज्जराः सकृत्तया

हर.
न.
८

10

येवधूजनवेपथुरसमयस्मयः स्मविजृम्भते । ४३।
असमयश्चिरसंभ्रमसमसमनसिमानकलकमपि
सियाः अधिचरित्रिययोपरचोरणीकिमुरजोमुर
जोर्जितगर्जिताः । ४४। भुवनसंवननातनुभस्मभिः
ऊटजकेसरधूलिणैः शिताः सुरभयोमरुतः कृत
कामिनीसरविकारविकासमवानिषु । ४५। वि
द्यतानवचंद्रकलांछितामनुकृतसरवैरित्तु
श्रियं फणिभुजासमयेगुरुताडवव्यसनिनासनि
नादघनेस्थितं । ४६। प्रकटजातिशरीररुचोदधु
वनभुवोतमार्गगतांश्रियं भरणलंसकरंदकरणैः
कटाकवलनावलुनाकुलवसदाः । ४७। विक
टमेकलफेमलतास्पदांरुचिरतामचिराः चिरवृ
चुरत सजलमेचगताशुमनस्विनीजनतयान
तयासहृदीदिताः । ४८। स्मृतिभुवोनिजकार्ष
ककर्षणलसविनिः श्वसितैरिवमरुतैः दृग्ग
शाशुपवह्मभुलसत्युलकतालकतांडविकैर्दृष्टे
। ४९॥ स्मृतिशक्रशरासनहारिणकलयता
शतरंगवलाश्रियं कश्चतेचकृतोर्जितभूभुतावन
चयेनवयेनविशीकृताः । ५०। सहृदिगोपकमे
दतभूतलंब्रजमिवांचितलांगलिकंजनः दृग्ग
रुचांसमयेसमदचनः चनवरेनवरेणरतिदितैः
। ५१॥ नभसिकेतकचंद्रदलोन्ज्वलैऊटजपुष्पश
येनविकासिना हिसवियांडुरुचोतुगणायितंक
लयतामतोनः श्रियाः । ५२। विकैरवारिविलोल
यविषुतो नभसिगर्जतिरस्कृतदिऊटां श्रितिनोर्व
युतासकृतावरत्ननवशानवशांतिपरांखी । ५३।
श्रवसेरमालिनोपुपकारकः ऊचिदतीवरवैसरु
णांभुमन सानितभीतिश्रंघिनिगूहनस्थितिम

तोभिदधौवनः । ४५ । नवदलहयशोभिचनागम
 श्रियश्वाभरणं श्रयणाश्रयम् अधिनफारिकदं
 सपिस्त्रियः सरवशाखवशालिशिलीमुखं ५५
 वनतसस्पवलास्समवर्तिनादृष्टिशिरेविरहश्रुति
 तानयाः जगतिताइवदर्शयितं तडिस्त्रविरणवि
 रलातनिभाभवत् ५६ स्फुटतरामलकंदलसः
 क्षियः प्रतिदिशंकमलिमवावधुः मधुकैरैर्वि
 कसङ्गिरिमल्लिकाशवलितवलितावनराजयः
 ५७ कटजकंमलनीपमिलिंधजासरभित्तंद
 पदंबुदमारुताः विधितरोवरजः प्रसरोजिता
 ननवधूर्नवधूर्गतसंमयाः । ५८ स्मृतिभुवोविर
 हेनवमालतीसकुलमुद्गरपवधूर्वधात स्फुट
 मयश्चिन्मचातविमर्द्धितासदरसादरसारवषट्
 दम् ५९ हरिरदाश्रुवोन्मिक्तकालिकगुपित
 मल्लतमान्तभसिस्त्रितेकमिवनामनवाङ्गलतात
 तरं प्रियतमायतमानयदीप्ति ६० वर्षावर्ण
 नम् स्फुरितचारुतयापवनश्रियाहृदयनंदन
 शोभनवेशया दिद्यतेयेवजनः शरदाश्रितोमुद
 मलंदमलंचनमाचरत् ६१ कुतगतिप्रणवातरणा
 रवक्लमभृतोदिवसायुतकंधराः शरदतोदयंती
 श्रियमहिरेकमलकोमलकरोकहस्ततान् ६२
 पततिवृष्टिरसौमयिनाचुनादिनकरातपसेवना
 लालसं श्रितिविकासमगादिवचिंतयंश्चिरमुदा
 रमुदायुतमंबुजं ६३ जलदकालनिशापगमे
 स्फुरत्स्फुटतरामलचंद्रकराजितैः क्वचिदवाप्य
 तचित्रशिखंडिभिर्नरुचिरारुचिराकलुषीक
 तैः । ६४ गगनचीयिवचास्त्रवनक्रियासमभि
 दारमिवावसुचोजलैः अभ्यतचंद्रमसासममुश्च

हर.
न.
११

कैरविकलं विकलं कतया श्रियम् । ६५ । भुवनता
पवित्रातविषयं यस्मिन्तविलु -- तयेव विपांडवः
शरदिन्ननमयुकच्छटकाजनेरसमहासमहास
पतावुदाः । ६६ । असलिलाहिमशीतमहाहृद
शुश्रूते जनतादवयुच्छिदः ऊमुदवडगातं मधु
पायिनामदलयंदलयं जणमंशयाः । ६७ । स्पा
यित्तं प्रतिकूलविलोकलनाः ऊसमिताः कऊ
भोउवियोगिनां कमलधूलिसुदानयताधिक
मुनवतोवनतो निलसंफतिः ६८ रुचिरतन्यत
निर्जरिणीतैः शक्रनिपादहृतेर्गलितोवुभिः
नखपदांकनिरंवरसंदरीजवनजाचजालति
रस्कृतौ । ६९ । ऊमुममात्रवसत्वहडः छुसंम
धुकीरचितस्थितिकाननम् ननवमार्तवताम
पुपायिनरमलसतालमतामभयतद्वचित्त
नखलवाणगरोनशरामनश्रियमृतोदधतो
वितताख्यता प्रियवियुक्तपुरंधिसनोभिदावल
वतालवतापकतादधे । ७० । स्मिरवायिरसक्रिय
येवचस्पृष्टतरागमशोधिततारया द्विपितका
लिकचंद्रचोलसत्कमलयामलयाशरदः श्रि
या ७१ प्रमृतमंदसमीरहतिक्काणत्करिणशराशि
शरज्जयचोवरणम् शिरसिक्वधित्तावनिमं
उलंसकलमंकलमंडरवाऊलं ७२ शरदिहंस
गुणस्पऊदंविनोरसविस्संविस्सरिरंसया सम
वगाहुमयोतविनिर्मलं नवसरोवसरोतिशिराध
भूत । ७३ । सलिलतोन्मदहसरवाऊलाभवममा
गेइवातिमनोहरः अभ्यतनिषऊजंश्रियमुच्चकैः
ससमयोसमयोगशशिप्रमः । ७४ । मधुयशावस
पाययतोअकैरविशदारवमंकविवर्तिनं सनसि

वक्तवकं व्रततिः स्रवन्निजरसंजरसं व्यतिपेत्तवी
 १५॥ सरभसात्मपुरः सरसारसीरसभरात्तुतसार
 सरासितं सरसकेसरतामरस्मरसतारसतामः
 लिनां व्यधात् ११ प्रकटताललयंशुकवारणे
 कलसगोपवधूनवगीतकं मृगगरास्यमनः
 क्रतमादिपत्रपुरसस्वरसस्यजिचत्सतः १३८॥ सु
 तमद्योगिरिकाननवत्सनिप्रतिकरीतिकरीरकु
 लाकुले सरुदयुकच्छेदसौरभंभुतः द्यभितताभि
 हतानकतद्वियान् १३९॥ शरद्वर्णनम् हिमद
 तौनलिनीनलिनाननश्रियसहृदमनोवसक
 र्णिकाम् तद्विनरेणजरागसविल्लवैर्विमलिता
 मलितापकतंदयो १४०॥ अतनुशीतपरिल्लवभीति
 तः सहिसमारुतवलितथावभो सपरिरंभश्व
 नडुमश्चतरयातरयालतयाकतः १४१॥ सभवति
 वातितधारकणाकुलेकमितराहितसीत्कतवि
 भ्रमा अभिसखंवलतिस्मयुतसुरत्करतलार
 तलालसयावधूः १४२॥ येमनुवर्णनम् समय
 पवणुणोप्युपधुज्यतेसपरिरंभरुविद्ययितंस्त्रि
 याः स्तनयुगोष्मभरः शिशिरागमेयदकरोद
 करोत्सिमगोपतौ १४३॥ अविबलंघनसारचयैः
 रिवस्फुटितपुष्पपरागकंदवकैः करयतिस्मसु
 खाम्यभितोदिशामनवरनावरोडमहीरुहः १४४
 स्थगितदिंसुखद्वैसरजः स्तनंमथुकराकमला॥
 करमत्यजत त्यजतिकः प्रकृतोपकृतिंजनः स
 पदिनापदिनाममलीमसः १४५॥ अपचितेषुप
 रेषविवंणतामुपगतोऊसुमेष्ठहसस्यितं त
 यसिऊं दसितीवहसतकृणंमथुकरालिकराली
 तमभाधात् १४६॥ दयितकज्वअपिविस्फुरनवः

हर-
न-
१२

गसमीरहताः स्रियाः हिमदत्तो रुदकटिषतोद-
यादरशानैरशानैर्जघनैश्चित्राः ८७ प्रियविपुक्त-
वधूसमयेस्मसंशिशिरवायुभिरेत्यविकंपिताः
उत्समिताः फलिनीततयोवभुमयुरसार्यिसधुव-
ताः १८२। अगणितप्रसवांतरविल्वव्यतिकराः
स्फुटसौरभमाश्रितः अलिरमंस्तमस्तयसः फ-
लनवल्लवंगलवंगलनंगिरेः १८५। धृतगुरुष्म-
पयोधरसंल्लीनिविडयीडितवल्लभवत्तसो द-
ण्डयासदृशांसरतोत्सवत्तमतया मत्तयारति-
रादधे १८६। स्मृतिभुवाहृदिशल्पश्वार्थितेदध-
तिदाह्यमतीवचखादिरे नरजनीरजनीचयो-
धिताजगतिकाविरहेवचखादिरे १८७। मृगह-
शामभवत्सहवल्लभैरमसहासरतालवलील-
ता प्रियमयामधुनाकृतवत्तदीरसमहासरता-
लवलीलता १८८। कोपः कपवदयिते तमिहा-
नयेस्तमालिंगतानवसमंदरसान्वनीतितेनाग-
तेनललनागमिताप्रसादमालिंगतानवसमंद-
रसान्वनीति १८९। लक्ष्मीवहंतमृत्तभिर्नगासि-
त्यदंशुरत्नस्यलीविकिसितामलके सरागमं-
दृष्टुं प्रभुर्निरगसलुलिते सलीलमीषत्स्यश-
र्त्तिरिसतामलके सरागमं १९०। ॥ ॥ ॥ श्रुति-
श्रीहरविजयेऽथ त्ववर्णनो नाम तृतीयः सर्गः ॥ ३
ओं निर्याय खेवरपुरंधिरतोयभोगयोरप्यंतरोपव-
नकल्पलतानिजंजं रोचिस्सुरत्ननिजंरुवनि-
तं वभागविश्रांतभास्कररथं मत्तमालुलोके ॥
अप्याहता हिमकरः स्फुरदः छत्ताराप्रस्तारत्तार-
किरणोत्करदंतुरश्रीः मल्लोनयस्यमथितः स-
कलोवराशिरसुन्नतं नशिखरेण च नाकमार्गः ॥

आलोडनायसरदैत्यगणेनसिंधोरापोपितेसप
 दियत्रकवाटपृष्टं सस्मारकर्मपतिरादिवराह
 पादपीठीकतस्तदतिभूरिभरस्यचूनं ॥३॥ यस्या
 तिवेलपरिवर्तविवर्तमानतोयथनानलशि
 खावलयेनदधेउग्यावुधौनिर्वलवननाक
 मार्गविस्वस्तसूर्यपरिवेशविडुवकत्वम् ॥४॥
 वडास्पदागलितनिर्जरचर्मवारिनिधौतगंड
 वदनाकमठस्पष्टे यस्याकुलसपरुषायित
 विभ्रमेवमूर्तिर्नितंबवलनेनजहारचेतः ॥५॥
 यस्यांबुराशिययसासममेवमक्तपीडामिवा
 भिपतनेनविशक्तगाढं तद्भीवाकर्मविषम
 श्रुतितान्यदस्तवीशानिनिर्जरनलानिययुः
 प्रतीयम् ॥६॥ आकृष्टवेगविगलतद्रुजगंडेभा
 गनिमीकटापरिवेष्टतयांबुराशेः सन्त्यमया
 व्युपशमार्थमिवाश्रयस्यमंडकिनीचिरमेव
 एतपादमले ॥७॥ कल्माषयंसयदियः पृथुमथ
 भागसारादहतनभः शरचक्रवालेः लीलावि
 दृत्तिपरिमंडलद्रुग्यसिंधुशीतांशुविंभयरिणा
 हिमगावचूलः ॥८॥ आभोगनेत्रपरिवर्तनवि
 भ्रमेणमूर्त्यानितंबवलनाकुलतांवहंत्या य
 सशनैरविरलोत्कलिकाकलापयर्पाकुल
 हृदयमंबुनिचिसंमथ ॥९॥ यस्यार्मिभिर्मथ
 नकालविजृंबितांभः क्षीरोचसिंधुरपहस्ति
 तकोस्तभानि न्यासीचकारसरदैत्यहृदपहा
 रभीत्येवरत्नपटलानिशुहागृहेषु ॥१०॥ रोरंभमं
 कुलकरालदलारविंदसंवंदहेमवलयामल
 सिंधतोयं सिद्धावरुद्धमणिकंधरगाढरामसं
 रंभद्योरहरिणारिचनाभिरामम् ॥११॥ भाषास

हर-
च-
१३

मावेशः कलोलभंगवदित्प्रतिविम्बचक्रसैति
ष्टयष्टयुनिकर्मकवाटष्टेत्तंगविभज्यवृद्धेव
वपुर्भ्रमंतमालोडनायजलधेः सुरदेयलोकः
॥२॥ युगलकं यस्मिंभ्रमन्नुविवर्तनविप्रवांत
कूर्माधिराजकरजोद्भूतरत्नघंडैः विःछायता
भुजगराजफणोररुग्णयात्तालतालुतिमिरैस्त
रसाधिजग्मे ॥३॥ यस्मिंसिधत्प्रलयमेवचवदास
हसविकल्करालरसनेनतटीजल्लोडः व्याजान
नेनफणिनोदधिसंकुगाठखेटदपायिषतकं
सररंध्रवाताः ॥४॥ यस्याचकासतितटीभुवि-
नीलगंडशैलानिजच्छविविलुप्तमरविप्रका
शाः दीरांवुधेर्मयनसंभृतकालकटपिंडाड
वोद्भूततरंशतव्युदस्ताः ॥५॥ चोतत्सकंदरदरी
निकरात्प्रविश्यडग्धारणवस्थितसुधारसशी
करेषु श्रंभोभ्यतःप्रकटयत्रपुटालवाललीला
दधुःकृतपदयडयत्पकास ॥६॥ कुर्वेति यस्य
कटकेषसलेंडनीलरत्नस्यलानुदधिसंम्य
विचूर्णितस्य व्यावृत्तिलोलप्रिखरागधविपा
त्यामानताराययमवलितखंडशतानुकारं ॥
॥७॥ दंष्ट्रागृहीतगुरुसंभ्रमभृतपात्रीपर्यस्त-
कातरतरेदराणायातपीतम् यच्छृंगानिर्जर्जर
जलस्रुतिभिदधावयात्तालयंककलुषंवपुरा
टिकोलः ॥८॥ स्रूलेंडनीलकटकप्रतिविंयमा
नमाभातियस्यशशलद्वमनिरुध्यमध्यमदी
रोदकर्मयतिष्टष्टमिवाचिकोलविन्मस्तपादश
वलीकृतविंडविंव ॥९॥ यस्याधकारनिकुर्वं
भिदोनिर्तंबसीन्निप्रभाप्रकरशारितदिगि
भागान् दृष्टामरांगीग्रहविमुग्धमनानिशास

संघारपवदृशमासु करोति चास्यः २० यो वी
नदी त्रिवनिषस्य रथं तदेष्टु मृत्योर्वरभुमरण
रिवन्नमशीतराशिमं आभाति हरणतकंदरुंधवा
तपातप्रसीवलितवारिदतालवृतेः २१ प्रख
करालजरविंदशिलानितं ववडास्यदं दशा
मशीतमरीचिविवं यस्य त्विषान्वसिमते सह
शक्तमाप्तमृष्या यस्तानमधिसानुकृतप्रविष्टाः
॥२२॥ स्पष्टाभिलक्ष्यरमणीयजशप्रसूतिर
व्याहता मुनिनिकेतकतास्यदश्रीः सानुस्मि
तिर्जनकराजसुतेवभास्यदं कोलपल्लवतया
प्रियमेत्ययस्या ॥२३॥ नक्तं विलग्रथवलग्रह
शक्रवालडलं द्यसौरभभराजुमितात्सत्रयेः
ग्रभानताजसमराशिभिरुः कुसद्विराभाति
यस्य कटके कलधौतवल्गुः ॥२४॥ संक्रीडतो वि
कयत्तशिलासुचक्रचीत्कारताररवधूरितंद
द्वरस्तात्त यस्याधिसानुरविक्रवरिणो भवंति
मोचीकृतस्तवगिरः खलुवालखिल्याः आस
न्नभानुमसितोपलजालनइसोपानतीरजलि
नीनुतनागशूयं नाकाधिरूढनवनीलतमा
लवलीवडांधकारगहनातनुजं जं पिशाच
भाषासमावेशः आबडवास्तुकिफणागणाह
तकृतागितायस्युददिकटकोटिशिखाश्मकू
टम् कोटं डमिंडुमुकटः स्वभरतमेयमादाय
दानवपुरीः किल निर्विभेद ॥२५॥ पुरम् भवे
पुरासरपुरीः परमेष्ठरेणवाणासनीकृतत
नः प्रतनोत्पभिदां यो घाप्यसक्तभुजगाधि
पदीर्घभोगसाबंधंधुरइवस्कृतनिर्जरांभः
॥२६॥ चापात्मनः शशिकलाभरणावभागत

हर.
च.
१४

१५

गाडिजाकरसरोजनिर्वृष्टमुष्टेः यस्यारगाधिप
गुणेनचनाभ्यचानितत्कंबुपंक्तिरवनइतलाय
माना १३५। भर्तस्थितार्थवपुषिस्फुटगाढबंध
तास्यत्फरंगी इफसाहृत्कनकातरायि मुष्टिः
गुहं गिरिसताश्चययन्नयस्यभावाचुरक्तहृद
यः कुरुतेनकिंवा १३६। उत्थापितः प्रलयकाल
विजृम्भमाणसंरंभकसंशकृषारणशिरवासह
सैः निर्वापयंनिवनिनितं वभुवोविभातियोद्या.
पिकंदरमुखस्खलितैर्मरुद्भिः १३७। विस्पष्ट
दंतुरुचयः पृथुगंडशैलशोभानितोतविक्रयो
नेतवंशकुंजाः यस्याभिरुमगुणानंदधतिप्र.
देशाः सजादवीरणाहितागजयूययाश्च १३८।
यस्योत्पतत्प्रतिदिनंसविवेशमेवनालं विलंग
यितमुन्नतिशालिभृंगं आयामितारुणकरो.
र्धविकृष्यमाणप्रेरवत्खलीनमुखवाजिरयो
विवस्वान् १३९। यस्याचकासतिनिरर्गलनीभा
रभूरिभ्रमद्रुमरसेचकमेचचक्राः अघापिलो
कपरिवर्तदशाकृषारण धूमाकुलाश्वगुह्य
हरंभभागाः १४०। लीलाविलोलकलकंठ
विहंगकेलिकालाहलौकलकुलावकुलाम
लोकै कक्कालकंमलदलीलवल्लीलवंगमा
लाललामजलसंजलकूलकच्छे १४१। भावा
धंकसमावेशः यस्मिंसलीलमसितजोतगं
उशैलनागः करोतिविक्रालकरावसर्वात्
रक्तातयाभिनवयलखभंगमर्कविंवालयवा
लवलयस्यदिनकुमस्य १४२। युग्मं योभंग
केशशिरवरुः छिरवपमरागरत्नप्रभापट
लपाटलितंविभर्ति सोदामिनीकपिलकेश

मालभारिलीलातयत्रगगेनात्पलनाददंडम
 ॥३॥ यस्यप्रभाविपुलहारहितैःस्तनाग्रैः श्वा-
 द्यात्रिभिर्वलिस्त्रैः कृतमथशोभैः लक्ष्मी
 पुरंधिजनतामणिमंडितैभिसाधुस्थितिश्च
 मुनिभिः कटकांतरेषु ॥३६॥ याश्चात्यभाग-
 मवलोकयतांशशोकविंवस्यलक्ष्ममलशू-
 न्यतयापरीतं तत्संगसंगिस्तगतागतिकत्व
 मेतितंगेषु यस्यशिखरेषुकृतास्पदानाम् ॥३७॥
 प्रादिनचेतसमनुत्तरसानुतर्धसश्चावको-
 तरचितस्थितिकेसरौचैः उन्नतनीलनलि-
 नेरिवयोविभर्तिलक्ष्मीनितंववलयेः सप-
 लाशचक्रैः ॥३८॥ यस्यापंतगतंनिशासन-
 यतः श्यामाश्मरश्मिः छटासंतानैः शिशी-
 रत्निषः पुटकिनीयत्रश्रियंमंडलम चक्रै-
 रत्नतटेषुकाननभुवः चूडाशशांकप्रभा-
 संकोचप्रविलम्बयंकजवनः छायाभ्रभूल-
 टिः ॥३९॥ ॥ ॥ इतिश्रीहरविजयेमहा-
 काव्येचतुर्थः सर्गः ॥४॥ ॥ ॐतंश्रीः
 तिविस्तारितलोचनोद्यशैलेश्वरंसादरसीद्वि-
 माणाः शोदिनाविस्मितमानशशांकचूडाम-
 णिरिक्तमूचे ॥४॥ यवससारससारस्तलित
 श्रीः पीतवाससारससारः अनलससारस-
 सारः प्रकर्षमद्रिः परं ससारससारः ॥४॥ आ-
 वदतांडवशिखंडिशिखंडशारचामीकरव्र-
 ततिमंडपमंडनोद्रिः यशैषभातिकृतमे-
 चरवानुकारजींकारतारवनिर्जरवलरीक :
 ॥४॥ अस्यादितित्तनकाननासानकानना
 सादितभंगुरश्रीः हरत्यहोवपुरतालताली

हर.
पं.
१५

13

रत्नालतालीप्रतियत्रभ्रंशाः ॥४॥ सुटमीशपौरे
रत्नेवधाम्नादधतोऽस्तरवारितामजसं हरि
मन्यसहस्रमंदभाजः सुभटस्यवनदृश्यते.
स्पष्टम् ॥५॥ आभात्यसौगजतयासमरेष्ववा
प्यसारंभयानकतमेपुसदानयागः श्रोतर्म
दाईकटयाकटकांतरेषुसारंभयानकतमे.
पुसदानयागः ॥६॥ स्फुरदनिमेषमंडलरु
चाशनकैरसिकतिलोन्नमावनितयेवगिरिः
कटकसरः श्रियारुविरयासमतस्त्रिविधु
वेवनादियतिकस्यमनः ॥७॥ भवतिनास्पम
रुत्पलयागमिसकलभंगुरवेगतथासकृत
किमिह्नप्रमदायवनेश्रियासकलभंगुर
वेगतयासकृत ॥८॥ प्रेयासमर्कमुपकंठग.
तविकासिपद्याननः कटकवर्त्सनिपेकजी
न्याः रागादिवालिविरुतैः स्मरकेलिगर्भ
मत्रानिशंकिमपिकोमलमालापति ॥
अत्रस्त्रिगंधनलदविदलनप्राप्ताभिरत्यति.
पलफलवति अद्याचक्रेनवनलिनवनः
कायांयतेविभुरमरभुवि ॥ प्रतिलोसवि.
लोमार्थपादः इहविबुधगस्यकर्णतालस्व
लनसमीरविधूतजंभधातोः वहतिमदन.
दीपरागरक्तारतागृहभित्तिरिवश्रियांपरा
व्यां ॥९॥ अभ्येत्येकाननमिदंहरतिहिरेफाः
संजातपदतितयानतमासिचेतः शक्तेलि
जंजगहनेष्वभिहतमर्कः संजातपदतित
यानतसासिचेतः ॥१०॥ स्फुरिताहिराजक
टकं विकटस्फुजंजराजिनसंसंभसात् ॥
अभिबीत्येकानरसते भिमनजगतांभवेत

शिवशैलपतिम् तालीलतालीललितावतंससा
 रावहिताडजोसौ मन्नालिमन्नालितदाविभर्ति
 सानूपसानूपद्वितोयशोभाः ॥१४॥ रत्नायलसव
 लनजर्जरिताः छवीविःचक्राणिनारवशरिः
 तदिशिहरात श्रैष्ठ्यनिज्वरजलानिपिवंत्यमं
 ममध्वडुमाताइवातिरमकरःकराग्रेः ॥१५॥ वि
 टपिततिरमुष्यनानाफलेरतिशयनसितास
 कः छीमतः इहरमयतियंनसीमंतिनीरति
 शयनसितासकः छीमतः ॥१६॥ सविशेषकात
 मलिकालसः छविस्फुटपाटलाधरमुदारद
 र्शनं तटवत्सचारुविवुकोयशोभितंश्रियमेस
 मुत्रवदनंचसुभ्रवः ॥१७॥ प्रीतिनकस्यकुरुते
 कटकेविनिद्रितापिंछमेचकतमानवनाग
 तारात् प्यानावनिंदयिततांश्रुचितासरातिता
 पिंछमेचकतसानचनागतारात् ॥१८॥ अभिम
 जनसंगमेहाननाममुक्तोक्तमलसीरियाणि
 पद्माः इहमनसिजविभ्रमाविभातिस्फुरता
 लागलताभिरामत्रयाः ॥१९॥ यप्रयनाथसरसस
 संयदांजंजराजिनसमुंजयावनैः शैलराजमभि
 तोनसंकुलंजंजराजिनसमुंजयावनैः २० दि
 माप्रियापरुतयीननितंवविंबवासोंगनाकर
 तलेनविरुगणनालः रत्नप्रदीपश्वनीरसेरा
 नेकरांश्रोत्रभातिसुधकृन्नशचंपकाग्रे ॥२१॥
 तर्कयंतीश्रियामानसारंजनंकुर्वीतरागिरां
 मनसारंजनं श्रत्रोत्तुमुखीहेमतालीलयांस
 हतिः यत्रिरांहेमतालीलया ॥२२॥ स्तननाभि
 सखश्रियंदधत्यस्मतंतंज्ञावनावलंविशंया :
 श्रवधूननिशाकरप्रकाशाइहवर्षाइवयोधितो

हर.
पं.
१६

16

विभाति ॥२३॥ विभ्रत्यस्तस्मिन्महोमरिणचक्रमुच्चै
त्रस्तास्तवकरेणकरालिताभ्यः वल्लीभिरेवपु
रतोमकरंदहृष्टिरत्रस्ततास्तवकरेणकरालि
ताभ्यः ॥२४॥ माभूत्सत्रासत्त्वममीषामितिशंका
मंकस्यानावत्सलतयादधदद्रिज्ञानारत्नांभी
शुचिस्तानव्यपेदेइतास्तत्राणीवदिशत्येषमणी
नाम् हतिस्मरेजैर्नविनोदकानांशिलीमुखैवचस
विनोदकानांश्रुत्राश्रितानल्पऊरंगनाभिर्दिवौक
साभातिऊरंगनाभिः ॥२५॥ अस्यानिशंकटकभूमे
रनगंलदं चक्राजलस्थितिरथः कृततिग्मरश्मिः
प्राबंडकेलिकिलकिंचित्कामिनीकापतेतयाक
रचितोरजनीवयस्याम् ॥२६॥ व्यागश्चेणीनागऊ
भाप्रभंगस्यामासत्रासुग्यसुक्ताममास्या प्राभा
त्यत्रस्त्रीपुचादुप्रयंचेकालीव्यक्तांभरक्तावली
का ॥२७॥ इहवटुलतयाविलोचनौघैः स्फुरशि
तितारकविभ्रमेस्तरुण्यः दधतिमधुकैरेश्चकोर
कांतस्थितिरमणीयतैरेः श्रियेनलिम्बः ॥२८॥
पतेविषाणगणमेनऊलंकृतार्थसत्रासमानस
मदभ्रमरालताभिः प्राप्तास्थितिश्चमकरंदभर
स्पन्नसत्रासमानसमदभ्रमरालताभिः ॥२९॥
हृष्टिपयादिवातमात्तरवस्त्यऊमयोगतावे
पीन् विदधत्यपरिस्थिताः क्षमातलविस्फारि
तनेत्रचक्रताम् ॥३०॥ राजत्युर्वीमणिनिकरैः शु
भ्रान्ताभ्रानानेकत्रिदशगणवापीनां पीनालक्ष्मी
मिहृदपीतीसाध्यानां ध्यानांभोभिः क्षतस्जसंति
व्यासौ ॥३१॥ अस्यालसतऊसमवामनभ्रंगयंति
वेणीलतंतमरिणतरेषुतिंवितन्वेन वल्लीपुंरंधि
पटलेचरित्ताभिरामवृताधिद्रवकमुपैतिपरास

भिरव्याम् ३३ रजोभिरसिंजनताहरंतीवधूस-
 रागानवधूसरागा विभर्तिनोपुष्पततीर्द्धिरेछेर
 सावनालीछरसावनाली ॥३४॥ ऊनालीभिर्युथ
 सिवगहनामासाधोःचैः श्रितशरशतसंकीर्णं
 प्रसिंजानाफलकवलसंसक्तावल्लेतेदिशिदिशि
 हरिसैन्योवः ॥३५॥ धनेः जिनीमयमलेः शिखि
 रविभिंमन्नाकर्षयोगमधुरभुमणावनिंयां अ-
 भेत्पचासमिहयातटलचंदनाचोनाकर्षयोग
 मधुरभुमणावनिंयां ३६ सुटकनकावदात
 वयः सहस्रमतालीव्यतिकरण्डकाः प्रतिदिशं ह
 रतिनास्मिं नखलमनः सनद्वयंसितानतभ्र-
 वोम्नः शुचिमणिमंडलीस्तटभुवः शुसदधानः
 ॥३७॥ स्थितिलभंतेस्पनहरसंनिजानिरुडताया
 यतयोपरिश्रद्धाः भजतिदिव्याश्रुनितंवकाननं
 निरुडतायायतयोपरिश्रद्धाः ॥३८॥ अस्यादभार
 भरमक्तमेवचक्रगंभीरतारारवनर्तितवर्द्धिणायां
 साम्यकलाकटकवत्सविडूरभूसौवुद्रिन्नयाव्रजति
 रत्नशिलाकयेव ॥३९॥ इहकांतिकुमिषतिका
 मलीलासक्तंस्वगचक्षुषारचितकामलीलासक्तं
 त कियतेतरारतिरजुतरागायतामधुपेनचानिश
 मज्जरागायता ॥४०॥ विकटकटकभिन्निभाजनताः
 तितिभ्रदसाववकामलाभशून्याः दिशश्चशर-
 णगताविभर्तित्रिदशवधूः मणिकंदरोडरस्याः
 ॥४१॥ मंदाकिनीजलरयेहरितासुरस्यमंभोजरा-
 गममक्तस्त्रयितस्महेलम् यशेषसानवनवत्स
 निविभ्रदद्विरंभोजरागमसक्तस्त्रयितः सहलं ॥
 ४२॥ चटितार्जुनवाणचक्रवालाजनताश्रयकरी
 तवेवसायां कटकद्वितिमेघनायपतेवनसः छाप

हर.
पं.
१७

17

किरातताभिरामा ॥४३॥ रमणीयतयावियोगिनोप
यमानंगविकारतापदं अमुमाप्यनकामिनीश्चि
याप्रयमानंगविकारितापदं ॥४४॥ उन्नस्पवःप्र
विगलेमकरंददानविंदोर्मनोभवजयद्विरदस्य
पंकात यथाकरस्यनवक्तंमलदंतकोशलप्रद्वि
फवलपंतनतेत्रलक्ष्मी ॥४५॥ इहांगनाकाप्रमदं
प्रियस्यनापादसंभरसंदधाना चेतस्विताकल
लतानिजुंजेहेलासतारवुरतामलाहे इहनिंत
वभुवोभुवनातिगास्थितिमुपेयुषितारचनत्वि
षः ऊमुदिनीहृदयंगमविभ्रमादपतिचंद्रमसा
रचितांश्रियं ॥४६॥ गीतैः प्रनृत्यतिपुरस्तवपद्य
मिश्रकेलीकरालवलयावलितालसद्विः दं
तीइदानययसयवनैस्तटेस्यकेशीकरालवल
यावलितालसद्विः ॥४७॥ व्याप्तवतोस्यदीर्घविक
टैर्मणिशिखरशतैर्नैर्ध्वमशेषमंडशकलसर
सिरुहभुवःप्रस्तमितावकाशचटनाकटकभुव
मसावेवरेदेवदेवशावरीभजतिशिखरिणः ॥४८॥
ऊतिसिद्धमिधुनंरसवज्ञासत्रमर्दणितमोहन
मारात् शृंगमस्यनिकरंचकराणामत्रमर्दणि
तमोहनमारात् ॥४९॥ निर्धूतदीर्घतरवालचिवा
सरोचलक्ष्मीभूतो नक्तनराजगद्गास्मलीलं क्रीडं
तिनिर्जरजलैस्सकरेणवोत्रनागानगेसकलो
तकरालकुंभाः ॥५०॥ भ्रमणाकुलाः स्युरदध्र
मणाविहताः नलंसतिसेप्रतिसहानलसंसक
लाः प्रियैर्ललितहासकलाः ॥५१॥ चटितविक
टममयत्रचक्रचनयदवीरुधिनायसिद्धसाध्याः
स्थितिमिहविदधुर्युपुदामाणांमणिशिखरेक
टकेचसिद्धसाध्याः ॥५२॥ नृत्यतिरासरवधूजन

एतित्तिमिन्नगमरागमतयासविकारहस्ताः आ
 छेचलतिनजनाश्रयोस्मिन्नगमरागमतया
 सविकारहस्तः ५४ यत्तत्पृष्ठास्याद्रियतेः
 शृंगमुद्गुप्रेमोद्रेकैः किंपुरुषैस्मेवित्तमारा
 त् शोभोत्कंघधातुभिरव्याहतत्रयेर्वत्नेवीणा
 नाद्यविमानेकविधैर्यत् ॥५५॥ सररागमयता
 युताप्रतिसमासमातमदपाश्रितखगास्फुरं
 मणिविभा विभातिसकलाकलापरभित्ताद्दि
 तास्पवतटी ॥५६॥ विभ्राणमर्थविनिमीलि
 ततारकत्वमुत्सारितातनुतमः स्फुटदृष्टतत्त्व
 ग्रस्यप्रभातमिवसंयसशालियश्यसानूरुपा
 ममुनिमंडलमेतद्रेः ॥५७॥ वाईकदीराश
 क्रिगतौतायसस्तायसीदन्नमालंबनयाचते
 अत्रयश्यदितिसंतातनाग्रतस्तायसीदन्नमा
 लंबनयाचते ॥५८॥ स्यायित्वंक्रानभजत्प
 सौनरोस्मिंसंचारीभवतिकुचित्पुनस्मरागः
 आगेहीकुचिदवेराद्यपिकुचिः चश्रुदेयोस्मरा
 वचित्रवराशोभः ॥५९॥ सिद्धः कराहतिभिर
 त्रनदंतिनांस्महेलालसाभिरपिनत्वलतो
 धियंकम नोतीयतेमहिषसंहतिभिर्दिवापि
 हेलाललासिनपिनत्वलतोधियंकं ॥६०॥ राज
 दर्शमुपाश्रितक्रोयोसीदधतेहस्ततलस्यमेव
 सिद्धाः स्फुटमत्रयशस्मदीयजंभादितिल
 ग्रामलमोक्त्रिकापदेशात् ॥६१॥ मधुलिहा
 सिद्धपुष्परसेलतानवसुधामधुराशुशुभेत
 रं विविधरत्नचित्तास्तटसौ नवोनवसुधाम
 धुराशुशुभेत ॥६२॥ गंडूषशीधुसमकाल
 निधीतनारीनिः श्वाससोरभविशेषकृतादि

हर.
पं.
१८

१४

वासान् आसौदसौरभमिवोद्भिरतोभिभूतापु
ष्पांतरानिहविलोकनकेसरोच्चान् ॥ १५३ ॥ सदः
छटासादसगाधिनाशमहानिशंताविहसं
तिनागाः मिथैः श्रुपुष्पैर्नमनोत्तलक्ष्मीम
हानिशंताविहसंतिनागाः ॥ १५४ ॥ मधुसूद
विवशावधूर्तिरौश्रै रसकलश्रीभरतांतंतं
दंत्या इहकपटपुरंधिवेशलक्ष्मीपतिकर
यमभुवेवभातिभरता व्याप्यस्थितः कनक
कूटभुवोत्तरिलमाभोतिकर्कशशिलांकितया
सहदाः प्रीतिभवानिवटिशोजटयाननोयमाभा
तिकर्कशशिलांकितयासहदाः ॥ १५५ ॥ सदः
विपाटलकांतिरसावितः कलकलाकुलिता
खिलदिग्मुखं अलिततिंयमुनाजलवेणिका
मिवरसादिहकर्षतिलांगलीः ॥ १५६ ॥ अत्रविभा
तिजलग्रहहेतोः कांचनवप्रसरोनसदध्रेप्रेमि
वधूरसयत्यपिकान्तः कांचनवप्रसरोनसदध्रे ॥
१५७ ॥ विस्वागतामलरुचिग्रहचक्रवालकल्मा
षितसुखितनीलशिलानितंबः आलक्ष्ययां
रष्ट्रकचमूरचर्मसंबीतमध्यश्वनकुमयविभा
ति ॥ १५८ ॥ असांचनततीनदीर्घनमितानदीर्घ
नमितानजहातिनभसः स्थितिर्जलरुहामहा
सरसिकामहासरसिकाविभाष्यतस्तः ॥ १५९ ॥
अदृष्टपूर्वाप्रपिखेचरोच्चैरलंकृताः कंचनमेख
लाभिः धत्तेवरोधप्रमदाश्वासावधिष्टिताः क
चुकिभिर्गुहोवीः ॥ १६० ॥ लक्ष्मीरमुष्यसकला
तिशयंसेरशसाराससारसरसासरसौरसंसत्त
धत्तेः जिनीपुचविराजितमग्नवत्ससाराससार
सरसासरसौरसंसत्त ॥ १६१ ॥ कुसुमैः कृतवाक्ता

समेतादयनिङ्गुपेयवद्विरसिं अतिमंत्रगणा
भिरासत्रयेनैववौषट्पदशाभिभिः समीरः ॥३३॥
गतिरुमोमत्रविभतिसभ्रुवामनुत्तरोमुत्तरताभि
रामतो श्रियंस्त्रीभिः प्रतनोतियः पुरामनुत्तरो
मुत्तरताभिरामतो ॥३४॥ द्वाभर्तंरस्यकटकोवि
कटस्मयीलुपीलीकुलस्मद्वरिसैन्यशतावमर्दः
लक्ष्मीविकासचटनोनयतिव्युदस्तनानाधिका
मधरसागधराजितश्रीः ॥३५॥ इहत्रुमोदज्जति
नभ्रमरीनवगुच्छलतासरसामधुना स्थितिबे
धमिवैषरवैः च सरानवगुच्छलतासरसामधु
ना ॥३६॥ अविर्लवनमालपवविभ्रुत्पुकटसदा
रचितं सरेशालक्ष्मी हलधरवतंगताललक्ष्मा
हरतिमनः स्फुटलागलीयशोभः ॥३७॥ व्याप्य
स्थितेत्रशिखरैर्नवरत्नभाभिरभ्रशरासनसप्त
यतयाग्रहस्तेः च्छिद्विर्गार्गजतपाविजेदेविरा
तैरभ्रशरामनसहायतयाग्रहस्तेः ॥३८॥ अकि
पंनरागसुपपंनसौष्टवंस्फुटवर्णापाटवमनेक
सार्गगं धृतिपेशलंवरमिहालिमंडलंश्रिय
सेतिगेयमिवजातिसंश्रयं ॥३९॥ व्याप्ययः
स्थितिमगात्सरिताब्जः सानुनासिकतयाभ्र
मरीणां शिंजितस्यसहृदयमद्रिस्मानुना
सिकतयाभ्रमरीणां ॥४०॥ अस्यातितंगशिल
रोन्नतमितंविहरपाताकुलत्वमिवविभ्रदधि
त्पिकायां प्रेखद्विहरजमणिप्रकरकाव्यादा
त्रितं वतटसंचरमाललंवे ॥४१॥ समशः कटका
रविदिनीनानवसंकेसररेणनामनामदः रवि
तंदयटंगरागमेकोनवसंकेसररेणनामनामदः
॥४२॥ कथयतीत्यमिवात्रमधुव्रतं अतिमनोरस

हर.
पं.
१९

१९

मंजुलशिंजिता मधुकरीमकरंदरसासवप्रचुटि
ताजुवनेनरचितस्थितिः ॥२३॥ युषलुकम् नाति
प्यतेकुसमिताभिरधित्यकाभिः कोशातकीर
सफितामलकोचकाभिः मुक्तागिराविहशि
लीमुखमंडलीभिः कोशातकीरसहितामल
कोचकाभिः ॥२४॥ भुमतः कमलाकरेष्वलेषा
मधुपंकजानयाहृदिप्रगाढं प्रियमेतिशि।
लीमुखस्यसूक्ष्मः स्मरनाराचइवैषयत्सवशः
॥२५॥ तटइहनिचितेरजोभिरद्रिः कपिशक्तौ
स्तवकेनहंतरीतिं नहृत्तिदयितोदधत्सवे
तः कपिशक्तनित्तवकेनहंतरीतिं ॥२६॥ अस्या
धिसानुपरभागभवानुवांति श्यामत्विवोत्करय
मुद्गुभुजस्सटाभिः वातावधूतसरयादयलंवसा
नलंवीयरागानिकुरुंवयिशंगताभिः ॥२७॥ सिद्ध
हंद्भातितरोमोहनलीलासव्यापारचारुतम
ग्रावदरीषु यश्यस्युच्चैयत्रिततिर्नायविधत्तस
व्यापारचारुतमग्रावदरीषु ॥२८॥ हरतिकट
ककानेनेपुचेतोचनरुचिविचित्रशिखंडिमंडि
लंका मधुकरकुलनीलदृष्टिहारिव्रततिमि
रंरजनीमिवैषविभुत ॥२९॥ प्राप्तेत्रकाननभु
वादितामृत्यभिरव्याकासारतामरसभासित
यानदधे लक्ष्म्यासरेशरचितास्पदयावनेषु
कासारतामरसभासितयानदधे ॥३०॥ लक्ष्म्ये
तत्तास्यत्रयेषुभीदंणकुर्वाणानांसंयमंतेषुतेषु
अंकंतेतेयोरिनामंकभाजासुतघंतेमुष्यसि
डेर्विशेषाः येष्ववात्सरयिकोचनाचलंतेदि
तीव्रकटकव्रतीहितेप्रेमवभ्रुरिहसुभ्रवांस्मिता
हेमतार्यचटुचर्यतामहे ॥३१॥ न्यासांशतावि

रशितांचितमप्यमाल्पगंधारवंधुरत्तरस्थितिम.
 श्रवक्रः वेकारमप्यममहरगतस्तवेवैवैनाशुड
 शात्रवमिहाक्तममेतिगायन २८ श्रपेतसंभा
 वनपाचितानारत्तिक्रियाभावनयाचितानां ॥
 इहेष्टकांतासमयोजनानां सर्वतर्तृस्ममयोज
 नानां ॥५४॥ मधुपिवत्पसितच्छविशारितस्तव
 करोचितसौरभसंगतः कलरवैर्भ्रमरः सरभे
 रिवस्तवकरोचितसौरभसंगतः ॥५५॥ सीमंति
 नीविकचचंयकभाभिरत्रहेमायमानपरशुभ्र
 मरावलीकं नयेदतेप्रियतमस्यसरोवलाक
 हेमायमानपरशुभ्रमरावलीकं ॥५६॥ नश्रीर
 ननेनकथमदलितापायामहासचद्रागारात्
 उदिताः जंदयतीगलदलितापायामहासचद्रा
 गारात् ॥५७॥ खेदमेतिक्कसमांमधुव्रताः स्वाड
 नोतिरमराणीयतो नवाहरगाचयिकस्यमानसं
 साडनोतिरमराणीयतो नवा ॥५८॥ कामिनातिः
 लकमत्रनतांग्यानालिकेरचयतासकलापेप्री
 तिरुत्सकयतीहचफुलनालिकेरचयतासक
 लापे ॥५९॥ इहिसेराविवसरवदामहीनकामा
 नवासनाकेशानां चलतिचरसेः फलानाम
 हीनकामानवासनाकेशानां ॥६०॥ सोहित्य
 मत्रऊरुतेमकरंदवर्षैरुच्चायलाशकलिकार
 णतामलीनां त्रीउत्पसोहरिवमच्चनलेदय
 द्भिरुच्चायलाशकलिकारणतामलीनां ॥६१॥
 पुष्पासोदैस्तरुततिरत्रद्राणानाकांतैरलि
 पतनव्यापारैः आभान्यारादिनिमतिशाखाश्री
 मत्रानाकांतैरलिपतनव्यापारैः ॥६२॥ श्रध्यास
 तेसंक्रुसमागुलगुहिरैकमालंविषहेतयोगं ॥

हर.
च.
२०

कोविप्रयुक्तेत्रमथुश्रियाराडिरेफमालंविषहेत
योगे ११३। वलीभिरस्यजसमेनदधेवसतमा
मेवितानतलताससमानताभिः स्त्रीभिस्त
वनिषुनाजहेचनूनमासेवितानतलतासस
मानताभिः ११४। श्रियमिहकाननमेतिच
रुडतमरिताययोगतामसमेकां न्यजतिकम
लामलिततिरुतरिताययोगतामसमेकां
११५। कृतास्यदानशाक्तनिसंहतिर्गिराविहा
रवांन्वितरतिरंजुरेषवः स्फुरन्त्यमीस्मरणभु
वोमनः प्रियेविहारवांन्वितरतिरंजुरेषवः
११६। प्रेम्नालिभिर्दुमलतागहनैभ्यश्चम
प्यासितेननवसंतसमावनित्यः पुष्पात्करे
णशयततादधदाचकास्तिमप्यासितेननवसं
तमसावनित्यः ११७। वसंतः विपिनेषुपीत
कमलोदरसंवमपराशिरीषदलसंगतोवि
ता प्रमरावलीकमिहनामनादियेमपराशि
रीषदलसंगतोविता ११८। दिशतिनात्ररते
प्रतिमलिकाविशदिमानसदासदनायक
रतिगृहंशविभातिसचंदनंविशदमानसदा
सदनायकम् ११९। इरुमराणीकलकोम
लरामामदनातरातनादमसारा करतिविभ्र
मसविरतियात्तारसहावभावहासरताया १२०
मंदारकाननतलोषिहकानमानफीनास
तारमरायोगमितामहेना लक्ष्म्यातटाश्र
किमिवातिचयेनदांहीनामतारमरायो
गमितामहेला १२१ तरेंगिराणीशावशतेपुया
तीरसज्जलाभंगसिताचकास्ति वयस्येष्टं
वनेततभूरसज्जलाभंगसिताकास्ति १२२।

स्थितिमेत्यनिजं जे भवः सस्त्रे हं मे रि भे न वार सह
 प्रेप र ह सर सी उ च सु दितैः सस्त्रे हं मे रि भे न वार
 सह श्रेय ॥१५॥ स्तव कान्न जहा त्या लि वि नि डी न
 भित स्तान्न समा स ला ग ली नां त उ तं द धं व डो प्य
 स धि न भित स्तान्न समा स ला ग ली नां ॥१६॥
 रत्नां शु भि स्स क ल य न्च पु षो र्वा सिं दोर भ्य र्णा व
 र्ति स म य र त या श्रि तो यं ॥१७॥ अ मा स्य त म न सा
 कु त म धि कै ला सं च य ने सर स हिते न दे व ने न
 कृ त मा स्य दं म धि कै ला सं च य ने सर स हिते न
 ॥१८॥ सं म यं वि र हि भू रु द्वा दि शे प्रा वृ षी ष्ठ म रं
 द वा न लं ला ग ली न व र जे व रं भ वां प्रा वृ षी ष्ठ
 म क रं द वा न लं ॥१९॥ इ ति द धं दि व ना लि म हा
 वो षे र स क दं नु त्र र ता वि शं क ट कः स्त्रि य सि
 ह स र व यं च नो वि यो गे र स क दं नु त्र र ता वि शं
 क ट कः ॥२०॥ यु ले रं कं वि भ्र त टी श्रि य म सौ
 वु प या ति पु ष्ये रा मो श शा लि भि र यां सु ल भा
 व ता राः र त्ना त्ति षा श क ऊ भ स्य रा य न्म रा रा
 रा मो द शा लि भि र यां सु ल भा व ता रा ॥२१॥ स
 भ्र त्त्रि प्रि य त म ला भे नू न स्या ना दाना न च न
 ना दाना स्या अ भ्यो र्वा मे ज न य ति तो ष ना ना
 ध्या सा या ना पि क पि ता या सा ध्या सा ॥२२॥ वि
 यो ग तो नु क्रि य ते स्त शी क रै र नु त्र मा न स्त नि
 तं व भा र या स्त्रि या त्र सा मे च च दान ता ज लै र
 नु त्र मा न स्त नि तं व भा र या ॥२३॥ सं द र्श नं व्य य
 य ती ह ज नं वि यु क्त म भ्रा त रा ग म लि पं न रा
 मं ड ली नां र त्नां शु सं ह ति र सं द धं न स म्म र्ति
 म भ्रा त रा ग म लि पं न रा मं ड ली ना म् ॥२४॥ ग्री
 ष्मः प्रा वृ षा क र ह हं दि त म्म र्ति म ती य य स्म

हर.
पं.
२१
४

तत्तारसिकतोपलसंजनतापदं केतकीविधि.
नमुत्कालिकास्तनुतेतरांसंतरसिकतोपलस
जनतापदं १२१ द्वाभूदसौविभर्तिकटकशि
यमस्तसचोद्देसमसारसारवसुधामधिक
सल्लिनिताम् श्रोत्रयचनयंतिमधुरांमुदसि
दृढयतोद्देमससारसारवसुधामधिकमलि
नितां २४ वीक्ष्यप्रसीदतिवधूदयितेपिसाना
ज्ञानाभिदसरसिकोमुदमत्रसात्रौकांतौकु
लकलयतश्चरतावमंदांनानाविलासरसिको
मुदमत्रसंतोयदपिरहयितंमधूरकेकावश
मनीयततेनबंधुरागां॥शरदिहकुसमैर्वनंन
तभूरवसमनीयततेनबंधुरागम् २५ स्थितमि
लियोधितासररमंजनस्पविदधानयामधुलि
हानवततमालतीरसिकतामधुसितमहारवसु
षा सशिशिरमारुतात्वशस्रिषेव्यतइयन
रतौनसदृशानवततमालतीरसिकतामधुप्र
सितयामहारवपुषा २७ रव्यातीरस्यसरसी
तदवत्सपीनमीनातितंसतिसतीरवनावृतस
न्यूननकाश्रिदयिकोमुनिकाननेचमीनाति
तंसतिसतीवैरवनावृतस्य २८ कइहनरतिके
लिसंयदासरलमतनुतरागमोदितः स्थिति
मधिकमवाप्यद्देमनीसरलमतनुतरागमो
दितः २९ श्रियमेतिकाननतलंविदलत्क
लिकात्तरागमलवंगतया इहमेवितंमृगद
शाविदलत्कलिकात्तरागमलंगतया ३० ल
द्वीसरशकलयौतगिरेस्तटानिसानूनिता
निहसतिससरसादवद्भिः प्रेमासैर्युवातिप्र
श्रितयाम्निवीक्ष्यसानूनिनानिहसतिसर

सादवद्भिः ३१ आणालेपंविदधति कुंदस्यास्मि
 त्रामोदास्तेथवल्लयतः कातारं वडोत्सकं नवस
 तेह्यष्टाकानामोदास्तेथवल्लयतः कातारं ३२
 कुंददधत्यवनिरस्पहरत्यपीशरुडासराशिशि
 रसारमणीयसीतः विभ्रुद्धिभातिमणिमंडल
 सेषचादिरुडासराशिशिरसारमणीयसीतः
 ३३ अविस्वसारेसमदक्षयत्तनाशिंजपादान
 चनाकरामे अविस्वसारेसमदक्षयत्तनाशिंज
 पादानचनाकरामे ३४ समुद्रकम शिशिर
 रसमराराविविर्मर्मराराददममतताराजिजि
 त्सतरारा ससववस्सराराममध्वध्वरारातत्त
 ललददराराससत्वत्वरारा आवलिः आत्मा
 नसीशदधतीवनभूः प्रियत्वमायाति कुंदसक
 रंदवतीव्रताय प्राप्तेचसौष्टवमिह्मात्मवतावि
 भूतमायाति कुंदसकरंदवतीव्रतायतिलकम
 राजतितटीयसभिहृतदानवरासातियातिसारा
 वनदा गजताचयूयमविरतिदानवरासातिया
 तिसारावनदा ३५ नतरुततिरवत्यसावसपिं
 नवशफलाचवतस्मदाननागे भ्रमतिचयु
 लिनेषुहेमपालीनशफलाचवतस्मदानना
 गे ६ भर्तृविंसारिशिखरंविटिवात्रकिंचिह
 नापरागकपिशारिविलताधिकालीः वृत्तु
 मैर्मदयतिदितिरस्पभंगहनापरागकपिवा
 रिविलताधिकालीः ३६ वारिशालिनासवार्ति
 वासनालिशाशारिवासारभाविनीलिमाभ्रा
 मालिनीविभारसा सालतालकाननामुना
 नकालतालसारजिताश्रियापराडराययाशि
 ताजिरा ४० प्रतिलोमानुलोमचतुष्यदः स

हर.
पं.
३३

वपुषमुत्करद्वाटकमत्तततिनिशासनागताली
सवनं समदनवशकलितातनुरसधवनागात्
करंजरजितसत्त्वं ४१ सवपुषमुत्करद्वाटकम
त्तततिनिशासनागतालीसवनम् समदनव
शकलितातनुरसधवनागात्करंजरजितसत्
त्वं ४२ महायमकं आत्मानमीशसविभक्ति
विवर्धमानदामोदराजितमयंत्रितयानवधे
गीर्वाणचक्रमधितिष्ठतिसादरेसदामोदराज
तमंजतयानवधे ४३ विशेषकं ॥ मधुकर
सवलानांहरपुत्कंठमानास्तवकितवकुलेभ्य
स्माधुनाकाननानां सुहृयतिदत्तचेतविप्रये
गेनतभूस्तवकितवकुलेभ्यस्माधुनाकानना
नां ४४ इतिवदतिसखीनतेत्यकांतसकल
भराशिरसादतालमालं गिरिमधुमवलोक्य
पीवरोवांसकलभराशिरसादतालमालं ॥
४५ पुगलकं पतेनिमज्ज्यसलिलेकरिणाः
कराग्रांनुतंभयंतिरतयतोहरहस्तवेष्टान् वी
द्यप्रसीदतिमनोरममाधिभाजोनुतंभयंति
रयतोहरस्तवेष्टान् तदधुविसक्तदियमयज
नुजनताविहरतिमद्यविशदनवरतरसाकि
मिवहिनहृदयामतिरुचिरमणविरतिमद्य
विशदनवरतरसा ४७ स्थितिमिहविभ्रती
मजनताडरतडरितायहारिणि गिरौविगत
जराभयातनुरसातिसारनतयामराजताग
वि त्रिदिवलेपिमानसुलभासनोरपशतै
श्चिरादधिगतेरिषुवनदाहिसाहसमयात्र
यामसहसाहिदानवपुरि ४८ लक्ष्मीरिहा
मरगिरेः कलयोतहृम्यस्माधूनितानवराता

रमणीष्टकांतैः लीलारहस्यधिशताचगुणानखे
 दैसाधूनिता नवरत्नारमणीष्टकांतैः ४५ सर
 तिमलयवात्पामानधेयं वधूना विधुतयनसमा
 लंसादरं सज्जयन्ती इह मुनिजनतासोतेजसा
 भातिमुक्तिविधुतयनसमालंसादरं सज्जयन्ती
 ५० स्वदाभः शीकराद्रंस्फुरदमलतलः छाय
 रत्नोपलेस्मिन्मैः कांताललाटेरविरलकेल
 तालाः छित्तं किंनरीणां गीतंचासाविधेनेविर
 हितवनितामंडलीदेहयष्टिंचेतहारीदमुष्टे
 रविरलकलतालाछित्तं किंनरीणां ५१ ॥
 इति श्रीहरविजये महाकाव्ये पंचतवर्णेनो नाम
 पंचमः सर्गः ५ ॥ ॐ तस्य धकास्वरनिकास
 रनिकारविस्तृताः कृतपूर्वमेवमभिराडसानां
 दत्तवोभिलक्ष्मनिजलक्ष्मविग्रहाः शरणां य
 पुः शतमखेनचोदिताः १ चनसौरभाजुत
 भृंगसहंतीरुपथीकृताविविधपुष्पमंजरीः दध
 तः करैः दितिनिविष्टजानवोविनिवेदिताः स
 विनयेन नंदिताना २ प्रणयस्यचैनमयका
 चनावनिस्खलितोत्पतंसधुपमुक्तशेखराः
 श्रविहरदेशनिहितानिभेजिरेतदनत्तयामणि
 शिलासमानिते ३ अथतानवाचदशानामुत्त
 रं रस्त्रपितेष्टपलवमिदं जगत्पतिः नवनीभा
 रभरसङ्गरावुदस्तनितातिरुंवरगभीरयागिवा
 धा ॥ किमकां उपवजगतावियययादिवश्रुन्मता
 सुपगतास्यशुष्मिणः कथयंतिवोह्यदयश
 ल्यडः खितामधुनासखः छुवययवधूसराः ५
 भुजरोद्रभोगयरिपीवरसुरतकुलिशातिभा
 सरभुजेमरुत्पत्तौ स्थितपवकेनजगतामुपल

हर.
घ.
२३

वंप्रविदित्सनादितिस्तेननुंभितं ६ उदितंवि
कासिविसकंदकोमलात्कमलासनादचपत्त
शालिनः भुवनाज्जकोशमकशशिलीमुखा
इवयूयसेवननुयातमीश्वराः ७ इहिएस्य
काव्यमिवसर्गतोवरंस्फुटचित्रवार्तिकमव.
दिरद्धतम् विषदंभवद्भिरभितत्येततरामभि.
तः पुराणकविनाकृतयशः ८ स्मिरवत्पया
सुधरथीरनिस्वनादितिकिंविद्यादिपुरुषेभि
गौर्यगाम् शुचिसख्यशेषसकलत्रंमंडलत्त
णदृष्टिपातपरिवोधितःशनैः कृणितानुवे
पशुखराजननभुमद्रुमंरोपयुक्तमधुसौरभमि
ये दशनांशुकैमरकरालित्तांपुरोनिजपुष्प
संपदमिवोद्गिरान्निरन स्मरवांधवद्वयको
तदुत्थितज्वलनाभिचातविनिकृणितेदण
शशालदमशोखरत्नतीयचद्वयवितरणमाशि
ताशायश्वाभ्यसूयया अवराणगुलशनवच
तसंजरीमकरंदशीकरकराणस्सद्भागतैःम
धुरित्यभाषतमधुव्रतैः पुरोद्वियमाणवाक
इवसंजाश्रिजितैः ९ शकुलकम् अधि
तिष्ठतेफलदयययविष्टरुंभुवनत्रयव्यवह.
देकसादिराः प्रतिचयपायपरिशून्यसं
विदः किमिवास्तियन्नविदितं तवेशितः ॥
॥ तवसंविदादिसद्भजंचतुष्टयंजगतिप्रती
तमनचतयाययास्थितिमापुषोस्पसकला
तिशायिनीमपरंनकिंविदपितारतस्पभा
का ॥ १४ ॥ सहसिदिनिष्प्रतिचसविदशीवो
नचरासुपेतिपरपारहृश्चनः तवनायश
द्वसमयागताकचित्सकलार्थमंडलमतं

वेदित १५ अविशेषवृत्तिरुद्दिमन्निषोययासक
 लेषुवस्तुषुविभाविज्जम्भितेतवनायनिप्रतिव
 निर्मलीसमस्मितिस्तमोहतिसिरामतिसुखा
 १६ प्रतिपेनसर्वगतवस्तुविस्तरस्तदपीशष्ट
 कसियदद्युतेननः कुरुतेयुनाकुशलसंग्रह
 परंमधुरोमिथस्त्वदभिभाषणद्वाराः प्रकृतेः
 एषग्विहकानिभून्पतांगतः प्रतिविडवस्तुग
 तथर्मनिष्क्रियः पुरुषस्त्वमेवकिलयंचविंश
 काः स्फुटचूलिकार्यवचनैर्निगद्यसे १७ अथि
 तप्रयंचरसभाववर्जितः क्वचिदेवकिंचिदपि
 कर्तुमक्षमः अवयगतः करणवृत्तिभून्पतां
 प्रकृतेरहोनुमदृशोसिकासुकः १८ यथयं
 तिनायदशहेतुसंश्रयव्यवधूतविस्रवविशु
 डचेतसः तवसारव्यवृत्तमतभेदवर्तिनः कर्तु
 नोनिवृत्तिकिलतत्पदं २० दधतीहकर्म
 फलभोगवर्जितेसकलार्थतत्त्वविदिषुविशेष
 ता तयिशाहमीश्वरइतिव्यवस्थितंकथयंत्य
 नन्यविषयंमनीषिणः २१ दृढबंधकोटिप
 रिमृशकभित्तंनकदाचिदन्यशामिनामिव
 क्वचित् विडरीश्वरत्वमनघंतवान्वयवृत्तिरेक
 भून्पतामवदातदृष्टयः २२ भुवनानियंकजभु
 वः सिद्धतस्तपसेइतांकिलगतस्वयः पु
 राउदभुंभुवादिषुचयंचलंद्वाराः सकलक्रि
 यासविनियोगभाग्भवान् २३ अतयः पदं
 रससामनंतियंवक्त्रवक्त्रयादपिचयोभिधीय
 ते अथिगम्ययंपुनरुदेतिनोजनः प्रणवस्त
 येवभगवंसवाचकः २४ दधतोव्ययानुदय
 धर्मभून्पतांसरनायकैकगुरुतासुयेयुषः ३

पर्वततेयइह नव्यवच्छिद्ये तव शर्वचर्वितवराशु
रः कश्चित् २५ क्रियया क्रमादवयवे अस्त्वया
निजलक्षणा च यइवोपलक्ष्यते शमनादिम
ध्वनिधनं समायया स्वरकालकालयसिका
लमेव तत् २६ युगलकं अवितत्कमस्मितवि
चारगोचरं सुखे वेदनाजितमनास्मितां वयं
अभिगम्य शंकरसमाधिसिद्ध्या तव जातने
व भजते न मां पुमान् २७ चित्तिशक्तिरूपविष
यतभावशास्त्रकृतौ पुरस्कृतविरागभावनम्
विरुणादिनामपि विवेकदर्शनस्थितिमीशसं
यमिममनस्तवेच्छया २८ तपनादिके विविध
लक्ष्यमंडलेकतसंयमासिद्धिशनाय योगिनः
भुवनादिधामसु भवंत्यविज्ञातप्रतिभातचित्रम्
वदात्मसंविदः २९ व्यतिरेकं त्रयसंभवं
दादिकं स्थितिसंस्मृतीकृतनिरोधवत्सनां
भवयोगिनामुदयते तवेच्छया नहि कोदिभूः
मिधियरणनसप्तथा ३० मनसो निरर्गलप
लवात्मनो निरुपलवस्थितिनिबंधनान्तरा
सनादिधामसु रसाचिगोचराभवदात्मिका
स्विदशनाय संविदः ३१ कल्पौतलक्षणा
इति प्रतीतिमां पुरुषस्त्वमानखशिखं स्ववर्ण
कः कथितः किलौपनिषधे अयं चथा सुख
वेदनादिमयतामुपेयितः ३२ सुदृढिः कि
यादिनिधनावसन्नताप्रतिपन्नपंचविधभ
क्तिः सौष्टवं इहिराजनामसवकुवत्सगायता
जगत्तत्त्वमेव गुणगौरशीयसे ३३ स्थितिमी
शवत्सु नियतश्रुतिक्रमस्वरमंडलानुगममु
स्थितां प्रवं अपरांतकादिषु विविक्तवस्तुषु

नसित्वमेवदशाशहलक्षणः ३४ सकलाधि
कारविनिवृत्तिहेतुतांगतवेतिवांगमयपरां
मुखस्थितिः हरमद्रकानिगहनानिगाय.
तिप्रकृतिवुभुत्सरणरेषतावकी ३५ गतमी
शशाश्वतिकन्त्रसिफेत्ततामस्तन्भवन्तमिव
सोपायिनः हरसंस्तरज्जतनिमित्तमुत्तमंड
केतगुह्यानिफितमाहितादराः ३६ वक्र
भेदसंख्यगुरुयोगधारणादमत्तान्वितस्य
रमुखासनस्थितेभवतिप्रसन्नमनसिप्रतेते
कृतिनः किलाष्टविधमैश्वरंवलं ३७ द्वि
धेश्रुतप्रकृतिभिः अतिक्लमादुपयंनसा
ष्टवगुणः किलस्वरैः भवदात्मिकैवमह
तीमुपस्थितास्युटमासचोषमथुरासरस्व
ती प्रथिताः परापरदृशः पुराविदः कथयं
तिविश्वनुतेनतिनेतियत् सकलैविनाक
तमुपाधिसाधनैः परमंतदेवतवत्तत्त्वमडु
तं ३८ प्रणवादिर्ष्ययविरामतांदयन्मण
नानिद्रूपितपदार्थसत्तकः भगवेनधीतइ
दयैः किलागमः पदमामवेतिननुतेपिता
वकं ४० ब्रजसीशयादरहितोग्रहीत्तताप्र
तिपद्यमेकरविनाकतोपिसन् अवलोक
सनयनोप्यकरणकः सकलेश्रुणोपिनव
वेत्तिवेत्तिच ४१ इतिनायसर्वजगतांवि
लक्षणवपुरइतातिशयशालिविभ्रतम्!!
प्रभियश्यतः किलवंभतमव्ययकुलस्यस
विदरिवलानिवर्तते ४२ युगलकं शशि
मंडलंजलतरंगसंहतिप्रतिविंवितंहरजला
शयेयथा इमपलवोदवसितान्तराश्रयस्त

हर.
ब.
२५

पनातपोनियतितः तिनोयथा ४३ गगनं य
यास्थितमुल्लखलादिषु सुदृढमकपवसकला
दुतस्थितिः प्रतियद्येतवद्भविष्यत्वमाश्रयप्रती
संक्रमादविक्रान्तास्तथाभवान् ४४ युगलके
॥ हरिरेकचेष्टइतियतदंशकास्त्रिचतुर्वङ्गकि
यतया व्यवस्थिताः सकलात्मनस्तवमहा
विभूतितोदधन्ताविवर्तइह संस्थितोपरः ४५
अधिनाथविश्रुतिमणिं नीरीक्ष्य एतन्मन
गुलिययतिबोधितस्तथा प्रतिमुच्यति स्म त
सकंधरोयिसंयपरिभूजयत्यरमनस्तदुतम्
४६ वङ्गद्वयपवदधदकेन रूपतां स्थिरधर्मता
मुपगताधिगत्वरः नभसि स्थितो व्यनतिवृ
त्रभूमिकस्मविधास्यदोभयिभजेसेविहर
तां ४७ चिदचित्यरोप्यचिदचित्यरोभवन्नेत
दाभयवद्विददाभतापदत्त सदसत्यरोप्यस
दसत्यरस्थितिवङ्गवङ्गपादययैर्विनाकृतः
४८ ॥ शिशिरस्मद्वस्वकरमंडलोदरेशाशिनि
स्थितोदधद्वस्वसम्पदम् उभयात्मकोनिरुभ
यात्मकोयवागहनस्तमिर्धमलमदुतायसे
४९ तिलकम् अधिरोयितेनतथात्मात्मना
पिवाप्रयितेनरूपविभवेनकेनचित् भगव
त्रहोवत्तकिलासिर्गुहकचनापियत्रकति
नाभ्युपेयसे ५० नगतिस्तवास्ति सुरनाथ
तिर्नवद्विर्नचांतरवभाससेसकुचित् व्यवभा
समून्यतथावलम्बनः प्रतिभासिनानज
गृहीतचेतसा ५१ अविभागवसकलार्थसं
हतेर्जगतिप्रकाशकतयाव्यवस्थितः पद
वाक्योस्तस्यकारकारितामभिधेयवस्तु

निसविस्तरेणतः ५२ परिकल्पितेनदधदेक
 रूपतामपिकल्पकर्मकरणादिवत्सनात्त्वमना
 दिकालकृत्याहविषयावद्भाविभज्यय
 रिगुरुसंज्ञलेः ५३ सकलार्थविग्रहतयावि
 विर्ततेयदनादिसम्यनिधनेकिलादरम् अ
 ययतिततवजगन्निवंधनेशिवशब्दतत्त्वमवि
 नश्वरंवपुः ५४ असमाप्तविश्वविकल्पगो
 चरोव्यवहारपदतिपरस्परश्रयो परतःस्थि
 तात्वदवधेरवाप्तोविनिवृत्तिमीशजगत्तस
 धीध्वनी ५५ जगत्तोलिंखितपरत्वरोभयम
 तिहृत्तत्रयगहनोविसंस्पृष्टाम विसभागता
 मुपनिषत्पराश्रितः प्रतिभासतेभवभयान्न
 कस्पचित् ५६ व्यतिरिक्तवृत्तिरगुणोगुणा
 स्थितिः स्रग्नायतत्प्रकृतितावसंश्रितः
 सुदमध्वनः षडवचिस्थितेभवन्चिसभाग
 तामयसभागतोगतः ५७ अयिवुद्धिगोचर
 मतीत्यसंस्थितः प्रणवांतविनिविष्टदृष्टिभिः
 किमपिप्रतीयितविपर्ययप्रहेरनयाधिरूप
 करेणानिरूप्यसे ५८ दधोतविलंघिततरी
 यवृत्तितांकृतजीवजीवननिरासयस्थितेः
 भवतोपवर्गादसनाफत्तात्मनः पदमानवति
 कृतिनः ससुम्नाय ५९ व्यवभूतकल्पन
 गभीरभूतितादयतंइरंतसनयायमकुतं प्र
 तियद्यंसउलवत्तष्टयंजवात्कृतिनोभवंतमर्व
 शन्ननाहतं ६० भवदीरितेनसनसाभिहन्य
 तेस्रग्नायविग्रहशिखीशिखाकुलः सस
 मीरयतिपंचलक्षणस्थितिहेतुमीशवपुषः
 शरीरिणां ६१ अधिरुह्यनिष्प्रतिचचितसा

हर.
व.
२६

रचिंदशभेदवाचकरणाश्रयं विषमेषुनी
लगलवस्तुमीत्यणभवद्विच्छयाचविनिवर्तते
पुनः ६२ सकलाधिचेवतगणस्यतसुषः
वणादिधामसुगरुः शरीरिणा हृदयावरे
रवलंवनस्थितिः कतिभिस्तमेवभगवनुया
स्यमे ६३ निचितेरजः प्रभृतिभिर्चंद्रांतरेस
कलानियोगमुपयातिनोयथा अजुमंडला
निभगवस्तवेच्छयानिरूपलवस्यभवतः सु.
त्वादिभिः ६४ हृदयारविंददलकोटरोद
रसुटजृम्भमाणपरिवर्तविभ्रमः जगत्तो
गतः प्रततसंतरात्मनाऊरुषेगतीस्तयनह
याश्रयः ६५ श्रियसंसयेदयतिसामदीधि
तौतरणेसुयीमयनिरामयात्मनः प्रतिभा
स दगहनोवभाससेत्वमणयज्जुषिपुरुषो
त्रमंडले ६६ सुटमेकपवविविधारव्यक्तो
दधइरिस्ततिराश्रितष्टयविविधक्रियः जग
तीदिनत्वयनहायनादिकंविदधत्वमेववि
तयप्पभीशुमान् ६७ सकलाएतत्त्ववपुषा
परस्परप्रतिबंधिनीतनुभुक्तांविदंडवत उप
लभ्यतेत्रिदशनाथयोक्तोनिरूपलवाभवउ
पाधिकास्थितिः ६८ प्रणिनीषतामनुजि
ज्ञतयाकृतीजगतः परस्परविवादविज्ञताः
धिणाधियः कलमनः पुराविदांभवदास्मि
काविविशुरीचदेवताः ६९ प्रविवेशया
क्षिपितमोहविल्लाविविशुश्रयांसकलवे
द्येवदिका अयवर्गमार्गनिविडार्गलक्षिदा
नवविषयेतिशिवतामणस्तथा ७० जग
तामनादिनिधनस्यतस्युषोजनकत्वपक्व

न नो जित्तस्थितेः तव नाय सत्यपि गुणादि
 मभवे न हि संभवत्यभिजनाश्रयस्तुतिः ॥
 न न तेन्द्रियातिगाविशुद्धगोचरद्वाराकादि
 वधगतकार्यचर्चनात् च दञ्ज भकारवद
 कारकात्मनस्तव कारणात्त्वमनुमीयते तु
 येः ॥ निजयेव निष्प्रतिचरययेच्छया।
 व्यवहारिणेति निरवगुह्यतात्मनः कृतिनः
 प्रयोजकविना कृतां विभोस्तव कृतां सम
 गिरंतस्वरयः ॥ दधतो धिका विकलश
 ऊंडलस्थिति रूपतां प्रथितभावविक्रियम
 तव शक्तिलशे इदमुच्चैर्जगतद्वभितेशु
 एत्रयमयं किलोदभूत ॥ ४ ॥ अनद्यस्वशक्त
 विभवव्यवस्थितेः यशुपाशमंडलद्वारात्म
 नः भवनाधिनाय भवतः प्रवर्तते विदधि
 त्वभावमिह भावमंडल ॥ ५ ॥ अवसरगा
 ण्तिमिरासरीविभियुगपदिचेतनवित्तः सु
 परिबधाः ज्वलतः करण इवाविभोविभावसो
 भवतः यदार्थनिवपाविनिर्येयुः ॥ ६ ॥ तव
 साहुतातिशयवैभवस्थितेः रायिनायशाश्व
 तिकतां मयेयुषः क्रमयौगयपचटनाविरो
 धित्तां सकलार्थसंस्पटिनविभ्रतिक्रियाः ॥
 त्वमधिष्ठिता विकलशक्तिमंडलः सकलस
 जसिपामिहसिच स्थिरयंचमंत्रमयविग्रह
 स्थितिर्जननद्वयेन भगवन्विना कृतः ॥
 त्वमिहैव भवत्यवनिता गुहागता प्रकृतिश्च क्ल
 जवडस्थिता ततः जगद्वद्वार्थमितरेतराश्र
 याः स्तिमिताश्च रज्ज्वगुणावहृणा स्थिताः
 ॥ ७ ॥ द्वाकादिशुक्तिमदशेषगोचरं कृतवा

हर.
ब.
२३

२७

नित्तमिहकार्यमंडलं अतिसूक्ष्मदृक्कसक
लार्थवेदिताविभुतान्वितस्त्वमनुमीयसेवधे
८० विभुत्तययाविकलवस्तुसंनिधिः प्रभुत्त
ययाचसकलार्थकारकः त्वमधीशशक्तिक
लयाद्विधात्मतांगतयाविभावितचराचरस्थि
तिः ८१ अविपन्नशक्तिगुणगुंफितस्फुरत
स्फुटविग्रहादाधवनप्रसूनया नकदाशन
कचिदवाप्यतप्रभोः प्रसरोपचातचटनात्तेवे
सुया ८२ मधुकोशसस्फुटवदासतास्थि
तिर्गहनागुहागुहापितस्त्वयाकृता स्थिती
भेदमेतिनकदाचिद्वैश्वैस्समलासलाणे
गणवंधमंदिरा ८३ वसधाविभावयतिवी
जमुश्वैरन्नचययाविभवसंजरात्मना स
कलस्वभावकरणेतयेहितंतवनायसर्व
मिहभावमंडलम् ८४ अयेरपुनस्सक
लशक्तिसंग्रहयितात्मनः प्रकृतिनज्ञेता
व्याता धिषणाधिकार्यपटलप्रवर्ततेत
दभिन्नत्रयमितिसंप्रचक्षते ८५ निजका
र्यचक्रचटनेहचेतनेप्रतिपद्यतेकिमिव
वस्तुकर्तृता कथयन्त्यतः प्रभवेहत्तमीश्वर
भविनांभवंतमिहचिन्क्रियात्मकं ८६ प्रल
येपिसर्वजगतामविश्रुतस्फुटसंविदर्विरवी
लनवैभवः स्फुटमरणाभाभश्चरश्चिमसंहते
ररासंपदस्त्वमसिनायकारणं ८७ जग
देककारणमकारणात्मकंविभुमध्यंगुण
दशाविनाकृतं कथयन्तिनायपुरुषंसधर्म
तांगतमीश्वरस्यभवतः किलापेर ८८ प्रक
तीश्वरोभयचिदादिचेष्टितप्रथितप्रपंचर

दिताजुपाधिकं अपरप्रसाहितयनिष्ठितं पुनसि
 तयात्मकं समुदयप्रचक्षते ८५ अनुपेक्षितावि
 कलकारांतरं भविनामुपतिभवजसकेवलं
 अपरेपवर्गदनिर्गवादिनः शिविपिच्छसंस्थि
 तिवदातविल्लावाः ८० प्रलयोदयव्यतिकराजु
 यस्तंतुशिशवतत्त्वमपरेपुनर्विदुः परिणाम
 मिद्वयस्य दृश्यते भवभावमंडलमिदंचराचरे
 ८१ समयांतरेप्यचमानकल्पनात्रयवाढवस्तु
 विषयावमदिनः अपरेविशारदधियोजगत्स्थि
 तिं सनाथसंविदमुपतिकेवलं ८२ उभयात्म
 कगुहविविज्जचेतसो व्यवलं स्यमाध्यसिकद
 शनस्थितिं स्थिरतत्त्वनिश्चयधियोभिमन्वते
 कतकल्पतांतवगुणोनरंजिताः ८३ अनुमादरे
 द्रियकमेवकेचनत्वदनगुहोर्मिधितंसंविदशि
 षः अपरेत्वेनैन्द्रियकमेवविल्लावादभिमानसी
 श्वत्वेदास्यदाविदुः ८४ नवदिः शरीरपरि
 णामतोरापिक्वचनापिचित्वमिदजालदय
 ते रतिशिःचिताः कतधियोपरेव्यपुस्तवशा
 श्वतत्वविभुताविपर्ययं ८५ व्यवलमसोहाग
 फनास्त्वादिस्रुयाभगवंभवंतमवदातदृशीनाः
 वरुधात्मतत्त्वमपरेप्रचक्षते कणभदनेमिनि
 दिगंतवरादयः ८६ अपरेसुलक्षणविलक्षण
 त्वाग्रायितानवस्ममजजोहृद्वन्नयः भवता
 स्तितामनुदयादिहेतुभिभगवन्नयद्रुवतना
 स्तिकाशयः ८७ प्रतिपन्नभिन्नपरिकल्पका
 रणप्रतिभाजवंजवविरासभावनाः शिवमा
 र्गमध्यवसभुन्नकेचनस्तचेतसाभवदनुग्रहो
 ज्जिताः ८८ भगवत्पुन्यगुरुपरांमुखेसतिप्रति

पद्यमार्गमपितंडरासुदं अधिगच्छति क्वचित् ।
एनकिंचिनस्त्रिरपंचयवर्णि विपर्यये स्थिताः ।
१५ अपि यान्तोधिगततत्त्वमंडलप्रकृति
प्रज्ञानगद्गनादिकान्तरा भवदागमास्तत्त्व
हिष्कृतः पुमान्परमातिपाशवसन्तानुसारता
प्रविरुग्णमोहगद्गनाः किलेतरोमलिनात्स
भिः पशुमतप्रदीयकेः भवदागमानधिगमा
दसंशयंतमसैवसंपष्टचिरेणसंपदा ११ प्रकृ
तिर्नेचतयतयवकिंचिनत्रिदशाधिनायपुरु
षोऽप्युदासिता तदनगुहप्रथितचेतनक्रियः
कुरुषत्तमेवकिलभुक्तिमुक्तिदः १२ अपिधर्म
लेशसमताविड्वन्नादपृथक्पवपुरुषेशो
स्थिताः भवदागमास्तत्त्वहिष्कृताः परेकृति
नाभवंतिनविवेकसंतर १३ द्विविधोद्दिशा
हनिजुरुवउच्चैः शिवशासनेतरमप्रका
शकः जगतः परापरफलेकहेतुताप्रतिपद्य
तभवभवत्प्रणेतकः १४ हरिणापकग्रह
दिमांशुभास्करप्रकृतप्रकाशसदृशीचतुष्ट
यी सरनायसविदिहसंप्रवर्ततेत्वदनुग्रहाप
दिततारतस्यभाक् १५ अकथ्यत्वमविपर्यया
गमात्स्फुटमाधिवासश्चयोगवत्सजानभवं
तिकेशनभवद्गणानिताः पुनराजवजवजुषा
विवेकिनः १६ रागनामेनदत्तमाः कृतस्त्रि
तिस्तकलोदियिषुगत्सवैभवम विमले
स्वशक्तिकिरणैः प्रसेदिवानुदमीमिलस्त
मणसंहतेर्ज्ञाता १७ चित्तिशक्तितामवि
कलयायविज्ञयासकलायकारकतयाच
कतता अणमंडलस्यभवतानुगृह्यताक्रिया

तेसरे शसदृशत्वमात्मनः १८ भवतोच्यया
 सदसदात्मनः पुरानिरियाय यत्किलनिना
 द्रव्यतां दधदीशसासुमनचसदाशिवोव
 बुधैर्यततत्रमखिलंतदाश्रयं १९ क्रमशोप्य
 नतसुखभद्रमंडलस्मिरसांस्पदायगतव
 स्तुविस्तरं गिरिशोभ्यभावतचतर्भिराजने
 वड्ढभेदमंत्रगहनेतदुत्तं ॥ सदलंवि
 कासिगुणकेशरोत्तरंस्फुटयर्मनालममला
 ततांदयत सधुवर्धिनायभवदाननाइचे
 त्स्फुटयदायामिहृशासुयंकजं ॥ सक
 लार्थवादनजशक्तितांसतेस्सहकारिंसा
 हितविशेषवृत्तिभिः ग्रथिताद्वैजगतिवि
 श्वरूपतामिवगमिताविकलवामयगतैः ॥
 कृतसायकाभ्युदयमंत्रमंडलप्रकृतिस्फुरा
 वृविधवर्गविग्रहा त्रिविभेदतत्रपरिनिष्टि
 तस्थितिस्तवशक्तिराननभवाहिसानुकाः
 १ भवदाननाभ्युदितसानुकाद्वैजगति
 भवन्तिभवमंत्रविग्रहाः तैरिष्येदतामुपगता
 भिसुक्तेभवेभोगदास्तुविपरीतवृत्तयः ॥
 प्रवस्यार्थवर्तिपटसारुरुदतामधिरादिरणी
 निखिलवस्तुपडितिः भगवन्व्यापिभुवते
 वयोगिनानिजशक्तिभिर्निचयितावलव
 ना ॥ अपिवालकोटिशतभागविग्रहः प
 उपाधिकामपिविधापडितिं स्थितपकपव
 भगवन्नेहभवान्विददातिचेतसिनकस्यवि
 सम्यं ॥ भवदीरितः स्फुटमनतपवस्ति
 यमंगुहोगुणमतीमधुद्वभत अस्यजतदा
 दिससितासितेजगहसथावसानमितिना

हर.
ष.
१५

यशुश्रुमः १० सुरनाथयाजगत्तित्तदात्मि
काः शिवशक्तयोविदधति क्रियाः क्रमात्
तवताभिरेवजगदत्तदिच्छयानिरीवीकृत
सकलसंज्ञनायकाः ११ भवदिच्छयेवविनि
रोधवर्तितां परतंत्रतां जगतामुपधुषा स्थि
तिरक्षणदिक्विधायिनः क्वचिन्नचलन्ति
नाथकिलसंज्ञनायकाः १२ कमलासन
प्रभृतयः सराधिपाः भवदीरितास्त्रिदशना
यसंज्ञनाः त्रिविधस्थितेभुवनसंहतेः क्रो
मादुदयस्थितिप्रलयैरुत्ततागताः २० तव
मूर्तितामुपगताः सुरेशयेप्रथितः कृपा
एषुषदप्रभानव उपपादितेभ्यश्चदया
वर्नीक्रमात्सकलासौष्टवपुताकिलत्रयी
२१ करणात्मतामुपगतेन सर्वतः कृतिव
त्सनाथइफनायमन्येते सहसिद्धमेवतसु
घंतिस्वरयस्तवथमंसीशानिरुपप्रवस्थिते
२२ भवदिच्छयाकरणभेदवर्तिनः सुखसा
सतेवरदचक्रवर्तिनः सुरसर्वकामिक
गुहाविलांतरप्रतिवंडचित्रभुवनव्ययाश्र
याः २३ भवताकदाचिदत्तधिष्ठतात्मनां प्र
कृतिस्वभावपरमाणकमंरां चरतेविचे
तनतयोदितापरैः शययेरयिक्वचननेवक
र्तता २४ कलयाकिलोहलितचेतनसि
तिः प्रतियाद्यमानविषयश्चविषया दृष्टा
गरजितमनभवत्पयं भवचिच्छयाप्रकृति
भागभागणः २५ त्रिविधेनकंचुकमेलन
शयितोर्गहनायभागकुहुराभियातिनः
प्रपक्वपुङ्गलगणंगुहाविलादवदातता

नयसिद्धमिच्छया २० अविद्यात्मनो विषयश
षमंडलीमभिलाषुकाश्चिरमथो मुखस्य
तीन् त्वदनुकुहोदुयितपाशसंचयानयशु
त्सुयोचयसिंचयधर्मणः २८ प्रतिबुध्यते वै
वयवर्तिवस्तुमच्चितिशक्तिरस्वलितवृत्ति
गणवी हितयात्मतामुपगतादुतस्थितिस्त
कलाप्रवोदयतितोन्नतावकी २९ अभियुज
तेरभिविद्यो व्यवस्थितः पुरुषोऽपरेष हृदया
शत्रुपया परतो नुभोक्तुममलात्मगोचरात्त
वनायशक्तिकलयानियोजितः २९ विवृ
त्तोऽप्युपोऽपरमार्थसत्स्थितिं स्पृशयत्यपि
स्मरितरूपसेवयानसमाययातवत्तया वि
डंयते त्वयि यस्य भावविनिवंधनं मनः ३०
मुखवेदनास्तततरंगिणी जलेरभिविद्य
मानवपुष्पस्तवेच्छया विनिवर्तिसमुत्पन्न
वसर्वतो भवचेतनत्वमसवायिनो मनः ३१
प्रतिपन्नशाक्तविभवाः प्रसादिना भवतां चै
रादनुगृहीतशिदृशः उपपत्तिधामसंज्ञेत
षुतेषु मीभगवं भवंति फलभोगिनो एवः ३२
त्वयि नायधर्मजदलत्वमीयधिस्रवति प्र
काशमनिशंगुहाशये स्फुटशक्तिशुक्तिरु
तसंस्कृतिः क्रमादणविडरेति अविसेोक्ति
कात्मतां उपसंहृतान्मविषयानुपलतस्ति
मिरांतरात्मकरणवित्तस्थितिः मतिमाभ
वंतमवलोक्य केवलं सकलार्थदृग्भवति
यद्भूतं ३४ स्मृतिलेशतोयि भवभंध
नच्छिदः स्फुटतामवृत्तिमिव नायकालि
का व्यपनेतमात्मपरमाणुसंश्रयांतवशः

हर.
व.
३०

किरेवमलवासनां दमा ३५ परिस्मृकं धृति
कमवाप्येह सतां नययेति तास्मिह ता सता
पुनः विमलीकृतं संद एतत्त्वमिच्छया तव न
यन कृत्ति तया स्ववासना ३६ प्रकृतिः उमा
न्य एव इत्यत्रयः सुवना यद्वप चट रज्जवस्ति
ताः अपकषे सित्तमुपरि स्थितो दृष्टं करण प्रप
चरहितो एव मङ्गलं ३७ इयमंतरंगद्वयता द्य
ती कला परिणति द्विधा स्थिता अनुबंधवति
रनुलोमवर्तिनी प्रति लोमतः पुनरयो हते
त्वया ३८ अपद्ययस्म गुणलिंग शून्यता सुप
जगुषः कृतदृष्टस्वरस्थितेः व्यपलीनसा
प्रतभवेष्पदयता विषयो एतरीश भवति त्वया
अयात् ३९ रविदीधिति व्यतिकरादि मेय
या प्रकटी भवति भवचाक्षुषा गुणाः तव संनि
धेरन च वृत्तयस्तथा विषदी भवति पुरुष व्या
प्रयाः ४० विकलोपि संस्रकलशक्ति संदा
यादसहाययवपुरुषोति दुर्गमम् अपवर्ग
मार्गमपगच्छती शयद्रवति प्रसेडुपिनतति
लाडुतम् ४१ अमनस्क योगगति संचितव
तेयं दवाप्यते किल निरंजनं पदम् निरुप
स्रवां विदधदात्मना स्थितिं भवनांतरीयकत
नग्रहस्यतत ४२ सुदयोग धर्मजनिता द
नग्रहात्त ऊशले निजे परगते तयात्मनि अ
एचेत सोदातिकरात्तेवेच्छया विषयांतरेषु
चतनोति सविदं ४३ अभिमानकार्यमि
तियनक धृतेन विभर्ति शहृगुणताय दय
यं नचयत्र विस्मरति तारको गरणो गतिर
स्ति यत्र न न भस्वतः कचित् ४४ यदनादृ

तिसि दशकांशं कांकिताविचरंति यत्र न ययो
 दपंजयः अवलोकतत्र न भसि अस्मिन् स्थितकृति
 नो भवन्तमपवर्गमप्यगुः ४५ उपसंहृतात्मवि
 भवस्त्वया पुमांस्तत्कृत्यतो जिह्वतभवाभवक्रमः
 स्थितिसानिद्रधित्तपदार्थयंचकस्सदृशात्त्व
 मेतितव यत्पुरद्वत्त ४६ अणमंडलीमनुजि
 चततो विभास्तरणोरिवाकलयतां प्रभागता
 शिवशक्तिरीशभवतः प्रवर्तते द्विविधायराय
 रविभेदवर्तिनी ४७ भवतोभवोद्भवभावभव
 स्थितेः प्रतियोगनमुद्गलविभक्तवैभवात् अधि
 गमुशक्त्यपकृते कचित्ततांचतरर्थगोचरग
 भिवत्पराः ४८ अविभेदपवकिलधर्मधर्म
 एण्यगस्तित्वान्तिरिहनापि ह्यतिमान् तदभा
 वमेव भवचेतसायरेकचयंति योगमविरुड
 वर्तिनः ४९ सत्तैवैवमर्त्ययगते विमुक्तिभाग
 न्सर्वयवविनिरुडचेतनः स्फुटमप्रयत्नसि
 हसप्रसज्यते भवदिच्छया तत्र विमलस्समुक्ति
 भाक् ५० द्विविधात्मना भवदनुग्रहणयैव
 षयीकृता ह्यवगते किलाकलाः तवत्तत्पता
 द्यतिते गुह्यजनव्यतिहृत्तिजमगतितान्
 चारणवः ५१ वसुधादिषु त्रिदशयोनिवर्त
 नायरेमेष्टिनिष्टमजितोत्तरोत्तरम् स्थितसी
 श्वरत्त्वमणिमादिषु द्विभो भवदिच्छया त्रयेत्त
 हो विजृम्भितम् ५२ उपजग्मवा सकलत्रयय
 मेतां भवता समर्थितचिदात्मवैभवम् सक
 लक्रियासु सरनाय चष्टे निरुपलब्धवभुवन
 पाशमंडलं ५३ तव शक्तिरप्रतिहतात्मवै
 भवप्रभुतात्मवैभवप्रभुता चित्ताचसमधिष्टि

हर.
ब.
३१
३१

तायया विचलंति नात्मपरमाणवः कश्चिद्वक्त्र
 त्ववस्तुपुपुरात्मरात्मसु ५४ भवदात्मकसक
 लमंत्रमंडलं सरसं हति शुभगवंस्तदात्मिका
 त्रिविधे गुणत्रयमये जगन्प्रेहानतदस्ति यत्कि
 लविना कृतं त्वया ५५ प्रतिपूरिता खिलप
 रापरात्मकप्रतिबंधमून्यफलसंविदो व्ययाः
 अनिवारितास्तनययः च्युतो विभोस्तव शक्त
 यो भुवनकामयेन चः ५६ भवदिच्छया ह्य
 नष्टहीनचेतसः शतरुद्रवीरसखरुद्रनाय
 काः सकला सनादिगुणभोगयोगिनः प्र
 शंतिथाम् किल शैवमदुत्तम ५७ पटलादि
 भिस्सकलहृत्क्रियात्मकं पिहितं न पश्यति
 यथा विलोचनं स्पृगितं मलैर्भवदन्तगृहादन्ते
 न ते वष किंचिदणतन्नमीक्षते ५८ अचुरं जि
 त्ताखिलगुणो भवद्गुणो भवपंजरं दृढमनाग
 नंजसा परिमृष्टगाढमलयंचकस्थितिः पुरु
 षेन भक्तिभावं स्त्वदाश्रयात् अपह्नाय यद
 दिह नायनीलतां वटपादपः क्लृप्तोऽपैति पी
 ततां पशुतां उपोन्नुत वशासने स्थितः शि
 वतां सुरेशा किल तद्वदेत्यणः हृदि संविदं
 शुभिरथीशतावकैरवरुग्गसंस्तमसंवंधवि
 श्रवे सकलंकलां पुरुषयोः किलातरं ऊशलो
 धिगम्य नियमादिसुच्यते ६१ मलिनत्वमीय
 विषयानदर्शणे प्रतिविंवमस्युटतया विभाव
 ते सरनायचेतसि मलोच्चविप्रते नियमां तिस
 र्गविमलस्तथा भवान् ६२ सकलाधिकारानि
 जशक्तिमंडलस्युटविगृह्णात्त भुवनाधिको
 नृणां भवबंधमथतमसस्य तत्त्वतः प्रणिहं

सिंहं सनिं विरी ससं पदः प्रतिभागताष्टविध
संविदृशिषः प्रविलं च्यवत्ससुरनायवत्विध
समये स्थितास्तवनिरंजनं पदं प्रविंशतिशां
तमनसोमनस्विनः ६४ दधते निरावरणवि
त्सूयतां प्रवमप्रतः कमस्ते गुहाशयम् ॥
स्त्रिगौणगाहनिर्कगाहसौलताप्रतिपञ्च
भिन्ननिजशक्तिविग्रहम् ६५ सकलंकलावि
रहितं प्रवोक्तिं निरुपलववद्विरुपलवस्थि
तिं स्थितमध्वनः षडवधे इयते व्यतिवृत्तशा
तमनचं शिवयं ६६ प्रतिभान्वयातिगममे
यतादिकस्युटधर्मयुक्तमनुयायतांगतं श्रुणु
सादिदेवमनरांशसर्वतोमुखमेयाणिचरणे
दरांविभुं निरुपलवस्थितनिजांगदीयितुः
स्त्रियंचवक्रमयविग्रहग्रहं सकलप्रमाणव
षयातिगस्थितिप्रतिपत्तिशून्यगहनात्मता
गतं प्रतिपद्यशकरभवंतमव्ययं सरवडुःखमा
हरिलीनचेतसः व्यतिवृत्ततत्तमयवंधनाष्ट
कैभगवं भवानिबमवत्पराः सुट ६५ कुल
कं विवृतं जगत्कवलयेकत्तसयात्तवताम्ब
तालसरवमंडलं दत्तये श्रियमेतिलग्रशत
षत्रपाटलसुरदकं विंवमिवदीणास्पदं ७
एषुज्जटवंधभुजगाधिपसुरत्फणचक्रवाल
मणिरश्मिरंजितः शिरसि स्थितः श्रियमसौ
तनोति ते धृतसाध्यरागश्ववालचंद्रमाः ७
भवेतावतंसशशिरश्मिमंडलः छुवितं विवा
जितिललाटलोचनम् स्मरभस्मशेषवित्ता
मिवाश्रयं दधता कृतास्पदमयुग्मरोचिषा ७
ज्वलितानलेन चटिताच्युतविषाष्टयुहेतिशो

हर.
ष.
३३

वितसरापरांभसा विशिखेनेदेदिवपुरपुर
यनयनेनममयमयोध्ववर्तिना ३३ तवनाय
नूतनचुनासिनोरगप्रयिताविभातिविकटाज
टावलीपरिवर्तनाकुललाटलोचनज्वल
प्रिधूमवलयेनपिंगला ३४ प्रतिपद्यकसर
जनीमयवपुरगिरिकन्यकेवतवनोज्ज्वलित
सुटकालकटविषधूसरप्रभापटलकलेन
एषुकंठमंडल ३५ दहनेपुरादितिरयस
चक्रतांगमितंत्वयाशिशिररश्मिमंडलं प्र
तिवंदलदममलिनोदरच्छविस्फुटनाभिरं
प्रमिवनायलक्ष्मणे ३६ बद्धशोच्यतीतगण
नपुविष्टपप्रलयागमेषुसरनायसंभृतं ग
हचक्रवालमसलंकरोतितेस्फुटिकालस
वलयप्रयोजनं ३७ स्फुटकालकटविषक
टकंधराकृतनीरभारगुरुवारिदध्रुमः उपदेश
लाभरभसादिवागुत्तस्तवनायनृत्यतिकुमा
रचंद्रकी ३८ करणंदारविधिभिस्मविस्
रस्मकलास्वशंकरनिशासनृत्यताक्रिये
त्वयानुकृतिरात्मनोविभोस्मचराचरंजगद
वाप्यतस्यवः प्रतिपेनगोत्रचरनः कृतस्मि
तिः पितृसमनित्वमनिशंसमात्तके भगवं
ननादिरजश्नयिस्फुटं पुरुषः पुरातनशतिप्र
गीयसे ३९ तवपादपमनखदर्यणोदरप्रति
विंवितैरपिलक्ष्मकृतात्मभिः अधिगम्यतेह
सहत्वमानतैस्मकलातिशायिसरदेत्यमंड
लैः ४० ससरासरस्यजगतः शरणाभक्त
तागतस्यचरणवुजहयम् जनतानसत्यवत
तापिऊत्रविश्रुवमाशुशुल्लरिणशिखेवनेमपः

क्षितिर्नोयमाकृतकषाराभाजुमद्रगनाम्
 तांशुयजमानस्तर्तये भवते सति ध्वनिविक
 ल्यगोचरव्यतिवृत्तत्रयपरमात्मनेन सः ८३
 सधियोपिनाय सति शब्दगोचरास्त्वयिन
 स्थितिं विदधतीह कल्पनोः गुणालेशस्
 तिष्ठयत्तस्ततो मया स्वल्पवायितश्च वसिता
 हिरस्पते ८४ अतिहरवृत्तिरायियेन ह
 श्पतेन हिरूप्यमेतिकगतोपियेन वा प्रती
 जंभते सरगुरोरनुग्रहः सविपर्ययश्च तत्र
 केतहेतुना ८५ अथवास्तुतावदिदमदु
 तास्पदतववेष्टितं प्रतिचक्षुन्मसंविदो शुण
 यन्निपायमनसि व्ययाश्रिताः शरणं भवेत
 मजमव्ययं वयं ८६ सरवमेकदा स्थितवन्ता
 हि साचले स्मितभिन्नवक्त्रपरिहासये शल
 गिरिकन्यानिभुते मेत्यष्टनः करपंकज
 स्पर्शितं मुक्तचक्षुषः ८७ सहसा विलोचन
 विना कृतं पुरा पुरुषं पुराण पुरुषात्त्वडम्पि
 तम् दयकालकालरजनीस्त्रयोः सुसति
 सिरोक्षवीजमिव नाय शुश्रुमः ८८ युग्मे
 कृतया तदोपकरति स्फुटार्थया सत्तत्रयप्र
 थितया च संस्तया तनयार्थिनेदितिसत्ताय
 उश्चरं चरते तयोत्र समये ददेत्तया ८९ अ
 धिगम्य वृद्धिमयतस्य संदिरे समनोरमा
 कपरिवृत्तिलालितः उपचक्र मेधतममः
 छिदो मखश्चरितं सडश्चरमनर्गलतपः
 ९० चिरकालसंभृतसत्ता प्रसेड्यस्तपसा म
 लहनयनः स्वयंभुवः प्रतिमलता रक्षितदे
 वदानवं जगतां प्रभुत्वमनयायमास दत्त ९१

हर.
ष.
३३

३५

दलितोपकारनिकरं मरीचिभिस्तडु रस्यले
स्थितिमवाप्यवेस्ववम स्फुरदत्तमडलमि
वास्तमानुनिवृजतिस्सचक्रमपिनिप्रताप
तो ६२ तेनोर्जितेन विजितस्पंदेरुमर्षच
यावुशीकरकणावलिराहवेपुवक्त्रसमार्ज
विकटभ्रुकुटीविभंगछयामलीससमिवा
विरलगलंती ६३ सोस्माकमीशकरदी
कृतलोकपाललक्ष्मीसमाकुलितशेखर
णासनश्रीः वंदिग्रहं विधितकेतनकान्त
नाग्रनित्यानुबंधपुगयत्स्थितिबंधहेतोः ६४
तत्प्राप्तकालमिहयत्तज्जुरुतत्तमन्वगायात्
पद्मद्विरीशसलोकपालाः संसारसागर
मपिस्फुटमुत्तितीर्धारेकः पवस्तमनचः कि
मुतातिडुःखं ६५ इतिवशासदीर्यावांगमु
क्तेत्ररस्त्रीस्थितिवतिकृतपूर्वाभ्यागमनात्
दानीं सपतिगणपतीनां क्रधोलीलाप्रवृत्तिः
करतलमलनेनक्षरत्नादिकासीत् ६६
इतिश्रीमहाकाविराजानककरत्नाकरविराट्
तेहरविजयेमहाकावेभगवत्स्ततिवर्णनेना
मषष्टः सर्गः ६॥ करकृपासयकराभिहता
सकटमुलासितभ्रुकुटिदंतविचटितौष्टम
तेषामेनकविधेयोरविकारचेष्टमाताप्रसृष्टि
सदसिस्फुरितंतदासीत् १ विन्यस्तपादभर
कयितकुंठिमागुमाचठनाविचटितामल
मौलिवंधं क्रोधसभान्यविशतागदकोटि
लग्राविषस्तकोमलडुकरलदशंस्मरार
वत्तः स्पलीगणपतेः ऊपितस्पंदारः छेदो
क्तेलहहलमौक्तिकपत्तिराधात दारिद्र्या

कशरणागतशत्रुलक्ष्मीस्वेदरोविंडुविसर
 छुरितैवशोभा ३ छायांकिंरसलिनितस
 रादिग्विभागासाविर्भवभुजुटिभंगभयानके
 न वक्रणकालसुसलस्मकलारिलोकः
 संहाररात्रिचटनामिवकर्तुंसेच्छत ४ सं
 रंभगर्भगुरुमन्युमनाश्रुकारंरुकारभैरवर
 वंशुधिवीरभद्रः जेभाविकासिविकटानन
 कदरार्धभागांतरालकुहरप्रतिशब्दीर्च ५
 तदामरोषभरानिर्भरभैरवीयभीयंजाणारु
 हितंरुंरुतनादसाडाः असस्यलाभिहति
 तारवाभटानां संधिकयंचिदभिदनादिव
 स्पृधिव्योः ६ चिदोपयाणिकमलेनरु
 पाविल्लयविष्यमिसांइमकरंमविलीनभुं
 रां कंदसजंरतरसागतशत्रुलक्ष्मीलीलाव
 चातरभसादिवसेचनीलः ७ क्रूरक्रयःक
 रतलेनललाटपटामायाटलमलयतस्म
 पदित्रिसूतं आलक्ष्यतोपरितृतीयविलो
 चेनसभूमंजरीवनवधूमशिधित्यतंती ८
 जिह्मीभवङ्कुटियाटलरागदृष्टिर्यदि
 वृत्तवदनंदसितोशुगौरः शौर्योष्मणाप्र
 धितसारानैरर्गलेनभस्मीभवन्निवभुजः
 शिखिनाललोके ९ वक्रंदधदृशनदेश
 भयादिवंशुकस्याकुलाधरदलस्थितिंव
 नेमुष्टिः दौटंडुमाहतकरेणसरारिभंगंसे
 रभरागविकसत्सुलकप्रबंधः १० आसानि
 लाततमुखस्यकराभिजातभिंनावनिप्रक
 टरप्रपयप्रविष्टाः पातालैलगर्भनलिनी
 मजलस्यचक्ररुडतशेषफणयाडरपुंडरी

हर.
स.
३४

३५

काम उतंसपुष्पनवके सरसां इधूलिपिंभीक
नामधुमदेनपयातभुंगः निर्मशतस्मापदि
भुगिरिटेलेलाटसर्ध्वोक्षितारकइवागिशि
खायिशराः १२ रोघाङ्गीकृतदृशोनडक
वरस्पङ्कारधूमपटलीमुखरंध्रभागात् ॥
देन्याधिराजकवलीकरणदेरणकल्पमि
तनजनसहसोत्पतंतीम् १३ कंएठावल
विमकरंदरसातिपानविस्त्रंभमंऊरविली
नशिलीमुखौचं दृमारिसंशयजलाशय
ऊंजरस्पभातिः सशृखलइवोत्पलपामजि
स्माः निर्मत्रवांशुसलिलौचकृताभिषेके
मेकसहायमनचंयुधिमममानः वाङ्मस
करतलेनपरामसर्वउधर्धमूर्तिरथकचित
सर्वलोकाः १४ प्रंखललाटकषणमित
सांइधूमलेखानुषराकृतलानकबंधमोक्ष
तिरंमाशुविंवस्वससदृशीभयंकरैकमतिः
समूर्तिरदृशदकधितश्रीः प्रमोन्नगाठ
मलनेनरराजधूमवर्तिछटाकरपुटादिय
उत्पतंती ईषद्विनिद्रलसंडलपुंडरीकवे
शादराङ्गुमरयंक्तिरिवागिकुस्म क्रोधेश्वर
स्पचकिरीटकपालपंक्तिरुध्वदरणलश्री
खापटलावमर्षात् सहारभानुकरतापि
तशैलकूटटांकारत्तारवमसुदृजसंगो
१५ निःशेषसाकुलितशेषशरीरनालमा
चरणमानविकटाभूपलाशयं चंडेश्वर
स्पसरुषोभवनारविदसुस्मोस्मनिः प्रसित
तापवशेनममैत्रा १६ सस्वेदशीकरमकय
ततालकेतरासाञ्जतालतलभीषणभृभ

क्रुः संकल्पनिजितपुरः स्थितिवैरिलक्ष्मीणा
 ढापगहनरसाङ्गततीव्रमंसुः २० तिर्यग्वि
 वर्तितमुखस्मललायकेतोः ह्यसकृदाप
 वलभाः सनभक्तिचित्रः बाहुलयद्विरदह
 स्तश्चराराजपीनासंकटविकटोन्नतजंभयी
 ठः २१ सस्यदरेसदमिचर्मजलानिसाङ्गी
 हरताम्रसुररागरुचः प्रकोपात्त संदेहि
 तैडकिरणकुण्डरगोपभारहाराच्छविद्वयटला
 निसनन्दकस्य २२ चंडेवचुक्रयुधितश्चरण
 तिभाररेवदाकुलोन्नसितपीवरदीर्घदोष्मा
 शेवेणकुंचितकरालफणासहस्रविंसः
 सिनीदितिरभारितरांकयंचित २३ कुडम
 पूरयतिकेतनमंशुजालैर्नदादशापिककुभा :
 परिदीप्तयंतः संहारवासरमिवातनुडनिरी
 तत्रपंचिलोचनसहस्ररुचोनुचक्रः क्षण
 गदारुणाशिलाशकलोन्मसाङ्गधूलिः छ
 टापटलकुंजकुमयंकचचा पंचाक्षकोपविक
 तिः कृतमंडलेवसस्वेदशीकरकलोत्करसा
 क्तिकासीत २४ दिडेः स्फुलिंगकरिणकानि
 कराः किरद्विरन्योन्यपारिणसलनोन्मितध्र
 मदिग्धेः नलोधिधूर्जटिसदः कथमप्ययो
 र्वसंवादित्ताविदधतः पुरुषादियातेः २५
 विष्णुममानचनचर्मकरणावकीरणमुच्छा
 मिजुंजुमविलेपनमग्निधाम्नः विभ्रातता
 रकविशंकटशातकोरभशैलाधिराजकट
 त्रियमापवतः २६ निष्पिष्टहारविधतोड
 तधूलिपुंजभस्मकृदाभिररुणच्छविलोच
 नश्रीः ह्यमंडलेनरश्वाकुलयांचकारड

हर.
स.
३५

वीरकोपविकृतिस्मदसिचिह्नर्वा २८ भास्वत्
फणामणिकरणज्वलवह्निचूर्णकल्माषितां
वरतलामुखरथभागात् वाल्मीकिकृत्तुह
राडरगाइवाग्निकेतोनिरीयुरथङ्कतभूमद
उरः २९ अमदकस्पसरवैरिविसर्दिनोपि
दिक्रामिनीमुखनवागुरुपत्रलेखा ऊका
रधूमपटलीभुवनारविन्दकोशादरधूमरपेक्षि
रथत्रशोभा ३० क्रोधावपिष्टशशप्रत्किरण
छटाः छहारावलीविललितागिशिखस
धूलिः संरंभविभ्रमदशासुविज्जंभमाणल
ह्मीकपोलतलरोध्रजः छटासीत् ३१ नो
तिष्मत्तः शिखशिखानिऊरुवयिंगजिह्वा
त्करप्रऊटिभंगभयंकरत्विह संभोभरस्मि
तडिङ्गणमेघशोभिवक्त्रं विलोक्यमभयाविभ
यावभूवे ३२ तारस्यतारतरङ्कतिरोधगर्भो
विन्यस्यतो गिकपिशोहशामाश्रुतिर्यकं ॥
तत्राययोगगालितातनुपत्रभंगहंसागदस
शिखरोभुजदं उग्रात् ३३ निश्रेष्ठमेककक
लग्नहसोष्टेनमस्त्योरिवत्रिभुवनंमरुवोजे
वत्सोः जंभाविकासिवदनं विकरालजिरन
मालोक्यसंसदिविजिह्वलरस्यलोकाः ३४
निःशंकङ्कतकषाणकरणवकीर्णविस्तीर्ण
ताम्रतलतालविज्जंभमाणं संध्यापिशंग
मरुणं शुशिखावमशोणग्रहंनभइवोर्जि
तवक्रमासीत् ३५ जंभाविकासिमुखसगि
मुखस्यताम्रजिह्वाकरालविकटस्फुटदंत
मालम् रेजेंवरीषमिवनिर्गतवह्निहेतिपे
क्षिप्रतिष्ठपवलोदरलाजगर्भम् ३६ दीर्घ

विनिः श्वसन्ति विंसुकिनी प्रसूनविस्तृष्टः
पाटलदृशि त्रिशिखे समन्यो आसन्नमेव
न प्रलयावतारमावद्वेपथुरमन्यतराजः
लोकाः ३० केयूरचक्रदलनोः कलितैः
इनीलखंडावलीकरतलाभिस्तोसभिः
कालस्य कुण्डिमत्तलावुरुहोपकारगंधाकु
लभ्रमरसंहतिविभ्रमाभूत ३५ संचरिणः
तागदकरालकरास्तोसकूटोत्पनिष्ठुर
विरावविधूरितांश आक्रोधिवोधितसरा
सरचक्रवालसंहारडुर्वरपराक्रमसंतके
न ३५ चंडाननस्यकरताडनखरणमान
केयूररत्नकणकोणकणत्रातिश्रुत देम
दयाधिकसरोषकृताशुदंतसंचटभैरवर
वाञ्छुक्तिचकार ४० आचातभगविकटः
वृणकंधरांसकूटोः कलः किष्पिलिता
ददोः प्रचंडः सत्योरिवप्रतिकृतिः प्रचु
कोपकोपकंधाकुलोत्पुलकपीनकपो
लभिनिः ४१ चक्रायुधसपादिचुक्रधिवा
संसंमक्रटावमसंसृदितोर्मिकपाणियु
गं संहारभास्वरडुरीदपमुखनिरीक्ष्यन
सोस्मरुः स्वमयिजातभियः सरोचाः ४२
चक्रेदिशोदितेसतादवमावलेहहासो
लसदृशनदीधितिचक्रवालः वृणपाहि
नप्रलयेयुनजंभमाणयाकांडेतन्नस्यकु
समाश्वनीलवज्रः ४३ संरंभिएश्वरि
तमस्यपुरः प्रकीर्णं कुंकारवह्निकरणसं
ततिमडुमैः कृत क्रीडाशुकः शिखिभु
वः परिपाकतामयिंडीरयिंगकरणशकि

हर.
स.
३६

३६

विमुग्धचेताः ४४ विंगेदरासुखदकल्क
मरीचिवल्कल्लकाप्रिदाहभयविल्लवता
मवास्तु भ्रुभाणिपुजितमपन्नललाटपेईसा
चक्षुंजुटिमत्तलंवररोननेदी ४५ उज्जानव
क्रुद्धरोम्पितयांठहासहासतिषाकलष
याविभरांवभूवे प्रेखत्पनगंलरसातलग
भनिर्यदिंइप्रभापवशेषशरीरलक्ष्मीः ४
रोमाचिप्रैतविकम्पिकपोलभागसुदत्तमा
नपुटत्तारविषाटलात्तं वक्रंविदष्टविकदो
ष्टविकृष्टनाममुद्गविभंगमभ्यतारुणमत्र
केतः ४७ संप्राप्यसंहतनमाहवगाढा
गमुज्जंभितस्मयदेरोष इवेषसात्तात् पा
तालराहुरगभीरवावसर्दपास्मिप्रहार
विचुरामचकंस्पडवीम ४८ ययंतभाग
विक्रमत्पुलकंवभारहेतिव्रणंमामन
मिमंजलंजयंतः स्ताकावेसिष्टजलतीरवि
रूढवालशष्पाऊरुदसत्रयपुरःस्पलेन
४९ व्यावृत्तिवेगविशारुकरालहारतारा
वकीर्णमणिकुंडिमष्टष्टभागाः विसंसे
तोडगशारितभूमिपीठसंहारमारुतवि
लाससमावलासीत् ५० सामर्थ्यद्वयभरपा
र्षदपादियारिलीलाभिज्ञानविधराधर
णीरराणा यातालतालनिसमंभ्रमनाग
भीरुगर्भाप्रगल्भविनिपातनचोर्योषं
५१ केशरचक्रनिकरैस्त्रिदशाधिपानाम
सावमर्दयतिनैर्मणिकुंडिमोवीरेजेपुरं
दरकरेदितवज्रपातविच्छिंयत्तिपुरेति
वभयराणा ५२ दैत्यप्रतापशिखिशान्ति

वदणेनकंतेविशंकंदललाटतटस्थलीभ्यः
 तेचर्मशीकरकरणप्रकरणमलीलमादय्यकर्क
 शरुषश्चकरुःकरौगैः ५३ ज्भाविकासचट
 नाविकेटेरुपागययाननिर्यदतनुज्वलनस्य
 लिंगैः वक्त्रैर्गणाधियतयस्मरुषःदण्डेनदि
 क्कसभासिषतेवकरालदंष्ट्रः ५४ तेषांवि
 त्तनभरेणपरस्परसकृदावचंठचटनादलितो
 गदानाम् ससंसिरोविकटकुंडिमसीधिरुण
 वंधास्सरोषकरवभिधेवद्वाराः ५५ लीलाव
 लोकिन्नकरालकृपाणयंदाययाकुलोन्मुलक
 कंचुकलोकपाल निष्प्रक्रमप्रचुक्तपेकाधिलैः
 कपोलभारैः कपालिसदसीतिगणाधिना
 यैः ५६ प्रत्यासीदत्यावदप्रासहेलाक्षिप्र
 त्साभुतकुटटांकारचोराः गौरीभर्तः क्लिष्टस
 क्कासभामादप्रेकल्पायायवेलाजकार ५७
 विस्मष्टमुष्टिकरसमुटपिष्टहारमुक्ताफलौह
 पुतयरागविषांडुरागैः मेचावसावटिवसैरि
 वनाकसद्विरस्तोककोयरशितस्थितिभिर्व
 भूवे ५८ अन्योन्याणामललततयमरागर
 त्नाटिकोडनपरागकरोश्चकारवलीणगत
 पिशनाखिलदितभाववेलेवकूलकमला
 करधूलिपुंजैः ५९ कोपोदताकवक्त्राण
 शिखासहस्रनिर्यासभास्वरितरुदकटाक्षसा
 दैः वृत्ताकृतिः दणमदीपिजगत्रयोल्कादंडे
 रिवत्रिदशसंभ्रममादिपदिः ६० चक्रं सराई
 तचमृगलचक्रवालेच्छदाभिलाषरभसाङ्गे
 मयांचकार चंडीकरालसरलांगलिकोटि
 भागलपुंकरश्रवणप्रमिवाजिलदम्पाः ६१

हर.
स.
३७

दलितमसरचक्रः क्रोधसंरम्भगर्भकरकमल
विदुर्भवेस्मवीतत्रदध्रु विगलितमकरदपम
रागोर्मिकाग्रदन्तिविधुतपिशंगच्छायधलि
कलेन ६२ भुजुटिजुटिलितभ्रविभ्रमभ्याजच
चटलमधुपेवणीबंधमाधततासम सुखमवि
लविपददोदसंरम्भलक्ष्मीकरकिसलयली
लापकजंभद्रकाली ६३ इत्यंदारादलनविग
लनविगलनारमुक्ताफलौच्येन्यातिशुक्रक
मणशवलोकुर्वतीदिग्विभागान् सोवलेव
दाभितविषसारत्नराशेस्तदानीं स्याणोर्गर्ज
हरायतिशोतलोलटालासभासीत् ॥ ६४ ॥
इतिराजानकरत्नाकरविरचितिहरविजयेमहाका
व्येसभादोभवरानोनामसप्तमः सर्गः ॥ ७ ॥
ॐ इत्यंगणधियतिकोपकृशाण्णं गतिहेतोरि
वेनडुमरिाहारलतागुरेणु संवत्तद्रशंकरकि
रीटकरालचक्रखट्वाशुपातवशतः शुचिवारि
वर्ष १ प्रालंबमौक्तिकपरिस्फुरदं शुजालशे
त्त्रातयछुरिणयांडरितान्तरास पीतारिय
तशशिभुभ्रयशः स्विवासिपष्टिष्वनेकभटा
पाणिनलेस्पितास २ सारिणककर्मकसमर्द
नवेडुविवशोभाधरंकरतलाग्रविवर्तनाभिः
शालानितस्यभुजकल्पतरौविधानपिंडंदि
शान्निवपराक्रमजंजरस्य ३ पर्यंकवधचट
नाविकटेनकालकायन्निषाविषधेरणपरी
तमूर्तिदलितान्जनधूलिपुंजसच्छायसिंधुप
रिखदितिमंडलश्रीः ४ आकृष्यकालमस
लोमसलोसलीलससांससः लाः शिखर
सवलउत्तरीयः वाक्मनिरर्गलमुदाहरदध्रु

नादमाशंकतां डवितपंडावनीलकेडम ५ पं
 वभिः कुलकं येषामवस्तुविषयः प्रियितः कि
 लार्थलाभः परस्परकृतः परमानुवृत्तिः ह
 रंयतीत्यनिरिवलाखलुतात्तिकल्याशाद्याश्च
 यस्मिन्तिमशंकरमूर्तिरायत ६ येनासकृत्य
 लयकालनिशावतारप्रारब्धताडवनिर्गल
 डवरेण उत्तानितमस्वरमिवापरमडसोध्य
 रागं विनिगलटस्वरिद्वयशर्मवधे ७ यस्याप्र
 सिंधुसलिलोर्मिचटासमीरपयातमूलपरि
 वर्तीकिरीटचक्रं छेदयुक्तकरजाग्रमिवैति
 लक्ष्मीमघायिस्तर्धिपरमेष्ठिशिरः कपाले ८
 यस्यादिराजसतयारतिमंडनेषु विन्यस्तयाव
 करसः करजस्मलीलं हलाविल्लननलिनास
 नवक्रनालविष्णुदिसाद्रुधिरां द्रिवालुलोके
 ९ संध्यासुयस्यनयनागिशिरावासदससीमन्त्र
 मानर्तिमिरंस्तरवत्सपते ययंतवर्तिसलिल
 सुरदोववह्निहेतिप्रकाशकपिशोदरासिंधुली
 नां १० यस्याध्वलोवनमनिंधनधूमराशिमथा
 लपतदनयेदितरेण लक्ष्मा श्रुतसपवचद
 नः स्वलउत्तमांगगाजलोदणशमाजुगु
 लेतरार्चिः ११ यस्यवलोकातसराः पुरदाह
 कालोहोलव्योक्कृष्टमभिसंहितमाप्रिवाण १२
 वाणासनं सरलसंगभुजंगचोनभास्वत्प्रतीय
 नयनभ्रुकुटीकरालं १३ लीलाकिरातवपुषो
 ददृशोशरीरस्त्रायाचयस्परभसेनवनेचरोचैः
 श्रंतनिर्गुणगलगोचरकालकूटकूटप्रभापरि
 एतेरिवैसचकश्रीः १४ मुक्तेयिकारणकिरात
 वपुषुदग्निनेत्रप्रभारुणितमोक्तिकहारलेख

हर.
अ.
३८

३८

म यस्याद्रिराजउद्दिताभिसखीवभारगुंजा
फलस्रगुपगुदमिवस्तनाग्रम् ॥ १४ ॥ साधुर्य
मदतगुणंदधतंरसस्यसंदोभिताखिलस
रासरवक्रवाले अक्षससवेमकरध्वजमूर्ध
चक्षुरौर्वानलस्यपदियस्याविभोगपादीत् ॥ १५ ॥
नस्पृष्टपतेयिकसलप्रभवोयदीयमायाकवाट
पुटपाटनपाटवेनअस्मिंप्रभोत्रिभुवनस्यनि
कारलेशसंभावनापिऊरुतेपरतोनुतापे ॥ १६ ॥
यकादशभिःकुलकं ॥ अस्यावहेकरवमूल
मिदंसहेतशाखानलःकथनउःस्थितसा
राभः विभुजगत्कवलनोस्थितकालरात्रि
कोपोनकटभ्रुकुटिभंगभयंकरत्वं ॥ १७ ॥ पतत्
करास्यदसरालशिखाकरालशाखांतराल
तरलानलविस्फुलिङ्गाः पतस्यमुचतिजग
त्तयकालवद्विवीजमुदाश्वदिशोदशशरि
यंतीः ॥ १८ ॥ पश्यत्सभीतिविधुरंविबुधाधिपेष
तीक्ष्णप्रकोटिकरनक्रकचेनकोपात असो
नमागमराविंसदोष्यमंदसर्द्धितस्मदसि
कःप्रतिबंधकोभूत् ॥ १९ ॥ दंष्ट्रकरालमुखकं
दरकोटिभागहेलाविदारितगजासरचोभसू
तिः पचाननत्वमनचंसरसिहपचूडाशशा
ककलिकासटयाविभर्ति अस्पस्थिताशिर
सिशारवरचंद्रखंडसम्पर्कशीततरतंगतरं
गभंगा उद्दामधामरविशेषापितसप्तसिंधो
संशोषमेतिनजगत्प्रलयेपिंगणा ॥ २० ॥ अंक्त
येष्वलिकलोशनतीव्रवाहितायस्फुटत्कनक
कर्पूरदर्यणागे विस्पष्टमद्रितनयावदनंवि
लोकायमासनांडमाखिलसफलीचकार ॥

संवर्तकालरजनीषुविज्जंभमाणमस्यालिसचेक
 रुचिस्फुरदेतदास्य विष्णुविशन्मलयमेतितदं
 पकारवीजायमानमभितोदशीदक्षिणस्या २३
 हरेयवेषविषयीकृतसत्तलोकः खानलप्रभ
 वभावविकारशून्यः आस्तामशेषमहददिवि
 शेषनिष्ठविशोदयस्मिति विनाशदशैकहेतुः
 २४ लक्ष्मीसमृद्धिरित्यत्रयपवचैत्यनायस्यसं
 प्रतिवलोदिवशांगपारिः पद्यात्सदमनव
 भट्टेषहमादियामिचक्रं शुधिरित्यीवरवाङ्
 दः २५ युगलकं ॥ हंसैरियोविद्यदमनह
 ङास्मिन्मधिवेधांश्चमृपरिवृढानहमृदरीढः
 कालस्यकिंसुसुलतामथुनाविधायनाम्नोवि
 भस्युधितत्पुरुषार्थतन्त्रं २६ पर्यंतवर्तिजलरा
 शीतरंगभंगचीनांशुकारचितचंचलकीरचिह्नं
 त्नामंडलंकरगृहीतसमेरुदंडोलीलापत्रम
 वकिंसहसोडरामि २७ दिक्कंदरीरुपदिहा
 तमहानिभाभिभरच्छाच्छचमनरसैरिवसाय
 शोभिः पश्यंतसंप्रतिभजादृढपास्मिन्वात
 पर्यस्तहेमगिरिभग्नस्वरारिचक्रं २८ यकोभु
 जस्सरसचंदनपंकदिग्धः कर्तृत्वमोविरक्ति
 णीर्ममदक्षिणोयम कल्याकुलामलयवायु
 रिवाततायिनारीलतागलितवाष्पकणैश्चपु
 ष्याः २९ चिकचक्रवालरभसगृहणप्रगल्भ
 दैत्यापकारनिकरव्यवधानमग्रा भास्वानिवा
 शुदिवसच्छविमरुदरासिजिह्वाश्रियंरुधि
 रपाटलमंडलाग्रः ३० खेटच्छयैकरष्ट
 करालहारधूलिच्छयारुचिरचंदनपंकशशाः
 नेष्यतिशेषमशिरांमरुतोमसारिवंदीकरव

हर.
अ.
३५

पुनचासरमंडलोन्माः ३१ कं पाऊलीभवदनेक
पलोकपालपालीकपालदलनोत्पलककपा
लम पकोपिकोपकपिलंदपइतकपाणया
णिः करेणामिकरुणकपरेणारिचक्रं ३२ गा
भीर्यशालिष्वरणावुरुहाकरेपुमुक्तागुणाभ
वतिकेकरलग्नमन्यत् पंकाभिलाभिसल
तास्वदैत्यराजसेमात्रवाकसमखंडयतोविशं
कं ३३ संरंभिरोगसमविधूततमालपंडछाया
सदानववत्प्रयवतीपुसंरब्धेनिस्त्रिशयष्टिपु
निदाचरुचेरिवासतेजोपुनासुरततिग्मत
रप्रकाशं ३४ विभ्रमभीक्ष्णमतिशायिहिंसो
कुमार्यशक्तानकंठककृतं दितिमेवसोढं वि
स्मायिनीचविदधातनिशातखड्गापारापयेन
पदमस्खलितंनलदम्बीः ३५ दारिद्र्योस्म
भुजार्गलदंडपनिस्पंदतानयतसंप्रतिसंप्रहा
रे अन्धोन्ममातृवदनावर्तनूकवाटपंहावि
वोभयवत्प्रयवतीनिवेशो ३६ लीलावराह
श्वनिर्वरणीवरांसकूटसुरत्प्रविकटंगद
षवाहः पर्यस्तकांचनगिरिः क्षयन्वियतां
नुज्जभतांसमनवावुदसेदकश्रीः ३७ अन्धो
न्ममत्सरडरुद्धहवाहूदंडदयोदयोदुरसरा
सरकष्यमाराणं लक्ष्मीमुपेइइवमंदरशैल
मूर्तिमेकः करोमिभुजपंजरसिंनिवडाम ३८
खड्गपशेगनिवहमाहवर्तत्रिलोकीलीला
तददर्शमचिरेणविशेषतोमे संग्रामधामनि
हतातनुवाहूदंडदयोदतादितचित्तादजसेव
हस्ताः ३९ शक्तोत्पन्नग्रहमभीक्ष्णमपग्रह
चकर्तमहाहिमवतास्समयेमहस्वीभानुः

येविपरिपूरयंतीडमाशुविष्ठायातांचयतिप्रस
 भंप्रभाते अंभोदराजिमालिनातनुकालकूट
 लेखेवसंमथरियोस्ममवर्त्तसीसाकेटग्रहं
 समरवत्सनिपूर्वदेवनाथस्यसंप्रतिकरोः
 तमसासियष्टिः ४० तेकूटशल्मलिविशं
 कटककौचतोदणग्रनिष्ठरनिकर्तनक
 सकंदः नालोकिताप्रभुविपेत्रिरितीवनाथ
 नृत्यतसंभृतसदःसमेरेकवंधाः ४१ आयो
 पनेश्रवणतालविधूतकुंभसिंहरधूलिपति
 पाटलितोसदाभः मुचंतशोरित्तसिवप्र
 तियत्तचक्रसेनाविनाशायिशुनागजगंड
 मेघाः ४२ तस्याधुनैवयिषिताशनलोभ
 लग्नहलोलसद्विकटककमुखेशरीरात्
 ग्राहृष्टशस्त्रशकलौचशलाकमस्तसना
 प्यलग्नमिवनाथशकुंतचक्रं ४५ किंवास
 यभुवनकाननसीमदाहृदवाग्रयोरिपुश
 सूचमरीमृगेंद्राः तिष्ठंत्यमोदितिजराजस
 मित्रायश्रीकेशग्रहोत्सककरास्तवदेवयो
 धाः ४६ खवीकृताद्रिजलनिर्भरवारिग
 भंगभीरभेरवरवाह्वणवारणासु निर्वर्त्य
 तांसमरनिर्वरवीरभद्रउर्वारतावरदवैरिव
 रधिनीषु शतृतमागशकलीकृतमुच्यमा
 नरक्तावुमेकमुकुमारतारादभीक्ष्णं खडा
 नवालवलयात्मशलीमुखौचसंग्रामका
 ननतलेचिरमुलसंती ४८ आश्रित्यशूर
 भुजपादपमिडगौरः छायांयशःकुसुम
 राशिसुपादधाना विस्तारिणीफलभप्र
 सवैकंदतलस्मीलतासपदिहृदिमुपैति

नूनं युष्मं तेजस्विनः सञ्चित्तास्तुमेक
मेव ध्यायन् वलं वनमिहो ज्ज्वलयन्ति कार्यं स
हारकालमविशेषरुचोतितीव्रमुस्मान्ति.
चादिनमिबोदयइर्निरीत्याः ५० आकर्ण
नाजलचनध्वनिमोहमंदमंदाकिनीपुलि
नमंदरराजहंसं आकोपकंपितसुरासुरच
क्रवालमुक्तेतिकालमसुलोवचनं व्यरंसीत
॥५१॥ सवचनजुरुविंदव्यजितोहामयामय
तिकरगुडभास्वश्रितरत्नस्तदासीत् सदसि
गणयतीनां सुचितोतर्विवदा सुरदधरप
दानां वक्रविन्यस्तदृष्टिः ५२ अथ सकलत
दीयोर्जविवाकाप्रपंचश्रवणपुलकितागोवी
रलोकश्चाल तपनतरणलीलानिश्रया
स्फालिताससुटितरुविररत्नः च्छायकेयू
रवाङ्कः ५३ ॥ इति श्रीहरविजये महाका
व्ये कालमुसलव्याहृतिवर्णनो नामाष्टमः
सर्गः ॥८॥ इति स्थिते वाक्यमुदीर्य देव्यसं
ग्रामकार्यैकरमेगजेन्द्रे सुरादिवदावलि
तासकटः प्रभामयः शातमिदं वभाषे १ य
स्योऽन्तां निदिधितः समलज्जातेन तीयथोज
नेन नीतिः अलब्धयुडोत्सवसंस्मदेन प्रज्ञा
परिस्पदगुरुर्जगाहे २ सविभ्रमोहासित
खड्गवलीवनाथकारावृतदिंसुरवेषु पका
किनेव भ्रमतासलीलं नयेन भीतिर्दृष्टशरणे
षु ३ अगाधसत्त्वास्पदतागतेन शून्यसदो
षाद्यदयेन यस्य विस्तीर्णताले शबलोन्वयेषु
न सा म्यमाकाशमुपाजगाम ४ अवीक्ष्य ल
क्ष्मीविकचारविंदे सरस्वतीयस्य कृतप्रतिष्ठां

तत्सर्वयेवातनुसौकुमार्यपर्यस्तशोभंमुखमधु
 वास ५ यस्याभियोगेषुरजास्पनीकविमर्मज्ञा
 तानिदिशः प्रसक्तः निम्नावकाशेषवपूर्व
 कीर्तिसंचारयोग्यामिविकर्तृश्रुवीम् ६ यो
 वाङ्मन्तूर्जितवैरिहृदविमर्दनाशोडरमाह
 वेषु सदेवडास्पदराजलक्ष्मीस्पर्शादिवोक्तं
 ठाकिनेवभार ७ येनाभयंनिर्जयनप्रसूतैः
 विद्वेषिणः संयुगमूर्ध्निदृष्ट्वाहरोठहासच्छ
 विदिद्वरंध्रियटांसकंचारुयशोऽद्वीतं ८
 आकर्णकृष्टातनुचापमुक्तानियेतिवांसोयु
 धियस्ववाणः विच्छिन्नजीवानिशरासना
 निवध्वंविचारातिजनस्पचक्रः ९ प्रकाशी
 ताशेषदिद्वरेणुकांलाजनमत्परिकामि
 नां विरंयशश्चंद्रिकयाधकारमारोप्यरोषा
 दितयस्यभगं १० आभाषसानस्यराभीरद्यो
 षदंतप्रभातस्यमुखतदांनी विभूषयासारस
 विनिष्पतंतीज्योत्स्नेवविंवपरिपूर्णमिंदोः ११
 दशभिः कुलकं ॥ अलंतवाभुनतदेववृत्तेसं
 रंभितामेत्यकशेषिकार्यसंभाव्यतेकिंकलवी
 कपक्षरवाभिद्यातेनकुलाद्रिकंयः १२ ज्याक
 ष्टिवक्त्रीकृतकासुकस्यसमाधिभंगेसदनस्य
 दीप्तात्तरेवसंरभवतस्यतीयावियत्करीयस्य
 वभूवदृष्टिः १३ विभर्तिगुंवीजगतोपुरंयः
 सर्गस्थितिप्रत्यवहारकार्यं अस्मिंशररण्ये
 पिसराः सराणां स्थितेत्रवोब्रूतकिमाकुल
 तं १४ युगं सन्येनिमीलनयनारविदंसे
 तद्विभोः पंसमस्यवक्त्रम् जगदितादेवनकिं
 चिदन्यद्वेयात्सनः चित्रयंतीमुमोलेः १५॥

विभातिहोरोरगरत्नबंधैरेवद्यग्रस्तसरासरोयः
सर्गावतारप्रतिमुच्यमानेजीवेगद्यप्यविमुक्तकं
ठः १५ विभर्तिनारायणमूर्तिरेवसर्वोसंधिप्र
सृताःसर्वतोः इतीववदभ्रकुटिस्तरंगेश्वका
रकेचग्रहासम्यगंगा १७ तनोतिभागांतरके
शलगुजीमृतनिर्मुक्तजलोचलदमीम कपा
लमालाऊहरोदरेषुसरायगानाकतलात्पत्तनी
१८ श्रंभोधरप्रयामलसर्वभागनिषण्णनाराय
णवक्त्रविंव ललाटवेदीशिरिसांद्रधूमच्छा
याधरासृष्टमिवेतिलदमी १९ संद्रीभवस्युत
कटकालकूटः छायाजुविडांजनमशश्रीः
प्रस्रजितानुएवणभागसंधिः कंठान्तरस्य
कृदिरुल्लसती २० शिरःसूलभ्रसिधुरसवे
तीनिषेवणभ्यागतहंसलीलाम् शरीरभा
गांतरयाणियमवेदप्रतिष्ठोचतियांचरण्यः
२१ स्थितिर्विधत्तेसभयाकवंचिद्वदः स्यला
र्थेविनिमीलितादीविलंविहोरोरगायूक्तता
गिज्वालातडिद्विस्फुरणेषुलदमीः २२ संप्रै
तार्थस्यचवदसोतः शरीरभागेनजगत्सशवृ
संयादयदीधितिचक्रवालतच्छत्वमागच्छति
कौस्तभस्य २३ टंकाहतोस्पृष्टिमंडलोत्पस
लिंभसंज्ञानश्वाभिरामः होरोरगाणांफणर
त्नबंधस्तस्यैवधत्तेपरिवारलीला २४ प्रत्ता
त्यतेतविनिगृह्णनाभीद्वदप्रतिष्ठोवुजको
शचक्रः पीठस्मसत्कारमिवाज्ञयोनेः ऊदि
प्रतिष्ठोदधिवीशिभंगैः २५ त्रयोपिलोकाः
प्रतिपन्नमेकमहंतिमूर्त्योनेरयोरतीव विव
दयोदेतिनिगृह्णसंधिभागावलीनात्रितय

सलक्ष्मीः २६ इत्येषमिष्टीकृतकैटभारिशरी
 रभागाविभुताविशेषं व्यनक्ति लोकत्रितयेण
 शेषमनन्यसाधारणतामुपेतं २७ दशभिः ऊ
 लकं ग्रासीकृतानेतकणाप्रकाशैः ज्वाला
 कपालैः स्फुरितैकशनैः विस्रव्यमारव्यसै
 तारविंदसहस्रहोमैरिववाडवस्य २८ ज्वाला
 वलीभिः कलयौतशैलशिलोन्नताभिः कृत
 तापयोश्चैः गभीररंधोदस्संनिविष्टारशैलस्य
 वनानिदग्धं टांकारत्तारारवरोद्गदति त्वव
 त्पवाप्तप्रसरः कथंचित् २९ निथापणंरत्नत
 लाश्रुतोयेज्वालावलीनामिवसंविधिस्तनं
 दहत्यमंदंसरशाखिनोपिधूमच्छटासंशयि
 तद्विरेफान् ३० जटानिकुंजापदसिंदुमौले
 तच्छाययेवच्छरितंकपालं ज्वालाकपालांत
 रसंनिवडं विनिर्दहत्युष्मसरीचिविवं ३१ श
 शांकविवंप्रथमावलानधूसच्छटाविभ्रमल
 क्षलेखं विष्पटिसंक्राम्यतवड्डग्धधारक
 तिल्लप्यतिविप्रतार्चिः ३२ ताराकुलसंक्रशि
 खासहस्रताम्रातपापादितपिगिसारात् द
 हत्यलंशारितदिविभागस्फुलिंगमंदोद्गवि
 निद्वत्तसत् ३३ सांजिष्टरागारुणशामराच
 विंडविभिभीतमरुद्विधूतैः शिखाशतैस्तत
 क्षणपाश्वलेगैर्दहत्यमंदप्रसरः स्वरैर्दं ३४
 चतुर्मुखस्यातनुकरिंकाग्रकरालययंतविघ्न
 र्णितार्चिः भस्मीकरोतिक्षरादीप्रतूयपक्ष्मच्छ
 टंविष्टरपुंडरीकं ३५ इति क्रमाद्भस्मयंस्त्रि
 लोकीमनेकशोपुं प्रलयागमेष उद्भूतनावि
 भ्रमभूतिचर्चासंपादनेनोपचचारवह्निः ३०॥

हर.
न.
४२

दशभिः ऊलकम् रसातलेगाढनिवेशितांघ्रिः
किंचिद्ग्रावधुरकंधुराग्रः समोष्ट्वष्टष्टपुटंविभ.
तिक्कमस्मसारापितमंदरादिः ३८ अस्याम्यवडा
गुलिचक्रवालदोदंडमध्यभूमतोसरावेः शैल
स्पतत्याश्रविचटनेनप्रकीर्णरत्नाभरणैर्विशी
र्णम् ३९ विभातिसंदानितदंसमृद्दविकृष्यसा
णस्यगिरिस्सुधांद्राः विघ्नरासानप्रतिमाच्छ
लेनतरंगभंगाश्वमध्यमानाः ४० आशीर्विषा
कर्षणगाढकाषकशीभवत्सम्यपरिच्युताभिः
शैलस्पनिनांतरवर्तिनीभिर्नितंवपवोपचितश्च
लाभिः ४१ दैत्येन्द्रनिष्पीडितकंठपीठफुल्ल
फणमंडलफुल्लतोम्येः दयात्कविंवैरिववी
चिचक्रंसापीयतेभोगियतेः सुलिंगोः ४२ स
रासराकर्षणचूर्णमानमंथाचलाद्यातविशी
र्धमाणा तरंगपंक्तिः शरणाधिनेवगृह्णाति
वेगेनदिशश्चतस्रः ४३ उन्नस्यपीतयोनिधेश्च
लक्ष्मीचेतोविकल्पेः परिरिसनारात् आलिते
मंदरपवगाढभुजोपपीडंगरुडध्वजेन ४४ वे
कंठदोदंडदृढोपगढाविवेपतेमंदरशैलमः
तिः कौशेयसंकाशनितंवभिर्तिविसंस्माना
मलनिर्झरंभः क्षणदधानास्तलाभगर्भवि
संभसंभावनविप्रलंभं संवादितद्वल्यगुणाभु
देतिसराधिपानांदयितापरिस्फुट ४५ उन्निष्ट
तिप्राश्चनवप्रवालवल्लीनिकुंजप्रयितासह
तं लेखामलाधूर्जिद्विज्जटकोदिनिर्वासयोगा
मिवकुर्वतीदोः ४६ मारिकापुष्पाश्चयलग्न
नारीकचाग्रसंक्रांतमिवारुणत्वम् प्रवालवल्ली
वलयेषुविभ्रत्सलीलसुन्निष्टतिपारिजातः ४७

तोयोः छुसदिउमेरेणभंगोमहर्तलग्नःसर
 वारणस्य आलानलीनेनातशातकौभस्तंभव
 सागच्छतिसंदरादिः ५० निर्दह्यमानोभिषेजे
 वकिंचिन्स्यानांतरेष्वावोक्तताशनेन उच्चैः
 वाधूतसटासहस्रः सवेगमुत्तिष्ठतिवीशिमथा
 त ५० शशांकगौराद्यिदृश्यासिंधोरभुक्त
 श्यामरुचिर्विषोचः प्रासीकृतः कंठयतोऽस्य
 त्रेप्रभाभिरिंदीवरदामलीला ५१ चतुर्दशभिः
 कुलकं चक्रीभवंमंडलमुत्तरश्मरिंदोऽप्यने
 प्रयुरंध्रमथ्य आसन्नदैतेन्द्रविनाशवलडत्पा
 तशसीवभयंकरत्वं ५२ रथप्रतिष्ठोऽस्मरीचि
 तापरिलुतावेदमयातरंगाः सङ्गर्वलङ्गीववि
 दृतिलोलपार्श्वक्रमात्कृवरिणां वदन्ति ५३ च
 क्रीकृतोऽस्मांशुशिखाकृशाजुहतिप्रतानादित
 पाककृष्टा सशैलकीलावस्यारथत्तमायादिता
 गाढमुपैतिदाढं ५४ व्रजंनगस्तेनपुरार्क
 मार्गरुरुत्सयावृद्धिसलंनिरुद्धः त्रयोतरेणां व
 रवत्सभूयोरुण्डिविंध्यावलवंशकेतः मथ्यस
 मुष्टिग्रहसौष्टवंचवशीकृतंवासकिभोगकामैः
 धंधनभातोभयकूटकोटिः कादंडदंडत्तमुपैति
 शैलः ५५ गिरीश्चापाटनिगाढबंधनियीड
 नादंधुरकंण्ठपीठः करोतिनागाश्चसितानले
 नदाहक्रियायाश्चपूर्वरंगं ५६ क्रमेणादेत्येव
 वियन्तिहेतोः संदिग्धेहोनिजमाययेवजनार्द
 नोमार्गणात्तामुपैतिपरेवल्लोकेऽनिरर्गलोभाः
 ५७ शरीकृतस्याग्रतपवशोरेः शलीभवत्पा
 दिततीवदाहः दिपद्व्यमाणासरचक्रवालवा
 लाजनस्यानुकषाणराशिः ५८ आकृष्टनिः

हर.
न.
४३

शेषकुलाद्रिकूटनिष्येषदत्ततयकालरंहः स
हासरीरंगहृदयैकरोतिकंपसरुत्पलपतत्रयेके
६० इत्येषपवप्रणवः प्रतोदं विरिचसारण्यसु
नायसेकः रथाग्रमास्यायसमेरुकेतपुरप्रयी
भस्ममयांशकार ६१ दशाभिः कुलकम् अभुङ्
तामर्षंडरीक्षमूर्तिज्वलत्करालानलहेतिपिंगे
समलसंतीभ्रुकुटिस्पर्तीयंदाहायतोत्रंनुदती
चवत्तः ६२ शोषावलग्नस्पवपुष्पुदग्धज्वाला
जटालस्पविलोचनाग्रेः प्रशान्तिहेतोर्विवसम्भ
मेणानिर्यातिचर्मद्वक्शीकरोद्याः ६३ लला
टपदेक्षणातारकौचात्संध्याचनादितुष्टिवोत्प
तंती संभावित्तादृष्टिनिमीलनेननवेदितंतिपि
गरुचोज्ज्वलार्चिः ६४ दग्धेस्पकामेनयनाग्नि
नेत्यंत्रोथः प्रसादश्चतथाजजंभेग्रंगेषुलाव
एयसथाहृदेषुयथासलोभेपदसंगनानां ६५
चक्रलकं संभ्रातेदेवासुरसप्तलोकदाहोप
शान्त्यर्थमिवांबुनाथाः वीचिः च्छदाचट्टनयो
रचोषमन्योन्यमुदासरयाचटंते ६६ ऊर्ध्वक्षणा
गिग्रापितोमिसारोमंदीभवत्पुष्पमरीचिविवं॥
ग्रन्यान्यसंसक्तसमुद्रवारित्तरंगभंगैरिवलंछ
मानम् ६७ किमेतदित्याकुलताविवर्तनिपी
डितस्मेवचत्सुखेनरक्तच्छदामानयंकजस्प
गलत्पमंदंसकरंददृष्टिः ६८ इत्यस्यकालो
पिविलं चित्तात्ताः संधुक्षिताः कोपद्रुताशनेन
वभारदावानलदहमानपरिज्वलंमेकरशैल
लीला ६९ संवर्तमेचमलिनच्छविकालक
टः छायाः छलेनभुवनप्रलयारागमेषु आभास
यंकविलितारिविलसप्तलोकपातालरंभ्रतमसे

वनिरुद्धकंठः ॥ भासकिरीटमकरेसरिणप्रभं
 गः छायापिशंगिततलागुलियाद्युग्मं अस्य
 स्फुरन्नखमयूखशिखाः क्लृप्तेनप्रताप्रकाशसं
 वभातिदिशत्सरेभ्यः ॥ संदेहमोहविरतिर्गह
 नेषुकल्पवस्तुष्योत्तमसामयिनोमतीनां प्र
 स्यामलाः किलधियोविचरन्तियेनतामापुपयु
 परिचित्रविशेषनिष्ठाः ॥ प्रज्ञातिरेकवशतो
 विशदावभासमालोच्यमानमखिलंखलुकार्य
 तत्त्वम् प्रस्मातिनिघ्नतिचसक्तविशेषटातमुद्ध
 व्यमाणमिववर्णकचारुसंध्यम् ॥ मंत्रोण्य
 चविधतामुपजग्मुषावनीतिप्रयंचरचनावि
 जिगीषुषुंसां आसंस्तरतिक्रमजुषाभुवनैत्रयेषु
 निर्वर्त्यतेहिमरुतेवशरीरयात्रा ॥ संरंभमि
 समपहायनिद्रययंतसंप्राप्त्यनेनकृतनीति
 पप्रकाशाः कार्यंभवंतमिदमुज्जितसोह
 माद्याः प्रेक्षावतांजगतिर्नयदस्तिमाध्य ॥
 प्राकल्पवाचमितितस्यगणधिनायास्तसुः
 परस्परनिशेवितदृष्टयस्ते लीलाविवृत्तिशि
 थिलीभवददिकूटपीनांसयीठलठितामलर
 त्तहारं ॥ ५ ॥ ॥ इति श्रीमहाविजयेम
 हाकाव्ये प्रभासयनयप्रकाशनेनामनवमसर्गः
 ॥ ॥ ओंतिरमप्रतापतपनातपपवयससंकोवि
 तारिक्तलकीर्तिजंमुहतीकः गण्डजगत्रयसरं
 सनयद्विकासलक्ष्मीवियांडुरयशश्चतयत्रवंडं
 उच्छ्वासिशेषफणपांडुरयुंडरीकवंडोयसेवनधि
 यैवरसांतलांतः क्रौंचाद्रिजंजविवरोम्यितहंस
 यूथ मार्गान्तसाररभसाटिवदिमुखेषु २ विस्र
 गौरकरसत्रसुधासयूखरेखास्त्रणालशकल

हर.
६.
४४

सहयेवनाके यस्यानिशंथवलपदलेनकीर्तिहं
सीसविभ्रममितिभ्रमतित्रिलोकां २ युपलके
गंडस्फलेसमितियस्यावियदभंय रागोम्यपीन
पुलकाभरणं वभासेलक्ष्म्याविचुं वितमिवाधिश
यानयांसकूटोपधानविकटोन्नतवाङ्मश्यां ४
ययौतभागविशाराउत्तरंगभंगसिंधुप्लवाभुजग
राजकरणसमंदं प्रैवन्नरावसमतीवलभार.
भूरिवेशाकुलाचलतिटिग्विजयायस्मिन् ५
येनप्रकीर्णकगणः सरजंजेरेणभग्नाः मृगाः
कथवलाः यतिपल्लव्याः निष्कृत्तकोटिमुख
निर्गतसूक्ष्मसूत्रजालासृणालवलयाश्वपं
कजिन्याः ६ यस्यांसदद्विरदकुंभविभेदमुक्त
मासक्तसौक्तिकशिखानिकरावकीर्णः दीपक
तीरिवसुसोचयुधिप्रतापवह्नाचरीधनसमेधे
तथास्त्रिखद्गाः ७ यस्मिंसमुचलतिवोढुमिवो
तरितंनिर्धूतप्रलिधरणीवल्लयंद्वितीयमभा
भुम्पितांतिभ्रतांधवलात्तपत्रघडाः छुलेनष्ट
शेषकरणसहस्रम् ८ समिन्निष्टमप्यचटितास
दपमरागपीठोज्ज्वलासमरद्धारलतांदधानः
आनंदलोनायरचित्तास्यगितांतारित्तविस्तारि
वाङ्मनदेवतयोवदोलां ९ विश्रद्धिकासिप
टतारकटष्टिचूर्णगंडस्फलंशशिसितस्मित
शोभिवक्त्रं अधूयकोपशिथिलीकृतभोगिवं
धज्जटंशिरोललितपिंगजटाकलापं १० दंत
प्रभाधवलभासमनेकमार्गवृत्तिमनोहरपदे
ज्वलवर्णहंसास गाभीर्यसिंधुचटितांगिरस
जगारजह्मगीरयसत्तामिववह्निगर्भः ११
एकादशभिर्कुलकं वाक्यं प्रभासययदिस्पु

दातमार्युतेनाभि पातमधुना हसपिप्रवृत्तः सर्व
 नुभावहिंससाससुखानिलस्पशद्यायेतश्रुति
 मुखेयदतीवेवराः १२ वाक्यं वचस्विजनडर्वच
 मित्यमेतदद्यामलन्तरः कइवाभिदध्यात् ॥
 स्यात्कंचिदेवसमरिणर्ननुशातकौंभनिष्ठीवि
 ताजगतिर्यस्यगताप्रसूति १३ येषानिसर्गवि
 मलत्वमयादधानानार्थान्प्रकाशयतिदीपशि
 खेवबुद्धिः क्रोधांधकारगहनेप्रविज्जंभसारो
 तेंधीभवंतिननुसत्स्वपिलोचनेषु १४ विश्राण
 याविमलतामधिकंभिर्भयेवमोदेव्यपोहतिर्वि
 शारटिमानसाप्तः दिक्कक्रवालिविनिरोधि
 विज्जंभसारोमंयंतमस्तिरयतिप्रभयेवभाजुः
 १५॥ चंद्रोदयेयिजलधिस्तिमितत्वमेतिविद्यु
 लेतापियरिमुंचतिचंचलत्वम् तिग्माशुसं
 उलमयिगुसत्तेनराहुः प्रत्तावतानयइहप्रवे
 तन्यमाने १६ त्रैविद्यवृद्धरचितंनयवत्सश
 ष्वदातस्युषःस्मिरविपदाजितोविजेतः ल
 क्ष्मीर्नमुंचतिकदाचनचंचलापिदीप्रारुचिर्द
 नयतेरिवसंडलाग्रम् १७ शंकेसमाप्यमहता
 रुदयेषुपूर्वमीशान्नदंशुपरमाणजलावशेषं
 गंभीरतांजलधिषुस्मिरत्तानगेषुविस्तीर्णतां
 शानभसिद्यधित्तायवेथाः १८ प्रेक्षावतोप्यवि
 हितौपयिकप्रयोगशून्यानभीदणमधिक
 वतयवतीदणः चक्षुषतोयिचरणेष्ववथान
 वंथान्विध्यतिकंठकशिखानिशिताश्ववरं
 १९ कालाधिसापनसेवेदितसुखसिद्धिमभ
 र्णतानयतिनिष्प्रतिज्ञाजिगीषोः तंनिर्वये
 तमनसांनयशासनेषुदोर्दंडदरभसोविनी

हर.
द.
४५

५५

पातहेतः २० पातालसंहरनिवासदृढाधिकारसंस
र्गजिह्मिदृशोत्सितिजाधिनायाः धाराकृशान
जटिलपुथियस्यचक्रमुष्मांशुसंडलमिवेदिन्नम
प्यशक्ताः २१ संग्राममर्थनिविप्ररयित्तनयनय
त्तादयिस्फुटमपार्यतयांचजन्याः निश्वासचु
न्नहृदयास्पदसमलोकसंस्थानरुडविकटान
नरंध्रमार्गः २२ वक्रास्तंशुविनिवेशितया
चजन्यशंखार्थितंऊटिलतामिवयस्यविभ्रत
चेतोनिर्गसरलंरिपुवंचनैककार्यप्रपंचरच
नाचतरत्वमापत् २३ यस्यव्यलोकतसुपाह
रणमभियोगेलीलापुरंध्रिवपुषः ऊचऊभय
ग्मं वदःस्यलीसरभसोत्पितरुनाभिन्नार
विंदमुज्जलद्वयशोभिदैत्याः २४ यत्नीलाको
टिकरजततिज्जंभमाणालनार्थलाऊलवधू
रिवदृष्टिमार्गभर्तः पुनत्रतीजाधिपतेरतिष्ट
दावदृष्टाससरचक्रविलोकिताश्रीः २५ दृष्टा
शशांककलिकालकलैकदेशकोणोद्यता
मभिसमीक्ष्यवभूवयः द्वां चोणाचरीविवर
चूरितमस्तलोकलीलावराहदनादरसंभ
तश्रीः २६ यस्यातिमंथरगतैर्वलिवंचनार्थ
मागच्छतस्तनुरदृश्यतमाश्रमाभाः संकोशी
तावयवसंकटसंधिरोमकृपातरोच्छलितसिं
धुजलेवदैत्याः २७ आक्रोमतस्त्रिभुवनवलि
राजलक्ष्मीनिर्वामनायनवविभ्रसमंडनश्रीः
ग्राधाययस्यसरसिडवधूकपोलभागेषुपादन
खदीधितिसंजरीभिः २८ उन्वायनंदनवनाड
यनीतपवयेनइमेभवन्नकाननभूमिभाग आ
लोकताप्यनवतंसिततद्विनिद्रुष्येविकासि

तदृशाद्यिताननेश्रीः २९ यः प्राप्सवलवकु
लस्थितिमभ्रनीलमंतर्निगृह्यमपरविभंरा
चकार तत्कालवडहृदयास्यदसिंधुकन्या
गाढोपगृह्ननरसादिववाङ्मयुग्मे ३० अथा
पिशोशवभृतागमितस्ययेनशाल्यायतेशिर
सिकालिययेनगम्य विन्मस्तपादभरभग्न
मदंशुमालमंतः स्फुरत्स्यफरणमणिचक्र
वाल ३१ अश्रूयतानुरक्तसंप्रतिपेनगोपवे
शस्ययस्परमसाद्वजसुदरीभिः गीतध्वनिः
श्वसितकं पित्तगूनाभिदृष्टाव्रकेसरपगग
कषायकंठः ३२ वक्षःस्पलेचटितसंनि
चिद्रूढगृह्णगावतंसहृदयाद्रिशिलावि
शाल सायस्येषाडशवनितेर्वत्नीसहस्रगा
ढोपगृह्ननरसेननिषीडिताश्रीः ३३ सोनेक
नाकिनिकुरुंवपुंरंध्रिलाकवक्राव्रहासचनप्र
विविंबुवक्रः कालक्रमेणहरिष्यदिभंगशौंड
दोदंडदृष्टमनसोदितिजाजघान ३४ चतुर्द
शभिःकुलकं ॥ कार्येषुकालमुसुलानुगुण
अवस्यामभ्येत्यतिष्ठतिचिरंतरसापिलक्ष्मीः ॥
सालकुकंचरणमंबुजवडगंडुसंचारलग्नमक
रंदमिवोद्वहंती ३५ न्याय्यतदेतदिहतावड
पन्नवेपिकुर्वंतियज्ञगतिस्थितिभंगसायाः म
यादयाविरहिताः प्रलयागमेपिकिंवाच्यतांज
लथयोभुवनेनयाताः ३६ विस्तीर्णतावयव
लेशालवोपितावदस्यान्वकारिनमयाहृदयस्य
कंठे श्यामायतेवरसितीवगृहीतचिंतुमतत
वोच्छ्वसितधूमशिरवावलीढं ३७ उद्दामदत्त
निकषात्कुरिणोविहायविष्यदिदानजलिनी

हर.
६.
४६

ऊरयोतगंडान् एष्टुऊरंगकशिषोः करकालचक्रं
मुस्त्यपातयिन्नमिच्छसिनासिसिंहः ३८ तेना
ज्जितांगणपतेरभसायमस्तनीतिप्रयंचलचुको
विजिगीषुवाह्यः कार्योतरेषुनुगमव्यतिरकट
ष्टुसारेषुसारगुरवोनदिविल्लवंते ३९ उह्लास
मानकुटिलप्रकुटिप्रवधवडांधकारगहनेपि
मुखेडविंवेव्यक्तिंदधन्नवगुणाधियरोषपयक
संपदंविमलशासदृशोनुकुर्यात् ४० आव
उसंभ्रमसरासरचक्रवालदृष्टास्मियधपित्तमः
यटलासितश्रीः श्रव्याहतातवगणाधियावद्
यष्टिरेषारणेषुभुवनक्षयकालरात्रिः ४१ सरं
भसोहरभसप्रतिपत्तिशून्यमिच्छामिसंप्रतित.
प्यापिनयानुसारंकार्यधिकतमधुनात्यवियस
योयिसिद्धेभवेत्तक्चनयेननवाव्यतावः ४२॥
अभुत्पतंजलप्रतस्तनतोनिहंतंकिंविक्रमेण
विनियान्तफलानुकुर्यात्पर्यस्तदनजलकुं
जरकुंभपीठकुट्टाककोटिकरजक्रकचोयिसिं
हः ४३ संहारकालशिरोजलधारयाभ्रखंडः
शिखाहतिमिवज्वलितस्यकर्तं कसंमहारभ
सप्रतिषेधरोक्षमीशस्तवप्रमथनाथगिरायवा
स्यात् ४४ निस्संख्यसंख्यकुशलप्रतिपक्षप
क्षमन्नन्मवानिवननिर्वृतिमेतिशुष्मी ओवी
प्रिमेकमयितिष्टतिकिंमूर्तमृहीचिसंडलस
भस्ममयेपयोधिं ४५ श्रुलीविकीर्णशिखि
श्रुलमिदंविक्लृष्यशार्ङ्गचसंगरसखेपुरयांग
याणिः चक्रीकृतातनुधनुस्तरसाभवाचदोद
उदभ्रमनसोदलयन्तदेन्यान् ४६ पीनोन्नतां
सशिखरणंपुराशिहेलाविलोहूननिरगल

मंदरादेः दोषः परिभ्रमणमंडलितः कृपाण
 पंढो विभर्तितववा सुकिभोगलीना ४० त्वासं
 तेरेणारणकाननीसीधिकस्पयीनोन्नतद्विरदकुं
 भऊचाभिचातेः घासानिनायकरवाललतावे
 कासलदंभीयशः ऊरवकडूमचक्रवालं ४१ गं
 भीरतांदधतित्तवकपवधैर्यमास्यावबंधरुदये
 त्रिविशालसत्त पातालरथमयहायकतप्रती
 ह्मन्यत्रकिंजलनिधेरवधार्यतेभः ४२ किंज
 व्रीमिपरलोकजिगीषयेत्यमभ्युज्जितः प्रथ
 मसौययिकंविमोहात् दंडेगणाविपतवक्रम
 योगभाजिनेवाश्रमांतरश्चवध्रुवमंस्तिसिद्धिः
 ५० लोकांनुसारसरलेनयवत्सतावेदेतंमेयह
 शमितिव्यपदिश्यतेवः देवः शुभाशुभमतः
 परमेशवेतिगोरीयतिजगदुपलवसिंधुसेतः
 ५१ इतितरलितरत्नसखिवृत्ताधकारच्छिदम
 नुगतनीतिंभारंतीतस्पवक्रान्तशशभ्रतश्चविं
 वाः चेद्रिकानिष्पतंतीसविहतिऊमुदौचोरा
 जलोकोभ्यनंदत् ५२ ॥ इतिश्रीहरविजये
 महाकाव्येवह्निगर्भनीतिसंदर्भोनामदशमः
 सर्गः १० ॥ अत्रास्ववाचसीतित्तविकटाह
 दासफेणः कूटाकूरितदिऊटमग्रिदंष्ट्रः चुचो
 भसिंधुरिवसंसदिकालकूटरेखाकरालविक
 टभ्रऊटीविहंगाः १ संवर्तवारिदचटाविक
 टाभिनीलक्याधकारकलुषीकृतदिविभा
 गो आभंगिनीभ्रऊटिसुत्कटकोपवह्निवेराणी
 लतामिवबंधसकालरात्रेः २ आवतिरोमं
 इलेतरोमलातालवालचक्रायमानविकरा
 लकरणादिकोपात् मस्यद्विरसदसिचर्मजला

हर.
प.
४७

नितस्यतन्वतिरत्नकवचश्रियमाशुदेहे २ क्रो
धस्तयस्प्रवृत्तयेभ्रुकटीविभंगलेखातरंगितल
लाटतटाननागधः भर्तृयथानिविणोदतशा
सनोपिसंस्तमाशुभवनत्रितयससेष्ठत ४
तस्यन्नतः करतलेनकरालसंसकृटंरुघानख
मधूखशिखाः खचंत्पाः ऊडुकठारभुजपंज
नपुंजमानद्वारविक्रमस्रगेंद्रमटाविलांस
५॥ औधित्यशालिमरुघोवचनंविदोस्तस्या
हतांसशिखरस्यविहृतिलीलांसत्राधिकेव
सद्यसिप्रतिपन्नपीठमंदारजकुटिलोन्नमितंवि
तभ्रः सत्युडरीकमिवतस्यसुरैः सरोधपादाभि
चातकृतरंध्रयथेनष्ट्याः पातालदिऊहरेम
गिरिशिरागपिंगंयलोकिष्टुशेषफणासह
सम ७ विभुत्ससौरभभराकुलितद्विरेफसालेस
गिस्तवककराशिखावतंसम श्रंसोपधानभुजत
ल्पनिविष्टयेवलदम्पार्यितंनिजकटादिकचारविं
दं ८ उत्सर्पद्वर्णालाधिसुरहर्मिसंचसंचटो
रतरघोषनिभारवश्रीः लीलाविहृतनिजेदह
रावरुणारत्नासनासिधिलसंधिरिदंभावे ९
युगलकं सत्यंगिरावविभूषितपवनीति मोगा
निसर्गगह्वनेपिगणेंद्रगुर्व्याः एकैवसाजलनि
पेरुदियायचंद्रलेखासमसरुतथाशितिकंठनू
रम् १० उत्पद्यतेजगतिकोयिसपकपवयस्याति
पुसुरतिसर्वमनोरसोर्थः अन्यः सकल्पविटपी
मणिमंजरीपुर्वीतामणिः स्तवकतामुपयातिय
स्य ११ दोभेनयाव्रजतिजातनयार्थतत्रगर्भाप
रातवगणायियमात्रवारणी यंकत्वमेतिनम
धुस्थितिकारणायमान्येवसंभ्रतगुणाऊमुम

स्पृष्टः १२ आकारद्वारुणतयापिसमन्वित
 स्वार्कविलसमाणसमिप्रातिच्छन्नयस आ
 स्माभूलमिवशल्मलिपादयससंश्रयमाण
 मुपयास्पतिहास्यतावः १३ हेलापरिभ्रमण
 मंडलीतेनयस्यनीलविषारिदलनादसिनार
 रोषु वज्रणमंसयविषोरिवनिर्मलाटवासक
 टाविचकरेभुवनेषुकीर्तिः १४ सज्जोतिरिंग
 णगणोषिववज्रमुष्टिघातोच्छलदिकटकंट
 वह्निलेशैः यस्याजिडमिनमुखेषुक्रपाणमे
 चधाराजहाररिपुपंकजकोशलदम्भी १५ य
 स्याशुकीर्तिवकुलावलिराततायिसेनावभ्र
 वणमुखस्खलितेस्मलीलम् निन्येविकास
 मसकन्नवरक्तशीथुगणदूषसकविसरैररा
 काननेषु १६ तस्यापिनामसभवः सकलार्थ
 शासुतत्वावगाहनगभीरमभिप्रगल्भ आक
 र्णवाक्यसमरानयमार्गशालिशंकेभवति
 सविशेषरणाभिलाषाः १७ चकुलकं उद्ग
 मदानववद्वयवतीसमीकसम्मदयोपमपर
 दितिपोठष्टुं निर्मित्समानसिवयश्चहरे
 सरोषरत्नांगदप्रकरयेषरागपुजैः १८ संरंभ
 गभीरुमन्यजषसिलोकीकुर्वतिसंप्रतममी
 सखलायुधस्य स्वासाविचूर्णनविसंस्पलति
 मरश्मिविंवाहितानियतदेशादिनत्रियांभा
 १९ भीतिंतनोतिविकटभ्रुकुटीविलासवेहलत्वि
 षडुमलतांकललाटमातुः क्रोयेश्वरदितिथ
 रःप्रतिपदकोयकल्पावसानयनादिततीव्र
 कल्पः २० संवर्तमेवमलिनच्छविरप्रकंयको
 पस्पृक्तकृतिऊताशनधूमवर्तिः आभात्यमुष्प

हर.
प.
४८

५४

कवलीकृतकालटेहः क्वायेववक्रऊहणदभि
निष्पतंती २१ भ्रुभंगमयविधदातियथायथा
चसंरंभयाटलविलोचनतांविधत्ते निष्पि
एहारलतयारिणपुटोयथाचप्रोदपत्तवशपम
मचिरेणतयासरणो २२ रोषानुवंधटढपी
डितटंवपटसंचट्टवह्निमिवतर्पयतिविश्रुलं
उत्कोटिनिष्ठुरविद्यह्निजोष्टष्टविध्यंदितां
इरुधिराङ्गतिभिः पुरस्तात् २३ कालीमयी
मलमलीमससांसलाचिरुद्धासधामकरवा
लकरालवाङ्गः उग्राहतांप्रलयकालनवाध
कायसंच्छायकालियलयायमुनेवधत्ते २४
तंभेरमाननससंविकटाविषाणदंडप्रभाऊ
मदधंडविषांडुश्रीः मंदाकिनीवगुरुसंग
वंडकल्पमेधाविसंवतिमुखेननयप्रियतात
त् २५ लज्जानताननतयारणशोड्डपेकंड
यनडमभुजोडविभाव्यतेसो माणिक्यकुंडिम
मधूखजलंविषाणलीलामरणालशकले
पिषन्निवैतत् २६ वाक्मंतवैतदितिशुश्रुवषः
सलीलंमादिभनीतिगहनंसदसीडमौलैः
यशपाधुनातिविमलायिगुहस्पवक्रः क्वाया
गराधियलीमसतांविभर्ति २७ पकीभविष
तिरणेकरवालचातभीतिप्रणश्यदसरेश्वर
शीनोक्तैः हासांशुभिस्तयशः स्तवकायमान
साशालतासशिशिरांशुसरीचिशुभ्र २८ प्र
त्यर्थिनोमदत्तरोडुतकंदरस्पशक्तिदधदलि
तभूधरसारगुर्वी कीर्तिमृणालधवलामह
मुद्रासिदत्तार्गलागणयतेरिवकार्तिकेयः
२९ किंकालखंजनिकैर्ममजंभमाणवाता

विभिस्सुखरुदिरिष्टुडरेतशाल्यः तादैवदग्धवपु
 चोरणमंतरेणनष्टात्मनः प्रथममेव नवेत्यः
 कस्मात् ३० अद्याहृतप्रसरताभुवनत्रयेषि
 प्राप्ताभुवत्सपरिपूरयित्तंदरणनः प्रत्यग्रप
 त्रमकरासरनायजद्रुकनेवसिंधुसलिलं
 पुथिवाराण्योक्तिः ३१ आयाडरीभवत्तवः प्रतिप
 क्षनारीजनस्पवदनपतिविप्रायोगे ३२ खर्त
 दग्धहृदयेधनभस्मधूलिपुंजेरिवाभिहृतमुः
 क्लृप्तितम्युरस्तेः ३३ संग्रामरंगभुविचारुत
 रंगशोभासंदर्भयंतितिरसाद्विषत्तापसारान्
 सन्नर्तकीवविद्यधातृकृपाणधारालग्नशो
 यविभवेनयदंजयश्रीः ३४ आलक्ष्यतादिति
 तल्लटवज्रमुष्टिनिष्पिष्टंजरचटोन्नतं
 भुक्तैः सक्ताफलैः सुरितदीधितिपद्मपं
 क्तिशौर्यकुसुमस्तवकविभ्रमसादिपद्मिः ३५॥
 संरंभविभ्रमभ्रतांयुधिमस्युगर्भमुज्ज्वलचर्म
 जलशीकरविंडवृष्टिः सार्वललाटकटकाभ
 वतामरातिसीमंतिनीजनविलोचनवाष्पसू
 रैः ३६ आयोधनेगजचटाविकटासिक्कटं
 भस्मलस्खलितखड्गवडुः कृतिर्वः अंतर्दधात
 मधुरंजयशवृत्तारकोलाहलंनभसिखेचरसं
 हृतीनां ३७ संचंठविस्फटरसस्फुटितव्रणे
 त्परक्तंछटाचिररुचोगजगंडमेघाः संचंत
 दानजलवृष्टिसमानमस्यक्षेत्रंविचातुमधु
 नासरवैरिचक्रं ३८ अभ्यर्णतोराकविकी
 र्णविकर्णचातुरुगणसरारिकरिक्कर्णमुची
 र्णसत्त्वमत्तर्णवितीर्णभयमस्तुरणनिदाच
 संचीर्णजीर्णतरुपर्णवनायमानं ३९ निष्पि

हर.
प.
४९

५१

एलोचनयुगंष्टवज्रसष्टिपिष्टास्मिक्तयश
रसंविद्येयसरास्मि वज्राभिचातदलितात
नक्रटकोटिविस्तृत्तरत्नशकालांजनशैल
कल्पं ३९ प्राप्यक्रियासमभिहारंसहप्रक
र्षययंतवर्तिनसयोइतशैलसंगा संसृसा
रुतश्वप्रसभंदराहिसंग्रामसीक्षितरसा
सरशत्रुशैलान् ४० संभ्रातविभ्रमवतीक
रुंरीकभूताविपांडुररुचोममणासरोचाः
उत्पातयंतितवत्तशोकजरासिवारिहेलाति
कारकलघीकृतचित्तवृत्तेः ४१ तीव्रात्मो
पलयतःकरवज्रसष्टिचातेनदानवकुला
चलचक्रवालंम व्यापारितायुधिभटेः क
पराक्षपाणभट्टाभवंतिसमनूनमसीपुर
स्तात ४२ आरोपितोयिसकलां सरसप्रहार
भारोपरायनभविष्यतिसेत्रवाहौ संहारको
लवपुषः खगकेतनस्यदंष्ट्राग्रभागश्वरत्न
वतीनिवेशः ४३ उद्दामकंजरचटोन्नतकुंभ
पीठसत्रोद्दिताहवकलासविक्लचरणोद्गं॥
तांनायिकासिवजयश्रियमाभिसुरव्यमेका
नयामिनयनिर्विषयैकवृत्तिः लक्ष्मीमंख
उनवप्ररणभूमिरेतनानाध्वजांशुककृतांस
रंदारुणासौ अस्मैवदेवहरिणारहिताहिमा
दिमानुस्यलीवपुष्यवशकरीरराशिः ५०
केलासशैलमिवकुवलेनलोकमुमूलयंतम
हितंवद्वेषमेकः तीव्रार्तिनादसरंचरणेनना
यनिष्पीछसंप्रतितावाजुकरोमिलीला ५१
संग्रामवत्सनिभयानकतांगतेनचक्रेणनाथ
दधतापिसदर्शनत्वम राहोरहारिहरिणा

अथ द्वात्रिंशत्तमोऽङ्कः ॥ ४० ॥ एतेन किञ्च कवलीकृतसूर्यं
 द्विविधेन राशिरसास्फुरत्तां तरिदो चासु
 इयाकिमिति मुंडमखंडमेतदुद्धृत्य मांसम
 पुनाधत्तयेत्तनपारौ ॥ ४१ ॥ हृदे वलौ वल
 वत्तो मधुसूदनने नभिने हिरण्यकशिपौ च
 सकानादौ हरं यथास्तमधुना भुजदंडद्वयं
 कडूविनोदसखंडजुजाह्वेवः ॥ ४२ ॥ तद्वारु
 वंदनमात्रमरणे चित्तीस्य सर्वानलः कथं
 मिवाधिर्वेमडुगार्चिः तस्यास्य दंकवलिता
 खिलवाहिनी शान्तिगमत्विषः कृपितवीर
 कृतांतवक्त्रं ॥ ४३ ॥ तेन स्थितामुपगते पिस्त्रुः
 क्रेप्रेत्याकार्ये क्वचिन्नखलगणपतयवचनं
 मथे किलाङ्गतिभुजामत्तचुप्रकाशमिच्छते
 पंचतयसस्तयनं शचक्रं ॥ ४४ ॥ उद्धतमंतकरि
 क्ववरीवाजियत्त्रिडः संचरत्वमुपजगुषिसं
 गरोग्रेकृत्तारिकं एठचनशोरिणितयंकिला
 पिनिस्त्रिंशयष्टिरमलैव भटस्यपारौ ॥ ४५ ॥
 तेनौविकासिद्यतः करचक्रवाललीलाष्ट
 हीतकक्रमः शुचिमंडलस्य भानोदिनस्थि
 तिरिवापरिहृतिशून्यमेव पात्स्यमेव भजति
 तितिमस्य लक्ष्मीः ॥ ४६ ॥ ज्योत्स्नावितानय
 रिपांडुरुशोनजातकीर्त्तसेन भवति भाज
 नत्तां विजिह्वः चंडत्वमेति कुरित्लोजयवे
 जयंत्याः प्रत्यगुक्कंठकशिखाजटिलोनवे
 शः ॥ ४७ ॥ भूः क्वायमानयदवीमुपजगुष्या
 निःसारतामुपगतेन जडात्मवृत्तेः क्रोडेन
 पायिहुरिणेन पदं यदस्य चंद्रस्य पश्यतफ

हर.
प.
५

३०

लंतदन्तूष्मतायाः ५५ तज्जाडिसंभृतिविजु
भित्तमेवतस्पतेजस्विशब्दसदृशंविदधातिना
सौ निहीकइंडरसकृतपनावधूतच्छायापु
देतिनिशियत्प्रतिकारशून्यः ५६ आजम
नोपिचपलानियसेनतत्रलक्ष्मीःकथंनने
वसीदरविंदघंडे तिष्ठंतियस्यपरिणामशु
चावरवंडकोशास्थितेगुणगणसकृदेवदंडे
५७ श्रान्तिनयात्परयापरविप्रकारयोस
जगत्पतनुसंभृतिरेषतावत् तिग्माभित्ताप
शमनायकपाणमेचधाराजलान्पविरल्ले
पतंतियावत् ५८ आधारसोमिन्नरचितस्थि
तिरल्पकेपितःक्येपितेजसिपरिस्फुरतिस्फु
टश्रीः दीदीपिमुःतिशिखाभुवनापकारानि
र्वासनायकिमुतावसरेप्रवीरः ५९ अन्येषुस
त्त्वयिनिसर्गविनिर्दलेषुमन्येमहाजनधुराक
तिविद्वहंतियकस्मकंबुरुदभूद्विमलोवुराशे
र्यः पूर्यतेमधुरिपोर्मुखमाडतेन ६० तिग्मस
यःपरिमिताखिलमानयवतेजःप्रकाशित
जगत्स्थितमत्रविंवेतेजस्विनःपुनरपर्यवसा
नसेवमन्येतदत्रहृदयेनिवसत्यमहम् ६१
भूभंगमाशुदिशतोल्बणरोषवृक्षसद्वेगःश्र
रागसपयादयतासहिस्मोः वामभ्रूवामतनु
मानपरिग्रहेणचेतोऽनोत्पभिसखंसुरितो
परोपि ६२ विस्तारशालिनिहृदिप्रथिमा
नमाप्यलोकासुयः किलवसंतिरयंभाषाणेः
सप्तापिपीरहृदयेसविकासमेवतिष्ठंतितेस
टभितिसममेषतत्कः ६३ आजमनोप्यक
तपूर्वतयापरेषांसाधारणत्वरहितोपुरुषप्र

कांडः प्रत्यग्रतारकरुणांनिजपौरुषस्यः छायांवे
 मुंचतिनिशामिवशीतरश्मिः ६४ कार्यभवेत्क
 चनकिंचिदराणीयसायिस्सलैरलनतभ्रतामुय
 योगवंधैः दमाभृतेषुवरमस्तत्तरेणलयादिकं
 गंडशैलनिकरैः पृथुगंडकलैः ६५ निष्ठातः
 दीधितिशिखादलितोयकारराशिवरंमणिर
 सौतनरप्यनर्चः द्वाणीभृतांकटकवत्सनिकिं
 नुकल्पसंश्रुश्रियाविरहितेर्ननुगंडशैलैः ६६
 लताकृतोवरमसौजगतीहृतंतुरारुह्यनाकम
 धिरोद्वितिकीटकोयम अस्ताचलस्यशिरसांन
 तिशालिनाकिमालंबनंनतरणेः पततोद्वि
 यत् ६७ तंगात्मतास्तशिखरस्सख्येवभानो
 नालंबिनंभवतियत्समयेप्रयित्तोः आद्यास्त
 तामरसनालगुणोपिदेत्पभीत्यायेमत्पमरु
 तांपतिरालंबे ६८ आस्तावित्तदितितलाव
 रुवाग्निनैवसादद्यतांजलनिधेर्वरंमंभसांश्रीःश
 क्तानयोन्नतिक्तावयुषः प्रमाडुसंकोम्यितस्पर्श
 शिनोयिकलंकलेशम् ६९ ऊर्ध्वगताभिरवदास
 दयादयस्पर्शरखाशिखाभिरमंनतिशालि
 नीभिः आद्यामयोगतिमयिस्सवलितोक्तापि
 दालंबकारणमैवेमिजटावलीनां ७० भ्रंभंग
 सारचयनिष्ठररोषरूढमुहूर्तयेदराणपुटोदश
 दर्तवासः हारांलनीह्रियरिपिंडमिथः कराग्र
 युग्मंजह्दितितिलपटपासिंचातैः ७१ आस्फा
 लयांसशिखरंशिखरानुकारिगर्जाभ्रनादमु
 रवरस्फितिभिर्द्विधैर्यम् इत्यंष्टयाविह्वलमस्त
 रमीहिमानमेतंनसंप्रतिविभातिसदः स्मरारः
 ७२ युगलकं नभ्रविभंगवचनावदनेरुचांस

हर.
प.
५१

दृशादतिर्नदशनः छदंशयोगः क्रोधानभा
वचटेननसंक्षयेगुभस्मीकरोतिभवनानिचदः स
हार्विः ७३ हेलावरोपितजलाचलचक्रवाललो
कापवर्तनसमर्थभुजाः कयूयं संरंभयषचविसं
वददाननेनुविंवद्युतिः कुभवतांदिनिजाहवे
षु ७४ संक्षेपयषगादितावचनप्रयंचसंचोद
नेनकिमिवोर्जिततेजसावः दैत्येन्द्रासरसमी
कनियोगामेववाकार्यमत्रममकिंविबुधाम्भ
ध्वे ७५ विचटितगुरुयोर्वत्सेधमभुंमिर्वेमदह
तदितिजवंशंक्रोधङ्कारवह्निः पुनरपिपरु
हृतंस्वापुरीरत्नसानावधिवसत्तपुरेवसूयमा
नासरोचैः ७६ ॥ इतिश्रीरत्नाकरविर
चितेहरविजयेमहाकाव्ये अग्निदंष्टारभटीवर्ण
नंनामैकादशः सर्गः ॥ ११ ॥ इतिस्फिराति
विरोधानिः चयामदीर्यवाचंविरेतेगुणाविषे ॥
स्मितः छटावर्वितहारदीधितिस्ततोदृष्टासो
षवलद्विदया १ अरातिमत्तद्विषजंमंडलीरे
पाटनोत्पमलमौक्तिकावलिः कृपारणलग्ना
विषदारयससातदः छपन्वाजलबुडुधश्रियं
२ वित्तेनिवांसोप्यविलंछ्यत्रपतामनेकसंख्या
दधतो नयायनताम हरेणकल्पाश्चयेनकल्प
तामुपेयुषानायिषतद्विषः क्षयम् ३ दधत्यभी
दगंचवलानिभूयसीदिगंतरव्यापिनिरगलाः
श्रियाम रणेषुनिर्निन्त्यवलानिविहिद्यांयशंसि
येनप्रययावभूविरे ४ दधत्सदाशोरितपान
शौंउतांक्रताभियोगोवह्ललक्षयाटने वभूवय
स्पातनुदंतमंडलः क्षयायकौक्षेयकरादसोहि
वा ५ सवंपुरासोदमनोरमाश्रियांस्फुरः क्ष

शेषयुधियौधिकादधत्त निरासैसैन्यतरसासरदिवसी
 श्रीकहलंशारदीवमारुतः ८ यशःसहृत्तस्थितिये
 निनिर्मलसमदहृदयणमंडलश्रियं पुरंधिनिः
 आसममीरणहृत्तमलीममः क्वायमकारिविदे
 वा ७ रणजिरदमाकलशीकतंनवातलसोज्जि
 तसंनमहृयपवयः अरातिलोकंमयित्तंसहृस
 पाचकारदशहृत्तमप्यगोरसं ८ श्रियंदधानंच
 तरअताश्रियासनीकपत्तमश्रियदियाऊलस
 विपदमाविष्कृतसंधिविग्रहंतयापिनष्टायदमेव
 योभ्यधात् ९ विकासयत्कीर्तिऊमदतीदरणदि
 लचोनानंदकरः कलास्पदं सूर्यभावेप्यपराज
 यत्सतांदधनृगांकंविशानष्टियोगुरोः १० अने
 कपत्ताहितसंगराजितंश्रियंदधानंविक्टंसमु
 ज्जला वभारमद्रागिमचारुतारकंप्रकोष्ठयोर्यश्च
 दृशोरिवद्वयं ११ उपेयुषोमूलनदत्ततांदरणद
 यानिलेनेवविपदतांगता दमाभृतांयनततिःप्र
 सयताप्रकंपितासन्नवधातराजिता १२ कोरणचक्रं
 दधरुज्ज्वलेनयः पुरंमनस्याप्यभिमानमादियात्
 रणजिरंस्वर्गमिवात्तनोदलादयारिजातंपुरुषो
 त्तमोयथा १३ ऊलकं अयक्रमारंभविज्जंभितारि
 कप्रकोपनिष्ठतशिरःश्रियास्पदं यथाप्रदेशंवि
 निवेशनेच्छयाकोरेणमारिकाकिरीटमुतदियन्
 १४ उरस्यलीविसुरदशमगर्भसुरत्प्रभामंडलहा
 रिविग्रहः दधत्रिमार्गसलिलावगाहनाप्रसक्तेश
 बालसरदियाश्रियं १५ सूरज्जयश्रीमणिसालभ
 जकाविशर्कटस्तंवभुजः सविभ्रमसं विवेष्टमानो
 रगभीरुभीषणवितर्कजित्नादितिसुदियपुवम
 १६ सभारतीवांगमयकल्पपादपसूरत्प्रभानोज्ज

हर.
डा.
५१

लरत्नसंजरीनिनायनिर्यदृशानां शुकेसरासंभागा
नायाः शुचिकरणपूरताम चकूलकम विशुद्धव
रोगान्ज्वलहंससंहतिः प्रसादगोभीर्यविशेषप्रालि
नी मनोरमातस्यसखंसरस्वतीवसंधरायीठमि
वद्यभूषयत्त गिरानयाप्रस्तुतेसेतदीदृशतवर्ग
कार्यवद्गमन्यतेनकः मृणालवल्लीकुससंतनो
तितत्त्वरोतिलक्ष्मीरयियंनिकेतनम् १९ वशो
त्रसर्वस्यमनोरमंभवान्यदभ्यधातर्नकपवविस्म
यः यत्तेभवंत्येवविवेकशालिनांविपश्चितां प्रा
तिजनीनवाक्पता २० अतस्तयाङ्गुर्जितसत्त्वमा
लिनस्ममशुभेद्विचवस्वदीरिते ममावकाशो
स्तिनवक्तुमित्येवंयुवेतथाप्याश्रितकार्यगौरवः
२१ अथजडोस्मात्पवनीतिसद्वैवाभ्येत्तीतिनक
ल्पनाक्षमा किमश्मनोत्यंतमलीसमात्मनः स
र्गमद्वस्सगुरांनजायते २२ सतार्थतत्त्वप्रतिपत्ति
हेतुतां सतिः कुतस्तेतिमिरानुबंगिणी प्रभासमा
नागणनाथदृश्यतेनरत्नदीपस्यशिखासकल
ला २३ अभीक्ष्णमंतःसरमान्यतंद्रिताः सवृत्तां
विभ्रतिनीतिशालिनः वित्तंवतींससदिकुर्वकेस
रदुमाः फलानीववचांसिस्तरयः २४ समीक्ष्यस
स्पृग्शुचिकृत्यवस्तुयः प्रतीक्षतेदेशवलादिसाध
नं भवंतितस्यानपचारवः क्रियाविशेषानविषा
कनीरमाः २५ अखंडिताभ्युर्जतवीर्यसंपदोनि
राकरिस्मोसरसायुधिहिषः प्रसाददोषानपवा
तमस्यितेननीतित्तत्त्वममः स्तिसाधनं २६
प्रयुक्तसंस्कारगुरुगरीयसीव्रजत्यवस्येवजु
प्रतीक्ष्यतां भजत्युपावर्जिततैलमेकयानदिप्र
दपोदशयाविनास्पितिं २७ मलीमसाचारनि

रगलस्थितेरखं सन्यं सलिनं प्रकल्पते तस्योच्च
 नेवैशमनितिष्ठेत्तानि शंभुजन्त्यशेषं जगदंधका
 रितां १५ सरद्विधानि क्रमहेनैषां रुचं न च प्रशं
 सांतनु सस्तथात्मनः निरूपा सो न यवत्सकेव
 लं यथाभिलाषास्तपरस्पहृत्तयः १६ सभूमी
 लाभं शुभवर्तिरेख्या मनोरमं मंडलकायं म
 सूवलत अशेषसमीलयति दत्ताभृतां वि
 चित्ररूपाननुनीतिभूलिका ३० यथारिवल
 इव्यगतांश्चिकित्सकाविविचते पंचरसाधि
 कात्वथाः तथैव मंत्राश्रयतां मुपेयुषः सनी
 तिभाजो वयवां जिगीषवः ३१ अपार्यतादो
 षपरीतमक्रमसंशयं संधिविहीनतांगतं
 नदेशकालाचिविरोधियं डितैः प्रशंस्यते का
 र्यमसाधुकाव्यवत् ३२ विभर्तियारिलवताम
 दं च तस्तद्दृष्टिं संसर्गकृपासिवात्पिता अवेसी
 लक्ष्मीर्नयवत्सनागतास्तिरं निवध्रातिर्नृपेय
 दं पुनः ३३ अमं मरुभ्रातिकंदं न्यतोदधिवि
 लम्बदेवासरमत्संभ्रमः सवेतसः कस्पन
 वलभोर्जनेनयः प्रकारोपरपववाश्रियः ३४
 ननीतिशास्त्रोपनिषत्संयं चथास्थितिं जहोमि
 षपरः पुमानिव प्रदीयितो ह्यमविपर्ययग्रहे
 निरूपितो मंत्ररहप्रणेच्छभिः ३५ विभज्यमा
 नावक्रुथार्थकोविदैः संशयग्रंथिरसंशयरा
 त्सभिः सरणालवलीवगुणान्विहाय किं व्य
 नक्ति नीतिर्जरुसं करोहता ३६ उयायशून्या
 स्तवः दितावैव क्रियाविशेषाव्यभिचारिणः
 फले तपवन्ननं नियमेन भूभृतां फलं तिक
 ल्पइमं वनयाश्रयाः ३७ स्थिराशुपायप्रकटा

हर.
दा.
५३

रसंचयं दधद्विदृष्टाक्रमकालनीमितां प्रवर्त
तेमंडलनाभिवंधनं नकार्यचक्रं कचनावशा
र्यते व्यपेक्षतां वा ऊवल्जिगीषतः सनीतिमा
क्रांतजगत्रयां प्रवां रथास्पदं चक्रमिवाश्वसं
उलीविवस्वतो मेरुतटीविवर्तिनः ३५ उपा
यसोपानपदस्य रासिमां यथाक्रमं योधिरुरु
राश्रिताः सन्ननमुच्चैः यदपवनीतिमां कृत
प्रविष्टो न विराद्यभाव्यते ४० नरेलदमीरु
चित्तेरुपक्रमैः क्रमेण तैस्तैर्गुरुभिः प्रसाधि
ता नयात्सदृशं गुणदोषदर्शनं सुखावधा
नामवलंबतामियम् ४० प्रकाशपवप्रवि
लसदृशं नो गतः दारण इक इवांधाविप्रवम्
नजातकालं सति उर्विजो नो विभर्तिसाम
ष्टमदः कमीदितं ४२ विहृष्टतां मंडलसंधि
विग्रहव्यपाश्रया कार्यगतीरनेकशः क्रिया
भिचारानभवंति धीमत्तामनुक्रमायक्रमयो
गचित्तया ४२ विमृष्टमूलसन्धानुसारि
णसकोशदंडोपचयस्य भूपतेः कुशेशाय
सोपचित्तेव कारिणं कारिभर्तिलक्ष्मीः परिणा
मयीनतां ४४ विचिन्वतो र्ये निजमंडलाश्च
यंगुणानुयायांश्च नयस्य शक्तयः नदेशका
लानयथारणक्रमात्समुत्पत्तिस्मोरुपयान्ति
बृहणम् सदः कृष्णं दीकृतगंडमंडलीनि
लीनभृगादिषधूयदारिणः निमज्जतो वारि
णितीव्रतेजसः सटाविलंपंति ऊवाहरेरपि
४६ अतीतकालस्य तदत्रं भित्तंतपस्यसा
सेकरिणोपि दुर्जयः निदाचकाले मखला
गलाभुनामपि भ्रजन्ते वनिकार्यतां यतः ४७

समुद्रं नदीतपद्मभूमिश्रुद्धिभेददत्तामिवशक्ति
मायतां मयूरकेतवदनेरिवाधिकं विभातिषड्भिः
नयविस्तरोगुरोः ४८ विभाव्यमानासनसंधिसं
श्रयाः गुराः परिकारमरिणस्युदत्तिषः तदंशु
तंयद्विषयैविराणाश्रियं प्रसाधयंत्यप्रविमृष्टवि-
ग्रहः ४९ दत्तास्यदासारगुरुस्मिरात्मसदमेव
दिकुंजरविग्रहेषसौजहात्युपायेषु चतुर्षु नस्य
ति दृढीकृतानीतिरिद्धतमाधरैः ५० उयेय
सिद्धौ भवतां मतिः स्मिराप्रवर्तते चेदनुयायसा
धना अवेमिषाङ्गुण्यविचारगोचरैः कृतं ततः
संप्रति नीतिशासनैः ५१ दत्ताभवतः दयस्सु-
येतेजसोजगत्रयस्य स्थितिर्सर्गमं ह्यतीः विधा
तमेकाकिनपवलीलयानमूर्तिभेदाश्च किंस्व
यं भवः ५२ जिगीषतां मंडलसंधिविग्रहव्यपा
श्रयाकार्य - - - - - विहायवः नयुडसंरंभरसा
तथापित्तदत्ताः परासमष्टमिहांसभिन्नयः अ
वैमिदैत्यांसमरेषु उर्जयां भुजाः शवोदिग्गजद
स्तपीवरान् अतोत्रयुक्तो नयपवसंकटेजलल
वेसेतरिवोत्तितीर्षताम् ५३ किमस्त्यतः शंस-
तवाच्यविल्लतं यदभ्यपायेषु पुरेषु सत्स्वपि द्विष
त्सर्वा भवतीमपीदृशी प्रचे उदंडैकरसाविज्जं
भते ५४ उपायपेवेति च दंडपवनोननीतिवृद्धेर
वलं वनीकृतः तथापि कार्यत्रगुरुराण्येदितुं
नयुक्तरूपो भवतामनुक्रमः ५५ निरुडं प्रसर
श्रयी भवज्जउप्रवेशास्मिरसंधिसुस्थिताः नका
र्यसिधोरिह तारयंतिकं लवाश्चैः कृतिनः स
कर्णकाः ५६ दहंतिकल्पप्रलयेषु भानवोजग
तिर्वीलांश्च ययंतिसागराः नतादृशोसौसम

हर.
डा.
५४

योस्ति यत्र वा स्थितिं विभिनं दंतिरुपाभवाट्टशाः-
५८ अथैभिन्नं न च भर्तृराताया विना समर्थाः
स्परिपोविनिग्रहे जगत्परिभाष्येत्तं नवीच
यः क्षमास्तटस्पस्य कदाचिदंबुधैः ५५ प्रव
र्तमानां प्रतिपन्नमद्वयत्रिधा विभिन्ना मत्तपव
शूलिनः क्षिताय शक्तिं कृतविष्टपत्रयस्ति
तिं पुरारे विवना गीनि मृगास ६० अयं प्रभुः क
र्मसु देवसानुष प्रभेच रूपेष्वविलं च्यतां दधत्
अचिंतनी योनयत्त चिंतकैर्दनी धिभिर्देवमि
ति समकथ्यते ६१ जिगीषितां दोडुमदयं वि
भ्रमाधिया च षांडु एष विचारगोचराः न यान्तु
पाय प्रतिपन्नयेदृच्छाः परांगसखेः स्मिफल
भाग्यतां क्वचित् ६२ यदानुगुण्यं भजते जग
त्पसौ तदा तदा त्वायति सुस्फुटं नरणा क्रिया
विशेषाः सकला प्रवर्तिता विपर्ययेणापि हि
सिद्धहेतवः प्रतीयमानाः प्रकटं पृथग्गजनैर्व
रुद्धरूपा इव कस्य विस्मयं अमुष्य चेष्टाजनयं
तिनोः चकै विलुप्तमोह प्रतिपत्तिगोचराः ६३
इहैव निःश्वासगमागमक्रिया प्रवंधमेदेन
चराचरात्मनि व्रजत्यभीक्षां प्रतिबंधवृत्तिता
मशेषविश्वेदयसंहति क्रमः ६५ अमुष्य ग
भीकृतसागरोदरप्रतिष्ठशेयो रगपवशाधि
नः सरडिषो नाभिसरोजकर्णिका विटंकपी
ठः समभूः चतुर्मुखः ६६ म्रभीक्ष्णमष्टाभिर
मध्यमूर्तिभिर्विभोरवष्टभ्यजगंतितस्थुषः
भिनर्तिमायेयमया एव नृणां स्मृतिस्तथा
कार्मणमाश्रुवंधनं ६७ स्थिरप्रवानुल्लव
विप्रबोज्जितानि जेततिष्ठं त्य एवस्तदात्म

निउरंतमायीयविवर्तभेदिनीययास्यशक्तिःसु
 भुवोविज्भति ६८ अमुष्यतज्ञान्यखिलानिशो
 पुषीनिशेषुषीप्रस्तुतकार्यनिर्णयम् विधातु
 महत्पमलीमसाधुनासथाकिमाडेगुरुमोहव
 प्रता ६९ अस्मादवाप्यभवनैकगुरोरनुत्ताम
 मत्तानसंतससबंधविभेदभानोः कार्यत्रमारु
 गुरुणिप्रतियतिभेकामहाः स्यकर्तुमनव
 सितनिश्चयाथाः ७० संरंभिराः किमितिनी
 तिययंविहायलीलाविगाढगुडकीर्तितरंगि
 णीकाः स्तभेरमाइवतनूः करपिष्टहारधूलिः
 कृदाभिरधुनाकलषीकुरुषे ७१ लोकः प्रसा
 दपरमः क्वचिदर्थसिद्धिमानोतिनूनमिहयः
 मपिनाभ्युपाये आलोकयत्यभिनिमीलितलो
 चनः किमादर्शमंडलतलेविसलेयिवक्त्रम्
 ७२ प्रसूयतेयदमिथीयवचोभिरस्तमोहंथ
 कारनिकरैरिहकार्यतत्त्वमं भगंतदाशुमति
 उर्विधउंडकृदकृदाभिकृपकृलितंगुलिभि
 स्महेति ७३ वंध्यात्मनामिहनेरंडकलासः
 मंत्रचर्चानिरूपयित्तमाश्रुतयादमावः प्रासी
 प्रासीकरोतिनययाभ्रयिशाचपवनिः शोक
 मर्कशाशिनावधुनापित्तवत् ७४ प्राप्तिशु
 डिमधिकंयपरिरामनूयवंध्याश्रितप्रकृतिभा
 यनिरर्गलत्वं उर्वीधरस्यवितिशक्तिरिवापचा
 रशून्याभवत्यनिशमप्रतिसंक्रमश्रीः ७५ त
 स्मिंनिनूपितपरात्मवल्लवलेककार्यक्रमो
 पयिकशक्तिगुरोदयानां कर्तंतयात्रभवतां
 दोममाहवेषुयेनानुत्तापशिखिनानपरिलव
 धं ७६ दालदपलाचवमव

हर.
डा.
५५
५५

स्मितलाभशृंगं संवादितां नयति हरमिषीरुल
माकाशपवाहियरिभ्रमणाकुलवः ॥ तीक्ष्ण
नतीक्ष्णमनिशं मृडना मृडितं समापयति पर
मोपयिकेन उदणः स्रयोपलंदिनपतिः न्वल
यत्पभीक्ष्णमिडं श्रुचं द्रमणि साद्रियति स्वधाम्ना
॥ इति गिरं स मुदीर्य नयानुगाविरति मेयुषि
पार्षदनाय के अग्रवृत्तार्थ शरीरतया सदः कल
कलाकुलसाधुवशो भवत ॥ वाकं नवां व
दगभीररवं उदीयमाकर्ण्य पार्षदपते स्मभया
तदानीं संहृष्टां शुलवलीलतयेव तत्र संभा
विता तनुफलोदययावभूवे ॥ आवडविस्म
यविधुनितमर्थ भागहृल्लोत्पतद्विकटरत्नव
त्तंसभृगैः उद्वाकमस्मसरसंस्तुतयः शशं स
रुद्धीर्णमोहतिमिरराखकार्णरथैः ॥ ८९ ॥
इति श्रीहरविजये महाकाव्ये द्वादशः सर्गः ॥
॥ ९० ॥ इत्येदहा सवचनादयज्जम्भमाणसं
भभीषणात्तरभ्रकुटीविभंगं चंडेश्वरेण निजेद
हभरावशीर्णमाणि कपीठनिविडाश्रयसंधि
चैलेः १ विव्यूढसंगरभमस्पर्करेण बाहोः
कीयूरशोणिमणिदीचितियात्तदिग्धं कुंभ
स्यलकरिपतेरिव तीव्रमसुरां फालयत्सपुरु
षध्वनिमंसपीठं २ काज्ञानवीकरपुटो मलना
दनल्पकोपस्पयिं गितदिगंतरमुत्पतंती उल
केवतस्य सकला सरचक्रवाल सर्वप्रणशायि
शुनाशुशुभेषु भार्चिः ३ तस्याग्रवर्तिभिरल
द्वततीव्रकोपसंभविभ्रतः सुतः सरचक्रवा
लैः आकृष्टयाशतलनादपती विपक्षपक्षश्च
यः ऊटिलतासरसंदिभूः ४ तिर्यग्विवर्तन

बलदिकटासकूटहेलाविमर्मरभसोत्पित्त
 भूमलोखं कंठदधन्यकृतिनिष्ठरकालक
 टकटासितः क्वविमिवेडकलाकिरीटः ५
 केयूरशोणमकरीमणिचक्रवालनिर्यत्प्रभा
 रुणितमौक्तिककर्णपूराः दीरोदसिंधुरिव
 गौरुचिः प्रवालवलीप्रभावलयलक्षितफे
 नचक्रः ६ निरुच्यधूजटिसदस्यभिलेचि
 ताष्टवालविटपाऊरकोटिभागम् कोपा
 नलाजलितउर्ध्वरथेयसिंधुफेनसटापटल
 विभ्रममंडहास ७ आकोपकंपितशिरास
 सोजिहासराष्टः क्षमानश्वमानिमनास्ति
 तिताम् वाक्जगादगणनायनुतिप्रग
 लमत्प्रजितंरणनयातरतत्वेवदी ८ शक्त
 लकम् प्रज्ञानमाभिभुजेषुविचित्ररूपामा
 घागिरंचकैलव्यवहारहेतुम् वक्रयदाश्र
 यवशेनममापि धैर्यमुक्तेत्तयापिगणनाय
 कनीतिगर्भ ९ मार्गत्रयेष्वविहृतप्रसराम
 नोत्तशष्टश्रुतिः अचित्तयानुगताचित्तश्रीः
 जहोरिवाशुतनयाचटमानकर्णधारामनो
 हरतिकस्यसत्तांनवाणी १० समप्रबुद्धवदन
 गल्लसदिवंतियासश्रुताससधियामपिथी
 विकल्पः शोतंजिताः किमपितंमधुस्यघट
 पम् - - गिरः श्रवणहारिगभीरवंथः ११ का
 यंसुनिश्चितमुपेक्षिततीहसत्रवर्चासनीति
 निपुणः परिणसरस्य ॥ वीजप्रजापतिरवाप
 तदर्थमस्मयस्माददः समुदभक्तमलासना
 उम् १२ आच्योविकामचटनावशमेयुषा
 त्वमाविभ्रतादशनदीधितिपद्मलक्ष्मी श

६२.
 ३६
 ५६
 ६६

सायदत्तमुपजगिषसोस्यकल्पशाखीवर
 त्जुसमस्तवकेननम १३ वाकातवश्रवण
 हारिविनिर्गतंयदेतद्गणाधियमुरवान्तद
 स्तिचित्रं आह्लादहेतुमनिशंनजगत्रयस्य
 संदिष्यतेकथमिवास्तसिंइविष्ठात १४
 मयेविधातमधुपात्रसरस्वतीतिलीलाएही
 तविकचारुणपुंडरीकम् संस्कारकायवश
 पुजितसमलोकजिह्वावितानसिवहस्ततल
 वहंतौ १५ उक्तयापियरिनिष्ठितनीतिग
 भमित्यविकल्पशतसंजलतामघोष वक्त
 यमेवहिमयासविशेषमात्रनैवास्तिकिंचि
 दनयाश्रिततारतस्य १६ दोर्दंडर्परभमप्र
 तिवद्धन्तिमुन्मादमुत्सस्तनुषांभजतांचनी
 तिं न्यक्षणाकार्यगहनेविषमीकरोतिपुसा
 मुपायकलनाचनमारुतौचः १७ ब्रह्मापु
 दीरयत्तमामममीकदर्याद्देदजरदणमुखा
 निचयांतलनः दानसतज्जुचदावितरं
 त्वमंदहरीकृतैयुधिमयादितिजेपुटंइः १८
 तेमंदवीर्यगतयः सुदमन्येयवमासादिमं
 न्यरयराक्रममासतेये येतप्रमदलयांति
 विपक्षचक्रमाक्रम्यतेजगतिखड्गविषाण
 कल्पः १९ यकोगुरेणगणशतादयितावेदे
 यसांप्रत्यनन्यसदृशाः किमिवात्रयद्भिः ये
 नेंडुमंदरयशः पटलातपत्रदंडत्वेमत्तितव
 पीवरपषवाहुः २० यथाविदं वितभुजंगमोभो
 गकाशकाश्याकमथाविषमस्मितिमंदरा
 दिः एकैवयत्रगुहहस्तगताविभातिशक्ति
 श्रुतत्रतिस्रभिः किमिवापराभिः प्रेखः कि

खंडिभरशोभिषयुः कलिंदकन्याहृदप्रियम-
 गापतयादयात् सितोरणदलधृतं प्रवलाकि-
 केतरहायकालियसिवाहितमच्युतश्रीः २१
 संग्रामवासभवनेनियतं निषण्णानिः संशयं
 विदधतिप्रतिपत्तलहंसी श्रमेदिकाचरणयोः
 करिऊं भयीठपीनोन्नतस्तनकृतास्पदयोस्म-
 मर्याः २२ आरोप्यते भटजनेन शरासनाग्रको-
 टिंसमीकभुवियोगुणवंधपाशः आकृष्यते नत-
 रसातरलत्वमाप्तासंयम्यते दृढतरं प्रतिपत्तल-
 हंसीः २३ तेजस्विनो ननु विधेयमियत्तेनष्टि-
 उष्टात्मनां यदनेपदितदेशकालः देवानुभा-
 ववशातो नवगोचरोपिकिंश्रीफलंकथयाना-
 पर्यां न भुङ्क्ते २४ देशे न सोस्ति न कृतस्ति
 रेषयत्र कालं विभोः प्रणदत्तस्तदपेक्षया किं
 सिध्माविकल्पजनिता रिविनाशविघ्ननिघ्नः
 किमेवमधुनाश्रितशंकमाध्व २५ क्षीणेऽपि ह-
 रमलं वतपवनूनं मध्याह्नां जगत्कार्यध्वजं
 हस्वी किंलोचनोत्सवविधायिकलावशेषत्र-
 पापिशीतकिरणः ऊरुतेनरात्रिं २६ अंभो।
 निधिं प्रलयकालविलंघितात्ममर्यादमस्त-
 मायिनिश्रमभुसरश्मिं आलोक्यधीरमनसो
 हृदयेन नूतनमुच्चैर्हसंति विपदिस्मर्येय-
 रयाः २७ उन्मेष्य नूनमभयोपि भयं निसर्गभी-
 रुर्नितांतमुपगच्छति विल्ववत् पंचत्वमेति
 नितरांसविकित्सितोद्दिशंकाविषय्यतिकरे-
 ण मूर्च्छितस्मन २८ विस्तीर्णतादिगगनोद-
 धिभूभतां यश्चक्रसमंकटमनाः स्फुरन्मन्य-
 पव येन व्यथायमहतां हृदयेषु नाप्तपयंतव

हर.
३.८
५७

नितदसावपरोस्तिवेधा १. जुंभापरीतवदनाः
प्रसिन्नानुवंथभाजः प्रकस्मिवपुषोरुणत्त
नेत्राः शेषज्वराकुलपियः सभटाः कपाण
पाराजलसमभिलष्ययेनकस्मात् २. क्रो
पानलस्यहृदयंभुजुटेभ्रुवश्चदंतः कृदाद
शनकोटिविलंगनानां स्क्थश्चनिर्मयक
राभिहतेभटावः स्वाधीनगोचरतयैवदि
शान्तिहासम् ३. हेलानिरस्तयवनागुरुसं
प्रहाररीढासहाः सरभटाः परत्तावहन्ती ३
अरदिसपदिशीतलतां करोति फलैववक्र
विस्तृतोष्मजघादिषांवः ४. संवादितामज
हत्तोदलिताङ्गिकृतः कल्पदप्रस्तनचंडसमी
रणानाम् कस्मिन्निरगलभुजागलवड्डयं
निष्पिष्टदानवभटानचकास्पसख्ये ५. के
तयशांसिसमरापरिणुप्रगल्भमिंडुप्रभाप
वलभासिक्ततः सुहारां चेतोऽनोतिभवता
सुनतायहेतुः कस्मात्परेण कृतपषनमानभं
गः ६. संहारकालशिखितीव्रतरोपिमनु
रुत्तंसल्लनिफलपवसपषजातः छिन्नाशो
वभवतां किरणः कृदाभिरेतेहसंतिमणिऊं
दिमसीस्त्रिहाराः ७. स्वेच्छेस्ववृत्तमजुराणि
हरिदयस्यलीलागृहीतमथुनापियशः प्रका
शम् प्रसासानिलासालिनयंतिनवाङ्गुदंडयं
श्रियोललितविभ्रमदर्पणेवः शौर्यश्रियान
हिरिद्रिपसंप्रगेषुपारंगतास्यगधियानय
मार्गसिंधोः छिन्नं किमत्रभवतां यदलीक
शौर्यशौरीयंशात्रवानिकारदशासयेध ८
उन्मलितदितिश्रतांसहसासहेलसंस्कथ

तां च दधतामपरे रितानां विस्तीर्णमंवरमिव
 प्रलयानिलानां संग्रामवर्त्मभवेतां हि वि-
 हारमार्गः ३९ सविद्वत्तेजगति केन यथाशु-
 धूयमाशाकरी इकरपीवरवा इंदडाः ली-
 लावरुगणहृदसंधिवत्तमं स्वा इखंडद्वयं
 विपरिवर्तयितुं समर्थाः ४० उन्मूलिताम-
 रभुवां रणसंकटेऽशक्यं नवः कथितं हृद-
 यपरेषां अभ्युदितदितिश्रुतां प्रलयागमे-
 षु निष्कंपमेव गगने हि समीरणनाम ४१
 आकर्ण्य इर्विषहसम्परिविप्रकारमित्यन-
 योतरितनामभयोपग्रहः हस्ताभिवात-
 क्तनरं प्रपद्येः पृथिव्या जिह्वाय किं न सहसा
 तलमप्रविष्टाः ४२ इडाचिरं भुवनकानि
 नचक्रवालमल्ले विषांडुरयशःस्तव कञ्च-
 लश्रीः कस्मात्करोति भवेतामपुनानमो-
 हमेवाततायिविषयादपकीर्तिवली ४३
 दम्प्रतापतपनातपपयतापमभ्युदितामर-
 वधूचदने इकांति कस्मान्नवः प्रजुरुते वि-
 निकोचिते इरश्मिः कृदाथवलकीर्तिं कुश-
 हतीकः ४४ संमीकरोति भवेतामसुरप्र-
 तापवह्निः दण्डुवनमंदिरकोटरस्याम-
 कीर्तिं निरगलतरेण विषोष्मण शुदीप्रप्र-
 भाभिर्वभुजंगमदृष्टिपातः ४५ संकल्प-
 घरणा इर्ललितः दणेन वाचात्रकालमुस-
 लस्य विप्रारितोनः मंदाकिनी प्रथितशु-
 रणगुणाविहायरत्नाकरं कइवहरयितुं
 क्षमो न्यः ४६ संपश्यतो न्नरमिहासुसता-
 विसारिसत्त्वं बलादधिकमित्यपि मेवित

हरः
क.ट.
५८

५४

कः सिंहो निपातयति चं चोपटयेवष्टेन
रुद्धति कुंजरमष्टपादः ४० गंभीरशिंजि
नरश्रवणोत्पभीतिनशपत्तुं रंगककुल
सकरालमूर्तेः लाभोत्तिकः कठिनकुं
जरं चक्रवालकुंभस्य लीविदलनादपरा
मृगारेः ४८ शहांतराणि खलसंतिष्ट
यत्विधानियैव्याप्तमेकगद्यव्यतिकी
रंगरूपैः दानां वृशेषयतियः करिणा
श्रुतापिकोप्यन्यपवहरिणा विषेतस्म
नादः हेलाविनिर्जितरिपुस्फुटशौर्यल
क्ष्मीलीलानिकेतविकटोन्नतवदृशा लाम्.
विस्तारिणीसभटवंशादिमाद्रिगंगाकीर्ति
नयातिरणवत्सनितीकाकाः ५० अग्रान्तरा
रिणमगुणा कदाविद्याजं मनोविरममम
सादृशाभूत किं नीरमाजलपृष्ठजलपेरु
येति उक्ता फलत्पमिहश्रुतिप्रदातरेषु ५१
संग्रामलाभरभसेनभट्टेस्मलीलमास्पा
लिताश्रुजयकुंजरकुंभभागाः नाकोक
सांविगलिताश्रुविपक्षवक्रसीमंतिनीस्त
नजरास्पदत्तारहारः ५२ निस्त्रिंशचात
दलितद्विपकुंभपीठनिर्मुक्तसोक्तिकग
णप्रकरावकीर्ण संग्रामवासभवनेभिः
मत्ताजिणीषोस्तीक्ष्णश्रुलीमुखनरेकं
शमेतिलक्ष्मीः ५३ प्रत्यग्रत्नकिरणः
कुरिणाभिरामसंभाधिनीलमभितो
धिवसत्यभीक्ष्णं वक्षःस्यलमधुरिपो
रिवतीक्ष्णवत्संयंटेपरिलुवतयारहिता
दिताश्रीः संवादिनीनियतमस्यसुरारि

देहः छायेति चंचलतया रहिता त्रलक्ष्मीः शंके
 शरङ्गगगननीलरुचौकपाणपटेनुरक्तहृदः
 पारचयस्रतिष्ठा ॥ ५५ ॥ अस्त्रपद्मद्वरणचक्रवा
 लगीतस्तुतातवकुशेषयकोशशय्यां विद्या
 नुरागमभसेनवसन्त्यभीदणशकेसलीलमसि
 यत्रवनेपिलक्ष्मीः ५६ द्योदं इनिर्जितरियोर्ज
 गतिप्रसंगलेभ्यपुनास्तिविभवेषुकदाचिदा
 स्या तेजस्विनाः करजजर्जरितेभक्तं भक्तदस्य
 मौक्तिकगणेषु हरेरिचार्याः ५७ व्याचातविस्म
 वतमोहविधुरंतवैतदस्यानसंभ्रमतिरस्तुतये
 यंवंधाः यूयंयद्येवमधुनाभुजशालिनोपिशा
 सीकृताविषमनीतिपिशाचिकाभिः ५८ उज्जै
 ष्टासरपतेः पुरकांड्यांडुः छाया निसंप्रतिपे
 शांसिद्धतस्य संख्येथोताजनास्तुसलिलसत
 तत्पुंरंध्रिगांडस्यलानिचमलीससतां व्रजत ५
 ९ दैत्याधिराजसकरालयलोडनायसंरभिरण
 मयिजयामृतलाभहेतुः आरोपयंत विविधा
 भरभीशतावदधैवमंदरासिवातजुक्कर्मपृष्टे ॥
 ६० आद्यः सदायवकलशोभुवनेषु यस्माड
 स्यायवंध्यमहिमासरकार्यहेतुः अंभोधिमै
 केचुलकेनविवर्तमानवैजं कर्मशफरेणपया
 वगस्त्यः ६१ हेतुः कुतोप्यसदृशाडवितागरी
 यः कार्यनिसर्गगुरवः स्फुटमारभते उभ्यायकै
 नकलशादयिसिंधुनायमुद्वेचिमालमपिव
 इगवानगस्त्यः ६२ त्वांमंडलमकलमेवसर
 त्तराशिर्विस्तारिनेमिवलयंररावथकल्पः
 चक्रीकरोतिसुभटः अवराणंतकृष्टमादीलते
 नथनुवासममेवचूनं ६३ वडास्पदादितिज

हर.
त्र. ६.
५९

५९

नायकचक्रवालपंकोदरेवङ्गुणोदियात्तामि
दानी नाकश्रियापरिभवातनुवह्निदाहृशो.
तीः कृपापवलकीर्तिमरणालवली ६४ संहा
रिसिंधुमिवकाचनशैलकूटभागस्फरत्तरणि
पीतिडनिरीतां अस्पेवदानवकुलप्रलया
यत्तावदारोपयामिधनुषि डुतमंत्रमौर्वीम् ६५
विश्विष्टदाऊलनिरर्गलगेडशैलचक्राभिचा
तविडरीकृततिरुमभासः कोटंडंडउचटिनां.
पृथुचारुकीर्तिरायोधनार्थमवनेविविनंगिशे
लां ६६ वारणसनाग्रविकटाटनिगाढवंधं
भावित्तातिवसंयुगमूर्धिमो आस्फालितान
दत्तमेववडवानलस्येहृतिः कुरोदधितरंगह
तेवतारं ६७ कोटंडकोटिमधिरोहयतिः सवाह
शालीममीकभुवियाननसैवमौर्वी लक्ष्मीस
मागमनकीर्तिविनिर्गमेवविस्पष्टपडतिविला
समसुष्यपत्ते ६८ कंकारमेवधनुषः अवराण
तकृष्टमौर्वीप्रगाढपरिमंडलितस्यसंख्ये ०
कारमदतमवैमिविपक्षपद्मलक्ष्मीमलील
ढकषणमूलमंत्र ६९ एकसमागमनपड
तिमेवमौर्वीकीर्तिश्रियोभटजनसह्रियावमा
ने नूनपरस्परकठोरकुचाभिचातविः छिन्न
हारपवलामखिलाविधात ७० उद्धामदर्यनी
कषप्रतिपक्षसपडत्सादनेनकृतविप्रह्वल
शोभाः स्नाताशुकीर्तिसलिलैः सरभीकरोति
नूनयशःपरिमलेनपराक्रमाढ्याः ७१ चेतो
हरेणहरकंठरुचाप्रकासपुराणात्कृतमनिश
दपतागरीयः आत्मानमाशुसभटः समरेप
न्यतिस्त्रिशपक्षरजलेनकृताभिषेकः ७२॥

निष्कंठकी भवत्तसं प्रतिपद्यिष्य मेतन्प्रसीद
वृषकेतनदेसजज्ञां ग्रासीकरोत्तवलनाकु
लितः कृपाणासिंहीसतोदितयशःशशिंस
इलंबः २३ भस्मावदानरुचयो विनियन्तरे
दित्तचोरापकारकलुषाप्रमयाधिनायाः ॥
भिदंतदानवचसमपुनादहासक्रेदाश्चप्र
लयकालानिशंस्मरारः २४ संग्रामभूमि
रथनाभुवनाधिनायवृंदावनस्थितिरिवास्त
सरासराणां विस्पष्टपीतवसनादस्ताभिगा
ढरक्कांगनोच्युतशिवाभिमतव्रजश्रीः २५
कंकालसंकुलमशक्तिक्काकयंकसंकेत
धामरणावत्सशशंकमौलेः दंकारिकाशुक
विदंकपटंकमस्तुटंकांकसंकटाविशंकटकं
देवः २६ नस्तिशलूनविकटास्त्रिकठोरकं
ठपीठावविंथशिरसंमुधिदेत्यनाथ अश्रुकं
शाभ्रशिखरस्वलितार्कविंमस्तावनीध्रसे
वपशपत्तरणेवतकोविचारः आनंदशून्यस
मरारिजलसरेशकुर्वंस्मितागुणमवंध्यमय
समाधिः २७ किंचित्पतेन्यद्यपिदुर्वलला
कचित्तमेवोजगमधुरमंगलगीतिगर्भ भा
स्वत्करालवालविलूनपीनपीलूनतश्रव
णमंडलतालवृत्तं २८ आनंदनिर्भरनभश्च
रचक्रमुक्तपुष्पायकारनियतंसपुपावलीकं
सेनावसददलितावनिधूलिधूपधूमः क
दाशवलितखिलदिरिवभाग २९ प्रखड्ग
दादलितजंजरकारंश्रुत्वधूलिच्छटापटल
पुरांककमंसांकम अभ्यायतत्सभटमंसय
कृष्णमाराकोटंउनिर्गतशराशनिलसथै

हर-
च-
द-
द-

र्थ ८१ संग्रामवासगटदंस्वः श्रितदंतिदंतापयो
 कमुत्पलकमंडलगंडभिर्तिः आलिंगनानि
 रभसेनजयश्रियोयमयेवतावदधितिष्ठत
 राजलोकः ८२ चकुलकं आघावस्कंदली
 लादलितकिलपारिस्पंदखवीकृतोवी सं
 रंभोत्तवनास्यान्नसितभवनमत्कंपरांमधि
 रास्नाम शोषोयिस्फारफुल्लस्फुटपुबल
 फरणस्फुत्कतागिस्फुल्लिस्फुर्जत्समाहस
 देहितविकटशिखासंडलीरत्नघंडः ८३
 शतिश्रीहरविजयेमहाकाव्येत्रयोदशसर्गः
 ॥३॥ ॥ इत्युक्तवतितत्रभारतीमुमि-
 घत्स्मितकपोलमंडलः वक्तुमारभतसंसदि
 क्रमात्सुष्यहासशति निष्ठुरम् । शक्तिर
 सखलितसारसौष्टवांद्माथेरोदलनडुदंरोद
 धत्त स्वामित्तामपिगोतगरीयसीमंतका
 रितनयोनयोभवत् २ उर्ध्वरप्रसरत्तामुपेयि
 वानप्रतिष्ठुवनान्तेरुषयः ऊर्ववह्निगितिहे
 तिमंडलीसंततदपितवाहिनीयतिः ३ य-
 स्पडुर्गतविपत्तसंदरीमंडलेनविभरावभू
 विरे रोदनारुणितलोचनोत्पलकायक
 क्रमविलेपनाः सतनाः ४ भास्वतोप्यविहि
 तांकरस्थितिदिंसुखेषधिकमाशुऊर्वतः
 यस्यमंडलमलंछ्यमुश्रुक्वेराहवीयमगमं
 नविश्रवम् ५ नायभूतिमदनात्कदर्यतां
 तापयोगमगमंनचक्वचित् यासृष्टतिविस
 लस्थितिर्मथोरत्तदयंणश्वाधिकाश्रियं॥
 ६॥ यस्यचारुगुणमोक्तिर्कोत्करभ्राजिते
 डकरणादुरः कविः हारयाष्टिरिवकीर्तिमु-

तनिजयेवाक्यसंचित्तथियः प्रपुंजते २॥
 साधयद्विरभिरुगणमीक्षितं शास्त्रद्वयभिः
 विवत्रिलक्ष्मभिः जंभितं जगति यैरनर्गलं
 वैरिभिः प्रतिदिशं दिवौकसाम् २८ विसृ
 पुरं मरिणकरालमूर्धतां विभ्रतामृतनुमेव
 कल्लिषाम् भोगिनामिव नदं डच्चठनानो
 पचातचटनायाविद्विषा २९ युगलकं ॥
 आरिराधयिषु एणवृषध्वजं येन तीव्रतप
 सिस्थितात्मना अंधकारश्चशीतरोचिषा
 धूमराशिरक्तशः पुरापये ३० संयुगेषु रु
 तजीविभुजवां जीवयंदिति भुवोयिविषया
 सोस्तप्रतिनिधित्वमेयिवांचिन्त्यपवभ्रण
 नंदनोयिवः ३१ युगलकं ॥ आयतेषु रुद
 येषु शेषु घीसंदिमानमधुनापुयागतः ॥
 व्रतदीयकशिखेव किंनवोत्पत्तेरभसू
 णाकुला ३२ संकटेष्वधिकं मेव धीमतां
 विस्मरति ननु मंत्रशक्तयः व्याप्तवत्सति
 सिरेषु दिक्कटां नुमिषदहि संदीधितित्वि
 षः ३३ यूयमाहवरसेव्यवस्थिताः सप्रभा
 वमपि वीर्यमत्रवः चिन्त्यतां ननु वियाक
 र्दृशं कृवस्तु नियोतो भवद्गणः ३४ अथ
 पायफलसाधनास्य दंत्माभृतां चिरमनु
 क्तितक्रमैः संडलं जगदिवर्तंभिः सुदंष्ट्र
 द्विरेव परिवर्त्यते गुरोः ३५ चंचलत्विवि
 रसाविसंवदत्स्वाशयानुगुणवृत्तितां गु
 णाः सुदुर्मागं रभसाद्यताः सुदंष्ट्रनश्रियो
 पिवद्भ्रमन्वते यतीन् ३६ संप्रतिप्रगुणः
 रयमुः क्लृप्तं संप्रहारं रभसो मनोरथः नी

61

© Dharmarth Trust. Digitized By eGangotri

तनिजयेवाक्पसंचित्तथियः प्रयुंजते २० ॥
 साधयद्विराभिरुग्णमीशितंशास्त्रद्विभिः
 रिवत्रिलक्ष्मभिः जंभितंजगतिर्यरनर्गलं
 वैरिभिः प्रतिदिशंदिबोकसाम् २१ विसृ
 पुरंमणिकरालमूर्धतोविभ्रतामेतनुमेव
 कलिषाम् भोगिनासिवनदंडचठनानो
 पचातचठनायविद्विषा २२ युगलकं ॥
 आरिराधयिषुणवृषध्वजंयेनतीव्रतप
 सिस्थितात्मना ग्रंथकारश्चशीतरोचिषा
 धूमराशिरक्तशः पुरापये २३ संयुगेषुह
 तजीविभुंजवांजीवयंदितिभुवेयिविषया
 सोस्तप्रतिनिधित्वमेयिवांचिंत्यपवभ्रण
 नदनोयिवः २४ युगलकं ॥ आयतेषुहृद
 येषुशेषुवीसंदिमानमथुनापुयागतः ॥
 वृत्तदीपकशिखेवकिंनवोत्पत्तेरभसू
 रानाकुला २५ संकटेष्टधिकमेवपीमतां
 विस्फुरतिननुमंत्रशक्तयः व्याप्तवत्सति
 मिरपुदिक्करोनुमिषदहिसंदीधितित्वि
 षः २६ यूयमाहवरसेववस्थिताः सप्रभा
 वमयिवीर्यमत्रवः चिंत्यतांननुविषाक
 ईदृशंरुक्वस्तुनियोतोभवद्गणः २७ अथ
 पायफलसाधनास्यदंत्माभृतांचिरमनु
 जितक्रमैः मंडलंजगदिवर्तंभिः सुदंष्ट
 द्विरेवपरिवर्त्यतेगुरोः २८ चंचलत्विवि
 रसाविसंवदत्स्वाशयानुगुणवृत्तितांग
 राः मूढमार्गरभसाहताः सुदंष्टनश्रियो
 यिवद्भ्रमन्वतेयतीन् २९ संप्रतिप्रगुण
 रयमुः क्लृप्तं संप्रहाररभसोमनोरथः नी

हृ
च-द
६२

तिवत्सविषमीकरोतिवः दृष्टमेतदभिज्ञोः
महाजनेः ३० आदृष्टतरनिशंररोपुवोप
घपिकचनभीमदर्शनेः नोज्जितामजल
मेचसावकेः कीर्तिचंसनलतासिभोगिभिः
३१ यद्यपीडकरकोमलः कविः कीर्तिरप्र
तिमद्रूपतागता कातरस्पर्शगणनायद्गारि
णीनाकलोकललनेवडुर्लभाः ३२ मंद
सारुतसलीलचंदनामंजुरकरितापार
तागताः संयुगार्थमिवयद्यपीदृवोश्चदयं
तिकरवाल्यष्टयः ४० आहतस्तनमैतरा
रिसंदरीकंदिनेनजयशब्दोषणाः संप्र
हारपरणीतलोप्यितैरेणभिश्चपटवास
पासवः ४० त्विदृक्तभटकंदमंडलैर्निर्म
लाश्चमणिहारयष्टयः गंडसारुतरयप्र
वर्त्तिभिर्गट्टयदपवनैः प्रकीर्णकाः ४१
चातमृच्छितभयानानासृजा नागवलिद
लरागसंपदः वडसंस्पंदशिचोपगूहने
गाढभीरुपरिरंभविभ्रमः ४२ शोकदीन
रुधितासुविंडभिद्वाधवाध्यजलशीको
त्कराः प्रतसेनिकजनारुकारवैस्संप्रहार
जयडंडभिस्वनाः ४४ छायायाशक्तिनि
मंडलोज्जयाच्छत्रधारणाविडस्वनकसाः
फेरवाननगतांत्रमंडलीदासभिश्चजय
मंगलसृजः ४५ नीलनीरजदलोच्च
लाननेर्मार्गणेः स्मरविलासशोखराः
वाणभिनकरिजभमंडलीमोक्तिकोत्का
करेः स्मितोद्गमाः ४७ संयुगश्चमजलः
कृटाकरोमोहनाविरलवारिविंदवः

हेतिभिर्नभट्टेहसंउलीशोरिणितेनहरि
 चंदनद्रवाः ७० संस्पिताःस्रवनवारिसं
 जयेरुक्कलद्विरभिषेकविप्रवः ३ःख
 दैन्यपरिदेवितादोरैमंडमंगलमृदंगनिः
 स्वनाः ७८ संप्रहारसुखदीर्घनिद्राप्रत्युः
 वस्ससरवोथविभ्रमाः वैरिवंदिनिगटेः स
 निःस्वनेः सारवानिजपुरंधिन्नपुगः ७५
 संयुगेषुहृतवंधुसंरुतेस्तत्तथापितवशैर्य
 शालिनः स्तस्पितस्तरसाजश्रियंवृतघ
 विभुवनहयिताः ५० द्वादशभिःकुलकं ॥
 अयुधानिसलभानिसंतिवः पीवराभटजन
 स्पवहवः कार्यमोहतिमितावभेदिनीउल्ल
 भातमतिदीपिकान्तराणाम् ५१ दैर्घ्यशालि
 गुणनीतिशृंखलाबंधसंयतपदासनगोलं
 सेयसीविदयतीहपंडिताः स्त्रीनिसर्गतर
 लान्तरपश्रियम् ५२ सारव्ययोगपरिनिष्ठि
 तात्मनात्तातस्त्वयुरुषातरोदधत् नूनमर्ते
 विकारविश्रवाक्काशलेमचटनाविवेकभावे
 ५३ मुह्यतेयश्हकृत्यवस्तुनिज्योतिरदिति
 नयात्मकंदधत् अथकृयऊहरेपरिस्फुटदी
 प्रदीयकर पतत्यसौ ५४ विद्विषत्यत्तली
 तोरुविक्रमेविक्रमेतिसहसाननीतिमान्
 कौनसंशयितयंनगेकरंवा मल्लरविवेखि
 निदियेत् ५५ यंत्रयुक्तिगहनंप्रसारणत्ता
 सामभेदकृतसौष्टवंदधत् श्रोतमागमसि
 वार्तिवर्तितंकः दमेतनयशासंग्रहम् ५६
 संभः प्रशसमुपेतवोत्रहेलानिधिष्टस्पृष्ट
 कटकोष्ठरत्नवधः सास्मेतत्सरसरवैरि

हर-
च-द-
६३

63

एतद्विरोधत्रैलोक्यं सकलमकां उभं गुरोभूत
५० नंदनं नंदनवनावनिवीथिकासलीला
लिधूपशवलीकृतप्रायिकाससार्थसरास
रगणाकदलीदलोत्पदोः कंदलीवलित
पीवरकंठभागाः ५६ पुष्पवर्षसमरप्रस-
दासदाच उंचतचांतसरदेत्यविरोधस्यष्टा :
मदारचामविगलंदकरंदविंडमंदोद्भूत
मत्समदाद्विरेफाः ५७ उडपलमंडलभ
वंतमाशुचिरविनियतदिनकरखंडचंड
उलीनिविडतरतडित दिशिदिशिसा
दभंजलरथः पिशुनितससराः प्रसवि
कीर्णान्नयदलीशवलततथुवः ६० ॥ ॥
इति श्रीराजानकरत्नाकंठविरचिते हरकि
ये महाकाव्ये चतुर्दशः सर्गः ॥ ५४ ॥ इति
संस्तसंयुगाभियोगे सदसिद्योन्निपयोम
चीवतस्मिन् अभिगर्जतिसाधुवाचकेका
कलाकलाहलनीलकंठचक्रे (चलितेस
सरोत्सवाभिकालप्रमदोत्फुलविलोचना
रविदं प्रलयानलदामडनिरीदित्विधि
संभावितयोरुपभटोच्च २ कथमेतदितिव
पायचित्ताभरयागाचित्तमग्निशून्यदृष्टोपि
तवत्पपरत्रनीतिगर्भे स्फुटनिस्त्रनोतपृष्ठभ
ग्रवदाः ३ सज्जलीकृतिदृष्टिफालगंडपरि-
वाद्याशुशिरोमुखेदधाने नडमंडविडेरि-
मंडलश्रीडिवंडवरसे - - - ॥ ५४ ॥ य
रदेशमुपेत्ययस्यभीत्यानवमं नूरकमंडली-
सनाथं चरणवुरुहं विपक्षलोकाः सरति
सम्यसनात्तरः परंथे ५ रामनादिवमंथ

मनुष्यैः परियां उत्तमिवाङ्गुलभागान् कृ-
 शताभुशमादये शमप्यादिवस्यारिनिर्तेवि
 नीवपुर्भिः ८ परित्वतिपरीतहारिवरण
 स्वरमभुज्जितसंधियोगमश्चैः रिपुचक्र
 मन्त्रमन्तादधानं सपदिप्राकृतमेवयस्यन
 ते ९ युधियेनविवलतासलीलकरिज्जभा
 गालदः छमोक्तिकौचाः करवालसहाय
 वानास्त्रीस्तनभारैः सहचक्रिरेरिपूणम् ८
 सुदृढपक्षपरिग्रहेणशश्वद्वधन्पाषाणक
 मूर्ध्मपक्षतित्वम् त्वयकालनभस्वतेवशे
 लास्तरसायिदतयेनविदिषतः ९ युधि
 वलातियत्रतिग्मतेजः प्रतिपदास्तमयः
 प्रदोषखड्गे दितिजाभुजीवीर्यसंयदोश्चै
 रदरिद्राशिषुरदिसारदेहः ९ श्रियमे
 तिशयस्परखद्रायष्टिर्विकटापांडुरदत्तमेड
 लोकः उडुपांडुनिजांडुपिंगनिर्यतिमिर
 व्रातविश्रुमंशोरगश्रीः ११ प्रथमयंभुजपा
 दपालितस्पर्शस्फुटकेयूरमदाररश्मिभंग्या
 कदलीदलसनिवेमुच्चैरिवड्वारप्याक्रम
 द्विपस्पर्शवनप्रलयानलसिलोकीदहना
 येवशिखावलीर्विकीर्णाः सदपत्परिधिं
 गलाजटालीगुरुसरंभविधूनितातमागः
 ११ गुरुकार्यविचारणावितर्कस्फुरडहृत्तथ
 जोहशदधानः प्रमथाधियतेनिराकरिषः
 गिरमौर्जित्यवन्तीविस्तृज्यकिंचित् १४ द
 शनाश्रुमिषेणानंदिवेणशुचिनाद
 तत्तीरकाशशोभा अयमृष्टकलकदोष
 रस्यामितिनिश्चित्यसरस्वतीस्मर्त्त १५ स्फ

हर.
पं. ८.
६४

रिताधारतारागधूलिस्फुरितादंतमरीचयोऽस्य
शुभ्राः शुचिमानसनिर्जराभिरामाश्चिक्
मासेडरयोविनिष्यतंत्यः १६ हरससदि
तस्पचाभिधिन्सागिरसच्चैरनभिलताया
गुर्वीम् ककुभस्ममवस्वयन्निवेतादशनांशु
कंरमिंडरश्मिगौरम् १७ अनयेद्यभवाह
शांपरोयलचुवारिमत्वमभिभ्यनक्तिमाह
क अपराध्यातीतत्रनूनमेवातदानार्याख
लकार्यनिषतेव १८ प्रतिपादयित्तयद्व्य
तार्थांकुशलत्वेनजनोव्यवतीम् सकलः
सगुणास्पवाग्मितायाः सततंतेपुनरास्
त्रयनिष्ठाः १९ निजशक्तिपरिद्वयेनलो
कभयमेवव्यलंवतांनयारंघ्य एयगेवराक्र
मस्तसिद्धोचटतेत्तोडुमदर्थदर्थलोवः २०
रिपुणाव्यवरोपितेषुथाम्भः परिस्पृष्टवाय
वार्थसंतकेषु सकलेषुकृतेषुनाकसत्सप्र
सभंहीयदवृत्तिजीवितेषु २१ असरीजनक
रांपरलीलाव्यवलमामलरत्नपल्लवेषु
सरशाखिकंदवकेषुहरं हृतायास्पद
तामुपागतेषु २२ दितिजापहृतामरेड्वे
दीरतमादित्वमुपेयिवद्वपत्स विकसंस
णिपुष्यनेत्रचक्रं दिदशाक्रीडलतागृहा
तरेषु २३ स्फुटलत्सगवातमार्गनिर्यव
कालागुरुधूमसारसप्यम विदधत्सिख
मंडलं हिमांशोरषनीतेषुविमानमंडलेषु
२४ विनिमानसरारिचक्रकांताकुचका
शमीरकयिंजरीकृतास व्यवरोपितरत्नय
कजासत्रिदशोपानलतारविदिनीषु २५

कारलांगलनिर्देयाः वक्त्रप्रकटाववि
पदवाहिनीके हलिनीवद्येतद्दिमांशुः
शुभ्रत्विषिङ्ग्यादधिजन्मनिर्दिपेंद्रे २५
गुरुः खभगान्वयंकाष्टारुदितोः कु
नविपालकेक्षणससकलामरराजव
दवंदीजनतासव्यसनोवविलितास २६
जगदप्रतिमलदपंकंडूरभसंभिनभुजे
भुजिष्यभावंनयतिप्रसभंप्रसारितेजःप्र
सरेसंप्रतिदेवराजशत्रौ २७ प्रतिवदज
लाशरंडुमौलौसरलोकेसममेवलोका
पालैः गमयत्यपिवासरांकथंचिद्वयिता
लिंगनमंगलाभिलाषात् २८ अथुनापि
किमास्पतेजयश्रीरभसाकर्षणवंडनिश्च
याना ननुतास्पतिसानसंभटानांकिमु
पायात्तरचित्तनातरायेः २९ दशाभिः कु
लकम् अनपेक्षितकालयापनानांभुजदे
उशिलाविशंकाटांसे युगयनिवसंतिस
त्त्वभामसिसंग्रामजयश्रियोभटानां ३०
कृतमेवहिमंत्रचित्तयावस्मसरस्योमिष
तश्रिताश्रिपारोः कवलीकुरुतेयदस्त
भीतिर्गुरुकोललतपेत्यचंद्रसूयो ३१ युधि
दैपतौविर्जुंभमारोवयमासिः महियनि
रस्तयत्नाः प्रभुशासनलाभशून्यतायाः
परिणामः कटुकस्सदारुणोयम् ३२ यि
नशामकिमाशुचूरायेप्रांविनिमेषारतः
सराहितानां इतिचंद्रकिरीटदेहनुज्ञांत्व
दनुघोगरुतादिनोजयश्रीः ३३ इतमि
म्यमतकिंतेगतेयिदिविधकालमेवतशा

हर.
घं.८
६५
६५

विशौंशः समयाख्यमुपस्थितं रणेनः सुर
 शात्रः समविसेतमन्यत १५ रणमर्थनि
 दैत्यराजालक्ष्म्यादिदरिद्रामतिनूनं स
 पकोसो यदनेन कृताः प्रकृष्यतां वोभ्र
 ऊटीभंगितरंगिताललाटाः १६ अथ
 जजहि विरेयया शुजहोस्तनयायाः प
 तितादिवोजलोचाः सकलासरवेशनाशेह
 तोस्तवमेकैव जगत्तथायमुक्ताः रणमर्थनि
 जयश्रियं भटो चेहृष्टमाश्रिष्टवतिषु लोकना
 थाः सरनाथभवंतह न चितामदना कृशवि
 चातवडम्बछाः १८ कवचानिषिनेहिवास
 पते समनाय प्रमथाः सचोरवर्जाः लयका
 लवनाचनोचचाटिंदयतव्यो मजवाहिलं
 चयंतः १९ गणनाथभवंतमुत्सक्तत्वात्परि
 यिष्टं दूरविश्रयं जयश्रीः पुलकोद्गमकर्कशं
 विभर्त्तिभ्रुवमायोपनमूर्ध्नि देहयष्टिम् ४०
 स्थिरनिश्चितवैरमानसेन प्रभुतामप्यधिज
 गमुषात्रिलोकाम् द्विषतामालिनात्मकेन
 शंभोस्तिमिरेणैव न भस्वतोस्ति संधिः ४१
 भजते हि न साध्यतां स सास्त्रासकलोच्छेदि
 तयास्तवान्प्रभुत्वम् नियंतं विबुधेषु वडवै
 राश्रयितं संडलवर्तिनो न भेषाः ४२ न तद
 स्ति जगत्रये पिरत्नं न कृतं तेन यदमसात्कि
 लादौ भवतां तदयप्रधानसाध्या स्थितिमेया
 दिति वांतमेव मन्ये ४३ इति दंडहावशिमा
 ए सकलास्मत्तवत्र विनीचरानः स्युः कुंडन
 विभ्रमासयोमी सरनारीजनसंगमेष्वरीणा
 ४४ अथवा किममीभिरिंडमोलिर्दकूटीभि

नललाटभित्तिरास्ताम् दणमेकमपिब्रजं
 तचारिप्रसदानां स्मरणीयताविलासाः ४५
 शिखितापविलीनमेरुशृङ्गतकातस्वर
 निर्जरश्रवेषु प्रविलंचितसीमसप्तसिंधुस
 वमानावनिपीठमंडलेषु ४६ परिपुंजित
 तारकप्रसर्यन्त्यवनाच्चूरितसप्तविष्टेषु
 गुडगर्जितशरितारिविलाशासखसंवृत्तक
 मेघमंडलेषु ४७ भुवनप्रलयेषु सोमसूर्य
 ज्वलनानेकमंडङ्गणाविशंतः पृथक्क्रग
 भीरतालमूलवक्रधाविश्वस्तजोमयादृष्टः
 ४८ अविप्यनविभावस्तचित्तत्वंदथद्रदोष
 तमीनकेतद्वचतः श्रियमापदमुष्याचि
 श्मेदस्फुटशृंगाररसप्रबंधकल्पं ४९ दि
 षतामयतिष्पन्तायमेकाभुवनोपप्रवदाथि
 नावपेचित समुपत्यन्तमेदशो निकासरु
 दयं नाकसदासेदेवतेभ्यः ५० वक्रधाकि
 मुदीरितेननायत्वडपेक्षावमेरणदेत्यलो
 काः सकलानपुनः प्ररोहहेतोः स्ततिशे
 षानमरान्विधास्यतेसो ५१ उपपुक्तमरण
 लस्तत्रगर्भस्थितिरत्राहितभीतितोमरुत्ता
 न् अपनिद्रयतीति यदपातादिवयस्या
 वुजषंडमुस्मरश्मिः ५२ ननुविप्रमदाल
 तासयस्यस्मिरपुष्पाङ्गमशेषाभितोदधानाः
 ऊलिशागिशिखाहश्चेतेनययुर्विभ्रमय
 लवाः प्ररोहं ५३ अवधीरितचोरवज्रवहेर्न
 मुचेतिष्टरकंठपीठमूलम् गमितंसय
 टिच्छिंदंमेयतिमुमुचेतीवजहासयस्ये
 नः ५४ पुनरपरविंदनालस्तत्रस्थितिमा

हर-
पे.द.
६६

६६

साधसदानेवंकृमीतेः कशिमानिशयेन
शोकदीनास्मवेकासास्यदत्तापुरतिशक्रः
५५ शिरिषनिप्रलयक्रमेण नीनेद्विषताया
थनस्यार्थितदधुनासु सभविष्यतिदाहसत
क्रयायेस्युटमेवान्यमयोवियोगवद्भिः ५६
प्रधनेनिधनं प्रभंजनापि प्रसभं दानवमंडः
लेननीतः सरनायपुत्रावरोधनारीगुरुनिः
स्वासमयः प्रवर्ततेसौ ५७ दितिजास्तकृष्ण
उतापशुषः पुनरप्यास्पतिधूनमात्मलाभ
गुरुतः एवभरावरोधनस्त्रीसुवदस्तुस्तुती
ऊरैः प्रवतेः ५८ विनिहत्ययमंचदेत्ये
थानरुक्कारकवाटसंपुटालीः दलयती
पुरायेरतचक्रप्रसभाकर्षणहर्षवडहा
साः ५९ इतिडामरसस्तुसेवतावसर
कर्णोद्भूतप्रणादचंडम रणसिंधुतरंग
वाङ्मंडशरिपुलदसीहरणेभटाः क्रमांता
६०॥ रथकुंजरवाजिपत्तिसेन्यप्रथमादि
हरसातलोदरवः विदधद्वरनप्रभूमिता
स्पत्करणफूत्कानलधूमधूमस्रगर्भम् ६१
सद्विभ्रमदिहउर्वरथेयंदयाउडेलवारिनि
धिकम्पितशैलचक्राः नायांतियवदस
राधियतिध्वजिन्यस्तावत्तमंतदभिषेण
नमिंडमौलेः ६२ आक्रांतिभुगुभजगोदप
रणगुपीठयारिल्लवदितितलाष्टतनास
रौरेः प्रस्याप्यतांरुख्ववीदिननायव
त्सकल्पावसानजलयेरिववीचियंक्तिः
६३ उहन्नदानवकुलप्रलयोत्सवादेवोय
दैवगालितः शृतनासहस्रैः तद्गामचस

रत्नयाविवृतो यवक्रमभ्येतिथावतितैवपुरो
 स्मस्त्युः ६४ हेलानिस्तहरिहतिविल
 नकठपीठः सरारिस्तनानिऊरंभमुच्चैः प्रा
 प्रोत्तसाप्रतरविग्रहतामुपोढसिंहीसत्ता.
 नुकतिरंदितचंद्रसूर्यः ६५ त्वदंतदत्तय
 रिद्यसमराभिचातनिर्धूतकांचनपरागपि
 प्रागित्तागाः वप्राभिचातचदितः करिणो
 विरुण्णकल्पद्रुमोवाविषमानितजानि
 मेरोः ६६ आवासितस्पशिशिराशुभ्रतो
 धिमेरुमंदाकिनीहृदजलविनिर्जने
 षु कुर्वतसैनिकवधूजनतामुखेडलाव
 एपकातिजितकांचनयमशोभा ६७ उत्त
 याताएव नूनं सकलदितिसत्ताग्रामसंरं
 भपावस्त्युत्थाभूतकल्पानलकपिशशि
 खाविभ्रमोल्काकलापाः शंसत्युद्दहर
 त्नाकरसलिलरयाश्मातभीराद्रिभ्रंखा
 नैः संग्रामगोष्ठीमुदितसुतवधूचक्रसंवा
 रिकावः ६८ इति श्रीमहाकविराजानक
 रत्नकंठविरचिते हरविजये महाकाव्ये न
 नदिवेणानयाभिघेणवर्णनो नामयं च द
 शोसर्गः ॥ १५ ॥ ओं तस्मिन् दीर्यवच
 नजितमेवर्ग्यर्जमावर्जितोर्जितभटवि
 तेशिखंडी स्फुजत्सभाभवनभित्तिपुरोप
 गृहपर्जन्यधीरनिनदप्रतिनादसां इम
 ॥ वैकल्पकसुरदुदंशुविचित्ररत्नदा
 साभिरामतनुरिंडकरः कृच्छैः तिर्यत्रि
 षस्फुलिशायुधकाशुंकाकनीहारशो
 लसदृशीश्रियसाधधानः २ प्रेखत्यरणा

मणिशिखारुणितयोवीतसूत्राधिकारभु
जगः सपदी इमोलेः निर्धोतथातकशीक
तनिर्कुराद्रिलीलां दधद्वनस्त्रिमुदा.
नहार ३ तिलकं विद्याधियायचनचा
द्विषतो जिघासरत इजितेवचनमाह्नवि
स्यंस्ततः लोकां दिधतरखिलानयुगा
चिरचिरुग्रं यदीरयति तत्र किमदुतं स्या
त ४ सारंतथाधिगदतस्मदसिगृहीत
माहाः स्यग्रयमपुनावशसेममास्तात॥
ग्रंभोजयदमरजेतामकरंदविंडमाहमरा
दपिकिमाददतेनभृगुः ५ गर्भीकृते
भुवेनदरवर्तिविश्वनिःसंख्यवामयक
तास्पदवर्णादेहा काप्यइतेयमनचा
घरमेश्वरस्यशक्तिस्थिताः प्रतिसखभु
विमानवानां ६ यस्याप्रसादवचतोर्व
निशेषवावकार्यार्थतत्त्वमनचास्थिति
सवीयं वक्तुं निसर्गमालिनामपिवाचम
न्यसचेः प्रवर्तयति संसदिशं प्रमोलेः
भ्रामंत्यनर्गलमित्तस्तपवमोहंयकाप्र
ताननलिनाशशिमोलिनाधीः स्य
ष्टीकृतेव्रजतनीतियथेप्रसादमेवाशा
त्तमयवथश्वायगावः ८ व्यापारितान
यथयेनजगत्यभीक्ष्णभावाभजंतिस्त्रि-
वोपिकटक्रियत्वं प्रस्तौति संव्रक्तसंस्त
नरूपवेणवीरणरवोपिविषमस्यविष
स्यनाशं ९ सक्त्यसाधनविविक्तन-
वाउसारविद्यायमानमनसः समयमपे
तः प्राज्यस्मसीकरभसोहृदयेनमेस्ति

सांदोरसः कथमिवासलाटनिष्ठा १० संहार
 भानुरिवरत्ननिधिं प्रतापरिक्तीकृतामलयश
 स्मालिलं ययकः चक्रे हरिप्रकर्षितातनुमीन
 कर्मरूपविष्टुखलमखंडितमंडलाग्राः ११ आ
 कर्णतांडवितकीर्तिलतालवालकोटंडमंड
 लभुजेननतोत्तमांगाः येनोज्जितायुधिद
 याम्भुजाविजित्ययाथातकुमापुरसराप्र
 पितसनाम्नः १२ संग्रामउद्यजलयः सुदका
 सकृदलेखायमानकरवालकरालमप्यात
 योभुम्यिताऊसुदगोररुचिंचाकारसंकीर्ति
 चंद्रकलिकाश्रवणवत्तंस १३ यस्मोदभारज
 लदः कृविनानिशान्तपत्रेणसंयुगमुखेक्ष्मी
 नापिदोस्मः साहायकंविदधतासुदमत्रपि
 ष्टिष्ठाततायकरिऊंभभुचोर्जितश्रीः १४ सो
 पंधकस्मकलदानवचक्रवालभास्वकिरी
 रकषणकृणितोद्विपीठः देलावरोपितने
 रालवैरिवंशवाङ्मुमोत्रभवतामभिधोत्र
 पते १५ पंचभिः कुलकं ॥ येदानवाधिपते
 सादितामधेषुशागायुपेनकथमप्यपरः स
 तेव्यः येनेतरः शमसुयेत्यनलो जलेनभस्मी
 करोत्यखिलमेवतदोर्ववह्निः १६ नेकत्र
 शक्तिविरतिः क्वचिदस्ति सर्वभावाः क्रिया
 सपरिनिष्टतारतस्याः आकल्पसोर्वदहने
 ननिपीयमानसंभोधिमेकचुलकेनयथावग
 त्यः १७ निर्जित्ययान्विजयिनः सरपाललो
 कांदेत्यानसौमकलदिदप्रभुतामनेवीत प्र
 त्येकमाजिभुवेतेपिचट्टसाराः सवाभिसा
 रभसेनसुरैरजेयः १८ यात्राभियोगादिविदे

क्जालमालोकमैनिवभुतावनिधूलिलेखाः
 सस्मारलप्रशशिभोलिशिलीमुखशिंधु
 दितत्रिपुरधूमशिखावलीना १५ दधेरले
 पुकनकांगदबंधनिर्यदंशुःकृदापटलविः
 कुरितासियष्टिः दोस्मापियस्यभुवनदयद
 दशितप्रोगार्थातिरेकनिकषोपलपटिका
 श्रीः २० प्रत्येत्पयत्रचरणानितभाजिगाढ
 मानप्रहारिपुचम्नः प्रतिपत्तिमूढाप्रान्ताधि
 कदातिरचेष्टितनैवकिंचिदास्मावितदिति
 तलेपरमसमोज्जोत् २१ प्रत्यग्रमोक्तिक
 लाशवलान्यवाप्सवेलातटान्यविरलवद
 पाविभिन्ना कीर्तिः शशांककलिकाथव
 लातरंगलेवङ्गजलपेः श्रियमापयस्य
 २२ ॥ सत्रासकंपतरलाः ऊरुतेविषदसीम
 तिनीः स्मृतिगतौयिसकालकीर्तः यस्या
 केमोक्तिकनिभनवहंतिसिंधुवेलावनानिप
 लितामिवकीर्तिवह्नी २३ यस्पप्रयाणसमये
 चस्मविमर्दनिंदारितावनितलोम्यितधूलि
 दिग्धाः श्यामीवभूवरहितोन्नतवंशदाहल
 प्रप्रतापशिरिवधूमचित्ताश्वाशा २४ आलप्र
 भप्रकरटाऊरयान्तसिंहमृतौनवाभ्रश्वगर्ज
 तिर्शंगायारणे यस्याम्यिताभिनवरत्नशला
 कयेवलदम्भीरुरः स्पलविडूरुवाविदध्रे २५ ॥
 संग्रामकामनतलेवशिकाययस्यचारिणीकी
 र्तिजसमानिरिपुडुमोचात् विस्पष्टहेतिपरि
 चंदनतारचोषमारिणकपूरकलकणिता
 जयश्रीः २६ यंप्रस्थितंसमनुगतसिवारियत्
 लदम्भीस्वयवरपतितरसाविचेलः उदामना

गकटकाधरणीभ्रतोयिसेनावमर्दपरिकंपि
 तभूमिपीठः २० शक्योहिरण्यकपिशोस्तन
 यास्मजेतमायाधनेकथमिवत्तरणताधनानः
 केयूररत्नरुचिवंदनमालिकाकपीनोन्नताप्र
 जयतोरणवाङ्मंडः २१ पंचभिःकुलकम् ॥
 यस्मिंस्वरिस्करतिसंयुगसोमिह्रसैरावरणस्य
 मदश्रन्यकपोलगाः शंकेशिलीमुखगणः
 कुरिणतःकुलेनशौर्यातिरेकमवगाढरुजो
 निनिंडः २२ दिक्कचवालद्यटितस्वलित
 प्रतापतीव्रातपभृतिकरादिवसंदिरिषु वंदीक
 तोर्जितवियदनितंविनीनां श्यामायित्तं
 पदिस्यसुखेवंडविवैः २३ रोसाचकंडकिततां
 जडिमात्रुवंथमुडेयपुत्तमतिलोठनतासदा
 खं यस्याततायिष्टतनायुधिनायकस्यसंदर्श
 नादभ्रतसंभ्रमलोलदृष्टिः २४ येनाविकीर्ण
 मखरागशरागिहेतितिग्मस्त्रियाविदधिरे
 दर्शमानाः स्रष्टारिकाननउलोत्पितसांड
 धूमधस्मिलवंधरशानारुचिराप्रवाचाः २५
 श्रौतःसमंत्रइवकस्यनशांतिहेतुरायाधनेप्र
 रथस्तिमिरासतःस्यात् शोकेनयस्यसलि
 लानकरोतिमंदसंचारिपुवधूनिजदृष्टिरेव
 २६ पंचभिःकुलकम् यस्याभिषेकानरस
 प्रथनास्पपीनहस्तागलांतरविनिर्गतशीक
 रौघैः मांर्जतिमत्तजयनागचटारिपूरणादि
 विभर्तिलग्नमिवकीर्तिसंधोपलेयम् २७ स्व
 कनेदकतयानिशसंवितस्य यस्याहवेषुज
 रुवांश्रियमाशुदीप्ता शोभेःसमग्रजगतासि
 वसंतयेषुऊदौमतास्थितिरलक्षतशावानां

हर-
बो-
६५

योहेलसाधवलमस्ययमः प्रवाहमेकानभूरि
तिविचिंत्यसयस्यथात्रा ज्योत्स्नानिभेननभ-
सिसुटशेषभोगः छायाकुलादवनितालु
निचयभाजि ३४ लीनद्विरेफविप्रतासर
पुष्पकर्णपूरोत्पितो नधिगतप्रसरोपिहरा
न यस्याश्रुकेसररजो निकरश्चकारनाकाधि
यस्यकलवत्वमभीदणमदणाम् ३५ शक्तः
कथं सशतउंडभिराहवेषुजेतंसर्वेदलितसं
धिविनिर्गताभिः यस्याप्रतायदहनोप्रशि
खावलीभिः शंकेवहिज्वलितमेवदिवस्स
थिव्यो ३६ यंचभिः कुलकं प्रमेयुधावि
रचितांजलिवंधसर्वीत्तस्मादयाद्रमनसा
परिरक्षतासूनु येनोपतायशसनेकरसेख
द्राधाराजलैः शसमनीयतशात्रवामां ३७
भ्रांमननेकशतयत्रशारिराशिमेवास्मद
हवसरोभुविराजहंसः योहेलयाचिरमलं
इयहृदयुक्तपदोरिश्वकलकीर्तिस्मरण
लवलीः ३८ यः स्पंदिरेशिखरिणोः धिप
यांसिहरमाकाशवत्सपरिपलविरेनकेलं
पुस्फोटः विनितलंवलचक्रवालमंदेन
यस्यहरनरतश्चप्रचारो ३९ पातालगर्भे
दितास्पदभोगिभोगवेहलज्जटाविचटनाहि
तपातशंकः तृष्णार्कचंद्रफलदंतरदिग्ल
ताग्रसंशीर्यमाणविकटयंबुदयत्रवृंदः तेना
वरुणकरकेसरपद्मप्रोभनदत्ररत्नजस
मस्तवकोज्ज्वलश्रीः पकेनकादमनासखं
जरेणनोमूल्यतेनभवनत्रयकल्पवृक्षः ४०
युगलकगर्भयंचभिः कुलकम् ॥ उत्वात

शातकलवालकरालवाङ्मरुत्तममत्तज
 यजंजरजंभक्त्यात् सत्तारिपोरुचिरयोत्त
 दुर्गलशुक्लाजग्राहकीर्तिशिवयोयुधि
 वैनयन्ती ४४ यस्याततायिजनताश्रुरण
 प्रणामवैलक्ष्यरेवदजनितपरिपांडुरत्न ॥
 वक्त्रेपुगोपयितमाकुलिताभवंतिसेवांज
 लिस्पगितदीर्घललाटपट्टाः ४५ पार्श्व
 प्रहारचरनारभसावदीर्णशल्यायमानवी
 कटास्त्रिशिलावकीर्णं यस्यामराधिय-
 गजोयिविभर्तिदानयंकः कृटाकलषकां
 तिकपोलमूलं ४६ यस्पप्रतापदहनोय
 वलंनिनायविः कृत्वायतामरियशः प्रविष्टं
 भमाराणं उल्लोचितार्णवतटः सहसासह-
 स रश्मेः प्रकाशश्चशीतमरीचिविवम् ४७
 शक्तोगवाक्ष - - - कश्चाजुर्वधुसायोधने
 उरदितातनुजालमार्गं यत्रारिभीतितम-
 सानपदं व्यधायिविस्मृयादुर्यशः शशी
 चंद्रिका ४८ यंचभिः कुलकं सत्कारि
 काकनकपीठपठद्विरिचनिर्मुक्तसंचितद
 लंहरिनाभिपमं उत्तरवाययः करतलेनमु
 रारिराजलक्ष्म्यावतंसकयदेविनिदातमेः कृ
 त् ४९ संग्राममार्गमरुभूमिपुतिग्मरश
 मिरश्मिः कृटारवचित - - - मरीचि-
 काशुः कृत्वाशुयोछजरछातिदृष्टाभवैरि-
 चेन्नयस्ययदवापकिमद्रुतंतत् ५० दौर्द
 उदपदलनाकुलितत्वमाप्तामायोधनेश्वर-
 भसात्प्रविज्भमाराणं तत्स्थष्टिकाकमिवयो
 विदयौनिवृत्तधुडोडतप्रहुरणप्रतियक्षमेक : ५१

हर-
षो-
७०

यस्मिंमशुश्रुलतिस्फुत्कतेवाहिसांशुमः
छटारुणितकान्तिकलापमुश्रेः शेषः फ
एगमणिगणं परिणाभिधिं इवर्जरकोम
लसद्यत्तविगाढवेदः ५१ तंसंयुगाप्रभु
विभाव - - सुत्तज्यमत्सरमयंगणनायभा
वं उन्निद्रितं समनसामसदन्नराणं शौर्य
सयोदिवविभुं भित्तमाश्रयस्य ५२ पंचभिः
कुलकं. निःश्रुतिमूर्जितविषदचमं विधा
यकीर्तिदिदृशरिवदिदृशकृतप्रतिष्ठा य
स्यारुहोद्गशाशिशुभ्रयशः प्रकाशसौधोर्नता
प्रशिखरं भुजवीर्यलक्ष्मीः ५३ - - द्वापि
यस्याशिखिलीकृतनागनायविस्तारिभो
गनिगंडवरखर्वितंसत्त तद्देलसि - -
रिखंदितिपीठपृष्ठमाजघ्नीभिरभितः
ककुभश्चमभिः ५४ यस्या - - - - -
तलाभिघातलीलाविवरणं रुधिरौचमली
मसेषुविः कृन्नदानसलिलेष्वपितत्कलंक
शंककुलौश्चिरमलीयतचंचरीकैः ५५ तंच
प्रतायवरुवासुखवह्निहेति सस्त्रुष्टुत्तर-
उरंतविषसिधुं देलाविडं वित्तहुरिकं श्वेत
सहेतजेतं विलंचित्तजगन्नितयंप्रजंच ५६
यस्याततायिदयितानयनो - - - - -
निशं विरराजखट्वाः पीनांसकटविकटोन्न
तवाहुदंडनिर्यत्प्रतायशिखिमार्गश्वाहवे
षु ५७ आस्कंदलप्रवलवंहिमभूरिभारन
स्त्रीकृतं विधुरितस्मितिदिग्गजेन्द्रम शेष
रायस्यथरणीवलयंकयंचिडत्तदित्तकुंचि
तफरणानिकरेणवश्रे ५८ आपीनमश्रजय

ऊंजरऊंभवीनपिष्टः छटाः छुरितताय
 तरंगता - - यत्सैनिकैर्दहशिरेजलयेस्त
 टेपुगभीकृतौर्वदहनइववारिवाहाः ६
 यस्यप्रयाणसमयेषुवशीकृतानांवेल
 ह्यवेदजनितंपरियांडृतं निरूपयतेस
 पदिपादनरवांशुजाललेपेनशखशुर्वी
 नावदनेषरीणां ६१ मद्यप्रतापचटनेम
 तितिग्मभासिपर्यस्तशोरिततरसाकुरण
 मंडलाग्रेः छयाडुमेणरणवत्सगतेन
 तेनहरायतो नतिभ्रतासुविशेषमूहे ६२
 पंचभिः कुलकमं व्यूहससारचयतेज
 यत्सैनिकौघमास्फालये - - - साशुवि
 मुचिवाणान् भिद्रितएतत्कारिकटोम
 लयाश्ववारानाचेरिवांसमितियोरिणरां
 व्यस्तद्रात ६३ सायाप्रपंचविवशीकृतवि
 ग्रेहणयेनावलोकयत्तपवशशांकगौरं
 विस्मायिनस्त्रिदशदानवमंडलस्यदेव्यारि
 णामृतमिवायशयोजहे ६४ यस्याभिः
 मातिभुवनेषुसमाप्तचित्रसंभारभित्तिपुरु
 षामलिनीभवंतः उन्मीलनावसरशून्य
 दृशः समिडादधुमिवा निशासिवाश्रिय
 मव्यवस्थां ६५ नाभातिकोमलकपोलत
 लार्पितैकहस्तागुलीनखमधूखशिखा
 वकीर्णं यस्याततायिपुवतेनवयौवनेप
 विभ्रज्जरापवलतामिवकरांमूल ६६ श
 कः कथंसरणवत्मनिधूमकेतरुत्सोढ
 मन्यसुभट्टैर्हृदमूलवधैः उल्हासकीर्ति
 पवलांचित्तवैजयंतीवद्धारिवलास्वरतला

हर-
पो-

२८

७

त्रतवाङ्गदंडः पंचभिः कुलकम् ६० लक्ष्मी
लतासकतयोवलिदानवस्पर्धुः सुसत्स
मनसफलवंधहृद्यो विश्राणानामलजल
सुदृखद्वयधिधानिरर्गलनिपातविरुण
मूला ६८ शीताशुशुभ्रडचिलचयतो ज
गतिर्यस्यात्मनासहृयशोवलिबंधफेता :
पादारविंदमकरंदरसायमानमंदाकि
नीसलिलथोतमिवोद्वनंसीत् ६९ वि
स्मिन्नेतिपतिनिष्ठरकठपीठविष्णुसा
शोरिणतमलीमशतधारं प्रत्यगुटकच
दनपरिवेकलग्न - - - पंककुट्टकमि-
वस्पर्धुविभातिचक्रम ७० प्रखनखप्रका
दीधितियदमयंक्तिरक्तागुलीदलकुल
विरराजयस्य विश्वाकृतेरतनपारिणस-
रोजयुग्मसमुत्तंभितार्कशशिमंडलबीज
कोशं यस्याचकासतितरप्रतियंनविष्ण
नूयस्यदीर्घसरलावकृतामवाभाः निशे
षघोडशानितंववतीसहस - - - गूढ
नरसादिववाङ्गदंडः यस्याधिवारिनि
धिखर्वितशेषभोगशय्यानिरर्गलवि
र्तनविभ्रमश्रीः हलावनिर्ददितशोरि
तयंगभंहरावसूत्रमधुकैटभटिंठिभासी
त् ७१ फूत्कारयावकाशीखानिकरोपल
राक्रान्तकालियफरणानिऊरंवसुक्तनि
र्वापितः सपदियस्यशिखंडमूलविष्ण
दमानपुशनाजलनिर्जरोचैः ७४ यस्या
व्यलासतनवावुदनीलकांतिरुतानके
शिवदनावटसीनिवाङ्गः विभ्रदिसारि

वडवाभारं प्रलप्य वेला निलावधुतसिं
 पुतरंगलीला ॥५॥ विभ्रत्सकैटभारिपुः
 स्फुटकोलसिंहद्रुपामवापनवनभूमि
 मिवव्यवस्थाम् येभ्यस्मशगसरक्तताम
 सराधिराजलक्ष्मीमुखेक्षणापरां परमा
 दयश्रः ॥६॥ नवभिः कुलकलं किंकी
 र्तिर्तेर्वह्निभिरत्रकृत्तात्मभिस्तैरन्यैश्च
 रमिदमेवननुब्रूवेवः शंसन्तिनीतिहृद
 यं मुदियस्तदेतदालोक्यते स्वपरपदाव
 लावलंयत् ॥७॥ वक्रास्तोशुकिरण
 हतमप्यभीक्ष्णमुनिदमेवदधतीकर
 पुंडरीकं लक्ष्मीर्नरांसतिमत्तामिहृत्वे
 त्वतिराद्वाद्यन्त्यधिकमेवनयावदात्ता ॥८॥
 तन्नस्यकश्चिद्व्ययात्तमसीरमाशुसंश
 दानचत्तरोदितिजस्यहृतः भिंनेतराप्र
 कृतिमंडलकार्यतत्त्वबोयतः प्रणिधिमे
 वरियोस्तमाहुः ॥९॥ तेनोदितेपिमथुं
 सरलोककार्यमाधाः सनोस्वरयतिः प्रते
 पत्स्येताचेत् सर्वक्रियासंभवतांतदव
 स्यपवदंडस्ततः ससुपयादितमहावस्यः
 ॥१०॥ इतिनयगुणगर्भकीर्तितं वामयेतेन
 समदितिमुतेसतेभ्यः काचिदस्त्वभीतीः
 विभुरयमथुनास्तेकायंदोलाधिहृदः
 किमपरमितितंकातीतमार्गं नविमः ॥११॥
 इत्यांदोलितरत्नकुंडलशिखानिर्वृष्ट
 गडस्यलोवाकनीतियथानुसारिभ
 साउक्ताविरंसीदसो शंसंमाध्वितीत
 अकालमसलहृतन्योनियोज्यदियः ॥

हर-
स-८
३३

शुलीवंदिजनाभुद्यैरितजयज्योत्कामसो।
 ज्जीत्सभा ८२॥ शतिराजानकरत्नकः
 ठविरवितेहरविजयेमहाकावेहतस
 प्रेषणानिन्नयणोनामबोडशःसर्गः १६
 उतततस्युष्यद्यदिवसार्धशंखशवेरासा
 भित्तदनुसराःस्सविभ्रमाभिः तत्रेतत
 रुजसमानिमदराडेनिर्जंस्सुमुदितधियः
 कृताचुयात्रा १ तंनानाफलरसपानसंग
 मत्तव्यावल्यात्कपिक - - लुप्तमातलुग
 कल्पान्धितयनाभिचातसादिव्यावृत्ति
 करचंडगंडशेल २ प्रभ्रास्पत्सरपरदीर्घि
 कोदगाहव्यासक्तद्वियकरशीकरोदिता
 के ऊंजातकृपालितस्टरगंडनादलीला
 वित्रस्यश्रुमरचन्मरचक्रवाल ३ तदेलत
 टकलयौतकल्पवलीस्तोमाप्रस्तिमित
 तडिदिलासमेचं संभुक्तत्रिदशवधूवि
 शीभूषारत्नाशुचुरितगुरुवृहा भित्ति
 ध॥ स्फूलाश्मप्रतिफलदृक्क निर्जेरोभा
 निर्भूतत्रिदशवधूरतांतरवेदम प्रभ्रास्प
 इविरथभाजिवक्रनिर्यन्तेनौचस्तवकि
 तरत्तिसानुऊंजं ५ खच्छाभःकटकसरस
 टांतकृजन्कादंवीदलितस्टरणालकांग
 दाव दावाग्रिष्यातिकरदसमानभूरिप्रस
 गागुरुमवलोकामेरमिरेते ६ यंचभिःऊल
 के लावस्यग्लपितशरनिशाकरारिप्र
 मानासिवपरिपश्यतांसखानि तश्चिऊं
 शततयायदंनितानापादानामविरलरा
 गताविरासीत ७ विभ्राणाविपुलकबंध

तां जयेत्योर्निः शेषं भवनं सदीर्घं कंबुना
 च प्रत्यगोच्चलकरवालि कास्तूरु एषस्त
 न्वाना रुचिरतरंगदोयशोभा ८ अंगाना
 मसमरतातताभिरासां विप्रत्यप्रियमसु
 रोपिद्यातभादो भूयोस्पवनमंजुनायका
 नुयातास्ताः मेजाश्चक्रसमायुधस्यचे-
 लः ९ युगलकं ॥ यांतीनां विजितवि-
 नियकजानां पादानां कुमुदवनानि सं-
 मुदेन मंजीरक्ताणि तविस्मय्यसाराहं
 सव्याजेनाजुगमसि वव्यधुर्वधूना १०
 कांतानां कुचकलशैर्यथा यथा हेतुं यत्नं
 व्यवदधदानेन इलदमीम् ता मुदेदित
 मिव तैस्तथास्तथा तैर्विस्तरेनितं वैः ॥
 विस्वस्तो विदशपुरं धिरुत्तरीये पश्यंती
 दयित नखदत्तं स्तानां प्रेचस्वलानवदि
 तचित्तवृत्ति यांती प्रेमा फोक्ता विदपि नेत
 ते व्यपायं आलोका प्रियतमं च विचक्रवी
 चक्रां के स्फुरदरविंदवंदं संभः ३० त्सव्या
 किल जघना लसाः प्रियां रणां के दांतप्र-
 णिहितदोर्णं तं ययुस्ताः न्यस्यंती सपदि
 यदानितं तेषु स्वेदांभः कणाककराले
 तानियश्चात् संशेले दयितं तस्य सवत्सने
 का प्रेमा हो विविधविधि प्रयंचदत्तं १४
 कस्या विलालितगतागतेषु यांतीः संस-
 रं भुजलतया विचक्रमानः चक्रदसल
 भनितं वपातशंकाः सः मोहादिव मणि
 सखेला कलायः १५ सा सैव यथि पुरुषे
 कदर्थना भूपादाना मिति दयेयावको स

हर-
स-६-
७३

लानाम स्वच्छायाकिसलयसंस्तरः पुरः
पुरस्तादोत्तनेरुणामणिनूपुरैर्वधूनाम
क्लास्यात्माः प्रतिपद्यमाश्रुवीजितायास
ख्यारांनवशिखिधिच्छु नालगोरः कस्या
विदिसलकपोलविस्मितश्रीरुतंसस्त
वकपदेप्रकीर्णकोभूत १७ अस्यास्या-
दयितकरावलवपाणस्तत्स्यर्शादित
उलकाचुवथभाजः गच्छत्याः पथिवि-
चकासवक्त्रशोभानीवीशस्थितनितं
वंविंववासाः १८ संपत्त्याः किसलयपा
णिनामुहूर्तेश्चिष्यतीतदगहनेविवेष्ट
हरात् प्रयासायास्तनुमसिसीतमथभा
गंकस्याश्चित्प्रकटकुत्रहलेववह्वी १९
गच्छेज्यस्तनुखगजालपादमुद्रान्यासा
नामुदधिपुरंध्रिसेकतानां सेंदर्यः सर
सनखदतावचुरौस्तल्पवविकटकटी
रकैः शशंसः २० उत्तरास्थितिविकराल
नीलजंघव्याकोशगुलिरवगपादनि
र्वशेषम् संस्थानंतनुतरनालयत्रमग्रे
नारोभिः प्रथितियथमेततोरुधूकम् २१
तोश्चाभाधिगतपरस्परपमानंश्चात्रा
द्विस्तनुकरपादमुदहंत्यः सहर्मस्थि-
तिमपिपत्सयंक्तिमद्र्यजिह्वातद-
वदवसत्तामिवप्रेषदे २२ आह्लादंशिशि
रत्तरावमशरुघाः कुर्वन्तोधिकमपरि-
प्रवप्रकाशाः अर्वयः स्फुरदनचाकलं
विचिंवाविष्टोष्टाविवभुरपूर्वविद्युतस्ताः
पर्यामस्वरयदत्तालसस्त्रियोश्चैर्गथ

र्वस्तिरिथयौवनेनतने आदिप्रप्रिय
 तमचेतसातदानीपुष्पसुटसवतावुपा
 वयोगं २४ आभास्वत्किरणकरालरुत
 हारप्रत्यग्रोदधदलकास्पचामभिरुपा
 वेदगधीयुवतिजनोयपुष्पकांचीछाया
 वाङ्गविरागपतेरिवाललेवे तंगत्तज्जच
 युगलेषथागनानाविस्तराविकटकटी
 रकस्पलीषुमयेषुक्रशियदशासंशस
 लेकोभावेपुस्तिरुविताजस्यशंस्याप्रा
 प्राणासवलतयापिनिसहत्वंप्रष्टानानत
 वलिभावलग्नतायाः उन्नयेः ऊचकलशे
 रभारितासामहत्तैरयिचतरश्रुताश्रयाश्री : २०
 विस्पद्गडिमगुराभिरामत्रयैस्तस्यानस्थि
 तिभिरन्ननलतराणोऽः रामाणांकरणा
 गणेरिवागहानाजहः श्रियमयमोक्ति
 कैनेहाराः शृंगारस्तिरुमणीयनर्मगर्भ
 व्यापारतनुसरसनाय - - रभोत्तरपवत
 रंकलाश्रितश्रीः प्रत्यग्रासतनुतनाटिके
 वशोभा २५ विप्रत्यासमकरकेतानश्रि
 योश्चैः प्रत्यग्रासधरदलप्रवालवली सा
 गेस्पदरिणदृशाजनहंरन्पालावरणपज
 लनिधिवेलयेवभेजे ३० संस्पष्टश्ररण
 तलेनयदमलाद्यासममैस्तवकशतैर
 शोकवृक्षाः क्षेपेयः पथिविकसलताऊ
 लोभुमार्गस्याः कश्चनभार्जनंविभूतेः ३१
 नन्वास्मिन्नतगुरुणासमनिजंजेविप्रस्य
 व्यपनयतावदधरेवेद इत्यारादकृतन
 शुकाचलागुव्यासक्ताप्रततिरिवार्थनार

हरः
सू. ८
३४

मरणाः १२ अन्यस्यागुरुनचनेवभारपुत्रा
दायात्याः सुटमधिकं सगौरवत्वं पश्यन्त्या
प्रतिपुवतो सरागमेनां यत्कांतः शिरसं नुपा
लयां वकार ३३ अन्वीये सपुकरं सडलेनता
वत्सं संयन्तु पवनमारुतः संगंधिः वाक्स्त्री
परिमलंगा - नुलेभेको अंत्यजतिपदं वि
शेषलाभात् ३४ प्रस्तावेन वमपुना सनाद
कस्य स्थितांतर्गहनलतातिरस्करिएपाः
प्रारब्धापरश्रुतनतकेन कृजस्त्राणस्य प्रति
महस्त्यचोदनेव ३५ विश्राणं वसनमिवो
तगापि चूतमासोदस्थितिकर्णिकाभिरास
गारिणं सविकटद्वारतांदध तदमाभर्त
स्तटमनुकाननं चरेज ३६ निर्वाणस्थि
तिमपरवर्तिनैलमुश्चरव्याप्तनरुडमरु
द्विभूयमानं तं प्रातस्तनमिव दीपकाव
लोकास्त्रोणनेदिगुणरताभिलाषताये
३७ विश्राणः कनकमेयुवीजकोशव्या
जेनुचवकज्जशेषयिन्या अदिभस्तरलद
लांगुलियलोकिश्याभिः करइवभास्कर
स्पयमः ३८ गच्छतः पथिचटिताविजुंज
देशविश्राताः कुचनपरस्परंधवानः सो
हांदविदपुरयंत्राणक्रियाणाविसंभसरु
दिफलं ननप्रधानं ३९ वासभ्रमुत्तमदि
रासगंधिमेकव्यासगसुटवकुलडुमप्र
सूने भृंगालीचरणविधूतपद्ममालाय
यस्तस्तवकपरागपारिभडुम् ४० तद्गच्छ
नवलवल्लीलवंगपुष्पप्रसंगात्तनुतरसो
भाभिरासं दिक्ककस्यारदनुवधिगंधपु

लंमंदारस्तवकमधुप्रसंगिभृंगं ४१ सच्छा
यांविपिनप्रविशपयाश्रयास्तत्तप्रियकर
लग्नपारिणयसः प्रः चोतनवकरंदयान
लीलाविसंभातिशयसुरवायलधिनि
द्रेः ४२ ऐतिष्ठभ्रमरक्तलैः कृतं कुरुतव
लीनायुवतिजनस्तद्वानतानां कस्यार्थीन
भवतिगौरवायलोकसंपन्नाभिमतफ
लस्माश्रितोवा ४३ शकुलकम् आव
इकमिहुरिकं प्यमानसालासारासाभे
गमसमाकुलातदानीं लकेवस्फुटश्रु
कसारणावनोवीवभ्राजेचरुविराकता
नुविद्धा ४४ आकथेन्मथुरसशीकरा
वनेभ्यः शेफालीकुसुमकषागंधर्गर्भः
ग्रानंदंसदत्तो नोतनदरीरागकः श्रेः वा
नधिकागुणत्तमाप्यनस्यात्तपकोयिप्र
सवशरस्मकेनसद्यो नानात्माकिमुगण
नातिगोचरोयः तद्भिजेहृदिचरितार्थः
पवकासोमानिन्यानपुनरभूदधिज्यता
पः ४५ वासेत्यः कुसुमभृत्तश्चकुंदवह्ने
प्रेक्ष्यश्चप्रतिगिरियाटलाः प्रफुल्लाः
ग्रन्थान्ययुवतिजनस्यमानभंगप्रागल्भ्य
यतिजहसस्तदामिवास्त ४७ रामारण्य
नवनवमालिकाविलासप्रत्यग्रप्रसवति
रक्ततंतदानीं प्रारंभेयरिरातिमापमा
नधैयंसुग्रीष्मसकुलमिवायकुंदपुष्प
म ४८ प्रत्यग्राकुररचितश्रियेवनालीव
आराणविटयितति संपन्निनाशां अभ्यर्णा
शरदिवनिस्त्रगातदोवीमानंदं व्यतनुत

हर
स. २.
३५

७३

मन्त्रकामिनीनां ४९ उत्पत्तिकचक्षुतय
धिसुश्रेष्ठस्मांथाप्रयिविप्रमुदिरुकाः का
स्यश्चसितसंगंधिनिप्रकर्षात्रैवातालव
नियेदभवन्तिदीराः ५० संस्थानेदधउय
रिः छदत्रयस्यत्रेताग्निसितिसदृशानित
विनीभिः नृत्यंत्याः यवनवशालताया
नायाः कंडूलः करडवपलवोव्यलोकि ५१
विभ्राणोरधिकगुणान्तमांगनानां हस्ताग्रैः
प्रसभसकारियलवानाम् प्रत्यगेज्ज्वल
निजशोभयासरागेर्भग्रासयिपुनरुक्तप
वभंगः ५२ मलस्यप्रियनखमेडनस्य
वाहोरुत्तेयात्प्रतियुवन्तिविह्नयंत्याः
आदित्सेडुसविटयाग्रवर्तिपुष्पपुष्पते
षभृतफलत्वमेवभीरोः ५३ श्लिष्यंत्या
विटयाश्रियाश्रयप्रसूनव्यादित्सासर
भसचेतसस्तुरुण्याः आप्राप्तप्रसवकला
दयोयिशालीसंयन्तिफलभरशालिनी
मवाय ५४ शगयाग्रस्थितिऊ समंतरो
र्जिहृदयत्पीनस्तनविनताशशाकना
स्तं तत्रासीदत्तगुरुणाविलयदत्तेप्रत्य
दं प्रतियुवन्तेस्समन्नतास्त्री ५५ विभ्राणे
रससरशालितामभीहृणरागश्रीसमु
दयशोभिभिस्तदाने दीव्यस्त्रीकरजप
रित्तैस्तत्रांगतारुरेपसफलमभारिप
लवोचैः ५६ भयानामगारिततद्विप
तिदोषैर्वह्लीनामपुऊ समेषपायिभृंग
युक्तानांतरलतया मलीमसानां नखा
र्यान्तकुचिदतिरिच्यतेनुवोयं ५७ ऊर्वा

एण्यनिवधुर्नितं वविंवे विस्र सं वसन
 मनास्तुड निवीतम विस्पष्टा मजुरहसः
 प्रियस्य नान्या नव्या जीनिधुवनलालसा
 सुवन्ती ५८ भूतोपानुगत निऊजदत्तह
 हेराकृतं सपदि निशेषुषी प्रियस्य तद
 सन्यविशतकाविदिं गितज्ञानोकार्येक
 वनभवंति दीर्घसूत्राः निष्ठासैरविरल
 सौरभैर्विकृष्टः श्यामायाः करकमलेन
 संभ्रमन्त्याः वभामाभिस्रवमपादोतापि
 भ्रमः पर्याप्तं नखलमलीमसस्पदादम
 कान्तानां करकमले रनौकहानां लुभेषप्र-
 सभमुपेत्य पल्लवेषु धृतानां सुयवनवाह
 भिसमरीरैः किंचित्रं यदनुमनस्ततावि
 रासीत् ६१ व्याविडामधुकरधूमपारादा
 भासीदधिकमशोकमशोकयादपस्प-
 प्रध्वंती सपदि मनोभिमानिनी नामाता
 प्रकृतिरभिलुंखितेव वल्ली ६२ नीलाङ्गे
 अवरणवत्तं सत्तातरुण्या यद्वर्ताविकचम
 नीयतां नतं सत् आत्मानं विमलकपोल
 दर्यणस्पतः छेभातिशयपरीतमैदते
 व ६३ नश्रेयां समाधिकश्रियाविरोधेषु
 कौत्रप्रणतिरितीवपीवरोर्वाः अतं सान्य-
 लमवनस्पहरमदराः प्रस्तावीस्तवमि
 वचंचरीकशब्दः ६४ आत्मासासितय-
 वलैः प्रस्तनवृद्धैः स्येयोभिः कृतवसिती
 स्थिते तदानीं व्यातस्य स्वरणभुवोवन
 स्थलीषु स्थलाभिः श्रिरमविसंस्थलैः स
 फुलश्रीः ६५ पर्यस्तस्ततिपरिपाटल

६०

हर.
स. द.
३६

मदलोः ऊर्वाणं मनसि मनोरसव्यलीकं ॥
मानिन्योरनृश्ववद्विप्रविष्टं संरंभं स्फु
रदधरानपथं स्फु ६६ ऊर्वाणामधि
तरुमुग्रहृदि पुष्पे हस्ताग्रं सयदियुवास्व
यंप्रदित्सः रंभोरुमरुपदनेकपुक्तिभेदेः
प्रेमाहोरचितयितमेहतेन कुलं ६७ ॥
नैकत्रप्रवसितया सहमतन्वीतां रुकेष्य
कृतवधूः प्रमादित्तास्या अन्यत्रप्रियकर
कृष्टलवयालीविन्यस्तः छंदसभगेयया
भ्यामित्रं ६८ अन्यस्याः सरभिसरखानि
लावकवक्त्रेदोः शुभपरिवेशचक्रवर्ध
भृगानां ततिरकरोत्पतत्रवातव्यापृतस्त
वकवन्तमधूलिजालैः ६९ उन्निद्रः छंद
मुपधोतपुष्पसारादानीतंदयित्तमेन
मेनकाश्रीः विंधोकांचितविनिहं चि
तोत्तमागावा सोत्तरभिसरखमग्रहीत्सप
त्माः ७० व्यात्यासादयित्तमेनकापि
नाम्नः प्रज्ञायामयिसमनस्य सर्वहेतोः
सारंभस्फुरदधरारुणोत्तराश्रीतः चित्रं
यदसमनस्कं तां प्रयेदे ७१ विश्रासत
ऊचयुगलोरसिप्रियस्यः मेरान्याम् ७२
चरणगुडनिर्विष्टा आदायस्वलनय
दं विलोलहृष्टिः कंठांतप्रणिहितवाह
कंदलीका ७३ संरंभोन्नमितनितोत्तं
तमन्याभूयास्यतिमाधिजरमुषीकथं
चित् आसोदायहृत्तमधुव्रतानतभूरत्तं
संशिरसिववंधवंधुरश्रीः ७४ कस्याः चि
दयितकराज्जयोजितेन आत्रायेतरुण

तमालपल्लवेन धुमेनाविरत्नमिवाभिह-
 न्यमानवाष्पाभः प्रतियुवते उं माशचक्षुः
 ७४ नीरं प्रव्रतति तिरोहिते परस्यामाश
 कंदयित्तमेव भूवेतः अथास्ते हृदयस
 कृत्रिमप्रियारंगकांतानामतिमत्सरोरु
 नगः ७५ संवापादिरहितवहभातदानी
 गायंतीरणरणकन्यवंचमेका निर्लेप
 कसमपरिग्रहायसभूः संदेशसचिरमि-
 विभ्रमत्कराग्रम् स्पष्टादि- - वविकृते
 प्रयंचशोभीशृंगारकृतियिष्टुनोविषय
 वासः सग्रीवानिरुपसरेचकोज्ज्वलभो
 वाद्ययित्तविलोकनेनहावः ७७ रामेण
 इमविट्टपाग्रजन्मपुष्पव्यादित्सारभस
 वशात्सवेपुथभ्यः हारौचैः प्रविगलि
 तं ययोदरेभ्यो नो हृत्तैः सहगुणिनां चिराय
 योगः ७८ नेपथ्ये सस्तरामनोरमेकता-
 स्थाशृंगारचिततरसशालितावहंतीका
 तस्य प्रमदसदरन्तुलीलारंभो ररतनु
 तैकेशिकीववृत्तिः ७९ सस्फुलनवनव
 पुष्पशेखरांकेनिः शोकं सप्रयसवीभिरं
 तराले कांतानां चिततरससंचितेनचेतोरा
 माभिर्ददकिल किंचितेन जहे ८० विश्रा
 णा- - सखतां सरमश्रीयांतीनां वनभ
 विमत्तकामिनीनां मायूरीकलविरुतिः
 सराश्रयत्वं संप्राप्ताव्यतनुतमार्जनीवशो
 भां ८१ प्राप्तायारहसिमनोरमेन योगेण
 मायाः प्रमदभरोम्यमीक्षणाभः यत्रा-
 लीस्मयदिदधावगंडभिन्नावप्रेयो जगति

हर
स. ८
७९

भवेन्नानकेषां ८२ अल्लगावतमन्युताते
वयंसाश्रयाभुभगविनिर्भसविधात्रा निःश
कंविदधतपवगोत्रभेदेवदुस्तानिवसतिवा
चियंत्रपारो ८३ इत्यारादेभिदधुंवीपुनः
सपत्नीनाम्नेवावनतशिरायुवाउपधन
वाष्पाभःसुतनयनाविज्यभितातःसतापा
मपियुवतिव्यपात्सहासां ८४ युगलकम
वीद्याएहनभविधूतशारिववलीवल्गुती
कुसमपुष्पकहस्तभली निर्मानाप्रतिरक्ष
इतेविपेयानोत्सकं व्रजतिहिरस्यदर्शनात् :
८५ उत्तंगकुसकुसमग्रहाभिलाषाउज्जानी
कृतवदनश्रियोवतंसः ससंसेयुवतिजन
स्यकर्णमूलादहृदोविनियततीतिनात्रु
त्रं ८६ कातायाःकुसमरजोविलोचनस्य
यत्प्रेयान्वदनसमीरणेर्निरस्यत् तेनैव
प्रतिप्रतियुवतेस्मसीयभाजःकलुष्यंयु
लमनायिह्रमदोः ८७ उत्तिप्रभुसम
जिह्वदायातदानीतन्वःग्याःसुडलय
त्रमंडनश्रीः आक्रांस्पडजलतिकाति
सोक्रमायात्सहृत्तरयिखलुखेदमैतिक
श्रित ८८ विभारेणसुदतरशुष्कवर्ण
गेयस्यानीयेनिनयमवक्रपाणिशोभा
विःक्लिन्नवपुविलोक्यवलभायाःप्राण
यो विपुलविलोचनोत्सवोभूत ८९ आ
र्यद्रुसजमभिधावियर्ययेराशामाया
दधातिशवैसनस्यभाजःवैलद्यागमपर
याडुराननोन्येनिस्पंदस्फितिरकरोक्त
रंकशंक ९० सागच्छसहृदिसवपयते

मापस्वेदांभः लूनपुलकांकेरोत्करासीत आ
 धातुसततुरियषवावहिर्यप्रेमादोयुवर्त
 धुमोग्धदुर्विदग्ध ५१ उत्तरज्यस्फुटते
 तावर्णाशोभसारानिर्गंधयुवतिजनायक
 र्णिकारं आदिन्सः सरभितयालवंगमः
 नेराकारादपिपुष्पतिवह्नभत्त ५२ आम्प
 द्विचैनसकरंदशीधुपानय्यासंगप्रसुदित
 मानसैस्तदानीं संरंभादलिषुवतिवित्त
 न्यमानोनस्त्रीभिर्ननवलभोत्सवः शश
 से ५३ सौगंध्यादविरलकांतिसौकुमा
 र्यात्तद्वक्त्रेयविजितः सरोजपंदाः भुगो
 वैः कचिदपिनाय्यवत्सता राहं च्यतेनख
 लपरविशेषनिष्ठाः ५४ विभ्रत्यः प्रकृते
 मनोरसाकृतित्वंतामाल्यगुणनविकल्प
 शिल्पदत्तः प्राणेशानयसविशेषमेकज
 हः साधीयोहरतिगुणांतरेणगुण्याः
 ५५ अदृष्टात्वंविरलविलेपनश्रियास्त
 विभ्रत्योरुचिरतरांगवर्तनाभिः सङ्ख्याः
 सललितनाद्याचित्रभिर्तीरालोकाभि
 मत्तजनः पुषोषतोषम ५६ गच्छंतिप्र
 कृतिमनोरमाः कदाचित्कालेनसुट
 नसतागुणेनयोगं निःश्वासश्चसन
 परस्परामिरामासौगंध्यंयउचितमायि
 कार्णिकारैः ५७ प्रेयस्यानिविडनित्तं
 वविंवशोभादिन्सः ऊससमयीविधाय
 कांची यामारात्सरसमनायुवोपनिन्ये
 संसर्गात्प्रतियुवतेः कृतायराधः ५८ आ
 सास्तन्मरणासरोषपाटलाद्याससेमरा

हर.
स. ८.
३८

७६

नननलिनस्तयाववथेप्रयेणहननुपुणो
विधावुथेतिथ्यातोर्थःपरिणानिमन्थ
वपुंसाम् १५ निःश्वासावधुतपयोध
राविहाराव्यापाराहनभुविमन्त्रवेतदा.
नो स्वदाभःकसानिकरंमुसोचसुभ्रःश
हालीपवनहतेवपुष्यवर्षम् १६ प्रमणा
नाचितपुटतासरालकेरपाविभ्राणानि
पतिततारकाभिरामा ग्रन्थस्याविपिनर्
हारविभ्रमेणश्रुतायादयिततमंजहार.
दृष्टिः १७ भ्रुतायागिरितटकाननेरणा
द्व्याःप्रेत्यत्वेदयिततमस्यजरीमवांसःसि
भ्रुतावभुरवरलग्रविंडवित्राःप्रोत्तंगस्त
नतटवर्तिनोनखाकाः १८ प्राप्तायाःकै
मलयपारिणोपकंठकस्याचित्तजुसुम
रजोभिरामजद्रिःआलीवडुत्तसलिलव
लताकोपलेनियोत्ताश्रमसलिलेनपत्र
वल्लीम् १९ सर्वज्ञेग्रथितमनोरमश्रियो
डावुन्निद्रस्तवकभ्रुतोयथाविशेषम् भ्रु
गेभ्याभृशरसस्वदंतवह्योभावानांभव
तिऊतःप्रकर्षनिष्ठा अकृष्यांशुकमल
ननवोढवध्वास्तदृष्टिप्रकटऊतहल
स्यभर्तुःविस्मष्टव्रततिरदर्शयंसुखंउं
भव्यानांभवतियतस्ततोर्थसिद्धिः २०
पात्रत्वंमनसिजलासकस्यातानर्तित्वं
ऊसमविहारनाटकांते विष्कंभस्मि
निविषदप्रवेशमार्गांनिर्जग्मुःकमलद
शोथकाननाकात् २१ स्तेष्टास्तगति
मवीविकंसदंकव्यायोदंतदनुविद्यत

तिः सहाग्याः अत्यातः सुदृढशत्रुक
 व्यवसंसत्ता देसं रिणतटकाननं रमणः
 १० विभ्राणां दिशि दिशि रामका कली
 लानाना त्वाचु गतविशालता लशोभा
 संदर्यः कथमपि तदनेन जङ्गस्तारस्याः
 सुः के इव हि सत्यजाः पदार्थाः १२ प्रे
 योभिः ससमवगाहकाननो वीदे हार्व
 सि तिरिव शूलि शैल युग्माः रामाभिर्न
 हविरसैकताभिरामानलोकि त्रिदशत
 रंगिणी विहरात् १५ कृजंती मधुकरं
 उली पुरस्तादालोकस्तव कित्तको विद्या
 रलीनां प्रोढत्वा दयिततमेन कापि सार्धं
 प्रस्ताव्य तनुतको विद्यारलीनां १६ भा
 तिः सबलभकरप्रथितं नितं वविंवावलं
 विरशनागुणदामयौष्मत् चारुभ्रुवः
 प्रशरसोरभलोभलीनशिं जानहारीम
 ध्यावलं किंकिणीकम् १७ उत्तसभा
 गऊचवंधुरकंधराग्रकांची गुणस्पदवि
 चित्रविनिद्रुष्याः रजः ऊशशयटशः
 ऊसमायुधस्य संगेष्मकेन रचित्ताश्नुह
 ति शालाः १८ अथ विपिनविहारका
 तिजन्मानने उग्रहगणपरिवाहस्वेदविं
 हमानां श्रियमिव परिमादुश्वाससौगं
 थलभ्यमधुकरजलयदौवीज्यमानाः स
 लीलं १९ कलोलानिललोलदोलन
 ललः शासीकारांभोरुहं रत्नदोदयग
 मेकतं भवं संकुं सरस्यं दिनीम् प्रेयोभिः
 सममुः सुसत ऊचसुरला म्पनितं वस

हर
श्र-घ
२५

२९

लीलीलामंडरचंडचारुचरणान्यासान
तांगपोपयः ॥६॥ इति श्रीराजानुकरत्वा
करविरचिते हरविजये महाकाव्ये ऊस
माचयवर्णनो नासमदशाः सर्गः ॥ १॥
ॐ ऊर्वनंगल्लातिमर्कप्रकाशगच्छंती
भिमन्युतेवांगनाभिः फलेनीलाभाज
मेवादिनेत्रः छायापातैः खंडशोषय
पायि ॥ आशास्त्राविस्त्रः छलावरणको
तिज्योत्स्नापरापहुतान्यप्यशेषम् का
त्राप्यश्वेरायमानानितामां हंसैः पां
न्यचमीयंतदंडैः २ तिर्यग्ज्योत्स्नापां
भासावृतेनः छत्रैः रणन्याराजतिस्त्रकं
ती वज्रेंद्रोः स्विमंडलाग्रेण चंचुक्राद
सौदासतारागणान् ३ रस्याभोगे गौरता
सुदहद्विः प्रौढस्यंदोर्विस्त्रशोभासवा
छत्रः छायातानिसीमंतिनीनां वज्रैः चा
राश्चारुनेत्राभिरामैः वंदीयस्त्वनारक
रीजनस्पः छत्रः छायामंडलैरीयवद्विः
तद्वज्रेंद्रग्रामसर्वार्यतीरोराकीर्णोर्विसि
द्विकैयैरिवासीत् मार्गादुत्तापूलयोध
सरत्वं मामाकांस्तुः स्वच्छलावरणकांतैः
वह्ण्याध्वनार्चननुर्नातितीवस्वीरासा
रादहरीचामरौचान् ४ कांचीनडैः स
लविं वैर्नितं वैर्नितं वैः संवाधत्वं वत्सनः
ऊर्वतीभिः मंदं जसेया कलेखानि यस
सृजंत्वं दर्पातिभारादिवाभिः ५ प्रत्य
ज्ञानाहमेयदांगदेषु स्त्रीणां भागे यमय
गोपलानां प्रभ्रष्टेयि छायायानि हृतः स

ज्ञापयन्ति वाचकीयोरसौ चः श्रेष्ठयोस्तंका
 ननो लोकेनेः छाद्यग्रत्वात्वेदीदितो नो
 मयतिव्याजाद्याख्यद्वलभं पीवराभ्यामा
 हृत्यारात्कापिष्टेष्टनाभ्या ९ गच्छन्ती
 नां नूपरकाणकृष्णहंसश्रेण्याधृष्टमग्रे
 सरन्त्यः गंडाभोगैरप्यहस्वातभास्वत्याः ३
 छायाहासभावेन तासां १० स्पृष्टाजीवि
 तेशं विधूय प्रत्यासन्नं मनुना गुर्वजंती आ
 लीवारादंधशैथिल्यहेतोः कांचीकांचि
 त्यादिपातिन्यरोत्सीत् ११ सीमंतीन्याः स
 सरन्त्याः स्सलीलं वज्रं न्यारात्पीनं तं गस्त
 नाग्रं प्रालंबेनः छिनस्त्रेण येन योग्यः
 पातः सर्वथा निर्गुणानां १२ यायायनाम
 ज्वलश्रीरसीषामभोजानां साकृतोभ्येति
 सुगंधा मंजीरोचो मंजनाशिं जितने प्रीत्य
 त्येव व्याजहाराय हंसान् १३ लक्ष्म्याधा
 रं भंगुरायां गभृगेश्रणिः छायाशारिताव
 काशैः प्रम्लायद्भिर्विभ्रमं भोजयं डैरं भोक्त
 ळैरापि मार्गविकासः १४ उल्लंघ्याः स्पृष्ट
 तां वल्वहलीजालान्त्वष्यन्ते सरादाजुमा
 गान् हंसव्रातासेवितस्वर्णयमः छायामा
 सापुः स्पृष्टिनीमिंडुवक्राः १५ शांते श्वश्र
 त्सज्जलाभां निषघापुरणालोके वीशिभं
 गं प्रगल्भा प्रत्यासीदत्युष्कयवर्तकोचां
 प्राप्ता कल्पायायवेलाविलासं १६ निद्रा
 मुद्रारेचितस्वर्णयमायमः छायाशीत
 लवः कृतोयम तोयोद्गच्छद्दीचिविविदि
 महंसां हंसश्रेणी शारितो दानुतीरां १७

हर
अ. ५
८

५०

तिलकं ॥ संमर्षेणासंजुमेत्यादिरोयः सी
मंतिन्यानिर्जितान्वीक्ष्यगत्या वल्गादी
विदोभिभित्तंतदंभोमुक्तस्यत्वेनेवंहं
सान्निरस्यत ॥ ८ आयंतीनांनिर्मलांभः
करणोच्चव्याजालदम्बः छुमक्ताफला
वैम सत्कारायेवौजिनीपत्रपात्रंमदा
किन्त्यासंदधेसंदरीरणं ॥ ९ काचित्ती
रत्सांगसंस्यासिसंदः सर्वांगीनस्वः कुला
वरायकांतिः श्रभ्योत्सकप्ररितेनाचुरागा
दभ्रयायालितोवांभमासीत् ॥ १० स्पर्शना
गान्याशुनिर्वापयंत्यः स्वः छुः छायालोक
नेत्राभिरामाः रामास्तस्मिंस्त्रिधैवैदूर्यनी
लेभ्याम्नीवानुस्माशुभासानियेतः ॥ ११ ती
रोत्संगातंगतामादधानाद्रुप्यंतीनांमाशु
सीमंतिनीनां श्रंभोजाग्रेनिर्कुरिएणागुरु
त्वातांसापीतेपीवरेः प्रांनित्तंवैः ॥ १२ भ्राम्य
माल्याविश्रयत्कशहस्तावृट्यात्पारस्फा
रहारावलीवलीका प्रावर्तिष्ठाकृत्यमंभो
जलदमीरंभोत्रुणांमज्जनारंभलीला ॥ १३
आयांतीनांतीरहंसीनि ॥ १४ स्तासांजिग्य
मेखलाभि ॥ १५ भिः आक्राम्यतत्सरेले
वसिंधोर्दकावस्यास्याव्यधात्तुभ्यदंभः ॥ १६
वदत्रासारत्नसोयानयंठतोभोदः कुलो
लकलोलमंभः आलब्धेकावातरकांत
हस्तं पीडागाढतत्सयत्प्याश्रचेतः ॥ १७ शी
लत्तालत्वादप्यनिः छु निमंजुंकातोयंवि
तनाथानुरोधात् रोधंस्मीमोनिम्रगाया
जगादेकिंतत्प्रेरणकार्यतेयत्तलोकः ॥ १८

सासुर्यांतः काचिदंगेन्यनारीणाञ्चालंभं
 लभस्यारागम् क्रीडाव्याजाः च्छेदकाभः
 प्रहारैरुमाष्टिः सस्मेरवक्रावुज्जश्रीः २२
 संदागीभिस्ताललीलाभिरासहस्ताभोजे
 राहतेभस्यमर्षं भूजतवोवलितव्याजन्त
 त्रव्यात्तेपेराप्रेयसोजहृरारात् २३ सप्रोस
 गासिउवारप्रस्तनस्रवेदगंधीविभ्रतीसं
 दरीणा वलाहोचिव्यालविशिष्टवेहंति
 सौकश्रीव्यघुतत्यनयक्तिः २४ आसया
 नावोचिवारिलवोभिभ्रास्यदीनोन्मेपिच
 तस्तदभः विस्तरव्यतिकोत्तेकेनेवतासा
 सांगीशोभासंगनानामपश्यत सिक्ताभा
 भिः कापिहरात्सपत्नीनामग्याफंदारु
 संवेगमायत शान्तिभेजेनुद्विगतापीतर
 सासंज्ञां श्रुत्वाकीर्तितांवल्लभेन २५ स्त्री
 वत्तोरास्फालनोत्थानदंतः पातंयमेष्ट
 संयध्यदनाम किंजल्कालीनोदधः
 किंविपत्तासहृत्तैर्वासंगतोन्पन्नलोचाः २६
 संत्वाप्रेयानीयिवानंभसो - - - त्पश्यंत्यां
 रोषतत्तांसपत्न्यां आशिष्येवस्मेरवक्रसि
 येतत्माफल्यमातत्रमादस्यमेने २७ साह
 व्यैः कल्पतेस्त्रीसखानांफुलाभोजैस्तेस
 मीचोनवोधाः इत्यालोच्योवांतरंतः क्रियो
 भूदीचित्रातः स्फूर्तिफेनस्मितश्रीः हरादे
 वस्त्रीसुरवोपम्यलक्ष्मीयत्संप्राप्तायूयमे
 तावदस्तुह्रीह्रीतोवोभ्यरांतीतीवभुंगैरा
 शिजानैरभ्यर्थायंतयमाः २८ वीक्ष्यभ्रष्टं
 र्गपरीकृतंसहलीलावत्यः फुललीलारव

३१

हर.
प्र. ८.
८१

८१

दं संदाकिन्यांकीर्णसर्गः करौघैः स्माद
दयत्वेनेवयसं व्यरोदीत् ३४ उत्तसाद्यव
त्सलान्यगनानां यान्यासस्तान्मूर्दिजाला
नितस्योभ्रंभोत्तुस तथैवस्मात्मा
पः कोवडमूलाजलानां ३५ श्रोण्यात्वा
मंगनैषाधिक एनननेत्रः छायायाधः
करोति इत्यभाजांवीविहस्तेस्तनूनस्त्रिहे
नैवायाहरत्तभ्यदंभः ३६ संसर्गेणावस
संभोतिभूमिकर्णरूपा न्युत्पलान्यगनानां
उद्गः छद्मिर्नमरोवोमिहस्तेहृत्वाहरपेत्त
हासंयत्तानीत् ३७ रोमांचालीसंचिताकं
पञ्चर्तुः शीतव्याजात्सीत्कृतंचाधितोयं का
चित्प्रेयः कामरागोत्थमग्रेप्रत्यगोद्गास्पष्टस
द्गोष्टसख्याः ३८ वीचिदोभाविर्भवत्संभ्र
मत्वात्कांतकाचित्सस्वजेजातसख्याः प्रा
येणोत्थप्रयेमेविक्रियापिप्राडर्भृताकल्प
तेकोमलानां ३९ रोयोहंसस्वानललक्ष्मी
व्याजेष्टस्पष्टयः स्त्रीमेखलानानिनादः
विच्छिन्नासौसज्जलौघैरितीवस्त्रांतविन्ना
येनद्गासोवितेने ४० कलोलौघैर्घटितः
स्युद्गौरीहंसव्रातस्यवेदेहः छविश्रीः भ्र
ष्टारेजेकामिनीनांऊचाग्रदोभोदता
नफालिः स्रंरती ४१ लोलोः श्रैः पा
रलावृत्तभासीदीर्घैरोगार्दिब्रातसंयिडिते
नवेणीदंडोनाप्यतेस्मागनायाः पात्ता
लाभ्यव्यालभोगानुकारः ४२ रोमांचौ
चंविभ्रतीशीततोयस्यदर्शनैवप्रेयमाभ्य
मेहरात व्यास्युदीभित्तिर्जितो नरत्तहा

संपर्ययं जिह्वं जित प्रेमसुभूः ४३ आद्यैः
कायमनालागुसुत्रं रुग्णैः ४३ आद्यैः
विकीर्णैः ४३ आद्यैः ४३ आद्यैः
सस्याद्वा मोक्षभाजो विवेकः ४४ क्रोश
मदात्मान् सुभूवोरत्नके भाव प्रस्थाच्छाका
रिरक्तिष्ठाकातिः प्रभुप्रपत्ती तोयराशेर
पस्तान्नारासुशादिं डलेखेवरेणे ४५ प
त्स्येराणीयत्रेयाभाभिरासप्रेखलीला
लंखितापंगुखाः ताभिर्मुक्तावृष्टिवा
णास्तदानीनिः सारंगाचक्रिरेकाननोर्षी
म् ४६ सर्वस्वीरणवल्लभमज्जतीनामुह
तत्वाद्वाग्यमानाः स्तनाग्रेः रोपोहंसवा
तमासस्तरंगानिस्मामर्थशक्तताहोजडा
नां ४७ श्रोतह्लावरणमृतेनिर्भरत्वाद्
दिवातेराणामापीयभूयः अमुहमच्चरण
मानैरिवासांसंदोभाविभाविफेनः क्लृप्त
न ४८ स्वच्छः छायाविंवित्तचंडभावविः
वोकिन्याः फलनीरारविंदं सेवायीचा
लदोतापातवर्तिप्रत्याहृतं कातिसर्वस्वम
त्ताः ४९ लब्धानाभीमंडलातः प्रवशा
ऊर्वलीलास्फालनं स्त्रीस्तनेषुकह्लालो
चो - - - - निवात्मन्ययासीरोस्त्रावेशा
ऊदरीभूयरोधः ५ योतेप्यदृशोरंजनेवी
चिभंगेनैसर्गिकाहानिरामीनलदम्पाय
नारब्धयत्सतन्नव्यपेतेतस्यभावात्तायते
तिप्रसंगः प्रत्यासनेवीचिभंगेमुहूर्तवि
वायाताकाप्यकाशिष्टधृष्टम् तकीर्ण
यिस्फाटिकस्तंभभिन्नोस्पष्टाकारापुत्रे

हर.
ग्र. द.
८३

केवस्फरंती ५२ लेखासीताविभ्रतीमया
भाजः सधुरन्याकामकेदारभूमिः व्याधि
ष्टुप्रेयसोहस्तपमदिमैरंभः शीकरैस्मि
कुसुमतिः ५३ श्यातत्यालकुकाभस्तरेण
व्यासरेणावडरागांघ्रिवक्त्राः रोधोलेखा
वर्तिनोधातराष्ट्रास्तासामग्रेराजहंसाइ
वासं ५४ कलोलोद्याभ्याहतेभ्यस्तदा
नीउद्गात्रेभ्यश्च - - - श्रुदनेन नीतंला
वरणासृतेनैवगौरीः क्वायामासीद्वसं
दिग्धयेन ५५ विस्वस्तसंकोतकेनाप्र
भोजित्यलोलाग्रः कामिनीकेशदस्तः
विस्तारित्वीचिजालेननीतः यमानोवा
जीगणान्निर्जरिण्याः व्यात्युदीच्छाप्रैरि
तेनांभसारासिक्ताकाचित्प्रेयसानप्रती
पम् प्रागल्भिष्टादत्त - - - नवोढाही
वैयात्यंहंतिलज्जादधानाम् ५७ स्फुलोः
क्वासानिर्भरवाद्यंतीगाढोत्कंघोश्चैः
स्तरादत्तवीणा शीतोतानुप्राप्तकामः
ज्वरानुभजेरोमाचातांगीनतभूः ५८ स
एप्रैखत्पद्मशोभाभिरामैर्नैत्रैः स्त्रीणां
दित्तकान्तिकिरद्भिः फलनीलाभोरुहै
श्रुप्रसवेन्याः संचर्षणव्यावहारीवतेने
अस्पृथिंष्टाभोरुहंयत्तरुणावक्त्रेण
क्वाययाजीयमानं तत्संवन्नेनिर्जरिण्या
तदानीयेनव्रातैर्व्रीडयेवोमिषद्भिः ६०
अभ्राजिष्टप्रेरितोमूर्ध्निभर्तुः सीमंति
न्यासजनारंभनास्ये कंघोद्वेकानिर्गल
तोयशेषयेनव्रातः पाउपुष्पाजलिश्रीः ६१

विच्छिन्नानां तारदा रावलीनां लोचैः प्ररंभः शी
करकृत्यतादिः प्रत्याजहे श्रीपुराधिस्तनेषु
संछे यो दुस्सम्पदकस्य न स्यात् ६२ अङ्का
मां भ्रष्टमन्यानि वीरैः कोराणां संगे इत्यला
न्यभसोति ह्रीतेनैव कापि सविं त्यवीचि
तोभाज्जरमेकरागुरोत्पलेन ६३ छाया
विभ्रदासरेष्यत्पतश्रीः स्फुटदोर्धागस्य
रूपो न राहोः निद्रांतं कं पंकजाना सज्जं
व्यघोतिष्ठा पूर्वपवाननैः ६४ वक्रच्छा
यानिर्जितां भोजेशाभरोषेण वस्तीजनः
सेदारणानि अभ्रश्चक्रे वीचि योतां जनानि
सलं प्रीत्यै विप्रकारोप्यरातो ६५ हारं
षत्रारभुक्ता फलोच्चज्योत्स्ना जालव्याजः
तो निभरत्वात् अस्य दिष्टे वां छलावरण
पृष्टिं यो नोन्नतः संदरीणां स्तनौ वाः ६६
अन्यस्त्री हरदा ह्रियोतां गरांगस्य हृष्टं रक्ता
णि जाड्यतां कं स्फादोदर्याः छादयंती क
चाग्रं सास्रयत्वं पेनया लीचकार ६७ निः
श्वासानां सौरभादायति स्म त्रोलं वौचान्वा
रयन्त्यः कराग्रैः व्यालोलत्पः काचिदारि
सते वक्रां डालोलाः कर्मुकदोषवृत्तिं ६८
प्रत्यासंनो काचिदं भोजना लैरा लोके व
प्रेमसाहस्यमानां विभ्रत्या वक्रमारव्यका
पातासः छायां विव्ययेनाहतापि ६९
संगृह्यादात्काचनो भोजमालायासं ह्रा
ढारागभाजोरमरणाः श्लोषवक्रैः सानि
कारा नलस्यन्वालेवान्पास्त्री दृशो विसृ
रंती ७ किं यमोसौ लीनभृंगो गमायाः

हरः
प्र. ८.
८३

किंवाहस्तः सेंडनीलोमिकांकः संक्रान्तो
येकोतयोत्तिमभिम्यसंशोधन्यः पारिस्ता
लोकाहस्तः २१ प्रेखत्राराज्यितोवीचि
भंगैरध्यातूः शीकरोवस्तनाग्रं गंडभो
गंचुवितिस्मांगनायाः कः स्योत्राञ्चैः स्या
नलाभोगुणाय २२ भूतार्थैवश्रेयसेनत्त
भिर्याकोचोमीभिश्चितयेतीवत्तामा ॥
उष्टादह्नेणयावकंकज्जलोचंतोयोनिः
न्येचदनंचस्तनाग्रत् २३ वीक्ष्यभृष्टंकेण
शरीकृतंसलीलावत्याः फललीलारवि
दं चित्रंयेदेनारयेदेवेतितोषांनृत्तांस्मीवाः
जस्यैवाचकंये २४ सीमंतिन्यानिष्यंतती
मुखेदोषांतंलावरणास्तस्येवावृष्टिः
निभिन्नंसत्कैरवंवीचिभंगैर्यादादाराद्य
दरादाननागुम् २५ रुग्णत्रिङ्गभोजव
शक्तदानीमदाकिन्याः दोभमापादवं
तीः सानुस्वारैर्निःस्वनैर्भृगचक्रंसंभ्रम्य
वभ्रास्यदग्रेन्यवेधीत् २६ विचित्राताभ्या
हतः ऊडलाप्रस्पष्टात्तकानम्परसरणाः
असंसिष्टस्वाश्रयात्करणंरूरः पातंत्येनो
केजलौचैस्सहजाः २७ यापर्यासेयोधि
तांचदनांभः प्रालेयोचैनाभिपत्यसवं
त्या नेत्रारणारात्सावरत्कारविंदः छाया
साम्पात्पारलान्याललेवे २८ प्रभ्रष्टः स
त्करणंरूरस्तदानीयामात्सीयंसिंधुतोया
विलश्रीः भूयोनख्यारोप्यतेः सांगनाभिः
प्रत्यापतिभृशभाजोउराया २९ लीलां
भोजान्यदमस्तलिः पिशंगीनातन्वः

गमधमयं नादिदीयत चंद्रोत्तंसस्वेवने
 त्रात्तीयादपि ज्वालाभुम्यिता विस्फुंती ८
 वीचिदोभाडजिह्वानंमुहूर्तंविंवोष्टीनां
 वौडुपंचक्रनालम् पेदिष्टारादक्रचं
 शत्रुसारिज्यातिःचक्रंः क्कायममंयवो
 चाः ९ हारप्रभाः सप्तगुंजाफलस
 क्कायेशोभाऊंऊसामभः पिशंगैःताः
 तायसिन्याः पत्रपालीवसानालीला
 मरुःचावरीणावधूनां १२ निजिन्याः
 पिःक्काययालोचनानामंभोजौचतस्य
 वीस्तास्तदानी मूढोलोकःपंकटादी
 खोचःडलंग्याहोत्ररुत्रयाप्रतीतिः १३
 व्यक्तनेत्रःक्काययाजीयमानंलज्जावेशाः
 दृष्टिसारंगिह्वसत् सदाकिन्यामाहृतं
 वीचिभंगैरस्यदिष्टेदीवरंसदरीणा वी
 चिंदोभाडन्यतःफनेयुंजोविख्यातंया
 यत्तश्रेणिविंवः सीमंतिन्याम्यसमानो
 मरुतंशोभाभेजेयांइचंशतकस्य १५
 प्रभृष्टानामंशुकानांतदानीयेनग्रातेवी
 चिभंगैःकरोम्यः लघुरारात्तीजनस्य
 स्तनेषुप्रापिस्यान्यादेशसंबंधलक्ष्मी॥
 १६ प्रामाभिरव्यामुक्तशेथिल्यभागिभवे
 एीदंडैर्द्रागिमानंदधानैः देयात्तेयाय
 स्तयादारविंदव्रातचातप्रखरमिप्रतानां
 १७ स्सलाभोगैः कृष्टमाणान्नितंवेस्तोय
 स्यातस्तास्तनैः चातितंगैः कः क्काय
 मथ्यदोःकंदलीकासंलन्यारादहलभाना
 लिलिंगः १८ युरालकं ॥ विस्वोष्टीनां

हर.
प्र. द.
८४

८५

विभ्रमाहारिणोऽङ्गशोभन्यासकृद्स्तार
विंदाः निर्वीतीनां जाह्नवीरंगभूमेः पिंडीव
पानर्तकीनामिवासन ८५ भातिस्मकात-
मिवकापिरसाद्विद्वदराविष्कृतेगुणचतु
ष्टयमाननेडुं निर्धोतपत्ररचनाः छक्कयो
लभागभित्तिद्वयप्रतिसोतत्पलमुद्धरुंती
कल्लोलदालनदलत्कनकारिविदपद्मा
बलीललितसांप्रयरागपिंगं स्त्रीणां पय
प्रतिकरैरभिनुघमानसंतः कृतास्पमापि
रंजयतिस्मचेतः ८६ तासां कुचस्पलकिं
जैरावुवीचिः छटाशिशिरशीकरविंडकी
होस्पर्शादलत्पतज्जशशायिनीपलाशग
भिविशोर्णनवसौक्तिवह्दारयंक्तिः ८७ प्र
त्यमंजनरसांतयागुशरणललाभितिल-
दितामलकानितासां आघ्रातमुत्पलसि
वामलगंडभित्तिविस्वायंतविकचकोमल
पत्रमीषुः ८८ अंतःप्रविश्यमकरंदरसं पि
पासनारीकुचस्पनवगौररुचोऽघ्रियातैः
निशालकांचनज्जशशयशकिचेताः श्रि
हंमहुर्मधुकरोमुखमुल्लिलेख ८९ लाव
ण्यकांतिसलिलसुतमायलदमीमाल
दपकांतकरजदत्तराजिनार्याः नाहंवप
ललितविभ्रमबीजमुष्टिमाहुष्टसीरसिव
कामकृषीवलेन ९० सिंधोरषोभयक
रागुनिपीततोयभाराङ्गुतलकलापम
नोद्गराभि निर्धोतकज्जलजलोचकद-
र्थिताच्छालावण्यकांतियरिधाडुरगंड
भाभिः ९१ प्रेखनखांशुनिऊरुवनि

तस्यमानतो योत्करस्तत्तिकरस्यगितस्त
 नीभिः गाढाः सुसज्जनलगुजलः छ
 टा इतः शुकाहितगुहडरणाक्रमाभिः ॥ ५३
 वीचिच्छद्यलये किलरत्नपटासायान्नपड
 तिपरिस्वलनाजलाभिः तत्कालसम्भ्र
 मनिलीजमनोत्तदन्नहस्तावलवमुदना
 रिनिर्तविनीभिः तिलकम् ॥ ५४ जचन
 फलकास्फालदत्पतरंगततेक्रमाविदश
 सरितोरत्नदोदस्पलीपुलिनश्रियाः न्य
 वसतसितान्मुदयोयसिबोवसानानिभा
 जलथरजलानीवस्वच्छाः शरदिवसश्रि
 यः ॥ ५५ ॥ इति श्रीराजानकरत्नकंठ्यावि
 रचिते हारविजये महाकाव्ये जलक्रीडाव
 र्णनो नामाष्टादशः सर्गः ॥ ५६ ॥ ओम्
 ह्योः सुसत्किरणैकसरस्वर्यविवविस्तीर्ण
 करिणैकमथोदिवसारविन्दं श्रिष्टाष्टदि
 ग्दलकपालपुष्पावतारवडाधकारमथ
 यावलिस्तुकोव १ अस्तादिगोचरवरं
 रुचेचिरायगोरचो नारुचिमरीचिरचान
 स्पविवदिनातपवनाहृतपुंडरीकपर्यन्त
 पद्मरजसेवविलम्ब्यमाना २ सिंधोः
 समकसस्तवकाभिराममाजिह्मका
 तितपनः प्रतिविवेतेतस्त सम्पश्यतिस्म
 निजमंडलमस्तकूटसंचटभग्रथकाच
 नचक्रशंके ३ प्राप्तक्रमाद्वलनपुंजितदे
 रिवभागविदिनदीमिजसमदायितायते
 त्वं अस्तादिमर्थनिवबंडुसरोजवधुवंधू
 कशेखरसयोदिवसानधि श्रीः ४ अस्ता

हर.
प.वि.
८५

४५

बलविंरविचिंवतयोदयात्रिचूडोंसिधत्स
कलचंद्रतयाचसायम संध्यासैन्यजहरवा
यगृहीतकास्पतालहयेवसुमलदत्तना
कलत्मीः ५ प्रत्यग्ररागचटनेडकलाकि
रीटशैलाधिराजसुतयोरिवगाछसंपत्त
संध्याहितायदिवसदययोश्ररीरभागाद
याविरल्लवृत्तिरज्जुभतश्रीः संध्याप्रवृत्तिरु
धिरारुणसांधातपूलिः छटाकपिशिता
चरादिग्विभागा अर्धं वराशिगिरिपंक्ति
रिवन्यपत्रदत्तापततजालिशनाजलिता
दिनश्रीः ७ प्रखतजलायकलनेडएव
पत्रचक्रकोलाहलाजलविशंकटादि
ताग्राः तिग्माश्रुपाताविशदाकृतिहरह
श्यच्छायाययोधिनिशमस्वरयादयोभू
॥ ८ ॥ प्राप्तेस्तशैलशिखरस्थितिमुल्ल
भासिल्लाकानुसारसरलत्वजुषानलि
न्याः संध्याससंप्रसमवदिवत्तेवसायमा
ताम् - - - - - कंजलिजालवधाः ९
संध्यातपारुणितपाश्र्वतटावलविचिवै
कदेशजलदः क्षणमस्तशैलः वज्रव्रण
ननुगलत्ततजेदितार्वविच्छिनविश्रय
यतत्रश्वावभासे १० अर्धयुषः पारिण
तिंसमक्रमेणसायनभस्सरसिवासरप
कंजस्य सस्ताश्रुपद्मराविसंडलवीजको
शचक्रं वभारपरिधूसरपीवरत्न ११ तंगा
वकाशरुचितिस्यितिमातपस्पशेषसमु
त्सकतयेवादिहृदसारणः तत्कथराइ
वसरोजभुवावभूवुरुनस्रकोरककराली

तपुंडरीकाः १२ आकृष्यमाणसिवयश्चिम
 दिग्विभागवदास्यददिरददीचैकरगलि
 नताराः छुबुदुदकरालनभ
 करक्तावुजंतपनविंवमलवतारात् १३ य
 येस्तमस्तगिरिसानुनिसंध्रसंध्यागारु
 णः छुविसहस्रमरीविविवं कंदर्पकोषे
 तद्वरस्यारितानलाविंऊध्वादितारकतिरा
 हितभेदमासीत् १४ आविर्भवतिसिरसंव
 लनानुबुविडसंध्याशुभूसराविपाटलम
 स्यामन्ः भातिस्मनिः श्वसितधूमशिखा
 वकीरणविस्तीशेषफणरत्नविडविंविंव
 १५ मुक्तावरस्तिमिरतस्करलप्यमानल
 द्मोमलीससरुचिप्रकटोपचातः अह्ना
 यवासराहितस्यटलोहितश्रीरुस्माशुर
 स्तगिरिकाननसत्त्ववित्त १६ सिंहवरा
 जिषुचनेस्युरदन्यवराभेदेष्मलद्वयमधि
 मंधिरभित्तिचित्रमभातिस्मनिर्जितज
 रः छुकचोराशोरागोल्बराः छुवि
 वः करचक्रवाल १७ आभासतावरतल
 दिवसावसानरागारुणः छुविविडंभय
 दंबुसिंधोः भगाभियुक्तमधुकेटभहस्त
 पूतक्राठनाभिनलिनोदरधूलिपिंगम
 १८
 अः न्यषुषस्मयदिचंद्रकिरणनिवासयष्टि
 --- भारनमिताग्रभागाम संध्यातपो
 नयतिकंवरतांसकंठमुह्लासितस्युरित
 चंद्रकचक्रवालेः १९ तन्नारक्रमकर
 - स्युरस्मरश्मिविंवाशनैस्मरिदिव
 स्युटपत्रिजादा अस्तावनीप्रशिखराणि

हर.
प. वि.
८६

४६

पयातथातुपंकारुणातपजलाजलधौदिन
श्रीः विष्णोयतासभजतद्दण्डावतारसंज्ञी
भवतिसिरधूसरितारुणश्रीः धूमः कटा
भिरुतविडुमदंडुवंडुसंवादितांदिनकरस्य
धंदुत्वरोचः २१ तं गात्मासहशमय्यक्ज
हृषोस्तशेलस्यतस्यानिधनं व्रजतप्रतिष्ठा
आलंवितांवरतलात्प्रतताकरोचैस्मिंधोन
यस्महसहसंरुचान्ययसत २२ तेजः प्रक
र्यपरिहानिमुपयिवांसमात्मान्प्रदोषत
मसाभिबुभूषामाणं अंभोनिधोतपनमं
न्ययतद्दिनश्रीरेकात्मतांविदधतासिद
वयुक्तं २३ आरूढमात्मवसुपांवाधिलंब
मानविस्वः क्रमेणनियतंरविरंतद्विज्ञात
उल्लासितत्सलिलतंगतरंगभंगसंसर्ग
जातजडिमेववभारतेजः २४ विसंस
मानकायिलांशुशिखासहस्रविष्मि
सांप्रहृयिरस्रतिस्रयैविंम किंनंजवाःज
लानिधोनिपपातकालखड्गेनविस्फुरित
महश्चोत्संगं २५ गौरीवगौरकरशेख
रकंरुपीठवडास्पदातनुविषः क्विलं
चित्तश्रीः ध्यामीवभूवजलधौकलपोत
काषपिंगः क्वंविस्तिमिरसंवलितायसं
ध्या २६ अंतर्विवद्वारिवभानुमतोरयाश्च
पंक्तिस्फुरत्सलिलसैरिभरोषदृष्टाश्चासा
निलैस्मयदिजर्जरयांचकारसिंधोर्जलं
उतफेनिलवीचिचक्रं २७ तश्चिः दोषवतर
तामाधिसिंधुपमवंधोरवांसुखतयास्पगिते
दणश्रीः सेवारसादिवतरंगसमीरणेनके

॥ प्रकीर्णकशिखानिकरोद्गरीणां २८ प्रे-
 षांसमर्कमिवदृष्टियथव्यतीतमेतविकल्प
 रचिताकृतिमीहमानः प्रेम्णाविलोकयि
 तस्वलितेनचक्ररंभोजनेत्रविनिमीलन
 मंजुजिन्यः २९ प्रपामावतारसमयेनसली
 मसत्त्वमामेद्वयांस्पगिततिग्मरीचिरोशिः
 सहोदकांतमरिणनेवतदान्वकारकाला
 यंसप्रसभमाचक्रियेपुरस्तात् ३० तावत्तक्र
 मेणदयितार्कवियोगजन्मदाहन्तरव्यधि
 तदिग्वनिताः करस्तैः द्वांसंउलीविगलि
 तांजनवाप्यतोयलेशोत्करैरिवतमः शक
 लैः पुष्टैः ३१ क्तांतदिवाकरकरालकरा-
 भिवंगाः छायासशिप्रियदयोतिमिरंत
 णां लीलानिषसविनिमीलितलोचनार्थ
 रोमंयसक्तारसस्वरचस्वरचक्रं ३२ छायाय-
 योस्तिमिरसंवलनानवंधनिर्वासदीर्घव
 वटैः दितिपीठष्टष्ट शारीवभूवपतितेतर
 णौकलिंदकन्याविवेष्टनविभिन्नजलोच
 कल्पः ३४ संदानिलाहृतितरंगितकेस
 राग्ररक्ताखिंदमकरंदसपीतिलगाः भग्नैः
 हनिभ्रमरसंहतयः प्रसस्करेव्यनिष्ठाति
 सिरयत्तिससूयमानाः अस्ताद्रिपार्श्वमु-
 पजरमुधितिग्मभासिजानीतशीतकिर
 णोभ्युदितोनवेतिशाराश्वाथरजनीस्ति
 सिरप्रयुक्ताश्चरुश्चिरंचरणभूमिपुचंचरी
 काः ३५ प्राप्तेस्तशैलशिखरेतरणावव-
 द्वासांशानुवदतमसोप्यभवदनाताः संचा
 रिषट्चरणचक्रगृहीतदानगोष्ठगोष्ठ

हरः
प.वि.
८३

४१

गंधगजान्यकाराः ३६ भास्वः क्वविभुवनवे
शमगतः शशासयावत्सतंगवनादिवसप्र
दीपः तावत्तुतोपुदभवनयनायद्यातद
दंसवीमलमलीमसमेधकारं ३७ नक्तनि
येतधित्तधारविपदभासिश्चैरिवासमसमी
करणप्रगल्भैः घोर्लोहजालमलिनैस्तर
सान्तमोभिरातस्तिरेदिशिदिशित्तिमितानु
बंधैः ३८ देशांतरप्रवसनप्रवणोश्मरश्मि
चित्तानुबंधवशजैस्मजुघोनलिन्याः आसी
निकोचभरजिह्वितयदममालमामीलित
भ्रमरतारकमः जनत्रम ३९ आलग्नैश्च
लविंड्येनापकारजालेनकज्जलरुचाज्ज
लोचनानाम् रूपावलोकेनमुखं प्रसभायसा
रिक्किंवाशुभं प्रभवतोमलिनात्मनः स्यात् ४०
आक्रान्ततारकनिरंगलज्जंभमाणतारावती
तिसिरविल्लवांघाः अक्लेविषुर्भुवनत्रयनि
त्रयणेषु मस्मीलिताश्चदृशाः सकलाज
नाना ४१ भार्याक्रमेणसकलामयकान
नाना सूर्याशुशेषशवलांससत्तानयद्भिः
संहारमेवमालिनैरतिमेडरत्वमासात्यसं
म्यष्टथिरेकजंभस्तमोभिः ४२ व्यक्तोपका
रसमुजास्पगितासुदितप्रेयोशृङ्गेमुखम
लक्षितमेवयामः यस्मिन्लवंधरुचिरैरभि
सारिकाभिः प्रेम्णातमश्चिरंमितीवशिरो
भिर्हृद् ४३ दंष्ट्राकरालपृथुपोत्रतलाक्ल
शकासारयंककलघासालिलाडरस्यः प्र
स्तावचंद्रशकलावरुलापकारकृयश्वा
यवरस्तवरययनायाः ४४ आवडयममु

ह्र.
प.वि.
८८

४४

दमलात्समर्तिकल्माषितो वरतलप्रहचक्र
वालं सूर्येडमंडलसमुद्रकवाटकोशविश्ले
षकीर्णरवरात्रकरणनुकारि ५४ भास्वनि
शीघवनपुष्पकदं कचेन वृह्मांडमुक्तिपट
सौक्तिकमंडलेन भूषानिवेदनि करेण परा
सयासीत् ५५ नीहारगौरशिविलांशुसः
सैचिराशिनिभिन्नैशनिविरीमतसः प्रव
धं आलक्ष्यतस्फुरिततारकचक्रवालशरी
कृततित्तविभ्रममंतरिदम् ५६ लक्ष्मी
दधंतिशवलीकृतदिग्विभागरश्मिः क
टापटलभिन्नतमांस्यमंदम् ज्योतीषि
त्रिरतिमासलतास्रस्रतरत्नानिकल्पतरु
वलिरिवोलसंती ५७ उत्सज्यहर्म्यशिखरा
णिनिवासयष्टिकोटिप्रतिष्ठचरणैर्गदहके
किमार्यैः उद्गतं चंद्रकवितन्यमानः क्रायाः
कलेन ववृषेचनसंधकारं ५८ कालागुरु
प्रकरक्तिप्रविचित्रपत्रभंगेययोधरत्नदेकव
रीषुलीनम् युक्तानसत्पलदृशांशितिरत्न
शारभूषास्पदेषुतिसिरंविदधाविवेदोः ६
दोराणीणीनिरोकजटरेषुविशंकटेषुनैशत
सः स्तिमिततासभितस्तथायतविस्पष्टमे
हिषतपललपंकशोहसुग्धाययामहिषं
हतयोवगाढं ५९ संध्यातयः कुरारिपिंग
मरुद्विधूतविस्तारिकेसरसिखैर्वनमध्यभा
गिभः सप्तोत्थितैर्विगालितैर्हनिपुंडरीकैरे
कैरजुंभिरभमादपरैर्निधे ६० विस्तीर्ण
दंतपरिचस्फुरदंशुराशिसीमंतप्रमानति
मिरेप्रसदांबुपातं लीनंकटेषुकृतदृष्टिविचा

तदृष्टिपुष्पशिलीसुखगणैर्वनजं जराणाम् ६३
 निष्कृतकज्जकरालशिखंडिखंडेः कृत्यता
 वृत्तिमभिगम्यनिकेतनानां स्नेहानुबंधि
 भिरपिदिनावसानसंध्याभैकैरिवसरागक
 रेः प्रदीपैः ६४ नैत्रैरिवाजनपरागकणाव
 वकीर्णं ऊलीविनीर्गसनसजनिवडरेखेः
 वातायनैरगुप्रपप्रमलेखानिर्वारणलिप्ति
 खैर्विवभूर्गृहाणि ६५ निभिद्यमानसुधि
 जागवात्तमार्गनिर्यत्प्रदीपरुचिराजिभिरे
 पकारम् सांस्त्रीवभूवभवनोदरदह्यमान
 कालागुच्छनप्रमशिरवावृलीभिः ६६ शि
 विशिखशितेपुरांतलप्रेसररिपुचापश्वा
 कंरश्मिचक्रे अस्वरकूलमिवायचक्रनाम्ना
 हृदयमदस्यताविप्रयोगदीनां ६७ प्रथम
 मधिधरित्रिः छिन्ननिः शेषमूलतदनुशी
 खरिशृंगव्यंगिरागानवंधम् सतमथचन
 वीच्यारुत्तराशिंविविहस्ततरणिरपचित्तश्री
 रातपंसंजहार ६८ ॥ ॥ इतिश्रीराजा
 नकरत्नाकंदविरचितेहरविजयेमहाका
 येदिनांतवर्णनानामेकनोविंशसर्गः १९
 लक्ष्मीदयावुदयशैलतिरोहितेड्डाचिष्ट
 दीधितिशिखाभुजसंजरीका गौरः छवि
 स्मरपतेरथादिक्कमेरानीलप्रभंतिमिरकं
 चुकमुत्तदियंती ॥ उत्पत्तिसतिस्मदिवसः
 धिमनोवगाहग्रस्तोः छुमत्तिसिरशेवल
 वहरीका वेलाविकीर्णमरिणशुक्तिशत
 छलेनपोतैरिवव्यनुसृताशशिमूर्तिहं
 सो २ गर्भीकृतौवविषमानलतापदाहम्

हर.
वि.
८५

८९

कानुवंधशमनोपकृतेनेतेनतत्कालता-
लतरुतंगतरोर्मिरोंडरेन्वापिहरसिवमस्य
हसंधिनारात १ विभ्रत्सदमजलयेस्तलभा
गलग्रपंकः कृद्यंकमिवविंवमनुस्मरश्मिः
श्यामाकलिंमतनयानलबुडुदाः कृजारा
गणस्तवकित्तं वियदरुहत्त ४ विच्छा
यतासकृत्तयोममभर्तरेंदोरं शुक्लटाभिरु
दयान्नवधूयविंवं पश्यामिभानुसुदधोप
तित्तंतमडिशृंगेक्षित्तीवनवशांद्रिकया।
धिरोहि ५ तावतिरोस्तुतऊशेषयधं?
कांतिनिस्पंदतारक निशासखवर्तिने
दोः विस्पष्टपाटलिसशैलशिखाश्रिश
स्त्रिसंध्यासथाविसरवर्धिलिलेहिविवं ६
आदिमतासरसकाननचवालभाभिः ३
माडदयशैलतिरोहितश्रीः इंडनिशाते
मिरमंडलवाप्यमानमाशिश्चसज्जरादि
वोर्धसखैदप्रखैः ७ भातिस्मयदमकुटि
लोदयशैलशृंगभागास्पदाभिनवऊंक
मयंकगौरी अभ्यायतंसदनकृवरिचक्रशी
रांयाकपलेमिशकलाकृतिरिंडलेखा ८
रेजेतरामुदयशैलशिखाग्रमललगाय
भग्नतिसिराकुटिलाकलेंदोः रक्ताकृण
नमुचिकंठविवर्तमानयेनः कृदावलय
विभ्रममावहंती ९ विस्पष्टलक्ष्मशवली
कृतमध्यभागविंवार्वतामधियतिर्मदध
दोषपीनां विव्यदिदानजलशीकरशा
रिताभ्रमातंगकर्णशिखराकृतिराविरा
सीत् १० अस्मर्गविभ्रमभृतिस्तिमितंयका

राशौदिशः स्वगयति सटपंकवीने उति
 एउः कसितजं कुमकोशगौरमालदयते
 समकनका इमिवेडुविंव ॥ अक्तावधूल
 कलषोदरसिंदुविंवमावडरागमुथया
 दिगतं अराजत संवादिनिगतविचिंवि
 भिनमथवेजं ठनाभिनलिनोत्पितवीज
 कोशं १२ आवडरागसचकाडदयादिमधि
 नैसर्गिकीयवलतामयहायविंव निर्भूतके
 सरयरागविल्ल असाननिद्राविमुक्तकुमुद
 कटगौरसिंदोः १३ चेतोहरस्फुरितकेसर
 दत्तहाससदीदिताः कुमुदिनीभिरधिप्र
 प्रदोषं रेजुः कदार्थनभयादरविंदचंदका
 त्याश्रिताश्वनवादिनचंद्रपादाः १४ विस्र
 एचिहसुदयादि विदंककूटसंचंडनर्जरत
 येवसरधुमिंदोः विंवक्रमेणविगलनव
 साध्यरागरक्तकूटनभसिपांडुरतामयासी
 त २५ निद्राविमुक्तनवतिंडकपांडुभासिर्वि
 वंप्रसस्तुषिनाकनदीहिमांशुः क्वाया
 श्रियंहरिरालतममयीवभारनिर्याकलिंद
 तनयाजलवीरिकाश्रीः प्रत्यप्रलत्ममले
 नोदरकांतिविंवमिंडुर्वभारनवकुंददलाव
 दातं वदोहलीवहृदयेनकपश्चिसार्धप्रेत
 तवराप्रशिखरोलिखितप्रणांकम् १७ ल
 त्मः क्लोपहितपीवरपंकपिंडुकल्माष
 मथ्यमत्तनुप्रतिविंवमिंदोः लक्ष्मीदधाव
 धिजलंचरिमानफारिपंकमात्सरसिका
 लकुलालचक्र १८ कल्माधितशशकले
 कलवेनमथ्यभागेनभारपरिपांडुरसिंवि

हर.
वि.
९०

वं विस्त्रस्तमेशकगदाजिनपलवाग्रचंद्रा-
वतंसशुचिभस्मसितांसलीलाम् १५ भाति
स्ममथ्यचटितास्पदकालकृतसच्छायला-
कशरुचिःपरिणादिविवः दीरांबुराशि-
रिवसंदरशेलमूललीलाविहृतिपरिमंड-
लितश्चशोकः १६ विस्पष्टचिह्नमचकाड-
दयादिलग्नमालेखभित्तिफलकं स्मरदेव-
तायाः तद्विभ्रमादित्तमयीमलयंकवर्ति-
विन्पस्तयत्रमकरांकसिवेडविंव १७ अभा-
जितानिलविलोलितसांध्यरागपिंगीक-
ताभ्रशिखरदरणालवृत्तसंस्थाम् शीताशु-
विंवसरगाशननीयमानमारिणकाभास्त-
रस्वधाकलशाभिरामम् १८ प्रत्यग्रपद-
चटनेननिशावताररामेषुणासपटिवा-
सरकौंचजंजे निर्दरितेस्पृष्टमथुक्कदनः
कदाक्कानिर्गःकृतिः सशशीदीधितिहं-
सपंक्तिः १९ ओवाग्रिहेतिपरिमर्शविली-
लमथ्यभागोनसिंधुजठराडदित्तमल-
त्मा कर्पूरचूरांरुचिरारुमरीशिकूर्चनि-
र्वातचिह्नमरुचःकठनेतराचिः २० अति-
इजंदपवलग्रहचक्रवालपुष्पोत्कराभ-
वनकाननसीस्त्रिरेजे श्यामालताहरि-
णालक्ष्मभिषेणचंद्रविंवालवालवलया-
दिवनिष्पतंती २१ संवादमेष्पतिसमा-
गुरुपंकदिग्धपत्रावलीशवलगंडपुरं-
ध्रिवक्त्रैः कल्माषितंकिममुनापिनविंव-
मेतडत्प्रेक्ष्यलांकुनमितीववभारचंद्रः २२
ग्राश्रित्यशीतरुचिनामकलेनजातिसा

मान्ममुत्पितवतानयानामहेर्षः आनन्दः
 भास्वरसंयत्तावधायितन्युत्तपातरभसा
 दिवलोचनाना २० शिंजारवंसपदिमंत्रः
 मुदीरयंदेनक्तं अखेविद्युत्सानयपलाशयं
 त्रं सर... साथकइवार्तरेसापभोगमन्या
 विशतकुसुमाभंगदहदिरफाः २२ आयां
 इदीधितिशिखानिकरावकीर्णविस्तीर्ण
 विंषपरिणहत्तयाहिमांशुः उंमलितोव
 रसरिज्जललप्रयमनालावकीर्णसखं
 जरविभ्रमोभूत २४ ह्रीरोदवीविथवलै
 निजविंषभाभिरभ्राजिताभ्रमरणैः किर
 रौः शशाकः संकोशनाभयमिवायंयि
 तंसरोजयंडस्यकोमलमृगालशतैर्वि
 लग्नैः २० लावण्यकांतियरिष्टकलंक
 लेखासप्राप्तपत्ररचनासुविलासिनीनां
 कायागतंनवमधूकविषांडरासगंडस्य
 लीषधिकमदितदिंडविं ३१ ज्यात्स्ना
 तषारनिकरस्यगितातरितादिमंडलः
 शिशिरकालश्वास्तंशुः आलिंगना
 न्यशिलानिदिशंद्रियाणामल्लेशयं
 नवकुशेषयंडकांतिं भित्वाविषांज
 नमिवाशुदृशोविद्युत्तहेतंनिशातिमि
 रद्वंदमनिचत्रयैः सदानितः छदप्रदा
 निकरैरसंदसिंदोरखिंदतकुलाम्पिर्वि
 दिनीनां ३३ सैरीयकस्तवकनीलमया
 यकारमत्स्यभोगमलिनावरनिर्वि
 शेषं संविद्युराशुक... कलयोतगोर
 मिंडप्रभाषटलकल्पलताङ्गल ३४

हरः
विंशः
६१

११

अभ्युदयशशिनिरावदलावदातप्रेरंमपू
खवचितोवरदिविभागे तापिच्छनील
सभवदिवराचुरारि वैभावरेविगलदंभ
वांधकारं ३५ भौनरत्तिथिवशातिसिरे
एसावमहायमंगतिसवाप्यकुमुदतीभिः
चंद्रोदयेकुमुदकुदिगतास्तदीयंगर्भदि
षः सखमसाविषतद्विरेफाः ३६ शिथी
भुभिसुनुविकासदलत्पलाशकोशाः श
नैः कुमुदिनीर्नभसिभ्रमद्भिः चंद्रोभ्रज
र्जरितशेषचनानुबंधनैशांधकारसहो
रत्तसिद्धिरेफैः ३७ लोकांतराप्रयिरि
चर्मचरणोक्रमेणायैरुत्थितैर्भवनमरण
ववेतमोभिः तानीडरेवविचकारकरोत
वारेणसाधारणत्वरहितामहतांहिश
क्तिः ३८ हित्वाशनैः शितिमिवदशसं
धकारच्छायेनिशाडुपटलस्फटिकादस
त्रा गोरीवभूवरुचिरांगुरुपंकपत्रसच्छाय
लक्ष्मशशिमंडलगंडभिर्तिः ३९ स्पर्शो
त्सवंविद्यतीरभिसंदरागसंगानिसंदय
वतामिवसंदरीभिः जह्वादिरेकुमुदि
नीविपिनानिगाछमालिंगितानिशा
शिमंडलदीधितिभिः तत्सारितरणैः क
रणाः छटाभिरिंदोः करैश्चतससोभिह
तस्यनक्तं विस्पष्टचारुरचनाः सरस्वद
रीणामालवनत्वमगसंनिवकेशहस्ताः
४० भिंडेडधानिवहवाहिभिरंधकारसं
श्रुत्करुदनिहीतशशीतरश्मिः संको
शडः खमहरश्चकुमुदतीनांमंतः परार्थ

वदनेन द्विविचित्रनिघाः आलज्जितादली
 तशखविषां उराभिरिंदोः प्रभाभिरयः
 कैरवपमवंशः उन्निद्रवंधदलजं सलनी
 तनीलदीनद्विरेफापदलाः परितोवभूवः
 सोपेपुशीतकिरणस्यकाच्छटाभिरापां
 उराभितः प्रतिफे लघीभिः पर्यस्तसांद्र
 भुंजतार्यतमः प्रबंधसंजगत्पुनरपुन्यत
 वतषारात् ४४ आदायदग्धवहलागु
 रुधूपधूसपंककपोलफलकेषु सरांगना
 नांपत्रांगुलीरिवरसांद्रतया विधित्सोरि
 दोर्गवातविवरेषु करानियेतः ४५ लः
 द्मोदं धुश्चि शिररश्मिरुचेगवातनि
 रूहनिर्घदसितागुरुधूमशाराः पर्यस्त
 सदरविचारिणितडग्धासंयुवीचैः छटाइ
 पपरिल्लतकालकूटाः सस्तायकारवस
 नारजनीपुरंध्रिमा लिंगतिप्रियसथास्त
 तिदिवस्त्रखीभिः हरंस्त्रणालशकलाम
 लतंसयूरवहासच्छटाचित्तमुखीभिरिवा
 पससे संकोशजिह्मितकुशेशयकोश
 पोतकोशयकोमलशशांकरचोवकाशः
 रेजदिशामधिनिशविशदप्रकाशाः का
 शाश्चोपशरदंशमित्तायकाराः सार्वत्र
 मेराककुभोषकुमद्वतीभिरुच्छासलाभ
 विशादस्थितिहरदृश्याः प्राप्ताविकासम
 चकासिषुरैदवीभिरंशुच्छटाभिरवधूतनी
 शायकाराः लीलानिपीतभरमूर्च्छितकै
 रवीयघंडच्छदः छविग्विच्छुरितांवरश्रीः
 इंदोदपावधवलः कलकंदकंठकालांथ

हर-
विंसः
६२

कारकलुषः ककुभः कौरोद्याः प्रत्यग्रपीतनवः
कैरवपंडलदमीलावण्यकांतिभिरिवान्तु
याडिमाभिः कीर्णादिशोदलितमतस्मा
नुवंधमिदोरदीपिषडदीधितिदीपिकाभिः
५१ दिक्कुंदरीघनपयोधस्मारतारहाराः
सथास्तुतिकरालमणिप्रणालाः भित्ता
शनैस्तिमिरसंजनपुंजनीलमानंजुरिंड
किरणजगदांजसारत् ५२ यौरंदरीदि-
शुपुण्यविलसरागसंपत्तणजिग-
मिषत्पुनाप्रतीशी अन्यः प्रसादयतिने
जितपुंडरीकशोभाप्रपादयतनैः ककुभः
सलीलं ५३ नेशानिलाहतिपरस्परचंस
मानसंप्रहलकैरवतयालिङ्गलप्रणदः ३
क्वैतिहस्ततलतारुनयेवनजंनजंचरश्चिर
महासिद्धमुदतीभिः ५४ युगलकस ई-
दीरनीरकलकंठकितावकीर्णपराववु-
दलितपंकजकुंमलाग्राः शीतानिशीष
सरुत्तानिभृत्तद्विरेफशालिकाकुसुम
निभरगंधवाहाः ५५ भातिस्मसारुतनि
भूतपलाशरंथलव्यप्रवेशाशिशिरांशुम
रीचिशारांछायांविनेशुविरवौदधतीतर
णासंवीतचित्रमृगचर्मयरेवभूमिः ५६
प्रत्यग्रपेनपवलानभसिप्रसस्तुलचित्ता
उनिकराशिशिरांशुभासः उद्गमिरत्त
सीकताकंणचक्रवालसंदाकिनीजलत
रंगचरायमानाः ५७ प्रेरवत्कठोरशत
पत्रपलाशमूलापांडुदयाकरमरीचिवि
लेचिताद्यैः उन्नवनाकुलजगत्तयका

लकोलदंष्ट्राप्रकाशयवलदितिविभ्रमा
भूत ५८ भातिस्मसंवलिततारकचक्रवा
लचंद्रातपःक्षुरणपांडुरसंनरितं विभ्र
ज्जरज्जरद्विज्जगदीर्घभोगमुक्तस्फुर
दिकटकंचुकपंढलीला ५९ निर्वोतता
रत्तरुणाक्कवित्तारकोचकल्माषितेनन
भसार्थिभरांवभूवे निःशेषशोषितजल
प्रवयंकगर्भदृष्ट्यावरुणविसकंदज
लाशयश्रीः ६० जिह्वीकृतान्ननयनं
प्रसितानुबंधकेपाकुलस्थितिर्विपांड
रतांदपत्या संकोशमायजरयेवकृता
वसर्गसिंहित्विषाकमलकाननचक्रवा
लचंद्रप्रभासुज्जलितोसलिलातिरिक्त
नालं समर्पकमलनिशिचक्रवाकी ॥
आविभ्रतीहृषितपद्मतनूरुहैकपाद
स्थितोमुखविह्वरगकांतशंकस ६१ ॥
आम्लावितावनतलेनवचंद्रिकावुश्रे
निमग्नसद्यैरवचक्रनाल उत्तारल
ग्रमिवसंदसमीरपातपारिसवीकृतप
लाशभुजंघराजुत ६२ वेज्जुदशखथ
वलाः जविभेदकुठसोत्कंठकैरवकरा
लकरोत्करोडः श्यामेतिरात्रिरगमत्त
स्पृष्टमर्थशून्यपयायतांतततमः परे
पांडुरश्रीः ६३ पर्याप्तजंभराभरस्पृष्ट
नानुवांडिपत्रागुलीनिकरकैरवचारु
हस्ता उत्तिमषष्ठचटामुखरोमराजि
रिडं विलाससहसाकुमुदिन्यासीत ६४
इंदोकरैरतजुकोसमसोऊमार्याभागिभेद

हर-
विं.
५३

१३

नोभुवश्चेषुभिराहताभिः उद्गीर्णयंथकुसु
दाननसृष्टनैशचदोदविंडभिरजंभिज
मुहतीभिः ६६ श्रोतत्सुधाशिशिरनिर्ज
रशीकरांश्चंद्रांशुराशिपरिस्फुटकराल
कोशाः यमाकराः सपादिसंयुक्तचुर्निशी
यशीतादिताश्चदलास्वरसंवृतांगाः ६७
प्रेयस्मसागमसखात्सपुंथिनिर्गदानंम
वाष्पकरिकाशिशिरोनभस्वान् वंथक
माधिगततानवतारतस्पसो गोथेकारच
नसौरभसंयद्यसीत् ६८ निःशेषसेवसा
भिनवकोशवंथमावादिनतयमरुंममस
वसोधीत् इत्यभिधेवकमलंकलयोचका
रसंकोचसंकटविशंकटकुट्टमलत्वम् ६९
सृष्टानयादिनकरांशुभिराहिवह्निगर्भैर
पिकशनचक्रसरंजनिन्यः सप्तस्तंश
शिकरैरपितासुपांइरदसवामचरिता
वतयमनेत्राः ७० पातंसधून्यधिजुसुह
तिवंथरागसइतयदितिसधुव्रतमुत्पतंतं
प्तिष्ठत्सरोजदलसंपुटपीडितोच्चिमीर्ष्या
वशादिवकुशेशायिनीववंथ साध्येनतन्त्र
गतियन्नकलावतोस्तिचंद्रः करैस्सकल
दिंसखकरांप्रैः विष्णुस्मवारिविसराः
परितोनिनाययश्चइकांतदृशादोयितयं
इभावम् ७१ संकोचधूसरसकारिसरोज
वंडमप्रेयदस्पशशिनापरिपीडयादैः ते
नसुरादिकटवेसरदंतपंक्तितावादिवाती
विशदंजुमदंजहास ७२ संयुक्तताममशैर
एकरैरवाप्तनिडासलीकुसुदिनीशशि

नावस्मृष्टः ऊंकारिणीववुवुपेऊसुदोद
 रास्यकृजंमधुव्रतकलकारिणानुवंधैः
 ७४ प्रेयांशुमालिविरहव्यसनानुवंधः
 मूर्च्छानिमोलितसरोजहृशोनलिन्या :
 त्पत्तास्मलीलमभवन्नुपरीङ्नायिखे
 दायकोसलमरीचिसुराललदडाः ७५
 कलोलपीवरपयोधरपृष्ठभागसाक
 ष्वीचिवलिभंगिथवंचवंद्राः श्रावतंना
 भिनिहिताग्रकरश्चकाररक्ताग्निनीमुष
 निमोलितपञ्चनेत्रां ७६ पर्युक्तसत्सर
 लकेसरकांजनोत्पन्नाराचचक्रपरिष्
 रितकृतिरंथं ईषद्विभिन्नमुकुलानन
 भिङ्गाभिराद्यन्नकैरवमनगानिषगली
 ला ७८ ज्योत्स्नामयेयदमनप्रभमेवमु
 क्तसंभः पयातऊसुदः कृदश्रुतिकोशः
 तत्सूललप्ररजनीजलविंङ्गालया
 जेनमौक्तिककरणोत्तमभिप्रयेदे ७९
 उद्दिनकंदकदरात्पुलकानुवंधपर्या
 कलाऊसुदिनीमुदितप्रदोषे धूतारव
 दरुचिवेद्रकरप्रणोचचक्रीभवतऊसु
 दचारुऊचाचकाशे ८० पर्याप्तनिर्मल
 करेणकरैः सधाद्रैः संभावितानिन
 हिसद्युतिनायिनेतं निन्येजलानिनि
 शिनिर्विशतामरास्यः कार्येकाचिद्रव
 तिकस्यचिद्वशक्तिः ८१ आस्कंदउरु
 दयंसदयस्वमंदमानंदनामदनाविह
 नाः क्रूरंतमः किरकरैः ऊरुकोरकाग्रभं
 गंचकैरवजलस्यकरालकांतैः ८२ चंच

हरः
विंशः
६४

५५

गुणं वनविजं चतुर्के सरासं चारयांचितद
लासुचवंचरीकान ऊदावद्यातविदलद
लदीर्घदंडहरोदितासमुदितासुजमुद
तीषु ६२ संदेहिपत्रपटलंपटुपुंडरीक
घंडस्यमंडयादिशः स्मरसंडलश्रीः संतो
भयोघलनदोलकलोलकंडकलिलंस
लिलेश्रुसिंधोः ६४ संप्रदयः सरसवथा
शारप्रवेधसंधानुवंथरसनाधिपनुर्थनाने
धैर्यविधूनयवधूविवर्धमानमानोडुंरं
पुरवंथविरोधिनीषु ६५ पारीप्रसा व
चयानपरस्परसकर्मरयांसपटलीभिरि
वप्रभाभिः श्लाचरक्रशिररोचिररोचते
उरचैकचर्वजनलोचनचक्रवालः ६५ पंच
भिः कुलकम् ॥ यातालांतः छविस्सिव
हृनाशेषभोगप्रकाशः कंठः छायासिव
पशुपतेरंठहासोभिनीलम् विदिष्य
राजभसितमसामंडलीरत्नराशेदंतो
लासः शशभ्रदमलश्रीश्रुकासाचकार
६६ ॥ इति श्रीराजानकरत्नाकरविर
विरचिते हरविजये महाकाव्ये चंद्रोदयव
र्णनो नाम विंशः सर्गः २० ॐ स्थितो यासो
धो व्रतचंद्रशालिकातले विभुक्तमहा
चै संस्तरे इति प्रिया संकगता मभाषतक्ष
पाकरस्य श्रियमीदृग्हारिणी १ श्लोथना
विष्कतलदसलक्षता निशाकरस्योन्मि
मत्रिलोचनात् विभातितन्वंगितदीपता
रकत्विषावलीछोदरवत्समंडल २ विधि
त्सनाकेलिमिवोदयश्रितानिजप्रभाजं

॥ मवाममुष्टिभिः पराहृतं यद्मलमेण
 लदमणनिमीलयत्पुञ्जनेत्रमेक्षिणी ३
 स्फुरं परासेकपरां सुखात्सनः स्थिताविभू
 तिविमलस्यजायते स्थितां जगद्वाप्यत
 याहिताममुं नतां गिनेः शोधितमेतदिदं
 ना ४ असौ शशांकः ऊरुते स सुन्नताः ऊ-
 र्वदतीनां ऊ सुदस्तनावलीः निजप्रभा
 हारलताविभूषणाव्यङ्ग्यकालागुरुप
 त्रिभंगिनीः ५ विगाढतोयः प्रतिमाच्छ
 लादसौ नवोरुणा त्वंगमितो नुचंद्रमाः ॥
 मधुः छटाशीकरवारिवर्षिभिः ऊ सुदती
 कैरवहस्तसंयुटैः ६ दधत्पद्मं सीलित
 पंकजेक्षणाः क्षणादवश्यायकणैः करा
 लिताः ऊ शोशयिष्यादयिता कटावनास
 मुः छलत्स्वेवजला इव श्रियं ७ निशाक
 ताविंशमुखेन पाटलप्रभासत्वं मत्तससौ ऊ
 सुदती अपावृत्तोत्तानितकैरिवानजाति
 रंजितभ्रुः पिवती वसस्सहस्रं ८ विदार्यदं
 षां ऊ रकोमलत्विषानिशायकाराद्रिऊ
 लं स्वलेखया विभूर्तिमावाशिवराहवि
 भ्रमंसदात्तलदमाहहनेन चंद्रमाः ९
 अनेन ते शशांकयो लभित्तिना कपववक्त्रे
 ए कशोदरिस्मयः विभूर्तिलक्ष्मीप्रति
 मासमुष्पितं निशाकरे स्पृष्टशमेव संड
 लं १० स्रणालिनीदोः स्पृशतः करैः ऊ
 पाविवर्तयंती वक्त्रेशययाननस विभूर्ति
 एष्टागतया कृतश्रियं हिरेफवेणी लक्ष्म्या
 पुञ्जस्तनं ११ स्ररेपतंती शशिवंदिकाव

हरः
प.वि.
५५

१५

योनिशागमेपीयतशुक्तिसंपुटेः ऊतोन्व
ताभ्यां वृद्धमुक्तवारिणा वियां इमुक्ताफल
संभवा न्यथा १२ निशाकरेकेसरधूलिजं
ऊमः छटापिशंकगुकरेविशेषकं विधिः
त्सतीव श्रयभंगमंडली भ्रवास्थितं कैरव
काननप्रिया १३ ऊमुदती कैरवहस्तमुः
छसदलांगुलीके श्रियमेतिविप्रती अवा
मपार्श्वस्थितभंगमंडली कृतावनडासि
तकं वुविभ्रसम् १४ अधिदयं लदितका
मिनीमनामनोभवस्य दयितः शिली
मुखान् उदीयपदावलिसंभ्रता इव क्रमे
ण शीताः प्रसरंति मारुताः १५ शिली
मुखैः शैखरसौरभाद्यते भ्रमद्विरेभ्योपरि
वंमंडलं श्रियंचिकीर्षाद्विरिवाभिसारि
काः स्वकांतवैशमस्य गिताः प्रयात्पम्
१६ अधायिसंकोचविह - रेडना किमि
त्रसोस्वाडरसापिपमिनी इतीचंतनिंदते
षसदः स्वनैः सदानुकूलहिजनो नुरज्य
ते १७ ऊमुदतीनां प्रतिविंवतां जलेविजि
ह्ववीचि श्रुतिपाशमथ्यगाम् अदः सु
रंमंडलशैखपत्रताविभर्तिसश्रैरिगम्
गांकमंडलं १८ मरुगालिनीनां निविडी
कृतारुणः छटांगुलीदंत रचारुकोटि
भिः पिनसते भोरुहपादमंडले हिरेक
मालामरिगनूपरावलिः १९ ऊमुदतीभि
मंकरं ऊऊमः छटापिशंगां वुविप्ररितो
दरः सविभ्रमं कैरवशृंगकोत्करः दया
करं हतमिव व्यदसते २० नभः ससदोदर

फेनसंदतिर्नगेंद्रनागाधियभूतिवर्चना
 निशीथिनीकल्पलतांशुकालि... निशा
 करस्यश्रियमेतिचंद्रिका २१ इतिस्मरोही
 पिनिचंद्रशेखरेविभुर्विह्वलेसमयेस्वसं
 निभेहिमाद्रिकन्यामभिधायसादरसं
 साध्यवेलाविधितत्परोभवत् अवंदत्तानं
 दित्तमानसस्ततस्तनुससंध्यामरविंद
 जन्मनः सरारिनाभीरुदयमविष्टरप्र
 कीर्णरेणः छुरणदिवारुणा २२ अपा
 वृत्तोष्टांतरलब्धनिर्गमेर्जयक्रियायोद
 शनांशुमंडलैः २३ उदग्रनासाग्रनिविष्ट
 चक्षुषः पिशंगयत्सावलिमेलमेलनक्र
 मात् सरोचनागेधमिवास्पवह्निमलला
 टपट्टविद्योविलोचनं २४ निचंद्रयमा
 सनपादपंकजस्फुरारुणोज्ञानलप्रवर्त
 तैः विलम्बमानातनुकंदमंडलप्रभाप
 कारच्छविरंशुराशिभिः २५ अवाप्तनाभि
 व्यतिषंगविस्फुत्प्रभारुणोज्ञानकरांशुज
 हयः स्मिरांसयीठः समसाधिगोचरंवि
 रायटप्योकिमपीडशेखरः २६ युगलकं
 व्यतीतसंख्यातिगपंकजासनव्ययाश्रया
 भारुह्वोजनिर्मलं निजादस्तत्रेनिज
 सुद्रयानपंकजान्तेरेणः ब्रुचां व्यवर्तय
 त् २७ विलोकयंतीगिरिराजकन्यकात्
 याचतेप्याननिमीलितेक्ष्णंभवारसं
 ध्याउपरागयाटलासिवोमिषत्कोपकषा
 यितोदृशं २८ समन्युनिःश्वाससमीरण
 धमभिः कदत्तकमानाः रुणाधूसराथरा॥

हरः
५-विं
५६

१७

द्विरेफपालांकिंतमग्ययलववसंतलक्ष्मी
मयमाव्यडवयत १. समाप्तसंध्याविधिरी
श्वरोपिताविलोककोपात्परिहृतसुखी
रसांध्रगर्भैर्वज्रसात्वनक्रमैः प्रसादयामास
चिरेणसस्मितः मधूपनीतंजययानिशा
करप्रभावतंसंससयज्ञयाततः विनिद्रक
ल्पद्रुमपुष्पसंभवंक्रमादसंपायेयतस्मस
स्मितः ३२ कपोलभागेनसदाकुरुणात्वि
बाजहारचेतःशशिशेखरस्यसा विपाक
पिंगेनफलेनविभ्रतीलतेवरक्ताधरपल
वाश्रियम् ३३ तथावियुक्ताकिलकोकका
मिनीविलोकयेत्याभवनाग्निनीगताम् ॥
अयाच्यताशंतविप्रयोगयाशरीरभागास्थि
तिमिंद्रशेखरः ३४ तथासमंसापिवियो
गभीतिमान्यवेशयज्ञातनुमासिसीमनि
प्रकर्षतः प्रमगुणस्पनास्तितचबलभस्य
क्रियतेयदीप्ति ३५ कथंनुसंध्यानुतिषु
प्रयोदयेतेकरेणमेमत्सररिविन्नसंजलिः शि
रःस्पगंगाजलशीकरः छटातघारशीता
यिनमानयदपति ३६ इतिप्रियस्पावश
रीरसंस्थितौदतौदरांविक्लप्ताकुलमान
सासती वभ्रवतत्संश्रयकातरापुनर्नग
एपतेप्रेमणिदोषहृषण ३७ युगलकस
विमुक्तपार्श्वस्यभुजंगशेखरस्फुरत्फरणा
प्रतकृतकातरैरिव विरीटचंद्रस्यमरीचि
मंडलैः पिशागजटातरपुंजितैः स्थितः
३८ विधुतचोपलतभागविस्फुरन्नवार्क
विंवोयममग्निपिंगलं निलीनभागांत

७३
 निवेशितस्यांतरसीमित्रवत्तपोनिमीलित
 रालयदम्भः विधीयते भावनयेवतत्क्षण
 प्रियाननाभोरुदृशेनोत्सवः ४० ललार
 लेखावलिभंगमुश्रुकेः ससमासजंन्यातर
 वत्सनिज्जवा मनोरथारूढरक्षणक्रिया
 सविभ्रमोत्तेयदृशानिवेद्यते अयांगभाग
 रभसादयाश्रितसलीलमभ्यासवशेन
 तारकः अटकांताननरेवदसंजरेकयुवे
 क्ततयापिवर्तते ४१ प्रसक्ततावूलकल
 कश्रूसराश्रियंदपत्मापरमध्यलेखया स्फ
 टेवमूर्तिद्वितयस्पयेशालाविभागसीखा
 सरलाविरच्यते ४२ स्तनस्यरोमांचभराव
 लंविनः शरीरभागविशतानमीयते वि
 लोचनेमीलितपद्मसंपुटे मनोरसस्पर्श
 सखोदयोत्सवः ४३ निविडदेहार्थनि
 वेशि विभ्रमं कृशान्वयोऽंगप्रतिवडकोपया
 सभंगुरभूलतयेवकेवलं वलिः क्लृप्तामप्य
 भुवाव्यवस्थितं ४४ मनोरसांतर्विनिवेश
 निर्वृतेरवाप्तविस्तारगुणोदयेधिकम नि
 तं वभागे सरितमेखलागुणोभरेण विः छिं
 नगुणः पतत्यथः ४५ इति प्रियस्याचल
 राजकन्यया शरीरभागे कृतसंनिवेशया
 जगत्सुसौभाग्यगुणैरनन्यगैर्व्यजीयताशे
 षनितं विनीजनः ४६ दशभिः कुलकम्
 एकत्रयत्रगमयी सजलाभुनीलः छाया
 कटीकृतरेकृतसंनिवेशा व्यावर्तिकंठ
 ऊहुरास्यदकालकृततायाशयसुतिविला

हरः
प.वि.
५७

समयतकाची ४७ शोभावभारपुपित्तयका
रुमन्यत्ररत्नरशनामधुररणीती लावण्यका
तिसरसी पुलिनापमानविस्तारशालिजग
नस्पलहंसपंक्तिः ४८ अधूरुशीतशीत
किरणभरणस्पकांतिकल्माषसायमृग
चर्मविषममानस विभ्रक्तिरीटशशिदृश
नवडरागताराभतागतसितेतरपद्मलक्ष्मी
४९ निसर्गसूक्ष्मः छविशारसस्वरविचित्र
कांचीगुणरत्नरश्मिभिः विलग्नसम्यत्रस
पंचरागतासिवेदहः शारुतरंगितवभौ ५०
परस्परप्रेमविभ्रंभितो नयोः शिराययोतो
स्तुशरीरभागयोः द्योतलाकोटिकशि
जितः छलादितीवगौरीचरणस्तदाशिव
५१ नृत्यन्यरित्रसभरानतभूमिपीठनिधि
हरत्नशिरसंखलमाकृष्यासां मस्मावदा
तशतिशेषइवेडमौलेभोगीवभौकटकितः
चरणाग्रलयः ५२ सेवागतास्तकरप्रति
विंक्तगर्भवदः स्पलावमभुतोन्नतमिंडमो
लिः अंतः प्रवेशपरिमंडललक्ष्म्यमाणो
रीपयोधरमिवाः छतयापरीतं संध्यास्तो
त्सवविकाससहनीनकांचीदामाभिरामसली
शविकटादवक्रम लक्ष्मीमनुत्तमहिमांशु
कलाच्छित्तं सदाविः चकारिशिवेयावपुरि
त्यभिन्नस ५३ अन्योन्यसंसर्ग सखानुभ
वानुबंधानिः स्पंदसीलितविलोचनयो
स्तदानीं चेष्टातयोरुदभवंनविभिन्नचित्त
मयानपर्यवसितावनिवडवाचः ५५ इति
रसयोषयुक्तिमदनुज्जितवृत्तिगुणमया

प्रथमप्रथितशुभांगलक्षणसर्वकृतिप्रण
 वात्सनादयत्त कविरिवनाटकचटितसंधि
 विधायशशाकेशवरः शिवरिसुताधम
 धवपुषिप्रमदान्वितमानसोभवत् ५६ इ।
 संभूयोविद्योगजुरविरसदशायस्रवः छेदः
 हेतोः स्पष्टप्रेमाचुर्वधस्थितवतिदयितोदे
 हरत्नेनमिश्रे हृद्योत्कर्षोन्निपेतवपुषिपु
 रारिपोरेकलक्ष्यस्तदानीमाः शयोहृत्ताराः
 प्रविकसितपुटादृष्टयः पार्श्वदाना ५७ ॥
 इति श्रीराजानकरत्नाकरविरचिते हरविज
 ये महाकाव्ये गौरीश्वरदेहार्थवर्णनो नाम के
 विंशः सर्गः २१ ॥ ॐ इत्यर्धदेहरचितस्थितिषु
 त्रमांगगाभ्यसूयनपरागिरिशस्यगौरी नाथो
 निगम्यसरितामयचंद्रधामसंसमूर्धितः कुध
 श्वद्वभितस्तदासीत् । उन्मूल्यस्त्रमनुवत्
 नृषाम्रगांकसंकाटिवाप्रपदवीमवगाहसा
 नं स्वस्यानपवपरिवृत्तिनुवाभुहृत्तंसंभोधि
 नास्तिमितशंगतजलनतस्त २ तावद्विधाय
 जलाधिस्तिमितामवस्थां सुमीलितानुक
 लोचनरत्नश्रुतिः प्रेषात्तत्सुधांप्रशिशिरांशु
 करावमशंविश्रिष्टश्रेयविषमर्कश्चोदतिष्ठ
 ३॥ तारापयंसपदिशि श्रियुषः सलीलमर्थे
 नयोजयितमिः छुरिवास्ततांशोः उल्लासि
 वीचिपलकप्रतिविंबितो सदत्पुत्सर्जपयमा
 पतिरंजसार्यं ४ उन्नमसीनमकस्प्रकरव
 श्रुलकलालकेतगजवाजिसमाकुलंसत
 प्रत्योर्ध्ववह्निमगमज्जलपेरमंदमास्कंददा
 नश्चभसादिवतोयस्येन्यं ५ अंतर्गतोर्वविष

हरः
द्विविं
५८

१४

वह्निशिखाभित्तसारत्नोन्मत्ताः शितिरुचा
वबुलुः ययोधो कलोलभागियतयः यरि
रव्यशीतसच्छायचंद्रकरचंदनशाखिवृ
दाः ६ अभ्युत्पितेनरभसोर्ध्वतरंगावाङ्मस
छादित्तावरतलदित्तिपीठपृष्ठे अस्तसि
रत्ननिधनानधिजगमुपात्रसिंधूपगहन
मुखसशुवेवहरात् ७ अतः स्फुरद्विकद्वी
दुमदंडनिर्यः छायाचुविदुमुदयेः शरद
भ्रमासः अवर्तमंडलमराजउमुक्तिनिद्र
त्तां वृजं मधुरिपोरिवनाभिचक्रे ८ मध्या
दित्रुसकलप्रतिमागेतेडविंवस्फुरद्विक
द्वरत्नविदंकपीठः अघाबुराशिरशित्तज
लेदेवताभिर्दोलेवराजतिततरां स्मतरं
गलेखा ९ नीहारगौररुचिभिर्मकराक
रस्यतारागणैराधिजलेप्रतिमानिषजैः १०
प्रेतंगुभुजदंडदृढापगुठज्योत्स्नानिदाच
जलशीकरविंडलक्ष्मीः ११ छायागतावी
कलन्नतनचंद्रविंवविस्पष्टचक्रचंदनंद
भित्तस्यसिंधोः मुक्तावरंनियतित्तिस्मवि
नीलकांतिदेव्याधिपस्यभुजद्वंदसिवोभि
जालं १२ चक्रेकगासरनदीशुचिहारगो
कलोललीवलययोधरपृष्ठभाजः वीशीक
रैर्जलनिधिः फरिणकृतकृताग्रिधूमः छ
दामित्तनवागुरुपत्रवल्लीः १३ पारिलोवा
ध्वंवलित्तातनुरत्नकंवुमावर्तचक्रकरवर्त
नवीचिवाङ्कः वेलागजाविल्ललित्तानननी
लनागवेणीलताश्रिसन्नत्रयेतवसिंधुः १४
अतैरसातलमुखंदराणमुदहंतीनिशेष

५५
५५

नेत्रजुषुदोत्सवेहेतुमिदं द्रष्टुंरुहलवसा
दिवनागलोकलक्ष्मीर्बुधसजलराशिभि
लोत्तरीयं १७ वेला निलाहतिविजर्जरित
स्यसिंधोः प्रत्यग्रत्नजुसमस्तवकान्यमेदं
कलोलकंयतनकाननमंडलानिभस्मीव
कारवड्वासरवसंकयाणिः १८ प्रखत्प्रवा
तवलयासुरणमिदंमौलिपर्यस्तलप्रविशि
खाग्निशिखासहस्रं सिंधोः परत्रयमिव
स्फुरेदंडनीलस्तभायतोर्मिनभसः सलि
लन्यपत्तत् १९ वैमानिकामरवधूरंगनेत
रंगैः दिग्भासरागमवलोकपयोमनुष्याः
अथोर्ववह्निनदलाभविज्जंभमाणशेकाइ
वाशुजलयोदयतिः सचंयां २० दिग्भास
योर्ध्वमुदयेस्तरेस्तरेभंगैः प्रवामह
विमानगणैर्विचैरुः आलोकसंपृद्धमसी
षुयथासरस्तीसायात्रिकाद्युनिमसंसत
वाकथासुः २१ गंभीकृतसुरितविडमता
सतोयल्लूतानिरेजरुदयेर्विवृतानियातं
ताल्लरमंडलमुखान्यमसौर्वतापत्स्वाक
शादिवनिशाकरंद्रिकांभः २२ अथ्रुक
शैः स्फुटमलैर्जलधिस्तरेभंगषुशीतकि
रणस्वभावरविंवैः श्यामागनाजनकृता
स्यदचारुत्नवाताघनासितशिलाचित्तह
र्म्यलीलां २३ आमेविहृदिमददौस्फुटफे
नहाससिंधुप्रभाथवलकंचकप्रणयात्रं
वेलागनाः फराभृतांतरसापजहेर्जिन
प्रवालविकरांगलिकोटिकृष्टं २४ आलो
कातोडुतपरस्परसंप्रहारकंइयनाऊलभ

हरः
दिविः
५५

११ सुखरागलक्ष्मीः संसृजंशखशकलान्म
रुचीविभंगखड्गोदरेषधिपयोधिपयोमनु
ष्यः १२ अभुङ्गतप्रचुररत्ननिधानकुंभगोभी
रगतनिर्करैरिवसिंधुराभात आकर्तसंडलप्र
तेः प्रसभापविडपयंतीवन्तिभुजगायसंश्रुत
लोचैः १३ कश्मीरकेसरपरागरुचिर्व्यलो
किलोकेनशीतकिरणस्यनिशामुखेयत् ॥
उदाद्यमानमिवनीरनियेरुदग्यवीचिः क
दाभिरभवत्यरिपांडुविस्वं १४ अभ्रंकषल
भित्तमिंपुत्तरंगयोत्ता - - - मरगाकवप्रबो
विरलंगलद्भिः फलानि कैरवकुलानिक
लंकविंडुवृंदैरिवालिवलयैश्चवलीकभूवः
१५ कलौलचंक्रमदयेस्तटशैलसानुनि
र्वाधातरसरंजितमावभासे प्रातस्संमि
षदनूरुकरातपांकमभ्रंकषंशिखरजाल
मिवाश्मथाम्नः १६ हेलाविदारिततटाव
लैद्यमवप्रवत्तः स्पलप्रकटशुक्तिनखोदि
हस्तः सिंधुत्तसिंहश्चत्तारविराववृत्तिरु
द्रुतवाडवकुशानुशिखासटोभूत १७ भा
तिस्मगभंगिरिकाचनकूटकोटिनिर्धंस
यखनिऊरुंभकरंढ्यमाणम पायाशया
लमयुस्तदननामिपमययेस्तकेसरसहस्रः
मिवावुसिंधोः १८ विभ्राजिरेजलनियेभुज
गोतमागमारिणकखंडकिरणः कुरितास्त
दानी तीरकुलप्रवड्वाग्रिशिखास्तंरंगभंगा
पदायनपलायणातामिवाप्ताः १९ सिंधोरु
दीयुषिहिमन्तिषिचंडकांतिविषंमिवारि
भिरिवाहितवृद्धयोगाः आस्फालनेनतट

शैलशिलातलेषु सस्फायिने स्फुरितरत्न
 रुचस्तरंगाः ३० भोगेन्द्रभोगविनिष्पन्न
 नोस्तदानीं प्रत्यक्षसेवभुजगाशनकेतन
 स्पभस्मीचकारमकराकरसौर्ववाहिशः
 क्रानरदितमिहापदिकोपिकिंचित् ३१
 लक्ष्मः कुलभ्रमरसंडलशारत्तारभासा
 शाशिप्रतिसंयोजितयाचकाशे पर्यंत
 चरित्ततरंगयलाशजालताल्लरताम
 रसकारिणकायारणवध्रीः ३२ ज्वालाज
 टालवडवासरववह्निसोऽधूमाभिजात
 चटनव्ययितैरिवेच्छाम मक्ताफलास्त
 करणसंहतिमुत्ससर्जविस्तारिभिर्जलने
 धिसंरिणशुक्तिनेत्रैः ३३ प्रत्यग्रशोणिम
 रिणदीधितिचक्रवालागंडधशीधुविस
 राः पुलिनानिसस्तः अयोधतीरवनके
 सरिशारिवधंडसेकेक्रियार्थशिवसिंधु
 त्तरंगलेखा ३४ रुद्रः प्रवालविटपांडु
 रकोटिभागलग्नाविलोलवरुचानल
 धूमदिग्धाः शरवाः करालजलवीवि
 पुताम्रनाललीलारविदमकुलश्रिय
 संवधासः ३५ चक्रः स्थितानभसिक्कर्म
 कूटीरकस्पकिंसीरिताः फणफणाय
 रिरश्मिरागः सौदामिनीशवलित्ताव
 दद्वंद्वमोहविद्राणहंसविसरंतटमूर्ध
 भंगाः ३६ स्मलस्रालिंगनिकरारुण
 रागपुष्पशारीकताः पवनवेगावित्तन्य
 मानाः लक्ष्मीदधुर्जलनिधेर्वनुनाग्रि
 धूमलेखस्तदंकरितामिवदीप्तवेण्या

हरः
हाविः
१००

काकोलकंठरुचिभिर्विकसत्करालात्रा
कशीकरकरोः सदृशीभवद्भिः प्रेवाल्लि
तैदिविनिजुह्वितरंगभंगेभुजंगयत्तः
यः क्षभितस्यासिंधोः ३८ विस्त्राभिः सु
रितरत्नसरोचिरागयातः कदाशवलितैस्त
रसातरंगैः प्रेवाल्लिरंवरसत्तारदंबुराशिरुः
छायसाप्यशित्वैरिवविंध्यशैलाः ३९ वी
चिविचंद्रनविकीर्णविलालशुक्तिमुक्ताः
शुभिर्मकरकेतसवायलदंसीसंचारवत्स
भिरिवाभिनवात्पितस्यशीतदिवः प्रमथ
नायधास्रः ४० अभ्याहृतानिवविद्युरित्त
मंदसदिसानुच्युतैर्निशितकोटिभिरः स्म
कूटैः उष्णसलद्वयरुधिरस्तुतितामरा
गच्छेदं कषाजलनियोदयतिस्मकंठज
ध्रुवात्तेनुषीभिरभितः स्रष्टफेनहासल
दंसीराजजलधिस्ररिदंगनाभिः पंचाड
पेत्यपरिहासविधित्सयेवकल्लोलपाणि
पिहितातनुशुक्तिनेत्रः ४१ मंदीकृतस्पर्श
रिवनेजठरास्पदस्यतोयातिपानवशातः
पृथुवीचिहस्तैः ततेजनायमिचतीरवना
तरालतालीसचूर्णनिकरंविचकर्षसिंधुः
४२ उज्ज्वलित्ताविरलवेययवोपिजम्बुरा
सज्जमानविकटोत्कलिकानुवंधाः श्रु
हसंसकरकेतशराभिचातक्रोडीकृतस्त
दधुवोभ्यशमाकुलत्वम् ४३ यस्मादया
धिगमपवकुलादितुंगभंगीशतैः श्रियम
वायविशेषगुर्वीम् तस्याप्रमाडुमिवविं
वकलंकमिंदोरंभोटवत्सजलाधिसारसा

भाद्र ४ चंद्रावदान्तरुशयोजलयेर्विरेजुरु
 त्वभिन्नादिशिदिशिस्पृष्टेनयास्याः प्रव
 त्रंगभजगाधियदीर्घभारोनिर्जुक्तकंचुकक
 लापपुलाकशोभाः ४६ सत्तोभमादधतमु
 इज्जतवीचिचायसौवीनिरगंलशरस्थितिसौ
 र्ववहेः गीरीयतेरिवविलोचनस्रध्वंसस्य
 सोषाचकारमकरध्वजसिद्धमार्शिः ४७ उडा
 वाडवकशाण्डशिखासहस्रतापाजुवडश
 स्तार्यमिवोर्मिहस्तेः नीतानदीभिरुचज्ज
 धकेतनस्यैफनः कृदाकृशिरशंसनयंकच
 ची ४८ अभ्युत्पतत्सभसंसंरचक्रपीतशेषा
 द्रस्यमादिराव्यतिषंगहेतः सक्तोवरनिपत
 तिसमतरंगजाल सज्जभमाणमुदसोदमि
 वांबुधाम्नः ४९ निःशेषलोकनयनोत्सवे
 तमेकंमालोकाचंद्रमिवसंभृतगाढतोषः
 प्रभोनिधिर्गालितमोक्तिकवाष्पविंडसंदोह
 शारशुचिशुक्तिविलोचनोभूत ५० सिंयोश्च
 कासितैतरोस्ममणिप्रकांडरश्मिच्छटाविस
 रविच्छुरितास्तदानीं हतंरसातलतसांसि
 रहीतदीप्रदीयाइवप्रतिदिशंष्टयवीशिलाः
 ५१ तारायथंचतरयातसमीरवेगधूतातयो
 दपतदंबुधिवीचिपंक्तिः तमथ्यवर्तिभिरला
 भियथासुहृत्तमाराहुहेस्तरलबुधुयवृंदल
 त्मीः ५२ कलोलयंक्तिभिरथोरगढतकृत्ता
 ग्रिधूमःच्छटाशवलित्ताभिरपातिर्नागात् विं
 वंतघारकिरणस्पदधावुपीभिरालगतज्ञत
 मलाभिरिवांबुराशोः ५३ उर्वीगिदाहमन
 पेदपरमाजुवंथभाजोजवादिविशुधीःकक्र

हरः
दाविः
५५

भांमुलेभ्यः सिंधुश्चकारात्तस्मात्तः परावीः
स्तिग्धेपिजातजनजडस्यभवत्येवता ५४ अंत
स्स्यशेषफणसंडलपूज्जितोत्पनिः श्वासवा
तवशातोनुसरत्तरागाः सिंधोर्वद्विषतेषां
तदिशश्चशांकयासावमर्शजनितोभरसात
रंगाः ५५ संदोभमागतवतः प्रसरत्तरंगभं
गोम्यितंक्रसविशंकटमंभुराशेः ताल्वरसंड
लमदातकुलालचक्रनिर्वत्पमानपरिराष्ट्र
पारावलीला ५६ वेलापयस्तकुक्षिप्रकर
विगलितस्मूलमुक्ताफलाच्छुज्यात्स्नालो
कोपलिमगृहमारिणशलव्योमवीवीविलशाः
तस्युसिंधोस्तंरंगाः दणमतनुशिखाशेष
रोवांनलार्चिस्तापशोषप्रशांत्येशिशिरश
शथरंपर्शतर्षादिवोर्ध्वम् ५७ वितन्वंतो ल
क्ष्मीभिरलदरीयत्तचटनोसुरद्वज्जच्छाया
रुचिरतटवलीवनभवः विरेजः कलोलः
दिगिभृतश्चव्यालवसितिंविहायोनिष्ठतः
क्षभितजलजालसज्जलेः ५८ संध्यान्तरा
नुवंथदुतरयशिथिलग्रंथिनिर्मुक्तमध्यस्या
णोर्वैयाद्यमाराटजिनमिवभुविस्समानं
विरेजेवज्जत्रासाकुलांतः श्रितशिखरिकच
त्कोचनादिन्यकोवीनिष्ठतात्तीषुवंशव्यति
करशवलः छायासंभोभुराशेः ५९ युतत
रगिदिधातुव्रातप्रलिच्छदाभिः कुरितपृथ
मुखानांसिंधुरंभोगजानां दुतमकतशिरः
स्रस्वच्छनक्षत्रमालाश्रियसत्तनुतरंगादि
भरत्तावलीभिः ६० क्षिप्तातीरेष्वनर्गां
पितशशरुचसंययास्तो रंमणीनातः चो

मल्लानुक्तलससरसफराभुतोमंडलपादया
 नां हराहृदयानिपेतजलधिजलरयास्तत
 लणवाडवाप्रौकेवानप्राप्तुवन्तिव्यसनमुप
 गताविक्रियाजाअहेतोः ५१ आधायैवान
 नकवलितंशंखचूरंनदानीमाकषंतस्त
 टवनभुवानागवल्लीदलोचान भगानेक
 क्रमुकशकलग्रयेधावीचिभंगास्तावृल
 स्पस्थितिमाविकलाचक्ररेव्यारिवेस्य ५२
 प्राप्ताकामस्पभिरव्यायडदयसमयारव्य
 वेलाविजुंभासंभारोदासितांभःकुलगिरि
 शिखरेश्चाराणितंगैस्तवैःतस्याशक्ताःप्र
 साडुंसलमस्ततरुचोनक्तसंकोपितस्य॥
 स्यान्नधूमायसानंहृदय - - - दयोसिंधुगै
 वानलार्चिः ५३ संभोगोदामलीलारसर
 भसहसहक्रचंद्रःपुंश्रीःकुर्वणस्याय
 राधस्ततिविस्रखधियोवल्लभेषस्तमा
 नाःकर्मपस्यववेकतंसमकरमुदधिर्वी
 चिविदंडंजलौचदोभार्विभाविद्योषस्प
 रजय - - - रावरस्यमुदासे ५४ प्रति
 ककुभगवादनचटिताविकासिकुमुदशि
 येविदधतःस्पृष्टतरमेदवानरहिताष्ट
 हीतविकटडुमाडिशिखराःपुनरपिसे
 तरसाहलीमुखगणाश्वाशुकिरणःस
 कलमधुदभयतिरयांविकीर्णनवरत्नशा
 रप्रलिनम् ५५ इतिश्रीहरविजयेमहा
 काव्येसमुद्रालासवर्णनंनामहाविंशस
 र्गः २२ श्रीगणेशायनमः इत्यंबुधोशश
 धरोदयलव्यतोयमुह्लासिवीविभुजसंभ्र

हरः
त्रिविं.
१२

तन्त्रतशोभेश्रासंनवलभजनागमनःपुरं
ध्रिलोकः प्रसाधनविधाववधानसाधात
प्रेरंनखस्वलितचंद्रमरीचियोयल
हमीपुरंधिचरणविभरांवभूवः प्रयःस
ताविचिनतेषुपराधवत्समतेप्रसाधमि
वसम्भृतमुदहतः २ आविष्कृतातिश
यनिभररागसंपदासादितातिनिविरी
सनितंवविंवः स्थानेवभारसरकामव
तीजनस्यवंडातकः पुलकबंधमनाह
रत्वम ३ विन्यस्तयावकरमारुणसाद
रागभास्वनरेकचरणगुलिपंक्तिरा
भात भीरोरेशाकविटपिप्रसवप्रक्तस
शल्पारुमंमयशिलीमुखपंचकश्रीः
४ रामाजनेननिविडंकलयोतकाची
वडाशिलातलविशालनिधितववि
वडडिनकासलमनोरसरोमवलीर
त्तालवालवलयस्यविलासमापत् ५ व
डास्तनामभवतीवनितानितंवविंवेषुराभ
वतितेरतयवमोदः साभूंमुपेवसरवरावि
रुतैरितीवकांचीमुवाचचरणभरणरण
ती ६ मध्येस्थिताशिथिलबंधनभागया
दपमाप्रयातिकलयोतकरालकाच्याः॥
शोभांवभारवितांचितहेमवप्रचकादण
ऊमुकेतपुरीवकाचित् ७ कांचीगुणैर्वि
रचिताजचनेषुलक्ष्मीः लब्धाः स्थितिःस
नतटेषुचरत्तहारैः नोभूयितावयमिती
वनितंविनीनाकार्यनिरालमथार्यत
मथभागेः ८ लावण्यकांतिजलशैवल

वलरीभिरद्वसपुष्पशरकाननयमिनीभिः
 शोभापुराधिजननाविभराचकारहासश्म
 तर्भकशिखाकिरणः कटाभिः ९ ताराव
 तीभ्युतिरनमः ऊचदयातरालविनीभ्रश
 तशोभतहारयष्टिः अभ्युसिधेनवकुशेश
 यकोशयुग्मभिर्नाननाभिमलतेवविला
 सवत्याः १० हारस्यमध्यगतइडमणिह
 ताकपादावमर्षगलितैस्तदृशोजलोच्चैः
 सकेचकाररशनागुणसाइतंतमध्यस्य
 तामपिदधत्तरलोचनभूत्यै ११ चेतहरत्तज्ज
 चयुगंमणिहारयष्टिमध्यस्युरंसकरतांशु
 विलंबितां लीलाशुहीतनवशेवल्लव
 लरीकचंच्यप्रकोकयुगविभ्रममंचितोर्वा :
 १२ कृच्छुरायनिविडसंवलितंगुलीका
 स्यावुजैतरकरीरितमप्यनरुत्तप्रय
 सनीयुधिमुचागलतिस्मयत्रशून्यदोणे
 नवल्यंतदरालकेशपाः १३ प्रत्येकमेवनी
 विवेशितदृश्यपुखभागाभिरामनखको
 टिशिलीसखाभिः १४ प्राप्तास्पमासिक
 तमंडनदेहयष्टिरवालताकिमलयेलल
 नासलीलम रागंनिजाष्टरुचकेविनिवे
 शयंतीकश्चिद्यथत्तरुदयेरुदयेस्वरस्य १५
 प्राच्यात्मनादशनकोटिकतदोतेनसंश्र
 प्यचंदनमुखानुभवंतदानी रागः ऊशेश
 यदृशा मथरेषुनागवल्लीचेलनयदभारि
 किमजुतंतत १६ तांबूलनागरुचिरार्थ
 रमध्यभागेरेखाजहारुदयंहरिणेतृणा
 याः उत्तकृष्टचायजुवकेतकृषारणयष्टि

हरः
त्र. वि.
१३

103

धारानिपातकृतसत्कृतजवराश्रीः १० भाति
स्मकावनतिरस्कृतविंवकांतिदंतः छंदो
यिति दीधिति संडलश्रीः अंतः प्रविष्टभरसं
भ्रतपुष्पवाणानावाचगर्भसकरदसिवोहि
रंती १८ लावण्यकांतिरसलासलिनात्रमा
भूतभीर्भासखीतिविलिलेखनयत्रलेखाम्
अल्लेशयत्पुनरसं प्रतिमागतेडविंवप्रभाधि
कतरंतरणीकपोले १९ गंडस्यलेनऊचक
स्मलपांडुशोभासभ्युः कंसतिलकयत्रलता
भिरासम् छाया निवस्महरिणाकसपत
पुष्पकादंडकाननमिवोन्नतमंगनायाः २०
सावण्यनिहृतविंयाडरसंडलस्यगंडस्यली
भुवितपारसचोपरस्याः स्मृष्टाभिलक्ष्यवपु
ष्मास्यनाभियत्रयत्रावलीरुविरतन्यतल
द्वसरोव २१ विश्रुत्यराजदसित्तागुरुपंक
यधपत्रावलीविरचनाशवलंकपोलं आ
लोलकुंडलशिखाडरणरत्नदीपनिष्ठतक
जलविलितमसिवाचितभ्रः २२ भातिस्मप
रुधितकेसरपुष्पपांडुगंडस्यलीविराचिता
गुरुपत्रलेखा वामभ्रुवोरजतभित्तिविलग्न
कालवलीविलासससमानगुरंगवहती
२३ तिर्यक्तानननहिमाश्रुकरालहस्तशा
नखाश्रुभसाइतरप्रकाशं सुभ्रुराजतवि
लेविनिकर्णपाशेमारिक्वांडुलमुदंशु
निवेशयंती २४ लावण्यकांतिविसरास्म
तवाच्छयेवविभ्रत्सथानिकरनिर्भरतासंयी
डः छायाच्छलेननिपपातवधूकपोलमता
यवांभवतिकोगुरंगगुरोषु २५ संश्लिप्तता
ललितविभ्रमचष्टितानिपारिलवदराग

तानि संगांशनायाः श्यादरादिवशुचि
 प्रतिमाकलेन स्वके कपोलफलके
 प्रतिमानिवसाः २६ लावण्यकांतिस
 लिलस्रतिथौ तलदमलेखः कपोलफ
 लके प्रतिमानिवसाः अक्षसामवेविवभो
 हरिणेन सुक्तसथ्यस्यनोः अवरापाश
 भयादिवेडः २७ श्यामीकतेनियतता
 नवरोधरेण भस्मोत्करेण परिमाजन
 वाच्छया रात कंदर्पदर्यरा इवेडकराः
 पुरांध्रिगंडस्पलेकमलकांतिसुखोनी
 येडः २८ आलोकातो नतपयोधरपृष्ठभा
 गविंवगता अवराकाचनकुंडलैकाः स
 जीकतप्रकटचक्रचतुष्टयाकसंचारिणः
 प्यशरकेवलिवार्यकश्रीः २९ पकापी
 नडनिरुपस्रवचंद्रविंवविस्तारशाली
 शुचिदीधितिशंखत्रा विभ्रत्यराजपद
 रागरुणीविटंकता इंक संश्रिततलाश्र
 वरागप्रपाली ३० स्पलेडनीलदरदंत
 रमथ्यभागसुक्ताफलप्रयितविभ्रमक
 रापूरा शोभाभावंरमणी निभ्रतद्विरे
 फकल्माधितस्तवककोमलकल्पवल्सा :
 ३१ कांतिप्रकर्षमनयेदप्यपरात्मतत्तह
 तं प्रगन्भत इदं जलसंगमेषु इत्यरुक्
 वरु रूपे निजसंनिवेशभूमिर्दृशायतद
 शः अवराणात्पलस्य ३२ पारिलवस्फ
 रिततारकचक्रवालनीलोत्पलसुद
 तरत्विधिदीर्घकाया विस्पष्टमंजनर
 जः छटयाद्विरेफपत्तावयदमलदृशा

हरः
शिवः
१४

104

दृशिसंनिवेते ३३ भूलेखयाऊदिलपदम
दृशश्चलाकान्यस्ताजनाधिकविलीन
रुचाव्यरोचिकर्णाश्रितोत्पलशलसंक
रुदयानलोभादिवोयगतयामपुयायि
यत्रया ३४ चक्रेललाटभुवमिंदुमुखी
जनस्यकस्तुरिकातिलकविंडरमंदशा
भा संचारिपुष्पशरऊजरपाशवक्रमुद्रा
निवेशेश्वकदंसधूसरश्रीः ३५ दाल्तायु
मानवदलतिलकललाटपटललामलल
नेश्रियसदृहंती पक्वीभवत्सुरशरासन
शीतरश्मिखरणात्कितामनुचकारादिव
नतभ्रुः ३६ नैशापकारनिकरेणमहावि
रुद्धसेकत्रसाधुयादिसंनिविशेततेजःव
डास्पदाम्गदृशःशशिलेखातदासाध
येत्सदृशाताकचदस्तभूमिः ३७ उद्धतधू
लिसकरंदकरणादमुक्तनिडस्फुरदलनपुंजि
तचारुपुष्पाः उत्सृष्टेच्यचटनाः कवरीषु
गा वंधाः पुरंधिभिरिवात्मतचारुशेषाः ३८
गंतं प्रियांतिकमथारभसेनकेशसंस्कारधू
मनिकवरोरवस्ताः शीतांशुदीधितिशिखा
दलितं विरेजरुत्पादयंत्यश्वशार्वरसंधका
रं ३९ लावण्यकांतिकलषीकरणायतासा
मालीजनेनरचितः परमंगगः स्वर्यजगाम
दयिताशमभावनोभ्यक्षमाचिपुनचिराद
यिविग्रहेषु ४० लदमीकृतं स्यतिभुवावि
भरांचकोरशोभावपुस्मरसऊंऊमकदंसां
कं निर्मुक्तपुष्पशरकेसरसां दधूलिसया
तापिंगितमिवाधिकसंगनायाः ४१ विन्य

सधूषणशतानि सधेवदेहकांतिः ऊशेश
 यदृशाकलवीकतेयस चोरुभ्रवः प्रतिसि
 तोच्छकपोलभिन्निभागेगभास्तिभिर्तीव
 नहासचंद्रः ४२ व्यक्तागरागचनसोभत
 इवाच्छव्यावर्तनाजलशिलीमुखचक्रवाला
 उर्वारसारशरयातभयेनलोहवर्मातराल
 चटितेवरराजकाचित् ४३ जडुर्मनासिस
 रलोनुतचारुनासावंशाः ययोधरसंदरा
 भ्रतस्तुरुण्याः द्योलायमानमणिजंडलका
 स्यतालाः संगीतभूमयश्चः सरलासकस्य
 ४४ शृंगारिणीधृतमद्योज्ज्वलकालयोत
 कदपाकलापकरपुष्करचारुशोभा भाति
 समकामकरिणीवयिनइहारनतत्रमाल
 ऊचऊभतटावरोक्तः ४५ आह्लादहेतुनि
 रवचशरीरयष्टिलावरणकांतिकलवीक
 रणेनतासां आसीतऊशेशयदृशांसयथा
 र्यतेवपर्यस्तभास्वरुचासपिधूषणानां
 ४६ प्रेयोजनागमनभावन्नयान्यवेताः स्व
 केधृतेसवयमागृहचंद्रविवधूषाविशेष
 रशनासदसद्विवकशूलवकाशिदवलो
 कयतिः सवक्त्रं चित्रप्रसाधनपरिग्रहशा
 भिवक्त्रमालोकादयरातलेमुद्गरुः कुसं
 त्यः सत्वाभिसंधिसमभिवह्लभयामवडरा
 गाययावनुदितापिविदग्धहती ४७ यथा
 गतेवनिर्वीरीसनितंबविंबभारेणयमलद
 शाः क्रियेतत्रविद्यः यांत्याइतीवद्ययितार्ति
 वमणदृष्टेरेजगामगादितंलुचिन्नवृत्तिः
 ४८ आत्राभिराममुपकल्पवसांद्रवृत्तेरभ्य

हर.
त्रवि.
१५

105

युषोदयितवारिधिरस्यशश्वस रस्याभ्युपघत
विद्वरथवश्रुनार्यापुयुः सुसेतुलकरत्नक
ला श्रीः ५० प्रयासमौलितमयेदण
तारकस्यहरादपाङ्गपदवीमभिधावतोस्याः
आनन्दवाष्पजलविण्डनिभेनसाद्राः स्वदा
वुशीकरकरणाश्वसन्निपेतः ५१ काचिदि
कल्परचिताकृतिचित्रनाथगाढापग्नहनर
सस्रुतिचर्मलेशैः लावरणकांतिजलस
ज्जनलगविण्डद्वंदासिवाप्रततनुंस्पृष्टरोम
हर्षा ५२ भीतावधूरभिमुखेनशशाकभर्त
रुद्धीक्षितंयदचिरादुत्तयाकथंचित एष्टा
गतस्पवदनंश्चसिताहतेयपश्यन्त्यहयत्त
तदसुदृशमात्मदर्श ५३ काचिदिहसरितेका
तिमत्तदतंडःखासिकापरमरिणंचिरयस्य
भीष्टेनिःश्वासमारुतपरस्परयानुबंधिरो
बंधकारकलुषीकृतयेवभिन्ना ५४॥ प्राप्ता
स्मभीतिरसितागरुयंकयत्रभंगामवेक्षततपु
रंध्रिजनस्पकांतः अंतर्व्यलीकचकितः
स्फुरणानुबंधिमानाग्निधूमकलघामिव
गंडलेशां ५५ दीर्घोपिमुग्धवदनेनुशया
तिहेतैर्विच्यस्तयानखलुविप्रियमेवकिं
चित् स्फुष्टागमिप्रियतमेसुदृशोनवाष्प
स्तभोविस्तमभिधातमदादितीव ५६॥
कांतेप्रणेमुधिकृतागसितंहंसपुष्पाधि
वाससरभोविवभोतरुण्याः भ्रास्यंसयुव
तगणाश्चरणारविंदपाश्वेमुहूर्तमसितो
पलनूपुरश्रीः ५७ संसक्तकज्जलकरेण
विलाचनोवुशरत्नवंप्रसभमुहजतासरां

हस्तीकृतः केशतनोरभवत्प्रियेण मानांथ
 कारइवरत्नपुष्पभोगविद्यः ५८ कस्मायतान
 सितपार्श्वनितंबचुविवेणीलताजनगता
 त्रिपताकपारिणः साचीकृतभ्रविनिमीलि
 तलोचनायकाचित्पुरःसररसात्कसितत्र
 जंभे ५९ अन्यः पुनस्मरभसार्धविविक्तभा
 स्रजज्ञानकर्करकरस्थितिवाङ्मयहिः उत्त
 दितमूलजुटिलीदतजं चिबूलेखातरंगि
 कतरालललाटपट्ट ६० प्रेरंनितंबतट्टुं
 विकरालकालवेणीलतोत्रसितपीनययो
 परश्रीः दीर्घीभवतनुतरोदरलम्पपाश्र्वा
 गाभिभर्तिवलनं वपुषश्चकार ६१ युगल
 कं तासामपांगयदवीव्यतिरिक्तनीलतार
 त्विषोललितवीदितविभ्रमेषुप्रावृत्तिपी
 तभरनिर्गतकंजलोचपूलिः कृदाश्वट
 शोदधतिस्सलदम्पी ६२ प्राप्ताः प्रदोषस
 मयेस्यारदिंदनीलकोशाभिरामशितिः
 कारकमंडलाभिः दिग्लिस्मविभ्रसमयाधि
 यतावधूतमानांथकारसरविंददृशांपुवान् :
 ६३ तासादृशास्तरलतारकचक्रवालपत्न
 कटांशुशवलीकृतगंडभागाः आविदिपु :
 प्रियमनोसिऊषावचूललीलावशोकर
 एविभ्रमवर्तयस्ताः ६४ प्रियतममवलो
 क्ताप्राश्रयाइत्यतंत्यास्सरभसमयरस्याः
 पादमूलेसलीले न्ययतदप्यकराग्रादच्छ
 त्रिः स्सदृशः शशपरश्ववक्रः क्वाययानि
 र्जितश्रीः ६५ " " इतिश्रीरानकरत्नाक
 रविरचितेद्वरविजयेमहाकाव्येप्रसाधनव

हरः
च.वि.
१०६

106

एतेनोनामत्रयोविंशः सर्गः २३ ॥ इतिरात्रे
मुखेसमंप्रियेर्चयमानासुचकोरदृष्टिपुत्रपे.
राः प्रियविप्रयोगतोभ्रशमासेडुउपलताद
शाम् १ स्मरकार्मुकयष्टिविभ्रमंऊटिलाचा
द्रमसीकलावहत दधतिस्मत्तदीरिताः शरा
श्चतंध्यास्तदभीषवोव्यथा २ नतदातससोभ
वतकविः छ शिथाम्प्रविशेषदर्शनं अकरो
त्सतो नयंदं धतां चिरमस्याविरहेविजंभितं
३ ॥ ऊसुमेषुष्टवंकपक्षजः परिध्वं वविरहाशु
शुद्धाणि अभूतद्रुष्टिमाणि सुसुवाहृदयाः
न्याशुददाहमारुतः ४ कश्चेतिविपक्षतीह
नोप्रतिकूलत्वमदोषवानपि सदृशोविरहे
मत्त पयस्करः शिता ५

प्रतिविंशतवलभाक्तौगुरुमृच्छातिमिरैः स
रयतेप्रियेत्तसिधूसरेकतेष्वसितैर्मयणाव
तदापरा ६ ऊसुमेनिजवंधनादिवप्रसभं
क्षिणमारुताहते न्यपतंनिजसंनिवेशतः
सऊमारंऊटिलंभ्रवोसनः ७ मदनस्पश
रासनप्रियामपरांजानिवकर्तमिः छतावि
मतंतततिस्तनौस्थितामरुताधूयतवामच
दधः ८ प्रतिपन्नसमागमंप्रियोअमसंवेग
वशादिवायतंहृदयंश्वसितिस्मनिभरंगुरु
चिंताभरभारपीडितम् ९ विजहीद्विष्टुवं
परातवव्यपयातेषुवियोगमंज्वरः क्षणमा
श्वसिद्विषयोहितं व्यसनंधीरतयादिशक
ते १० चिरकालवतंसितोत्पलस्यदृष्टासंबु
रुतैः परिभ्रमं इतिधीरयतिस्मकामपिअ
वणोपात्तसिधैत्यवदसदाः ॥ पुरालकम् ॥ ३

हवलभविप्रयोगतः प्रविश - नितशंकसा
 पयः व्यधितं व्रणितं शरैः स्मरो विवृतद्वारसु
 तीव्रतमनः १२ अविलुप्तपरस्परस्थिते दय
 तप्रेमविमर्षविस्तरेः कृततीर्थश्वाधातिस्ते
 नोरवतारं ऊरुते स्मसानसे १३ अमस्तामवि
 कल्पसंजलसवरसंकल्पनिवेदमालया अ
 तितैर्द्युप्रतेव स्तुप्रवेसस्येभावनयानव
 लभं १४ नचकाप्रपदशानभ्रवं सदनोज्या
 वशरासनाटनिम् सुमयः सुकुमारविग्रह
 विररामायपट्टरोगाधिरूपयन् १५ कृतचंदन
 पंकशर्चनामपरांताय हताव्यपुत्तरणात्
 गुरुशोषकशंसरो जिनीमिव सग्रीष्मक
 भंगवासराः १६ स्फुटसौरभसस्पदागतं
 मधुयानिः श्वसितानिनां स्तनोः पप्रेव
 तदृष्मल्लिताः सखमेवाधिकः खसाध
 नं १७ निशितैरशरीरमार्गरो हृदयस्य द
 तिसीयुषः क्षणात् शशिविंदिकयांचितः
 भ्रवः पुरुषंताररजः छेदायितं १८ विरह
 नलतापविलसव्यययेवाश्रयलायनोड
 उरं च अयराहृदयं नपारिणागुरुचिंता
 निहितेन नारुपत १९ अधिनर्मदनस्तथा
 शरैः स्मदृशाश्रितशरव्यमुत्सकं नपुनः
 प्रतिसंदधौ यथा तदभिन्नाशविनाकृतेर्ध
 नुः २० तदभूमिरिवायरावभौमकरांकेन
 विवृडिसीयुषा निशिखोशनशुक्तिसंयु
 दच्युतवाष्पोदवविंडमौक्तिका २१ अयनि
 दमधूकपांडुरासदृशोदृश्यतगंडलीलया
 गमितास्रजलसवैरिवक्रशिमाकीर्णत

हरः
च.वि.
१७

पातिनिंनता २२ सुरभिष्वसितानिलागता
कृतमृच्छासपायोनपरा अनयभृशमाकुला
त्मतासुरगाश्चदनकंदलीमिव २३ भवनो-
न्नतचंद्रशालिकाशयनेदीर्घवियोगभीति
तः प्रथमप्रियकांडवर्तिनीनिशिनिद्रामः
भजत्त्वणानयो २४ अपरेदिनमादिस्सहा
दयितंस्वप्रवितीर्णदर्शनमवततामपिव
हंसस्तयत्तदोहकार्यगतेर्विविज्जता २५ पु
गलकम् ॥ अवलत्वमयेयुषीतथाविरहेका
चिदताम्पडत्सका विनिमीलितपद्मपीड
तंकथमप्यसृजलंयथासचत् २६ प्रति-
मांपतितोसखीवतांगुरुतायोपशमायसु
भ्रवाम् अधितांतरूपागतांशशिकोतोप
लसलभंजिका २७ शशिनेजलयेरुदीयु
षोगुडतः गर्भविषाग्निनेवतां उपगच्छशि
खामरीचयोचनमृच्छाकुलितानिशिष्य
धुः २८ विवभौचनसारसंहतिर्निहितासि
ग्धसखीजनैस्तनो सदृशोस्तकदर्थना
भयाहलितगंडलादिवः छविः २९ सा
तापभरेणविभ्रमानपरिम्भानिसवापरदु
र्ते सदृशस्तूरुपलवाश्वस्मितपुष्पाभरेणा
ज्वलप्रियः ३० करमयितसाननोदयो
स्मरज्जंभासयिधानलीलयागलितोजन-
धूसरंवधूः श्वसितैः पुष्टमिवातनूष्मभिः
३१ विनिमीलितलोचनांबुजादधतीकंठवी
तातनुत्वेच नलिनीवशाशाकृत्प्रिसविडत
सम्लायतकाचिडत्सका ३२ विरहानल
ततनुदंकारश्चोपशुश्रुवे शय

५३
३५

नीकतफलपंकजस्रुटपद्मास्पदवल्गुदा
खाः ३३ दयिताशसनेपिभाविनीस्पतिः
मालोकाविकल्पसंभ्रतैः विदयेपुलकादि
भिस्तनौसकृदभ्यासइवांचितभ्रवः ३४ व्य
जनीकृतयमिनीदलमखलितैर्हरसिवली
लेर्वपुः समयोदलितोमृगेदृशस्मविशे
षमदज्ञानलोदहृत् ३५ ललितालकव
लरीकतादधतापारिहलैर्निषेडया अथ
राव्यदनालपंत्यपिस्मरसंतापदशाभ्रखंड
ना ३६ शशीभ्रंसारिहारयष्टयेनशमायो
तलचक्षुषोभवत् स्मरसंस्वरशोषितोच्छ
लः क्षुसिविष्णुदितवारिविंदवः ३७ विर
हेमृगशावचक्षुषासुगुणोत्तप्रलयेविजृंभि
त नवपंकजकोमलेययावहिमापातवि
वर्णतांवपुः ३८ दयितेचिरयत्पनुक्रमादि
यचास्वदतिचंद्रमंडलेभृशभुत्कालिकाऊ
लाभुर्मुहुर्हरमनोरथः स्त्रियाः ३९ जग्रा
हनूनमतवारमरीचिविवसथप्रवेशपुन
रुथिवशोम्यसौख्यं यदिप्रयुक्ततरुणीज
नेदेहदाहमिंद्रः स्मशंकरशिखावलिभिः
अकार ४० आश्रुमतेदससंकरंदविंडमं
दोवर्धिभिरपिप्रसवात्मकैर्यत वामभ्रवा
विरहविलसतचेतनानांसंशोष्यतेतनुरहो
विशिखैः यतद्भिः ४१ दिग्धाइवोदधिविलो
इनविभ्रमोम्यलक्ष्मः छलितहालहलः
छयाभिः मच्छाव्यथश्रुतः किरणस्र
यास्तुविषंदिनोपिविरहातरसंदरीणा
वृष्टिनवारसमयीविकरन्त्यमदमातंकदा

हर.
च.वि.
१०८
१७४

यिनेशशोकचनेचनेवाः स्रुतास्तुविंडक।
 एतौक्तिकपंक्तिराविरासीन्निरायतविलोकन
 मुक्तिगर्भात् ४३ म्रम्यादृशस्यपरथेवजनस्य
 नूनंभावस्थितिर्भवतिविस्तृतचित्तवृत्तेः नक्तं
 करस्यकिरणाः सधयायचंद्राः प्रयोवियो।
 गविधुरास्तुरुणीरथाक्षः ४४ विदिनमेवह
 हलवाङ्गलताकंरात्ररक्तागुलीदलमरीचि
 मधुःकृदाभिः नास्मैविभागसिवपंकजसं
 स्तरस्यसंतापशुष्कमकरंदकरास्यचक्रुः ४
 निःश्वासमारुतपराहतपुंडरीकपर्याकधि
 गलयरागकरणापदेशात् रेजेवियोगशि।
 खिभीतियलायमानगौरात्मदेहपरमाण
 तरेणवकाचित ४५ सस्तावुजाः जशयनोम
 रिजंमस्परक्तारविंदसखलग्नरवांशुले
 खा तद्गीवहंसशिशुचंचुविष्यमाणसूत्रा
 मरणलकलिकेवतनोरभासीत् ४६ तत्त्याः
 शशोकशकलंप्रतिविंवृतंसदृक्कपोल
 फलकोविदधारलक्ष्मी चेतोनिमग्ननिशि
 तःसखाणशाल्यनिष्कर्षणानिहितकंक
 मुखायमानं ४७ शय्यीकृतैककरपंकजस
 त्रिषंममच्छोकपालफलकंविदधारकाचित
 संधादितस्मरकधारणशिखाशतस्यरोडुरु
 घेवशशिनःप्रतिमावकाश ४८ इत्येविसं
 सुलदशाः सदृशोवभ्रवुरिंददयोहसित
 रत्ननिधौप्रदोषे उज्ज्वलमणारमणप्रथमा
 नुरागमानप्रवासविधुरस्थितिविप्रलभाः
 ५० ॥ इतिराजानकरत्नाकरविरचितहरवि
 जयेमहाकाव्येविरहवर्णनोनामचतुर्विंशः

सर्गः २४ इमं शाश्वतं कृतं यदृशनेन विजृम्भ
 मारणा सुरसंदरीणा ससंभ्रमं कास्यनतास
 वस्यामभ्येत्य हृत्यः स्मरुदाविवधुः १ धृतर
 विंदः छंदसौकुमार्यहस्ते च पुष्पास्तररावत
 साः विपांडुरत्वं दयती नितान्तं कपोलभिन्नि
 श्रुतं न श्रुतस्यो २ सौगंधकैः श्वसितानिला
 नांत हृष्मदाहादित गाढरेवैदः पिपासमा
 तामधुपैभ्रमद्भिः पतंतित्तस्यानयनां बुधाय
 ३ चंद्रोदयारंभविजृम्भितेन व्यथायितस्या
 मकरध्वजेन वेलातटो व्याश्वनेत्रशुक्तिमु
 क्तास्रविंडस्युदसौक्तिकत्वं ४ दोकंदली
 निर्जंतसौक्तसार्यस्तरालमस्यानिहितं स
 लीभिः करोति चाहं सविशेषसेवतत्सत्सेव
 रोचशरीरयष्टेः ५ आविभ्रती चंदनयंकले
 खां ललाटभित्तिः श्रियमेतित्तव्याः आविर्भ
 वसुद्रकलेवडुग्धसिंधूमिलेखाविरहानि
 पांडोः ऊच हयंसंप्रतिसार्थिभर्तिश्चासाग
 तालिप्रतिविंवर्गं उस्मोसवाध्यावुकरण
 प्रतानलोषेण शारत्वमिव प्रयातं ७ संप्रत्य
 सौमंचतिवाणवर्षमावडकोपावसनेभवे
 पि प्रजागरेणारुरिते विभर्ति विलोचनेष
 मयलाशदीर्घे ८ अनेकसंकल्पविकल्पगा
 ढादशावहंत्याविहरत्वमेव स्वमेपि जाग्रश्च
 रिते चतस्याः सखस्पडः खस्पशहेतरेकः ९
 विपुज्यतासौभवताचयसिंदोरासखेदं विव
 शासखीमे सदग्धविंवः स्मरवंधुरेकोदिपक्ष
 रेखा मुदियायचंद्रः १० त्वया विनतावसरोन
 तांग्यः शरेशरीरं कृशतानयद्भिः भिनन्नित

हरः
पं.वि.
१५

१०५
स्थानि शतैरनंगः दत्तिस्त्वमेवेतसिगाढगुर्वी
॥ विनिष्पतंतः शलभाः प्रदीपशिखामिवा
भुज्ज्वलचारुकांतिं श्रकस्ययंदयदशाप्र
घातांसोखवसंसंभृतपदमशाभाः ॥ १२ ॥ अंत
र्वियोगज्वलनोष्मतापपरीयसारणे रिवजा
तत्तस्मैः निपीयते मुग्धदृशोदराग्रसो ध
नानिः श्वसितप्रवयैः ॥ १३ ॥ निशासु विन्यस्त
मरीचिदंडमृणालनालेन शरीरयष्टौ तेषा
रभासापि निपीयमानलावण्यतो येव विभा
व्यतेसौ ॥ १४ ॥ लावण्यलक्ष्म्यामणिपारिहा
र्यं त्र्यामृतांशोः परिवेशचक्रं नभातिसक
ल्पकशल्यविडामृणालवह्नीवल्यं वह्नी
॥ १५ ॥ ऊरुहलेन वज्रचदयस्य मथेव काशाधि
गमायतन्वी सरवीकरन्यस्तमृणालनाल
सूत्रैः परीतं हृदयं भर्ति ॥ १६ ॥ रूपं वह्नीरह
तिस्मयूनायाचितवृत्तिं शुभलक्षणं ॥
अवेभित्त्यादत्तलस्य मेव रुचं कसा विष्क
तचारुशोभां ॥ १७ ॥ न निष्ठुरत्तं हृदयं वियोगे
न सौकुमार्यं च विभर्ति तस्याः विभिचामा
नं स्मरसार्गरो यन्नदाढा माभोति न शीर्य
तेवा ॥ १८ ॥ निशागमे संदिरत्तमितिः क्वा
यागतेनां इतया सरवो मे अनामयप्रश्नः
विधित्तयेव निशोभ्यते सौशिशिरस्त्रिषारा
त् ॥ १९ ॥ उयो छरागैः प्रतिवदरेषु दमालोक
मार्गं दयित्तानयद्भिः गृहीतविज्ञैः क्रियते
कृशाग्यास्मरवीजनस्यानुकृतिर्विकल्पैः
२० ॥ स्मृतास्त्रपारापतनानुबंधप्रसृष्टसंज्ञा
तभयेव तं व्याः गंशार्पिते संप्रतिपाणियमे

तभातिलग्रागुरुपत्रवल्ली २१ विहयतेसानि
 पतद्विरेफकल्माषिताभिर्नवसंजरीभिः स
 विभिर्धूर्जटिलोशनाग्रिशिखावदग्धाभि
 रिवेतिताभिः २२ संयुक्ताण्येवज्जघावचूल
 नाडिं धमेनोप्रवियोगवहेः न्यस्ताशरीरे
 विसदंडुखंडनाडी नतभ्रूसरलां विभर्ति २३
 तदिप्रयोगानलदाहृतसेस्त्रानीकृतांभोरु
 हिरणीयलाशे अस्त्रिनयाताज्जचज्जभष्टेष्ट
 साः छमित्रसूकरणाः यतंति २४ क्रतेन
 साकेतशिरवाग्रलग्नमिवानुरागामकरस्म
 र्स्यानिशासलदमोदहृतातुषारमरीचि
 तादग्धशरीरयष्टिः २५ ललावपट्टास्व
 चंद्रलेखावणपरत्नाकरफेनराजिं लला
 टिकांचंदनपंकदिग्धाकंदर्यलीलाकदली
 विभर्ति २६ युगलकम् ॥ सचंदनास्तद्दये
 सखीभिर्मुकुटार्थीयंतशमायहस्ताः विनिर्ग
 लेखः छनखाशुतोयथाराप्रणालीसरलांशु
 लीकाः २७ निशास्तस्याः प्रतिविंवमिंदोर
 लदातदासकपोलभागे लदमोदहृत यनी
 कृतैकहस्तांगुलिश्यामकिणायमानम् २८
 संताप्यमानाविरहानलेनशशांकलेखारु
 चिरासखीनां तस्यास्तनुः सेदजलः क्लेन
 विलीयसानेवतनोतिरेवेदं २९ विभाव्यतेमे
 क्तिकारयष्टावियोगवहेः प्रशमायसुभ्रुः
 निजप्रभाचंदनवारिवर्षैः सखेवसंसिक्तकृशा
 गलेखा ३० विनिङ्गनीलोत्पलपुंडरीकशृणा
 लवल्लीवल्लयान्वितासा यत्नेदशाससुजला
 वकीर्णागुधानवापीमिवसंसयस्य ३१ विक

हरः
पं.वि.
१९

ल्यजात्माकलितं तदेदीयवेतः परिभ्राम्यति नि
र्व्यवस्थां विनिष्पत्तं संयमार्गं च पञ्चवाते
रिव नु घमान ३२ धृतोऽसिभिः श्वासममसीरणा
ते निर्दग्धमेवोष्टदलं तथा घनदह्यते यावदलं
शरीरमुपैति तां तावदपास्मानम् ३३ विडिं
विता पूर्वविनिद्रपमविचुं वनालग्नसंगां कविं
वं नभातिचिंताहितशून्यदृष्टिकारविदेव
च नंतदीयं ३४ मरणां लिनीचंदनयंकद्विष
लात्लाटिकाकेतकशोभि वक्रः प्रसंजलाव
रणजलावयां इययो पराश्रीरिव शारदीसां ॥
३५ ॥ विंवायमाना पररागलक्ष्मी कद्वर्धनाले
दभयादिवाह्यं अस्रस्रतिं जर्जरतां नयति
श्वासानिलैद्यत्तु चाग्रकल्पा ३६ निगद्य
माना तनुविप्रयोगकृशानुसंतापदमेव हरं
रुतेन भुंगेः कतशोषपुष्पशय्यामपुंसं दवि
ष्टद्वेदेः ३७ विभर्ति विंवागतचंद्रविंवसंस्प
शीतीतांतनयेवनं गंडस्यलीपसुलकास
नेककंदर्यसंकल्पवशात्तत्र ३८ शकुलकं
॥ मच्छीनुबंधश्च सितप्रलापप्रजागरोक्तं
यविजृंभणानि फलान्यवाप्तानि तथा सुखा
र्थमात्मार्यं त्वय्यपि नासक्तत्वा ३९ व्यक्ते
हारी मरणां लेशितमपिशयनं धिक्किं मभोरु
र्वाकर्षं हरयवदापितहिमशिलाशर्करभिः
किमाभिः मिथ्यामेवातिरेकं भजति गुरुतः
कोपि दाहज्वरोऽस्याऽप्यान्योन्यं तदाल्पाः स
भगपरिगदंत्यवुपूरल्लुताद्याः ४० तदेहि
यावं न भजत्पवाच्यादं प्रासखीसेतवविप्रयो
गात् संचारिकायावचसेति हरमुत्साहितः स

त्वसत्पकश्चित् ४१ उपासमानां शिशिरोप-
 चारव्यग्रात्मना तत्र सर्वोजनेन निकेतनांतः
 कदली गृहस्पृगर्भो निषसादयिता सपश्यत्
 ४२ शय्मीकृतं गंडतलस्य वाष्पधारजनस्या
 मलितं कराग्रम् ज्जभापिधानेव दनस्पदत्तं
 स्वासैरिव ज्ञष्टुपादधानां ४३ उच्यते नास
 लसौक्तिकां शुल्लतां वहन्ती मधिको ननेन प्रत-
 वियोगानलती धृता पविलीयमाना मिव हार
 यष्टिं ४४ शरीकृतैरेभिरनन्यजंसाभिंनति
 चेतांसि वियोगिनीनां इतीव पुष्पाण्यपकार
 धूमौ शशोषयंती श्वसितोऽस्मवातेः ४५ धौता
 जनैरस्त्रकणैः पतद्भिरालक्ष्यमाणं दारपंक्ति
 शोभैः अनंगसंदेशविधित्सयेव कल्माषयंती
 श्वसितोऽस्मवातेः ४६ चंद्रोदयेनाहितवृद्धि-
 योगां विकीर्णमुक्ताफलचूर्णराशिं वेलामि
 वाक्रांतनवप्रवालां दशां वहन्ती मकरध्वजस्य ४७
 प्रतः पतंसं सयपुष्पवाण्यपदानिलेनेव कृता
 भिवृद्धी विकंपतोऽंगययोधराग्रान्तिः श्वास
 दंडा मुद्गरुत्तरजंती ४८ संगंधिनिःश्वासासा
 त्ततद्भिस्तद्व्यादाहाहितगाढवेदैः न सद्य
 मानं न च सच्यमानं शिलीमुखैराननमुद-
 हंती ४९ अन्तुसवाष्पावुकराप्रतानविद्य
 हन्तीत्येव विकंपमानं विंवाथरं निश्वासितान
 वंथनितान्तपारिलवमुदहंती ५० मुक्ताफल
 चं निजकरांशुक्रियात्तेन वाष्पावुकरैरिवा
 नैः सलीलमुत्तानितवक्रचंद्रांसितेन मालाश
 यने निषसां ५१ संगंधिनिःश्वासरसेन ली-
 नं तद्व्यादाहोपि पुरोभ्रमंतं विनिष्यतद्भि-

४७

हर.
पं.विं.
॥

दशनां शुतोपैर्निर्वापयंतीमिव विंगयूयं ५२ सं
खीलतापंकजदलश्रयाविभूतधूलिकपिलैः
देशे निःश्वासवाते हृदयस्य गाढरागापलितै
रिव धूतयंती ५३ स्तनस्त्रजासार्वसवान्नशोषा
मकंगलंतीनयनावधुरैः दग्धां महालीजन
चित्तवृत्त्यावियोगसंतापदशानुवंधैः ५४ संभ्र
लताषट्पदमालयोष्टदलाभिरामांश्रियमुह
हंस्याश्रवाभवक्राश्रययारविंदकांत्याप्रदीपं
विजितेडुविंव ५५ ययोधराग्रप्रतिफाललीला
समुःक्षुसंभ्रदनचूर्णादिग्धैः अत्युस्मदीर्घैः
सितान्वधैरुत्क्षेपनिहादकदर्थितासां ५६
सास्मोक्षसन्निःश्वसितेन सार्धं वियोगडःखा
दसवोभित्तताः इतीव संचितयताश्रवाध्वस्तै
न संभ्रम्य निरुद्धकंठा ५७ समुहहंती कृशता
तिनिषगंडस्य लीचूर्णनिमंदवेगां श्रावेगसं
पुल्लपुयग्रजासामागां गतां होचनवारिवि
हन् ५८ चित्तानुवदस्युदभून्महष्टिकराधि
तात्तामकयो लभां सरवदधानां विनिर्जं
चित्तभ्रलेखापरिषक्तललाटलेख ५९ नासा
पथेनोयगतां निरुणमुक्ताफलात्तादपराग
शीतां श्रुतवियोगानलतापत्स्मावशादिवा
सुस्ततिमापवती ६० उपेक्षितां विभ्रमवद
दौर्घैः पर्यस्तदोर्दंडस्तरणालदंडं स्मरद्विषसां
बुजिनीमिवातिनिशातनाराचविषाणभग्नां
६१ कुलकं ॥ संभ्रम्य कंठकितगात्रलतासली
लमावेद्यमानदयितांगमन्त्रकंचित् आनंदवा
ष्पजलविंडपूत्रकृताश्रयदेमादसीमिलदयो
नयनदयंसा ६२ आसानिलोष्पगुडदहवि

धूसरस्यनिर्वापणं सयदिकर्तुमिवापरस्य
 शीतांमुमोचमुद्धरस्करणं निलविषात्ता
 नसोऽदिलपदमाशिरवाग्रलग्ना ६२ तस्या
 तदा रुचिर्चन्दनवारियंकचर्चोत्तामिः
 वविधूसरताप्रसादुंस्वेदाभसित्सुतिसमुं
 नसितप्रह्वरोमांचिराजिनिममज्जशरी
 र्यष्टिः ६३ किंकार्यमत्रभवत्तादयित्ताग
 मेयिसंतापशोषितरसेनशरीर्यष्टौ तंथा
 इतीवचनचंदनपंकलेयोसांचराजिभिर
 नयतनिर्गताभिः ६४ प्रेयस्येयुयिसं
 भूममस्त्रवारियश्चक्षुःपरिममार्जसु
 खोत्सकासौ विस्पष्टमेवपुनरंजनपंकदि
 त्पययंततारुदित्तमाहृतयोः स्मृतस्याः ६५
 रोमांचभिन्नवचंदनपंकचर्चभृशंपराल
 शकलविचलज्जलांश्च विस्मृतहारसु
 यजग्मुधिमाप्रियेयसाधंमुमोचदशयां
 वुपत्रशाय्या ६६ विस्मृतमानविरहावश
 तापशुष्कसूत्रातदादयितगाढनिगहने
 न मुक्ताफलान्पमरहारलतामुमोचचर्मा
 दविंड्यटलानितनुत्तंयाम् ६७ मथ्य
 सत्तानवभुतोदयित्तादलः यस्यशंत्वमुत्र
 तिवशादतमावयोभूत वक्त्रीकृतोतड्या
 गह्वरशादितीवतंच्याः स्तनौसयदिवासन
 तामयत्तांम् ६८ रोमांचपीनतनुतादयतोः
 क्रमेशासंप्राप्तयोस्तारुण्योरथकांतरत्वं
 आलिंगनेनचिरसंभूतविप्रयोगतप्ताखि
 लांगचटनासहृदावभूव ७० इत्यहतीम
 प्रवचनाकरणनादावातानांश्याः का

हरः
षविः
११२

लोविपुलपुलकात्वंकृतिः कोप्यपूर्वाः पून
मासीदत्तनुविरोहपल्लवत्कान्तकांतगाढा
श्रेष्ठश्रयभगलनाररत्नाकद्वाराः १॥
इति श्रीहरविजये महाकाव्ये हतीसंकल्पो
नामपंचविंशः सर्गः २५ इत्यागताः कल
तचंद्रकलाप्रकाशकपूर्ववाससरभीन्य
नकुलवृत्तीः प्रेमासृता इमनसोदयिता
मधूनिनीलारविंदशवलानिवधूरपीप्य
न (तद्दीवराजतवरावरीमलीलहंसोस
नाथशुविशक्तिशतैकेदशा आया नभूमि
रमराद्रितरंगिणीवलदमीतदात्तनुतकोच
नवालुकाभिः २ इंदोः कलाश्वविकासव
तीः पृथक्कमभ्यागतानियतिताः कथमप्य
योर्वी श्रुक्तिर्जनामणिमयीर्जगृहविधूत
रोषाः मियावयिषवोयमधूनियोषाः ३ता
सामदृष्टवरपार्वणचंद्रमुक्तनिद्रारविंदच
टनासदृशतमात्राः लीलागृहीतमधुपूर
पिशंगरनकोशाः कराः श्रियमयप्रयया
वभूव ४ किंकार्यमत्रभवताविजहोहिचा
पमित्यभ्यादिवरुतेर्मदनं हिरेफाः रंगत
तरंगतरलोत्पलगर्भरत्नपारीविकीर्णस
हकारमहर्षचेताः प्रत्यग्रशोणिमणिशु
क्तिजलेनशीधुधारावधूः करकोतोसधरा
भिरामा जग्राहपाटलपलाशमुखेनवाल
सूर्याशुराजिमिवयंकजिनीयतंती ५ उत्ति
पमानककावरवीविकीर्णमैरेयेचकर
पाजलरत्नकोशेः स्त्रीरंगविकासिनवता
सरसाभिरामकपेरतासिसुऊमारतयाक

तैः ० सम्पाद्यते भ्रशमनेन ससावतंसकाये
 तिरत्नकरकांनियतत्रमरणाः व्यावृत्तिभिश्च
 वकसथ्यजुषश्चकारशीधुः प्रदक्षिणामिवक्षणा
 मुत्पलस्य ८ अस्याजितोपिनिरवघसुखेना
 त्वतिष्ठन्पुरोनकिमयत्रयसेसदेवः इत्युत्पल
 कनरवेरिव ऊचकार भृंगस्मशीधुचषकप्रति
 विवचंद्रं ९ पीतः कलकवयुषः सहशीधुना
 पसिंदुर्मनोमालिनयिष्प्रतिमातवांछां ३
 स्यप्रपंचचतुरस्तुराः पिवंतीमुग्धाकरेणाय
 रिहासरसोव्यरोत्सीत ९ शोभावंभारमकर
 दरसायमानमैरेयगर्भमणिकास्पकरालः
 कोशवासभ्रवाप्रकृतिताप्रतलाभिरासदी
 चांगलीदलजलकरपुंडरीकं ११ आलक्ष्य
 लक्ष्ममालिनाप्रतिमागतस्मृतिहृषारस
 हसः परिमाडुमिच्छुः काचित्करांगुलित
 रंगितशीधुपूरसायास्यतिस्मचषकेपरसा
 र्यमुग्धा १२ विन्यस्तशीतलरजः सर
 षट्पदमिंदीवराणिचषकेषुसलीलमूर्ध्वं
 ग्राह्योषतभ्रमरपदमरुद्धिभूतपदमावली
 ललितधूलिलक्ष्मीतासां १३ विस्तारशाली
 मुखरोचितपद्मशोभमभ्य
 भृंगः ययोविकचमुत्पलमाननेनदृष्टापुन
 र्मधुनिर्विवृतमदिनार्याः १४ निःश्वासवात
 पुतशीधुतरंगरंगितस्योप्रसारितविलोह
 दलंतरुरापाः तत्सारभातिशयवासनमा
 त्समूर्त्तगदातमुत्पलमिवासरभाजनग्रे १५
 त्वत्सनिधिगुपितशोभतयासयात्रकषेवतंस
 परभागुरुचिर्नलक्ष्मी इत्यभ्यपादिवशिली

हर-
व-वि-
॥३

॥३

मुखशिंजितेन नीलोत्पलं च वक्त्रं विवर्तयति
वद्धाः ॥६॥ नारीविनिःश्रुतिपूतमधूमिषू
पारिलवः प्रयतिः प्रतिमापेदशात् आत्मा
नमिंदुरसकन्यरिहृत्परत्नपर्यासपावदिव-
लप्रमलविश्रुद्धौ ॥७॥ अन्याभिधागुह्यवद
रुषोविभर्तिपारीविलद्वहसितघुतिभिस्त
रुणाः आत्मावितेवविवभोयतिविवर्तिशीथ
द्वीकृतस्वंगाकः ॥८॥ कृटाभिः ॥९॥ आवर्जि
तेसपदियत्रतरंगभंगदोलाधिरोहरभसात्
सहसोदनंसीत् निःशेषितेसधुनितत्रश्रुते
वजातसंकोचमुत्पलमयोमुखतामयासीत् ॥१०॥
विस्पष्टलक्ष्मणिसशीथुतरंगरत्नपारीतल-
प्रतिसितेशशनिप्रियायाः गंडस्पलेचवि-
कचोत्पलकर्णप्रकल्माधिभासिविभिदेव
जनस्पृष्टिः ॥११॥ प्राप्तावधूतकमलः कृवि
चंद्रमूर्तिपादाः स्वमार्गसुभगश्रुषकालवाले
लक्ष्मीमशोकविटपीवविकासिताम्रवीचिः
कृटाकिसलयोविदधारशीथुः ॥१२॥ आलिंरी
त्तप्रभृतरश्मिभुजः ॥१३॥ प्रतिसितेनतषा
रभासा प्रीत्याविकासिनवनीलसरोजचद
सांदर्यमंजिजितेयवसरावभूव ॥१४॥ किंचि
निपीयचषकोत्तरलायतादृपालव्योष्टुंवन
मुखः परिशेषितस्मन शीथुर्मदेवसरभिः
श्रुतितावधूतपर्युः कृशत्सरलवीचिभुवन
ती निःशेषितेयमधुनिस्फुटिकाः कृशुक्तिग
भांडेयतश्रुचिप्रतिसापेदशात् सवादिता
कनवोत्पलशोभिनेत्रिनेत्रोदरादिवत्तधारक
रेणभूयः ॥१५॥ सीमंतिनीवदनपंकजदीयमा-

एगोइषशीधुनिरहृदयालवाले पुष्पासुवा-
 एवकुलः कसितवर्भावर्युः छुसंमुकुलदृष्टि
 मनोहरत्वं २५ नालदपताकमणिभाजनमथ
 संयत्सावरणितः स्फुटमलप्रतिमैडुविंव उल्लि
 प्यमाणमिवसोत्पलसिंधुवारपुष्पवतंसरुचि
 तंमधुनाविरासीत् २६ वीक्ष्यस्फुरत्सरसशी-
 पुनिरत्नशुक्तिगर्भेतिलदपहरिणंप्रतिविंव
 सिंदोः आलेयतेस्ममधुपोमधुमानलोभली
 नालिजालशबलस्तवकाभिंशकी २७ भा-
 तिस्मरत्तशबेकशशिनोनिषलमीयनिपीतप
 रिशेषितशीध्वगर्भेतद्दीविधोतवनितापरविंव
 लगतावूलकस्मिकमिवस्फटलदमविंव २८॥
 आवजितस्ममधुनोरुणारत्नशुक्तिगर्भेशुजाल
 तिकांजनकर्करीभिः प्ररोन्वमीयतसुखानिल
 चूर्णमानविस्तारितः छदनोवत्पलदर्शनेन
 २९ कोषोदरप्रतिसितशुशभृत्पुंरधिहासांशु
 विह्वरितपांडुरमथ्यविंवः निर्मृष्टलाङ्कनम
 लः श्रियमाससादसोदर्यासदिरयेवतरंगाद्
 सैः ३० सोगंधासायमधुरत्नकरालकोशवि
 न्यस्तमुत्पलवतंसविकासशारस प्रत्यग्रलज
 सहकारकताधिवासमुः छुसभिन्नमुतवास
 दृशः पिवत्याः ३१ आविर्भवमदनदोहृदज्ज-
 भमाणानिःश्वासमारुतविकंपिययोधरश्रीः
 विश्रस्यकापिकपिशंपिवतिः सचंद्रविंवावतं
 सज्जसमस्तवकेनतभूः ३२ सूर्यतिरंजितया
 रुणदागसांइरंजितसुखोनिरपेक्षवतिः
 वामभ्रुवांपरिणमनय - - वैथैर्यवप्राभिचा
 तमकरोमदगंधहस्ती ३३ छायागतस्फुर

हर-
ष-विं
११४

तत्तुं कलात्तमालयत्रा, भिराममसितोत्पलचा
रुनेत्रं काचिमचश्रियश्चाननमुदिकाभिनीचि
भ्ररत्नचषकं विवभौवहती ३० निःश्वासधृत
तरलोत्पलयापलद्वयविस्तारयादयितपीतवि
मुक्तयान्या शोभां चभारमथुपादलयाचरत्न
शक्तावधूलं लितसारकायादृशाच ३५ निरशो
यित्तासवमपिप्रतिभागतं डविवाहितामिवदध
कुरुतातदंभी आविर्भवन्मद्यविलोलदृशः क
राग्रादसंसृष्टस्यटिकभाजनमस्फुटोक्तिः ३६
वाभ्रवासतनुनूतनयमरागांखंडास्यदार्कमणि
भाजननिविशेषं भातिस्मद्गुणमदिरामदगा
रुरागंगंडस्यलप्रितिसितं शिशिरांशुविंव ३७
श्वासमारुतहृतप्रतिमानिघसंसंचारिषट्चर
राचित्रकविंडुशारैः शोभां ऊशेशदृशोविभरां
वभ्रवुरुज्जंभसारामदलिवितैः कपोलैः ३८
आचूर्णमाननतपदशृशोसेदन संवादितांत
द्युगीतविधेदंधानाः अदरोः कपोलफलके
धरपल्लवेचत्रिस्थानशोभितगुरेणाविचकास
रागः ३९ गंडस्यलीकपिशयानपरस्यराभि-
रागुदरागमदतास्वरुचिस्तुरुण्याः आचृतिचुं
वनकृतात्सववलभोष्टतां वृत्तरागपरिरामव
शादित्वासीत् ४० विंवाथरांचितरुचामथुनात्
दायपीतनेपदमलदृशोच्छकपोलभागे आसी
ददः प्रकटितारुणरागपवकार्यं हिकावणम-
दृशवतीतिसत्यं ४१ यस्यामितावदधुनामद
गतामः पुस्मातिकाश्रियमंयं ललनाननेउः
श्चुदिकासिमुमीमिलदारत्नकोशस्तको
तकश्चोत्पलमदिशोभं ४२ संवादिषट्चरण

तारकपद्मपंकिलक्षीयराधवल्लिमानमिवो
 द्विरंती नं व्याहृशमधुमदोऽञ्जलीचकारवा
 लातपः ऊञ्जलीनीमिवगाढरागः ४३ प्रेयाव
 लोकनरसाद्विचकासपीतशीथोश्चनैर्ददभ
 सन्मदिरेदराणायाः यदमाग्रलग्रनवकज्जल
 धूलिजालभारातिगौरववशादिवनेत्रयुग्मं
 शोभावभारपरिणामविहृष्टकांतदत्तव्रणः
 सपदियीतसरासवायाः चारुभ्रवश्चषकविं
 वमध्यावलग्रमलविंडसिवाथरोष्ठः ४५ प्रा
 म्प्यमंमयाशिलीमुखतामभीदरासदराश्च
 विश्रमवतांकरपुंडरीकं संधानकाररावशा
 दिवपद्मपुंखभागाग्रकोटिपरमशविलो
 लमासीत् ४६ अभ्युल्लसत्कनकजंलयमरा
 गयामारुणीकृतकपोलतलेमुखोदौ व्य
 क्रिजगामननितं वतीजनस्यदृढोपिसांद्र
 मदिरामदितासरागः ४७ अदरागोर्वभूवयद
 रालकारालपद्मलक्ष्मीभृत्तोर्मधुमदेनविषा
 टलत्वं आहूतवन्त्यभिमतप्रतिपद्मवर्तिनां
 नान्ववुद्धततदेवरुषातररायाः ४८ उत्तंसं
 कजविकासिविलासमोषमेवोनयेद्यत्तम
 नः ऊरुतेमयूखैः इत्यंरुषेवसदरागभरः पु
 रं ध्रिगंडस्यलप्रतिसितंशशिनंयरोत्सीत् ४९
 अन्याभिधानपरुषेवचसिप्रियेणकापीसि
 सपदिसऊञ्जलीदाससन्धुः स्मृलासविंडपटु
 लैरिवधाव्यमानरासेकपोलतलसिंडमिंत
 वभार आहृष्टगाढमदिरामदसांद्ररागमा
 दत्ततामरुचितलेतरुण्याः प्रातःसमंमिष
 दन्तुरुविकीरणाथामनिर्वाव्यमानशिशिविं

४९

हरः
प.वि.
१५

चविडुंवकत्वं ५१ रामाजनस्यमधुपानपरस्पर
भिरकृकपोलहलकेमदरागलक्ष्मी उद्दिनवा
लकुटिलागुलिचक्रवालसवादिनृत्तननख
क्षतिराविरासीत् ५२ काचित्पारसहिमप्रते
मानिषससुघः भवन्तिमणिकुण्डिमसीमिर्वि
वं पीतासवांक्षमणिकोशधियासलीलमादि
त्सरुत्सदत्तयाजहसीसखीभिः ५३ अन्याक
रावुरुद्वर्तिनियोतश्रीधोविस्तीर्णभत्तचषके
स्मृतिविप्रमोघात् उज्ज्वलमाराणमदहुरितिने
त्रमात्मवक्त्रेकुमः क्लमणिदर्यणइत्यपश्यत् ५४
सन्नातदाभिन्नवपलवपाटलाभिरन्यापराध
गणमकुमसंगुलीभिः स्मरणनस्यपुरतो
गणयांचकारभर्तसंदस्वलितमंसयसक्तरो
क्तिः ५५ सरख्यापरोविधृतमुन्नतपमकोशह
स्तारुणागुलिदलाग्रकत्तंप्रतिष्ठं आशंकते
सविगलत्परिपीतशेषमैरेयथारसपराऊरु
विंकोशं ५६ रक्तारविंददलकोमलहस्तको
तिपिंगीकृतामधुपुतेतिविशंकमाना पीता
सवामः पिमुहुः अचिरत्नशुक्तिमन्याप्रियेण
समदाजहससययंती ५७ चूर्णहृशोरभसपीत
परिस्फुतोपिहरातिरोहविकसंसदसंजराणा
वामभ्रतामभिभरुशुषकांकपंचिदिदीपराई
तगारिस्मणइवाग्रहस्ताः ५८ गंडस्थली हृशा
मधुपानलीलाविसंभसंभुतमदारुणतांतया
यत् तः क्लाययाश्रवणवर्तिपरीतमदरक्ता
व्रकांति

विशिष्टभेदमदिरासदत्तासरागौ गं
शवयोमुखपृग्गतपमरागरत्नोपलोज्ज्वलम

शुद्धकवारशोभा ६० व्यंजिजगामसदरागभ
 रणहृष्टारन्याभिधागृह्णजोदयितेनरोषः
 निष्ठुवतारक - भिन्यवोदिसृष्टपुनरंगह
 शोहृदयेविष्णुदः ६१ पीतस्तुषारकिरण
 मधुनैवसार्धमंतःप्रविश्यषकंप्रतिविवर्ती
 मानांधकारमभिमानवतीजनस्पृचनविभे
 दयदसोप्रससादमघः ६२ आरुढरागतरम
 मयकेस्यधृतससुल्लशेखरशिरवागलितै
 नंतार्याः उन्नगपीवरकुचप्रतिमानिवरसः
 प्रेयानिवाशुसमभाव्यतपुष्यवर्षः ६३ ली
 एणत्सनःप्रतिनिशेशिरीनःक्रमेणसंभृ
 त्यकांतिसिवविश्वसृजोनिदिग्धा विभ्र
 त्तराजतमेदेनपुरांधिगंडभित्तिःसुरान्य
 चुलयहवपाटलश्रीः ६४ रेजुःसियोमधु
 सदारुणगंडभित्तिलगावतंसितविकासि
 शरीषपुष्पाः आरुढपाकफलगोचरवर्ति
 मयकीराभिरंविगुणानवदाडिमीभिः ६५
 प्राविर्भवंसदनविभ्रमशुभ्रहरस्त्रेदांशव
 श्रुशिरुशामभिनिष्पतंतः भांतिस्मशीधु
 समकालनिपीतरत्नपारीतलप्रतिमितेड
 कलाभिरामाः ६६ निश्चेष्टतामवलंबुप्र
 तिविववर्तिशीतांशुमंडलकृतातिभरामि
 वैका हस्ताश्रयांगुरुममन्यतरत्नशुक्तिरा
 विर्भवन्मधुमदालसदेहयष्टिः ६७ उद्दाम
 मानहृतिचातरत्नारत्नस्यभेदाःनवंधिमधु
 यानपरस्परभिः हस्ताश्रयंस्फटिकभाज
 नसंचिताद्याश्रुतश्रुनिर्भरमनायितरांप्र
 साद ६८ दृष्टवलीकृदयितोल्बणमन्यव

हरः
ष-वि-
११६

शलीलाविधृतशिरसोद्विगतेविकासं उत्प्रेरण
हितनिजास्यदे - भंगभीत्येवकर्णकुसुमसदृश
केये ६५ आविर्भवमनसिहरानिरस्यमानमाना
यकारविशद्योदमनःपिबन्त्याः सरस्वतीमीयि-
तचकोरदृशोविभर्तिविस्तारितकृदनवोत्पल
दर्शनेन ॥ प्राप्यवतेसितमनोहरगंधपुष्पली
नहिरेयनवरुचमथुप्रसंगं श्यामालताश्वद
धुर्मशनाशुपद्मरस्यस्मितस्तवकविभ्रमपल्लव
त्वं ॥ प्रत्यक्षमन्यपुवतेः सकरोपनीतमैरेयग
भवंकस्तुरुणीमयीप्यन यज्ञायकमदमवाप
यथागतेनपीतेन - सयवतीमधुनातथासौ ॥
अदणोविकारमुपपादयतावसादमंगेषुचोत्पु
लकपंक्तिषुभूयतोऽप्येः व्यक्तीतरीकृतगिराहि
तधूतनेनतंव्यामदेनमदनेन - व्यभेदि ॥
वेत्रद्वयमधुमेदेनविषाटलत्तमाथतमऊरितता
रकमायताद्याः गंधाकुलभ्रमरपक्षधुतावतंस
नीलाब्जपद्मरजसेवकताभिचातं ॥ नाली
यतेस्मसुरभिश्चसितेवतंसनीलोत्पलेनचष-
केनचमाल्यपुष्प तासाविकासिमदरामदंसा
इनिर्यदामोदसम्पुड्यनीतिरतिहिरेफाः ॥
आलोकपवदयितस्यवभ्रववडकंपातजुर्मंगदृ
शःपुलकोपरुद्धा श्रंतःस्पर्शीयुसमकालनि-
पीतकांस्यविंवागतेइकृतशीतविडंविजृम्भिके
व ॥ मानावलेपभरसंभ्रतमप्यपोढनानावि-
धाप्रियतमानुनयव्यवस्य विस्तारितरुदिनि
तंचवतीजनेननिर्मज्जतिस्ममथुप्ररइवाशुये
यं ॥ निर्मृष्ट्यानलचुकानिमनोसिजुर्व
लज्जामयास्पविदधत्सरताभिलाषं आलिंग-

नान्यशिथिलानिदिशेन्द्रियारणमाविर्भवन्
 द्रुमतोमदविभ्रमोभूत् लीलारविदधुतयत्न
 शिखायरागपिङ्गोक्ततागलितमानरुजोनिरी
 युः प्रधासासुहृन्मधुसदाकृण्णिताश्वाभिभर्तः
 सरप्रणवतापिशुनाः पुरथेः ३५ तत्साहिता
 सकलशीघ्र
 लंविहीः श्रीलीजनेषनुयसंहृतवाक्पशेषां
 भर्तश्चकारसविशेषऊरुहलत्वं ६० मानांथ
 कारमवधूयशुचौप्रसादचन्द्रेधिरौहतिमनो
 वरमेवजादयाः उज्ज्वलमणसरसोत्कलि
 कासहस्रैरव्याहतामकरैकतरवापहृदि ६१
 निर्दृष्टमानलघुतां हृदयन्यवापुराविभवं
 पुर्मदं चित्तविभ्रमाणं उद्दिनपीनपुलकैर्व
 हित्तावसादसंगैः पुनर्मृगदृशांगुरुभिर्तभ्रं
 चेजग्राहवक्रकमलहृदयंचरागोदृष्टिस्तनु
 अपरिसंऊरतोप्रपेदेचस्वलकोमलयदंश
 मर्नवचश्चेतस्येपुथियदसरसंदरीणा
 तावत्सलीलमनुपलुतरागराभमग्रेजगेय
 वतिरुत्पललोचनानां आश्रावितश्रुतिर्वि
 भेदकतद्यवस्यद्धारिस्वरगुथितसारणवल
 कैकैः २४ आपादयन्नयनयत्ननिमीलना
 निभावानुवंडवशातोदयितायमानः वेणुः
 कयाशिद्यरागनिपीडनेनविस्पष्टमक्रि
 यतरागराभः ६५ म्रंकेनिवेश्यचतरागुलि
 पल्लवाग्रसंचारुचारुयतिपारिलयप्रयं
 चाम् आस्फालयंकगुलादिविभेदधातवा
 घाप्रयंचरुचिरामपराविपंची ६६ भ्रविभ्रसा
 उमित्तगाढतरायानमन्याविलालमणिजं

हर-
घ-विं-
॥७॥

॥१॥

उष्टुष्टुगुंरुम् गायंत्वा दयदनेकविकल्पकल्पको
णावचदन्तुलक रितोचकचौम ८० अन्त्याने
वेषाहृदये विनियोडितैकपीनस्तनास्यदिभावे
नयेवसारम् आशावय लगुणक रितोम
लावुवीणाकि रणकसकुमारतरागलिश्रीः ८ ८
ताभासमंयमकुरमंजकंठजंठातरस्वलित
लालपदप्रबंधे आदपि शुषु इव गेयविधि
वभारसहे एरंजितमनोहरविभ्रमत्वे अद्य
नवरणमभवत्तरणीजनस्य यत्कंठवर्तिमदमं
कुरगीतशेष आधित्सभिस्तदनुसंधिभिवा
तिमंजुनिः आसमारुतहृत्तरलिभिः शिरी
जे ८१ इत्यंविजुंभिततरांमथुपानगोष्ठीबंधं
क्रमात्सरतनाटकप्रवरंगः उद्दामकामकम
नीयगुणाभिरामरासाविरामरमणाकुलका
मिलोकः ८२ तदामिलव्यत्यसक्तप्रियान
नान्रियात्तमव्याहृतिकापिशायिनं निशां
तकालावधिजागरंसादियेषष्टुष्टुनतका
पिशायनम् ८३ भावावेशनिमीलितेक्षणा
गंसंश्रितैर्वेणुभिः कृदिः कृतसौष्टवंरस
भवादावर्णगीतं पुनः प्रेमस्त्रिग्यमपायत
तयेस्तास्त्रयंसाणा इवस्वस्ताग स्ववसंधिर
त्तरशनाथामस्वनेः कामिनः ८४ इति श्री
हरविजये महाकाव्ये पानगोष्ठवर्णनं नाम
षट्विंशः सर्गः २५ ॥ अतिरतिरभसाद
लीकनिद्रारभमविचुरीतलोचनावुजभिः
शयनतलसशिश्नियन्त्रभूमिस्मदमदसं
मथमंजुरायुवानः ८ प्रियेणवासस्पती
यमानेसाहृतिकाता अवरोणत्येलन आशि

श्रियन्पूर्वसितीवदीपस्तत्रंभित्तिप्रतिमापदेशात् २
 ग्राह्यमाणास्यपुष्पशरासनेनसंभ्यकामिह
 द्यानिविभित्सतारात् लीनद्विरेपकुंजादति
 चित्तहारिदाकारनादसुखरस्यतिचायमासीत् ३
 विंदंतएवहृदयान्ययिसंदधानाःपुष्पाग्रपिड
 दिसमाभ्यतोपियोगे चेतोभुवस्सुरपुरेन्द्रिखत्
 चिकासयेतःशराःकुसुमकासुकचक्रमुक्ताः४
 दयितमपहतावरोवरोर्वाकनकशिलाविपुलं
 नितंविचिंममदनकरिविषाणवातरंध्रप्रति
 संक्रुंकरंमुंदरंवभासे ५ शेतोभुवोभुवनडवि
 घट्टानितातसादिमशीघ्रगमनाश्चचित्तवृत्तेः
 धैर्यपतंतमरुतेवविधूनयतोवाणाःपुरंधिरु
 दयेपुरयांनियेतः ६ पीनोरुमलंभसायनीत
 वासाविलालेक्षणासीत्समाणे जवानरोवात्कि
 लपीवरेणकुचद्वयेनोरसिकापिकांतं ७ उक्ता
 सिपीनजवनेनिवरीसस्त्रैर्गोखंनितंवफल
 केचनचर्मवारोतंघ्याःकुंकरपुरोशिथिलच
 कषचंडांतकंकयमपिप्रिययाणियसाः ८ ही
 मंजराविधुतवेषपुनाकराणकराणालयदयि
 तमुक्तनितंववासाः चित्तेपदीपहतयेपरिक
 त्यतेनतदाहसंभ्रमवशादिवतंनियेते ९ अवि
 रतिरतिविभ्रसोजजंभेभ्रमजलश्रीकरविंडपु
 ष्पशाभी कुरवकविटपीवपीवरस्त्रीस्तनकलु
 षाहृतिभिर्विदग्धयूनां १० आलिङ्गितायाद
 यितेनतंघ्याःस्पर्शस्पर्शाभूद्यवधानवेदःत
 दत्तसीतीवसमुज्जनुत्राकुचद्वयस्पापरिहा
 रयष्टिः ११ कृतोदरक्रमविभाव्यवलीविभंग
 मन्त्रवितोन्नतययोधरतालपत्रं नदृष्टचित्रक

हरः
स.वि.
११६

॥६॥

कपोलललाटलेखुडुडुकेकुमुददियंदे
तत्रः १२ कः छात्रनामचनचमजलागयष्टिः
गाढावसक्तमयककुमुदलियंत्याः लावण्य
कांतिरमलाधिकमुमिमोलगोरस्यमधुभुवि
चारुवलित्रयस्य १३ वपुषिदयितसंचतोयेः
स्मरमुखराज्यश्वाभिधिच्यमानेप्रथमतस्
वापिवंधनेभ्यस्तरलदृशमयवीविभिर्विमो
क्षः १४ रराजदृष्टाथरधूतदृस्तविनिर्गताः
केतुरयायताद्याः निर्मयतकामिसमं
दविलासमंदीरद्वस्सरस्य १५ रागाप्रशार
चतस्रविभुक्तनीविमावडवेयपुतयादयि
तस्यदृस्तरोडुशशाकनकरस्मत्तनारभीष्टसि
द्धिंश्चवांतरलताशिथिलाविधेते १६ प्रेयः
करोद्धयितकंचुकलद्व्यमाणविंवागतासवन
कासद्वरत्नदीपः विम्वस्तकोरकितचरणक
पुडरीकसंवादिताथचतटस्सतो नर्वभार १७
रतोत्सवेपीनतयापियुक्तोचक्रीकतौकातवी
गाहसाने पयोधरोमंन्मयकासतालनीला
महत्तंसुतनारथाताम् श्रवणकुवलस्यग
भयत्रंनिधुवनकेलिविमर्दशीर्णमासीत् सी
थुनदृतिविरुणमुष्टिवंधंफलकमिवासम
सायकासिधेनोः सलीलनिर्यतकरारविंद
सीत्कारसंधुदित्तमंमयायाः जगद्दविंवाथ
रमदगाढरागोरमण्यारुदयचकातः २०
प्रत्नद्वितेक्षणाश्रयानुभवोत्सुकत्वकलालि
ताः तरिततारकमदिवध्वाः तांवलंपकरस
रंजितकोटिभागरेखीभवद्वदितपदमचुचुव
कातः यस्याचित्तंभवति यन्नद्व्याच्यसेवतस्या

नतित्रमरहक्रियतेविदग्धैः येनौष्ठपल्लव
 मखड्यदायतादयाः प्रयांचुचुचनयनंमर
 तोत्सवेषु ऊसमशरकरवालवन्नयः सरत
 पेदनुपदेशादितोपि अचवसितविकास
 विश्रमश्चीसरलहृशांरसभावसंवेगाभूता॥
 २१ उपोढरागेनयनारविंदविचुंबतिप्रिय
 तिकंकंठ्याः विवाधराः श्वासकृताभिचल
 तंमत्सरेरोवमुकुशुकंये २४ सीत्कारका
 लमलमर्थवचोविदग्धहावाजुवधिसती
 ताल्लीताविलासा इत्यंगसंग्रहसुनोहर
 तापियेनपुष्पायुधः कथमहोसभवेदन
 २५ व्यक्तंनकार्यकतयाचिरकालगुनी
 संवर्धतेपिभवतिक्वचनय्येताः आविर्भ
 वदतिरसांचितविभ्रमाभिः स्त्रीभिर्यदा
 शुविजहेसहजायिलज्जा २६ यदधरुण
 तमादधातित्स्मादिशान्तिचयः श्वको
 त्यलस्यनिद्रा किमपितदस्मत्तंसकोपिच
 द्रोवदनमयः श्रियमाततानतंयाः २७ ॥
 निःश्वासवातैरथरस्यतंयाः पीतो रसस्त
 द्विरहेषुनात्वं किंयास्यसीतिक्रान्तेयुवा
 नमुत्तसल्लग्राभ्यधितेवभ्रंगः २८ आलिंसी
 तिप्रियतमेविनिमग्रहारमुक्तामुक्तापदो
 किन्तपयोथरपीठगाण्ड आच्छादितावय
 वमुक्तासितंविवेदरोमांचकंचुकमपिअव
 धिंयरोम्यः २९ लज्जावशान्पिदधतीदयि
 तव्ययास्तचीनाशुकंऊचयुगंकरयंकजाभ्या
 विंवागतंसपदिनत्ररसेनकांतमन्नः प्रवेश
 यित्तमेच्छदिवाचिभ्रः ३० मियुनरत्तपर

हर
संवि.
११८

११९

स्यराप्रहारैर्लेलितदलमकरंददृष्टिमौज्जी
त सरसवज्रलदामशोधुस्वतिमिवस्वच्छ
वधुअवात्रिपीतां ३१ उन्नानितस्यावद्वज
गुहेणपरिस्फुरमानवतीमुखेदोः प्रि
येणविंवाधरमानसंगानिपीतग्रासीदि
वकोपरागः ३२ उद्दामरागरभसाभिमत
वरुणावंधाशनेनिधुवनेपतिताधिश
य्या शोभावभारसदृशोमकरावचूलप
यंकपंदरचनाकलयोतकांची ३३ यथा
सितानिधुवनेकलकंठवर्तिशुश्रूषमाण
श्वकृजितमव्यवस्था उस्मीवभूवशयने
रमणीजनस्यकांचीगुणः कृणितरोचि
तरत्तचंद्रः ३४ किमपिकलमुदाहरत्त
तभूनिधुवनकेलिषुयन्निषेधवाक् कृ
मितरगमयद्विधितदस्याः प्रभवतिवस्तु
षुवामपवकामः ३५ अशिदितंप्रातिभता
मवायसशीलितंविस्मृतनूपमासीत् रतो
धिरोहृत्यसरांगनानेनवासकामाजुगुण
नजज्ञे ३६ संरंभभाजिदधितेपरचुवनाय
मानात्मकंकृतिमुखपरिवर्तयंत्याः एषा
गतोपरिऊचस्पवभौत्तरुणपावीणीनताम
धुपपंक्तिरिवांजुजस्पचुवत्सुयोछरमविभ्र
समाननेंडुउन्नानितोहृठकचग्रहणेनका
तेतत्सार्यमाणश्वनिः अमितानिलेनमा
नःक्षरणत्रिरगमददयात्सुरंग्रेः ३७ शाय
नमनुगतंवित्त्वनहारयुतनवसौक्तिकमंड
लैस्तुरुण्याः सदनशिविविलीनगंडभि
र्तिप्रतिसितचंद्रमुपाकसेरिवासीत् ३८

स्पर्शोत्तवेनाहितगाढरागावभारकाचिद्वदि
 त्वकंप निस्पृहतासायपुनस्मितोत्तः प्रेमास्ते
 तं दृष्टादिवलभस्य आलिंगितसरभसदधि
 तेन पृष्ठविन्यस्तसां द्रनखपांक्तियजातदानी ॥
 गाढीचकारतडरस्यलसन्निवेशवक्त्रीभवत्
 रुचयुगापरिरंभसेका ४१ आचरणेनाकुलि
 तारकलोचनायाः कं पार्थलोत्सुलकपीनतेना :
 प्रियस्य आलिंगनमधुमद्यशिथिलीचका
 रगाढपुनर्दृग्दृशोविदधावनंगाः ४२ गलि
 तसरसकुंजसागरागाः अमजलश्रीकरविंद
 वस्तरणाः हृदयनिहितगाढरागरक्ताश्वर
 तविभ्रमनिर्गताविरेजः ४३ प्रेयोनखां द्रवती
 भिर्नतांग्याः परिसुरत्कांचनकाषगौरीवरा
 नतोद्धिनमनोत्तरागवीजांकुरौचवेशरीरयष्टि : ४४
 लीलावतीशकलितागुरुयंकयत्रभंगप्रसाद
 नकरालनखदंका गंडस्यलीस्यगितरत्न
 वतंसकांतिलावरणसंभृतिभरसुदितामि
 बोद्धे प्रेयोनखदत्तयदानिकयोलाभितिभा
 रोषुताम्रकुटिलानितंविनीनां भांतिस्म
 विभ्रतिहरेद्वरावह्रिहेतिसंधुदयमाणवदने
 ३०० यदमलदंसी ४५ प्रियतमपरिचुंवनेन
 भीरोः सुदमधरोधिसजीवितामवापत्त अ
 विरतरत्तविभ्रमाभिलाषात्कथमयिसंस्फुर
 एोन्यवाभवेत्सः ४७ विभ्राणयासरलतांकार
 णप्रयंचनाना विकल्पकृतेनोवदनेनयनः
 संसर्गमाप्यमधुरंचकणरत्नेषुचारुभ्रवामक
 रकेतनवंशनाड्या ४८ आकृष्टचुंवनविक
 ल्यपटीयसोपिविंवाथरंकासितरोष्टदलांजरा

हरः
स.वि.
१२०

लान् चान्यत्राहमदनं वदनं च वकाप्यात्म
नः कुशलता किल दर्शयती ४९ अपुररुचि
करालयुतहस्तः - हलयेपरः पुरः प्रेः वद
नविजितकांतिः स्वभिन्नस्थितिहृदयस्य
रदि उविं वशोभा ५० कंठेभवद्वहभवाङ्गपा
शानिपीडनं जीवितलाभहेतुः विखंडनचाप
रपलवसकचग्रहश्चात्सन्नपवतांसां ५१ किं
वर्णकेशासुडवाङ्गमेयनतस्य पाशत्रयेण सु
दृशामिहमीनकेतेः पकोपिसंयमयितं प्र
तिवदशक्तिरस्याभवत्कुचनरागवतो न पुंसः
५२ उद्धृल्लवे लपलहारिविदग्धहावसमर्क
तां वित्तमनेभवभावहृद्याः चारुभ्रवां निधुव
नावसरे प्रस - हसरागरभसोलसिताविला
साः ५३ ऊचकलशान्तेषु कामिनीनां दयित
नखदत्तराजयो विरेजः रत्नभसविल्लनके
ठसालाच्युतकुटिला रुणके सराभिरासाः
आविष्टानर्गलरागसंयदसंयनिः श्वास्तरे
रपमाराणं ससर्पयंत्याथरपलवाग्रमग्राहिने
व्याहृदयं प्रियस्य ५५ आवडरागसरत्नश्रम
वारिविंडनिधौ तशेषरुचिरागुरुयत्र लेखो ॥
सभ्रविल्लग्रमदनाखकषारणदाहकालीक
तामिव वंभारकपोलपाली ५६ यदि तच्चर्म
सलिललवलेच्छमाणकालागुरुप्रकरयत्र
लतापुवानः स्वच्छाः कपोलसरसीरवतीर्ण
पुष्पकोटं उकेतमकराश्वकामिनीनां ५७ ॥
श्रियसदयतपीवरैः स्तनौ प्रेस्सरसनखदत्त
राजिभिस्तुरणाः अविचटितपत्रसंधिवंधैः
हंतमुकुलैर्नलिनीरिवां गुजिन्यः ५८ जिह्वा

हृणः पद्मललोचनां वधुर्ज्वाग्रतयः
 सनेषु प्रसन्नवाराणासनरत्नवीर्यान्तरीका
 लाविभ्रसमादिपंत्याः ५५ भातिस्मनिदेय
 रतिश्रमवारिविंडुद्वेदावकीर्णपरियाडुरगं
 उभाणं लावण्यसिंधुसलिलोत्थितलक्ष्मसा
 णविस्तारिवुडुदमिवाननमं गजायाः ६
 वामभ्रुवोविधुवनलक्ष्मचर्मवारिविंहकरव्य
 तिकरोच्छलिताविरेजे गंभीरनाभिसरसोः
 सरकेतयष्टिकोटितिष्ठपवसंदिरसंदरश्रीः ६१
 अनलमिवविसोढुसंगनायास्तनुयदविधु
 तिडः खसंगरागाः अकृतऊचतेटेरतिश्रमा
 भः लवणालितनोखराजिषुप्रवेशं ६२ नि
 भिद्यदेहं स्मरमार्गरोधुमनः प्रविष्टेधरता
 भियोगे तद्रंभमार्गैरिवकामिनीनास्तनावि
 रेजः करणक्षतौघैः ६३ अभ्यसुसत्सुलक
 पूरभरातिभारगुंचीविसोढुससेहवतजुंमु
 मोच आविर्भवइतिरसाशिशिलप्रयत्नलो
 लालसाद्यितवक्षसिसंहतोर्यः ६४ स्पष्ट
 तंरसमनोत्तविशेषवृत्तिशिखाप्रयंवरक्षितं
 किमपिस्वेवेधं चारुभ्रुवः प्रतिवभोसुरतेत
 दाशु पुष्पायुधस्यरुदयंयदखंडमासीत् ६५
 अवशिषेरविच्युतंतरुण्याश्चशिथिलंनव
 केतकीपलाशं अभ्रतमकरकेतकेतदंडस्व
 लितविमुग्धराधावचूललीलां ६६ विल
 नहोरोज्ज्वलशेखरश्रीरुयोढरागश्रमवा
 रिविंडः रत्नावमर्दः सरसंदरीणांसादिभ
 कोपानुकृतिजंभे ६७ लावण्यकांतिम
 मं मृगनाभियंकपत्रावलीविनिविता

६१

हर.
स.वि.
१५

१२१

कपोलभित्तौ प्रणामी करोति किमितीवद
धोवर्त्मवारिकुटादयितभावजजातरुणाः
६६॥ गभीरनाभिसरमी सदृशं गरागापिगेर
मयतरति अमवारिशोशः आलक्ष्यचु
कषडं चिकुचारविंदविष्मसिंसाइमकरदरसा
यमानैः ६७ दयितनखविलेखनवधूनावि
शद्यमयूरपदं शशिप्रतांकम अश्रुतमदनका
नस्यलक्ष्मीस्तनशि... १३
कचग्रहोत्तानितवक्त्रयंकजेषुचुंवि... प्रप
सि... ननर्ततोषा... विभु
मस्युटीवैभवत्स्यदनसंदरोधरः ७१ योतां
गराग... अमवारिलेशायाध्यानिपे
तविहृदिस्मरमार्गलोच्ये तद्रूपमार्गविगले
मकरंदविंडुहंदश्रियोमृगादृशां सुवर्तेनिरी
युः ७२ यैरथ्यामिनितां प्रथमेसमासि
राख्यपवनवकोमलरागवेशे तेविभ्रमास
यदियप्रथिरेतरेषुसंधुदितस्मरसः सदृ
शेाद्वितीये ७३ समदमदनसाश्वमत्रयास्ता
किमपिरसात्तरमंतराविशंत्यः चिरमपह
त्यचेतसौपिचिचुंदयिततमानुयचेडुवंचिता
त्याः ७४ सुखावबंधादिनिमीलितेमुहुः
प्रियाननालोकाकान्तरेमुहुः अवापतर्म
ऊरतांविलोचनेनिमीलनोहलनविभ्रमेत
नोः ७५ विभ्राणयाश्रुतिसनौरमतामभी
दणंप्रेयानमेवनकदर्शनयातदानी आदी
नरापिहृदयोहरिणीदृशायरत्नपुत्तवेसद
नसंनकथागिरासीत् ७६ आयातपवयद
भूस्तुखसात्मवर्तितेनात्तरत्नसितरत्रविव

र्धमानं सपुनरुत्पन्नसुरतेकसितवर्धुवचि
 त्रप्रपंचवत्तरत्नसहोः स्मरस्य ३८ भवतच
 परिवृत्त्यनासतेव्याः स्मितमधिशायमली
 कमानरेवदात हृदयमभिमतेनुरागवने
 रतिमुखसेवपुनर्वर्धुवतस्याः ३९ प्रिये.
 हर्तदयित्तांगलमपुच्छदाकरांकेसरदा
 मयातितं नयंसत्वेपिसचर्मशीकरंत
 दंगसंस्पर्शसखादिवाभवत् ४० तत्का
 लसंभ्रतरसातिशयाहरमव्याहृतप्रसर
 तांसदृशादपदिः चंद्रः करैरभिमुख
 त्वमुद्यानिनायपुष्पायुधंस्तहृदयान्यभि
 रात्सवंकैः ४१ तस्यातिविस्मयविधायिवै
 चेष्टित्ततउत्थायचंचलतरांमनसाप्यनं
 गः स्वेयंदपत्सनिशितैरिषुभिर्भिनतै
 योष्येरपिस्महृदयानियदाशुपूनां ४२
 अथरभुविनितंविनीजनस्याप्रियतमचं
 वनदंशविंडमालाः दधुरभिनवतापुल
 ह्यताम्रः क्व विसभागाः स्मररावीजशा
 भा उषेषुषीणासुपदैशमून्यतारतेधिगे
 हृत्यधिकंनतश्रुवा अस्तततासाप्रतिभै
 वतंगरां नयेनपूनांरुदयानिनाहरन॥
 ४३ प्रेखोलनातरलितो

भातिस्रयद्वमशिरवरस्वलितदिरेफक
 ल्माधितारतिगृहोदरकुंडिमोवीतत्काल
 वदरभमस्मरकृष्णमारोकाकंदडडगलि
 तैरिवरत्नपुष्पैः ४४ अविरलकुसुमोप
 कारलीनंभ्रसरकुलरातिवेशमनिव्यराज

हर.
सर्वि.
१२३

त स्मरप्रारहजजंरीकृतं सत्कवचमिवोक्ति
त मायसंभटीभिः ८८ मध्यस्यतानवध
शोचयेततवातिदीर्घीगुलीस्तलनसक्त
नितं वभिजेः इत्यभिधाधिरणिनेरिवव
लभस्यपाणिः पुरंधिरशनामणिकिंकि
लीभिः ८९ कौतूलाविरतहारिरसोपगू
ढकलोलितस्मरविकल्परतप्रयंचाही
संक्रुत्वमपहायवियातिमानमासेडवी
सततुरन्यमयीवजस्ते ९० शयनगतवि
निद्रकांतलीलाचिरपरिहापितमप्रपे
चरागं अभुतसभगत्रयतां निशायासप
दिस्रखादपिपश्चमार्थसासाम ९१ उदी
रवतीकिसयिस्वल्पन्यदंतदाभिपुक्ताद
यित्तेनकासिनी अशिदितालं वितपा
टवानुकिंसशिदितं नप्रकटत्तमानय
त ९२ स्वच्छं वभारवियरीतस्तश्रमं वुनि
यौतशेषरुचिरागुरुप्रबुलखम दोला
यमानमणिऊं डलकोटिकाशलीलाके
रांकितमिवप्रसदाकपोले ९३ तं व्याः
प्रवृत्तपुरुषायितविभुमायावृष्टरणसुप
रयेकथमत्रकांची इत्यभ्यथादिवमनोह
रशिंजेतेनययांऊलंरतिषुनूपुपारिहा
ये अभुतवदनमरुकोर्तिसपत्सरतेव
पर्ययविभ्रमेतरण्याः स्फुटकवलनरा
गराऊंशकानियतदयोमुखचंद्रविंवशा
भा ९४ वियरीतरताभियोगलगांसि
यमौलोकाविलंजितेवहरं अमशीक
रविंडयाव्यमानाविजहोपत्रलताकपो.

लभिर्नि ५५ अन्यात्मनोश्चरणाभूषणां
जितेन प्रत्याहताचरणायोर्नवयावकश्रीः
रसेनपीडनभुवाहरिणोदरणायायोत्तापि
वर्मसालिलेस्तदानी ५६ स्मररभसपरोत
कांतदत्तदत्तिपरिजातभियेवविंतेनप्र
चुरमदविषारत्नात्तरुण्यासयदिजहेश
शिनाकपोलभिर्तिः ५७ संयादिताभिन्न
विविभ्रममंडनानिप्रेयोनखदत्तयदानि
तनुस्तुरुण्याः सक्ताफलावर्जसमेरिव
निष्पत्तादिरानर्चयेर्मजलशीकरविंडवृ
द्धैः ५८ अग्राहिरागिहृदयंदयित्तस्येन
यश्चान्यवस्तुनिरयेदत्तयामनोत्तं शांड-
भ्रुवः किमपितत्स्रतेषुवाग्यमद्वसमेव
रमणीयमथाविरासीत् ५९ चित्तेपट्ट
धिरभिन्नः सत्तनोरयागयर्थस्ततारकम-
यूखजलच्छटालीः प्रत्यग्रकांतदशनत्त
तगाठपीडा निर्वायणार्थमिवकोमल-
गंडभिन्नेः ६० निहितनखपदं कशाग्र
भागेकरकमलेनविकंपिनानतभ्रुःप्रिय
करमभिनाभिकापिकोयात्किलकल-
कोमलानिरासे ६१ वामभ्रुवः शयनप
ट्टविवर्तनेनकांतस्यचित्तचित्तस्त्वगवर्धनं
वागुरासीत् विस्तारिमलशिथिलाश्रित
दृष्ट्यैलशययंतभागविषसोः कृसिताय
वेराती ॥ ६२ ॥ ययंकपट्टमालनासविशेष
सायदेष्ट्ययइत्यलदशोललितः शिख
डः तस्यामनाफलमवाप्यननिर्तंवविंवा
अचुवनमखार्पितमद्वितीयं ६३ स्वस्या

हर.
स.वि.
१२३

नादचलदपितरोनतनेदिसंभातिशयं
नोत्तमाचरद्भिः यन्नासां हृदयमसृज्यतानु
रागिप्रेयोभित्तदभवदुत्ततदानी १०४
निद्राविहायशयनकैः परिपीतशीतवा
तायनस्यशषकाश्रयशीधुशेषः सतो
धिकंश्रमजलस्रुतदेहयष्टिरच्छिन्ननीर
सरत्ताभिरतो वासीत १०५ सव्यक्तमा
यदमरत्वमसौपुरंध्रिविंवाथरास्यदासु
धारमयानसंगं छोभवंतिधुवनोत्सव
संयदेनेयनानिमेघनयनत्वमवापिपू
ना १०६ दधत्कांतिनासावनुभवत्तिकिरं
उनदशोनिपीतसंरागंप्रकटयतिनोवाक्कि
मधिकं किमनिंदस्यैकोनभवत्तितरांहे
तरतनोः सधास्रतिश्रुद्रः किमथरदल
नोत्पलदृशा १०७ तत्खंडनादितपुरंध्रि
विधूतहारदस्तप्रकोष्ठगलितोनवरत्न
कंबुः कंदर्पलासकर्तिरस्करणीविशीर
साणिक्वबंधकरकसवभारशोभा १०८
रामाचकंदकितकस्मिकपोलभित्तिरन्यो
न्यसंवलिततारकलोचनश्रीः रागाव
सानलुलितामियुनस्पृष्टिरन्यैवनिस्सि
मित्तकालकलाविरासीत १०९ निविड
जयनरोहकांडयुग्मात्तारालविवर्तितता
रकेतरणश्रीः दृढतरयरिरंभविभ्रमासी
त्कमलदृशासरतावसानलीला ११०
लावण्यकांतिविरसामृतपाव्यमानरसं
गदशोनकृतहलिनावतीर्णकांतेनवास
सिवधुः सरतावसानेवेलद्वहासदृशना

शुषदेतत्तान प्रेयः कराकलितवीननि
 तेर्विवेवामावभूकरतलास्पगितोरुम्
 ला होरणचंद्ररुचिमोक्तिकंदतपेक्ति
 निर्यत्प्रभाविशदशोभमहास्पतेव ॥ १३ ॥
 लाविलासकिलकिंवितहावहारिहेला
 भिरामसज्जुमारमदप्रगल्भः रागादपर्य
 वसितोच्छ्रमितिप्रियांस्ताच्छ्रदानुवृत्तिनी
 पुरांरमयांवभूवुः ॥ १४ ॥ रत्युत्सवेषिथिल
 तारभसेनशर्वमुत्सारितानुचितथाडीपर
 ग्रहत्वात् लज्जातदतकृतसंभ्रमविभ्रम
 श्रीराविवेभूवसदृशाविनयाग्रहती ॥ १५ ॥
 चेतोहराविदधतीवपुषः प्रयत्नशैथिल्य
 माशुविहितस्मृतिविप्रमोषा किमत्तता
 किमथवासदृशां व्यथतनिद्राविजिह्वित
 विद्युरिगतलोचनत्वम् ॥ १६ ॥ इतिमिषुन
 सहस्रेरान्तरपर्यंकभाजितमयरगतनिद्रे
 मानिशापर्यरांसीत् सकुरुयशसवेला
 मारुतश्चासवातैः शशिनियतनकाल
 गानिमोवेदयंती ॥ १७ ॥ इतिश्रीराजानक
 रत्नावरविरचितेहरविजयेमहाकाव्येसं
 भागवर्णनोनामसप्तविंशः सर्गः ॥ २० ॥
 ओंश्रीगणेशायनमः अथतयनभयात्रि
 शांगनायाः शशपरमंडलदर्यरोरुसार्नो
 उषिसिनिपतितेनवोढुपंक्तिस्सद मणी
 शृखलान्यतः प्रससे ॥ अभिसतजनभा
 विविप्रयोगन्वरविप्रराविदधेयदारवैः स्त्री
 अकृतहृदयशून्यतानुनूपतदवसितक्षणा
 द्वादहोमृदंगाः २ दधिततमभुजोपधानु

हरः
स.वि.
१२४

लीलासुखविनिवृत्ततनुर्निसर्गमुत्था ॥
नखलुक्किलविभावरीगतेतिदाविनिमी
लितहृष्टिरेवतस्या ३ सयदिविगलितप्र
भंडुवक्राशिथिलगतिस्मरसंदिनोत्रिया
सा तनुतिमिरनिरुद्धतारकश्रीरथरतेपे
नवभूवयातयासा ४ अलसतिबलेयेन
देहयष्टिस्सतनुतनुस्तवभंगमेतिभंगः
इतिकलरगितेनकंबुयंक्तिस्सहशमिवा
तिदयोविचंभमाणं ५ हृदतरपरिरेभ
विभ्रमेराप्रिधहृदयेहृदयंतदानतभ्रः
उत्तरसिवभाविविप्रयोगदत्तधृतसंग्रस
यावकारकाचित ६ वधुरतनुदृशांत
याचुर्ष्वसतिलकपत्रलताः कपोलभा
गाः प्रतियुवतिविह्वलकादिहृष्टः प्रिय
दशनाकदृशोयथाप्रभाते ७ उदयगि
रितयेतिरोहितस्यस्युदमिवसार्तमशे
षमंइमध्वंस विरलिततमसः कराः
तांशोउतसदृहासतहासितारविदाः
अधिगगधतलेपरिस्फुरंतीकमित्तकौशि
वादिंसुखावभासे टिनकररथबंधं त
भोगि श्वसितकशाजुशिखावलीवसं
यथा ८ उदयशिखरिशृंगमुस्मरशिसः
सुरतराविधुतापदस्तदानीं सरभसमभजं
त्रिशावसानेसयदिदिशस्तभीशावश्रदीर्घाः
९ दधतिहृदतमेतमोसिसासीमलनमली
मसभासिसासलत्वम् उषसिचकरिरेवि
भाकरस्यप्रलयविभावसुभासुरैः करोगैः
प्रतिकर्तुभमदोगलान्तिसंथ्याकपिशितभा

मित्रलानितारकाणां . . . दधत्तभुवना
 रविंदकोषच्युतसधुशीकरविंदुद्वंदली
 ला १२ दिवसगणपेतेहंशकलेखाथक
 लस्रगालः . . . : करस्मश्रियमभिः
 मुखमापचीनयिष्टप्रकारकरालरजः
 देवसंध्या १३ गगनमकुलप्रभाभिरुद्य
 नवशावलनयनाभिरुस्मरश्मिः उषसी
 दृष्टशिरेचकामिनीभिः सरसिविवर्तित
 कंदरयुवानः १४ प्रतिदिशमुद्रत्तराश
 योयस्तिमिततमोभिर्मुद्रत्विषः प्रणेस्तः
 दिनकरकिरणैस्समुन्मिषद्भिः सपदिऊ
 वैकटैकैरिवानुविडाः १५ सुरितवक्त्र
 साध्यरागवद्दामतिभिरधूमशिखेस्वरा
 वरीशे उषसि विरलभज्यमानलाजाश्च
 यमुद्रसंस्तुतयः क्षणवितेजः १६ मदव
 गलितलज्जयायुवत्यादयितहतांबरया
 स्मिनव्यपास्तः इतियवविघ्नरिणतः प्रभा
 तेप्रमदवशादिति नृत्यति सदीपः १७
 सुरदमलरुचिः प्रभातेवेलादिशिदिशि
 संदधतीप्रवोथज्जंभा प्रसरचतनुसारभा
 भिरासाश्रियममलामरविंदिनीवदधे ॥
 १८ दिशिदिशिमकरंदयानलोभाद्भुतमु
 परिभ्रमरैः परिभ्रमद्भिः न्ययिषतऊमुद्रा
 नितानवीयंकरपरिमर्शमिवाभिन्नोनिरो
 दुं १९ अधिशिषयिषमाणमप्यधत्तभ्रम
 रकुलंनलिनीतयेत्यश्नात् क्षणसमयः
 मलस्पतावकाशंतरारिरुचनोययमु
 ताविवेते २० दलितकमलकुटुमलाभि

हरः
स.वि.
१२५

रामस्फुटतरेसारभवासिनो नभस्वान् सलि
लसभिसरंसरोरुहिरण्यदृश्यमिवोत्कलि
काकुलचकार २१ अरुचदयसरोजिनीमना
तस्पातिचतुरभ्रमरासहेमपद्मा स्फुरितवे
शादशोभनालयघासततसमंयुतहस्तसं
हर्तिश्रीः २२ तरणिकिरणादंडचंदनाभि
विचटितसंतममभ्रशोस्वरस्य स्फुरदंडा
करातपक्वलेनदतजमिवप्रतिवड्मावि
रासीत् २३ दधुरुषसिर्वेनिद्रपुंडरीक्षप्रक
र्यरागपिशंगितांतरिताः अविरतरत
मदतांतकांताकुचकरजदातिनिर्वृतिंसमी
राः २४ दिनकरकरचातताडितंमद्रजनी
जलास्यपरिलुप्ततदानीं कुमुदनयनमाशु
कैरविण्याः प्रवलडजेवक्कतव्ययन्यमील
त् २५ उदयतिहरिदिंगखाडणांभःसरस
विशेषकविंडमंडलोके स्तिसिततमत्तमा
लषंडनीलैरत्तमितमाससितैस्त्वमीतमो
भिः २६ क्रमविद्युदितशार्वरांधकारस्य
दत्तरज्जदविशंकतांतदानीं दिशिदिशिद
दृशोवुराशिमथ्यात्वरितसिवोत्तरददिवक्र
वाल २७ अनुक्कतभुजगेद्रशय्यामुखवि
निषण्णसरारिनाभिचक्रे श्रियमुषसि
सरः स्मदयमथुकरकंयितपुंडरीकसायत् २८
दिनकरकिरणप्रवालवलीवल्लयभ्रतः
स्फुरितोड्यातशोभात् भुवनपालिनसी
म्निभास्वरश्रीदिवसमणिः प्रससारकाल
सिंधोः २९ कुमुदमुषसिसंजुचत्सखेदः
कमलमयोविकसन्प्रहृष्टचेताः उभयर

सविसंस्फुल्लेरसाधुर्मधुरमधुसूक्तिनिर्भरं
लिलेह ३० उदयगिरिशिखरागवाक्षभूसा
भुवनविलोकनकोत्तकासज्जम् मखमि
वदिवसश्रियोविरेजेधृतनवज्जुमलय
मर्कचिवं ३१ अथविशदहिमांशुरशिमः
भिन्नस्फुटदलसंधिविसृजवडभ्रंगं उपसृ
ज्जमुदकानानायमानंकमलवनंविभंरा
चकारलक्ष्मी ३२ स्रजस्रुदवधूतपद्मः
पालीभरविगलमकरंदपाकिलेषु मधु
मयविवेशः ऊशेशयौनांदलशिखरेषु
शिलीमुखैश्च ३३ प्रविचटितदला
ररिप्रभातेमुखरशिलीमुखमंखचक्रवा
लं नकमलयुटभेदनचक्रदिवसकरः
स्थितियामचारुलक्ष्म्याः ३४ स्फुटमधि
गतसंभ्रमाभवंत्यः शाशिनिलिलंविषमा
णधूमविंवे उषसिस्तुमीरचंछमाना
विशदमवेयिषताश्रुकैरविण्याः ३५ वि
कसितमवलाकापुंडरीकं विरचितसंहति
मस्मदेनतावत् मधुरमधुयियासयापत्त
दिभ्रंमरकुलैर्मधुवेपतत्रयंक्तिः ३६ तद
निलरयकंपिकेसराग्रस्वलीतरजःसु
गितेक्षणा नयावत् दृष्टशुरपिसदेशक
तिततेक्षययत्तिकातरतेसितार्थसिद्धिं ३७
कसलमुकुलयंजरोदरेषुप्रतिहृत्तरोषवि
भूतकेसराणां प्रतिदिशमुदज्जंभतप्रणादे
मधुकरकेसरिणांविनिद्रितानां ३८ दि
तितलशयनोत्थितस्यंपकल्लवमलिनंक
रटस्यलंकरेणः मधुकरनिकराजहावः

हर.
प्र.वि.
१२६

126

साधयितिकरतो न हि किंश्चिदस्ति सेव्यं
न वयवयवसानवानि खद्योतखराशिलौः
खुरधोतणीलिखितः जहारथपरिवर्ध
कोपनीतं विकटकडुंगारमाशुचासमम्मा : ४०
इततस्मवती यं वासयेष्टुजगभुजः प्रति
मागतैः शिखंडैः विविधमणिमयीरिवा
शुचक्रत्यतिगृह्णाकनरुनकुंडिमोदीः ४१
अविरसदनुनासिकभिरामसुदतरता
रविरावसंचितभ्रुः अविरतिविडरावता
मृडः सुतरतिनुतज्ञातकठकंपरागुः ४२
रविकरपरिमर्शवडुनिडंतडुदरसंकर
यंत्रिताद्विरेफाः विद्यदितदलसंपुटंत
चैषुर्भरचलितानिजविग्रहप्रणोदेः ४३
ऊमुदमः पिययाक्षणाविनिडंसपदितड
त्सवनानुकूलमासीत् ननुवियदिविषा
दडुर्गतानां किंमिवाहिडुस्तरमस्ति मोह
तानां ४४ शुभं इतमयमवमोचयत्य
यास्यः छचपटलोदययंत्रणारविर्वः शी
कलरणिनैरिवावुजानामुपरिचरंमथुपा
नुवाचभृंगः ४५ दलितसकलशार्वरंय
कारः कृतपरभागगुरांसरोरुहिरायाः
कमलमनयडुंमुखत्वसर्कः स्फुटदलमं
उलसः क्षियाशुदीप्ता ४६ दिशिदिशि
विहगास्तनूस्समंतादनलमयदततोयय
चीयसानः उवसिजिगिमिषाकुलास्तदा
नीदयितवियोगदशावधूः शोदेडुः तपि
तभरुणरखंजरीटकेडस्फुटतरविंडुमली
मसायकारः श्रियमभृत्तनरांसहस्ररश्मि

त्रिभुवनमंडलपुंडरीकविंदः ४८ शशिध
 रमणिमालभजिकाभिर्भवनविंदकसरं
 कटंकिताभिः दिनकरकिरणहताभिरे
 दौविनिपतितेशुशुबेशुचेवसद्यः ४९ अ
 क्तजुमुदिनीविकाससारादहततमस्क
 मसीलितारविंदं नभसिविगलितप्रभं
 हिमोशोः पयसिचविंदसभिन्नरूपमा
 तीत सुददलमणिशुक्तिगर्भपीतसुव
 दुरुणान्तपशीधुशीकरोचाः मदविवश
 इवप्रभातवातव्यतिकरतः कमलाकरश्रु
 कंये ५० त्वरितमधिसरोजिनिव्रजंतीम
 धुपततिः कुमुदाकराश्चकाशेदिवसकर
 भयान्यलायमानातिमिरपरिलवधूसरे
 वरात्रिः ५१ चिकटभुजगशृखलावन
 डंसपदिरथलवमयमाधिरुहः ग्रहम
 णिनिशयंजिहृत्तरापसुदइवपोतवारि
 डः भस्ममुद्रशक्तनिभिरधिशिश्रियेवनो
 वीसुदसदनानलदाहताययोगा स्थि
 तिसुपदयतीमनोरथैश्चत्रिदशवधूज
 नतोषसिब्रजंती ५२ उत्तगतमपरत्रवा
 सतैर्योउत्तमपवात्यपुनः प्रभातकाले
 कुपइवरविमलमेदितंघोरवनतमिंडु
 मुखंचिरंभवार ५३ दिनकरमुदितंनि
 रीक्ष्यचंद्रः सुरिततदंशुचिखावमर्शभी
 तां सुदहुरिणनिभेनरात्रिमंकेदपदिव
 संभ्रमतोस्तशेलमभ्येत ५४ त्रिभुवनवि
 पिनेकठारभास्वत्किरणकुटारनिपातल
 नमूर्तेः सुदमलमधुयोनिशालताया

हर.
प्र. वि.
१२३

रजनिकरस्तवकः क्रमेणामसौ ५३ दणित
तमममुविधुयतजादिनकरमापरिभूति
शाकरंमे इतिविरचितकुटुमलानालि
श्रीस्तमतिशुचेवक्तुमुत्तीययावे ५८ म
पुकरयदलोमथुस्पदंथमुपरिक्तशेषायि
नीपरिभुमंती श्रवचयडवसिप्रियस्मभोले
कवल्लयवंदनमालिकामिवारात् ५५ वि
शदमपुरसारणानुबंधकरादलिसंहति
वल्लकीनिनादेः जनीतश्रवसिवक्षपाव
सानेकुमुदवनंप्रतिपेननिद्रमासीत् ६०
सरसिजमुक्तलस्यपार्श्वभूमेमंपुकरपंक्ति
रुपात्तसप्यभागरुहरिमणिसमुत्तकस्य
कृष्णाश्रियमभूतप्रकटेवसंधिराजिः ६१
अधिनिशमवनेरप्ररयघांकपिशितदि
ग्वलयंतमेवकाशात् नपतनरुचिभिः
प्रप्ररिरेतेवतमलिनस्पदिभूयसीविभूति
६२ दायितरजनिरागतोपरत्रप्रकारित
रागनलज्जसकैरेमोम स्पशसियदु
नाजहीद्विकस्यत्वमितिदिनत्यरेवउनास
रंती ६३ विरलविषमसंस्पयत्रमः जंच
लदलियलवहस्तचारुक्त्वाभ्रमरविरु
तिभिर्जगादसेष्यात्तपनमितीवसरोजिनी
रसोपां ६४ युगलकं शरादिवदिवसा
वतारलीलामकलसकाशतयाश्रियाकित
सौ दत्ततिमिरमलानिनायहरंसरितश्वा
शुदिशः प्रसादलदंती ६५ प्रकृतिशुचित
यापरावमर्षसयादिविसोढमिवाक्षमाभि
रात्त स्पशतिदिनकरैकरैः सरागादिशि

शिशुसंजुचितंजुमुदतीभिः ६६ अरुणाकि
 रणदंडं द्यामानसुदतिसिरोचविशानि
 शाभुजंगी शुक्रगणसंडितानतदानीविगले
 तचंद्रमरीचिकंअकासीत् ६७ दिवसवि
 रतिखंडनायराधस्सतिसरुबोभसिविव
 तौबुजिन्याः न्यपतदनुनिनीषयेवभास्वान
 रुणदलांउलियमयादिसले ६८ निपत
 तिशाशिमंडलंहाहाकिंनभसिनहृष्यतप
 वत्तोकोचः ऊमुदवजुसितीवगर्भवडभुस
 ररवैरपपर्यदेवतारात् ६९ सुरदरुणांश
 खाभिरामयोश्चैरुषसिविकासितयमया
 शुमाली त्रिदशपतिपुरीवसंदिदीयेविष
 दमरीचितयाश्रियोलभसंधाः ७० इतक
 नकरसः छटाभिरामसुरदरुणांशुशिषा
 वरुणामूलेः प्रतिदिशमयचस्वलेतमो
 भिरागनजलाशयकासरायमानैः ७१ ग्रहस
 रिशवलेनभस्ममुद्रंसयदिलिलचयिषु
 निंद्यचरश्मिः चिशिदिशिचिचकारदेव
 भाजःअवनसादिवहरसंश्रुवाहन् ७२ दिव
 सकस्कराहतंतदानीमदशनयंकिकताव
 भासद्वांसं असधुमदकतामयततासतिष
 सरविंदमुखंऊशेशयिन्याः ७३ उषसिचन
 तरांयकारभस्मव्यतिकरमार्जननिर्मलंक
 रागैः अकृतदिवसदर्यरांत्रिलोकाः सय
 दिविलोकनयोग्यमंशुमाली ७४ ऊमुद
 वनमलंययोजिलक्ष्मा मुदमनहादति
 खेदवानुल्लकः प्रलयमुपजन्मत्तारको
 चः सयदिविधोविधुरत्वमभ्युपेत ७५ सुत

७५
 ७५
 ७५

हरः
अ. वि.
१२८

128

दरुणपलाशतालविभुंनवचनसौरभतामु
हनिद्रम कमलमुखसजुंभताभिरामं
रत्नरकेसरदत्तसंवृजिन्यः ७५ गुरुकल
हरतालसः कियोऽश्वः कृतमकरंदरससु
हातलिन्यादिशिदिशिगुरुनृतलीलये
वभ्रमरचटाकुलितामिथस्तदासीत् स
प्रलिप्तिसकरंदपानलोभादिकसितता
मृदलाग्रभागलेपे दिनकृतिकमलेक्ष
णानलिन्यारचितकटाक्षमिवोदवाह
लक्ष्मी ७६ त्रयसमयसमीरणभिचा
तदभितमिवायमहासमुद्रमध्यमभ
वद्वेषंसिनिह्यमानकांतिस्फुरत्तरलत्प
मलंमृगांकविंव ८० उदयाशिवरिष्टंग
वेदिकायांनवरुधिरारुणकांतिभाजुर्वि
वं अनुकृतदिवसप्रबंधलक्ष्मीप्रसवाविश
कटगर्भशाय्यमासीत् ८१ नवविनिहित
चीनपिष्टचर्चाः कुरितविशेषकविंडभा
जुर्विवं अनुकृतदिवसप्रबंधलक्ष्मीप्रसवि
विशंकटगर्भशाय्यमासीत् ८२ नवविनिहि
तचीनपिष्टचर्चाः कुरितविशेषकविंडभाजु
विंव अथमभूततिरस्कृतं उकांतिस्फुरदरवि
दविलोचनंदिनश्रीः ८३ उषसिविगलितंथ
कारपंकलवशवलंवनवर्महरमासीत् सधु
रत्नरणितापयोगतारंकमलवनेमथुपायिना
वपंक्तिः ८४ अविरलशिखिगर्भभानवीयसु
रितमरीचिवितान्थायमानम् दिनमठज
तसर्वतोशिशाचवसनमिवक्रमशोतिनि
र्मलत्वं ८५ दिशिदिशिदिवसेश्वरस्यपायसि

तिसिवपंकजिनीरसेनदित्तः नवकिमलय
 पाटलान्विरेजेकमलकराग्रप्रदोदसारयती
 गुडविरहशुचोऊशोशयिन्याश्रुक्तिरवत
 लदोववाप्यविह्वल विपुलदविलोचनान्त
 रालाउषसिकरैरहिमंशुरुममार्ज ८० श्रि
 यमभृतदिवकरः प्रभातेगजइवभिनकरा
 लधात्रयोधाः स्फुरदउणकराभिचातभप्र
 प्रचुरत्तमालसदेचितातनुश्रीः ८१ दिशि
 दिशिजयताननवार्केशिमः कुरराविषाटल
 दंतमालसास्य श्रियमनुचितगाढनाग
 वलीदलकतरागमिवव्रतोप्यवापत ८२
 उदयगिरिगतेसहस्ररश्मोनवकपिशार्दे
 वसावतारलक्ष्मीः स्फुरितसरसनालिका
 भिरामस्थितिचवकाजुवकारपानगोष्ठी
 प्रकटजलिशायन्नचक्रं भास्वत्परवलभीक
 तमन्नवारणका दिशिदिशिदृशेनिशा
 तपंक्तिः समरविमर्भुवंविडं वयंती ८३
 प्रमृदुममृदुवानिशातमस्तद्व्यतिकरदोष
 मलीमसत्त्वमाताः स्फुरदरुणरुवारुषेवह
 दिवसकरेणनिशसिरेदशाशाः ८४ उद
 यगिरिमिवोदितोविवस्वान्विचकरिषुः की
 रणोनिशांथकारम स्फुरदरुणमभिः क
 रैरकांक्षीद्वदहनेरिवरुडसर्वदिक्रम ८५
 ग्रहपाटलमशेषमपुष्पीभिदिनकरदीधि
 तिभिः कृताभिचातं तिमिरमपतंदतरिदा
 मागीतकुवलयघुंदमिवाश्रुनिऊरिण्याः
 ८६ दितिधरतनयेवश्रिताशाप्रहतनिर
 गलउंडुभिः प्रणादेः श्रियमभृतनिशा

५०

हरः
प्र. वि.
१२५

वसानलीलानवसहस्रगसमस्मद्वेदंती १५५
विद्यतिमिमीरोगादि विभागप्रकटनभस
भवनिशावसाने सुदृढलनसनाश्रुपम
वशः सपदिहिमेतरदीधितिश्चेतेषां १५६
दिशिदिशिनिशिसंभृतंकराग्रेस्तिमिरमः
नर्गलमयमाचखंडात् दणमयिमहते
नहिप्रगल्भाकुर्वदहितस्वपुरःस्थितिसं
हेवी १५७ सुरदविरलेकेसरार्गलाकप्रक
टयलाशकवाटयमगहा मथुपशावलसं
निवेशायल्यादिशिदिशिशिश्चिरेश्चिप
नलिन्या १५८ दयितसत्तिरुषाविलोक
येन्याः सरसविपक्षनावदताकितागं अ
भवरुणतादिणतत्रनर्ननिवसतिचित्तः
भुवःप्रतापवह्निः १५९ प्रसदगालित्तार
काशुशारीकतुरुचिरोदरवाष्पविंडभरण
अभिसरतिरसां इतांविधित्सुत्सुतसपरने
त्रमंलीव १६० विकसनरभसेनस्येत्प्रवेश
प्रसरसिवाभिमत्तस्यदातुमंतः अपसरति
तवांसतिभारसुदत्तरमं ऊरितापिपक्ष
यंक्ति १६१ सरमसमपितारकः कथं द्वज
तिनयावदपांगवत्सदीर्घं सरत्तिसयदित
त्यभापुरस्ताश्चिरमपितावदिवातमाविः
सोढ १६२ इतिदयितविलोकनाभिलाष
सुरराष्ट्रभुवदात्मनस्तुरुण्याः सरशा
तरलाकतेजुंभेनयनयुगस्पसरागविभ्रमा
श्रीः १६३ चकुलकं अतिपयजुषत्तारत्तर्य
नादेतरलहृशासलसंविक्तासलदंसी यु
उकुलमिवनेत्रयुग्ममानोदनवसकसव

लक्ष्मीभिरामं १४ प्रमदभरभुतः कपोल
भागांकमलदृशोगुरुपंकपत्रभंगः व्यगलद
तनुवाष्पपातभिजोननमलिनस्पृक्तः चि
त्तव्यवस्था १५ प्रथमसमन्तनुरागसंयदंतोचर
समुन्नित्तपूर्वत्रयशोभा उद्यसिरुचमवा
प्यसाधुसैत्रीनखल्लतरोजहृषुर्नचक्रवाकः
६ चवलविमलतारसेनकोकः प्रविक
चंचुपटोइताश्चत्वाद कुपश्चशशिनीवै
योगहेतोर्जगन्तलात्पतितः कथंचित् १०
सरसिविकटचंचुकोटिलिंगासरभसवृत्ति
रूपेत्पचक्रवाक्याः हृदश्चविरहव्यथाश
लाकां विसकलिकाविशकर्षचक्रवाकः
१० चंचुग्रवंडितभ्रुवादिचकर्षसूत्रजाल
सृणालशकलाक्षरादाप्रियस्यककोनि
लीनमहिमाशुभयात्तदीयरंभेदकेषुकर
चक्रमिवक्रुपेदोः ११ विसस्तपत्रप्रदकेस
रकोटिदृष्टयर्थतभागविकटोन्नतकारिका
गाः उच्छुसभग्रहरितः कुवयोत्करश्मिजा
लैरज्जुभिषतपंकजकोशदंडः १२ दिदोई
नीपरिसरास्पृक्षास्रपादः कुर्वन्विकासि
प्ररुचिंनलिनीपुद्गसाः आपीवरोडपति
विंवसरालचंचंडाश्चकर्षशानकेः क
रसूत्रजालं १३ आभातिभीतिनसितोनस
तार्वदेहवडस्मिरक्रमविधूतपत्रत्रयंक्रिः उ
श्रैः कुरात्रवतातारनिवासयष्टिकोटः शि
खीविधुरयन्त्रिहरात्तरास्त्रीः अभुयिताश
यनतस्तरितंयियास्तिस्मयीडितोसुसित
नीविनित्तंवविंव संयप्रपतोधविनिमीली

हर.
श्र. वि.
१३०

तदृष्टिभर्तरेवेहियाकिलपपातवकोरचदः॥
॥३॥ श्रोणीतटेनरशनाकरजदत्ताकसंवेत
गाढरुणिशाडहशाववंधे ॥४॥ आकृष्णपा-
णिकमलेनवकर्णयालीमेकेनवलभकिलो
कननिश्रुलात्तं तस्यापुरंधिरपरेणजलि
व्यसंधिमाणिक्यकुंडलमितिप्रविचूर्णयेती
द्वारिस्थिताविनिहतेककवाटपट्टरुडाववि
ग्रहतयागिरिकन्यकाश्रीः प्रयांसमेदतवधूः
स्तिमितैकतारशारेणयातमपरानतपद्मल
ह्ला ॥५॥ स्तनपरिसरभागेचूरमावर्तमानाः
श्रिततनिमणिसम्येकिंश्चिदेवस्वलेतः वधु
रत्नजुनितंवाभोगरुडावधूनांनिधुवनरसते
दःकुटिनःग्राहवाताः ॥६॥ विचरितदलधु
द्रावंधसौगंधिकांतनिविडप्रटकुटीरकोडका
राविमुक्तेः उदयगतसनावीवाडवडिहिरेपै-
स्तरुणमरुणभक्तः छायासुसंश्रुविंव ॥७॥ प्रे
खत्पिंगावर्कधामः छरणाकपिशितः श्योतदः
छिन्ननैशस्यलांभाविंडुहंदाहितमधुरमधुसं
दसंदेहसंघैः संवारव्यकोलाहलमुखर-
मुखैः पत्ररंध्रप्रवेशप्राप्तानंदेर्विरेजुमुमुक
रनिकरैः श्रिताः यमबंधाः ॥८॥ कुर्वाणास्त
धीनांशशपदपतनोपसवेनेवतंवीतोयाव
स्याक्रणप्रकटितककुभः संभ्यतांभोरुद्धासाः
तंवतः खंखरांशोस्तारुणस्तरतमः स्तोमसं-
धिंडतंसत्प्रत्यग्रुष्टतलात्तारसरुचिररुचोहर
ससाः प्रसस्तः ॥९॥ इतिश्रीहरविजयेमहा
काव्येप्रत्यक्षवर्णनेनामाष्टाविंशसर्गः २८॥
इतिस्फुरत्किसलयपाटलाविधिस्फुटोदयेस

वितरिसौख्यशायायिकाप्रविरललत्तलिलितं
 ध्यायिगरीयसागुरुमुपतसुरीश्वर । विमु
 च्यताशयनतलंदिवाकरः करोत्करोर्विदलि
 तविडुमारुताः करोत्यसावुदयसफीभृतः क्र
 सात्परिस्फुरन्सुटमिवयमरागता २ क्रसादे
 सास्तवभवनेषुभानुमत्प्रभाहतास्तदुपलभ
 जिताः प्रथुमिषदहनकरोत्करः कृलातमः
 किदः सवतश्चार्यसार्भका ३ अयंक्षणादये
 ततमेनभानुनाससागमस्तभववतीतिशंसि
 तं सुरत्यदस्तरलितसौधमानिलैः ऊशेष
 यंनयतमिवांजुजप्रियः ४ विवस्वतोविचक
 रुषः क्षयातसः सुटजयाऊससविपटला
 स्त्रिषाः विभात्यमूर्जभसिसवर्णगौरिकः कृ
 दाश्वासितमणिपटुंदिमे ५ श्रितोदये
 दत्ततिमिरोत्करेजनादुर्दशोदिनकतिव
 डसंभुमाः खवत्मनोमुमुचिषिशीतरोचिषि
 शीतरोचिषिच्युतः पदान्नभवतिगौरवास्यदं
 ततस्ततीरुदयगतायसाश्मनामहस्करेकर
 निकरैः स्मशान्यदः पिशांगितगगतलविभा
 व्येततइत्ययादहनरुचेवसंध्या ७ दिनश्रि
 योसुखमरुणप्रभापिशांगितसुटचनमेचं
 राजिकं विराजीतिप्रतिनवऊंऊसः कृदाकृ
 ततिषंदयदिवयत्रसंरी ८ अपारसंन्यपहत्त
 शीतदीधितिप्रभामिवाहिसकरधामसपदं
 निमीलितगुनुतरतारकाश्चनाविभावरीवि
 शक्तिमहीप्रगह्वरम् ९ निनाययद्विरहवि
 जंभणाकुलोविभावरीकथमप्यसाभुपाग
 ता विलोकितादयिततमातयासदंतनेति

हर.
प. वि.
१३१

१३१

नोरजनिवियोगयुत्रिणाः १० यथाशशीपिप
तिपुरस्तपर्वतेनवाशुसत्किरणविरुगाच
द्रिकाः करोत्यहोअधिनिजसस्पदः सारं
द्विषद्गतावियदधिकं सखोदयं ११ युगलकं
स्मरात्तुरप्रियतमपाणिजततीनिशागसेन
वनिहितामृगीहृशा नयनमावधिकमनो
जरागतांनवानयोनिपततिगंडमंडले १२
विकासिभिर्दिशिदिशिगर्भनिर्भरस्त्वमथ
गुह्याथियेवसत्वरं सरोरुहैर्दमलयटलः
छलांसिचः प्रमार्यतेरुणामणिश्रुतिमंड
नं १३ तनोत्यसौनवक्तशकोटिदृष्ट्याविभा
वरीजलकरामालयास्पली रसायुषासुप
रिभरेणचूर्णांतावियांशुरच्छुविजुसुमोद्गमभ्रं
चनैरिवातनुतरचंद्रकः छलस्फुटमरायुध
शतशोभिभिर्दिशः पुनैरमीविद्यतिपिंक
मंडलैश्चिखंडिनोरजनिययः परिलुताः १४
अधिदियंयवलकपोलमंडलस्युटादितप्रती
मतयामृगीहृशाम तदाहिताभिवयरियां
रांश्रियंदधन्यमीतवभवन्नप्रदीपकाः १५ उ
येयुषीकमलरजोवृतेक्षणेनवीक्षतेरयच
रणाद्वयः प्रियां सखंचिराड्यनतमस्मसंश
यंव्रजन्यहोविधिहतकस्यहरतां १६ विभाव
रीविरतिहृतस्पंडंभेः कृतययंस्वनमवक
र्णकासिभिः पुनस्तंराक्षणाशयितैर्निमी
ल्यतोविलोचनंरत्तरसजागरारुण १७ प्र
भातजंविहरद्वयिरिहवंधूपरचितयंत्यनुजय
मग्रहीन्नया यियासितेसहृदंनसानहृयते
ऊनोयवासरवमचुदकंदर्शिनां १८ ननि

धितानरजनीविलंब्यतांतदागमेपुनरसि.
 माकयाश्चिरम इतिसवनयनजलाप्रियोदि
 तोगसंप्रतिश्रययतिकापिनोमनः २० नि
 शीथिनीव्यपगमंडुभिंचनैर्विनिद्रतसपि
 सहसात्पुपागता यियासुरप्यभिसक्तकंठ
 गोचरंनकामिनीश्रययतिवाङ्मयंजरं २१
 वियोगजाशुचससहैव्योहितनिकेतने
 हषसिनिरुप्यतेपुना अपावृत्तप्रकटकवा
 रसंपुटारवैरंगमनसिवांचितभ्रवः २२ अदः
 क्रमादिकदानितंकाननकुमांतरदाणिच
 रितंदिवापतत विराजतिस्फुटविहगांडः
 मंडलश्रियंदयद्रुहजलमस्तभूभृतः २३
 दिगंगनानवकलयोतमेखलानभस्तलोद
 धिवडवानलत्विषः निशातसः क्षतिवज्र
 कोटयोविभात्यमस्तूरुगिरुचोनवोद्गताः २४
 विभर्त्यसौष्ट्युत्तरमंडलोरसाविभावरीदृढ
 परिंरंभविभ्रमेः शशःछलः छिशिरकर
 स्तुनतस्तनामितागुरुनवपत्रमंजरी २५
 स्फोटोदयः पुनरपिबंधविलंबंपरातवव्य
 पनयतिक्षपाकरः प्रतीक्ष्यतांतदवधिरत्र
 माक्यामनागायिदायितगुरुश्रिशुचं २६
 हतप्रभेशाशिनिगतेस्तगह्वरविहायतवपु
 रवतीर्णासंवरात इतिक्वणंसधुयमिवेरा
 लाच्छनंऊचदतीमिवखलुधीरयत्यधः २७
 युगलकं ॥ मधुसूदानीभूतनिलीनषट्प
 दंऊशेशयंहृदयमिवारविंदिनी विभर्त्य
 सौतयनवियोगसंज्वरजुलः छिखाशतशि
 खिदाहभूसरम २८ अचंडिकासलयपंक

२४

हरः
पविः

१३२

132

चर्वनाप्रतारकागणपरिसेवलागुणाः दिग्
नाः शशिविधुवाधुनादधन्यमल्लित
तमः कचांश्रियं शशितिवेत्तरेतरेवोद
राश्रयोरिरदिष्टुर्दिनकररश्मिविल्वान्
श्रसावित्तः कृतनिविरीससंपुटं कुमुदतीर
चयतिपत्रमीलनं ३० ययौतटं प्रियतमया
समंमधुप्रतिक्षपं दलशयनेष्वशेतयः रसा
युषः शशियरतस्यसांप्रतंसमंजसंसहजसु
देनवंधनं ३१ तथास्त्वपंमध्वरसपानमत्ता
विचेतनः सरसिजकुटिकोदरेयथाक्रमान्
विदितवंधनव्ययः शिलीमुखः स्फुटमधु
नाविवध्यते ३२ दधदुर्विकसितकेतकी
जोवित्रयितं कुमुदवनादिनिर्गतं विपांडु
रंतुदरवर्तिचंद्रिकाः कृदाशतस्त्रपित्तं
वालिमंडलम् ३३ श्रितोदयारुणकरदह
कुंदनाविघटितं दिशिदिशिधामभास्वरं
गलत्पदः सवित्तविवास्तपर्वतभ्रमार्पित
स्फुटवपुषः क्षमापतेः ३४ समुद्रिषत्तर
णिकराभिघातभीयरिल्लते शशितिमिरे
शशः कुलात् सहस्यते इव सुरनायक
श्यते विरोधिताविषदिपदस्वरं कुतः ३५
स्फुटाक्षतां चित्त्वचित्तोऽशारतामुपागते फ
लकइवांवेरधुना श्रितोदयापरगिरिविष्ट
रावुभौडरोदरंतनुइवेडुभास्वरौ ३६ मरणा
लिनीदलभिडूरययायया समुद्रिषत्पद्मि
ममरीचिमंडलं तिरस्कृतावतसमराशिः
मंडलंतथातयोन्नमदिवलद्व्यतेनभः ३७
प्रपुः च्युतंसमवपुषोर्थमित्यपितपाभृता

त

भ्रमभिर्वीक्ष्यविभ्रता जलाशयप्रतिमितमस्त
 र्वतेजिह्वद्वरणतदिवदिवोवतीर्यते ३३
 तोध्वनागिरिगुरुचातचंदनाविचुरिंता
 तावजलदेवतेवते मनोरमासलिततिमि
 त्रितांश्रियंविभर्त्यसौभवभवनारविंदिनी
 ३४ सरागतोककुभिगतशक्रतोः क्रमाद
 रंजिगमिषसिप्रचेतसः सहसामित्यलि
 कलहंकुतैरिवप्रभाकरंकथयतिनाथपद्मे
 ती ४० शिलीमुखः सरसिजपद्मपेशल
 विलंबितंनिगडमिवार्थविच्युतं दधन्मधुव्य
 तिकरलप्रसंघ्रिणाविसर्पतित्वरिमयोख्यं
 पतः ४१ अहयेतेश्चिरमर्त्तमवदशेनोक्तमा
 दिवस्तत्तचनवाप्यशीकरं सरोजिनीरज
 नीरजुनिययः परिल्लतंविभर्त्यसौविकसि
 तमज्जलाचने ४२ शिलीमुखाविधुतपतं
 त्रसाडताप्रसारितैरुघसिस्वगंधयंत्यमी दे
 शोधुनानिजतनुलग्नविस्फाटकुशेशयोक्त
 रमकरंदशीकरैः ४३ सरः श्रियाशयकुक
 शाभिनेवुजात्सविभ्रमभ्रमरचट्याविवस्वता
 रतोध्वनाशितिसरिणयष्टिमंडलीविडंविक्का
 करनिकेरणकृष्यते ४४ मनोरमस्मितह
 सितंपरिसवन्निशाजलस्फुटरुदितोत्पले
 दरणम् इतोध्वनाश्रितकिलकिंचित्तामिक
 प्रभाकेरारमयतिनाथयामिनी ४५ भुजाल
 तासशिथिलकंदवर्तिनीरतोत्सकादयित
 तमस्यकुर्वतीविजृम्भतेकिलविनिमग्रपीवर
 स्तनद्वयात्तडरसिमत्तकामिनी ४६ रतोत्स
 वप्रमदविशेषपीवरपराधुयात्कथमिवने

हृ.
५. विं.
१३३

ब्रमेखला नितेव इत्यभिदधुः श्रुकेः शुक
स्महासत्रासुषसिकरोसभुवः ४० नलाच
ववलनविलासविभुमेविलोकितेकचन
मयेदृशतनोः कलावैः वदतिनितेवमंड
लेनियोजितामपुरामितीवमेखला ४१
निशीथिनीसमसतिवाह्यकामिनाव्रजत्य
मावुषसिसंरुः खलन्यपि तडत्सकाग
लितधृतिः प्रतिदरणनिदतेविवलितकध
रंवधूः ४२ समुत्थितः शयनतलात्कसा
रजः ककहोभयपृथुपाश्वविग्रहः दध
त्सदानवमयुरागतः श्रियंसहजोपरश्व
लहमणाग्रजः ४३ नभस्वतासदवसोतो
दरोत्थितः सगंधितोविदधतिवासरेणवः
पतंत्यसर्गदपतयोदिवकरप्रभाहतादिशिथि
वासरेणवः ४४ सरोजिनीपसिहृदीविविस्मितः
श्रितंतजानहिसकरंदधारयातयलयः स्रुदित
ऊशेशयोम्ययानतोषितानहिसरंदधारया ४५
पषाविशाखासखविप्रकीर्णहस्यापकरजुस
प्रवणालियंक्तिः श्रेयत्पवेधुजनतेवनिशापका
स्मर्काशुभिन्नमनुशोचितीतारनादेः ४६ सत्क
रिंकाकनकविष्टरसंनिविष्टमृतिर्निजंकमलके
सरयानसंगात रोलंबचक्रमुपरिभुमरणनुबंधि
पारिलवत्त्वमिवशिलयतिलह्मीः ४७ भातिह्री
रेफकुलमुच्चितनेइतंडरक्तारविंदसकरंदम
यीतिलग्रम श्रध्रणाशतमुखेनमृरणालसत्र
गर्भविलोचनसहस्रमिवव्यापास्त ४८ लोकांत
रजिगमिषोः शशनुः प्रचंडभानुप्रतापविधुरा
श्विरस्तशैलः तारावरोचनवधूः शिरसारिभर्ति

५५
५६
५७

तुंगात्मजांसमुचितेप्रवमेतदेव ५५ चेतोपुनो
तिसदृशाननुतारनादनिष्ठावियोगविधरंर
णितेनशखः व्यक्तप्रकाशयत्तपववहिविशुद्धि
मर्त्यतवक्रहृदयाद्वतकस्पशान्तिः ५७ कर्णेक
शेषायदृशाभुयशवर्तिप्रेयोवियोगविषमज्व
रकातरणाम् क्रौचस्पसंप्रतिगिराशनिधार
येवसर्पच्छिदाकरकरायितमायनंत्यः ५८ आ
प्रश्नपूर्वमुपगच्छतः प्रियस्ववाष्पावुप्ररविहि
तातचलोचनायाः चक्रीकृतौमदनलासकका
सत्ताललीलास्तनौमृगदृशः क्षणमीशयतः
५९ प्रत्युग्रदंशजनितश्चयधूमलीलसंभोजको
मलकरांगुलिकोटिभागेः विंवापरांमधुरसीत
कृतिसंस्पृशंत्यः कांताप्रयातिदयितान्तिकतोध
नेताः ६० भुविभ्रमसंविदधतोवक्रपैवतंतमा
स्फालिताविकलानिः स्वनवलकीकाः गायं
तिकिंनरपुरंध्रिगराणः शशांकमौलोविभातस
मयेतवभिन्नवक्त्रं ६१ भ्रमराविधुतपक्षेः पीत
साकाशपवप्रतिककुभसक्तं दंतकंठमाराहि
रैः दलपटलविकासस्पलविंवावृजोक्तोवि
करतिमरैकरंदैदौदमुञ्चैस्ममीरः ६२ इतिगि
रभुयकर्णप्रेयसीवाङ्मवधयतिकरकतयत्ना
वापकव्यक्तिचिह्नं असकशशिमौलिः कंठयी
दंढधानाः सुरभिपरिमलांकंहेमपर्यंकमौज
त ६३ इतिश्रीहरविजयेमहाकाव्येभगवत्प्र
बोधननामैकोनत्रिंशः सर्गः २५ ॥ ॐ इत्यं
सरागशशभृत्यरिभोगलीलांविस्मिरात्रिरश
नामणिकिंकिणीभिः नक्षत्रसंततिपुसंद
यतीपुसास्पमस्तादिसानुपदवीपरिपंजिता

हर.
त्रि.
१३४

134

स १ विष्णुमानसपुशीकरलोभलीनभ्रंणावली
 चरणवधुरकसरेषु यस्माकरेषुविकसन्सशनेन
 दाक्षपामाशुभिन्नदलमंडलसंधिवंधम् २ प्रा
 तस्तनानिलविकंपितपुंडरीकपद्माप्रकोटि
 चटितेसलिलाश्रयेषु निद्राविमुक्तिवलिता
 वयवापविडलदम्बीवधूपरिमलश्रियिधूलि
 चक्रे ३ शैलालिवत्स्फुटयतिस्पुटसर्वभावय
 क्तिक्त्रमेणादिवसेसुखरागशोभा अभ्यर्चकाल
 सुसलश्रुरणोरुगांकचूडामरणरुदपतद्रव्या
 वीथी ४ चकलकम् ॥ तेनव्यलोकिदिवसु
 त्यततागुवर्तिविस्पष्टलदमपरिणाहिस्त्रगांक
 विंवम् उन्निद्रकुदलपांडुरमंडविंवमथासमा
 नमिवकालिययनगेन ५ संपश्यतिस्ससत
 दित्स्फुरणानुबंधमादीक्षमभ्रशकलस्मितसं
 तरिते उष्णसलद्वयरुधिरारुणकांतिकेह
 छेदंसहजवसिधांभसियंकलीनम् ६ ग्रन्थो
 न्यसंवलनवेहितयलवाग्रविशेषनिर्दलित
 केतशिखांशुकौचाः उन्मत्समानशिखरस्व
 लदर्वचंद्रत्नप्रभाखचितकांचनतोरणाग्राः
 अभ्राहताविशशरुजवमारुतेनतस्याशुदित
 सरसिद्धविमानसंज्ञाः वाणाग्रिदीयितपुर
 त्रयतायमाननानाविधायविविधमस्रदिवंस
 ८॥ युगलकं ॥ केशेषुतस्यकृतसन्निधयोमह
 तंकंसाततायिनश्वांजननीलभासः उस्मीषर
 त्तकिरदिगुणायमानसोदामिनीवल्लयिनो
 जलदावधुक् ९ तस्योन्मितस्यसहसाचनव
 त्ससीन्निधनेस्सकणेशिखरंश्रियमव्यवस्था
 उस्मीषभिन्नहृदयस्तनयित्तलग्रसोदामिनी

विकटदाटकमंजरीकम् ॥ पिंगोर्ध्वलोचनक
 पाणशिरासहस्रस्यान्वकारिमुखमंडलमंत
 रिते सांभोभरेणगमनोम्यमरुदिवत्तभाजावु
 वाहशकलेनतडिदनाग्रे ॥ तस्यप्रतीयमगम
 हसनानिलेनविदित्यसारासलिलादरणम
 तरिते मंदीकृतोस्मकरमंडलभासरोधनेत्रा
 शितापकृतशेषभियेवगंगा ॥ विसृंसितो
 इरणनंगलदिंडगौरगंगाङ्गूलमकरोत्सद्वि
 वस्तदानी विस्तीर्णमंवरानितं वमनं बुद्धेडवि
 वाननावुरुहचुंबनवडत्तमः ॥ जिह्मेमनो
 समुद्रमारुतशर्यसाराणरंघ्रैर्हिमाद्रितटकीच
 कचक्रवालैः गंभीरतारमधुरक्वणितैर्नयदि
 रुक्कणितान्तराणिक्रवरीवाजियंक्तिं ॥ येति
 ध्रुविस्फुरितकांचनकल्पवल्लीविस्तारिपद्मशे
 षवरच्छदचक्रवालं कैलासशोलमसकृत्सज
 गत्रयैकलक्ष्म्याः स्थितं धवलविभ्रमपुंडरीकं ॥
 पेतावलीधवलशासरचक्रवालभूषाभिराम
 नवनस्पिरसमवाहाम् भागीरथीरथपुरासि
 वचर्मरश्मेवीक्ष्येकपिंगलगिरौसमुदाववंदे ॥
 तेनस्खलन्स्खलन्स्खलाञ्जलवराकरालकैलास
 कूटविकटोमिच्छदासहस्रा संक्रांतकैटभनि
 सदनयादयमप्रेखन्नखच्छुविरवैद्यतजडक
 न्यासजातकुवेरतरुणीगलितावतंसहसाभि
 रामतटसागंससावपश्यत् विस्तारिमानस
 सरःसलिलोर्मिभंगययंस्तशीकरसकाच
 नवालकांभः ॥ वीचीसमीरयुतकांचनपुं
 डरीकययंस्तकेसरपरागपिशंगितांभः श्रेष्ठा
 दमेदतसद्येवपुरंध्रियादलादारुणीकृतशि

१५

१६

हर.
त्रिं.
१३५

१३५

लातलतीरलेखं १८ आराधनप्रणवकासरदे
न्यवशकंदप्रसादनधियेवविलभ्यमानाः चं
यदीयमणिकंदरसंदिरागुविस्तारितोरुणग
ताः प्रविभातिचंदाः १० स्मृतैर्दनीलमणिपु
रुचोयतस्यकल्माषिताखिलदिगंतरमुमिव
तो भूयस्तरोतरणिमार्गरुरुत्सयाशुमुक्ताशि
खाश्चददर्शसमेकलोडैः ॥ युगलकं ॥ लीला
निमग्निशवरीकुचकुंभयीठसंदोभजर्जरितवी
चिचटासहस्रा रेवाससौसरलवंगलजालजं
वृक्षभप्रसाधिततटामवलोक्यरेमे २२ कंदप्रह
प्रणयिनाददृशेयतेनविंध्यश्रियोमणिशिलो
ज्जलमेखलायाः रेवायगावुष्टयुपीननितंब
विंवविस्सस्तमंवरमिवातनुपादलग्नम् २३ संवी
ततीरवनरूढतमालघंडलोला निलाऊलितनी
लजलांशुकश्रीः तेनव्यलोकिवरुणलयव
हभाग्रलीलाभिसारणधियेवकलिंदकन्या २४
सेवाविचक्षणतयेवदवाग्रिदग्धकालागुरुप्रव
रधूमशिखाकंदैः कुर्वंतमेक्षतमहेंद्रमसाव
नल्पकल्पकुसांशुकततीस्सुरभीस्सराणां २५
विस्पष्टयेनधवलाविरलोर्मिभंगानिस्संगसंग
तपयः सवरोधसंसः लाग्नलिनीसरित्ताकल
यांशकारतर्पादगोचरगतामिवसौरभेयी २६
वीट्यावतंसितविकासिलवंगपुष्पमालाः स
सहगिरिकाननशाखिवीथीः रेमेतरोसर
तमेतंगजगंडकावलीलावरुणसरलोत्त
तालघंडाः २७ उत्फुल्लतीररुचंउल्लासखी
भिः संग्रंथ्यमाननिजपुष्पभरावतंसः आवि
प्रतीप्रमरनीलरुचः सवीचिवेणीलतास्तद्व

भीमरथीमयप्रपन्न २४ उल्लासिशीकरकराल
 फणासहस्रकल्लालनागकुलसंकुलमथ्य
 भागं वीसांस्फुरन्निमिरतातिगभीरतालस्र
 लारसानलभुवः सहशीददर्श २५ आसप्र
 कुंतलवधूकुचकुंभभारहारप्रभाहिगुणितः
 क्वविफेनपासां गोदावरीचरणचंचुचुकोर
 चक्रचंचुग्रचुंबीतविलोलजलामपश्यत् २६
 तस्योपयुक्ततटकानननालिकेरवलीफल
 प्रकरशीकरगर्भतोयाः आन्वायिनः कटकव
 त्तमुयारियात्तशैलस्यचक्ररुपशोभस्रवा
 त्रिवासां २७ सीजावलीसरभसास्मृतिचंडितां
 उवीचीविलोलविडवात्कररीकरालं कावेर्य
 लक्ष्मजलंदयतीचतेननिःशंकरंकुलस
 कुलकुलकच्छाः २८ आविर्भवत्सितमनो
 हरगंडभिर्तिभागाः चम्रचरपुरंधिगराः सली
 लं चमंडतीपुलिनवत्सनिहारिहारीतकं
 इविरुत्तार्पितकरणं आसीत् २९ आवासितस्य
 तटवत्सनिनस्यतालुषंडप्रकांडदलतांडवने
 सगल्भाः सिप्रातरंगमरुतोनुचरांगनानां
 पीनस्तनदितिरुजं सरजेपुजहः ३० मंवा
 दिकाननतलस्यनिवेशलत्सीमडेरभाव
 धिकस्रदवतोभिनेदत्त पादावनौकतिचि
 देवदिनानिवंडसंस्थानिशोवतमसाहृतद
 धिरासीत् ३१ गच्छद्विशंकटससौकटकंसवेल
 शैलस्यकाचनशिलाशकलावकीरां वेला
 विलोलवरुणलयवीचिभंगपर्यस्तवारुव
 कृषारणमिवैतत्तारात् ३२ तेनव्यलोकानक
 पोततलायमानविस्पृष्टपाकलवलीफलकं

हर.
त्रिं.
१३६

136

दलाष्टा प्राणानुलेपिनववन्दनघंडांथासघा
मलामलययवतकाननश्रीः ३० लक्ष्मीभुतसि
भुवनाक्रमणप्रगल्भासर्वाननेमलयभूमिभुतो
भ्रसिंधुस पुराणस्थितिं सररिपोरिवपादमलभा
गोप्तिप्रितामभिननेदसतासघरां ३१ ययस
रत्नकिरणं ऊरुदंतरेषु वेलातेट्टकृतसेनिक
संनिवेशः अंभोनिधिंसनिरवर्णयडहंसदि.
रुतेवितोतपयसर्मिचटासहसेः ३२ तेनाल
नीलनलवंजुलनालिकेरतां वलवलिवलया
ऊलकूलककुं आश्रयंथामदयतेसततप्रसंन
मध्यप्रसंनसपयादितशोभसंभः ३३ विसंसा
नसलिलामलनीविवंधमास्फालयतसतिका
समिवोर्मिहस्तेः आवडरत्नवलयेनवलकांवि
दासवेलांगनापुलिनपीननितं वविवं ३४ उत्स
रासंगिविलसतटिनीपरांधिलीलापणारभमये
वनिवेशयंतं आवर्तचक्रचवकेपुतरंगहस्तया
कृष्टतीरतरुपुष्पभरावतंसान ३५ प्रेखत्कपाल
शकलामलशंखशुक्तिसाक्ष्यादितांवरवनासि
तवीचिवाहुं ओवांग्रिपिंगलशिखाविकरालके
शशुत्प्रत्येभैरवसिवासकदारमन्नम् ३६ ल
क्ष्मीसराविमलकौस्तुभयारिजातचंद्रामता.
यहरणोत्थितयाशुचेव येमाद्रिकूटविकरा
चिंधिनिर्व्ययेक्षमात्मानसौर्वदहनेविनियात
यंतं ३७ गभीरगर्भचटितास्यदकालकट
शेषाग्निदाहशमनार्थमिवक्षपासज्योत्स्नास
धाविकटसौत्तिकचंतपंक्तिशेभाथरेविवृत.
शुक्तिसखैपिवंतं ३८ प्रेखत्प्रवालकिरणकु
रितंवदंतमावतंचक्रपरिवर्तगभीरसंभः संवा

कोलभमपूरवशिखावकीर्णदैत्यायुधवराकरा
 लसराखितः ४८ शैलाभिजातशकलीदत्त
 मण्यवदमाकषरत्नमपिरत्ननिधित्वमातं ल
 स्मीसदग्धदशमप्यससौर्ववह्निदाहाकुलं वै
 रगतामपिनोत्सृजन्ते ४९ वज्राभिजातभय
 कातरतोयलीनमाहं इनीलमणिशैलशान्तं
 प्रकाशं गंधाधकारमिवशेषकरणसहस्रमा
 णिकुरशिमगलहस्तितमुद्गिरन्ते ५० ग्रंथ
 त्करालमरिषरश्मिताभिनदकलोलकैतय
 टलस्यगितांतरिदं उद्दामवाजिगजसाधन
 सुभुयेत्यगदह्नातमाश्रुविजिगीषुमिवाखि
 लाशाः ५१ वेलांगनाभिरभितोपुतवीवि
 तालवृत्तानिलाकुलितेपनडगरलपेठं ताभ्यो
 शिशंतमसकज्जलेगनुत्तारत्नावलीरविर
 लासुरदिंडोरीः ५२ उम्यायहरमसकत्स
 रनायसुक्तवज्राभिजातकलनाचरणागता
 नां दोणीभृतामनिशमप्यज्जतोभयानां सर्वा
 सदित्तभयहेतुसिखेदमारणं ५३ दिग्भ्यः
 क्रमाद्विरलोत्कलिकानुबंधमभ्येषुषीः
 सरभसंसरितः सरागः विस्पष्टदग्धजलक
 प्रविजृम्भमाणचेतोहरस्थितिपरिषजमान
 मारात् ५४ ज्योत्स्नातपंविकटवीविद्ययास
 हस्रमप्यास्पदंसयचिदुग्धधियाविवेक्तं आ
 वाञ्छतासरभसंतटराजहंसयूयेनबंधराले
 ननिषेव्यमानं ५५ विस्फूर्जदौर्वशिखिका
 लनिपीयमानमालोकांसकसाधुरिवाभि
 तोभः प्राप्तक्रमाद्विरमन्तांभजमानमाशुमत्
 क्रचकेसरचनांतटकाननोर्वीम ५६ और्वी

हर.
त्रि.
५३

137

गिहेतिशतम कृशाणातापमुत्तानमप्यतिगभी
रतयानुयातम संज्ञागमप्यनवसंनगिरिप्रका
उमिंडप्रभोजितमपिसुटिचंद्रिका ५५ दि
कृकवाल्परभसोयगतप्रविष्टासास्वाडनिर्जरव
तीजलसंल्लवेपि श्रंभः श्रियाविरमयाप्रकृतेर
वैर्ववझारवैरभिदधानममुत्पजत्वम गाभी
यंशालिमणिरागयिशंगसंभस्तत्राप्यन्य
भुजगाधियभागशाय्यातामाश्रितं विकटकुली
पुटस्पलोकमभ्युदहतमधिकंदरिमेवसारं ५६
५७ उत्तिमपंचफणसंडलभोगिहस्तमभ्रं
घोन्वणमुखं प्रसमानसंभः वेलानिलादति
विचंडितवीचिचोपेस्मंतर्जयत्तमिवसंततमो
र्वह्निं ५८ आवर्तसंडलकुंडरवडशोभकलो
लपीवरनितं वतजातेरेषु पर्यस्तशुक्तिनयनं
गच्छदच्छद्धारिरत्नप्रभानिवसनेषुसरिदध
नां ५९ संज्ञागमदततिमिश्रितमुत्प्रवान्
मुद्रागमाकुलमलंचनतामवाप्तं सश्रीफल
स्सुहतरत्नवंगवनौचमुत्तालमुत्प्रसरसत्त्व
जषंवहंतं ६० उल्लासिभिः प्रतिदिशंविक
टोर्मिभंगेवालाष्टमीशशथरप्रतिविंवगर्भः
उत्ततद्देमचरितं परिकल्पयंतमायानपंक्ति
सिवतोयतरंगमारां ६१ संसक्तविंडयटला
नविल्लमशुक्तिमत्स्यश्रियोमकरदत्तकवंध
शोभां वीचीक्रमेणदहताभिषजेवशाश्वम
श्वानमुक्तमभितोवडवाग्निनारात् ६२ सिंह
विपांडुररुचिस्तुटहेनहासहरावगाठरस
निर्भरमायतंती पश्यंतमादरवशादिवनि
विशेषमावर्तंचक्रनयनेमथुरंकडिः ६३ वि

छादकोऽभ्रमणि विष्णु रिताछु वीचिविच्छेदशी
 करसमीरतरंगमानः वृत्तीडेमाभिमुखमुंमु
 दनाइवांतकस्याः करालिततटोयवनावहन्ते
 ६५ उद्दिनरत्नकिरणारुणधातवर्तिप्रैवस्य
 णांगलिभुजंगमभोगहस्त तोषादिवानधिग
 तप्रसरंवलंतीः सौत्वंठमर्मिकलकेषुनदीः
 लिखन्ते ६५ उल्लासिभिर्दिशिदिशि सुरडंस
 रीचिमाणिकारश्मिशवलोर्मिचटासहस्रेः वि
 स्तारिभिर्भुवनमंडलमंडपस्यवैदूर्यजंशरचना
 सिवसंदधान ६६ पुल्लज्जपांजुमुमयाटल
 रागरमैः कल्माषिताखिलदिशंमणिभिः
 सरदिः वेलानिलाहरिविलोलशिखाशत
 स्पस्यलैः सुलिंगनिकरैरिववाडवाग्रेः ६७
 आवर्तचक्रमदरास्पदरंभ्रनाभिययंतचूर्णि
 तमणिप्रकराशुशारं विभ्राणमच्युतमिवां
 चतशंखशोभमंभोटमेवकरुचो नतवीचिये
 सा ६८ वेलानिलोदतशिखस्यविटंकहेति
 वर्तिच्छटाभिरलस्यनियेतघीभिः आविभ्रतं
 पिशुनिताइवकुक्षिभागवदप्रतिष्ठगिरिसा
 नुत्थानभूमीः कुलंकं ॥ यस्याधिकंदपतिनी
 र्मलनीरमथ्यविंवागताजलभृतोभ्रकपंकनी
 लाः कुक्षिप्रविष्टकमठश्चसितव्युदस्तपा
 तालरंभ्रगतकंदसराशिलीला ७० वेलानि
 लासविशारारुतरंगराशियारिसवीदातति
 सिव्रणष्टपदाः यस्मिंजनेननिरचायिषः
 तोदराद्रिकुटभ्रमंविदपतोभ्रमतातटोर्वा
 ७१ वेलानुपराधिरभियोगयदप्रयंचा मुक्तेवचं
 चलतरेः श्रियमर्मिहस्तेः यस्यप्रवालमणि

हर.
त्रि.
५६

138

शोभिरतेदपंतच्छेद्यप्रकारसदृशः सुरविंडु
मालेः ॥ देवासुरैश्चमिमतमंदरशैलमूलली
लाविलोरुनविलोलजलोत्थितस्यमार्गस्मे
नतरगाधियेतेरिवाराद्यभातियत्रवडवासुख
मीतमाणाः ॥ आच्छाद्यगवामधियतिसि
रक्षयार्थं नृपस्यतिर्जलदमार्गतलावलंबो
सश्चंद्रिकं शिशिररश्मिरिवास्मविंवमंभोविभ
तिहरिणायुधितंयचकः ॥ योगावलग्नव
हलोर्मिकयाचिरायकुर्वाणयारुचिरसेकतया
व्यवस्थां लक्ष्मीसभोगिवलयोजलसंघेदेति
शैलाधिराजसुतयेवशाशांकमौलिः ॥ छा
यागतात्तपतिविंवविधानयिंडलीलाप्रसा
रितविसारितरंगहस्तः धनेस्मयः सुरितविडु
मत्ताम्वरागताल्लरसत्स्थितिरिभाधियेतेरभि
ख्यां ॥ प्रत्यग्राविडुमवित्तानमरीचिगाढरा
गोर्मिलाच्छित्ततयारजनीष्वभीदं यस्यां न
तानुगतलक्ष्मणचित्तवृत्तिराभातिचंद्रकिर
णोल्लसितस्यवेला ॥ भिंधंस्तमोभुवनवा
सगृहेकृतैकदेशेस्थितिर्यमधितिष्ठतिनि
ष्टरार्चिः विस्तारियात्रमिवनिर्मलतोयतैल
धूर्णोदरंविदधदोर्वशिरिवप्रदीपः ॥ ल
स्याकुलीरचितयाश्रितपकपवप्राप्तोत्तियः
स्मसहिमानमलच्छपामा योयैरिवदिति
पतिः स्थितिमेतममंदयात्तालवासिभिरनेक
विधैश्चसत्तैः ॥ पतेजलाशयपतिः स्थि
तिरंभसांस्मसाराधिकस्तिमिततामरसांय
पकः यस्याश्रितेनप्रलिनाचित्तयाश्रियाव
वीचिव्रजेनहरिणचचिरंववहले ८० कुलकं

उल्लेख्यवर्षगिरिवीचिसतीशतानिनानाविधा
 त्पथतदीक्षणावदतोषः हरादिलावतमसा
 वविपंनमेरुछायांविडंवितादिसादिससाव
 पश्यत् ८० धनेसमुद्रपरिखावलयावलीढ
 पर्यंतवत्सपरिमंडलभूप्रतिष्ठः यः कर्मष्टष्ट
 पुकर्यरसनिविष्टरुवंनाशुविष्कुरितमंदरशे
 लशोभा ८१ विस्तारिशालिकुरुविंदशला
 नितंबभागोन्मितवह्नितियः करचक्रवालंके
 पावचर्षणविलग्नमहाविराहविश्रिकेसर
 सरानिजुरं वशोभा ८२ येनप्रसभधितमिला
 वृतसाचकास्तिरत्नप्रभाशवलकांचनसाजु
 तोश्रेः पद्मासनेनचविनिद्रपलाशचक्रमु
 त्पतिपंकजसजुज्जितकर्णिकांकं ८३ यस्मिं
 विभातिशिशिरांशुकलामरणलवलीस
 नाथष्टपुष्टरभूमिरवीकस्तस्मैहिरंम
 यश्चक्षणादांधकारच्छायाकरेणरलिनील
 रुचिर्निवडा ८४ विस्तारितार्कमणिपल्लव
 निर्यदग्रिधौताग्रिशोशुचिकल्पलताड
 गलैः विष्णुदिसांदिजलविंडकरोंडकांति
 वलीविमंदकृतडटिंनसलभागेः ८५ वर्षा
 स्पदक्षणाविनिद्रुतवह्नितीव्रपातानुमेयदि
 वसाधियमंडलाभिः शाखास्पदाभिररुणा
 श्रमवितर्दिकाभिस्मंदर्शितदयनिशासुरव
 सांध्यरागेः ८६ वज्रोकरहितगतक्रतवापच
 क्रमुक्ताफलस्तवकमंजरमंजरीकैः रत्नांशु
 पिंजरैर्नखंजनखंजररीटमंजीरसंजुरुतशि
 जलतानिजुंजैः ८७ स्मलेन्द्रनीलशकलप्र
 थितालवालसुधप्रभाजनितसेकजलोवशं

हर.
त्रिं.
१३५

१३९

कैः अश्रुकषाग्रविटपासदशातकौंभजंभीपला
नुमितशेवधिसंनिवेशैः ८५ तस्यानुवेलमली
वलभवेलिताग्रवलीविलोलसरिणपलवल्ली
रीकैः पदिष्टकल्पतरुभिः कलिलामनलस
कल्पसाधनफलेसरिणमेखलांसः ८६ नव
भिः कुलकं ॥ गच्छं क्रमादपविलं वितरत्त
धामदोलाधिरोहरलीकृततारकौचं अश्रुं
धं मरकतां शुशिरावयमानलशार्ककवरितं
रंसदावलीकम् ८७ संभस्वलेज्जुगाज
एगररिताभिरामचोषानुबंधिसुरसिद्धि
मानुबंधं आलिष्टतारकमृगालिखितान्तरि
तसंदेहितेडशकलस्फुरदर्थचंद्रं ८८ निर्ध
तचामरशिखाशतवीरिणतार्कमच्छायायिना
कसरिणगोपुरतोरणंसः आनंदितालिखि
लमकरंदविंडमंदारद्यमकृतवदनमाल
मायत् ८९ तस्यश्यामायमानस्यगितिदिन
कराकालसंकशकायच्छायापीतातपाशा
तदनिमित्तदृशोरत्नसानुस्यलीषुप्रत्यासं
नत्रियासासुखसरलधियः सत्तरत्तंविभूषा
विन्यासंप्रत्यवापुः स्तररभसरसप्राव्यमाना
स्तरण्याः ९० ॥ इतिश्रीहरविजयेमहा
काव्ये मार्गविभागवर्णनं नाम त्रिंशः सर्गः
॥ ३॥ ॥ ताराययात्सहृदयस्यगारिष्ट्वाप
ष्टेष्टपुरंदरचिररचितप्रतिष्टः सारिणकगोप
रमतीत्यसमाससादमार्गावसादरद्वितसि
दिवोपकंठं १ श्रुतत्सुयाशिशिवशीकर
शारिताभ्रमगासरिद्विरदश्रुतभिन्नवीशि
तत्पीवरायतकराहतसुराहारिहैसारवि

दसकरंदविसिधितोयां २ लीलानिमग्नकम
 लासनवाहदंससंमेहिताञ्जलश्रीकरेफ
 नपिंडं उत्तारलग्नद्विदम्बरयाश्चवधभागी
 द्रगाढपरिपोततरंगवातां ३ विस्तारिणः
 परिसरात्सुदहाटकेशसेत्राभियोगकृतसि
 दिनरेङ्गकल्पान् आविभ्रतीसकलशैलवि
 लाभिरामसीमंतिनीजनमनोरमगाढशोभा
 ४ संवादिभारतकप्यदधतीसलुप्तमत्स्याववा
 तनुरसस्यविराटसंभः प्रेखोलनेनहरतांइव
 तोधिकंचयोतास्वरांतयइवोर्मिगणोनगंगा
 षानावतीरांथवलग्रहचक्रवालसंदेहितेड
 रुचिबुदुदविंडुदं ३ अत्रैः अवाः एवपुटाह
 तरत्तपदसौयानपेक्षिमवलोकमदाववंदे
 ५ कुलकं ॥ अभुमिषेकनकपद्मरीचिपिंगु
 त्वातरत्नविसंभुमदहंसमाले मंदाकिनीतर
 मवेद्यमनीलकंठमधोस्मरद्वितकपालशि
 त्वामणीदोः ७ संप्रेरितश्रवणतालसमी
 रवीगययस्तकांनलतास्यदरत्नपुष्पे संदा
 नितंमहत्तिकल्पतरावपश्यदैरावणसकल
 नागकुलावतंसं ८ गंडस्यलेनवमदानपुर्व
 प्रकृष्टशोभेमहाहवविमदइहासराणां व
 डास्यदांमधुलिहोष्टयुकरांतालदोलान
 लेनललितंघटलीदधानं ९ हरव्यपोढम
 लशीतमरीचिविवगौरच्छविश्रवणचासर
 चारुभूषणं गालग्रभंगविकचोन्मलपारि
 जातसंभंजरीकमिववक्रतलंदधानं १० आ
 ज्ञातमन्यकरिमंडलदानगंधसुखीकृतप्रव
 रदस्तदं आलीढविडुमवनप्रभयेवभिन्न

हर.
प. वि.
१४०

माताप्रकांतिपुतालतलंवहंतं ॥ चंद्रप्रभा
पटलगोरशरीरकांतिसावर्णनिकृतमपि
करंवहंतं ग्रामेश्वरश्रवणतालकृताभिचंद्र
दोलाचुवंधतलंशुचिकर्णशंखं ॥ १२ दीरोद
सिंधुजठरात्मसमुत्थितनशंखेनकरणशि
खराश्रियिणासलीलं गंडस्थलदधतमुन्नत
मिंडनेवसोदयतांघ्नितरसेनविचुंध्यमानं ॥
१३ देलाधुतिअतिकराहितगंडदानपंकः
कृदाशवलितोदरकुंदयांडु विस्पष्टलोच्छत
कलंकशशांकविंधखंडद्वयप्रतिकृतीश्रवणे
दधानं ॥ १४ संवर्तकाभुरसितानुविधायिकं
ठगजाकुलेनचिरसंभृतमुद्गिरंतं विलोप
ऊहरोत्तरमार्गलव्यकुटिप्रवेशमिवसागर
मंथवोषं लीळावलीढजलमंजुरमेघखंड
मुत्तिसंवरतलेसरलाप्रकांडम् हस्तागं
लदधतमिंडकरावदानमुन्नंभितदितितलो
रगभोगशोभं ॥ १५ गंडस्थलीविगलितानु
दानयानलोभागतैरविरलंभ्रमरैर्भ्रमादिः पा
तालगर्भसहवासरसेनगाढमालिग्यमान
मिवसंतममप्रवधैः ॥ १६ आवंडदेहभरकांचन
भूमिपीठशोणाशमरश्मिकपिशत्रियदीवि
लासैः संध्याशुपाटलिततिग्ममरीचिविव
संवादिपादतलमंडलमुद्धहंतं ॥ १७ निवासि
तस्यरिपुणासहदेवसंचैर्भर्तस्सविस्तरनिवा
सधियेवभूयः कर्णप्रकीर्णकरियांडुरयत्न
यंकिललेणपंकुरुहनालगुणान्वहंतं ॥ १८
विभ्राणमंजुशमशक्तिशान्तकुंभपातंसह
तन्पराज्यमिवासनस्य आवडशोभमभित :

शुचि नारे देन सं गं सरदि स दमे व स मे रु पं २० त
 त्व न व प्र ह क ते द ए ण दा व तार ता रा य थो न्म इ व यो
 ति स नो ह र त्पं सा म्प वि भा त स म य स्य वि भ र्ति वा
 ल सं ध्या हि ता त त्त रु चिः स्फु ट प्र स्फ र श्चीः २१ शु
 तारिणी ष्ट पु क टा द त या व य स्य ल द्म्या श्रि ता
 त त्त र ज्जि त र त्त क द्या आ यो ध ना व नित लो रि
 व भा त्प श्र न्म त्प सा स दान क व ल स्थि ति भि दि रे फे
 प र्थ स्य त्त स्म क ल स श्र रि ता नु का रि वि स्य ष्ट म न्न
 न व शी क र ण क रं भः य स्या स री सि व वि भ र्ति
 क पो ल भि ति र छि न दान व र ता म भि रा म त्प
 २२ यः कुं ज रा जित व पुः क ट का नु सारि त्प यो रु
 वा स म दि मा फि त्त या क त श्चीः स च्छा रि वं श र
 चित्त स्थि ति ना क रो धि नी फा र शौ ल श्व चा रु वि
 भ र्ति ष्ट २३ व्या पारि ता त त्त त्तु क रे ण र ण ग
 ने षु द र्पा द च्चा नि ष त ये न वि य द्वा ना गः क द्या
 नु वं धि र च ना रु चि रे ण ह स्ति म ले न गौ र व पु
 वा श मि ते न शि द्वा २४ विं ध्या च लो न्न ति रु ता
 परि यी त्त दान सिं ह र्दि णा श्र व ण ता ल पु ते न पु
 वी कुं भो म्पि ते न न व था त्त र ज श्र ये न ल द्मी म
 ग स्म श्रु नि ने व च यः स्म प ते २५ गी र्वा ण वै रि
 ए त्त ना स म रे पु य श्र शौ र्या ति रे क त्प द न त्त स द
 र्जित श्चीः ध ते न यो ट क र ट स्थि ति स न्म पु ष्ठ ना
 री मि वा वि ल रु चिं म पु पा यि यं किं २६ शौ ला धि
 रा ज श्व यः स वि का स मं द ना ना व लानु ग त ना ग
 वि द्यारि दं तः वि ष्णु दि दान ज ल नि र्ज र गं ड शौ
 ल शो भी वि भ र्त्त्य भि क म प्र क री त्प भि र्त्वा २७
 प्रे सां य द्य भ्र म र ज स्थि ति र व्प या य ल द्मी परि प्र
 ह रु चि प्र च ला कि शो भः यो भ्या ग मे षु ह त्त इ उ

२२

हरः
प. वि.
(४)

भिरत्यभद्रकालोक्लिताससथरस्थितिसेहिकेयः १५
नागाधिपोदधदस्वलितशेषभोगाशयास्ति
उदरुगुरुत्तसोयः तन्वेविनिद्रजमुदश्रियसप
भीक्षणमेरावतोयुधिविराजतिसप्रतीकः ३० दे
हत्विषावररुचाभुवनानियश्रुव्यापारिपुच्छल
तयायुधिरोचमानः यस्यत्रिविष्टपसदामतिव
हभस्यविस्पष्टदिंडिमरुतांस्थितिमेतिलक्ष्मी ३१
पर्याप्तदानवपुष्पादनुचेष्टितेनसादृश्यमाश्रि
तवताप्यनयेनलीला यस्याविप्यनयनषाश्र
तिवत्सनेवलक्ष्मीरभारिचरितेनगुरोर्गजानां ३२
तंगवपुः सकलहास्तिकभंगवडकद्वोतिना
स्तिकश्चस्यदसाधनश्रीः विस्तारिचक्रमिव
राशिमयंविभर्तियोनेकधामकरकुंभकराल
शोभ ३३ षत्विंशत्याकुलकं ॥ आनीलरत्नक
मलेकलयोतपंकयिगीकृतांभसिमनाकसरि
त्प्रवाह आसज्जतोमणिमृणाललतासनायवे
चुर्ददर्शसलिलेश्वरवाहहसान् ३४ संग्राम
प्रवहलाभुतशक्तिलप्रचंडासनायपृथुपीव
रकंडभागं पेदिष्टकासरमसौसमवर्तिनेय
मंदाकिनीसरसकांचनकटंसाकं ३५ तस्यानु
कूलकलहंसकलायकेलिकोलाहलाकुलि
तकूलजलांतरास लीलारसालसविसाध
ससारसाससारासरत्नसरमीषुससारहृष्टिः ३६
विश्राम्पतिस्मनलिनीतटवत्सवीचियर्यस्त
शीकरकराणहृतहंसप्रथे आसाधनिर्मलि
तमोक्तिकचूर्णरेणसंसक्तसांडसिकताशिशि
रीकृतेसः ३७ मंदाकिनीतटतरोः सददर्शमं
दवाताभिधातचलितेननवांशुकेन पेरावती

यदशनुव्रणयद्वेधमावंपुरंविदधतीसिवक
 ल्यवली ३८ द्योलायमानमणिकुंडलचारु
 रत्नकांचीकलापचरणभरणभिरामाः वि
 श्वभेदमवलोकायतिस्मकल्पवलीस्मनाक
 ललनाश्चसुवर्णगोरीः ३९ विस्तीर्णकांचन
 लतागृहज्जभमानसंभोगदेवमिधुनंसुमुदेव
 लोका सिद्धांगनाकरविल्लमनवप्रवालमंदार
 वृक्षमयनंदनकाननेसः ४० संचारिहंसमि
 धुनाचित्तचारुपादमुद्राकरत्नसिकताचित
 तेरलेखाः पश्यंनसोतइयकेठनिविष्टेहस
 वापीर्विनिद्रकमलाश्रिरमभ्यनंदत्त ४१ वे
 दिष्टसन्निदशकाननसंगिरंगदेगुजरंगज
 लमाकुलितानतरिदं रत्नप्रभाखचितसूक्ष्म
 शरीरपद्मतारास्रगस्यविदधत्यरिवारलीला
 ४२ मारिकापलवमयूरखशिखावल्लभच्छा
 याचित्तानमिपित्तद्रसपारिजातं सक्कायेस
 वचददर्शनभः पुरंधिहस्तांबुजावचितको
 मलरत्नपुष्प ४३ विस्तारशालिविल्लसंस
 रिपलवाग्रनिर्गच्छदच्छकिरणप्रकरच्छले
 रत्नालवालवल्लयांतरवर्तिपीतमभ्युदसतम
 तिभूरिभरादिवाभः ४४ नाकागजारुणत
 लागुलिचक्रवालसंदेहिताभिनवपलवपा
 रिल्लनैः श्रभुमिषद्विरयितत्समकालमेव
 लक्ष्मीवहंतमपरापरत्नपुष्पैः ४५ तिलकं
 इत्युन्नरोन्नरविशेषविलोकेनेच्छाविस्मरतां
 यगताः शशिमौलिहतः रत्नप्रभाखचितका
 चनतोरणाग्रवतीसहर्तमभवत्पुरुहूतपुयाः
 ४६ यस्याविभर्तिसरिणमंदिरमिंदनीलमा

हरः
प.त्रिं.
१४२

शिकामालवलयांतरसंनिविष्टविस्तारशालिः
मधुसूदनवाङ्मन्दिरमणिराजसन्दरशालिः
लीला यस्यासुरमरकतारुणरत्नहस्यभिन्न
प्रभापटलसंवालितावहति चन्द्राशवःकरव
कडुमपुष्पतालवृक्षप्रियंहरितपाटलतामवा
माः ४० वैदूर्यपट्टदितार्चरिभिर्निशासहरा
दयावृत्तमरैवरिवहृषमानैः द्वारैर्विभर्तिपिद्म
तैरपियत्रलक्ष्मीमभ्रंकवाप्रतिदिशं सरिहस्य
पंक्तिः ४८ प्रतिककुभमयत्नप्रवसावाडपव
नकल्पलताशुकानियस्यां सरभयतिगवात्
मार्गानिर्यत्प्रचुरतरागुरुधूमसौरभश्रीः ४९
यस्याविभांतिनिशिचन्द्रकरावष्टहोरेंडकांत
रलच्युतमंगनानां आवडविंडयटलाननचंड
विंवा नैर्यत्सथाशिशिरनिर्जरशोभमंभः ५०
यत्रंङ्गीलवल्लभीविवराभिनिर्यदंशुच्छटाप
टलधूसरतानुबंधा धनेतरामतनुमत्सरसैद्दि
केयनिष्पीतशुक्लमलिनामिवकांतिमिंडः ५१
यत्रदधतिसरपुवतयः प्रियंभासदसितमणि
भवनमंगजां व्याढासलिलभरजलदमंडल
प्रेखदचिररुचिरुचिरविभुसाः ५२ क्लांतिरंता
तजनितोन्मथयंतियत्रमारिक्कसंदरगवात्
पपप्रविष्टाः अभरावर्तिसरनिर्जरिणीतरंग
भंगानुसारशिशिरामरुत्तंगनानां ५३ य.
स्यानभश्रुगणेनविहरदेशसंस्यानसालव
लयंकलयोतादिगंध आलक्ष्यतभ्रमदलान्तरी
खाक्काणलेखानवेडपुचक्रकरालशोभा
५४ यस्याभूत्यानुजितोमीलकंदः छया
स्योभोगिनाथैरशून्यः यत्तेशोभादेहलीनाध

द्वौ वैः क्षमाधृक् न्यासं नत्तात्मेव शंभुः ५५ दि
 वीकृतामिव विलोचनयोर्गुणेन संपिंडिता
 मिव कपोलज च स्पलीषु विस्तारितामिव
 नितं वनेटे विभर्ति लावण्यकांतिसरलाज
 निताचयस्या ५६ चंद्रोदये भवनचंद्रमा
 रिप्रणालविष्णुदमानजलनिर्जरसिक्त
 मलैः यस्यां शिष्यपवनपादपचंद्रवाले
 रालिङ्ग्यते प्रतिदिशं सकलार्तलक्ष्मीः ५७
 रामाभिरामश्च विहृजनाश्मप्रासादराशिः
 निशियत्र धाम्ना हतप्रसर्पस्मरगत्रयविद्रु
 तेजस्विमारी च वलश्चुकास्ति ५८ ज्योत्स्ना
 क्षयाधवलकेतनवैजयंती व्याजेन निर्जि
 तविचित्रपुरातरोम्य यादिंसुरवेन शशिः
 दीपिति पांडुमूर्तमालक्ष्यते पशुवाविरला
 किरंती ५९ निविडमपि निवडानूरुणारत्न
 हर्मस्य लक्षटितशिरं डिवातके कारवार्ता वै
 वलितफणिचक्रं यस्य मार्गागतस्य श्रययति
 रथबंधभास्वतोभोगयंतिः ६० ॥ ॥ इति
 श्रीहरविजये महाकाव्ये स्वर्गवर्णनं नामैकत्रिं
 शः सर्गः ॥ ॥ अथ तामविशं नीलमुरिण
 मंदिरसंज्ञलां विंध्यभूमिं मिव व्यक्तगण्डशैला
 गणाधियः १ पमरागमया हलप्रकाशेन
 प्रपीयसा गगनाभाधिगर्भां ववहिनारवित्त
 श्रियं २ विचित्रस्यानकोपताः सज्जमा रागा
 वर्तनाः नृते चित्रे च दधती सा दित्तदृश्याः
 स्त्रियाः ३ यौरेस्मदा शेषभोग आभिर्वैजं द
 विभ्रमं विभ्रदिरादिताभिरव्यासमुद्रगदह
 कास्पदैः ४ दधती मधुमग्रासमृच्छनाप्र

हर.
दात्रिं.
१४३

क्रियामिव सकलोपनतोदारयोरवीरचित्ताश्चि
यं ५ प्रवालपाणिभिर्वह्नीः पारिणयैश्च यो
षिताः यस्मान्नैश्च नलिनीद्विप्रतीमुपशोभि-
ताः ॥६॥ नल्यलोपातमनाद्वरतरविषं सा
तंगष्टुवृंशोवीमिवविस्तृतदीर्घिकां ७ विभ्रजि
र्गयवेदगधीमुपकंठकृतास्पदेः तालाक्षचरिता
भिर्यो काननैरुपशोभितां ८ सस्रद्वमति लको
वृक्षच्छायांगारुमतीमिवगिरंचसामृतोद्गारादध
तीर्मधुवीस्रियाः ९ अंतर्गुंतांमहामात्रैः यतनु
हचताकुलान् निशांतादधतीमर्ककृत्तनुकल
षत्तिषः १० अट्टनिग्रहस्यानाप्रौढवादविदा
मिवसदाचार्याद्विस्तृतायाधत्तलीलाविडंविनी ॥
भिर्नलयमिवत्रेधाकुतमध्यविलंबितमवलि
भंगंदधानाभिः कृतशोभापुरंध्रिभिः ११ दश
नेडुप्रभालोकैः स्वच्छमानमनिर्जरेः मदनस
वकोद्वेदैः स्त्रीणांदासैर्विराजितं १३ नक्तंनदा
त्रमालाभिः कृतसर्वविभूषणैः अलिदोनाकु
लंरुम्यगजैर्विभ्रजिराचिताम् १४ मत्काचनप
रीतायाः सदृशीदृष्टिहारिणी निकषोपलस
होखामदभ्राविभ्रंतीश्चियं १५ शुभप्रस्तावना
हृद्यंप्रख्यातोदात्तनायका नानार्थप्रकृतिश्चा
द्यानाटकप्रक्रियामिव १६ व्यासाकृतपुगस्या
सुस्थितिभोगिभिरुदितैः रथसंस्थासिवोस्मा
शोरयावलिविराजितां १७ अनामगोत्रस्व
लनामविपदासिवस्तियंगुरुप्रकृतिविस्तारां
वीणावाधविधामिव १८ कुलकं ॥ साङ्गचंद्र
यत्ताकतंदधत्तस्तेनवीदिताः तस्यासंयुता
हस्ताश्चदेवगुहाः प्ररः १९ व्यलोकिविस्मय

वताशुभमध्यमदर्शनाः सीसंतिनीजनस्तेनद
 धन्माध्यमिकश्रियं २० सकाजनोज्ज्वलस्तसा
 विस्फुरंमणिबंधनाः अलंकारावलीर्वाङ्मल
 ताश्चैकतसुभ्रवा २१ प्राप्तानलसनायत्ततेन
 तत्ररहावली पटलोपरुतच्छायादमयंतीव
 वीदिता २२ तेनैतत्तसुधायां इच्छायाममान
 सालया नगर्यादधती साम्प्रीतीताकमलि
 नीपुरः २३ महानप्यनहकारप्रस्तरिखलो
 कितः तारकोप्यमुनाचिमुल्लोकोनदिगताः
 श्रियं २४ विदग्धमंडलीसाराङ्गाष्टीबंधम
 नोरमां सदाकृतिचनोपेतासहस्रिंसखलो
 कयन् २५ तेनांगनाजनस्तस्यामनयेदित
 भूषणः स्वरयशोभयाक्रांतः शक्रहस्तइवदि
 तः २६ जह्वसामान्यगुणद्रव्यसंयोगस्य
 तां तांकराव्रतसिद्धांतप्रक्रियाभिववीक्ष्यसः २७
 संक्रांतयांजनच्छायादेहप्रतिमयायसः प्र
 विंशस्पटिकागारानैदनीलानिवाकरोत २८
 अपूर्वदर्शनाकृतकृतहलवल्लहृशः दिति
 जास्तविस्मयान्यकर्तव्यानिरवर्तयन् २९ तस्य
 रिताजश्रुमेनचेतसाहितकौतकाः प्रप्रकु
 मंडलीबंधैः कोयसित्यसुरामियः ३० अन्यैर्व
 तायमानत्वादस्यस्याभिनिवेदितां सशृणु
 नात्मनोभिरव्याराजमार्गानलंचयत् ३१ सु
 क्ताप्रवालवैद्यं प्रायस्त्रपरिष्कृताः जहोनि
 षयावीथीस्मसिंधुवेलाविडंविनी ३२ प्राप्तवा
 नयदेत्येदसिंहद्वारंविभूतिसत् त्रैलोक्यसं
 निवेशस्यप्रत्यादेशमिवस्थितं ३३ सनागयत्
 दैतेयवस्वादित्यमरुद्गणं अनेकाश्चर्यमंदोहं

२७

हरः
दात्रिः
(४४)

विश्वत्रयमिव स्थितं ३४ जानासरगणाकीर्ण
पुरीदर्यलभूतले अदृष्टपारसंसारप्रतिविवमि
वोस्थितं ३५ तिलकं ॥ विकासिकिंशुकच्छाया
हृन्नादिवविभावसौः तत्क्षणापरुतापत्रशुका
नैदतसम्ययः ३६ चंद्राशुगौरसत्पद्मवाला
भारान्प्रचेतसः ददर्शवाहहंसाश्चामरांश्चरु
तानसौ ३७ चतुर्दिक्फटिकागारप्रभादीर
परिलतं ददर्शचोच्चैः अवसमुत्तिष्ठंतमिवोद
येः ३८ त्रैलोक्यलक्ष्म्यास्मदपह्नीलादोल्लास
वाग्रतः विलोलपुक्ताप्रालंबव्याजेनैदततो
रणं ३९ ददर्शतोरणपुक्ताश्चंडीसिंहसरा
वलीः तत्पातेडकलादेत्यप्रलयाशंसिनी
रिव ४० अदृष्टपारपर्यंतानपर्यणीयकरानसौ
ददर्शविविधाराज्ञोदिरिवभागानिवागतान् ॥ ४१
उत्तवातशेषमारिक्कंठिकाश्चून्यकंधरान्
भरसालिङ्गितस्वः स्त्रीस्तनवासाविलोरसः
४२ भर्तः प्रसादलब्धानिदेवयानानिसत्त्वर
निर्गन्मारोहतोदैत्यराजपुत्राददर्शसः ४३ ॥
पुगलकं ॥ अथाधिभूमिविन्यस्तकरजाउ
भिरादरात् न्यवेधघतदारगतः सभत्रेप्रतिह
स्यभिः ४४ अवताचिरसंस्वयोमुक्तयेत्स्वित्ति
तद्विरा निदिश्यमानमार्गस्येस्मदेत्येडसं
दोविशत ४५ भास्वमारिचिरोदैत्यभोगिमं
डलसंकुलं तद्दहमलिनच्छायातिमिरत्न
वप्ररितं ४६ वैश्यकुंडिमः छायाजलनिर्भ
रसंस्ववं प्रविष्टः दरागमेतिष्ठपातालमिवत
त्सदः ४७ पुगलं ॥ तत्रसिंहासनासीनातमा
लश्यामलान्विधं स्फुरदंष्ट्राननासृत्तिकौश

कीशिवविभ्रतं ऊंडलास्पदरत्नांशुवालातप
 विलंबितं विभ्राणमणिगतेपिरोषारुणमि
 वाननं ४९ चामराधूननवप्रकरयंकजयानि
 शं निषेव्यमानमभितस्त्रेलोकाविजयश्रिया ५०
 विभ्राणंशोणमारिणकभूषांशुचुरितंवपुः
 शांतवज्रसंघातवह्निशेषमिवकुचित ५१ जय
 ऊंजरनतत्रमालाममलमौक्तिकं दधतंवि
 कटाहारत्वतापीनेनवदसा ५२ दिनागद
 नविंसदकृतपत्रांजुरश्रियः विभ्रतंभुवनाभो
 गवनतालतत्तर्भुजान् ५३ केयूरासितरत्नां
 अजलदाराश्रुविभ्रतं वज्रानलशिखादारु
 शांतिहेतोरिवस्रुताः ५४ उरस्स्यलेनिष
 सायादंतययंकविभ्रमम् विभ्रतंदिग्गजापी
 शदत्तभंगेसरश्रियः ददशांथकमावडमथ
 कनकशृंगलैः नितंवपरिवृत्तार्केशिमरे
 खाभिवाचलं ५५ नवभिः कुलकम् ॥ त्रैलो
 कश्रीकरेणोत्तमालानीभूतदोडुसमं विलो
 केषंनतशिराविनयात्प्रणनाससः ५७ अथवा
 ऊंप्रसायोराहिंनागकरपीवरं इतइत्यसरेंद्रेण
 निर्दिष्टंस्वयसंतिके ५८ हेमपीठमसौचित्ररत्न
 जालपरिष्कृतं अथास्तलोकासंवर्तमेवामह
 सिवोन्नतं ॥ पुग्मं ॥ ५९ ॥ अवलंबितसत्कात्कार
 तमुवाचोयकासरः दंतन्यात्स्त्राच्छलेनारिय
 शःपीतमिवोद्गिरं ६० गौरीविग्रहसंथानस
 मादितनिघृतेगणेशकुशलकश्रिद्व्याहति
 पिनाकिनः ६१ चिरेणवत्केनापिहेतनास्त्र
 तिगोचरं आगच्छामवयंशंभोयेनहत्वाव्यसर्ज
 यत् ६२ जयलक्ष्म्योपपूठस्यप्रराजितमरुत्त

हरः
दात्रिः
१४५

नमसांगेषु संजातस्तादृशाः पुलकोद्गमाः ६३
निर्व्याजप्रोत्तिपिथुनः शशिशेखरशासनात् ६४
पुषित्वयिसौहार्दसस्येदिन्यादृशाः ६५ पुग
लकं इमेवजुकरणाद्वर्षसुरद्रणसखोत्पिताः
रोमाचोद्गमकार्कश्यसंगेष्वधिकयत्रिमे ६५
सप्तलोकाधिपत्येननतयोन्नतिमागताः यथा
विष्कतसद्भावभवसंभावितावयम् ६६ कर्त
व्यतन्नपश्यामि कृतकृत्योपि धूजटि यश्चेतसि
नित्यायत्वाप्राद्विणादस्मदंतिकं ६७ तद्योदेश
यसंदेष्टामिंडमालेविवदितं ऊरुदालिददात्प
स्मात्सजो नोदासितं यतः ६८ इत्युक्तेन नदंता
शुषुप्तिताथरपलवः श्रवासावसरोवत्तं हतश
त्युपचक्रसे ६९ कल्याणीगिरिमुत्तद्विह्वला
पवजायते सत्पारेखाविलिखितं चित्रकमेवि
चोयथा ७० यदेवमादरात्स्रष्टावद्गमानासदं
तया क्रियते ऊशलप्रशस्तेनाचक्रशालीविभुः
७१ यशोशुभासुरच्छायाकृतदोर्गत्यविलसवः वै
भात्यनर्चः संसारसागरेकमणिर्भवान् ७२ सा
रंभेत्त्वयिसततं विस्मृष्टपरिचंठनं तवजातं द्विष
श्चक्रं शुष्कं गोयमिवापदं ७३ त्वयानैयाधिकेनेव
सत्पदाश्रयशालिना हतौ विदधातायत्नपर
पदोन्निराकृतः ७४ उपर्येवतवस्यास्तुशरश्च
द्रोशुपांडुरं यच्च त्रिमिवाभाति च त्रयश इवोन्न
लं ७५ वैदग्ध्यविभूयः शैलानिस्सीमितमरु
त्ततः वज्रानलशिखाजाललघुपदाः कथं न
ते ७६ सुलप्यधितदंसिंघोयां मुक्ताकिरणच्छ
दा सत्तः सकाचित्तारिस्त्रीसखाधिकीर्तिचंद्र
का ७७ स्रष्टव्यपीरीन्यतायस्तेनिर्वोपयतिचेतना

दाहात्मकत्वमधिकं वहेरैकार्तिकं पुनः ३२
 कुरेपिमादवोयेतावासाचारपिदलिराः पा
 येपि शुद्धमतयास्त्वाहशाभुविडलेभाः ३३
 अनेकजन्यशोभित्वं भर्तालंकृतविग्रहः त्व
 महितामुक्तकराससंगोपिजयश्रियं ३४
 शासनुगुणादग्ध्वानखारंतापयत्यलंल
 स्त्रेहंक्षययत्पुत्रैर्वंशदीयोपरोभवान् ३५
 जेष्टागोचरातीतगुणगौरवतोधिकं अगाथ
 मयिडग्धाडिंसरासरविलोडितं ३६ कथं
 शशयराधीनहृदिक्षयतयानिशं सादृशं
 वडग्धोदसिंधुनायशमोभवेत् ३७ विरला
 स्त्वादृशोकेदोदंडदलितत्विवः निदंग्धा
 शेषभुवनाः कियंतोवह्नयः क्षये ३८ स्वकं
 विंवितनिश्चेशनीतिसंग्रहसंस्थितं तमेव
 मानसंयत्सेप्रज्ञाविभ्रमदर्यं ३९ दोदंड
 दलितोद्दामसंग्रामारातिमंडलः नविम
 धिगुणोत्तंगोगर्वमत्पासुरेद्रवत् ४० गुणा
 स्तवगिराणां योवक्तितेनापवाप्यलं सिं
 योस्तरेषुसिकताकरांगुणायितास्तिकः ४१
 इतिसंसदिवक्तैर्मेचित्रं यत्पीयतेनवाक क
 वाकाव्यविकल्पानांगुणानांचतवावधिः ४२
 इत्यंप्रज्ञापसंयतियराक्रांतमहीप्रतः नऊ
 ल्योत्सादनं युक्तं तव ग्रीष्मरवेरिव ४३ एव
 साहविभुर्मान्यजगत्सर्गस्थितिक्रमे निप्र
 न्यडुहिरण्येन्द्रावोदामीत्यस्मिनिवृत्तः ४४
 सरासरचम्वंशसंतानस्थितिरासदत्त क
 श्ययोमानसोत्पत्तिमतां परमेष्ठिनः ४५
 सलव्यात्मभुवोनुज्ञाचित्रसर्गाचिकीर्षया ३

२३

हरः
दात्रिः
१४६

पायतात्मनो योग्याविधिवद्वक्तव्यकाः १५६
नुदित्यादित्यादिति घासा उदभूवस्ततः क्रमा
त् दानवाश्चैव देत्याश्च देवाश्च वलशालिनः १५७
प्रातिकूलिकतां मत्वा मिथस्तेषां स्वयं भुवा
वासाः पातालमूले च समैरोच व्यभाज्यत १५८
प्रशातरण संरंभं स्वयं मावस्थित प्रजं तेजः
शेषमेवासीत्रैलोक्यमनुयज्ञवा १५९ ॥ अथ
उर्वारदोर्दं इदं यंकं इ प्रतारिताः अस्मिन् दाम
देवानां हिरण्यपादमहासुवः १६० सजयेत्
रशत्तृणां मिथत्तां त्रैलोक्यमूर्तिना त्रैलोक्याप
सवारदावडकैर्धराशौरिणा निम्ने च मरु
तायन्तुर्निहत्या सरमंडलं त्रैलोक्यश्रीः पुन
लीलाचामरव्यग्रहस्ततां १६१ याते काले य
उर्वारदं यंकं यति उर्वारः हिरण्यकशिपुर्ज
सोस्तामेत्यपुनरास्मिन् त १६२ तद्वदोदर
हजृपारादनलकर्कशं नृसिंहमूर्तिर्नख
रैर्नखराग्रेर्जनादनः १६३ इत्यमन्याश्च जग
तो विप्रकर्तुं न्महासुरान् अनयद्दीपचक्रा
ग्निज्वालापजयेत्तृणां १६४ ज्योत्स्ना चंद्रक
मणौ वदीयतो वृद्धिमेति च शूराणां तरणो
कीर्तिर्गता न विनिवर्तते १६५ तदहं त्यथुना
प्राग्बद्धविग्रहपरिग्रहाः रसातलनिवासे
न संविभागं महासुराः १६६ पुरे वलोक्या
लोनां देत्यानां च निरत्यया अना विष्कृतं सं
रंभा स्थितिरस्त यथा यथं १६७ यामान्यथ
पुष्पासिन्धुं प्रेणानि जनिजा कसत्ता विष्कृ
तवि संभाः परगृहागमाः १६८ गामासित्वा
यि पातालं त्रिदिवं च पुरंदरे ससुरा सरशः

३. स्पत्रैलोकस्मास्वनामयम् १०६ निवर्त
 तेनिरोधेयियुवयोरधुनामिषः अयस्मि
 तनिः शेषवैरं प्रेमविवर्धतां १०७ अतिसंचर्ध
 तस्मिंधुसंदराचलयोः पुरा प्राकालकूट
 संभारः यश्चादस्यतमुत्थितं १०८ इतिस्थिते
 समुत्सृष्टविग्रहैकरसस्थितेः मरुत्ततांस
 मेसम्येसरव्यमेवतवदामम् १०९ यस्यहार
 लतान्यासभासराफेनसंरुतिः आवर्तसा
 नानमुचेः कटिनकंठसंरुतिः ११० य
 साघापिदधत्येतेवज्रविच्छिन्नपदनीः॥
 साभ्राः पार्श्वभुवोवद्वरापहाश्वाद्रयः
 ॥११॥ यस्यात्तवज्रदहनज्वालाज्वालमिवो
 ज्वले चकारनीरसंदेत्यनारीरुदयमंडल
 तंदोर्दंडमदोदामदेत्यदानवसूदनम् व
 वज्रोद्भासिकरंकोवाभिन्नवह्नमन्यते ११२
 चकूल ॥ सुरैस्सहामराक्रीडकल्पवली
 गृहेषुवः आघानगोष्ठीबंधेनबंधुप्रीति
 विवर्धनां ११३ सदाननिर्गरेष्वाराहंडशे
 लेषुदंतिनां अनायससखतावन्निपते
 तशिलीमखाः ११४ अवाप्तनरकसंगाम
 नुभवन्महासुराः कुरासिपत्रसंघातनिर
 गलकदंथनां ११५ सुरदितिसुरदेत्यक
 न्यकानांसरभसमालातिकेलिलीलयाभः
 भवत्तुचतटेनित्तंविंवस्वलनविज
 र्जरसंवरायगायाः ११६ इत्यभुदीर्यगिर
 मुज्ज्वलदंतरत्ननिर्यन्त्रभावलिताविरा
 मरुतः तस्योत्तडत्तरविशेषयरीसयाच
 देत्याधियस्यवदनेविनिधायदृष्टिम् ११७

हरः
त्रिः
(४)

इति श्रीहरविजये मसकाये हतया सारौ
नाम द्वाविंशः सर्गः २२ ओं देव्यापि यः
नत इत्तवचः प्रयंचसासुयमानुसतयासि
तस्मितश्रीः प्रस्तावमतेकमदोभ्युगुन
दनस्यवक्तुं दिदेशमधुरो हतयाभ्रवेव
प्रभुमिषंकनकश्रुत्वलचक्रवालरश्मिः
करापटलविक्कुरितोदधानः कालीकली
दत्तनयामिवेदहंकातिमुलासिकालिप
फणामणिरागभिन्ना २ युगलकं ॥ तश्च
दितस्मदशनप्रभयासरारीनङ्गीदृगारंक
इवचंद्रिकयाविलुपं हरेशशांकशकला
भरणस्यवाकामिम्यं विमृष्य शनकैरुशना
भवाये ३ आसनवन्ति दनुजैश्च शरीरकांति
कल्पायितातनुरदृश्यततस्पर्शगोरी स्वच्छा
त्मतास्पृष्टतरव्रतपीतऊर्ध्वदिवागस्यधूसप
टलेवसभातलस्यैः ४ उर्वारवीर्यकदरीक
तविष्टपस्यसायस्यपश्यतिसखंचरणप्र
याश्रीः नूनंनतिप्रणवदुर्जयलोकपाल
यालीकिरीटमणिदर्पणमंडलीषु ५ आभा
तियस्यनमिताखिलदिशाताग्रचंद्रातप
मलयशः स्रवकोज्ज्वलश्रीः शौर्यदुमो
भुवनकाननसीम्परातिसीमंतिनीजनन
राहमूलबंधः ६ प्रेखत्करालकिरणप्र
थयाचयस्यहस्तारविंदचटिताकरवाल
वह्नी वडप्रतिष्ठनदराजसुताकरात्रलो
भापतद्रुमरपंक्तिरिवावभाषे ७ संभुम्यं
प्रणमतामणिपादयोः निर्वर्षणादिवस
लाटतलम्यलीभः दत्पुङ्गुगुरुणिसस्य

पिनाभिमानवीजेत्पुद्गेयतपुनः भ्रुकुटीलताभे :
 ८॥ प्रपामीभवत्यनुदिनेरिपुमंडलस्ययस्याहः
 वेविचरन्तोनिशितासियाणः आक्रांतदिग्बल
 यसेनिकशत्रुत्वानिर्भूतभूतलपरागहते
 वकीर्तिः ९ येनविलोकिषतसंयतिवृत्रशत्रु
 लीलानिरस्यकुलिशागिशिखाविलग्राः वा
 रुडमेपुरुचिरांगदयमरागरत्नप्रभाभ्रमविस
 म्भ्रमसाहवेपु १० हेलानिनिर्जितहरेर्नपुरोभि
 पातमस्यास्तितेत्रगणारवेटरवटंकशंकाः इत्य
 निसर्गततरलप्रमथलवंगसंसर्गडललितताम
 वचंवचः किं ॥ सप्तभिः कुलकं ॥ प्राग्दशिता
 सरविनाशविभीषिकेणमाधुर्यसंभ्रमविशो
 षजुषापियश्चात् संदेशदानवशासाशधलेन
 तत्रचेतः कृतकिमयिनः प्रतिपत्तिमूढं ११ ड
 लंछ्यसारचटनासरनारदीपुस्याणाविवा
 शुविवशांविनिपत्ययस्मिं चक्रेभ्युपेयुषिविव
 तेनभाजिभंगशाङ्गायुधोविचटमानमनोर
 पोभूत १२ अन्यस्मपवभुनवज्रदृढाभिचात
 निष्पष्टचात्रवकुलावलचक्रवालः येनोकि
 तापुधिदयान्दुनातिनस्त्रायायात्कमापुरमरा :
 प्रथितस्यनाम्नः ॥ पुगलकं ॥ अस्वारिवंशच
 हनानुगुणप्रतापच्छायेकदेशलवलेशमश्र
 यिष्यं यामाधिपोजगतियद्यभविष्येदवनतम
 टंकविनिर्जटनचटितौराः १५ वक्रंयथास्मि
 तविकासिकपोलभिन्निथनेनवक्तिचयथासु
 टमेवकिंचित् मन्योभविष्यतितथासरचक्र
 वालद्यावानलः स्फुरितहृतिशिखासहस्रः
 हरेस्तुतावदयवैषसरेइलदमीसस्यानुगेष

१६

हर.
त्रिं.
१४८

148

पिसहस्रहरिर्नलव्या यत्रैरपिदितिरुहः प्र
तिवडतिरासादयत्यवनिमुसकरातयः किं १
अध्यासितां पुरमिमांससरोरानतेन संविभ्रतः प्र
थितमानपरिहृतं नहेययंतिदनुसुभरा
नगल्मासेतेकिमर्ककिरणप्रपिलंचयंतः १८
छायाविभंगकलुषः क्रियतेयदिउरुस्मान्निषा
नुदिवसंप्रतिकारशून्यः निर्दयेतेजलनिधि
वडवाग्निनाचतज्ञाशुभित्तमवैमित्तयोर्विग
हं १९ कासंभवेतिशतशोजगतीदृक्कल्पास्त
ल्यानुभावबलतार्थतपवतेवा आलिंगयते
तदतिरिक्तगुरोदयश्रीर्यत्सपदातदपिवाच
यदंजशाना २० कालक्रमादधिगतोदयमेक
तोपिवीजां ऊरात्सपादियातमधोमुखत्वं वली
ऊलायकिमस्ययतिमूलजालमूर्ध्वावकाश
चित्तस्थितयेतत्तं २१ पातालमंदिरतलेकि
मिवात्रकृत्यमन्येहृतीतगणनैः फणिनांशि
रोभिः आद्यंतदेकमपिशेषकरासहस्रमुवी
विभर्तियदशेषगिरीदृगुवी २२ विष्णुदशीत
रुचिनिर्ज्वरवारियोतदिक्तासहस्रगणना
ननुसंतिशैलाः स्मायीठधारणसहाः कति
चित्तन्नमस्याहृतस्थितिकुलव्यपदेशयो
ग्याः २३ दैत्याधियः स्मितमखोविससर्ज
मोर्जमावर्तितोदययापुधिजीवतोयां नृछ
पावदरसातलतालवासमर्हंतितेकिमसराः
किमथासुरेन्द्राः २४ इत्युषिचिदशवैरि
गुरावमशंगभंविधूनिताशिरासिपुरारिहता
तंगाभिमानगिरिनिर्ज्वरदांकेतेनवाकोन
प्ररित्तसभागरुमिन्यवोचत २५ किंकष्य

तेवन्वतीभवितव्यतात्रशेषसभातलमिदं
 दनुजाधिपस्य यस्यासिवत्सरसहस्रनिपीत
 गाढधूमं धकारितमतिगुरुतामुपास्याः २६
 साभूत्परस्परविरोधिसरासरोच्चसंमर्दः स्थि
 तमिदं जगदप्यशेषं उक्तं मयेति यदनुजित
 कृत्यवस्तुतद्दालिशेनभवतापर्यागृहीतं २७
 सर्वत्रवस्तुवित्तप्रतिभामेवनिःसंशयंभव
 तिविल्वमंददृष्टेः मंदाकिनीसलिलमिदं
 रीचिगौरमुत्प्रेत्यतेततजमित्यनिशं पिशाचैः
 प्रभुद्वंद्वं धवलतामपिश्रीतरश्मिप्रभोभापरा
 सहितपक्षगतः सरारैः अत्यंतवक्रहृदयो
 रणरागमेवशंसं विराजसिनशंखश्चत्वमि
 सं २८ निर्म्यानपिस्तुवतपवशुणानुभावः
 वेध्यानपिदायितपवविमृष्टवृत्तेः ३ः स्वा
 मिनस्तनभृतामतिदेन्यभाजांभावानुवृत्तिर
 सिकासनजीवितं अधिकं संप्रत्यसीवुधजन
 स्वनचित्तवृत्तिमाद्वा दयेतिभवतोभिस्तप्र
 काशाः अघापि कुदि कुहरास्यदयीतधूम
 पणामीकृताश्चभ्रगूढहवाविवर्णाः ३१ अंत
 र्दधत्कलुषतामपिजिह्ववृत्तिराविष्करोति
 गुणमेवबहिः प्रकाशं कुदिप्रविष्टविषं
 हतिरुन्नमंगरत्नप्रकाशमिवगूढयद्योवि
 मूढाः ३२ व्यस्यसमाश्रयवशादिहृतस्वर
 पशून्यायितत्प्रकृतितांभजतेजनोयस आ
 सानिलः सरलतामयघातिवेणोशंखोद
 रोऊटिलतापुनरस्यसिद्धा ३३ यस्यातता
 यिहृदयानिनंदविभेदनिःश्वासवातमुख
 रीकतरंध्रमारीः संक्रांति कुदि कुहरास्यद

हरः
त्रिं
१४९

१५१

समसिंधुसंचंदचोरतरचोषश्वाशुशंखाः २४
प्रेवत्करागुलिशिखाशुविवतिवेगवाताहः
ताजलधृतः कजभासुरेवपुचक्रस्ययस्यकिरण
कुरिताकरालधारानिकृतदिनखंडरुचोनिपे
तः २५ लीलाहरेरभृतयस्यकठोरकोपडंकार
पावकशिखावदनप्रखलंती निःश्वासधूतह
दयास्पदगूढनाभिपमोक्षसत्कपिशोकेसर
धूलिलीला २६ यस्यस्थितेकरहतस्तनपृष्ठ
सीमसीमंतिनीरुदितशश्वक्तान्ववंधैः अथा
पिपलवितप्ररितपंचजन्यशखस्वनैरिवसह
सरगेहगर्भैः २७ तस्याधियारिणसरयौवतव
क्रपमविस्पष्टहस्तचतुर्गर्कविंवं दृष्ट
सिकैटभरियोसरेड्वंकटपीठेषुचक्रमविराज्य
वर्तमानं २८ पंचभिः कुलकं ॥ नामोत्तियस्ययु
धिदानवहेतिचातमूर्च्छाधिकारपटलरुदये
वकाशं प्रासीकृतोरगसहस्रयणप्रतिष्ठमा
रिक्कारश्मिभिरिवप्रविलप्यमानं २९ उच्छ्र
सिकाचनपतत्रसमीरवेगविसंसितंनभसि
शीतसरीचिविवं येनांडखंडइतिनिर्दुर्ध्वंगल
प्रसाकं पितत्रिभुवनंभ्रमताह्वेषु ३० अथापि
पक्षयवनेभ्रमतीह्यस्यपातालवत्सनिजवेनवे
चेरुषः प्राक् वैथव्यविल्लवभुजंगवधूसहस्रमा
मानवंधगुरुनिःशसितापदेशान् ३१ प्रत्यप्र
सौरभभराजलितद्विरेफमालाहृदाकृतस्वधार
सशीकराडाः विभ्रत्सयोत्तकलयोत्तपतत्रयं
कीर्जलावलीरिवसधूसशिखाः कृशाणः
३२ तादृयोपुथिस्वकरत्ननपतत्रमुक्तिसंमानि
तास्तरदमोचनिपातवज्रः नीलाभ्रकच्छविमघ

कुरुति प्रगल्भानेकः दण्डात्सचलविष्मतिभो-
 गिनोवः ४३ येचभिः कुलकं ॥ निःशेषलोक
 परिवर्तविनोददत्तदत्तारिदत्ततरसागणसे
 नयेव यास्पतिकामपिदशामसरानिरुगण
 संस्कारमारुतपरस्परयेवशैलाः ४४ दिक्कं
 दिनीपुसरवारणदानपेकश्यामीकृतातप
 नलस्ववियंनपद्माः सत्तासहासरज्ज्याः परि
 हृष्टकंठच्छेदाभवंतिनचिरेणसमुच्छ्रंसतः ४५
 तिष्ठंततावदप्यवादिधलसमलोकसंचारचात
 र्जवः प्रमयाधिनाप्याः द्यौर्दंडयंत्रपरिवर्ति
 तरत्नसानुः पात्तालवासमहमेवकरोमिकिवः
 ४६ इतिकथयतित्रुत्तालापगर्भंगणोद्रे दिति
 तनयपत्नीनांक्रोधसंभहेतोः करतलहृत्तरत्न
 स्तभयक्तिः सभासावसरगिरितटीबोद्धतकल्प
 दुमासीत् ४७ ॥ इतिश्रीमहाकविराजनक
 रत्नाकरविरचितेहृदयविजयेमहाकाव्येभागेवलि
 भत्सनेनामत्रयस्त्रिंशः सर्गः ॥३३॥ क्रोधोयता
 तिमिरविश्रवमंदहृष्टिवावडवेयचुरतिक्रमयोग
 वृद्धाः ग्रावडसूर्यविधुतिः श्वसितानुबंधपास्त्रि
 वापरदलः शनैरविदत्त ॥ अभ्यायतनुशनसा
 सरचक्रवालकंकारधूसनिकरोदहशेपुरस्तात्
 आलिंसीताखिलवपुत्रतकार्ययानययास्तसं
 स्तववशादिवधूमितार्कः २ वदः स्पलीमनल
 संश्रियमानधूसलेखावलीशवलितोऊपितोग्रि
 दंष्ट्राः आलग्नीनदयिताऊचऊभयोठकालो
 गुरुप्रकरपत्रलतामिवोद्दे ३ संशामद्योददरस
 स्फुटितैरराजपीनेहिरण्यकपिशोस्तनयस्व
 तः स्पलासिंशृगलनियान्तविरुगणखड्गाया

हर.
च.त्रि.
१५०

राज्ञः कलपितैदातजेत्रणौघैः ४ कोथान्म.
येनरचिताभ्रजटिः किरीटमाणिवारश्मिकर्ष
त्रेशमवारिविंडः सहारकालरजनीवरराजसां
प्यरागच्छदरुणिततारकमंडलीश्रीः ५ कर्णा
वत्तसविकचोत्पलकांतिभिन्नसंरंभपाटलक
पोलतलोपकट राकाप्रदोषश्चराङ्गपरिलुते
उचिंवः करेणशतउंडुभिराहृतोश्चैः ६ सेदां
वशीकरकरणप्रकरावकीर्णवदः स्पलीव्रणद
रीऊहरोनिजंभः दधेविभिन्नकरिजंभस्मगारी
हस्तविसस्तमौक्तिकगुहाग्रहशैललीलां
सत्तेकमत्सरधियोनलतारकस्यनिष्पतरा.
हवरसस्रुटितत्रेणभ्यः वदस्पलीविकटव
प्रतिलाभिचातभगामरदिरदराजविषाणंछा
॥ संरंभभासररुचोहरिकंधरस्पवक्त्रेणसंभृत
रुषः स्रुटहारभासा नहीर्णदग्धसलिलां
एवमस्मधूलिसंतानवाभवमुखाचुकतिवि
दधे ७ आतामसस्रुष्टिकिरणः छुरिताच्छर्म
वारिच्छटाकरणकरणसरिरुलसंती छाया
कालिदत्तनयाजलमथजाललग्नकलोभ्रज
टिकालियमूर्तिरासीत ८ राहोरलद्वयतमुखं
दृढदंतयंत्रनिष्पेषधूमसलिलीदत्ततालम
लं दैव्याधियैः कवलितेडुकलंकयंकंससर्ग
धूसरमिवप्रविजृंभमाण ९ सिंहीसुतोदशन
पटविचंदनोत्पधूमच्छटाभुजगनायकभोग
दीर्घाः प्रासीकृतास्पशालदम्भृतः कलंक
लेखाश्चोगिरदन्तरितांतरिदाः १० निष्पतया
कविलितामृतपारयेववक्त्रांतरालभुविभूरि
भरादमान्या तस्यातिनिष्ठुररुघोविकटांटहा

सभासावभासितसभाभवनं वभासे ॥ स्वेदां
 कदिमित्तचूणिततारहारधूलिकटाधवलित
 तनुरिंडुकेतोः विन्यस्तचंदनरसेवरराजवैरिल
 त्मीसमागमससत्सुकमानसस्य ॥ जंभावि
 कासिगुरुमत्सरडनिरीक्ष्यमाताससाननमरा
 नतवज्रवाहोः औत्पातिकं विकटं धनिरुडम
 प्रमुद्रश्मिसंरुलमिव स्फुटमुष्मधाम्नः ॥ का
 लातकस्य सकलारिजलक्षयाय धूमः कृदाम
 लेयतोयललाटपट्टं पुष्पावतंसविगलमक
 रं विंडुपानार्थिनीमधुपपंक्तिरिव न्ययप्रतः ॥ ६
 रोषारुरोक्षणमरीचिविलंछ्यमानजिह्वास्त्री
 टभ्रुकटिवज्रशिखस्ववक्त्रं अंतर्विषानलशि
 खाशतयिग्यमानकालोरगाद्रिशिखरश्रियमा
 ससाह ॥ अभ्रं निवद्धिखिशिखायटलं स्ववा
 रुस्योन्मगाढमलेन न करद्वयस्यं तृष्णविटंक
 तरटंकनिज्जुंठनोत्पन्नायतत्रचटनार्थमिवार्क
 तेजः संरंभितः दितिसुत कठारोकयरागारुण
 कविविलोकावप्रस्तदानीं दैत्याधियाः दाराम
 शर्कषतानुयोढगाढोरुगर्भशयनदत्तजः क
 टांशं यंकारयन्विकटज्जुंठिमयट्टट्ट अंगुष्ठेका
 टिहृदयककठोरघातेः नष्टाष्टदिक्कटतमः क
 टमहद्दाससंसारकूटभिडं व्यधितोऽग्निदंष्ट्रः
 चक्रेतिगाढकरपिष्टकरालहारतारावलीवि
 ललितातनुचूर्णपूर्णम् वज्रव्रणोचमवचूर्ण
 नकास्ययेवं संरंभगर्भ रसस्युरितविचर्भः ॥ २५
 त्मासंरुलं विभिवागुरुयासिंचातपातेनको
 पकलषोयद्विररणगर्भः शक्रे रसातलमह
 द्दधार्कविंवसंदर्शनाय लज्जरहलिका इव

हरः
च. सिं.

१५१

१५१

यस् १६ विस्पृष्टजिह्वनतरचेष्टितचित्तवृत्तिरु
त्स्पृष्टसायुचरितप्रतिपत्तिरुष्टः क्रोधाः तणा
दविनयेकरमोभ्यसयो कुर्वन्मगा कमुकुटेनव
कंजगाहे १७ वक्षः स्पृष्टलीललितफारस्फणाल
दंडः घंडः प्रकोषमहिषेणविगाद्यमानः का
यजलौचकलिलः कलषाकुलश्रीरुद्रामवेप
थरथोल्वलयल्ललोभूत १८ संवर्तकस्यकर
वज्रशिरानियातपिष्टांगदासशिरवरोम्य
तधूमकेतः चासीकरोम्यमपरांर्धभरांचका
रकेयूरवंमिवसंसदिवाङ्कदंडः १९ दष्टोष्ट
ष्टष्टविकटभ्रुकुटीकरालताप्राजननस्यकट
संयुटयेषजंमा श्रंतः स्पृष्टोषफणस्तननिपा
नभ्रसीपीठेयपातशरभस्यकृशांतवर्तिः २०
संहारमारुतधुतप्रलयागिह्नेतिताल्लरच
क्रयारिमंडलचक्रधौष्ट्रेः विंध्यामरेणभय
कातरदैत्यदृष्टांचंडीरुषंधुतवतायरुषंज
गर्जे २१ यादाभिवातदलितंदिनितिपीठवं
धमग्रेनसिंधुरभसादिवकालचक्राः चक्रे
तिगाढकरसंयटपिष्टहारतारावलीललि
तभ्रलिकरणवकीर्ण २२ अत्युन्नतामकरता
सरसावस्पृष्टतिस्यललाटकटकोस्तमया
शत्रोः श्रान्तामृष्टहिरतिसत्सरतस्तमाल
नीलकविः कृततमोतिसिरोतिमायः २३
स्वेदादविंडशवल्लोष्माविलीनमौलिविष्यं
दिहेमरसमिश्रितयाललाटे भ्रूभेदराजि
रजितस्परराजकोयलीलापुरंधिचटला
निलकायमाना २४ प्रेरंनरवांशुपरिकल्प
तकंठदासदृदर्शनः परिसमर्षकरेणकोपा

त वज्रभिजातविकटवृणवडसंस्पविचिंनस
 रकणकवुरकांतिवदः ३० दिक्कत्रवालस
 वस्मरचस्मरेडुमौलीक्षणास्मरणसंभृतसंभु
 मांड्रं क्रोपागिदीप्रत्तरत्तारकत्तारकाक्षकाके
 दित्तनकयसस्पशनैरथादीत् ३१ जंभाविः
 कासिमखकंदरदृश्यमान जिह्वालतः सप
 दिविहल्लयं इरारीन् आवर्तगद्धरपरिस्फुरी
 तप्रवालवल्लीकरालमलधिप्रियमायधुधुः ३२
 वज्रप्रभेराविकटाडरसोविलूयमक्ताफलस्तक्क
 दासविकीर्णसूक्ष्म आसंनदेशरचितस्थितिशी
 तरश्मितारापुरधियरिवारविलासमापत् ३३
 क्रोपाडुतभुक्तुटिवंधकवंधवक्रच्छायापकारवि
 सरप्रसरोयचातं चक्रकरालदशनांशुशिखास
 हसशोभाभृतः सपटिकेतमतोदहसाः वज्रान
 लोप्यनलभास्वखोरदृष्टियातैर्दहनिवजगद्गुरु
 मत्सरश्रीः स्मरः सविभ्रममविभ्रमउद्गतांशुवक्रा
 हितार्कपरिधिंकरयमशाखं तेन क्रुपाडुपुवयो
 इतमुत्तमांगमलासिभिः कनकमालिसरीचि
 चक्रेः दृष्ट्युदस्तरविरश्मिरिवव्यपायिसंभ्रांत
 खेचरगणादिवसस्पलक्ष्मीः संभ्रेमुषासरगणे
 नविलोकितायजीमूतकेतंरभिनेदितसंप्रदा
 रः हारात्मलीलसलनात्तरुणार्कविंवडर्दश
 लोचननिपीततदातयश्रीः ३४ मूकोपिभुक्तुटि
 तरंगितंललाटोविभ्राणः करतलताडितांसक
 टः संरंभसुरदरुणोदरणोगणजंक्रोपांयवधि
 रिभसत्तलोकमुश्रेः ३५ विवर्तितापरविकसत्क
 योलभ्रविचिंततादितरणलाभहर्षलः विका
 सितोभयप्रदफुलतावकासमधेरादृशमनि

हर.
च.सि.
१५२

मेधिरंगीदधौ ३५ विसंधमेधुदवमादितवासा
वोंसविसंसमानवसनः सवसावसेके वेंसासरा
रसविससविश्रुतासविस्वावनावसिकरः सम
रेविसंतं ४० प्रलादाविकटविटंकदंष्ट्रसाम्पर्व
भ्राणः करतलताडितां सकुटः दिम्भिनिप्रति
फलितोठहासभासंहारेहरइवदत्तसंभ्रमोभूत ४१
दिवसेंदरीसुदनवांशुकसिंडुगौरमानंदनिर्भर
सिवारियशः पिषासः व्यादादसदंसधकंदर
कल्पसाम्यमाताम्रतालुशतडुंडुभिरातज्जंभे ४२
यादाचातेदानवचक्रस्यतदानीमापातालदृष्टा
भीरातनुरंभ्रासास्रयस्यक्रोधवशादिंडुकिरेटप
स्फाटद्वारावरवपातार्थसिवारात ४३ सिंहासना
दसहनः सहसोजिह्वासुमुत्साहमाहसरसेन
सहस्रमायः हंसासहारिहसितः सहसारिहि
सास्रजाहवोपधिजहर्षजहासचोच्चैः ४४ सं
भचोरतरकंकतधूमकेतुहेतिस्युलिंगनिकैर
शानिप्रभस्य प्रइधिरसदसिंहारलतामुहूर्तमा
ताम्वरत्नपटलैरिवदानवानां ४५ कृतभुवन
विनाशाशंककंकारगर्भाः सपटिपुरुषरोषावे
कृतेः सचिरोत्सः सधुकरजलनीलच्छायतस्ता
रकाग्राज्जलभ्रतइवविधुनिष्पयात्रोज्ज्वलाचिः ४६
गीर्वाणराजघ्नतनासविवित्तवीर्यसारस्तदाह
वनिरर्गलाचित्तवृत्तिः नाचिंतयतउरुचम्र
वपांडुस्त्रनुरुश्चार्यशास्त्रचतरोधुधिविप्रचिति ४७
जलगिरिगिरिसंस्थानल्पकायोतिसायः क
कलिशतलेनास्फालयंभूतपात्री गुरुतरभर
तास्यद्विगजस्कंदपीठेललितविधरसंस्फारु
ग्रावथाशकार ४८ चक्ष्मायिरेदितिभूतः क

रपिष्टहासुक्ताशिलाशकलकर्कशशर्कराभिः
 श्रुत्याहताक्षयश्वासचक्रवालानिःश्वासउ
 र्ध्वरससीरपरस्पराभिः ४५ संक्षोभविभ्रमवि
 शीर्णविकीर्णहारसुक्ताफलाच्छकरकाकरा
 चक्रवालं श्रुत्यतद्वितिसुतस्तनुयित्तुच
 क्रमाक्रान्तकल्त्रभुवनत्रितयंतदासीत् ५०
 कारतलमयनोत्पमंजरीभूतभानुप्रभमन
 लसतल्पज्वालमालाकरालं सकलससर
 वंशदग्धमन्यादयंनक्षत्ररणिउरीदश्रुत
 भेकांचनाक्षः ५१ विभ्रत्युदारतरमानसदृश्य
 म्रकशेलाक्षसारभसलचनउर्ध्वं सताव
 लीमुखवन्नयवतीवदृष्टादेत्याधिरान्यगुरु
 मत्सरविक्रियासीत् ५२ तेषामरोचिषतचूरी
 तयमरागरत्नांगदप्रकरपाटलधूलिदिग्धाः
 स्पष्टाष्टहारदलितातनुसंधिवंधविष्णुदिग्धाः
 इरुधिराश्वदिग्विभागाः ५३ कल्माषिताः
 वरतलाः प्रलयावतारशकाकुलीकृतजग
 त्रयदृश्यमानाः उल्काशताववविरेहवरा
 जकेतुसंरंभसारस्वरसराहितदृष्टिघातैः
 विष्णुदमानपरिपीतविषदाखद्राधारानिः
 यातसलिलाः इवदानवानां स्वदांबुशीकर
 सचोविवभुर्विशालवदः सलीषविकटइ
 वकंदरौचाः ५५ ग्रासनसंयुगतयासमनी
 वभूवरुश्चैस्तरांजहसराहसतोसकूटानहा
 राश्चचुदइरुदस्परयासनेभ्योऽन्योरपि
 दत्तभियोनशशांकिरेत्ये ५६ सत्रसधूर्जदे
 हरीसिदशास्त्रणावविस्पष्टमत्सरधियोयु
 धिमन्यमानाः देत्याधियाश्चकसिरेकमला

५४

हर.
चरि.
१५३

153

सनाए सुसुत्पपाटयितुं कटरोष नूत्ताः ५० ते
राहुकोपजनितप्रतिपक्षपक्षसंहारभीतिभिरपा
कृतधैर्यवंधैः आस्यान्मसोसुरारियोर्विभराचका
दुर्ध्वतां यदुपतेरिव हस्मि सैन्यैः ५१ इत्येकवंध
नविना कृतमप्यधूममर्ध्वेन एणस्मरारियोरिव
दग्धकामं जज्वालदानवरुदः प्रलयार्कविव
उदंशोद्योरद्यदितानलतारकं तत ५२ विदधु
रवसरेत्रदैत्यवशात् प्रलयपरिस्रुटपे शुनोमि
तानि सकलभुवनमंडलेष्वसक्तभयमनिमित्त
शतानि दारुणानि ६० प्रतिदिनमपवर्गद्वार
रंध्रादमंददिनकृतश्च विंवाद्यर्चलादंड्योर्चीः
प्रतिक्रमभमकल्कापातरुल्काः क्षयाग्रेभुवद्व
नेहलास्रत्रयातायमानाः ६१ त्वष्ट्रदं कचटना
निर्जंडितग्रावसारविकटास्त्रिसंभवे धूमराशि
मिव भाजुमंडले लग्नमेतत्तकवंधसासुरं ६२ ते
गच्छन्नुजनि करस्य विंदमप्याडित्यातप्रसरवशे
नधूमदंडः वैदग्धीकुवलयदाममीलभासः य
द्वास्पव्यधितविलग्रदन्नमुष्टैः ६३ उत्पातधूमम
लिनैर्निजकोशशक्रगर्भच्युतैः परिणतिंसमु
पेयवद्भिः आकीर्णताशुकमलासनपुंडरीक
वीजैर्विवांवरतलंग्रहचक्रवालैः ६४ अभिसु
खपतिनाशाशंकयेवप्रदोमं विविशुरनसाशा
दाहप्रज्ञातदानीं स्फुरितविकटहेतव्यामदि
कचक्रवालंगगनमपि भविष्यत्संयुगः छ्दायसा
सीत् ६५ दामितविषमवेले होरमरत्नाकराणि
दयतरणि रुचोनाजी गणस्तानि दैत्याः प्रतिक
क्रमकांडोद्गमराखंडलश्रीहरणभेरं सर्वकडूचं
उद्योदंडं उद्योदंडः ६६ ॥ इति श्रीहरविजये महा

कावे ग्रंथकाशुरसभाक्षोभोनामचतस्रिंशः सर्गः
 ॥३४॥ इत्यादितत्रिभुवनद्वयसंभ्रमातिदिक्कत्रा
 लगगनद्वितिगोचरेषु उत्पातविलसवशात्तेषु
 सद्भवत्सतस्मिन्नगोप्रलयशसिषुदानवो १ सं
 रंभगर्भगुरुनिःश्वसितानिलोम्यधूमः छटा
 भरसराधियसंडलेषु मेघावलीभिरभितः
 सगयत्सलोके संवर्तते इति न सुखेस्त्रिवदिवि
 भागं २ दृष्टोष्टष्टष्टविकटभ्रूजटीविभंगमावे
 गानिर्धुतशिरःस्मरवैरिहते यष्यत्सजिह्व
 मनलोल्लवणाहृष्टियातसुष्टुप्रकीर्णकशिखं
 दितिजाधियेषु ३ अंतःप्रकायदहनोदतेहे
 तिदाहभीतेवकंठविकचोत्पलमालिकास
 वतःस्पलीनिकषणोम्यकषाणधूमव्याजा
 तलायनयरायणतांगतांस ४ अथैवतेस्तनि
 धनंसदसीत्यशक्लक्लिष्टाक्षरनिगदतः क्रया
 गमून्य मत्तर्जयत्सुतरलीकृततर्जनीकामि
 त्यंगणाधिपतिमाहवषट्पदेष्ट ५ संरंभगा
 वलितंगुलियलवाग्रमुद्गीर्यमुष्टिमयरे
 पुरुषाभिदत्तं उत्पायदष्टविकटोष्टमवथ
 हतबुड्याशनेरुपविशत्सनिजासनेषु ६
 ग्रन्थेषुधीरललितस्फितिकल्पवस्तुचिंताप्र
 वेशविवशीकृतशीसुषीकं संरंभमून्यसम
 रारिषुनिस्तंरगभंगोर्मिमालिसदृशीश्रिय
 माश्रितेषु ७ प्रेमानुबंधिपरिमार्जनलग्न
 राजलक्ष्मीदुग्दलयटपलवविभ्रमाभिः
 प्राजितेननखदीधितिसंजरीभिरात्रस्पण
 दफलकंचरणेनहेमं ८ चेतोहरस्मितवि
 कासिकपल्लवमितिभ्रूदोपलोलललितंगु

हरः
पंक्तिः
१५४

१५५

लिहस्तवेष्टं चंद्रांशुगौरशुचिकल्पलताङ्गर-
लयर्यकबंधविकटोन्नतपीनवदाः ५ दैत्या-
धियोमखरितारिविलदिंसुखेनवाकेनयान
वचमपतिकरणकुटीन आश्रयप्रलयमेव
उवाचिरंध्रभागान्विशेषपुरुषाक्षरमित्यवा-
चीत् ६ दशभिः कुलकं ॥ किंमाप्रतंतरल-
हतवचः प्रयंचैरभिः किलाकुलितसन्निधियः
स्यदैत्याः संभाव्यते शिखरिणं नहि सुगंध-
त्रिशष्टश्रुतिद्विभित्तकेसरिकंदरत्वे ॥ १॥
यत्तेन हतवचसापि विजृम्भमाणसंरभमेतद-
वलोक्य सारारिचक्रं शक्यं कुलाचलकुलक-
लविंकपोतपर्यस्तपक्षपवनाहृतिर्वेदकदम्बा
१२ यद्दालभाच्चसुलभशशलक्ष्ममालिहृतोभ-
पाचयमशक्तिचित्तवृत्तिः वक्तृक्षसंपितृष्ट-
हेतदशेषमेव श्रोतास्तियत्र रभसेन समात्वे-
रीः १३ त्रैलोक्यसारणरुपाससदः किलैतन्ने-
वशमशानसशिवात्सशिवाशतां ॥ दैत्या-
मेरिपुकुलाचलचक्रवालानिष्येषकल्पम-
रुतो नगनलवंगाः १४ दैत्याधिराजविनि-
यातविभीषिकाभिरभ्येत्यभाययसि हतदि-
तेस्तुतान्यात् तद्वाहते लघुचाचनमुक्तो-
यथाराभिरेति नयतः शममौर्वह्निः १५ निर्ज-
त्यसंयुगमुखेषुरराजचक्रमप्यात्मसाजगद-
कारियदैवदैत्याः कासोतदासमभवत्कथं
उमौलिः स्वपोयवाकचगराः कचतेयनंदी
१६ आयासयंनसिलतावनतालवृत्तवातेनृ-
सिंहनखरदाताविग्रहाये लक्ष्मीपुनदिति
जराजकुलस्यकालदंडमचंडपरिपीवरवाङ्ग

दशः किं तैर्ननेदजगत्तैर्दयिताजनस्य गीर्वा
 णपौरुषासिवस्वरुचाहसंती आयाजवंधसः
 चितैरयनिद्रपुष्पावत्तैसरचनाक्रियेतसैरेवै :
 १८ युगलकं ॥ किं वावलोकेनकुत्तहलिभि
 स्त्रिलोकापामारुह्यवाहुजितैदवविमानवेषी :
 नाभ्राम्यतासुरभटेः समरातगंधगंधर्वकिं
 पुरुषगीतविनोद्यमानैः १९ मारिक्वापुष्प
 भवसन्नैरकल्पवल्लीलीलागुह्योदरगतैरहरह
 तैर्दत्तैः किं वान्वभूयतविदग्धविलासदिग्ध
 मुग्धारिवारवनिनारत्तकैलिलीला २० किं
 वानविभ्रमविभ्रयितैर्दत्तनारीहस्तारविंदय
 दडुर्ललितोत्तरहांतः अप्पावशात्करविस्मृ
 कलंकपतियायात्त्वमेवगृहचंद्रइतिस्मंच
 द्रः २१ किं वावरोधनवधूद्यित्तत्वपक्षपाता
 त्सरैः सन्नतसंनिहितैकतार्कः स्वाधीनव
 लभतयाप्रतिपन्नहारिहासाव्यलोकिषत
 नानगृह्णावुजन्त्याः २२ पिंगसरत्किरणैकै
 सरिशारिताशोसरस्यनोकिमुधीक्रियेतस
 रैर्द्वैः उत्तरवातशेषफलभ्रन्फणचक्रवालः
 मारिक्वापुष्परचितामयसंगलस्रक २३ ॥
 विस्मृष्टसंस्ततिनिरर्गलसन्नलोकपूरप्रलं
 भरसिताम् इमं जगतीः किमेनयासपट
 हत्वमवाप्तवन्ति सौदामिनीकनककोणभूः
 तः दयांकः २४ प्रालेयशैलतटकाननदेव
 ताभिरेभित्यनोमृगमदागुरुजंजुमेन संया
 घतेकिमवरोधवधूजनस्यदेव्याधिराजपु
 रिविभ्रममंडनश्रीः २५ देव्याधियैर्युधिनित
 स्पृष्टणालस्रत्रगर्भस्थितिर्भयवशात्पुनर

हर.
पं.सिं.
१५५

व्रसाभूत नोहलिताः किममराधियते किञ्चि
महंतिभिर्भवनकाननपंकजिन्याः २६ किं
वाविचंठनविरुग्णस्यराकेतनभीरुदावु.
जजरदिमदंडखंडैः देन्यैरपुष्पतसमव्यप
हृन्महस्यवापीषुनडुहिणचौरणहसपंक्तिः
२७ विस्पष्टभंगलचुचापलतापरीतः सश्री
फलैकरसिकोहरिराहवाग्रे स्यैर्याविभर्ति
तयवविशंकटेषुदेन्याधिराजकरवाललता
गृहेषु २८ चित्राभराततमुखप्रातिविवल
गुलाकेककुंडलासितेतररत्नखंडे तस्याचि
रेणदयितावरुतिस्तनंश्रीविश्रान्तिषट्च
रणचक्रमिवारविंदं २९ लक्ष्म्याभविष्यते
रणभयवडकंयलोलागुलिल्लयगृहीतक
रालनालं विसंसिंसाड्डलमंडलयद्वयं
डमत्कारिकंतदयिविभ्रमप्रंडरीकं ३० प्रत्य
गुमेचकडचिर्विकराललोलकलोलपीवर
कराहतपुष्करश्रीः स्वच्छदमेवचक्रधेसह
माश्रयेनसीराजशेनाकिरिणीवकुल्लिंदकम्पाः
३१ संख्येजितस्यहलिनायिमयेतितस्यनू
नभ्रमाभरविरुस्ततयोत्तमांगं अंतर्निगूढ
मणिशारशिरः सहस्रभारातिगौरववशा
दिवबंधुरत्वं ३२ युगलकं क्रीडयन्तत्रिर
भसोम्यजिह्वदयारात्तिमोमयापितनयस
तनस्यप्राशः प्रसादनविलग्रभुजंगभोगली
लापुर्देतिचरणगुलिकोटिलग्रः ३३ कोटं
डमंडलकटुकारिणतमदीयमायोधनेअत
वतोहृदयान्तस्मरारेः येर्यगमिष्यतिनिरुड
शरीरभीरुचिन्नस्यभीतिपतिपरिणामवशा

दिवोच्चैः ३४ कोट्यं संदरगिरिप्रवरांतकृष्ट
 मोर्वीकताहिचदिनोन्नतपृष्ठभागाः यस्या
 चतोप्यभिदुःस्ममरीचिविवर्द्धशभासरमु
 वसिष्ठपुरंष्टवकः ३५ संवतिशास्त्रववधूनयना
 रविंदमालाः कराहृतययोधरसंडलाग्रं अघाषि
 दीपितपुरत्रयतायमानधूमाभिचातचटनादि
 वस्पवाष्प ३६ आलवितकरजकटशिखा
 विदष्टतारागणवपुषिवीक्ष्यमृगं द्रुतिं य
 स्योज्जितः शुचिमरीचिवयश्चकास्तिभीत्येव
 लक्ष्महरिणोनकिरीटचंद्रः ३७ ऊर्ध्वदराभन
 लमनिधनमप्यवैमियत्तेमयायुधिहरः सवि
 जीयमानः रोषानुबंधमलितालिकपट्टम्
 धनिष्ठतधूमशवलीकृतविष्णुलिंगं ३८ चक्र
 लंक ॥ अकृणोतेक्षरासुखस्यकृपाणयष्टिरे
 पारणेषुपतितोरसिचंद्रमौलेः क्षारीकृतोर
 गहणामणिशानकोणकाषत्रमेणामस्त
 णीभवतिक्षरणः ३९ यप्रपस्यवप्रपसशिरे
 णविंशद्व्यसंदोर्दंडदरभसस्यमयारणेषु
 प्रणामायमानमधिकेक्षरावह्निधूसच्छाया
 विलक्षितमिवाननसिंदुमौलेः ४० आयात
 जर्जरितजहुसत्ताजलोचनिर्दृष्टलाञ्छनक
 लंक इवाच्छलेखः हस्तयशोकरइवेतिपुराह
 रस्यहलाजयेनममसोपिकिरीटचंद्रः ४१ आ
 योपनेपिविजितस्यमयास्मरारेरोधेक्षराभ
 लशिखाभिहतेललोटे पारिणः पुरेतिचट
 नानखकाटिरश्मिसंदेहितामलकिरीटश
 शाकखंडः ४२ पीनांतरालपरिवर्तितसुक्त
 पाणः छाया नवंधवहलच्छविकालकट क

हरः
पं.सिं.
१५६

156

ठंविभर्तिनविगादिवसंभ्रमांतशेलाधराजत
नयेदितमिंडमौलिः ४३ चक्रीकृतातनुध
नुगुणागुंजितेनसंग्राममूर्धिमयिरुंधतिशेला
गुजान जिह्वततस्पहृदयंतनुलग्नभीरुचि
त्रार्धभागविदितच्युतेथेयवंधं ४४ निर्वैतक
जललवासायिवद्वचोरमूर्च्छांधकारगहना
रुदितेनगोरीन्यस्ताजनामिवविधास्पतिप
दसंपत्ति सहजतारकमयूखाशिखावलीभि ४५
चिंतागृहीतदयिताशिथिलोयगूढकंठम
मन्युभरडस्थितचित्तवृत्तेः शयांतरेसरिदि
वेष्मभंगमाशुमावर्तनीरसिकभाजुगतास
रारेः ४६ तारांशरामनगुणकृणितंभयेन
संस्तमितप्रवणतालमुदचित्ततः आकांक्षे
तसमरेसमजममासचोघादयातिरभसादि
वदिग्गजेंद्राः ४७ ग्रामीकृताखिलनगात्रि
तयः पुरैवसांद्राधकारमलिनाससराधिना
थाः किंप्रमवर्तिमिवतामयिकालरात्रिमेकः
यिवाभिभवतामधुनापुरस्तात् ४८ निघ्नन
खेटखटकासुखहस्तकृष्टमौर्वीनिरगंलवि
निर्गतमार्गणोद्यौः तारेवतीमयिखट्वाखुम
वेसिसंख्य मार्गतिशुक्लमलिनच्छविदेह
यष्टि ४९ आरोग्यकिंपुनरयिभ्रममुस्मरस
विंवंक्रेमेणहरिहेतिविगीषयेकः टंकाभि
चातविनिवृत्तिततेनिशाततेजः छटाभिर
यरंचटयामिचक्रं ५० सारिकाकर्मकमिवो
समरीचिविवमास्फोटयारिकाकमलेनसली
लमेतत्त कुर्वीतदीयशिखिगर्भमयूखताम
मारुढयांकमिवकिंदियाठीठष्टम ५१ अमा

हतानिपतताकरवालमेचधारजलेनगुरुसं
 गरडिनेषु मुचंततावदधुनाचिरसंत्यतंत
 मूष्माणमुनतिजयः प्रतियदशेला ५२ मुक्ता
 शलाशकलकोमलभासिवालभोरस्तुडः
 विडराचमरीवतावत्त उक्तायिदेन्यपतिकी
 चकचक्रवालभगुधुनायशसिनिर्जरवंशल
 ल्मीः ५३ गाभीर्यरोचितमनूजितकैटभारि
 तापात्रवंधविरसत्वमभीक्ष्णमांसं तत्तत्ताक
 मेवसरसैन्यसर्वेमितावदायोधनोत्रसरुमा
 र्जनलायमानं ५४ सत्येनिसर्गसहताहृद्
 येषुपूर्वमिच्छेवनिष्प्रतिचितामनचोवहती
 पश्चादुपायचटनासकलेषुकल्पवस्तुष्वन
 न्यसहशीमुपयातिसिद्धिं ५५ विस्पष्टमुष्टि
 चटनागुरायोगभाजस्तोदणकृताभटजने
 नकृपाराणयदाः कार्यप्रबंधचटनावहितैस्स
 नीतिमार्गाश्चभीरुहृदयेर्ननुमप्रयंचाः ५६
 यस्मिंनिसर्गसहताचरसः प्रकृष्टसारंभमा
 यमतिशेत्तद्रूपप्रयत्नः तत्तारतस्यभरसंभृ
 तिजृम्भमाणसंरंभशून्यफलमाद्रियतेवि
 दग्धाः ५७ और्जित्यसंजितवत्तावत्तवीजशं
 ककार्यकरिष्यतिचनीतिविष्यचिकावः
 वंष्यासत्तःशशविषाणपत्रुर्विधायसोडात्र
 वश्यमचिरेणसनाकवारान् ५८ विस्पष्टल
 यंनकथाविजहीतनीतिकंधासमंकरपरक
 समार्गयंक्ताः तत्प्राप्तुभिन्नसलभाननुधैर्य
 शौर्यशोटीर्यहायहृदयाकुचिदेवलदमी ॥
 नूनंमलीमसययोधरसंडलासटातासुदि
 द्विवविपदानितविनीषु संप्राप्यतेमथजिते

हरः
ष-त्रिं-
१५७

१५७

वविटंकरत्नपर्यकशेषवटितेनमयापिनिडा ६ .
कपनविरतिगारात्रिशोभाथरेस्मिन्नभियततित
मिस्राधूसरेमत्कपाणे विरहविधुरचेतःपार्श्व
सत्प्रद्व्यतिडाक्तदिनशिखारिकन्याचक्रवीकी
वभर्तः ६१ इत्याविभूतदयप्रसरमभिदधत्प
यकेतव्यमन्यावालद्व्यातविवदास्परदरपुट
श्रुतभेकांशुनादाः रत्नप्रालंबमालामलकै
रराशिखानिर्जराभः कृदाभिर्विभ्रन्निर्वाप्य
मारात्तनुकूलिशशिरिवलेषमुच्चैरिवारः
६२॥ ॥ इति श्रीहरविजयेमहाकाव्ये अथ
कासरव्याहारनामयंचत्रिंशः सर्गः ३५ ॥
ओंविभ्रत्कलिनदत्तनयामिवचंद्रमौलिलीला
भूतत्रिदशनिर्जरिणीर्ष्ययारात्तथ्यामीकृता
कैकरचक्रकिरीटकूटकोटिस्फुरंसकरतांशु
शिखिनसूधा १ द्योलायमानमणिजडलंका
टिलग्ररत्नाशुपुंजपरिधिचरितावत्तंसः अंस
स्यलेनविकटासतटेभिहृन्पव्यसासरंसनि
कटस्पतिरित्यवादीत् २ युगलकं ॥ हेदेम
नायकिमवस्तुविजृम्भमारासंरंभमित्यभिदधा
सिर्विभिन्नैर्यः तिष्ठत्सदानवभटेष्वपिसंप्रणा
तालाभोमुखेषुदलितारिजलाचलेषु ३ सस्ते
वसंनिहितदिग्गजगंडभित्तिविष्यदमानमद
पंककृतांजरेषु दैत्येन्द्राङ्गपुरिपुन्यकालरात्रि
मालावतेतवकरःकरवालवल्ली ४ पाश्वविला
कयसिक्किंभ्रकुटिविधायकोपात्सवेपथुकरः
कुलिशंजिह्वदः तत्कार्यमेषकुरुतेतववाङ्
रेवहेलाविरुणसकलाहितशैलचक्रः ५ आ
योधयत्पचिकसेकतमायिकविदल्यापितेभट

वरुणवतीविषदं पर्याप्तिमेतिशखिनः ससिः
 उदतस्पदगुंस्तुलिंगकरिकापिसमासजंती
 मचासितस्तवभुजोननुमेकलादिः केयूरसेव
 शिखरं विकटं विभर्ति निस्त्रिंशयष्टिरियमत्रवि
 कटसीषिहालाहलोल्लखलताविदधातिमोहं
 सत्पंतमेव सकलसरराजचक्रमेकः दण्डल
 यित्तंसमरेसमर्थः भस्मीकरोतवडवानलमेत
 रेणकलोलकांडकलिलंकश्चावुसिंथोः ८ ते
 नस्तयानिशितमागीणकचोतेस्त्वष्ट्रेवशाति
 तमनर्गलसिद्धयाम्नः आरोपितस्यसमरभ्र
 ममाततायिलोकस्वदीप्रतरसारचितंचचक्रं
 प्राकरिंतेनवचसाभवतोविभर्मियत्सत्यमु
 त्प्रलकपूरभरास्त्वसर्तिकोप्यषशवृमहिमाज
 लद्यास्येनरत्नं ऊरप्रसरमेतिविडूरभूमिः ९
 वाक्प्रवीतस्रवसाः सदसदिवेकयोग्याभवा
 निवभवेद्यदितत्रकश्चित् ग्राहणः प्रसूतिम
 धिगच्छतिहिसयस्मान्नासौक्विद्रवतितस्यनी
 काषयटः ११ प्रत्ताममाल्यविभवापिविवेकयोग्या
 पेष्वाकियंतमपिनैवनिस्पतीह ज्योत्स्नातपंव
 हलपदपरिद्वितापिनात्मानुत्रयममृतांशु
 कलाजहाति १२ नैसर्गिकीविरसतादयतोष्य
 भीदणामासेडयोपिजडिमानमगण्यवृतेः वा
 क्यस्यसारगुरुणागुरुभिः परीक्ष्यमानतः प्रसू
 तिरुपलादिवकाचनस्य १३ अहंतिमेचमली
 नास्मदसिग्रहीतमेतेर्यतत्वमधुनावचसिस्सि
 तंनः द्यत्याधियामधुकराश्चपुष्पपूलिगर्भं
 कृतव्यातिकरंमकरंदलेशं १४ निर्भिद्यमान
 हृदयोच्छलितं व्यूढस्तदस्तस्यपंचभिरुपा

हर.
व.त्रिं.
१५८

नृसिंहमूर्तेः रोषादिवप्रतिमितैर्नखदर्पणेषु
दृष्टेः शोणितमयी यत्तयस्य वक्त्रैः १५ दंष्ट्रा
हीतगुरुसंभ्रमभूतयात्रीयातालपातपुनरुक्तिभ
येन रुडं अतर्विचूरा न विसंस्थलसप्तलोक
मासीदराहवपुषः श्वसितंचयस्य १६ सश्रु
कोटिपरिवर्तनसंधिवंधेदातिमेषकपथ
ष्यतिदानवानं जीवं विदंतदइतीवपुराविशि
त्ययेन व्यथायिमुखमंडलमादशेषः १७ संग्रा
समर्थनिविप्ररयितं नयेन यत्नादपि स्फटसपा
र्यतपोचजन्यः निश्वासनुनरुदयास्पदसप्तलो
कसंस्थानरुडविकटाननरंथमार्गः १८ लक्ष्मी
कराकलितविभ्रमपुंडरीकलीलाविसृष्टचर
णोयुशोऽङ्गपारिणः चिंतापथेन कथमेतिसदृ
त्यमागसंस्कारतिग्मकरविंवसुदर्शनेवः १९
पंचभिः कुलकं निष्कृतनिष्ठुरशिखानलवि
स्फुलिंगपिंगीकृतां वरतलामनरांगनेवः को
मोदकी स्मृतिपथात्स्वलित्ताकवेनुतदाङ्गदं
इच्छित्तारियुगदयोल्का २० सहेतकेन रण
वत्सनिर्नटकोपिकंठकिदारसभवादिवयोस
राणां कल्माषितोसकिरणं शुकरालवशि
लेखाच्छलेन कुरुते न्यक्पाणासर्ग २१ यस्या
हवेषु परिवर्तजुषो सरारिहस्तागुली किमलया
प्रगतस्य हरं सीमन्त्यमानतिमिराः किरणैर्नि
शातधारावखंडनभिषेवदिशः प्रसक्तः २२ दि
ग्देवताकनकदर्पणाविस्फुलिंगः सर्वनतर्प
तजनादनदर्पवत्सधाराकृशानुरपियस्सु
रारिकंठनाडीनिरर्गलगलतततजः कुरा
भिः २३ चक्रकमेतपुथितत्कश्वास्यरोडुमुद्रत

प्रसरितत्वं टलां पकारं उनीडं टलकोमल
 कीर्तिचंद्रलेखोपहं हरासहस्रसरीचिविवं २४
 तिलकं ॥ साभूतपत्रत्रयवेनेन कपोलवंधसंधि
 दिधादलितपवदिस्यधिव्योः ध्यात्वा तियोड
 शकलाडदितः दारो न च डेतरोड् यन डवस्को
 वरोभूत २५ हलाविलंचितजगत्रितयोभुजं
 गसदानितः शतसरवानुजदेहभारः येनो
 हतेवियत्तवाजिगणेन हरसस्मत्विषोरथश्व
 स्रदेकचक्रः २६ पुजीकृतोरगसहस्रजिघ
 तयेवपदानिलेनचनव द्दामं
 इलंविदलितचलचक्रवालमेकीभवत्तमि
 तसप्तमहासमुद्रं २७ व्रमांडमन्यमपियोधि
 वसन्निजोडपिंडादनिर्गमनमे विदं चका
 र दिग्भिन्निसंकटविकृणितपद्मपालीमं
 द्रक्रमोड् यनडः स्थितचित्तवर्तिः २८ यस्यावती
 र्णमिधिवारिधिशेषोपिलीलाग्रहीतगजकः
 केषसंजमारात वस्तुलगमंगद्विणीतरलादी
 दृष्टमुत्कंपितातरजनं मनकर्मसासीत २९ ता
 र्पः सचिंत्यउदकादिवड्ग्यसिंधोरादत्तयोमः
 तरसंसरगुमिवथात चंचुगुदग्यष्टयुशेषर
 रालकाडपातालगर्भनलिनीतजराजहसा
 षड्भिः कुलकं ॥ आतामदतरहरांगुलिकोटि
 भागविस्पष्टरत्नकुरजांशुरुचाकषंचित उन्नि
 भिताविकटभोगभुजेनयस्यपातालतालतर
 सावनिराविशंती ३० द्दामंडलोडरालग्रस
 हावराहविन्यस्तनिष्ठरखुराग्राविखंडमानाः
 पिंगैः यरागुयटलेनवचीनपिष्टपिष्टातकश्चि
 यमधुर्मरायोपियस्य ३१ कल्पावधावधिययो

३०

हरः
वर्गः
१५५

१५९

धियमेकमेववडास्पदंमथरिपुःशायनीवकार
कुदिप्रविष्टभुवनत्रयचित्रचेष्टाव्याहारविभ्रम
विलुप्तसमाधिनिद्रः ३३ शेषसमयस्यभुवनप्र
लायावतारपर्यास्ताउवपरिक्रमसमानो दित
कृजरासशिखरस्खलितांकयंचिडवीदयः छ
सितिगाढमयोछवेदः ३४ भूभंगभीषणमरी
णारुघोररोषुतस्यदमेतकमिवदितमिंडमो
लेः शाखाभिराहितभयंतिस्त्रभिस्त्रिशूलह
रिभश्चवक्रमनलोल्वणत्रयभाभिः ३५ पंच
भिःकुलकं ॥ यस्याःपलायनपरायणतामये
तसालोकादानवकुलसमरेहसंत्याः भाति
स्मदंतमणिपुर्मिषिताहिमाहिंसास्यात्परिण
तेवविषांडरश्रीः ३६ आकस्मितविभुवनांभुज
दंडधंडसच्छादितोवस्तलासमराजिरेषुकला
जगत्तयनिरर्गलनृतरागलीलासिवस्मर
रियोविषहेतचंडी ३७ युगलकस॥यस्याधिग
उत्तलमुत्कर्तकाणतालदेलानिलाभिदितिनि
मयरुग्णमूलाः दोणीभुजोपियतिताः सुक्त
दानलोभलीनहिरेफनिचयश्रियमुद्धहंति ३८
प्रभुनतांसशिखराग्र यसे
दनेडकलिकाउवलादिषाणदंडाडरः स्पल
विवतितहारफेनाज्योस्ताः छटा भित्तिर्म
दाकिनीहिमगिरेरिवनिष्यतंती ३९ यस्याम
लावरसरस्यहिमांशुविंवरक्तांबुजसरलदी
धितियत्सलदंमै यत्नेविषाणभिसकाडकरा
लमूललीलायुद्धक्तकरदंडमुद्धतलग्न ४० गं
गायनेः समितितस्याविषाणवज्र पातेनदा
नवकुलाशालचक्रवालं संशीर्यमाणविकटा

स्थिशिलावकीर्णमस्याः क्षणेन लघुयिष्यति
 भारमुर्ध्वाः येचभिः कुलकं ॥ उत्तिमपीवर
 निरायतकथरेणमेवावलीमिवचुचुविषताम
 रागात् यः स्मोहते सरभसं सविकारयिच्छुभा
 क्कादित्तावरतलेन शिखंडिनोश्चेः तिग्मांशु
 विंबमणिकर्मुकमध्यवस्मसास्फटपाणिकम
 लेनमलीलमुर्ध्वा चिक्रीडयः शिशुतयाप्रल
 यामेर्गेषु सप्रमयप्रयतिविमुग्धस्तगाकमौले
 स्तदस्यतस्यदितिजाधिपडुग्धसिंधुलक्ष्मीः
 समुद्ररणमदरशैलमूर्तिं क्रौंचाद्रिनिर्मय
 विमर्दिताश्रिकोटिंशक्तिंससोढुमसरोषिद
 कोयिशक्तः ४० तिलकं ॥ प्रेखच्छिखंडभरेशा
 भिवपुर्कैलिंदकंटाहृदश्रियमगाधतयादया
 ने प्राक्तोरणोदलयितं प्रचलाकि केतरहाय
 कालियमिवाहितमच्युतश्रीः ४१ आस्थान
 दानसमये शिशिखंडमौलेरातस्त्रयः प्रतिदि
 नं प्रतिहारभूमिं यस्यावलोकनवसाहृदमंभ
 तेचयमासनप्रभुतयोपिदृशः पतंतीः ४२ को
 वाविडं वित्तजगत्प्रलयार्कविंबवह्निस्फुलिंग
 निज्जरुंबनियीतसिंधुं शूलं शिलादत्तनयस्य
 पुथिदमेतसोढुसमंयुगरसंभ्रमणान्वयं यु
 गलकं ॥ आक्षेपमाहवमुखेविधुतोत्तमांगसं
 चटनिर्दिलितमौलिकपालवंडं चंडीश्वर
 स्यनिविडभ्रुकटिप्रचंडं टंकारंडं वरमपिदमते
 नमस्तुः ४३ क्रोधेश्वरोपिकरवालविलूनकं
 ठपीठं रणेषु सहृदां लठितैः शिरोभिः त्रिभि
 र्कृत्तातकरिणो विदधद्विधानयिडेरिवाजिभु
 विवीक्षितमप्यशक्ताः ४४ इंडोयिसांडरुचिवं
 डैकचक्रवालत्रयाभिरामयारिणामविलोच

: ४६

हर.
ष.त्रिं.
१६०

नष्टोः भीत्याशिखी हतमखस्ववभूवयुस्सचिं.
त्यः कथं न भवतां न सवीरभद्रः ५२ अन्त्यापिला
कपरिवर्तनडुर्विलास हे लोलमन्त्रलयवास
रविभ्रमाये तेभ्यो ममास्ति न भयं न च ते पुनीति
गर्भवचोतिदधतो ननु पक्षपातः ५३ प्रजावि
कल्पगिरिलोडितकार्यसिंधुसारा मत्तासवप
रिग्रहपवतस्मात् उत्सृष्टविग्रहकथाः ऊरुत
प्रयत्नमप्येषता सरभंटा ननु तेन मृत्युः ५४
स्वल्पापचारविधुरो वसरेषु कश्चिद्वाहोत्पन्न
र्षपरिणाममवश्यमेव विस्फोटवां किलकु
शां ऊरुकंठकादि विडो भवत्यविरतं जलिका
दयेषु ५५ तेजोविकासिदधतः स्थिरसंप्र.
हार कंडूनिर्गलमरातिवलंजिगीषाः नीति
प्रपंचरहितस्थितियोरुखं हि नाभातिर्यंकजसि
वाअर्तबीजकोशं ५५ आयोधनेषु तनुड्वर
शौर्यशालिगीर्वाणशक्रमवसंसथमासदे
त्याः येनाङ्गरग्रहणमार्यधियः परेषां जाठान
धैर्यमिव शौर्यनिर्गलेषु ५६ प्रजाप्रकर्षवि.
नियोगविशेषसाध्यमिच्छंति कार्यगहनं न हि
मोहहेयत आदीपदीपकशिखानि ऊरुवभे
घत्रयंतमोपतससेन कदा विभिनं ५७ केचि
त्यराक्रमगुं नैरेण नयेन केचि केचित्तथा तडभ
येन विशेषनिष्ठाः अन्ये पुनस्तकलतन्निरेपक्ष
वृत्तिदेवाचुभाववशातः श्रियसाप्रवृत्ति ५८ अ
न्यार्थमन्यफलमेव भवत्यवश्यमारंभजातमखि
लं मत्तिडुर्विधानां कंडूयनायकरिणां शरभोहि
ष्टुष्टमारोपयत्यनिशो मत्तिसतेन नाशं ५९ द्वेद
त्यनाथविनयस्वपरेषु मन्त्रमन्यायवृत्तिरभसा

रभटीयसास्ता संमान्यतां सदसिहृतमुखेनता
 वदेतंस्त्रंगाकेशकलाभरणसवाका ६ इति
 तिस्रसिंधुवाकारत्नं विसृज्य व्यरमदतनुमु-
 क्ताकर्णप्ररत्निषोऽश्वैः स्फुटनयगुणातोषाञ्च
 व्यमानकपोलस्यलममलधियेवागथयेयो
 दधानः ६१ ॥ इति श्रीहरविजये महाकाव्ये
 कनकादनयोपदोयोनामषड्विंशः सर्गः १६
 इत्येव चः सरिरियावभिधायतत्रत्तस्मीस्थिते
 विषयउमुखेमेधहासम् १ यत्कावनाद्यभवतां
 यगर्भमुक्तामित्येव वस्तुशनायदिवक्त्रमीष्टे अ-
 ततदप्यसवचंगुरुणापिसाहगन्यानि सगेजड-
 धीः किमिवाभिदधात् २ आकारमात्रमवलंब्य
 विभीतकस्य पुष्पं विडं वयतनाममधूकशोभां
 विष्पदिमंजुसकरंदकराच्छुटां इकिंजल्कता
 स्रज्जतपवयुनस्तदीया ३ किंचित्पाप्यमहन्
 त्वमरातिलोकस्तन्याभिधाययतिमाप्रतिकू-
 लरूपं व्याघातमत्रनिजपक्षपरिग्रहस्यपश्य-
 तिपेत्तदितिजास्तइहप्रयांत ४ वाक्यंमेतद-
 नसारमपिग्रहीतमहंः स्यूयमविवेकवि-
 कल्पबंध्याः अल्पोपि किमधुकरैर्मकरंदरेण
 रादीयेतेतिमधुरोनमधूकपुष्पात् ५ आवि-
 भ्रतोविरमतांमथवाभ्यदेतिमत्तोनगीः कत-
 धियांरुदयंगमावः दारांबुधेः ऊतश्वास्तशी-
 करंडसांडप्रभापवलचंद्रकरालाप्रस्रतिः ये
 मंदराद्रिमपिवास्तकिभोगबंधलीलावचर्षण-
 कृशीकृतमथभागं उत्पासयाणिभिरनाह्ना-
 संप्रहारहेलाविरजुरुपपादितशक्तिकृत्वाः
 पतेयिजेतमतनोत्पुलकांसक्रुद्धोदंडखंडि-

हरः
ष.त्रि.
१६१

तनिरर्गलपुड्गोऽंशः ऊंकारसभ्रमवलविदशा
धिराजवडाभयाजलिपुटाग्रुधिकेनशकाः ८
युगलकं ॥ सिंहसतस्यसमरसहसोत्थितः
स्यशक्ताः कथंचनविलोलहृशाः पुरस्तात्
स्यात्तनिसर्गतत्वावतवीतशंकमाचक्ष्वत्त
यदिवः प्रचलवंगाः ९ यस्याग्रिचूर्णयहवे
सरुघोरणोपुदीप्रप्रतापतपनेतयतित्रिलोकी
निर्यत्तद्व्यभरखिनतयेवरवहधारागृहेचि
रमुवामवियदलदमीः १० यस्यप्रतापमिवसो
७ मशनुवद्विवंदीकृतेः फणिपुरंधिगणैर्वुभू
वे वैल्लव्यद्वलतयाशिथिलायमानविस
स्तकाचुकसितांशुचक्रवालैः ॥ यस्याद्वेष
वह्वेभयसंकटेषुनिःश्वासमारुतपरस्परया
पूणां भीमोष्मशुष्मपरिपाकविशेषदग्धविद
धिवेशशततीव्रतरः प्रतापः ११ उच्चैरनापिषत्त
यस्यसमाकुलत्वेविद्वेधिरासदयदारितयेर्दु
मोत्पः श्राकृष्टकीर्तिकुसुमस्तवकैः कृपाणाव
ह्नीप्रतापयवनैः प्रसरभिंराशा १२ उर्वारवैरि
समदाध्वरधूपवाहोराधतयस्यरुचिरंचरणश्रु
पाश्रीः पारिणुतिप्रवराइर्जयलोकपालनः
श्वासभूसरितविभ्रमपुंडरीक १३ किंतस्य
पांडुरयशस्तहिनाचलाभिमुख्यनसरव्यस
रभौदधतः स्ववाहोः भानोरिवोवृधितजानिगा
नोविलंघ्यतीव्रीभवंनधिकमेवदिशाः प्रतापः १४
पडिः कुलकं ॥ संरंभयारलहृशाः शरदभ्रशुभ्र
हासस्यनिःश्वासितचूर्णितमेघिकाभिः भ्रमे
स्यगाढमिवदिग्भिरदभ्रवभ्रुविभ्रमभ्रुज
धिसंभ्रतसंभ्रमाभिः १५ उच्चैर्भसाणतिमिरा

भ्रूजटिस्मलीलमस्यैवसंभ्रतरुषोवदनेस्युंती
 तश्चित्रयदरातिवधूसखानिलेवालकानिय
 रिधूसरतामनेषीत् १० प्रालवयष्टिवटिता
 हणारत्नखंडप्रैखंसधूखनिऊरुंभयिशंगरा
 भां यस्याततायेकुलशोणितयानगोष्ठीयो
 रयामिवस्मऊरुनेकरालवह्नी ११ अस्याम
 लेनसमवाकरवालमेघयाराजलेनरणउ
 दिनरुंवेरेषु शान्तिमुखेननवचंद्रकलाच्छि
 तश्रीः किंनीयतेदितिजनायननीलकंडः
 प्रत्युत्पलत्सरगणोददशेसमायिवत्सपलात
 सरसधिसुरारिकं अभुजिहानमुचयादिनि
 तेवभित्तिभागादिवयटल - - - मर्कविंवा॥२॥
 प्रणामत्वमेतसहसैवसमाततायिलोकस्यऊ
 दकलिकाधवलंयशःप्राकःप्रपोततिकज्ज
 लयरागमलीसमानियश्चादिलोचनजलानि
 नितंवेनीनां २१ उद्भिन्नपीनमुलकाऊरुसंयु
 शासुधाराशानानिधिगतप्रणयास्ततांद्रं के
 ठग्रहंसयदियस्यचकारचक्रधाराधिकातउ
 रुचिर्दयितेवराहोः २२ निपूतनिष्टरक्षशा
 नुशिरवासहस्रधाराकरालसमरेषुविलो
 कयत्त आदिप्यतत्करतलांमरिणकरांप्र
 रामिच्छासिकर्तमधुनारभसेनचक्रं पुगल
 कं ॥ संसूहहेतुमधिरास्यपराकृपाणधारा
 रणेषुमदिरामिवसीरपाणिः नूनंपुरःपते
 तिवः शिविलोचनयष्टिराचूर्णमानशधिरा
 इणलोचनश्रीः २३ चक्रायुयोस्तसमरेषु
 सलायुधस्मशूलायुधोभवत्वाऊलिशाप
 योवा दोस्तेवतानहसनेननिहत्यहेतिश्र

१५

हर.
१६२

16

येनधूसरसरवच्छ्रुतितांनयासि २५ किंकीर्ति
नवकुनासुरनायतावदायत्रतामरससारस
हंसहासं ग्रीष्माष्मशोषितसरस्महशंकरोमि
तश्चक्रिमिश्रितमहंतवशत्रुसेन्य २६ सव्य.
क्तमजितधियोपुधिहासयतिवैद्यनिकु
तधियोनयमार्गलग्नाः चोलाधिरोहविधुरावि
हृतंचकार्यमुत्संनमेववतदित्यपिचसेभिसं
ताह्योपिसंयुगमुत्वेनिपत्तम्यवश्यंसंडष्टिवा
तदलनाविधुतोत्तमागः प्रासीकतोरणसहस
विषानवंधमच्छाधकारचरनादिवसीलिततः
२७ मंदीकृतोस्मकरमंडलभासुरोश्चेजालाज
दालशिखिनात्रितयंपुराणां यस्येषुनामक
लमूर्ध्वगतनक्षत्रमदृष्टावसंमयवपुःप्रसभं
दिदीये २८ तस्याह्वेनिनिहृतेषुमयानुरागे
ज्योत्स्नावतीकृतविष्टंखलुःखदाहाश्राप्ता
जराधवलकेशशिखिवेवकेतदंशवचूलसितवा
सरचक्रवालः २९ युगलकम॥चूडाशशाक
इवनिर्मलभासिभिन्नदिक्कचवालतिमिरेय
शसित्वदीये स्पष्टातिरेकमपरिस्पृशतिस्मरा
रेच्छायेतिनूनमसराधिपवासनत्वं ३० आक
पितत्रिभुवनासंडघोलल्लाटपरंप्रसीदनुद
तंभ्रजुटिस्तवेयं वडाधकारगहनारण्ड
वरस्यसेनावसंप्रतिविकंपमरातिचक्रम ३१
आयोधनेसुखरितासुरशैलकुंजगुंजदृणा
तनुयजुर्दनुसजुगर्भं धैर्यविभर्त्यसकलेनकी
यंनिरुद्धेदोहिमाद्रिसुतयाहृदयेनशंभुः ३२
आयोडुपिंडितयशोचनसारचूर्णपूर्णारिप्रग
फलभंगकृताभियोगः आहृष्यतस्यवपुषःप्र

सभंभनेगितां बलरागरभसादिवनागवली २४
 कल्माधितामलजलान्वलतो ललाटनेत्रान-
 लस्यविरसंभ्रतधूमल्लावाम् शीतांशुमंडल
 विनिष्पतताहरस्यतल्लाच्छनः छविमिवानु
 गतांवहंती २५ मंदाकिनीव्रजतन्मग्निजरा-
 निजंजजाकारताररवडवरितोवरश्रीः कल्पा
 वसानरभसोम्यितभास्करांशुतीव्रागिशाल्य
 वरपातवशेनशोषं २६ युगलकं ॥ चंद्रः
 करिष्यतिररोमहिषध्वजोपिलव्यावका
 रामधुनाकिमपिस्फुरत्याः पादाभिचातक
 लिताहृशौंडर्यकंडारकासरवधाजुशया-
 दिवासा २७ उत्तरवातदंतमसलांशरभिंजं
 भविष्यसागरुचिरोलितकर्णतालाहरं
 भमर्त्तिमपविडभिमाविहृतपत्राकरासि
 नलिनीमिववारणोदः २८ उन्नगवाहूशि
 खरस्यागितांतारिदासुहामनागकटकस्मि
 तिमप्रकंष्यं क्रौंचाचलेद्रमिवमामविरुण
 पक्षमाद्यविभुंचतिपुराजगद्देनशक्तिं २९
 कोटंडंडंडमधुनाकलयोतशैलमाधायशेष
 भुजगाधियभेषराज्यं देलाविनिर्जितहरः
 प्रसभंशरेणसमापिहरमधुनेभाविनृषिम
 लोकान् ३० चंडेश्वरस्यविदयेसहसोक्त
 मांगमावडविस्मयसरासरचक्रदृष्टः शा
 र्ङ्गायुयोजगदिवाक्रमरणस्यपादलीलाभि
 चातदलितोडकपालबंधं ३१ संग्रामवास
 रपरिस्फुरितोतिशोभिनिर्धृतपावकशी
 खाकपिलान्विषोहं छायाशिलाशतनय
 स्यविवर्तयाभिमेरोदिवाकरइवाप्रतिस्य

हर.
स.त्रि.
१६३

163

तायः कोपेष्वरः कममयाप्यतिङ्कृताग्रिधूस
कटावल यित्तं दधदात्सकं ठं पर्याप्तकालक
बलीकरणप्रगल्भतस्याशरुदुपरिणाहमिवा
हवाग्रं स्पलास्यिङ्गं भशिखरः करवालदन
ल्लावाकितः प्रविलसत्करपुष्कस्थोः शक्तः त
रणममभुजः प्रतिनागराजलीलादधदल यित्तं
पुधिबीरभङ्ग ४४ येराहवेदितिसतेस्मवन्ति
नायिभग्नः प्रतापविभवेन सद्देवदंडः स्यात्सत
तेतदलनेवङ्गमानयात्रमेषापुरः करवशंस
तवीरभङ्गः ४५ संग्रामसीधिमयिगर्जतितार
नादसज्जुत्पवश्यमभिमानमरातिलोकः श
हृस्मकेसरिणापवभयंकरेणयेन श्रुतेनविपदी
भवतीभधूयः ४६ मन्येतदेववदनंरिप्रविप्रो
कारेरवेरात्रचितपियः समरेषुयस्मिं उद्दिघ
तेतिविषमासमवर्तिराजधानीभट्टस्यभ्रुऊरि :
प्रतिकारहेतोः ४७ द्योःशालिनोरणभवि
सुररणानवधभाजः क्षणादल यतः भुभट्टस्य
शातृन् सपश्यतामृतमखा निपरं परेतना
येनसाम्यमहमदमपवकतं ४८ संग्राम
काननसुहृदकरालापीत्वबंधंचमराधित
शोभमरातिसंस्था नैवाधितिष्ठतिचिरंसभ
ट्टस्यवापटाकारनादधाकिताफरिणीवल
दमीः ४९ गीर्वाणदेत्यसमरेषुकरैविमुक्त
सीत्कारशीकरकरालकरणैर्घटैर्ना कुंभोदर
स्वलितपुष्करंध्रमार्गनिष्ठतमौक्तिककणे
रिवमत्तनागाः ५० कुर्वन्तरेवदखटकासुख
हस्तकृष्टिचक्रीकृतानिककुंभोपुधिकार्स
कानि आस्थालितद्वभिन्नसागरवारिथी

रमोर्वीरवश्रवणसंभ्रतसंभ्रमांताः ५१ ग्रासीक
 रातदिवसाधियमेवकारणपाशं दधत्कनककुं
 लमंडलाकं विच्छिन्नकंदकटकानुशयात्स
 लीलमलविताच्छहरिचक्रमिवाघराङ्गः ५२
 बाष्पांबुशीकरकरणोच्चनिभेनचंद्रवीजच्छ
 राश्वपुराविकीरत्यमंदं ग्रासीकतेशिशिनि
 नूनमनेननेत्रमत्रेस्तडभवनिमित्तमतीव
 शोकात् ५३ शोकानुबंधकृतजागरगाढ
 रेवदमंतश्चरेषुचमरुत्सविचूणिनेषुयोग्या
 न्वायप्यस्वरप्रकृतः कृशत्वेसंप्रत्युपेतपरि
 पीवरतासमीरः ५४ उतंगमंगलमतेगजजंग
 माद्रिनिस्संगभंगुरतरंग्यमारां अंगारितंग
 नसरायुधविस्फुलिंगंमुत्संगसंगिरगगनागन
 वीरयोधं ५५ सञ्जायचक्रचतरच्युतकाचनोम्य
 नाराचरेचितचमचरचक्रवालं आश्चर्यवधेच
 तरोचितचारुचंचंचंद्रावचूलमविराडरणम
 ल्लचंडं ५६ युगलकं ॥ संस्फटवत्सनिजराप
 वलत्विषोपिलीलाप्रकीर्णकगण्डवधीर
 योधाः पतेचित्रछरभसास्तवदेत्यनाथश
 क्रः प्रभंजनमयीरायितंपुरस्ततात् ५७ ति
 र्मप्रतापचनाभिसरेवसभीत्यामुदुपत्रय
 टलेष्वसराधियेषु ज्योत्स्नवपकजवनेषुनि
 शाकरस्यकीर्तिः स्वलत्यकलुषापिसृगां
 कसोलेः ५८ विष्यदिदानजलजंनरजंभभे
 दनिमुक्तमौक्तिककणश्चमवारिविंडः कु
 प्यत्कृतान्तजटिलभ्रजटीविभंभभीमामसा
 स्तसमरेकरवालिकेयम् ५९ व्यूहप्रपंच
 रशनांविदधातशुकः शक्तिस्तनोयभवतो

हर.
स.त्रिं.
१६४

१६५

युधिउर्निवारासंस्थानमस्तु रुचिरत्वविधायिशे
षमालोकयत्यकलषादिकनीनिकादृशः ६
क्रोधातत्तरोनससरासरचक्रवालमंतजगत्र
यमपिभयनेतमेतत् उत्तिप्यतारणसुरेकृत
कालरात्रिसंज्ञाकरालऊटिलाकरवालीकाभूः
६१ हेलाविलुप्तनरसिंहकठोरकंठपीठसु
रत्सयुसटाद्यदित्तसकटः शौर्यास्मानिष्कृषि
तद्धारलतेडकांतवारिच्छटाकरणकरालितव
दोसामी ६२ संवादिदोहदरसाःसरसंरम्यथा
थंसश्रैःसुरंतितवसंसदिदैत्ययोधाः तेजस्वि
नातिमिरदारणनिश्चयेस्ति किंनुक्त्वचित्रभुवने
यिनिसर्गभेदः ६३ युगलकं॥ लोकेत्रवीरजने
तापरिभोग्यपवकेयंविभागपरिकल्पनलाल
सावः हेलावरुणाहरिणाहरयोयथेष्टमथा
सवर्तिनधुकाननचक्रवालं ६४ येनातिपीड
नरसस्युदनानुबंधिवाष्पाबुशीकरपरिभुत
पाटलाक्षः कालोपिकंठवालितोल्वनपाणिल
गुयाशःप्रमसचक्रवेसमरेषुतस्य ६५ संख्यं
सुरैरसरराजकुलस्यकीदृवोकीभवंतिनद्वि
सरिणाःऊरंगैः दानांथगंधकरिऊंभविभाग
भंगदत्तस्युरप्रखशिखाशिखराः कथाचित्
युगलकं॥ सिंहोक्तशत्रुरथवास्तुयतिदृगा
रांशंसास्यदंतदयिनद्वयमेवमन्ये तस्यस्यु
रत्करजवज्रशिखाभिचातहेलानियातितम
तंगजजंगमादेः ६७ इयंमौक्तिककर्णप्रकी
रणव्याजेनगंडस्यलीचर्चाशंदनचर्चनासि
वदधदीरोवलेपश्रियाः वांकरत्नशिखाक
रालितशिरःकंपाभिरामंभट्टारव्यस्तति

रंथमंथकमदसुक्तासत्स्नीमभूत् ॥ इति
 रतिश्रीराजानकरत्नाकरविरचितेहरविजये
 महाकाव्येवज्रवाङ्मविस्फूर्जितं नाम सप्तत्रिं
 शः सर्गः ॥ ३३ ॥ स्थितेयुतस्मिन् नपि जृम्भमा
 णसां भुञ्जीर्य वचः सरारो उवाच हतः पुनरेव
 वाक्पसाजस्वितादुर्धरधैर्यवंधः १ श्रुतिपते
 रस्तुतांथकाराप्रतिभास्पदसद्वतां वदंती
 नयति व्यवहारहेतु रैको सति रेवार्थविनिर्ण
 ये विधात्री २ विशनष्टानिशं शरीरभाजां कर
 णाग्रासमशेषमेव जिह्वाकृतधीरयचोद्गताजु
 माऊरुते यत्र सरस्वती प्रतिष्ठां ३ भक्तौ कभावे
 तमनः प्रभवे त्रिकालकल्पाणि यत्कथयते
 हितभागीभृत्यः तस्यासन्नमयधीरणमार्य
 वृत्ताः पश्यन्त्यनर्थपरिणाममितोपिकेचित
 दन्त्यादये रस्य च वाकरत्ने विशादिरंतः श्र
 वणोदरेभ्यः तदाचलानामिव कंदरेभ्यो नि
 रस्तसेषां च नवनमंथकारं ५ प्राप्तां स्ववर्ण
 चट्नां शुभवीजमूर्तिहेतु र्गृहीत हृदयाति
 सुवत्तभावात् वाणीमनोसरं तामनिशं व
 दंती कंकरिणिकाचनहरेदिहपंकजस्य गर्भी
 रचोरपरिप्ररितदिग्विभागमस्मिं पुरः स्फु
 रतिवारिषु स्वावतारं दन्त्याधिनायकरो
 त्कलिकाभटानामत्युलसंति शिखिनामि
 वचंद्रकोर्यः ७ विभिन्नचित्तैः प्रविभज्यसा
 नमेभिर्वचः साधितिसामनिष्ठाः विवेक
 भाजो विरलाहिलेके व्यतीतसंख्या ननु संति
 मूर्खाः ८ प्रायः कशेरुपि गरोर्वङ्गमानगुर्वी
 संभावनां विदधदात्मनि मूढचेताः विभ्रम

हरः
अ. प्रि.
१६५

१६५

नो गुणमहत्त्वपिसावहेलं हास्यत्वेवल्लुचते
मुपेतिलोकः ॥ हरव्यपो छवितानि शयाः ॥
स्वशंसां जं वति नीचमतयोरसाना सहस्रैः आ
द्यात्मना गुणगणग्रहणतन्त्रनस्तंभरसा इव वि
भक्तिनिवृत्तिजिह्वाः ॥ संमंडलास्पितिकता
तनुनापि नूनं कोटं इदं इव भाति गुरो न साधुः
नीचस्तुतस्य सरलोन्नतसाधुवृत्ते संभाव्यते ज
णारिव ग्रहणोपयोग्याः ॥ यः संज्जनो जग
तियश्च सखैकवृत्तिदावप्यनीकवचसावभि
दध्मेहेतौ पको गुणानमतयवयतः परस्व
क्तीतरः किलमतोपिविनिद्रुतेतान् ॥ आ
रोप्यहरममतोपि गुणां ब्रवीत्तसाधुखलस्त
तदपनिद्रुवृत्तिरास्ता चेत्तस्ममाश्वसिति
यस्य पुनः प्रकर्षययंतगेष्वापिनतेषु कश्चिद्
कः ॥ आर्वज्यं ते वसरपवद्विचित्तवृत्तिरत्यं
तदतिरातया सजनस्य वाग्भिः प्राप्तेमथा
वविरतं न वचतयष्टिरुह्लास्यः ॥ मलयसारु
तवेहभिः ॥ वक्राश्रियं वितनुते न वसिंथ
वारपुष्पप्रकाइलवलीवसतः शुचि श्रीः श्र
लकरोति शिरसा विषसजरीवकरो कृताव
जनस्य तवागभीष्टं आविभ्रतः खलुकला
वति यत्सपातसुदृढकामजयिनो वृषयान
भाजः वाचं मलीमसमपि प्रतनोति कंठशो
भामतो विषमिव त्रिशिरा युधस्य गाभीर्यशा
लिहृदयं महत्तामगाथयैयं भवत्यनुकृता वि
लमागरोभः प्राप्तं निरुगल्लुचुसत्त्वममाश्र
यत्वं मन्येत तद्वृत्तितल्लयसं इवरस्य ॥ सा
धारणैरपि गुरो वरुमानुमेति भूयिष्ठमेव य
रुषो ललुचि वृत्तिः लोकोत्तरेरपिनतैरप

॥ १८ ॥ य
 स्मिपरिस्फुरति शेषगुणप्रकाशमंदायते शः
 शभ्रतीवचारकोचः संतोषिराजगति सोपि
 गुणोस्ति नाम तेनापि चेत्तसि सदोधिगयत्रप
 त्वम रव्यातिपुमानिव पुमां भजते सवयो लक्ष
 तो गुणगणैः शिशिरां शुभ्रैः सौमैव संप्र
 तिमणिः प्रथिता करोति यस्व सुखं तिनकरा
 दलितां धकारः २० आलं वितेपि हि का सवि
 धो निरुप्यमाना वलेपय वनदात बुद्धिगंधाः
 वृत्तावशेषजसमाकृतयो नलक्ष्मी सा सादय
 ति पुरुषा गुणहीनत्रयाः २१ स्वच्छंदता खगि
 रान भवन्ति वस्तु तत्र स्पृशो जगति केचन तास
 शब्दाः आत्मस्तुतिं सज्जन सञ्चरिता यलापया
 पंच तेन विदधीत कथं न मूढाः २२ योग्यो ह मे
 व समये न गुणान संतितां हृषयेद सत्तव कथं
 ह साधः लोकापवादपरिधूसरतामवाप्ते र्वयं
 तपवगुणि नोननुत्तरभीक्ष्ण २३ ये निर्गुणाः
 परिगुणेषु हृदयानुरागास्तभ्यो नमः सकल सं
 ज्जनशोखरेभ्यः येषां पुनर्गुणावतामपि साभ्य
 सयंचेतो न्यदीय गुणसंयदिधिक खलांस्ता
 त २४ शून्यात्मनस्तु भवनिर्जगती हतस्य पुं सो
 निशं परगुणगुह्यगुणभियोगे यत्ने तरो सदसि
 संयुग संकटे च जिह्वं द्रियं करतलं च नयः कि
 लांक २५ आश्चर्यवति हृदयं सहतामहो न वि
 स्तीर्णां तालवकरां वयि नाकमार्गं आवडते
 तनुभिरप्यखिले गुणैर्यदक्रीतया समनिशं
 विमलैः परेषां २६ न प्राप्नुवन्ति समतामरि व
 लैर्मदीयेरेते गुणैः परगुणो धितियांति नेर्ध्या ॥

हरः
अ.त्रिं.
१६६

166

प्राप्तावतैः सदृशताविकृतायवेषोजातश्रुताधुर
यिमत्सरस्रुच्छेताः २० उद्दामसत्सरविमर्ष
योभवत्तुमावायेरमलिनित्तच्छिवक्रशोभाः
उद्भिन्नपीनपुलकाभरणोभवामियत्सत्पसम
गुणकीर्तनतोद्मेकः २१ शक्येनतोषयित्त
मात्मनीयः कृतास्यैः संख्यातिगौरयिगुरौगु
रुतांदयाद्भिः स्वल्पे रसोपरगतैपरितृष्पतीति
विस्मायिचेष्टितमहोमहत्तस्तदेतत् २२ ॥
अन्तःखट्वकजनतायिद्वितात्मरासत्तत्तमुंन
मयंतिसाधोः संतो गुरां च नरसातलताल
यंकमगून्मणीजलनिधेरिवीचिभंगाः २३
प्रात्माभिमानविग्रहनिग्रचित्तवृत्तेः परस
नगुरौषुकदाचिदास्या अन्योभिर्नोदितित
नरयित्तानवप्रमर्द्यात्मनोजगतिमंगल
मौक्तिकाभान् २४ ऊर्वतिनामवहिरन्यगुरौ
षुकेचिदल्पतसत्सरविमर्षधियोभ्यस्रयो ॥
तेषां पुनर्जगति ये हृदयान्यभीहृतामावर्जयं
ति नितरां न गुरौर्गुणस्तैः २५ प्राप्ताः प्रकर्ष
पदवीममृतोर्मिभंगशीताः शशाकरुचयो
गुरुमत्सराराणा येषां सर्वोपकरणगुणाः
यरेषां मात्मा दुहोधिगयमाहृतजन्मनस्ता
न् २६ दत्तावद्भिः पुरगुरौषायिसाधुवादम
तस्तुमत्सरविषानलदह्यमानाः निर्वाति
स्रुद्धदयः स्वविकल्पशिल्पसांकल्पितंक
मपितेष्वधितोष्यदेवं २७ आद्यसपवनि
जवंशसमेरुजंजकल्पद्रुमः सचरितानिशा
येनयस्य वंध्यागुणास्त्रिभुवनेपिनसंभवन्ति
शौरैः क्रमाश्वविनिर्गतकीर्तिगंगाः २८ तेनो

दीडावसरस्तुतिः प्रजाविहीनेन किमो॥
 न सा स्यात् किं वा रिदेगर्जति दत्तचंयः प्राप्ता
 तिनाशं शरभाननेन ३६ चंद्रप्रभाथवचाम
 रचक्रवाललीलाविधूनननिभेनभयाऊ
 लत्वात् येषां जगत्त्रयकचश्रुतिनिवारह
 पाविराजति जरेव यत्नायमाना महिषम
 माधिरागमरभिंसावधीत्सरयत्तयातरभ
 सेनचंडिका इति विभ्रतवसमवतिनाभ
 यं परिनिहिरेविजितं मृत्युवोषिये ३७ तेषि
 विविष्टपमदो विजिभवद्विर्यस्यानुभाववश
 तो विजितैरपि प्राक् कालो निरगलतयाभु
 वनत्रयेत्रकी इत्यहोजयपराजयलीलाया
 सौ ३८ तिलकं ॥ कुरस्य कालकरिणो ह
 छदी चंदस्तयाशस्य नैव स सरा सरचक्रवाल
 पर्याप्तिमेति जगदेकविधानपिंडलीलाव
 कीर्णकवलगुहविभ्रमेण ४० देव्याधिपा
 दिति जकंठनिवर्तमानयेनः छदावल्लय
 संस्मरणेन यस्य अघापि विभ्रतिवधूनन
 कंठलग्नमुक्ताफलश्रुतिहारलतावीभ्यः
 ४१ आयोधनेषु निरजीयत सोपियेन वज्रा
 लेपनयशधरपत्तलतः किंकृते कश्चवा
 जयनिश्चयोस्ति क्रोडी दत्तं जगदनित्यतया
 हिसर्वं ४२ घुगलकं ॥ पृथ्वीविनाशादि
 तशोकदीनाः कलोलसंचंठरवैर्दिगंता
 प्रांक्रुदशहेरिव प्ररयंति परस्परं संविलि
 तास्ममुडाः ४३ शेषस्य कुंचितकरालसि
 रावितानां विस्तारश्च न्यपरिधीवरकंठपीठ
 सस्तासमं ऊरुविनिःश्वसितं विभर्ति वि-

हरः
अ. वि.
१६७

१६७

श्रुष्टभारलघुवृत्तिकरणसहस्रम् ४४ आषोढ
भारतिशायस्यशोरिकर्मस्यविसस्तविकृणितो
त्रेः नखाकुशाद्यातविवंधनोत्थंनदिग्गजेन्द्रा-
रुणमानुवंति ४५ यातालतालुतरसेतिक्ता
तवह्नीश्यामत्तिविकसठष्टदतास्यदोयः ये
दंडलागलमुखेननिनायहरमुवीकलिंदत
नयासिवसीरपारिणः ४६ कासोदिरणपद्म
हासरेन्द्रः क्रोशकृतिर्यविनिद्वत्पशोरिः सरं
इलदम्पामममुज्जहारयातालमग्रासहमा-
परित्री ४७ यंचभिः कुलकं॥ उत्तंभितेवनित
लेमहमेवभिन्नयातालरथगतसत्तससः क-
रोचाः शेषोत्तमांगमणिदीधितिभिः सहो-
स्मरश्मेः प्रतापितभुमंगगराद्यटंते ४८ क-
ल्पादिकोलकलनाकुलितोसलीलमुवीदि
टक्करिवविस्मयमानचेताः विसस्तमूलशिथि
लातनुकर्णशुक्लिरुत्कंधरीभवतिकर्मपतिः सि
रांघ्रिः ४९ दंष्ट्राट्ठीककचनिर्मलितालगर्म
संभाधिमप्यभुर्वसंचरतसलीलं लक्ष्मीभव
त्यवनिरायतकंठरध्रनिष्पीततत्सलिलदृश्य
नयापुरस्तात् ५० चोणानिलेनाभिद्वत्तपतं
तीरसांतलांतः पुनरेवभूभिः आलंभतेगाढ
करग्रहंडमरीचिगौरः क्वविमाशुदंष्ट्रां ५१ यो
त्राभिचातदलितावलचक्रवालमुत्तंभितात
नुरसातलतालनः दम्मा शुभात्यमुक्तपृथशे
षकरणस्यदेवगाढावलंभितनिशाकरचो
रदंष्ट्रा ५२ वपुरलघुविचरणांयंनिनिचर्चुरुच
रुचचंरचोरचोषचोरां विचरयतिसहानि-
लाभिचातैरनचचटाचटनार्चनाचनौवान् ५३

योत्र स्पलस्य गितवारिदवत्सु रुद्रवि संभ सं च
 लसाष्टवजित्पसाजाः श्रमन्यते न्यभुवनोदरसं
 वेशमुत्कीर्णकंठकुहुराश्रयिणः समीराः ५४
 तास्य गणैरभि सरवंतरसायत्तद्विरभ्यर्च्यते पुतस
 ग्रानिलचंदमनैः दिग्देवताकरत्तलप्रहितै
 वरित्रीमुक्ताफलाग्रनिकरैरिव योत्र लघाः ५५
 नियौतामलकरवालनीलभासि वरत्नाडवपुषे
 मसग्रमश्रुवाने आकाशंदधदवकाशशून्यता
 शंखच्छायाः कुलतइवारिविलं निलीनं ५६
 पातालरंध्रतमसेवनवाभ्रनीलमालिंसीतंड
 पलदपतयापरीतं योत्र स्पलस्य गितभालु
 निशांथकारेदंष्ट्राव्यनक्ति वपुरुस्मितमंतरि
 द्वे ५७ इत्युद्भूतदितितलस्य हरेर्वराह रूपस्य
 तत्पुत्रइवांबुदनीलमीदो प्रालूककंमसिवकुं
 ददलावदातदंष्ट्रादनित्रकचकोटिविलंब
 मानं ५८ यकादशभिः कुलकम् ॥ भेदोत्पुख
 स्वः कुनखात्सदृशी विस्पष्टविंबोदयचोरवक्त्रे
 यथार्थतामेव चिराडपेति पंचाननत्वं करवा
 लचक्रे ५९ जंभाविका मुखकंदरनिर्गता
 वजिह्वा समुद्धतवह्निशाखापिशंगी नि :
 श्वासमारुतविकंथितगूढनाभिपद्माः कु
 सच्छिथिलपाटलपत्रलीलां ६० गंभीरता
 रत्नरचचरभीमचोषशिदोपेदशरभमाचिव
 नाकमागं संवर्तवारिदचटाचटिताभ्युदेति
 संरंभनिवृत्तसटानिलचंदनाभिः निपतति
 चटविस्पृगचक्रोविकटसखोदरकंदरात्कुं
 शांजुः सुरगिरिव कीर्णरत्नराशिः प्रल
 यनिरर्गलमारुतव्यपास्तः ६१ छायावि

हरः
अ. त्रि.
१६८

१६८

इविततडित्प्रचयाविभातिरोषारुणादितिजव
दासिसंपतंतौ अंतर्निर्गच्छन्निवसनवनाभिष
मगर्भसर्वेसधुसदावलितेवदृष्टिः ६३ निर्वृ
तकेसरसदानिलचंद्रमानमिंदोः पुरःपत
तिसंइलसंतरिदात् तीक्ष्णप्रकोटिनखदभ
रासंभ्रमेणालक्ष्मीकृतमपदित्रयमिवोपहृ
त् ६४ आकरार्पणंजितरवंजितवारिगर्भसं
वर्तकालजलदस्तनितातिचोरे अंगेषुभीति
भरसंजुचितानिजेषुवांछंतिहरमपिदिक्कुर
णःप्रवेष्टुं ६५ करकलितकरालचक्रधारापरि
णतयेवंनखाप्रकोटिभागाः विचरित्तविक
टास्थिजत्रुवेक्षाविदधतितीक्ष्णतयापरीय
माणाः ६६ अंकोम्यनाटकइवोम्यसनायक
म्यनाशंकविव्यथितयस्यसुरारिरिर्धं आक्रा
तकृत्स्नभुवनःकृगतस्मदैत्यनाथोहिरण्यक
शिपुःसहवंधुभिर्वः ६७ दशभिर्जलकं सरा
सरव्रातकिरीटकोटिस्तप्रभायाटलितंघ्रि
शाखाः खर्वात्मनामाह्रियतेस्वमूर्तिप्रवेत
तोदानववंशलक्ष्मीः ६८ संपीडितावयवसं
धिगताः कथंचिदीषद्विद्वत्पसरितोभिमुखं
व्रजंत्यः यातिप्रतीपमत्तिसंकटकुदिरंथव
डास्यदोदधित्तरंगविचंद्रमानाः ६९ आव
इतोषवलिदानवहस्तकुंभादद्योभसानिप
तितंकरसंडरीके अंभोजविष्टरकमंडलुतश्च
दंडपादोविरुग्णजगदंडकवाटखंडे ७० नि
श्रेष्ठलोकाक्रमणोत्पितस्यकलिनंदकन्याम
लिलत्विवोंत्रेः च्यामीभवंत्याशुदिशांसु
खानिदेत्यागनानांचरुचासुरंत्या ७१ सेषो

रोगाभुवनावसथां डखंडरुडावकाशाविरमो
 लसितेन्द्रियमे संभावितान्यचरणेनरसांत
 लांतकृतेभ्रतेकथमपिदितिराविशंती ॥ ३॥
 उन्नस्यबालंचायितंजगतिप्रदक्षिणावर्तयिन
 दियंक्तिः विभातिरत्नांगदविभ्रमेणपादस्य
 सप्तदिगणोधिगुल्फ ॥ ४॥ विस्तारिवाङ्मकरव
 द्भुङ्क्तसंस्पृष्टार्कमंडलरुचास्पगितांत
 रिदं लक्ष्मीचटितापरवारुणखचक्रवर्त्ति
 रधिकंत्तरसोलसंती ॥ ५॥ त्रैलोक्यलंघननिर
 गलदंडपादचातोः कुसत्कनककर्पूरविभ्रमे
 ण उत्तंभ्यतेमद्यवत्तसिदशाधियत्यलीला
 तपत्रमिवनिर्जरवंशालक्ष्म्या ॥ ६॥ इम्यसम
 ग्रभुवनाक्रमरोगनशांगपाणोरसौक्वजगता
 वलिदानवल्लीः प्रक्षालितेवचरणेनसमंवि
 रिंचिहस्ताराविंदकरकार्चजलच्छटाभिः ॥ ७॥
 नवभिः कुलकं ॥ लीलाविधौभरनिपीडितेश
 धभोगशय्याजघोमुररियोरयिनाभियमं ये
 नांबुराशितनयारुदयेनसाकसाकंपितंक
 रतलाग्रविचंठनाभिः ॥ ८॥ उद्भाव्यतेजलतरंग
 न्नयामरुद्धिरंभोनिधावभिरुतंहरनाभियमं
 प्रयापियत्करतलव्यपरोपनाभिचातोस्सृति
 व्यतिकरादिष्वंडकं ॥ ९॥ कासौमधुर्ननु
 गतः सहकैटभेनयस्याधिपुरुषकरोमलनाद
 हृग्भिः व्याप्तंभसिस्फुटदलदितिताम्रकंठः
 केदाज्जघाज्जघनियौष्वसितेषुचेलः ॥ १०॥ ति
 लकं ॥ किंकीर्तितैर्वह्निभिरत्रमफासरंद्रैरिंदा
 नजेनरणाभूमिषुजघ्निरेये संक्षेपपद्यदिति
 नाधियमत्प्रतीपवातांतरायमभिषेजसिंड

हर.
श्र. त्रि.
१६५

169

मौलेः ८१ विस्पष्टदंडचटनासुटमष्टमूर्तिसेना
पुनाशिपिलितव्यवसायवंधा अभ्येत्यभस्मध
वलाभवतांकरातिकंयजरागमदेशवविजृंभ
माराणा ८३ उन्नमितोउपतिखंडमरणलखंड
कल्माषितानलकडारकरालचूडं फेनक
दाशवलित्ताविरलप्रवालवल्लीनिजंजमिवउ
गधमहासमुद्रं ८४ प्रत्यगोस्तीचंद्रामलिकि
रणाशिखाश्लेषनिद्रयमानप्रेरवः चूडाकपा.
लोदरऊदरदरीचूरानामंदवेगैः शाखदोदा
वदानैः सवलनखलखलारावसौख्यंभाग्भि
मंदाकिन्याजलोचैर्ललितगिरिसताभागध.
स्सिल्लवंधं ८५ स्वस्मिधोः कपिलजटानिजंज
बेलछेवाला मजलवीचिसिच्यमानैः उत्खाता
पुलिनगतैः कपालहंसैर्विभ्राणं विसलतिका
मिवेडुलेखां ८५ आसाद्यसंयुगमुखेशशिखं
उमौलिमहायजर्जरितडर्वरथैर्यवंधाः मुक्ता
भिमानलववः कऊभोभजंति सार्वतदीययश
सानचिरेरादेत्याः ८६ चक्रलकमउदंडंभो
जपंडश्रयनिविडपुटक्रोडधूलीकडारक्रीडत्कं
डुलगंडामरगजस्त्रचित्तायादिरणीरथिंडाः पिं
डीशूराः परोवः पुनरपिलडहाखंडलसीस्तना
प्रेप्रखल्कलालकांशभवतिसुरसरिंसन्नकारंड
वश्रीः जंभारंभाभिरामस्त्रयमुक्तलसुरवालत्प
लक्ष्मीकयस्मप्रेरवडुलीकपिशंगभ्रमरकवलि
तामंदविष्णुदगर्भाः क्रीडंतः कल्पवल्लीकिस
लयकलिकाकोमलाः करणपूरप्रेमणालुंयंति
हस्तैस्मरभसमचिरानंदनेनाकनार्यः ८७ ता
वद्वाघ्यावुष्टरलत्तनयनपुगंस्वर्गनारीकराग्रेः

ज्योत्स्नागौरान्तिषोमीतवसदसिधुताश्रामरा.
 विसृरंति यावत्संस्तारहेलामिवगणचसूमा
 गतांसमलोकीचित्राकारव्यस्याविचरन्व
 तरामीक्षसेचंद्रमौलेः ८५ संप्रत्येवक्रोधव
 द्रौपतेगाजातागेहेनंदिनोयत्रययंतंमेरातां
 मंगलस्त्रिभूषाप्रामोमर्वाधूर्जटैर्दत्तना.
 यः ९० इत्यादिप्यप्रगल्भं दत्ततनुजयतीरो
 षट्पदाकुराणांस्तत्काललक्ष्यतेनः प्रसर
 गुरुभराद्वत्तार्क्यकाशः पिंशंरत्नांगदाली.
 पुत्तकशरजः कल्पिताशांगरागासांगारायांग
 दृष्टिः कथमपिऊपितस्तत्सभास्ततैर्जीव
 ९१ ॥ ॥ इति श्रीहरविजयेमहाकाव्येस्तप्र
 तिगर्जितं नामाष्टाविंशः सर्गः ३८ ॥ श्रीगुरुवे
 नमः ॥ ॐ निष्प्रस्यकांचनगिरेरप्यनाकसिं.
 धुकलोलश्रीकरकरादयित्ताध्वरेवदः मज्ज
 नमर्धभुवियार्धदुंगवोसावभ्याजगामशशि
 धेखरराजधानी १ तस्मैसभातलगत्तायक
 तप्रणामः सर्वन्यवेदयदरातिविचेष्टितं तत्
 तस्यातयायसमरप्रवरणस्यदयो नंदीजगत्र
 यजघांप्रमथाधियानां २ अभ्येयिवांस्यथग.
 धिपसाधनानि पातालशैलजलधिचिदिवा
 लयेभ्यः संदर्शयंनसकलेऽभ्यतोदिदृक्षोरि
 त्यग्रतः प्रणतमौलिरसाववोदत्त १ आलोक
 योत्कलकलानिरणोत्कचित्तवृत्तीनिनाथ
 गणनाथवलान्यस्रनि निःशेषदैत्यपुतना
 दललनोत्सकानांतल्पानुभाववलताभव
 तेवयेषां ७ विभ्रजटाः करिणशशकशिखा
 पिशांगीरकाशयानगुरवेगविलोलवंथाः ॥

हरः
त्रिः
(७)

170

वेकुंठनाभिसरसीरुहकेसराश्रसंक्रांतिधूलि
कपिलाश्रितिदैर्घ्यभाजः ५ पकेनमासमिवद
श्रितयवसंधिमाषाढमाकलयताकरयल्लवे
न अन्पेनविष्टरसरेरुहखंडनार्थिहेमोपसा
पदकमंडलनाविराजं ६ पुंजीकृताच्छुभ
बीजमनोहररारात्नादसूत्रवलयेनविराज
मानाः अंसावलंविशवलंमृशचर्मविभ्रदा
काशदेशमिवलग्नमुदंशुतारं ७ स्वच्छागु
लीयकाशिरवाशस्वरस्यहारिहारीतेदेहह
रिताश्ममरीचिचक्रः अंभोजिनीवनमिवा
सनपुंडरीकघंशंतरप्रसवकारणमुदहंतो ८
वेधास्वयंसविधुतासनपुंडरीकपद्मकटा
विकटकोटियरागपिंगाः असेनदेसदल
नोत्सवविप्रकीर्णपिष्टातकाश्वदिशः समुपे
तिकचन ९ पंचभिः कुलकं ॥ शाङ्गेनदत्त
धिविरोधितकोटिलग्नकल्पदयानलशिरवो
ज्ज्वलशिजिनीकमशारेः प्रवालवलयप्रभ
यावलीछंकलालमंडलमिवद्वभित्तस्यसि
योः १० वदः स्यलावरकृतास्पदकौस्तुभाके
विस्पष्टपाटलमयशिरवावसृष्ट नीलोत्प
लाकरमिवस्वयमेवमुक्तोकोशसमीकरभ
सेनविभर्तिखड्गाम ॥ अष्पातसीकृशुमदा
सरुचः कृपाणयटेननिर्मलकरालकरेणवा
हः संग्रामभूमिषुभयकरताकलिंदकन्याज
लोचश्चकालियभोगिनायत्त ११ आताम्र
कौस्तुभमरीचिशिरवावलीछयुडोडखीमु
खमषावृत्तमुदहंतोदैर्घ्येदशोरिगतससव
यानगोष्ठीयोग्यामिवास्पसरनायगदावि

पते ॥ अस्याधियागिरचितस्मितिमेघलक्ष्मी
 मोषदिनिद्रसुरवकोरकैरवश्रीः कुंदविषा
 दशनचंद्रिकयावकीरांसतिर्विभर्तिशशिषे
 खरपाचजन्यः ॥ वक्षःस्यकोस्तभमरीचि
 विलेख्यमानसस्याचकास्तिकरयंकजवर्तिच
 क्रं प्रत्यग्रटकविनिजुटनमुक्तकथापारुणी
 कतमिवाहिसरश्मिविवं ॥ १५ ॥ देत्यासविष
 विकटाशिशिरवासहस्रनिष्ठतधूसरितदिं
 सुखवह्निधूमम् वज्रपुलामतेनयोपतिरप्य
 मुक्तनीलाभ्रगर्भमिवविभ्रदमावुपेतः ॥ ५२ ॥
 हेलापत्तश्रवणतालपलाशकोटिभागाधि
 नूढपवलच्छविशखदंसं आभातिभासर
 रुचिर्दहनोधिरुहस्रयंप्रकाशश्चपांडुरपुंडरी
 कं ॥ १७ ॥ पखोजनद्विरदमूर्जितदानवारिधारांथ
 कारभरनिद्रतभास्वरांशुं पश्यांजनाशलमि
 वोजनतगंडशैलमारुहसंयुगरसांमरुदभ्यपेतः ॥ १८ ॥
 मेराविवस्फुरितकाचनगौरभासिसंहारधूम
 निकराजनमेचकार्षिः स्तभेरमेकतयदस्तर
 सायैरतिप्रश्यामेरशायसपवगृहीतदंडः ॥ १९ ॥
 शमश्रुप्ररोहजटिलंभुवनत्रयैकग्राससहस्र
 वृत्तसूर्ध्वपिशंगशोकं वक्रदधद्विकटमादिवरा
 हचोरचोरणाभिघातदलितावनिरंध्ररोडं ॥
 निषोषवध्यजनताकरवीरपुष्पशेषामिवेक्ष
 रुचिंदधदसतामां आरुहकासरसुखंडितदं
 डचंडहस्तः पुरोस्परभसाडपयातिस्तपुः ॥ २२ ॥ सं
 ध्यानुवंधिगगनंशुडलीकशरचूडातडिडिरि
 वपश्यविसर्पयंतः आयातिकज्जलमलीमस
 देहकांतिलप्रातयाप्रसरमीश्वरयातयानाः ॥ २३ ॥

हर.
प. च.
१२१

पाश्रीस्त्रंशंस्त्रंशंशिवंतकरस्यपाशमाहृत्तना
गमुपगच्छतिसप्रतीकं आलोलकर्णशिव
रानिलवेगकृष्टकुंभस्यलस्वलितमौक्तिक
तारहारं २३ यशपार्यनायमवलंबितंशारव
यममग्रेगदादलितवैरिचमत्तमांगं शाङ्गी
युधंजववतात्रगरुत्सतेवयमप्रभेणकरिणा
तिकमापतंतं २४ सिंहाजिनानिपरिधारभ
सद्युद्धरससंदष्टतारक्तयाद्यटितान्पुरस्स
निभिन्नगंधगजकुंभतटावसक्तमुक्ताफलेरि
वनरेवेःप्रविभांतियेषां २५ तंवंतिवीतवस
नेषुवृष्यमौलिमुग्धास्ततांशुकलिकारसे
नयेषां ज्योत्स्नातयावरसलंविमलस्वकांती
संतानसंशयितभूतिपरागलेखं २६ अभ्याप
तंतितइमेविकटोन्नतानिरुद्धाः सुरेशफणि
कर्काणिभिःकराग्रेः आस्फाल्यविस्फुरदरा
तिरुषांनिटांसकटैस्सहैवककुदानिककुट
तावः २७ तिलकम दानावुवृष्टिमभितोवै
कटैःकिरंतःसंवर्तंडर्दिनचनैरिवगंडभागः
विम्यस्तपादभरवंधुरित्तावनीप्रसन्नधिरूढव
सवःकरिणोभ्युपताः २८ निःशेषशात्रवज्र
लग्नलयायिधूमदंडायमानकरकृष्टकपाणा
पटाः विद्याधराधियत्तयःशिविरंविशंतिपा
रिस्रवश्रवणकुंडलगंडभागाः २९ आमज्ज
सज्जमपराविशिखांधनष्पुद्गस्तागुलीलवु
विवर्तनतारनादान् एतेविशंतिशिविरंशि
वशेषेस्तेविश्वेश्विनौचतृधिताश्रुससिद्धसा
ख्याः ३० निष्कृतनाकनगरप्रतिबंधसिंधोर्वै
वोदरेशवलिमानमुपादयाने कथाचयस्य

एषालक्ष्मसयीविभातिविष्यदमानयमुना.
 जलनिर्जरश्रीः ३१ सत्वेतदिग्गजपतेराधि
 रुद्रपृष्ठमभ्यतिदीर्घविकटः एतन्नागनाना
 नेत्रोर्करैरस्मत्तवर्धिभिरिन्द्रेषदत्ताजनेर्नि.
 नकरैरिवदृश्यमानः ३२ युगलकं ॥ योक्त्री
 कृतैर्हरिणगणैरतिगाढबंधतीव्रार्तिशीलक
 तिससीरनिभेनशीतान् संदधानिलानिच
 निपीयपुनर्वसुद्विरावड्वाजिनिरवेरचित
 प्रतिष्ठाः ३३ कल्माषितावरतलोन्नतपल्ल
 भारनिर्धूयमानसितशासरसंडलीकः संको
 चवडपरिहारधियासलीलमान्वीयमानश्
 वनायकुमदतीभिः ३४ योगाद्रितापरव.
 पुंजराप्रतायसंयन्तिरेषहरितच्छुविसमय
 त्रः भानुश्रुत्समयविभ्रमयतिपश्यरिक्तोक्त
 तावजितवासववासरश्रीः ३५ तिलकं श्री
 रूढगूढचरणोल्वरणमार्गणानिकलाल
 चापवलयानिविनिर्बुवंतः सप्ताप्यमीक
 लकलाकुलितांतरिदमभ्यागतालदयः
 सतरंगिराणीकाः ३६ दोणीभुतोपुपगताः
 शिवरंजवाभ्रकराग्रहाकनकभूमिषुविभ्रत
 स्ते वंद्यैकतदायितपदातिदृष्टसारवज्राभ
 कानिवचगर्भगताचिरांशून सर्वतवारिद्व
 रायिगभीरवोषच्छाघानुबंधवधिरीकृतस.
 सलोकान् अभ्येतिवः समरडंडुभिर्तांशि
 कीर्षुरेधातडित्किरणकोकतांचितश्रीः ३७
 अभ्यापतंतिविकसन्त्यरिचक्रवालरत्नोर्क
 रैकिरणपलवित्तांतरिदाः दिवसिनी
 तिकपापादलपुंडरीकघंडाश्चोरागवलावे

हर.
प.व.
१२२

दर्शयन्ति ३५ उद्धतवक्रकरपांडुरचाचामरौ
चमोजस्वितादयदयः कृतवातरेहः आभाति
कर्कशवलंसरराजसेन्यमश्वीयसंचिततरंचर
सत्तवलीनं ४० सव्यालभूषणतयोन्नतकायमा
नशोभानितांतमलगर्दभरासभीका चंडीनरं
द्राशिविरदतिनिर्विशेषत्रपाकरालकरभार
भसाडुपैति ४१ रत्नादसूत्रवल्यं परिवर्तयं
तीनदत्रमंडलमिवदण्डातितां ब्राह्मीकरा
कलितदंडलश्रीरेषाशिवात्रशिखरेकृतसंज्ञि
धिर्वः ४२ आभातिसौसरलमुग्धमृणालका
उकंदावलीकवलनाकुलतादधानैः ऊंदक
दः कृविभिरः कृतदीयगर्भजुग्धकृटापरिण
तेरिववाहहंसेः ४३ युगलकं ॥ उद्धतदानवच
मूयतिकंठपीठनिष्ठतशोरिणतमलीमसशात
धारं प्राचीवदित्तपनविंवमुदंशुराशिचक्रं
यत्पुपनतानचवैस्मवीयं ४४ त्रयंवकीकटक
मेतिविजिह्वकोटिमेषाकिरीटचटितादयंती
उलेखा भास्वत्तृतीयनयनभ्रुकुटिबुदस्तवे
न्यस्तभास्मनपरागललाटिकाभा ४५ चां
उयायरुषभस्मपरागपूर्णमाकीर्णमस्मिक
कलेस्मकपालखंडं विभाणयावपुरधिष्टि
तमीशहरमेतः कृशानगदहृदेवतयेवसेन्य
चंद्रस्यचप्रतिकृतिः कृतरागभंगचेतः प्रसाद
वलांशुसथाधुनीभिः आगच्छतिस्फुरितदि
क्लिविरंतवाक्कृदासकृदाभिरियमुकूलिता
वराशिः ४७ प्रखत्कपालरशनागणारासभी
यचंमाचरांकितभयंकरमूर्तिरेषा यस्यातवेति
शिविरंशिवशावहस्तवर्णावतंसकलनाज

लिता नन श्रीः ४८ आकस्मिकप्रलयवस्मरवहे
 हेतिभस्मीकृताखिलजलाचलनिर्विशेषः श
 षांविषयपवलेरयिलोकपालपालकपालप
 दलैरिषसुतसंगे ४९ गंगातरंगपरिस्पृष्टवि
 दककोटिखट्वांसंगिपरसेष्टिजदानिजंज प्र
 खत्परेतपरेतपतिपत्रविषाणारभनिष्यतस
 मधुवनाक्षतजासवश्रीः ५० अथास्यरासभ
 नैसनाधिपतिं त्रिलोकीसंहाररागरभसेनस
 भीतिसेन्य संरभभास्वरमुखीविसभंगगौर
 दत्ताशुरेतिशीविरतवकालरात्रिः ५१ तिल
 कं ॥ कालीचकोकिलकलापकृविः छल
 दंष्ट्रांजरेतिसमरात्कलिकाजलेषानिर्दग्ध
 कालकलिकालकलंककैतुरुद्रिनरक्तक
 लिकेवविह्वलभूमिः ५२ इतिगिरस्यपकरणो
 दीरितानंदिनाग्रसकलसमरसेनावकवाल
 स्मरारिः निजशिखिरनिवेशावासभूमीः प्रणा
 मश्रयविकटकिरीटप्राहिराणतसुरेव ५३
 तिग्मांशुस्यदनाश्रुतखरदलितोव्यमवै
 इयंरत्नदोदच्छायेयसायंसलिनतितमःप
 कपेरपरीत्री रुद्रालोकः कलायग्रहरभरस
 न्यविनादानुवधैरन्योन्यालापसारादिदधु
 रिवनिशिष्याकुलादिग्वयस्याः ॥ इतिश्री
 हरविजयेमहाकाव्येसैन्यसंभारोनामैकोनच
 त्वारिंशः सर्गः ॥ ३९ ॥ श्रीगणेशायनमः
 प्राज्ञप्रभातसमयेयशशाकमौलिरुद्राधि
 तोविविधमागयसूतवाग्भिः अभ्याहतान
 कशातध्वनिदत्तसंज्ञैः सेनासरिद्धरितमेत
 तसेन्यसिंधं ॥ तस्याप्यसंभ्रमवलम्बणावक्र

हरः
चरि
१०३

१७३

त्रवालमुवीतलेनधियतिनाफणिमंडलीनां सं
स्तंभितश्रवणात्तालमुदंचिताक्षमाकारिणो
विधुरितस्थितिदिग्गजेन्द्रः २ व्रजोडखंडतर
वारणाखर्व्यमाणमूर्तिर्दिगंतरगुरुप्रतिदिग्ग
फालदीर्घः पुंजीकृतः क्षतिनलेवनतामवाप्य
विंदंरसातलमिवातिभेरेणभूयः १ कम्पाऊ
लीकृतसंसंभ्रमलोकपालकलीपुरंधिरुद
योविभगावकार प्रस्थानड्डुभिरवः क्षयकाल
वल्गाडनालतालकरतालनिनादलीला ४
चः कलकं ॥ उत्सृज्यसंयुगरसाद्यतस्यदेह
भागाग्रसंधिचटनानिरयायगौरी उच्चितभा
गगतसत्त्वविधूतभीरुवैक्लव्ययोगसिवमानस
मुहहंती ५ उन्निद्रकर्णशित्वरायितपारिजात
लीलावतंसगलितैर्मधुशीकरौचैः संसिधमा
नमिवकुंकुमपंकयत्रलेखांकितशुचिकपोल
तलंवहंती ६ लीलानतेनसकलाकरपल्लवे
नलावण्यकांतिममलामिवसंप्रमाडु प्रेक्ष
न्पिनाकिमुकुटास्यदचंद्ररश्मिपूलिः कृदाम
लिनितः क्वविमीहमानाः ७ पकावलीविर
चिताऊचमंडलेत्रतंगत्वमीयुधिपरस्परपीडने
न तत्सर्वयेवमवलीत्रयतामवाप्तमुग्धिग्रेहप
शिथिलंदधतीतिमथ्य ८ प्रत्यग्यावकरस्य
रणागराग्रस्वनखेनकिरणाप्रकरापेदशात
संध्याप्रसादनयरांगलिताभ्यमूयसारवृषातए
तनामिवधारयंती ९ पंचभिः कुलकं ॥ तस्या
मुखसरभसादिजकांतदृष्टिर्मृष्टाविरादयश
शांककलावतंसः संदर्शनेषुनयनत्रितयंती
मेघदोषोपघातचटनोज्जितमभ्यनंदत् १०॥

निर्यायतस्ववशुषः सचिरादवाप्तगाढोपगूहन
रसोत्पलकाजुवंधः प्रस्थानमंगलविधिर्वि
दधेतयायसेवोत्सप्रचणामादमंगराण्यनीतः
तस्यापिनेऊरभिर्मंत्रितमात्मनैववदतः स्यले
गणचमूयतयः कथंचित् कंठप्रभाशवलभा
सिपिनडलोह्मालांतरभ्रमविमुग्धधियस्त
नुत्रं १२ मंदाकिनीसलिलनिर्जरसिच्यमान
भासन्तृतीयनयनानलधूमदिग्धः तस्यान्ता
यशिरयातभियाधिमौलिसंवीतकंकटइवा
सतरश्मिरसीत् १३ काललोलमुरसिंधुत
रंगभंगविस्त्रस्तबंधललितंचजटाकुलांघ्रं
उस्मीषभोगियतिरेवबंधतस्य गाढपुनःप्र
तिदिशंपरणमंडलीभिः १४ छायांथकारक
लघीकृतपीनकंठपीठसुरज्जगराजफणाम
णिश्रीः अप्पाजिसंगरनिवेंडनेवेंडनीलकं
ठविभ्रमपत्तचकालकूटः १५ दंष्ट्राकराल
मुखकंदरनिर्यदग्निज्वालावलीउड्डयलदस्य
करालजिह्वं शीलंरुषारिइधिरासवयानगो
ष्ठीसंरंभलोलविकटोष्ट्रपटंजजृम्भे १६ भोगी
इभोगकषणप्रतियंनमथ्यकाच्यपराजलने
पेर्मथनप्रसंगे तस्याथमंदरमिवाहियतिश्च
कारोकोदंडंडमधिरुह्यमनायकोटिं १७ संग्रा
मदोहदरमादितिशीतरश्मिमौलोपिनडक
वचेवदसायतस्य प्रत्युत्तरत्नशालः १८ विशा
रित्तानिवर्माणिभमंचटितानिगणाःपिनेऊ : १९
संवीतलोहमयवत्संबधुर्वभारवोभ्ररुयोछरण
मंगलरत्नमालं आस्ताचलाभिमुखपातिनी
वदयंक्तिनक्षत्रचक्रचरवालावरवत्सलीला २०

हरः
च.रि.
१०४

१७५

प्रत्युप्तो लोहितकररत्नकराणां शुचारलीलां भ्रुकम्प
वितनुच्छदमूर्तिरुश्रेः सादोसिनीरुचिरदासमु
रीविभिन्नलोलाभ्रममधतशिलादसनः २० सहा
रधूममलिनाकलपोतसानुभांतरेनिपतितारज
नेचमेरोः वदस्यलेसरसजंजमयंकभाजिभा
तिस्मकालमुसलस्यदृढा यसाढी २१ अभ्रं
पंसदकतां शुचिरासहस्रसंलक्षमारणपरभाग
तनत्रवंधा आवेदशेवललवानलिनीलनागव
क्रस्यमूर्तिरुचस्युटपुष्करश्रीः २२ हातौशनेः
कवचमेवकिताचमूर्तिरुद्दीप्तिरत्नचदितोरुशि
रसुवंधा आभादनेकविकटोदयशैलशृंगल
गार्कविंबवलयेवयुगदयाघोः २३ उद्दामसं
पुगरसस्युटितव्रणोभ्यारक्तच्छटाविकटविंड
निवडरं प्रत्युप्तदीप्ततरनूतनयमरागमामी
दिवातिगुरुचंसनमग्निकस्य २४ वदःस्यलेवृ
हतिहेतिशताभिचातरुव्रणस्यस्युटितस्य
टसंनिवेशं चंडेश्वरस्यशुशुभेशुभलोहवर्मसा
वर्तमंभश्वमानुतटेमहादेः २५ उर्वारवैरिवर
वारणवीरभद्रवदःस्यलेविनिहिताविराज
साढी संवर्तमेचमलिनासरसंप्रहारलक्ष्मीव
प्रसरविगुंठनजालिकाश्रीः २६ अभ्रं कषोड्व
सितकलेनवैजयंतीकल्माषितांवरतलाः प्रति
मावहंतः रक्षाभिकारनवभूतिसधोयलेपया
श्रुतिषोरशितसंनिधयः स्रवौचैः २७ संभेरसा
मुखरितास्वरशंखचंठाळक्कारवाधवल्लवाम
रचारशोभाः विस्पष्टदंतमरिणनोरणसंनिवे
शाः सैनैर्युधेविदधिरसरसमत्रयाः २८ युगल
कं॥ प्रत्यग्रमौक्तिकविधाननिधानजंभरदाजं

लाजगविभ्रमहस्तदंडः रेजुर्गजाविकटकीच-
 कयष्टिकोटिवेलहिलोलकदलीविकरालए-
 षाः २५ कुंभस्यलीनिहितसंगलमालिका
 ग्रविष्मदमानमधुपंकनिलीनभुंगाः लक्ष्मी
 दधुःशिरस्वरलग्नदवागिधूमजालाकुलाः कु-
 लनगाइवमत्तनागाः २६ उत्कर्षातालपवने
 रित्तकुंभकूटासिहरधूलिपटलः छुरिणाभिरा-
 म उद्धततामरसरेणपिशंग्यमानदिक्कवाल
 मयसीववभूवविश्वम् २७ लीलावलइवलवा
 मरचक्रवालशारीकृत्तारिवलदिशेषसू-
 ससंख्याः उत्कीर्णयत्रमकरीशतशातकुं-
 भयर्षाणयटविनिवेशकरालएषाः २८ मा-
 रिणकपखंडखचित्तांचित्तेहमभास्वदायानदी
 धित्तिपिशंगितदिग्विभागाः तद्रश्मिरत्न-
 कारणशारितशातकुंभप्रखललीनमखणत-
 कृत्तिवक्त्रभागाः २९ संग्रामिकीषुकशलेर्ग
 मितास्तादानीविधीषुमंदतरसः एतनात-
 रंगाः स्वेदोदविंडशवलस्तवभागवक्त्रशो-
 भाः सुधोक्तमनलग्नकणाइवासन् ३० ति-
 लक ॥ सानूकताविपेक्षतिपमानशून्यामंदा
 ग्रयिगुयित्तंशडमरीचिवीणाः आकुंचितोर्ध्व
 खरंदंडविभक्तपादविन्यासचारुगतयस्तर-
 गाः प्रसक्तः ३१ भातिस्ममूर्तिरनिलोचवि-
 च्छेदमानसाजिष्टचामरतयाचतरांचित्तानां
 उत्पेत्यं किलपुशशिखिनस्तदीयज्वलाक-
 लायनिचितेवत्तरंगमाराणां ३२ लक्ष्मीदधु
 विपुलकैर्गमनेरभीक्ष्णसंगेश्वशाकशुचि-
 भिश्रुतरप्रपुंश यर्षाणयटपटलैस्तरगानि

हर.
च. रि.
१७५

१७५

गालभागेऽश्ववेदमणिप्रोभितसंनिवेशोः ३६ संग्रा
मनाटकऊरुहलिनांतदानीं मुम्यापकेनदधतोऽ
दसन्नमानां विस्पष्टभांडरुचयोतिविचित्ररूपाल
दंभीदधुजंवनिकासहितास्तरंङ्गा ३८ विस्तार
प्रालिङ्गकतितिः कृतत्रयवर्णमाविडगामिकर
एप्रविभक्तशोभं सव्यंजनक्रममराजतथातवा
घलीलादधानमनुपसुतमश्चसैन्यं निर्धूतके
सरसटावलितं चिताग्रभागंयतद्विरभितः पुन
नातरंगाः चक्रस्तरादिवित्तुत्पतनाभियोग
योग्यासिवक्षणाविलग्रपदेः खुराग्रेः ४० अ.
श्ववर्णं ॥ विस्ताररुडवसुधाः प्रतिवडकेतसी
तापटांचलविवलनशारिताशाः सज्जारिव
लोपकरणाः समरां वुराशितश्रियंसयद्विशिष्टि
येरेरथोच्चाः ४१ आक्रांतयानवरत्तंभटनायके
नचीत्कारसीत्कृतिमनोरमतांदधत्वा संद
र्शितोरुयुगसज्जचनश्रियायितत्राभियोग.
समयेरथकन्याश्रीः ४२ आयोधनात्तनुगु
णवेशपरिग्रहाश्चेतेजस्विनस्तदन्यतयश्रा
विरासनं संस्कारभानवड्वाखिललोकमार्गः
नाचसुरत्किरणदंतरमंडलाग्राः ४३ शी
तांशुमौलिरायिकेसरिचक्रवालयोक्तीकृता
ह्रियतिभोगसहस्रभीमं अप्यारुरोहुरथ
मग्निशिखापिशंगमायोधनानुगुणवेशय
रिग्रहश्रीः ४४ उस्मीधभोगीफरणपूक्ततवा
तचातपुंजीकृतत्रियथगाजलवारिण्युभं
तस्योस्मवारणमधार्यतभागलग्रमारिखंड
खचितोन्नतहेमदंडं ४५ तस्यप्रकीर्णयुग
लेशशिरश्चिमशोभिशाह्वानुबंधिमणिकंबु

ज्ञातदांजी पार्श्वस्थितेऽधुवतः स्वयमभयेत्यमं
 दाकिनीमरभसयमुनाचभक्ता ४६ येनाशुनी
 वृतसटाभरमं वराशुमारोहनानिशितपाणि
 जमंडलेन नक्तसखेषुशशभृत्प्रसभंयथाधि
 विंवावलंविशशदारणाकंदिशीकः ४७ आक
 एयस्यमदशेषविषसभृगगंडस्यलास्य
 दिरुज्जिततारनादं अंगेषुभीतिभरसंज्ञविता
 निजेषुवांचंतिहरमिवदिक्करिणः प्रवेडुं ॥
 ४८ ॥ श्रीकंदशेखरशशांककलाकराग्रेवेष्ट
 सटापटलपूननवंदरोषः उत्प्लुत्यदारयित्वा
 मीहत्तपवर्वजुसूचीशितैर्नखसुखैरयिमारु
 तयः ४९ तस्मिंस्तुषारनिरुक्तं वविंयांभ
 सिंसिंहीसतेविदलितंजनमेशकार्चिः का
 न्थायनीकृतपदाश्रियमाससादृशालेयशैल
 गतनूतनमेचवह्याः ५० चकुलकं ॥ शङ्काय
 पोपिभुवनद्वयकालवह्निशंकाकुलीकृतसय
 सरचक्रवाल तादृयंविधूतकलयौतपिशंग
 पद्ममात्मीयदेहभरखर्वितमध्यरोहत् ५१
 एष्टेनविग्रहभरवसदेसूनोर्जग्राहदानवर
 णस्पचचेतसोश्चैः तौत्पयिचंचुपुदष्टभुजं
 गमूर्तिर्भास्वत्फणामणिरुविष्णुरणारुणे
 न ५२ दोणीवपदपवनोहत्तशैलजालमु
 त्तिष्ठतः शितनखाग्रविदष्टमूर्तिः तस्याधि
 नाकमतनुर्विभरांचकारशोभांदरणंचरणा
 कोटिगताभ्रलेखा ५३ विंगत्विषंकवलितो
 रगचक्रवालनिर्यद्विषाग्रिपरिणामवशा
 दिवासोविस्तारितानभसिहेममयीपतत्र ॥
 पंक्तिदयन्सरभसोद्भयनायरेजे ५४ उरुच्छ्रिता

हरः
च. रि.
१७६
१७६

गगनवत्सगरुत्ततोयहरावगाढहृदिभिनरसात्
लाघाः श्राकृष्टमुक्तवसथाः क्षणविघ्नरेवदसा
तेनरस्पगिरिसंहृतयः कथंचित् ५५ स्मृत्वा
स्मिगंडशिखरोज्जितदानवारिधारांधकारि
तदिशः सरलोकपालाः विन्यस्तदेलगुरु
पादविभरणभूमिभागान्यथायथमरुरुकु
र्गजेंडान् ५६ तावत्प्रतीतसनसिप्रथनोत्स
वायदर्यादिनिर्जितरियोभटचक्रवाले. वाला
जनोवलवदाकुलतांजगामतत्कालसंभ्रम
विलोलविलोचनश्रीः ५७ संस्तविताअपि
तमंगलभंगभीरोभीरोविशादवशाश्चन्यधि
यस्तदाक्षः निर्वोक्तकज्जलविधूमरितानिरीष
रिंदीवरांमधुकराश्ववाष्पलेशाः ५८ आधीय
सानमत्तिसंभ्रमवेयमानविस्तृतवाङ्मलतया
बुबुधेत्तरायं प्रस्थानसंगुलविधानमपिप्रवी
राः संगामरागरभसोलसचित्तवृत्तिः ५९ व
इस्सद्वदयितयाकरवालघटिरालोकिताभ
दजनस्यकरप्रतिष्ठा प्राप्ताशतित्वमधिकंत
दयांगभासाथोतेवतत्क्षरणमराजतविस्फुरंतीद
यत्पौरणायचलितेगुरुशोकवृत्तेवामभ्रवःस
यदिकाशपदशांभ्रजंत्याः सारिकाकंकवुरव
नोपतितः करागालावरणचंद्रपरिवेशश्चव्य
राजत ६० वक्त्रं बिलोकयितमूढरसाचिरा
यपत्पुर्थपूर्विहितमंगलरोचनांशं द्योतय
मानहृदयासविशेषमेवसिद्धार्थकां रचयती
स्मललाटपटे ६१ शालिङ्गगाढमयरायरी
चुंवितोयवक्त्रं प्रियस्पसमरायविनिर्ययासौः
उसोस्मनिः श्वसिततत्क्षरागाढशुष्कतां वृ

लपकरसमोष्ठयुगंचकार ६३ गुमिस्तनोरि.
तीकतादरवथसादोस्पर्शास्तव्यवधिरित्यथै
साभ्यस्रयम् भावत्वयाश्रयमनाः परिरंभइ.
स्यमैदिष्टवर्मदयितस्ववधूः पिनडं ६४ इ
तिसमरविंदोत्सवभाजः प्रवीराः कथमयि.
दयिताभिडुच्यमानागुहेभ्यः सरभसमयपु
यानिर्यधुस्सोजंगजेरथतरंगविमदं दोभि
तेरत्नसौना ६५ ॥ रतिश्रीहरविजयेमहा
काव्यैस्यंसंभोनामचत्वारिंशः सर्गः ४० ॥
अंश्रयकथमयितस्याः संकटद्वारसीस्रसिद्ध
शरणवरिष्ठैरंजसावीयमानः इतहरिज.
यशः स्फीतवादित्रयोधेर्गिरिकटकतटा.
तात्रिजंगामेडुमोलिः ६ ग्रथितमुखरचंढा
चक्रवालध्वजाग्ररथवरमधिरुस्रप्रस्थित.
स्यात्पताकं स्वयमवहितचेतामंगलंमंवि.
धित्सस्सरभममभिदप्रमोवैस्मवीतस्पर्शखं
२॥ नवयवलङ्गूलेः कल्पितास्मनिकानां
शशिकरसितकीर्तिदीरासिंधूमिभंगाः दि
रदचनवलाकाः प्रालसन्त्यस्तदानीमानि.
लवलविलोलवैजयंत्याविरेजुः ३ सुदम
रिपरिराहप्रस्फुरत्तडक्करश्रीकुंतसपरि.
नियंत्राहर्तमुद्विष्यमानाः उदयगिरिशि
खाग्राहरवन्पाकं विंवाश्रियमतनुमतानी
दिंडिसः ऊजरस्य ४ प्रतिगजमदगंधात्रा
राहेलाव्यदस्तः स्फुरददरनिविष्टस्यष्टरे
खोग्रहस्तः श्रियमभुतकरेणोर्नाकसरो
हरणयकुतमिवसुभटानावडसोपानपंक्ति
५॥ दिशिदिशिमकरंदंपुंडरीकोदरेभ्यः सर

हर.
पंच.
१७७

१७७

भसमपिपीत्वाहारिमाधुर्यमश्वैः हिरदपतिम
दाभस्तिक्तमासादयंतोविरसरसनमंतवक्र
मृद्धिरेफाः ६ प्रतिगजमतिकोपाडावता
ऊजराणांसयदिसखयटेनाच्छाद्यवक्राणपली
नां अविरलमदत्तोयायानगाष्टीनिरासेव
इगुणमपिन्येदोषहेतुकदाचित् ७ श्रिय
मत्तनतरदाभूतिविन्यासयाः सयदिसद
जलेनः शेषाततांसप्रयोर्व्याहिरदपतिरनी
चैर्विस्फुरदंशैलस्त्रिदशनगरगंगासतो
सा ८ शैलः दधुरभिनवलातारंजितै
श्रामरौचैः श्रियमनुकृतवान्पारदसः से
निकानां खरशिखरनिपातखयमाना
खिलोर्वीजनितशिखिरेवोचाश्लिष्टरूपा
रवाष्वाः ९ करिहरिरथयतिव्रातनिर्धू
तधूलिप्रकरजनितकार्चामंववधादपस्ता
त्त लघुविदलनभीतिव्याकुलात्माकथं
चिन्मरणनिगडसहस्रेरणयोपरित्री १०
वलसमुदयपेशेतीत्यगवृत्तिमात्रेस्पिति
वतिशिविराग्रावासभूमीरुहीत्वा प्रथम
सिवतदांनीसोगतानांप्रमाणहिरदकुल
मनल्पकल्पनायोढमासीत् ११ सरवेला
त्पावासितकानानाग्रेशऊनयतरुयक्षा
हरमत्पत्यवेगात् इमाविटयशिखाग्रावड
नीडप्रतिष्ठास्वतनयगतत्तस्माश्चेरुकाका
शपव १२ कृतगुरुतरकस्यादोलनव्या
कुलायांभुविविनिमित्तपादजंगमांड्रीड
कल्पैः प्रतिनिविडनिवहैः कल्पवृक्षेषु
सेनाहिरदपतिभिरापेनत्रिययाविलास :

दृढनियमितरज्जुसंयमं दानितानां सुतमद
 नलगढाभोगका ॥ गजानां त्वगपतदवरुणा
 काननानौकेहभ्यः सहजमपि विमूढाः का
 नर्वशेषयन्ति ॥ सुतमनचनसारोददसौ
 गंधभाजोमणितटकतवीचिदोभमंदाकि
 नौकाः इमगहनविलुभाकां शुसंतापशीताः
 शिखिरिकटकभूमीरथवात्सर्ध्वजिन्यः ॥
 स्फुटितविकटगंडसेधमायाद्विरेफाविकसद
 विरलैलाकंदलीकाननाद्याः उपमणिगु
 हमेदः स्फुल्लशेकात्तकीकायवतिभिरनुया
 ताः केचिदासेडुरुवी ॥ अथप्राशयर्मौलः
 सैनिकाः सानुदेशोदिशिदिशि विचरन्तः क
 ल्पितैर्वाजिसैन्यैः प्रतिभयतरलादं दृश्यमा
 नास्मृगोचरेः स्थितिरिति चिरमासंदर्शिताको
 दनेच्छः ॥ सरभसमनुविडाकेनचित्सादिनो
 श्वैः स्फुरिततरलताराश्यामलां शुक्लदाभिः ॥
 व्यवधिसिवविधातंभीतिपारिलवादीहरिण
 युवतिरेच्छत्संभ्रमादात्ममूर्तेः ॥ इततरमयी
 नष्टमादिसैन्यावसंदातनयमनवलोक्यका
 पितत्रैवयातम पुनरमुनिरेयदं कस्यशारागना
 गात्पदमिहनेवियेतः कस्यत्तस्माथवास्यात
 श्रवणाच्चटितमोर्वीमंडलीभूतचापच्युतिचत
 रतरश्रीर्वंधिनानीयमानं हरिणमनयराधमा
 र्गणोसंदृभित्वात्वरितमिवविलदोलदतः
 त्सासविदत ॥ दितितलगतपुंखेनेपुणो
 तं व्यमानाः स्फुटतरगलनालः कश्चिदुद्गीव
 पव इतमिवचलितानावलभानांतदानी
 हरिणाशिशुरमूनामर्धमेदिष्टमार्गं ॥ नख

१

२०

हर.
प.च.
१७८

१७८

लगतिशून्यं किंचिदस्तीह याम्नायुवतिमनुसरं
गर्भभारालसायत विकटकुटिलशृंगाचातया
तो न किंचिदनुविहरेणोपि स्मरमाहर्तुमेच्छ
त २३ विकटगुरुविषाणादः प्रभारारण्यवाचि
प्रसभमभिहताना मुत्तमां गानिपूर्वं गिरि
अविहरिणानामाश्रयश्चादृशं विस्तृत रुधि
रलघ्वनिद्योममारां त्रिपेतः २४ प्रकटविक
टशृंगैः काननं मंदरादेः दधतश्च निवासग्री
तियोगाच्छिरोभिः नभसि पृथत यूथा हरसु
त्सुत्यपेतदशनखुरविरुग्णालग्रनाराचपु
खः २५ उपगतमवलोक्या यत्तया सैन्यमुञ्च
रगणितगुरुभीतिमुक्तं संरभमग्रे हरिणप
रिवृद्धोऽस्यादन्यथा सत्त्वभाजः कथमपि गुरु
पेर्यस्योजमास्योपमास्यात् २६ अपगतघृण
मारां दंदरस्यां कवर्ति च्छंति सरगण सैन्ये द्दीपि
सिंहादिसत्त्वमं प्रतिक्रुभमुदस्युर्मन्युमंतस्त
दानौ तदनुवरवराहाः प्रत्यनीकायमानाः २७
चमरहरिणवृंदं बालभारादिपोतरनुकृतली
जनारीकेशहस्तेक्ष्णत्विट कचिदपि परि
हृत्या पावतां सैनिकानां हरिशरभवराहदी
पिहंत व्यमासीत् २८ सरभिजुसुमभाजो
यशोभां दधत्यास्त रलहरिणदृष्टेः काननो
वीरमण्याः सरतश्च वरगव्याविभ्रमन्येव चो
प्रस्रुटकरजनिपातैः पाटया मासराण २९
शिखरिभुविशिखंडीवल्गुवल्फातिभाराद
लसितगतिराशयान्विनान्वीयमानाः तरित
रमशन्नो नैव नो नष्टमस्माद्विपदि भवति
काचिद्दोषत्रयागुणेश्रीः ३० इति विहितम्

गमैर्मुकुपयाणपदववलरवनिपीठंसादिभिः
 कृष्टवल्गाः अमजलकणजालाश्रिष्टजाव
 नदोर्वीविधुतचनयरागालिचितोगास्तरंगा : ३१
 रयचतरत्तरंगदोभशीतैर्मरुद्विबुतकपिल
 सदाग्रास्मैकैर्नीकसिंधोः अधिजलमवते
 रुर्मंजुअत्प्रोयचोराणः एवरखुरशिखराग्र
 क्षणपाठीनचक्राः ३२ विचरित्तदलउद्रापं
 कजौचान्विहायप्रमदविधुतयत्तस्तोयपव
 दिरेफाः अपिमदजलविंहरमजुंवीयुरैला
 त्तवकसरभिगंधीमज्जतांवारणानां ३३ स
 सरित्तिनयावल्लक्ष्माणाध्वखेदाः सरभ
 समवतेरुर्मंजनायासरोद्याः दुत्तमसिचत
 तावः छीकैरग्रतस्ताकरकलितलवंगामोद
 हृदैर्गजेंद्राः ३४ हिरदपतिसहस्रैः स्नातसां
 तर्निमग्रदितिधरगुरुदेहोलक्ष्यवक्राग्रह
 स्तैः त्रिदशसरिदनेकोद्दामगर्भाभिनिर्यु
 णयतिरिवहरात्सन्निकैराललोके ३५ कृत
 गुरुमदगंडभोगभूषणजानांभ्रमरकुलमयो
 द्रुःशीकराहस्तमुक्ताः किमपरमयवास्या
 दाश्रितानांजलेभ्यः सपदिमदभरांयेहंरमा
 रोपितेभ्यः ३६ सतिमखसनुभूयप्राज्यसि
 हररेणः कुरणकपिशितोमेः सिंधुगर्भाद्र
 जेंद्राः दितिभृतश्चपदच्छेदिनोवज्रपाणेः
 पुनरभयमवाप्याभुज्जिहानाविरेजुः ३७
 सलिलगुरुसदाग्राविभ्रतोरुणामूलाःख
 रशिखरविलग्राहमशवालवलीः त्रिदश
 सरित्तउष्ट्रेस्तीरमुत्प्रोयचोराणः श्वसितरले
 तोर्मिब्रातमुत्तरुरश्वाः ३८ अमसिधिलित

हर.
प.च.
१२५

१७९

कंठद्वतनिःश्वासवातव्यतिकरयुतसेनाधलिः
रुडोतेवालाः तरलसरलपुः कंचेरुरश्वाः स्प
लीभ्योशरकतमणिस्ववीकोमलाच्छयव
डा ३५ विदधतिगुरुयदोत्सकमज्जाजला
नांस्पृष्टमिवमलिनानांमाशयेवतमानाः
यदमरगरासेनोरणपट्टविलासप्रतिक
ऊभमसाधनिस्रगास्वेवमत्स्याः दितिथर
पतिभूमिंदरमुल्लच्छवेगादयद्दरिकरिपत्नी
स्पृष्टनंकल्पितंमत्त इततरमुडवेयीमार्गम
भ्याहताभंसरभसमुदपत्तद्यामविश्वंस्मगरे
ध। प्रतिकऊभमुदस्तात्मासियत्मेनिकानां
मगमदयसमाप्तिंतेनसर्वविहाय अपर
मपिपदधंहरमुत्पित्सतस्योवभवदवनिष्ट
ष्टेननिष्ठाप्रतिष्टं ४३ दिशिदिशिपरि
शुष्यदानतोयास्कृतीनां विदशागजगरानां
हरमुत्पेतपीणां दिनकरकरतापोपलवादा
ऊलानामतिनिकतयोश्चैः पुस्पृष्टः कर्णशं
खाः ४३ पुनरुपगतयदोद्गीननिश्वेषशैलः
स्पृष्टशिरवरशिखाभः स्पृष्टसंदेहसुग्धैः दि
शिदिशिगराह्वदैः पीयतेस्मद्विषानाविकर
करदभित्तिभ्रष्टमारांसदोभः ४४ अतनुमली
लगर्भाः कज्जलश्यामभासोनभसिजलदले
खावेल्पमानामरुद्धिः दृष्टावलनविलोला
वारणानांवाहनिविडनिगडलीलोपाद
लगावितेजुः ४५ अनुकृतगिरिशृंगाभा
गंइत्यलाग्नस्वदित्तविकटभास्वत्तारनद
त्रमालाः स्रुतमयजललेखाविंवितावा
रणानांश्रियमतनुततारापंक्तिरारात्स्वरंती ४६

श्रवणशिरस्त्रभूषाचामरांसाः सधातीदिदमर्च
 दितविद्युद्दामसमाचिवागत जलदकुलमि
 तीवातघोतोश्चैः पुरस्तादिशिदिशिगजतभि
 श्रुङ्गभस्करवातेः ४० कुरितसरपयामर्त
 रंगकुंभस्यलीषुश्रवणधुतिहताभिश्चीनपि
 ४१ छटाभिः क्षणचदनविलोलानाकनक्षत्र
 मालाश्रियमननृतमथ्यस्तेनिरेवारणानाम् ४२
 विकटकटककट्यादामसौदामिनीकंहिर
 दकुलसभामीडन्यदासीनसुर्वी सरगणाय
 तिसेनारुडनाकावकाशव्यतिकरगुडवेदः
 सस्तमेचौचकल्पं ४३ अरुणिमरिणैरीटः
 कायपालं च्यमानागलितमद्यजलां देविं
 ताण्डभागे शिशिरकिरणलेखालदपतेः स
 द्विपानां नभसिविकटककुंभसस्तद्देमां ऊशश्री
 अकलितगुविद्युद्दामभिः शशिताशैरमली
 तगुरुन्नमद्भिः सलीलं हिरदयतिगिर्भिरुश्चै
 स्तस्तरनाकमार्गः प्रतिदिशिमवरुणालोक
 मत्तसमेचैः ४४ स्रुपितपवनवेगेव्योषिपञ्चा
 वंभागास्त्रिरखुरशिरस्त्राग्रेर्यनालंवसर्वे
 गिरितटविकटोरः प्ररितासंनतारचटलच
 रणकोटिन्यासमश्चैः प्रससे ४५ नभसित
 रगसैन्यं हरमुत्करांचोरस्फुरितमुखमनी
 चैरुत्तमृतीरादधानम् हरिणकुलमिवासी
 द्विस्फुरश्चित्ररत्नव्यतिकरशवलाभिर्भ्रान
 मानंगुडाभिः ४६ जवनपवनधूतैर्वलिता
 विस्फुरदिर्नभसिविवभुरभ्यालादिकैश्चा
 मरोचैः विकटपुराशिखाग्रदोभभिन्नाभ्रग
 भस्वलितचटलशस्याश्चिष्टरपाइवाश्चैः

रविकरपरिसर्पादिस्फुरद्विस्तदानीमपगतच
नयंकनाकमेलीसहस्रैः सरभसपरिवर्तोलस्य
पांडुराथैः सरस्वशफरोवैर्द्वैर्गमानैरभासीत्
विकटशिखरलगाः केतदंशवलीषुस्फुरितवै
विधरत्तः छायाकल्माषभासः नवजलधरखं
शः केकिपिच्छातयत्रश्रियमदधुरथस्ताङ्ग
तां सैनिकानां ५५ स्फुरितमणिर्कीरीटग्रथि
गंभातरालप्रतिसितमहिमांशोर्मंडलं व्योमि
तेषां प्रतिफलदमलांशुव्रातमाशामुखेषु
स्फुटकनकशिरस्त्राभिन्नरूपंतदासीत् ५६
रथतरंगखुराग्रद्वयमानान्युरस्तात्प्रतिमि-
तमुच्चक्राडम्यिताभूलिलेखा श्रियमतनुत
मुक्तावालकायास्तदानीगगनमकरसमनुषु
वानादिगतां ५७ स्फुरदतनुतडित्कावेल्यमा
नामरुद्धिर्मधुरविरलनीलश्यामभासेभ्रूलखाः
कृतकवलनलीलांभलोपार्धवद्विस्फुटविकट
तराचिः सिंधुभंगीविलासं ५८ सपरुषमसि
तस्याभोधरस्योपरिष्ठात्सरुषमभियतंतंसिंहमा
लोकाशरण्याः जगतिविफलमेवप्रजयाशून्यम
श्वैः स्फुटमतनुततेजस्तादृशंसैनिकौघाः ५९ प्र
थमपतिरयासीद्वानतोयांडगंडप्रतिमितमणि
चित्रच्छायावैकुण्ठशाङ्गः विकटशिखरभागा-
लदपट्टचारिचायदितिधरपतिलीलाविभ्रदभ्र-
कषश्रीः ६० श्रियमभृतपुस्त्यादिंडमौलेस्तदा
नीगरागगयिरतिवेगात्प्रस्थितोनाकमार्गं ॥ दध
दपरमिवेंदोभागमुस्सीषभाजः परशुमुखसमं
दोलासनाशारिताभ्रं ॥ ६१ द्विरदमदनदीसेत
मेतत्पुरस्तात्कलषयतिपुरासेचंद्रिकागौरमः

सचकिन्तमिति मार्गाद्भीतमेवायसस्त्रेखगपतिगुरु
 वेग्यस्तथानाकनद्याः ५३ स्फुटमिहविमला
 नास्वच्छताश्चाद्यत्रयाविसदृशमुपधानतत्रदो
 वायन्तनं प्रतिमितसमरोचामेनिरेयंनिरीक्ष्य
 दितितलमपिशोतांभीशुविंवेकलंकम ५४
 इम्यंसेनास्मरोरर्जुलथरपदवीहरमुल्लेखवे
 गाद्यसीनारत्नसानोस्तदभुविविविधय्यह्व
 स्तारभाजः तस्युर्गच्छतिमात्रेभूतगुरुसमसारं
 भट्टेन्यंइसेनानिर्याणायदपुश्चदिशिदिशि
 विकसश्चित्रवादित्रयोवाः ५५ ॥ इतिश्री
 हरविजयेमहाकाव्येसैन्यप्रस्थानंनानैवत्वारिं
 शःसर्गः ४॥ ज्वलिताभृशंतदभियागरुवावे
 विधायुपादितिसुताधियतेः प्रहृत्तानकास्म
 मरलालसयासहसैनिकैर्जयदिरष्टतनाः १
 शतवत्सभिः करतलप्रहरेयुधिभूमिणांविद
 लितान्नभसः मदत्स्मयाकारिकेटुलयः प
 तितावभुः प्रचुरचूर्णानिभाः २ दयकारिणः स
 पदिपीतविषाभुजगश्चिप्रतिभयादधतः वि
 वभुस्तगमसिचयास्ममरेहरविभ्रमारुचिरः
 वंडरुचः ३ भुजशालिनांकरतलप्रहितैभ्रमणा
 कुलेरारिभिरभ्यहितं अनुचक्रिरस्मरत्तनिये
 सलिलभ्रमाः सपदिमंडलिनः ४ कृतमर्क
 नंप्रहरताद्विषताकरशीकरैरणगतः शिशिरैः
 समसिञ्चसत्करिपतिः सुभटंसहतांस्यतिः
 परहितप्रणवाणा ५ रुधिरारुणैर्निशितखड्गा
 हतानवमोक्तिकैर्द्विरदजंभतटाः युधिदाडिमै
 स्मदृशविभ्रमतांस्फाटिकैर्मथुः प्रकटवीजशतैः
 भटकाभिनः प्रतिवद्वयवतीरभसाङ्गतः समर

हर.
दाव.
१८१

वासपृष्ठेपतिगुंफिताः शितिसरोजदलैर्गलिता
वधः सज्जवासिलताः ७ शुशुभेतरांमणिशि
रस्त्रभृताधतिशालिनाधतसमुन्नतिनासदृशा
त्सतामुदयसानुमतः परिविभ्रतापेशिखरव
र्तिरवेः ८ उदयश्रितोविकटकुंभभुवोनवसो
क्तिवारभसयानुसृतैः सदृशाश्रियः शुचि
भिरंशुचयैः श्रुतिचामराः शुशुभिरेकरिणा
प्रतिहारिभिः करिकरैरसकृत्परिपिंडितैः स
सरभूमिरभात् लिपिसंहतेसुभटनामजुषः
प्रणवैरिवप्रथमसालिरिवतैः ९ युधिधाक्ताः
प्रतिरुजाभिमुखं पुनरप्यथाङ्गजयते स्मरुषः
दलिताश्रयः सपटिकेत्यपटः पतितो मुखेष्ट
पुमुखः छदता १० करिमौक्तिकैर्विदलितैः शु
चिभिः सुभटाश्रयाश्चमरतंतशतैः वरणासजे
नुपयितंरणाभूः सरयोषितां दुतमिवैच्छदसो ११
सरजंजराः दितितलास्वलितैः प्रतिमाश्रया
न्विदधुर्ध्वगतं कटकांकरैस्फुरशशालरु
चः सपराधैरेविकटयवगतैः १२ सुरडश्चकै
र्विकचजंरुचिश्चवराश्रयंगजपतिर्जलजं श
शिमंडलतरलमन्वकरोत्प्रकटास्पदंगिरिगु
हानिकटे १३ यतितोद्धतैः श्रवणंश्रुवरुतैः
सररागनेशुशुभिरेकरिणा सदृशाः करा
स्सरलतादधतः सुरमौक्तिकैर्विकटवंशगतैः
युधिन्नारिणां सुभटरत्नपुरोदधतीवपुः पुल
ककंठकितं सरगौरवात्सरवधूरभवद्दृशड
र्वतानिजविसानभुवः १४ दितिमंडलेनिशी
तयानुयगोगरुमत्सरसिकसमंनतिमान् ॥
स्यगितेक्षणाध्वजयटेनमरुभटविप्रेक्षपरिणाना

५५
ज
५५

सकरी १६ रणभूरसौदलितवर्तनयामरिचंद्र
यास्तकरिच्युतयासपरिच्योव्यरुचदाश्रि
तयासदृशीश्रियेकमलकरिंकया १७ कृत
मूर्च्छनन्यनुसृतासभट्टेशुधिजीवितोव्यपगता
ततः करिमौक्तिकैर्मशानयेक्तिनिभैजहसेभु
वस्फुटमिवद्युवधूः १८ श्रियमुश्रुकैर्दधदलं
द्यतमानिजेतेजसादायितशत्रुतमाः प्रवणुदि
तस्मयरधूलिकरौः सभट्टस्फुरद्विषदमेवत
दा १९ रचितस्थितेः प्रविकटं सतटेप्रवणाली
लैः परिवृष्टस्पुर्ः वसथारजः प्रवलभक्ति
मत्ताव्याकिरतरारभसयेवकरी २० स्फुरिता
वभोगगाननीलरुचिः सभटाश्रयाविमलख
मालता समरावुधेर्नवतमालरुचातटलेख
यासदृशातादधती २१ गजसंहतेदलयतोद
शनाप्रचुरंरजश्रिशिसरीचिसितं इतमुष्पि
तयशइवाविरलंशवलादिशोव्यधितशुष्म
वतः २२ मरिणंरजिताशिशकलेवशनैः ऊर्द्व
लोन्मितासपरसिंधुयतेः श्रियमासदद्रट
कराग्रुलताकरवालिकारुधिरतामरुचिः
२३ रिपुदंतिनाष्टयुविषाणशताभुजशालि
नोदलयतः प्रतिसाः वनमेवकंविषमिवोद
वः प्रचुरंरजः प्रथनरत्ननिधेः २४ विदधन्न
वातकुलेशशुद्धिहृतंकरिणोरणोरदनदंड्यु
गं मुभयोकरोन्नवरमप्रतिसंसमभिष्टतः स्व
मपियोयजनैः २५ पुलकंदयौसचनेचर्मज
लाभुतवेयपुर्गुरुभुभतचभट्टसीदपरेनही
तदस्तिनयद्विदधेप्सराः सरमयंललितं॥
गलितादितोचरशिखादलितादतजोदि

हर.
डाच.
१८३

तद्विरदवालययः नवलादिकैः सशुभिरस
दृशापुधिचामरेदिनकरोगभुवः २८ रविता.
स्पदा हितसादितयात्ररगासेनसपदिप्रस्य
तले दधतेमुदंरुदिरपानकृतापुधिवभ्रभुवि
कृतभूतगणाः २९ भुजशालिनासुरदरिप्र
धनेस्यगितांतरेषुविमरीचयैः समरश्रियः स
मरचाटधिषाः मरिादर्यरंगविधृतन्वकरोत ३०
पुधिकोदभीरविलोकातदासुदितात्मनः प्र.
कृतिनृत्तविधाः दलिताश्रयेववलकेतपटै
स्तदित्तंचमूडतमिवैः सुदसौ ३१ परिचाहता
नृपुविषाणमुखान्प्रतिमावभौनियतिताक
रिणाः शरदिश्रियपुधियरिभ्रमतस्मसवर्ति
नोनिजरुजंदधती ३२ कृतपुष्करैरशिवयाशि
वयासतदानकैर्निपतितैरवनो रणराक्षसोप्र
सितमाशुचमवङ्गभिर्भुवैः स्थितइवव्यरुचत ३३
मसिभोगिभिः स्फुरितरत्नकरैः कृतप्रयस्य
सलिलाभ्रनिभैः समरदित्तौस्फुरितभङ्गवैः
श्रियसासदंडभटसंनिधयः ३४ समरिणतिषा
विकटचापलताभटजायकाः प्रसभकृष्टिनताः
गृहभृत्कलापवलपद इवव्यनयतक्रमादुतउ
मंडलता ३५ घनमुत्थितपुधिमिषोभिहृतः
श्रियमाययोसभटखड्गारजः सरयोषित्ताप्रक
तसंवन्नेनवमंजनंडुतमिवारचितं ३६ पुधि
शंक्रभिर्भटकरप्रहितैर्दधुरुत्ततः स्फुटशिव
उभरैः गिरिभिः दरांसदृशाताकरिणः प्रच.
लाकिभिः शिरसिवडयैः ३७ समरिणत्वि.
षाचटितमेलिकयापतितंभटासमीतिवक्र
मयः ऊदिलश्रियाशशभुतः कलंयारविम

इलंसहितमन्त्रकरोत् ३८ भृशविल्लावासिद
 शवेरिवधूसिद्धिवाकसाविदधताववृथे अच
 लाधियंदलयतेवजवांकरजन्मनायुधिरवे
 एतदा ३९ विकटोर्मयस्मसरसिंधुयतेस्मम
 वर्तिनः स्फुटकरांगुलयः श्रियसासदन्वि
 कटकुंतलताभुजशालिभिस्मरभसंभ्रमिता : ४०
 नवमौक्तिकैः करिशिरोचटितैर्गंगनच्छ्वैः
 सभटखड्गलताः युधिकैश्चानोदशानरत्न
 कणैः शवलीकृताहरिभुजेववभौ ४१ हिर
 दयणादसिविल्लजतलां इतिहारिणः क
 रिकरानवनौ भयपुंजितांसपदिपत्रपतिः
 भुजगानिवद्यदलयंसमरे ४२ भुमयजवा
 दतनुकुलंतलतां निजतेजसास्फुटमथस्य
 मेवत दशानोत्प्लुतः प्रतिगजांसगतं सुभटभ
 टः प्रहितहेतिशतं ४३ करिरिणस्थितः प्रचु
 रभ्रतिसितेस्फटिकाचलेन्द्रविण्णायश्च
 सनुष्यंगतदयिधर्मसगात्सुभटैर्यैरः दापित
 शत्रुगदः ४४ सणिवत्सुप्रथनवत्सगता
 विवभुभटाः स्फुरितचक्रचयः विमलात्स
 भिस्महृशातांदधतः सलिलाशयैः प्रतिशि
 तोस्मकरैः ४५ गलितेतथारदनिनांसमरे
 स्तुतदिंसुरैर्वहलदानजलेः सक्तनिर्जरा
 ननभिर्विशंकागिरीन्नभसायथाचटितमं
 वुधैरैः ४६ करिरांगमिथोदशानचंठनयावै
 षमार्विषासपदिनिष्पततासमराजिरेज्जलि
 तकुंतलतः दितिभृदभौप्रकटदानश्च ४७
 इतपातिनस्मजलमचरुचोयुधिवाहिताः प्र
 तिभटदत्तयोः निविडौजसः शुशुभिरेतरणा :

हर.
विच.
१८३
१८३

शितिवत्सभिस्सदृशातोदयतः ४८ भुजशा
 लिनोर्जिगमिषोस्त्रिदिवंसमरश्रियाप्रकृत
 मंगलयाकलशैरिवप्रतिदिशानिहतेभेद
 मस्तकेः दितिभरात्पतितैः रचितास्वदाद
 यतिवारिमुदासमदेहतागजयत्तोसमुदे
 श्रियमासदन्नडिदिवारुणितगलतास्त्रजा
 मसितिलवङ्गालता ५० इत्यंविजृम्भितरुषः क
 तरत्नसानुकम्पाः परस्परजयावाहितैर्मना
 भिः गीर्वाणैर्दत्तपुत्रनावङ्गधातदानीसु
 दसंगरसप्रवरावभूवः ५१ ॥ इति श्री
 हरविजयेमहाकाव्येद्वाचत्वारिंशः सर्गः ४२
 ओयस्यामरवधूमध्रेमदनाञ्जहावतां गस
 पालीसोयसंग्रामेरिमुसेनाञ्जहावतां
 संग्रामकाननोत्तालानिस्त्रिशंमंडले विद्या
 धरगरोदर्यादवसारेसद्विषा २ ततोततीति
 तोत्तातीनानानानाननूनना सस्वसांसास
 सासासिरिरारौरारिरैरिरत्त ३ एकालरपा
 दः सारासद्विनिकृताविकंठरक्तहृदयकु
 लाः समंतपंचकोर्वीववभूवरणयद्वितिः
 नाचानियततेनाजौकेतुच्छत्रपताकया त
 सेनयादधेभग्रकेतुच्छत्रपताकया ५ सोय
 नंदीदधश्चक्रंरणाश्रीनाभिमंडलं एकौ
 प्यनेकइत्याजौविचरन्नेदपतारिभिः ६ मे
 दैनेभंरणोत्तस्मिन्नवसायकटंकया नारोशि
 सेनयातस्मन्नवसायकटंकया ७ दैत्यादैत्या
 श्वोद्यामद्योदंडवल्गुशायिनः सुराः सुरा
 श्वान्योन्यव्यतिजृम्भदहाह्वे ८ विष्वाणा
 मुसलेतर्जमभिनेदतिनोरसाम व्यूढते

केसदेत्यानासभिनेनदंतिनोरसाम ९ प्रत्यक्षा
 यिप्रसस्ताधीरेणाजावदंतेता नैर्गुण्यमाशु
 भजतः पिवेरिवविषारिणः १० रणेशिवा
 भिरसनागमितेचकलेवरं अहश्यतास्थि
 शेषतंगमितेचकलेवरं ११ वधुः श्रीवृक्षव
 र्जरीमंनिवेशमनोरमाः तरगाः काननच्छा
 याः पर्यामवाटवरणकाः १२ अभाविरभः
 सानाकस्त्रियामानवतांतया रणधूल्या
 दधेतस्यास्त्रियामानवतांतया १३ पुष्पदंतो
 परत्रायभ्रमंदिनागविभ्रमः देन्यादीमंतया
 माससागरौदीनिवोदतः १४ युधिनिजघ्न
 यावाप्तिकांदिणोतिस्मयाचितः अभयते
 रसौसेनाकांदिणोतिस्मयाचितः १५ सप्रज्ञा
 ततमोप्यकस्तदानाहतेलक्षणाः भीष्माप्य
 शातंनवतांविदधारनददरो १६ सोभूत्स्वन
 श्रियाद्योर्कमयूरागमकृत्तया इच्छयास्यभटा
 योडुमयूरासकृत्तया १७ प्रभंजोनरिसेनास
 तदासावच्युतोरणेभास्वान्वयुषिचाभासी
 नसरविद्विषासालासस्मलिलोलललो
 लासिस्मलसालः लीलालसंललासासौ
 सासोसलालसामल्लः १८ हृदयः यपक
 स्तरसादेन्यान्वशानिवयुपर्वराः दमाभृत्क
 टकसंचारीवभंजसरजंजरः १९ सादितानव
 तीसेनासंयुगंरभसादिता सादितायुध्यमा
 नेनतेनोरस्सहमादिता २० संदृष्टयमकं च
 नमंतमसच्छायानीलवज्रवज्रधिनी तीक्ष्णव
 र्त्सभिराकीर्णयातालोवीवभोगिभिः २१ सारा
 भाशुशुभारामासारताममत्तारमा यान्यानघ

हर.
त्रि.व.
१८६

१८५

चनच्छायायासासतातततामसा २३ अनलोमः
प्रतिलोमपादः सर्वतोऽतिकसिद्धातप्रक्रिया
मिवतांजवात् तदाविलुप्यन्यकेन्द्रामवधी
द्वयधानतः २४ वभूवर्नदिनोरोषादसृगा.
लोहित्तादृशः नयस्यप्रतिभाभ्यारादसृ.
गालोहित्तादृशः २५ सतस्यवल्लोतोदेहा
दसिनापातयः छिद्रः दिनात्ययश्वास्ता
देः स्फुरदकस्यमंडल २६ वलंविस्मायि
शेलादेरुरुधुर्यतयोभयम् तेनारस्तोदि.
व्याः खंडश्चरुधुर्यतयोभयं २७ ग्रंथकष.
नंदधतः कंटकः छायायान्वितः विवधः स
भटास्तस्यमेवीकुलपर्वतः २८ चिक्तेनप्र
एताभितिदानवाचारुरुत्सता कीर्तिस्तेषा
मगाद्रप्रदानवाचारुरुत्सताम् २९ आस्फा
ल्यनिकृणोमौर्वीतंत्रीकाश्चापवह्नीकीः गंध
वैष्टतनादैत्यैस्मावैररागलीव्यपात ३० ते
जाह्नतसुरारीणामनृज्वालाभिधावतां सि
तिगेन्यारोयेषामनृज्वालाभिधावतां ३१
स्फुटावंचंद्रमहामवाहिनीपातसंकुले महे
श्वरशिरच्छायंश्चसनागररागगनम् ३२ वि
वेशविश्वशावेशश्चशीवशिवशेषावः शै
विः शवांशिशिवेशिशिवेशिवेशीविशा ३३
द्वुत्तरः द्युत्तरांगुलीव्रातभोगीद्रुक्तवेष्ट.
ना सशक्तिसमुदांभोधिमाविमर्दराविभ्रमा
३४ संग्रामभूमिकरुणामदधत्तामसायशो
निर्गंरिप्रचममदधत्तामसावृत्तः ३५ तमभीष
स्तनच्छायातिमिरास्त्यतदिमुरवाः सतारका
वशयिन्याः दयकालनिशाश्व ३६ सव्यपाद

तत्तशस्नास्मनयोधामहासिना सच्यपादत्त
 ताशस्नास्मनयोधामहासिना ३० ससुङ्गय
 मकगोसूत्रिकासुराजजलवंधाश्च कृतांत
 नगरीसालवलयेचोजितंथनुः दधेन्ननाय
 पुपुथेत्तारकादोमहाहवे ३८ शुभदाता.
 तरादेत्यानवस्यंदनवेगतः तत्संग्रामांग
 नरेजेनवस्यंदनवेगतः ३९ तत्सैनिकांद
 सीकेयचमूरवितसच्छ्रियः दोनंजगत्रया
 पायासमीरणइवाचलान् ४० शशिके
 शाशकोशकोकोशिकीशिशुःशुकीशंश
 शाकैकशोशुकैककीशाकाशकोशिकः ४०
 अक्षरः लक्ष्मीघटचरणच्छायाशोभात्य
 सरसैनिकाःदृष्टोत्तस्यवक्राणिपुमान्नी
 बाधितस्सुषी ४२ मन्वानास्तशोरसंख्य
 तेषुरस्ताद्रिपुजितं तेजोर्कमिवाविभ्रांणो
 पुरस्ताद्रिपुजितं ४३ स्वदर्शनश्रीद्विषतांस
 चक्रैभुजमाश्रितः शिरांसिपीवरच्छेदस्क
 दचक्राणिशातयन् ४४ श्रीशशिशुराशा
 श्रीरश्रीराशंशुरारौ शशीराशीशोरेशारा
 राशिशीररिशःशशं ४५ अक्षरः उपमर्गा
 श्वगताः क्रियायोगेनशून्यतां आसंस्तस्य
 हृतावारोदप्रान्नगतिसत्तकाः ४६ सहस्र
 कोनाकरोत्तस्मैसंज्ञातीयायसारवां तश्चमू
 श्चद्विषः संख्येसंज्ञातीयायसारवान् ४७ त
 सन्येः केतमालीतिनवाज्ञानमलीमसैः
 श्रन्वीयमानोदितिजैः प्रह्वकालश्वावुदेः ४८
 तस्मैतेनसमिद्धत्संतदीयेदानवर्तिभिः
 अरोचिचगणेस्मरत्येतदीयेदानवर्तिभिः ४९

४०

४८

४९

185

© Dharmarth Trust. Digitized By eGangotri

म. प्रिका जालवंधः तया कृतस्य संग्रामे वज्रना
 मस्य भस्मसात् तदा तपवन्तः त्रासीदृश्यन्तः
 सरडुहो ६४ रथाम् भुवन्तः स्यान्तः स्याव
 रतामदात् अनिर्जितरिपुः सापि नत स्यावरः
 तमदात् ६५ श्रेभो धरच्छवी धाराशाभाचयुः
 धिविभूतः वाजिनावाहयाचक्रैः कृपाणां श्री
 विकाठटाः ६६ तायमानचनच्छाया याच्छ
 नचनमायता नाल्पकप्रतिमा स्यस्यस्यमा
 तिप्रकल्पना ६७ अनुलोमप्रतिलोमपादः
 संयुगेनर्गलस्यामपतिताग्रहत्तारकैः युगा
 तोत्पाते देशीयैर्नसामहत्तदानवैः ६८ क्षता
 कुरुक्तायादधेतदाश्वसितिमानवः तद्वपुर्वी
 दकोनस्मत्तदाश्वसितिमानवः ६९ जयश्री
 रभसाक्षिप्रसारितकरोपमैः सव्यापसव्य
 विदितैर्निघ्नतीर्दि विदिषश्चुरैः ७० याहता
 रिगणजस्रमवदात्तानसुदरां यातागजस
 दानंदहरिणा सवत्तासुरां ७१ समंजसवंधोः
 छार्थश्रेकाः तया चानिरुषा वज्रकेतः केत
 दिवौकसां विकिरत्पारणे दृष्टे दयोल्कापुंज
 विभ्रमां ७२ सायामूर्तद्विषः सख्ये सास्मादीद
 मितायुधा तस्मेनाचतयाचक्रैः सास्मादीदमि
 तायुधा ७३ दोंदंडदयोऽदेकेण सावसंचरतो
 युधि प्रमथां मानवानीके पारितवतया सकृ
 त् ७४ साशीस्तशंसाशिशुस्तस्मात्समाशुश
 शीशशत शशासाशासशशाससाशुशश
 शाशिश्रुः ७५ ह्यक्षरः सहस्रधा विभज्यापि
 स्थितिमात्मानमाहवे निनाययंचतामेव दिवं
 सायाशताकुलं ७६ सामख्ये स्वसदाशश्वद

हरः
त्रिच.
१८६

१४

वता राध नायते तेन वक्रुर्मतिं नान्यदेवताराध
नायते २२ तत्संग्रामांतरितं च वीथीमार्गयो
स्तु विचित्रमंडलतया विदधारतरांश्रियं २३
गजः परिरासं दधे दंतकोशमनंगदं द्विधांश्र
विष्यधात्तारादंतकोशमः नंगदं २४ तिग्मा
शुकरसंयकां सुरतीकरवालिका ऊवाप्ये
कस्य संग्रामे चतरांश्रियं दधौ २५ जट्येसिं
हतनश्चयाः सकृजितरवारिभिः तत्सेन्या
निसराश्चक्रः सकृजितरवारिभिः २६ कोदं
डास्फालनोत्तालखकातरितद्विषः यथोक्त
न्यरुषत्येपि विस्पष्टं दंतं ययुः २७ चंडीमे
नामुक्तं प्यतीमादिपिष्टासराहवे श्रियमेक्षी
ष्टतन्त्रे सादीपिष्टासराहवे २८ शरदंष्ट्राक
रालत्वं दधे द्विदोनवारं नानाजीकानने
किं नष्टनासनभूभूतः २९ भामितानातिमा
त्राससंन्यासे करतानांगनाशरसंस्यासमा
यानाकृती वासमा ३० सामवातिकृतायासा
सस्यासरशरांगना तासत्तारकसेन्याससुत्रा
मातिनुत्रासिभा ३१ प्रतिलोमानुलोमाभ्या
श्लोकद्वयं ॥ तत्र स्पृष्टरसे श्रित्रैः सश्लोकवि
निबंधनैः अनेकमार्गैः संग्रामे महाकाव्या
पितंभटैः ३२ राजितानुमत्तावाररवातामम
कायसा सायकासरसाराधधरासारनुताज्ञी
रा ३३ असंयोगात्तरानेकपाठनंदिकवर्तनः
केतनाशुकरशीतांकरयप्रव
कृतास्यदं संग्रामजलयेः पौरंष्टनं वरिमंड
लं ३४ सायासासससेयासमायसासयिया
ससत्त मासिस्मासययेयाससेयायाससस

सयुक्त ५० अक्षरः ॥ तथाकारुणिकमहापुनाशा
 रंभेसरद्विषा ॥ तद्वारयदोकारमिवैककारमा
 हवे ५१ योजुर्कुर्वेदधेवर्धमानं दामोदरं जितः
 नकेनचिद्विषाभीक्ष्णमानं दामोदरं जितः ५२
 सतया नागमात्रेण विषादो विरसीकृतः वध्रा
 मगहनागाधे प्रयततश्च श्वाहवे ५३ नैष्ठुर्येण
 रणे चंडीसमग्रावाजिभिः नासहत्तारिभिः श
 त्पासमग्रावासवाजिभिः ५४ अग्नोन्मायोः
 धनसर्वाङ्गुर्धरप्रसरोदुरः तामभीयुस्तस
 स्काङ्कलोलाश्वयोद्विषः ५५ तां छिताम
 रविरमतां छिता साध्वसावहताया संसया
 ताहवसाध्वसा ५६ अनुलोमप्रतिलोमपा
 दः पादाभ्यंतयसकंच श्रियं चित्रीयमानेन
 चरितेन दधत्यसौ संज्ञातिरेकानं शोतिसरे
 रस्ययताहवे ५७ जयजायुयुजायुजिज्या
 योयोज्ययेज्यया याम्ययायुयेयेयेजयेया
 याजजायया ५८ द्वाक्षरः विभ्रतीहेतिसिंदो
 हनक्रेचाकृताद्विषः वेलेवष्टतनाविष्वद
 योहृत्तस्यतोयथेः ५९ सादधन्या ननंतल्प
 मद्यानिविधुनानया प्रणोसयामविच्छिनस
 यानिविधुनानया ६० पराचीनविधायाश्च
 सैन्यं ससरड्मदं साजसौजसिकस्याराह
 म्नाहस्योदजामयत् ६१ सराभाविविभारा
 साराजितागभाताजिरा भाताजितेतेजिताभा
 विगतेन नतेगवि ६२ सर्वतोभद्रः नताना
 मनतानाचसम्यव्यवजहारसा निनायोर्ज
 त्यमेकेषामन्येषां जीवितं दयं ६३ अह्न्यवे
 लतेषां सदानगजयातया रेजेवीरवशधिन्या

हरः
त्रि.च.
१८७

सदानगजयातया १४ विभ्रतीसभटेनोच्चैरा.
कल्यास्मितिचारुता आलिङ्ग्यतरणकीर्तिः स्व
रंनारीचतत्तरेण १५ तांस्तथाविश्रयंमौलि
बंधनाहितवीपयून वीरानामंनयातन्नादसा
रात्माकृताहवे १६ तारोत्तारतरतीतीरतरुत्तरी
तिरुत्तराः तीरितारातिरातो रुतरतारातिरु
त्तिरः १७ द्युतरः वैष्णवीसमरत्रीडाविहारे
कजवस्यया गदयादैत्यलोकस्पर्शिरांसिपु
धिभिंदती ८ दिघतः सरसेन्यानिपराचित्रा
यतेस्मया सावभारश्रियंसंख्येपराचित्रायतेस्म
या ९ कालरात्रिजवेनास्वपर्यस्तकुलपर्वता
वपुषांभ्रकषेनायभीतिद्या सरदिघा १० जानु
जेनानुजननीजानानाजजनैजनम निजाज
नेनानिजजोजनानूनानजीजनत ११ अक्षः
भ्रमयंत्यान्तलः कुलमाह्वर्यास्तदाभवत्
नभः पुरत्रयलोषशिखिविषयि शगितं १२ अ
दभ्रभीतिदेनिंघेद्वमानः कृसादिनि भ्रमाग
तगमासादेभीरुतत्वमगच्छति १३ अर्थभ्रमः
समरेलद्वयभद्राश्वकेतमालेनिरर्गलं तस्मिं
नवनिनिर्माणविभागेइवडुर्गमे १४ रत्नाक्ष
मालांविभ्राणारणश्रीसरणिमखेलां ब्राह्मीस
रणसंरंभाविभ्रमाश्रियमासदत्त १५ तिलकं
अप्राप्तसंयुगेप्रांशुकैतदंतिनिशांततां ऊर्व
तीविशिखेस्तास्सकैतदंतिनिशांततां १६
अन्यथायुष्मानेदीदैत्यानांरुदयाविधा
कृतमार्गणकृत्याशीत्सहस्रेणैवचक्षुषा १७
वीर्वाणजनताभ्येत्यतश्चावसरतोनुतां दि
षोवीद्वारणद्गीत्यातश्चावसरतोनुताम् १८

विभ्रतीरत्नकोदंडपरिवेशविभीषणां सोढु
 त्तारिक्तलोत्पातचंद्र विवमिवाननम् ॥ १५ ॥
 लीलोत्तारिरलालीलीलात्तरैरिरलालाः
 रोलोत्तोलैरलालैलीलैरुत्तोलैरुत्तोलैः ॥ १६ ॥
 दारः ॥ युगलकं ॥ शिखंडरिगतयिंचश्रीर्न
 स्रवक्त्रेणकेकिना उहमानाज्वलशक्तिः
 कौमारीरणमासदत्त ॥ विनैर्धूतरविघो-
 त्तामहोष्टाशान्तरैरणनागरासैन्येनसाल
 त्मीमहोष्टाशान्तरैरणना ॥ १७ ॥ विभ्रतीसंयु-
 गोत्पातमहोत्कामतनंगदा सशंखयमा
 कौवीरीवैलम्बाः श्रियमासदत्त ॥ १८ ॥ द्वि-
 षः छिरः कर्मकौचैस्मारंस्तननतापदं न
 यंत्यरिक्तलस्येयस्मारंस्तननतापदं ॥ १९ ॥ सा
 धकारादिशः सर्वाः ऊर्वतीरणैराभिः
 तामभीयायगर्जतीयातदावृषपर्वणः ॥ २० ॥
 नतयासेनयातत्रयातयानुत्तयातनु नुतयां
 त्रयात्त्रिष्टयातयासेनयेदिता मरजबंधः
 ॥ युगलकं ॥ २१ ॥ कृत्तानुवंधा इत्यप्यत्राग्रेयी
 धारणामिव जगत्कृतमवैलोकः सर्वमे-
 वात्रभस्मसात् ॥ २२ ॥ करिसिंधुततिश्रारुक
 टकः छायायाधिकं भिन्नारैर्यातदारुनेक
 टकः छायायाधिकं ॥ २३ ॥ कृतपुंखोपिसंप्राप्त
 दैत्यलोकोनिरगलंसंप्राप्यनन्यवर्तिष्ठया-
 म्यायमपुरीमिव युगलकं ॥ कीर्तिर्जतेस-
 मीकेषु नववस्वतयातयाभ्रकुसासुमुचेवा
 सौ नववस्वतयातया ॥ २४ ॥ युधिदयचनस्ये
 वविद्युज्जिह्वास्पर्गर्जतः प्रतिनादच्छलेना
 शाभीताश्वविद्युक्कुचः ॥ २५ ॥ द्योयियासपत्ने

हर
त्रि.च.
१८८

१६८

पुण्यावैरावतंसतां विगर्हाः सतमात्रोपया
वैरावतंसतां ३३ तेजस्विसंज्ञं स्यात् ३३ तेजस्विसंज्ञं स्यात् ३३
विमाहवे श्रंभकववपुः श्रीमान्सतदास्ताव
लोभवत् ३४ तेचिरेणगतायासासमायासा
पुण्यातिनी नीतिपादपयासासमायाताग
एरेचितं अनुलोमप्रतिलोमार्थं ३५ अना
रोपितवारोणनवारुणीधनुषादयम् निज
मंडलसंस्थानचारुणा विरराजसा लालि
तैलीलतालातालीलाललिततातता ता
लोतालातिलतलालोलिताललितालि
ता अक्षरः ३७ युगलकं ॥ विस्मयसंदर्भ
तादेत्यसेनायमहतीः तीक्ष्णशुशारव्रातः
मोरीचसमवुक्तचत् ३८ शातटंकाः प्रसादे
नहीयमानारणाजिरे चापटंकारनादेन
साभिमानारराजिरे ३९ कांचीवंधः श्वाप
माहवसंभकरणं ताकृष्टिचक्रितं वायव्यावि
सरासासनिजमंडलाविभ्रमम् ४० विषेहेसे
नयासंख्यसहासाशातटंकाया कंधानयारि
पोभून्नामहासाशातटंकाया ४१ विडं वयंती
सावेडमंडलामष्टमीनिशांसादीप्रपरशुः स
ख्यश्रियं वैनायकीदयो ४२ सार्वचंद्रशारव्रा
तैः शरीराणि सरडुहां चकारानलकान्पा
जौवदनानिचपोषितां ४३ स्वनश्रियाध्वन
योधैः सागरीयस्यमायया साजिचायध्वनेः
क्रौर्यसागरीयस्यमायया ४४ तामस्युयुक्त
यासंख्यसंख्यावद्विहताभटैः सचिरोस्माश्च
सनादैः सचितप्रलयागमा ४५ भामेडाहा
ततननामादिमायादसेविता मासहस्तत

राशान्तसारहितससिधुता ४८ प्रस्तारश्लोकः
 सहसादितसेनाशान्तयाससाहितधुता या
 तावित्रस्तवासाडासक्तमातदतमित ४९ प
 तउक्ताश्चातरंगाश्वयदप्ररणश्लोकः युग
 लकं ॥ लीलयायिययूलोलयेययालाय
 लीलया लायिलोलययालीयललाया
 यिलययये ४८ ह्यदरः युगलकं ॥ सरा
 दसपुरीदाहलप्रमारुतिविभ्रमः वृजुंभत
 सरारीणं पादपातितलोरणः ४९ शक्ती
 वेहंतोयशमानवायुयुधिरेचिताः चक्षुः
 आसराभीत्यानवायुयुधिरेचिताः ५० दिवौ
 कसामयोदामवेगदंडहताभ्रशं विनेडः प
 रुषाभेयोवन्नयिन्यश्रुसंयुगे ५१ ससारप्रतना
 नानाधुनानारिससाहसा सतर्जनगुणास्फा
 टवीरयोधगणसरी शक्तिबंधः ५२ दिवोव
 तीरोवभुवंजगत्प्रलयकालिका वाराहीम
 लिनच्छायाप्रभाभानोरत्तस्तरत्त ५३ युधिच
 क्रंदिषामाशुनीरंध्रसमयंवियत्त अकताभो
 दनिर्भक्तनीरंध्रसमयंवियत्त ५४ साररास
 सरारासासाराराससरारसा सारराससरारा
 सासाराराससरारसा दत्तरसमहकयसक
 प्रतिलोमानलोमगोमूर्तिकमरुजस्वस्तिक
 शक्तादिवंधाः ५५ स्थिराजिरप्यस्थिराजि
 साराप्रतिमयारुचा चाशुशवडवैरामाजिता
 रातिर्मेयेवभो मुसलबंधः ५६ रणसरइहः
 मैन्यतदासमरुताङ्गणं रणस्पचशिवाभेजे
 तदासमरुताङ्गणं ५७ कृतांतवेशमपदवी
 विभ्रमाभिर्महाहवे सरासरगणजन्मर्षादा

हर.
त्रि.च.
१८५

१३९

भिरितरेतरं ५८ सेनायै रत्ननाराचवक्रासा
जितासरा राजराजस्पदानां बुविष्यदिकरु
जरा ५९ रामभिननभोरथ्रदिमुखासारणा
जिरे रेजेसुसारसानंदसाराश्रियमुपाश्रिता
श्रीकाभ्याखड्गवधः ६० युगलकं॥ आलिंगि
तायुधिप्राज्यशार्वरागतराश्रिया गौरीवयुध
मानासीदरणांवासिनावम् ६१ संयुगेत्ति
हस्ताशुनवधामर्षतापिभिः नादीप्यता
सरैस्तत्रनवधामर्षतापिभिः ६२ वह्निज्वा
लापिशंगोर्ध्वकेशैर्यातभिरन्विता लंकेव
नैरुत्तीरेजेयुधित्रासकरेहिषा ६३ तद्गारे
एवरेणनामोचितसमावर यत्राकृततरा
श्रोनामोचितसमावरं ६४ त्रगेमणिश्रि
याशौरेविभ्रमंप्रथिविभ्रतः अविपन्ननिरस्का
राजिरेगरवोगजाः ६५ विद्विषस्ससरेनम
समायासमयानया अचानिरोरवीसेनासमा
यासमयानया ६६ कलापशोभाविभ्राणम
यासायशिखंडिना नागेरिवरणद्रीतैर्विनेश
दानवादिभिः ६७ सुरतकुंडलरत्नौचतडित
किरणकवुरः मेघनीलोयसंग्रामेशाहंकाल
इवावभौ ६८ अतालव्यः शरव्यामिप्रवराता
दधत्तोरणमूर्धनिकृतपुंखाभटास्तस्पमार्गणाः
अविरेजिरे ६९ येनयथायैसर्गोननाशक्रो
धाचुषंगतः सक्रौंयशहृमतनोनाशक्रोधाचु
षंगतः ७० तीक्ष्णशल्पनखाग्राभिर्मार्गणां
गुलिभिः क्रमात् युधिगीवरासेनायाः पत्र
भगव्यधत्तमः ७१ आकृष्टधनघोरं न्यायस्य
ध्वनितानवम् तेनाज्योदितचमर्निन्येन्या

यस्य ध्वनिता नवं २२ संख्ये वलिभुजांतत्र नवा
 यस्य सपिक्त्रुधा अभ्यायते तंतवैरिष्टतनानवि
 वेहिरे २३ संभः सर्वभूवा सारवैरिवधेन
 वः वलितास्तत्र सस्सेना सारवैरिवधेनवः
 प्रसह्यापिसह्यभ्यतवलवैद्यसीरितां अरु
 टात्मापित्तगतमपत्तादुतद्वतियः २५ ना
 नेनानिललोलेनलीलोलेनलोलीना ॥
 नत्रानूनानलेनैलीलूनानननलेननो ॥ ह्य
 तरः २६ अर्थचंद्रनावन्पासेरभियोगयटीय
 सा अभानिभूषाभीकेनसेनासीमंतिनीदि
 वः २७ तिलकं एवद्रास्यानकतक्रयाता
 लातस्यसाधुता द्वाचासीदिषुभिभिन्नपाता
 लातस्यसाधुता २८ सप्रस्तावेररोतस्यकरात्रैः
 प्रतिहारिभिः सामजत्तस्यसदृशव्यपीयत
 विधारिभिः २९ सरसीरांष्ट्रशोभग्रकला
 वतिकलावति नियेत्तस्तत्रतिग्मांशुविभा
 सिनिविभामिनि ३० अनेकसुखतांविभ्रत
 कत्रात्रयुगपदत्तेः द्विषतांसंप्रहारेसावकेकः
 कमलासनः ३१ वायवीयायवायव्यययुयाय्य
 अयाययः ज्योवयोव्ययायैवययाववयवी
 युवा ह्यद्वरः सिसंग्रामयिषुस्तेनवदामर्षा
 रिमंडली संगरागनमद्गुशसुः क्रायांथ
 कारितं ३२ याजरापत्तदादतोदतोदांतपा
 जया सांजनामगतावानिनिवातागमनोज
 सा ३३ युगलकं प्रतिलोमानुलोसार्थः वि
 त्रमद्वारिकस्यापित्तक्रियांप्रतिसंयुगे पर्या
 ययोगययाभ्यायहिरोपोस्यनाभवत् ३४ र
 तोभूस्सष्टसंघष्टरयदानवनायकः ३५ ह

२४

हर.
त्रि.च.
१५०

१५०

यामासनैवालिरयदानवनायकः ८८ वीरभद्र
स्यसंग्रामेयुध्यमानस्यनिर्भरं मेहनेप्रसरोदै
न्यैः क्षयवायोरिवादिभिः ८९ विद्युस्तत्रसं
रंभंश्रुतापिनिपातिनि द्विषतोपधिसाये
यंदानवर्तिनिवर्तिनि ९० दृष्टोन्मत्रचंशीशः
शूलरणारसोलसः भ्रमयंत्यलन्वालातासां
संशोषितावुधि ९१ योहृत्तंसमरेभीतानप
लालसमानसः यश्चपत्यरिचक्षुर्दग्धनपला
लसमानसः ९२ चक्षुर्विदिष्यन्नृताप्रपत्सप
र्यंतपाटलं॥तस्यावरुंडकोदंडचंडदोदंडमंड
लः ९३ सचकारचमर्पुंडेसतिमानवमायया
विसिस्मयेतयाविश्वसतिमानवमायया ९४
दधत्यास्पितिमात्रुढभोगिभद्रश्रियाकुलो॥
संप्रहारभुवातस्मलयाधित्यकायिते ९५
सदितयशसालोकानवाच्याष्टासरंजयते
नचक्लामस्यथैयौदवाच्याष्टासरंजयन् ९६
विप्रचिन्तेःसमेकेयत्सेन्यमभ्यापततत्रपा ९७
मूर्त्तिःसहक्रिस्त्रिस्त्रिमूर्तिःपरमेष्ठिना ९८
मदसेदोड्डहामदामामोदमुदोददत्त समा
दिमददोड्डहामददोदददीदसत् ९९ युग्मं॥
द्यद्वरः॥प्रह्लादप्रतनाचक्रं ह्लादेसंखरयदिशः
सत्तावकगणोनोश्चैसंप्रहारेहिमतिघा १००
ततोवसादशांतेनदशांतेनकलापिना कला
पिनातदासेवितदासेविततोवसा युग्मं॥सं
दृष्टयमकं करेपरिव्राजइवप्रथनेधिकमंड
लो निशाकरसहस्रांश्रुदेत्याःक्रोधानिज
घेतः १०१ दत्तचक्रमभूद्रयप्रभावराणम
तत इंदोश्चमंडलसाइप्रभावराणमश्वित

आश्वेतथुधिस्सष्टसंयुक्तोत्कर्षभैरवेः ककुभः प्रा
 वृषीवायत्रिदशासुरसंडलेः २०१ श्रिवंदेत्ता
 धियाः सैन्यैरासदंस्सरोचितैः दधद्रिस्तरणता
 चोश्चैरासदंस्सरोचितैः २०२ तरसासलकी
 नाशशून्याशारभदानवः संज्ञासौवीर्ययत्ना
 यद्दिमशैलेतटीमिव २०३ सर्वात्मनारोत
 स्मिनवतामससंजसा तेनावशिदिवासेना
 नवतामससंजसा आसदंकस्तमभ्यागात्र
 वाजनमलीसमैः अन्वीयमानोदितिजेः
 प्राहकालश्चावुदैः २०४ समारोरागराह
 रमस्तभीदस्पतोत्रता संग्रामकारिणः प्रा
 मस्तभीदस्पतोत्रता २०५ पारिस्त्वहृदि
 व्रातैर्वैजयंत्यः छनिर्जरः रराजकवरीके
 तामेदरादिरिहाह्वे २०६ सौवत्सतिदि
 घातस्मिनवाचासतिकस्थिताम प्राभशि
 वौचाः स्मनवाचमतिकस्थिता २०७ पिषंग
 जघटागुवीरुवीपरगुह्रताः वभारकाल
 ससलोरणमर्धियथाप्यता २०८ ललाटे
 नाः नुयस्तगनामोष्टापदमायता सरणा
 वीमरातीनां नासोष्टापदमायता २०९ ततः
 क्रौंयोदयेदीर्घैः स्नातोभिरिवसानिनां नि
 सिंशैर्व्याप्तदिक्कत्रसभ्येदूर्जरिमाहवम ॥ ११
 इरुत्सहत्वंसंग्रामेनवाहिन्यामहकृयन् ॥
 विररामासुरव्यूहंनवाहिन्यामहकः कृयन् ॥ १२
 कृताटहासास्तसैन्येविरूपाक्षतयान्विताः
 सत्वेरुकंठाः प्रथमास्तद्वदग्धीसमासदन ॥ १३
 संसारारिस्मसारोरुः स्तस्सारिरासिसाररुत
 मसारारोमसीरीरांससिराससररं ह्यक्षर ॥ १४

हर
त्रि.च.

१५१

१५१

युग्मं॥ नित्यां जनययोगेन नयनानीविविदि
यां निर्जितानामनमो रोगेन सैरणानिच
क्रिरे १८ सपुरेव जनावडसारवासकिरात
तां वभारातिसेनाससारवासकिरात
तां युग्मं १७ बह्निगर्भचसूर्याचसर्वलो
काभिभाविनी त्रिलोकीसरसीदोभकरेण
हरहस्तिना १८ हरिणोरिहसाकंसासाया
साविगतागविविधुनाधुविसावासातगा
तनिहताहनि युग्मं॥ प्रातिलोमेन
सपवार्यं॥ १५॥ लीलालखितपुखतपु
खस्यपतत्रसरुताहवे संधुदयद्विविशी
खैः प्रतापाग्रिमिवाइतम २० शिशुना
शिशिनानंशुनाशोनूनोनिशानिशा ना
शाननानिनानांशोनेशानोनानुशेश
नैः युग्मं स्पष्टोपकश्रियेविभूतक्रीडा
काव्यमिवावभौ २२ ससंतंजीवितपनं
सव्यसक्तसमालकं जवानभर्तादेहाय
सव्यसक्तसमालकं २३ त्रिलोकप्रलेयो
न्यातशाश्वनिरर्गलं युधिकेतमतोहरा
दापतंतीः सराद्विवा २४ तैश्चातित्ताशोती
ताशीः शिशुशीतांशुनाततः नोनेशित्ता
शित्ताशोतेः शतशोततताः शित्तेः युग्मं
२५ ह्यदरः समवर्तिपुरीवायविशिखा
वलिशोभिनी व्यशीर्यताशुतंप्राप्यवज्र
वाहुवद्रथिनी २६ तदादतरोनवीर्यस्यस
मदः सहितः पटं रेजेस्तनयस्मादान्नय
वेदीदामेतः २७ सात्रायद्धारदानाभ्यांय
येष्टाभ्याश्चाकदय ॥ मनोरथेसरारीणां

विशिष्टनडकूवरं स्रपचकंचकाराजौव
जुवाङ्कुरुवोम्पिते २८ सयमायामयाया.
समायीमसमयोयसः येयोसायमियाया
मुमसेयायमयोमया ह्यदरः तस्यवेणी
लतातेनसंग्रामादयसर्पतः अयशःपद
वीवायददृशेष्टवर्तिनी ३० तत्रमुर्मंड
लीवथैस्तस्मिंश्चरतितङ्गाः तेक्रयाया
कतेथ्यानिनिव्यातेनिर्मितादिनि ३१ अ
लवधः ॥ त्रिशिखेनपुरेष्टाववह्निनेवा
युधेनसः स्रचिलोमानुसायांतेप्रतिलो
मगतिर्हिंषा ३२ विविधाधिवधेधीवावि
धिवेधाधवावधिः धीधावीवीवथीवथा.
विवेधीविधुधोवधीत युग्मे ह्यदरः नि
जघानरणसेनास्वसोडः च्यवनावलं अ
शेषसरनायोपिविपुलोमात्मजादरः ३३
यश्चकारद्विषेज्ज्यंनवज्जामवतांभंसं
नासोनतिष्ठतेन्यायानवज्जामवतांसभः ३४
प्रहारस्रक्तंयाविश्रदाकुलत्वंतसंन्यतः
केतवाङ्कुरोसैन्यमश्यंनीललोहितं ३५
गारागारोरागोरेरागौरीरागीगुरुगिरां
गौरागुरुगिरीरागोर्गौरैरगुरुगुरुक ३६
ह्यदरः सनागराजकटकः सगुहस्तहि
नोज्ज्वलः त्रयाराद्रिवाभातियोहिमा
नीशतास्पदं ३८ योभातिप्रत्ययोत्कर्षा
दक्षयज्ञानलाभया दृशाशसरुषाधस्त
दक्षयज्ञानलाभया ३९ चकलकं ॥ ना.
नादेवज्जलाकीरुंमडस्पितितङ्गा
चित्ररथ्याकुलमेजेकतांतनगरश्रियं ४०

हर.
त्रि.च.
१५२

१५२

उर्भेतयावसस्तस्यमाययावसितोपितार
तोशोयगृहेकौयमाययावसितोपिता २४१
तस्याश्चैस्संगरेतस्मिन्नवारिदमनोरथः २४२
रत्नालेश्वाभासीदलयनमरद्विषः २४३
सोसासोमः ससासोसः सोमसासोसमो.
सिमान् समसांसससीसांसः सासासास
ससाससः द्युत्तरः २४४ संमंडलाप्रतामे
कपिंगलानगतेदधत् सभास्वांसिदशा
रातीज्जचानोलाचवारणे २४५ संचस्मि
स्मसंरभसनातनयशोभितः शौर्यमप्र
ययत्सख्येसनातनयशोभितः २४५ द
यानिलैरिवाशेषविवर्तनसहैरुहः सैनी
कैस्तस्यकादोणसावहेलं विलोकिताः २४६
भीरौरैरिभिर्भाभैरनारीराभैरिभिः कुरु
तीभिररभाभाभारिभिरुत्तरुभिः २४७ पु
रुसं द्युत्तरः सथौरसुरजोद्वासर्गजाशीक
रवर्धिनः राजधाराष्टहारेजस्तस्याश्रुत्याः
कलापिभिः २४८ रणेसंजुलतांप्राप्तेसज्ज
रंकरवारिभिः तदपुष्करिणामेविसज्जं
करवारिभिः ४५ दानवानांरुषासैन्ये
त्पानोवपुपुत्सुतत सेनयानुगतः संख्ये
सरस्वानिवलेनया ५० भूयेयेभययायी
भ्याभूयोयोभीभयोभयं ययाभिभूयभूयो
यभाभोयीयायभाययन् पुणसं द्युत्तरः ५१
सासिसंहारवेलेवदलयंतीक्ष्णमाभ्रतः ना
सहतासरेसेनावाङ्गशालिभिरप्यलम् २५
यस्यसेनादिशोदेह्यानाविभ्रमदशोचि
ता येनारिनारीविदधेनविभ्रमदशोशिता २५

त्रिविधस्यापि हतो य स श्वांतस्य गरीयसः सं
 ग्रामाद्दने भास्वास्ते जसातिरुरुत्सह ५४
 दशाशादेशाद्यो देशः शशिदंशादशाशिदो :
 देशीशदददाशूदंडं शुशशिदः शदी २५५
 द्युत्तरः ॥ तेन संजचटे सार्धं तत्सेनायुगपड
 तीः विवर्तयं कालकेतः कालचक्रवद्व्य
 त्तः ५६ विदधुर्मागं रास्तस्य तमीशं काच
 नोचिताः छायायानव्यधुर्व्योधितमीशं का
 चनोचिताः २५७ दधतां शून्यतां शश्वत्सैन्ये
 नप्रतियोगिनां असंगरविद्योतेन तस्य नाक
 तलायितं ५८ शरहृष्टिद्विषः प्राप्तासवि
 षेहेततासितः शपामलेत्तं दधत्कंठे सवि
 षेहेततासितः ५९ स्फुरंमोर्वीतडिदंडस्त
 त्को दंड्यनाचनः सष्टषंकः प्रणादेन राज
 हंसानविम्वयत ६० नगानगेनाननानागि
 गुनानेनानुगानिना नूननागानगेनेनग
 गानगानगानगान ६१ द्युत्तरः शरैः शय
 तागुप्ताविधुना हरिवाहिनी व्यस्तुवानादि
 शः सर्वास्तरसेत्यसकैतेना २६२ समारणे
 समग्रासे समग्रासे समारणे सरारिणासु
 मानेभासमानेभास्वरारिणा २६३ तिलकं
 ससंगरांगनं भंगय रावीनमते गजे अनंग
 केतनारत्रसरसंगलगीतिना ६४ नादि
 नादीननोदेन निदानोनेन नादिना नादि
 नानेन ननं नदेन ननानोदनादिना युग्मं ॥
 द्युत्तरः पादाघतयसकंच ६५ तेनानायि
 प्रतिस्नातः शरोचेस्तिमिराशिभिः वाहि
 नीविस्फुरत्तकलजं नराभिः सपर्वणः २६६

हर-
त्रि-च-
१९३

193

जवानचविनिघ्नंतंविनिघ्नंतंसभासुरं स
भासुरंजयंनाकंजयंनाकंपिप्रहं ६७
इगंमालसिवाति सहेदकशीर्षकं उ
र्वस्तत्सभदांसख्यजवाद्यपततोयसः २०
जजरेराजराजाजिरोरुजानिर्गुजोरुजम
राजाराकुरुजंजरोजेरोरुरुजानिजत पु
ग्म द्युत्तरः २०८ तेत्सनायाः प्रहृननेश्व
तोहारिसराद्विषा रणांतदासीत्कृतिभिः
परीतंरत्तसंनिभ निर्यात्पान्चलयादृते
सभयानकंघाश्रितः दिवौकसाद्विपुद्गी
त्यासभयानकघाश्रितः २०९ प्रत्यस्तुसा
मोहयोधोयोधाभिनेदितः शिवाविशे
षमत्तसदृशयन्नाहवागने २१० हारि-
हाराहिरंहोहिराहोहोरिहाहरेः ह्रा
हरहरोहोरोरुहोहुरुहोहोही तिलकं
द्युत्तरः २११ तदाक्रवलोपेतंरराजभट
मंडलं युधिषोयाचित्तांविभ्रलक्ष्मीवृक्षे
कुलोपसां २१२ समदानागजासमीक्ष
दानगजानतः वैरिराजपरासर्षीसरराज
पराजयः तरणीबंधः २१३ उत्सृज्यससं
सार्वभभिसानेनदानवाः असांतोदितं क
भूयस्तादृयकाचनभूभृतः २१४ उद्योरदो
इदरउहरोदाररदीरदः उद्यारिरोदराक
इदरादददिरेदरीः २१५ युग्मंद्युत्तरः ॥
अवासदतिरास्येनललादततचर्तिना
विद्विषोत्साददनारात्स्यदनेनरराभ
सज २१६ सक्कैटभारोतत्राजिलालसः

तवसौतदा वलिभौमार्कसः छायः सकेला
 सइवावभो २०५ युगलंक मसमंजसवंधो
 उचतर्षः संवर्तकचराचारचर्चरोर्जितगर्ज
 ते कतेतदानीसग्रासेसहसादानवाधिः
 पैः २० सागराणपदयेदमाचस्यावराविर
 तातिभीः भीतितारविरावस्याचदमायेत
 पणारगमा अलोमप्रतिलोमावः युग्मं
 सरवैरिचमंश्चिष्टंन्विधूमास्येषशोभिना
 लाचनाज्वलनेनाराद्वपुषाचविराजितः
 युधियेयापुधीयायांयेयायेयोधियाधिः
 यूः योयायायीययोयोयथाय्यायेयोय्य
 पूयुथं युग्मंअदरः समार्गसर्गलादंडो
 जयहारस्यविद्विषां अवातशालभः छायं
 शरैःचक्रैःविद्वायसः २१ तस्मिंजुर्वतित्ता
 नैरिनत्रैकारोपित्तापदः योथेस्तदनुषः
 सेहेनत्रैकारोपित्तापदः २० संप्रहारत्त
 लाव्याचसभटंसरविद्विषः निन्येनत्तर
 सायोगंभूमिवर्धनत्तागता २२५ कयाऊ
 काऊकायायकाकीकाकोककाकया ऊ
 कैकैकिकयाकेयोकाकीकाकाकोकका
 कया अदरोयुत्तपादयमकश्च २२६ प्रण
 तंसविभुः शत्रुमुत्सर्जऊलोरणे हिमवा
 निवसंजागविदारीरचितस्थितिः तिल
 कं २२६ सोमोमासपियासोसीसोपियासः
 सपायसूः सपंसासोसियायासीसोपासः
 सपयोसपात २२७ अदरः सत्युखदृढ
 मुष्टित्वदधदिर्मार्गरासिभिः विभिन्नः
 किंनरुत्कंठाश्चक्रिरेतद्वैभटाः २२८ क

हर-
त्रि-च-
१५४

194

कृतकामोयगोभर्तासव्युक्तकमलासनः भूति
धामपरंभेजेशंभुः शंभुरिवापरः २५५ अथ
यवाची यत्नेमनोभवाकारकरयः शंवरानि
ते दोभितोभुवनायायेवीचिसानिवडुधर २५६
सवसासवसेवाससासावासाससौववान
सवासोसः सवासेवीवासवः सवसावसौ
अक्षरः ५९ वररिणीपुसमरेदेत्यराजः
दमाभ्रतां वज्राहतिभिरभ्युच्चैः शौर्यं
गारुपशातयत्त तिलकं नन्दतेसतरा
मन्याकावंध्यासमरेचकैः शरश्रेणिर्व
चकरेकावंध्यासमरेचकैः २५२ तदानी
नइवस्सृष्टवज्रासनरुचिदृष्टे दमाधरगु
रुदेत्यस्कंधसाराजिगायसः २५३ दधुवी
जवनं प्राप्तंकांचीरवमनायतां यस्परि
स्त्रीदशांनायकांचीरवमनायतां २५४ सि
संग्रामयिषुस्तेनदष्टदंतः कृदः क्रथा॥
अभ्यदेत्यागसारंभसरंभादशानिप्रभः २५५
युग्मं॥ शौर्यानलशिखाजालेकौशि-
कस्पृहताहिनि निपेततेननिदंष्ट्रसार
तातापनिदंष्ट्रं शरवंधः २५६ सवेतो
रथसंग्रासेकरालकुटिलभ्रवः सतनाभूरिभू
रेणधूसरापिस्फुरंत्यले २५७ नन्ननानावना
येननिचानचवनाचनाः चनाचनेननाचा
निनाच्चानानेननिन्ननौ युग्मंअक्षरः लला
टतेदगोटहिंयूजेरनुकुवती सदानलदमाशु
शुभेत्ततकुंजरचटारणे ३० संप्रहारेसपर्यस्त
नानाशस्वाङ्गलोहितं अथादत्तनुसंभोनाना
शस्वाङ्गलोहितं ३१ कपर्दिवासरासंदीसहा

लाहलविभ्रमः तदा संजयेदसार्धं सरं पाणिः
 स्वकेर्तेना ३०२ विभ्रदपुसरक्तो वविस्सीर
 ततोदयं तेनाकारिसरागो सविस्सीरद
 तोदय ३०३ वराहलोलाचितया श्रिया हरि-
 रिवाश्रितः पुष्पवर्धः क्रियावदसभावत
 देवैः ३०४ गरुडकतकः यस्याभः प्रण
 तोनैवनरके सरितामपात विभिन्नैर्न्या
 यश्चैकोनरके सरितामपात ३०५ आधूर्यदश
 नज्यात्सासविशेषविपांशुरं योजन्यनवा-
 ध्याता वरुनस्तंभातरं रणे ३०६ सकाकाकी
 कसाकी सौकोक सैकोक्तकाऊस सकास
 कैस्मकेसासीसाकं सासासिको कसते ३०७
 अतरः प्रकृता रिक्तललाभलभनापववा
 दवः इत्येवत्यव्यधाता सौरणरिक्कदलं सस्त ३०८
 ॥ ३०८ ॥ दोस्मिष्टिष्टिः ददोपीनेकं सहायम
 तोरणे द्विवोदतमयेतिष्टकं सहायमतोरणे ३०९
 शिरोभिरमरातीणां नाराचक्रिकंधरैः नि
 पेतवद्विस्तस्याजोशौर्यकुमयलायितं ३१०
 सशंरादिद्विदोयसचक्रोष्टासरदिता
 नवैचितेनायसचक्रोष्टासरदि
 ता ३११ आचार्यं ससंभं सनदकपरश्वधं
 संग्रामकानने सनां उरायपत्रशोभिनी व
 लवोवा लुलिलीलेललीलावोवलावली
 ललावलीवो लोलवोलवलीवाललोल
 वः अतरः ३१२ कोस्तभांभोरुद्वदः स्म
 रसिद्योतकेसरं दधलदमीनिवासैकरागे
 रोवविपाटलं दिदेवादि विडदेवाद्यवदेव-
 ददद्विचं वेदवाद्यविद्याविद्वदावेदीदेवदोदि

३०८

३०९

हर
त्रि.च.
१५५

195

वि॥ अक्षरः ॥ ४८ ॥ ३१५ ॥ तत्संग्रामसदस्या
ज्ञाथर्वचकैलवरं धृष्टमासायतरसाकाकी
वरस्यमानयत् ३१६ वडकदोहरिभास्य
ननोदीनतारणो जहाविर्वचस्तीगदाननो
दीनतारणो ३१७ ससत्सरोविधायासामास्या
सनधिकस्यनो आयुत्ससयुगेतारमुत्तारा
वधियौहिषां ३१८ भूभावाभावभीभावावुभौभो
वाववीभवत् भावीवविभवावेवभावेवावेभवे
भवत् अक्षरः ३१९ संग्रामस्तस्यताभ्यांच
सावर्वचसशरड्धिनिः पर्यायविजयोत्फुल्ल
नेत्रदेवासरोभवत् ३२० द्यतौयोरुषकाया
समृषात्तान्तदोर्जितौ तौयुध्यमानौतेनाल
समृषात्तान्तदोर्जितौ ३२१ तयोर्गुर्गुनिष्य
षांमधुकैटभयोरिव पतत्रिकेतनंतृष्टा
तृष्टावसरसंहतिः ३२२ तद्वत्तयवन्तीको
पाद्विपदतकरः स्मृता जचानासिलतालू
नद्विपदतकरः सतां ३२३ तत्संग्रामेससं
भाः सरस्वीभिर्विलोकीतः मृताः स्वर्गासि
नोभवंसजीवाश्चाभयेभटाः ३२४ सामासा
ससभासांसः साभीभासससोभिभत्त साभः
सभासभूभासीसासिभाः ससभासभान् ॥
अक्षरः ३२५ अस्ययत्तसरैः संख्येसंचरिषु
रनर्गलम् संवादिलदमरागुक्तसक्तद्वि
ततादयत् ३२६ अभ्रष्टसंयुगेरीणामपा
ययत्तनाददः रतः कूलसरत्तौचमपाय
यत्तनाददः दलयद्वत्तनाश्चत्रोरुषाक्रां
तमनामये अवार्यवीर्यातिशायः सोनिरु
डस्तदाभवत् ३२७ तेनचक्राभिचातेननि

वृत्तारेर्विनिवृत्ता कृत्तानानाहवकृत्तासाध्वसं
 श्रितसाध्वसः ३२५ स्पगिताकाशदिव्यकः स
 महांतैः शरैर्द्विषा शिरांसिपीवरः छेदस्वद
 वक्राण्यजीहरत् ३३ अयशहाभासः कावेको
 वीकविः केवकेकिवैकोऊवाक कविकाऊक
 वीवीकावाविकेवाविवेकवत् अक्षरः ३४
 सनिहृत्यततोद्याघायुष्यसानावसंभ्रमस च
 चारप्रलयोस्माशुडनिरीदयवशरणे ३५ शुशु
 भतेनसक्तेनमानिनायमताकृतो तत्रदृष्टिं
 जनः प्रीतिमानिनायमताकृतो ३६ अययु
 न्यानसंस्कारः संस्कारानिवयौगजान् कवा
 पेविवुधादप्रत्कालातकमहासरः ३७ नि
 जयानाजितैवारोरजस्तमसितोत्रिणा स्त
 तस्माप्यमनानुनोरजस्तमसितोत्रिणा ३८
 ससवतिपुरद्वारपरिचमुद्गरजवात् उद्दीर्य
 त... राहस्तिहस्तीकर्तमयाभ्यगात् ३९
 अभग्रप्रसरोद्दामतरसादीप्रतापिभिः सैनि
 कैस्सजचानासंतरसादीप्रतापिभिः ४० अ
 भाजिनायकेनारः प्रतिकर्मकृतस्थितिः वं
 शेषवदयतीसनास्युदकैतवसारतां ४१ साव
 त्तिर्तिद्विषांतस्मिनवाचामतिकेस्थिता ॥
 प्राप्नोयोपंशिबौचाः स्मनवाचामतिकेस्थि
 तां ४२ तेजस्विमंडलस्यारातकुर्वन्तर्धि
 साहवे अभंकघंवपुः श्रीमांसतदास्ताचलो
 भवत् ४३ विभ्रतस्मायुगीमुश्वैरपरयुरस
 रता प्राप्ताः प्रतेभ्यः किंकीर्तयैरैरयुरसवतां ४४
 कृतांतनगरीसालवलयचक्रेतेयुः दयते
 नाययुयुधेज्वालागिरुः ससंस्मरं ४५ अन

हर-
विच-
१५६
१५६

वैतकनकः कायाः सच्छदाः श्रीचयापिनः॥
 तात्पराणसहशास्तस्यसायकोरजिरेरेण
 निरोष्टाः॥३४३ वभौतस्यद्विषः सेनानिघ्न
 तीव्रः चनादिभिः सेन्यैः सज्जनितासुर्षनि
 चतीव्रः चनादिभिः ३४४ सन्नेलाकोपसं
 हारदृष्टुसारासरासरेः समरेयुध्यमानोसा
 नालिङ्गपतजयाश्रिया ३४५ कज्जदीदकह
 दोकोकाः कटेककः केकादेककिकेहकज्ज
 ककाकादिकेज्जज्ज ३४६ अन्तरः सपु
 रस्कारमद्वस्तप्रसरंसमरांगने सा - स
 रमरेसैन्यहस्तिकचखगाधिपः ३४७ वि
 निहन्त्यसदापानचचुरभ्रमरजयत् पतत्र
 काययातीदराचचुरभ्रमरजयत् ३४८ कृता
 पदानसंग्रामसीस्त्रिदोददयतोभटः तदा
 ततामेवदधत्केवलस्वरितोभवत् स्थिर
 रिर्यस्यवेधेणज्जचचीरवतापिना जज्ञेशह
 रिणाक्रन्दज्जशचीरवतापिना ३५० सृज
 वताघसंग्रामेयेनावलिनिरर्गले वज्रके
 तमसौदयोदयितातनुसंभ्रमम् ३५१ सक
 तीस्मरसंसंख्येमज्जह्मातिस्मरदत्ता सजी
 वैकिंदिषांसैन्यसज्जह्मातिस्मरदत्तं ३५२
 दत्त्यादियैः ससतीदराश्रमेचा - दृढमुष्ट
 भिः निस्त्रिंशैर्वाध्यमानापिनचकंयेस्मिर
 स्थितिः ३५४ सदावैरिवयेन्ननासेनानां
 ज्वलितैः शरैः सदावैरिवयेन्ननाशक्तिवि
 भ्रम्यंदयो अयुग्मसकं नदैवासरयोथानां
 हतशेषाभ्युपेयुषां चक्रेरुदियदंनोभीः
 ऊर्वतामभयांजलिं ३५६ यद्यप्यायीयुष्टा

यंदेयदायीदियददत्त यउदायादयादोउउ
 यायदयाददो अन्तरः ३५० आपोदयाम
 भिस्तस्पसुमनोभिः कृतस्मितिः कवंधयो
 त्पाशुशुभनवशषारणादितिः ३५६ हि
 वोररायराष्टः सतततत्रियामया राम
 सेवक्रियास्यासीत्सतततत्रियामया ५५
 भर्तस्मप्रतिपत्नीनां स्मरंश्चिरमविल्लवः
 सांयुगीसहसायोडंनैवतत्रकुमारकः ३ ५५
 गढक्रियाकर्मकर्तृकः तेनाहृतानां सं.
 ग्रामेनवमेचासितैरसौ कव्यकृदत्तपा.
 दैस्तनवमेचासितैरसौ ३६० पश्यतोयु
 धिनडोहोगरुडानिलभास्वता संकुरत्ते
 गतेस्तत्रकस्पचेतसिनासुरत् ३६१ ररा
 भूमिषुदेत्यानां सचमकासरंगतां जहा
 रयोहृषः क्वायांसचमकासरंगतां ता
 रकात्संसंगोमशितशाल्यैश्चिलीमरेव :
 पुंजीकृतश्वाशेषलोकासंवर्तयावकः ३६३
 पशः शय्याशयश्रुयुः शशीशाशयशा
 य्यशान् ययुष्यायीशयाशंशोयेयोशा
 यायीशाययत् ३६४ अन्तरः सकालदस
 नस्याययुधिनिघ्नन्वश्रिणीः दधद्रुव
 मिक्क्षजेचक्रभूमिततारकं ३६५ तसरा
 उजवीतंसंतीतंसंयदपुज्ज्वलं निजचा.
 नचविच्यंतविध्यंतचजगामसः ३६६ स.
 कृषारणरिवोद्दीप्तोः प्रभंजनसहायताम्
 दधच्छक्तिज्वलदेतिदितिजानीककानने ३६७
 पिप्प्यादयादीदीयोपिपादादोददयापद
 दिदीपेयददोयादियादयंडददीदिपत्त ३६८

हर.
त्रि.च.
१५७

अक्षरः वरुणस्मितिमतीमंघ्यादधइचिर
भास्वरा गिरंचयादयः क्वायांश्रियश्चवत्त
रश्चतां ६५ समानानिसमानानिसमये
तिसमेयति सदाहानिसदाहानियला.
निचयलानि ३० आवलिवेधः प्रगल्भ
वलायानानिभुजादयोदत्तययत्त नि
कृत्तारातिकंठोम्येरत्तांसिततजासवेः ३१
उत्सृज्यवत्तः श्रीर्यस्यपराचिऊरंगता
द्विषासासीदरास्तस्मिन्पराचिऊरंग
ता ३२ सभिंदंविशिरेवेस्मनासपत्राक
तवारणैः रणजिरोवीमारिवलासस्त
जाच्छलतागिरो ३३ पील्यपलाल्यपा
लीपेलोलालापांलिपिपले पालीपया
लपालापीलीलापीललपोलिपत्त अ
क्षरः तादृपयदानिलव्यस्तसरत्तशिख
रोत्करं संप्रहाररसाध्मातपादोतोन्म
लितडुमं सच्यपत्ततयादीर्चस्तत्रस्तम
गमन्यथा तत्तटीः खेचरास्त्यक्तास्तत्र
स्तमगमन्यथा ३४ कृतहोमोज्ज्वलका
यपत्रभंगांसपर्वणः सोकिरदृत्तोवाण
सयदानुवविभ्रमं ३५ शरीरीशोशरी
राशीरंशेशिशिशिरांशुरुक् शारेराश
श्रैराशश्रूरश्रीश्रः शारारुश्रूः ३६
अक्षरः अंगेवदिगुणाश्रिष्टायातवः प्र
त्यैरिव त्रयाभिव्यक्तिसंथीताविवव्र
सरैः स्सरा ३७ इतिभटभ्रुकुटीनाका
पनीयापनयाकृतिभिरुदसिधारावार
सत्तारिसत्ता घुघुवतिरत्तरत्ताभोगसारे

गसारायजनि समरस्यत्सा सुराणां सुराणां
रति श्री हरविजये महाकाव्ये चित्रपुंड्रवर्ण
नोद्दालो नाम त्रयश्चत्वारिंशः सर्गः ॥ ७३ ॥
तेषां क्रिया फलवतां रणमूर्ध्नि सिद्धिमावां
कृता सय निर्वर्गल शष्टिताना उन्नस्युरप्रति
मतत्प्रतिबंधहेतुभूतो विनायक गण इव स
न्ननागाः १ यो धेनि हंत मरिमुत्पत्तिं वि
घाता दंडप्रतिष्ठ चरण करिणः सखं ह्य आ
नर्च सिद्धजनतोत्पलमचक्रैर्दीर्घैः कटैः स
खधूश्च कटाक्षसेतैः २ आदीयिता कुलि
शकर्मशय दंडसंघं दजेन शिखिनोत्प
ताशराली लग्नदं हि रयं भतदेन राज
दानानि संहतिरिवां जनशैलशृंगे ३ रजे
गजे इगुरुसंगरघं दमान दत्ता प्रकोशक
टकैः दत्तजोदितैः दत्ता अप्राप्ताका तशत
शोककृशा मरस्त्रीवेलः कुजा गलितको
चशोककृशा मरस्त्रीवेल न के वुशेभे ४
वल्गात्प्रवीरविनियतितख इयष्टिधारा
निकृत्त करनिर्गत रक्तवर्तिः धातः कटा
रुगितानिर्जरवारिप्रदसंचारलग्नगिरि
विभ्रसमापनागः ५ ज्याकृष्टिमंडलित
का मुंकमुक्त हेमनाराचराजि विकराल
शिराः कुंदीद्राः दश्रुतजाततिग्मकरो
ध्वंरश्मिरखावकी रणशिखरो दयशैल
लीला ६ आघ्रातुमन्य करिमंडलदा
नगधमच्छी कृतातनुकरा गलदंडप्र
फः शूरग्रहाय नभसावतरीतमिच्छा
हस्तावलवनसदा दिवदिव्यनार्याः

ध्वी

हर.
वच.
१२८

१९८

तस्मात्वारणपतिर्वपुषानिबलसविंध्यावनी।
 भ्रूवजंगमतासयेतः आदीर्घपुष्करकरोत्त
 तवेषादंडरंथोस्थितप्रचुरशीकरनमंदाभाः २
 वक्षोमणिस्थितिभूतः स्पृष्टविंडक - - पिं
 न्नसंधिसमवलिश्यकण्ठभागाः सतल्प
 लाहृद्दवग्रहतामतालहृदयल्पपेचकमधु
 क्वविदतवेष्टः आसस्तकुदिकलविकट
 शः संगंधिनिःश्वासविंडकराकीलकरार्ण
 लाग्रः सस्त्वस्तिकस्थितिविभक्तवि - - प्रकृ
 ष्टकुंभात्तमागष्टपुसाइसमुद्गपादाः १० ससं
 निग्यविंडनिर्वृतः क्ववयोविभक्तनिर्याण
 दीर्घकरपुष्करवालपुच्छाः शूरावराहजघ
 नाः परयुग्मरोमसाइतचोनतनिरायतस
 द्मकेशाः ११ भगामरदिरदमुत्पलसप्तप
 र्णद्वजातिमुक्तकसंगंधिशरंसमूर्धं संवादि
 तानयदहर्गणमंजनेनसेनामंतगजगणा
 मुमुचुर्दंभाः १२ माणिक्यदीधितिशिखा
 कपिशप्रकाशमायोधनेसभटहस्ततलम्य
 पास्तंभ चक्रेयपातपरिणह्निनागकुंभ
 भागेस्तशैलशिरसीवशित्तोशुविंव १३ मातं
 गकरांपवनाहृतकुंक्रट सिंधूरधूलिकपि
 लस्पृष्टप्रपंक्तिः व्यापार्यमाणकरवालनि
 क्ततरकुंसिक्तप्रपत्तगिवहरमहश्पतघोः १४
 अभ्यन्मत्सरविपाटलहृष्टिवलाङ्गलकाल
 ताप्रयुधिरेकतमेरुकल्पं दानांनुपातशसि
 तोन्नतदन्नदंडसंचाटपावकशिखानिकराः
 कंरीडाः १५ तारापयंगणपतिः पृथक्कर्णता
 लनिधतकुंभतटागौरिकधूलिदिग्यैः शा

रीचकारकरशोकरचिंडहृदैः संध्यारुतेर्नभ
 इवोडुगरोः प्रद्योतः १६ नाराचभिनेकटक्
 तविमत्तरनलात्तारुणश्रवणचामरभूष-
 णान्यः दधेदरीमुखविनिर्गतदाववह्निज्वा
 लाकलापविकटांजनशैलशोभा १७ चक्र-
 र्गजाश्रवणतालसमीरधूतजंभस्यलस्वली
 तगौरिकरणदिग्धाः सिद्धांगनाकरज्जेश
 शायसीर्यमारागमंदारकेसरयरागहताइ-
 वाशाः १८ सौदामिनीभिरिवखड्गलताव-
 लीभिरंभोपरिवर्जैः सुटपंकनीलैः रे-
 नेशिखंडभिरवोष्ठीखपिच्छभारशोभापे-
 रिषुभिराजिचनतद्वष्टिः १९ विस्तारिदंत
 परिचोत्सुतवीरयोधभास्वत्करालकरवा-
 लविलूनमल्लः स्तंभेरमस्परणसर्वानि
 कालतालहृतश्रियंनिपतितोविदधारक-
 णः २० हस्तेनशातकरकंपितमुत्तमांगः स
 स्रक्टाहृणश्रिरोरुहयलवांगं नाकप्रवेश
 गुरुमंगलरत्नजंभमूर्ध्वीशकारस्तवीर
 जनस्यजागः २१ उलासिवीरकरमुक्तविलो-
 लवर्द्धिशंक्रुडमस्फुरितकाननचक्रवालं
 प्रस्तादिष्टुंगमिवनिष्पतदर्थचंद्रनक्षत्र-
 मालमभवत्करिजंभपीठं २२ हस्तांगला-
 भिरभित्तः परियौवराभिरस्फालितासक्त-
 दभृत्सरजंजराणां पातालरंथपतितेववि-
 धूलिजालांथकारपिह्निताखिलदिग्धरि-
 त्री २३ स्तंभेरसोदशानेकाशकवलरश्मि-
 तेत्रीगुणांशिथिलकुंचितपुष्कराणां ह-
 स्तांगलामभुतत्रयनिनादहृष्टंरूपत्क

हर-
च-
१५५

१५५

वंधसमरांगनरंगवीणां २४ आलक्ष्यमाण
विह्वलारुणतालुमलमनंवितांऊशनिरुड
करालकुंभ आघ्रसिपुःप्रतिमत्तगजदानं
धमामौलितेदरायुगंष्टननागजौचाः २३
स्यलैःश्रवणतालविधूतकुंभसिंहरध्रुलिप
रिपाटलितंमदांभः मद्याइवदत्तजसदत्त
पक्षदैत्यसेनाविनाशायिभुनंवद्वपुर्गजैशः
सीमंतितारिभटमंडलमश्ववारमुक्तस्यसं
श्रितसवरणंगिरस्तदानीं लक्ष्मीभूतसमर
सूत्रिहरेरह्मारिचेतः चेतः दारणादिवसद
शनधारयादात् २० भूमेर्दिवश्चष्टपुञ्जदि
पुटान्तदानींनिर्दारितानिनिशितपत्रशरैर्नि
येतः वलात्पदात्तिकरवालविलूयमानाः
सलानतंत्रुइवकाचनकान्सकटाः २२
नानाशिरोसुविनियोजितविरुणखड्गाधरा
रजःकलुषितोष्करप्रकाशं व्यापादिता
पुपभियेगृहीतदिक्कमालक्ष्यतावरमपि
प्रपलायमानं २५ आतेनुषांशिशिरदीधि
तिथामयांइमाश्चर्यकर्मठतयाप्रमदोडा
नां संग्रामभूसिरसिपत्रवनावतापिनाको
यभोगमुखहेतरभूदजानां ३० सेनामत्तं
जगणस्पकठारकुंभभागास्यदासरणमं
गलमालिकासु प्रेखत्यतत्रसरुतस्तारसा
निपत्तरेकेशिलीमुखगणाभ्यपरेत्युदस्यः २१
किंनः कयंचिदधिभूमिगतप्रतिष्ठाः प्रेख
त्सयूखनिऊरुवप्रकाशः आसंदमीकनी
कषोपलपट्टेहमलेखाः सरौचगजताक
लयोत्तकक्षाः तीक्ष्णार्थचंद्रशरदारित

माहवाग्रलक्ष्मीपयोधरयुगंकरिजुंभयुगं॥
 उत्तंगपीवरमलिनतरारुभीकविस्तनशाण
 रुचिशोणितजुंजुमेन ३३ - सावचलम
 रिण्डंशिरावावलप्रःकेतोःपटोविंगलि
 तःसमीकलक्ष्माः अहायपटकइवेंडया
 इरुत्तंगपीनकरिजुंभयुचास्पदश्रीः ३४
 संसन्नवावरणविटंककरालशोभासंगाम
 हर्म्यशिरिविनोदपतिस्मलक्ष्मी शंकुव्रजाः
 एवचितचंद्रकचक्रवालकलमाधितांबुदप
 यास्सभट्टविमुक्ताः ३५ माघंमतेगजसरो
 षविस्सद्यमानयोथाकलक्ष्मन्तजजुंजुमप
 कचक्राः आतेनरचंचयिषत्यडवादेरेण
 चक्रेषुकुर्वरगणस्परणंगनोव्याः ३६ वी
 द्याग्रन्तानियतितंयुधिनागराजसस्तवि
 तेसमरम्भधिरदायीलाभ्या आलोलपुष्प
 रपुटांजलिनासशोकः संभावयत्रिवगजः
 सभट्टैर्व्यलाकि ३७ आमुंडरश्चवराचाम
 रराजहंससंगामसिंधुपुलिनद्विरदाधि
 नरुः वेजुंठसप्यतिशयालरनेकचक्रक
 तारिचक्रमंडलशिरःश्रियमाययोधः ३८
 प्रंखत्करालकरपुष्परविंडजालपर्यच्छस
 सप्रानमंडलचारुशोभाः व्यापारितायुधि
 भट्टैर्द्विघतांवथायरवः सतंगजगणाश्रु
 समंविरेजः ३९ सातंजुंभयुगलंसमवर्ति
 पादपीठद्वयाकृतिनिशातकपाणवाहुः
 उन्नत्यकाश्रिदक्षितस्यगुरुप्रसारसूक्तं
 लस्यसभट्टाच्छिनडन्नमांगं सन्यव्यनेषत
 नसंयतिनापिदयादध्येषताजिह्व... ३९

हर.
चव.
१००

200

भीतिं प्रोयात्तयात्रपिशितसुरिताशनायि
नाकद्विषोपरिषतासभिरं संख्येयन्यान्
माजवषांविषसेषुयैयंवेधादिष्टुखलमश
म्वलवाचतेषां प्रावर्ततातिरभसेनतिरो
हिताकंताराययस्सशाययोरणसंप्रहारा
योपादयरस्परमपारपरस्परकपर्याकुलाः
शरपरस्परयातदानीं कस्यानुकस्याभयं
कातरसम्परायपारायणप्रणाथिनस्तरया
परीयुः ४२ तत्सुखेसपदिमंडलमभ्यधा
वदस्याद्विचित्ररचनेः करणौप्रपंचैः संगु
मरंगभुवियोपजनोत्तहीतचर्मासियष्टि
तिन्तुमिवव्यतानीत ४३ संस्कारहानि
रहितादधत्ताविशुद्धि मासादितश्रुतिपयाः
सुदसंधियोगाः शब्दाश्वातनुफलाचटि
तप्रवंथाः श्रुतमहोदयजुषोविशिखाः प्र
योज्ञान ४४ बलात्सवाजिषुचलत्सरयो
षमंदयावत्सुकेजरकुलेषुसरापगासीत्
निर्धूतनिर्दलितमेरुनितं वधूलिसांडी
भवत्कनकवालककुलकच्छा ४५ सेनात
रंखुरकोटिविपाद्यमानहेमादलासित
शिलोदितधूलिधिरथा आसंजगत्प्रलय
कालनिशावतारचोरापकारकलुषाश्व
दिविवभागाः ४६ सावरणनिहततयाद
लितेन्द्रनीलधूलिकुटायिहितदिविवदि
शित्रीलोका आसंदवीरकरपंकजसंनिवि
ष्टाः खड्गाः करालमणिमंडितमुष्टिमेयाः
सेनाविमर्ददलितादितिधूतधूलिजाला
यकारपिहिविलविप्रहारा लीनंकटेषु

मयसौरभलप्यमानसंदहमोहवदनैः
 रिणादिरेयैः ४५ सेनाविमदंविदलंम
 शिवक्रवालशुद्धोत्थितैस्मितसितैतरक्त
 पीतैः शैलस्फातनिकरैरिवनाकमार्गमा
 सेदवद्विरुदमेशितयोरजोभिः ५० तस्मिं
 रजस्तमसितिग्मसरोचिविवमाच्छाद्यतः
 स्रष्टिदिशस्मकलाश्रुसोद्रे ग्रन्यान्मसौहै
 पतद्देषितचौरचोषद्वंद्वारवानुसीतवाजिग
 नाभजोचाः ५१ आकाशसिंधुमकरीनग
 नागदानयंकच्छदावनिवधून्यलमंगालस
 क दिक्कासिनीसकलसंगतेयाचारुदीर्घ
 वेणीलतासपरडुर्मिनमेचराजिः ५२ पि
 गप्रभाविकटहृतिहिरमयादिस्कंधाग्रिध
 मपरलीवियइत्यपात सेनातरंगववज्र
 शिखाभिचातपिष्टं डनीलमणिमंडलध
 लिलेखा ५३ उन्निष्ठतिस्मदलितारुणरत्न
 रेणराशिर्विचित्रमणिचूणकरणावकीर्णः
 विंध्याचनीष्टश्ववर्त्मरुक्तरुक्मरेश्मः सु
 नर्विविधपातनुविद्धः ५४ वल्गातरंगख
 रकोनिपातपिष्टसम्पन्नमणिरेणकरा
 लितश्रीः रजेतरोतरणाविद्धमरागदिग्ध
 मुग्धादधिप्रतिभितस्फुटिकाश्मरेणः ५५
 व्यामोदपन्नदधतममरीचिदीप्तिस्मावर्ण
 निद्रुततयानुपलक्षितश्रीः संदर्शयंजल
 मयीमिवस्फुटिमाश्रुवेद्यरेणनिकरः स्प
 गितारिवलाशाः ५६ दिग्गमंडलनवविद्ध
 रजरत्नेराशिरेणत्करेनभसिमंतसमीभ
 वद्विः आचक्रमेतरणिक्रवरिवक्रनेमिनी

हर-
चच-
२०१

२०१

विष्णुनाकपरमाणागणयमानैः ५३ निःश्वा
समारुतसमीरताकोटरस्य सेनातरंगारव
रविष्टमहीरणस्कान् आध्मासिषुः कथ
मपि त्रिदशामरारियोधाजडीकृतरवांसु
मरायशंखान् ५८ संवीतकृत्स्नभुवनत्रै
तयातरालसां दीभवत्त्वितिरजः स्यगि
तप्रकाशाः आह्वामत्ताधिरणवत्सपरस्य
रत्नेभोगावलीभिरुपलक्षितनामयेयाः ५५
उत्थायचावनितलात्कमलासनोऽपर्यंत
दर्शनकुत्रहृदिनेवहंर स्तंभेषकारिम
रुतापटमोचलेयलुप्तशुमालिसहसार
नसोदतेन ६० संशिश्चियेविदलित्तासि
तरत्तद्देमपट्यास्यितातनुरजः पटलावणा
दैः प्रसीभवदिरुभितोचवलातपत्रघंडैरु
पलतनिशाकरमंडलश्रीः ६१ कश्चैत्रपा
द्यशितशाल्यशराभिचातरुगणाभिराम
कलपोतमयोश्चुट्टैः आयोधनावनित
लोडतष्टलगुध्रलीवितानगुडभारभरा
दिवोश्चैः ६२ श्रोतर्भराद्यमपहृतवास
रश्रीः शान्तिप्रदानयतिदानजलज्ञवोमां
इत्यार्वारेणरजसाकरिकारंथुडुर्गेषना
गतसिवाभिविशिंत्यालिल्ये ६३ संग्रा
मवर्त्मनिरजः पटलावकीर्णनिर्मग्वेश
परिवर्तनशुन्यचक्रं कृष्णकूवरिकुलं
यमदाब्जशालिनैर्वेद्विद्यैरिवमनश्चक्रेषु
तरंगैः ६४ आकम्पितावनिनिर्वर्गलवे
गयातनिस्यंदमृकिनचिदंकरपाश्र्वचंडैः
अन्योन्यमप्यनवलोक्यारजोऽधकारेहस्ता

वमर्शोच्चटितैर्युयुधेगजेन्द्रैः ६५ प्रलया
 भ्रमलीसमाध्यानः श्रियसाधोयनवत्स
 निमरात्सीत आतेनुरुगुरुसैन्यरेणराशीः
 यद्वकलोलइवोस्मरश्मिविवे ६६ सि
 नैनसक्तकटनिर्गतभूरिधानथारप्रवाह
 कृतवंदिसभिस्तदानी सैन्योशासिरज
 सातरसोदेतनगंभीरजंजरकरोज्जितवा
 रिवर्षः ६७ अस्तेरजोविसरवाससिनाग
 दंडविप्यंदिभिसंदजलैरपवस्त्रितांग्याः
 संविद्यरेदशादिशः सर्वापचक्रनिष्पत
 तनिष्ठुरशरातनुपुंखपक्षैः ६८ वटवि
 गालितदानांभोभिरावर्तमानं प्रतिमपति
 तचक्रैः द्वातलेजंजराणां नभसिचक्र
 मुनैश्चीकरेरुक्कलदिः पक्षयितवनपरा
 रीरत्नसाजुस्तदासीत ६९ इत्येदं पाथगं
 पहिरकटनटीनिष्ठनिष्ठतदानेप्रातस्म
 तानसिश्चीकृतविकृतकैरप्रातवातीवुमे
 कैः प्रातेष्वाप्रातकातिअपरमपरमाया
 रप्रेषुयुडदोणीदोदेषुरत्नाचलशिर
 सिपुनः संगरोभूज्जानो ॥ ७० ॥ इति श्री
 हरविजये महाकाव्ये वतः वत्तारिंशः सर्गः
 अवलोकादानवचमृपतीनयोविमुखाथ
 रणाङ्गिरिशसार्गणादिज्ञान् स्मितदीधि
 तिस्युरितगंडमंडलोनिजगाददैत्यपति
 रिधंमजितम् । तस्यान्तिसाहयिषतेदि
 यतांवधायसंरंभिरादितीसतांसमरान्परा
 चः वक्रादनभ्यवहतोपिविनिर्जगामसां
 दः सधोवश्चदत्तसरीचिराशिः २ हेदेत्या

४४

हर.
च.पं.
२२

202

कथमभिमानशालिनो व्याहरणं हवस्व
माश्रुविप्रवृत्तः नेदध्वेष्टयनिजवशं वैज
यंतीमादिमां पवलरुचिं परेण कीर्ति ३
सेनाविलोकयति जिह्मससौ सहा समो यो
पनासयदिवः प्रपलायमानां श्रुत्यायुधे
नक्तसंनिधिरः व्यभीक्ष्णमारादखंड्य
रश्मिरचित्तांचितश्रीः ४ अनल्पपदप्रस
रं पतद्भिविपक्षनाराचपतंगचक्रैः ससि
इतो संदधती कथं वा निर्व्यापिता दीपशि
खेव शक्तिः ५ कल्माषितां सशिखरेभु
जमंडलीपुरात्त्रागदेः किमिव शंसत भा
रभूतैः पताभवंतरणानिर्वरवैरिवरोदो
दंडदपदलनोः ज्वलमंडनावः ६ काल
रात्रिभुजसंहतीरिसाः प्रेतनाथपुरषड
तीर्गदाः विभ्रतोपि भयकातरेदरां नहि
यत्र जत किं परां सुखाः ७ लघ्वीयसायिहि
यतो भयेन हतत्रयं विद्रवता सिद्धा नी न
मुद्राभाति कृतांत हस्यं सभाश्रमीपाणि
तस्मिन्नावः ८ नोत्पादयेत्कथमयेदित
उर्वियदं हलानिकारकलुषाविरसत्त्व
मित्यं उद्भयमानधवलं क्लितशो सरोवा
तः ९ खंसवतज्जनाधवलं वलदमीः १० हे
लानियातहतसहृत्तहास्तिः सहेत सहसा
निलवेल्पमानाः सिंहास्तटाश्रयिकथं
रुरोवगाढं भीरुगर्जितनिनादितशोल
कुंजाः ११ आरातिशसुव्रणरोहकर्मणव
भूजनस्यार्थयतांचिरायवः मरुं जिष्टा
निमविष्पतिसुदं विड्ढलताभरमंथ

रंसनः ॥ हेतिव्रणभरणाशून्यविशंकटांस
 कृदाः कथनुभवतावतवाङ्मदः गंडोयथा
 नयदंवीदयिताजनस्यनीताभवेपुण्यनाव
 इमानयात्र ॥ प्रायेणकार्यकरणप्रतिवि
 स्तरंतिनेजस्विनेनवहुसाधनमव्ययेदाः
 लोकांविनिर्ददतिसप्तभिरेवसप्तसंहारका
 लमुचितोदहनः शिखाभिः दत्तोजसाम
 पिरिपुणालचीयसायलायनोडखमनसा
 मितोयुनाकराश्रयानिजकिरणकलेन
 वः समुद्रसंतपयशश्वासियष्टयः क्लिष्टंम
 लेननकदाचिद्देवदसावंप्रतादिरहि
 तस्सहणीयद्रूपं निर्वाजमाङ्गरिहभूष
 णमार्यवृत्ताः शौर्यप्रतापजनितेयशपवपु
 सः ॥ तावद्वज्रजतिगुडतायशसेवयावद
 प्यासिताहिमविषांडरुचामहताः लूने
 विकासिकुसुसंचशिखाप्रभागात्कस्या
 दरोभवतिशंशततस्यवृत्तेः ॥ १५ श्रोतत्र
 फलनवचूतसंगेधदानगशालिमंडल
 सद्विडमंडवरेभ्यः स्तभेरसेभ्यश्चकेसरि
 णांनभीतिसंभाष्यतेत्रभवताभवतारि
 पुभ्यः ॥ हेलानिरस्तपवनागुडसंप्रहार
 जंभामहासरभटाः पटुताव्रजंती नूनंस
 सीकभुविशीतलतांकरोति कृत्केववक्रवि
 स्ततोष्मजयादिसावः ॥ नप्राप्तवंतिहृष
 णंमुखतामुदारसत्वारिपारणमुखेष्वपि
 हन्यमानाः दहंतपवजलधर्वडवानल
 नतस्यव्रजंत्यभिमुखंवचतरंगभंगाः ॥
 प्रत्यक्षमेवभवतामविरुणसौवीशाखा

हर.
पंच.
२३

२०३

कृतास्यद्विविचयतत्रिवक्त्राः कोदंडताल
तरवोध्यधुनादिशतियः श्रीफलैरिपुजस
स्यमहाडुतेतत २० निशितसायुधसंजलि
संपुटः पुलकपवभियाचतनुच्छदः ननुभ
वज्जयसाधनसाह्वेप्ररातिरेवशिरसुसि
हहिष्वा २१ कंठेभियाविनिहृतः करवाल
पवकंठभृताशुपगतः शतशः सराणां आ
लोकातांभटजनेनसहस्ततालहासस्युर
दृशनदीधितिमंडलेन २२ दृष्टीवराहव
पुषाखगकेतनेनयोत्ताभिन्नाफरिगानिके
ननतः कपचित् सातर्जनीतलितविल्ल
तसंनिवेशाशकंविधातमभिवेलभवेभवं
द्भिः २३ विशिष्टदीर्घभुजगाधियभोगवंधः
दिमंडलाभिसखथावदनगलंस्यां शक्ताः
स्यकर्तमवरुणखलीनपाशभीतारुणा
तरणिकुवरिणोयिसंस्यां २४ वदस्यली
विगलितैर्चनचर्मवारिलेशैः समीकजनि
तैर्नभस्थितानां शकंदराणामकरमंदिरचः
सरोयिज्वालाकुलः शमयितंवडवानलो
वः २५ तेजस्विनोतिमहतोक्चचनापिनून
तोदोमदौचनविन्यतपशक्तिः उत्थाय
नागनगरादृवागिनैवसाधंविनिर्मदति
सिंधुपतिंदयागिः २६ ज्वालाकलापकच
लीकृतकूमकेतमौर्वकिलज्वलनमरुज
माङ्गरायाः दृधारिकाननमसंनरराणच
शूरकोयानलप्रभवमेवविशालसत्ताः २७
संख्यानशून्यमधिसंख्यमखंडवृत्तिथैर्य
परास्मृशतियोभवतासिदान्ती आकाशसु

त्वनतिनूनमसावखिनचेतानखाटनि
 खनित्रसुरेवनसघः २८ दीमाधचंद्रकारि
 करणपरश्चथाप्रपातदियाकृतमतंगजद
 तदंडे श्रव्याहृतत्रिविधपातकृतात्मयोध
 सिंहानुकर्षविनिपातिततोमरौचे २९
 चेतोहरांचितविविक्तधनुविकल्पशिखा
 विशेषशुचिसौष्टवधंविचित्र नानाप्रका
 शफलपुष्पपलाशकल्पसंकल्पितप्रचु
 रसंदरिभिर्दिपाले ३० सश्रिष्टशुष्टिवि
 निवेशशुखाग्रताश्रिसम्पन्नवर्द्धिरापत
 विरिदिग्धशंकौ आकर्षसौष्टवसनिष्ठ
 रवीतनिष्ठदांकारचंद्रगुणनर्तितशाय
 चक्रे ३१ उः खेनकिंचिदपरापुरुषत्वपा
 नेयुडेसुधासमदयोन्नचमचराणा मारो
 यमेवभवतांननुशांतिफेत्तयोरजयश्रि
 यइहक्रियतेवरोधः ३२ नेजस्विनोनखल
 काचिदपीहशक्तिरामोतिकार्यकरण
 कचनोपचातं पकापिसास्तिनशिखा
 वडवानलस्ययानिर्दह्यवशमेवनसिंधु
 तोयं ३३ ॥ प्राप्तामधिप्रथमसंवितदोहद
 त्वंसेनाविधायसरभर्तृरनुन्नमार्गं ॥ प्राज्य
 यशःयिवर्तवोभटचक्रवालसव्याहृतंयय
 इवेंडुसरीचिगोरं ३४ येततपवनिजकुंज
 मयंकपिंगसंग्रामरागविलसपुलकास्थि
 तावः श्रघापिकंयितयितामहृण्डरीक
 संसक्तकेसरशिखाइववाहुदंडाः ३५ स
 ग्रामकाननतमाललतावलीषुसुनाक
 लिंघतनयाजलवेणिकास संवर्तकाल

हर
पंच.
२०४

204

रजनीप्रभयानकासुनिशिंशवष्टिप्रकथं
भवतासनास्या ३६ अभ्यागमान्सरणासं
भ्रमतः किलाश्रयं परायणपरायणाता
मुपेताः तश्चाकणाविरहितैः प्रतिपन्न
सेवयुष्माभिरित्यपुनरुक्तमिदं ऊरुध्वं ३७
संग्रामादरिभयविलुप्तः प्रपंचो निहीका
ननु विषमी ऊरुध्वमेतां विस्तीर्णं कि
मिति सधा कृतं तलीलावाछालीसस
रभटाललाटमिति ३८ शारेः पदातय
इमे रणस्य विवल्पावलिगतेः किमिति
वानरुजंति तेजाः तीक्ष्णाश्च विह
गाधिपंककवक्रलीलोदतासरपराभव
शल्पकण्याः ३९ लीलाग्रहत्तकटिलेड
कलाऊशाग्रसंरुद्धं भूतदंदिगाजवाहि
काभिः शकं पितत्रिभुवनानतरसाविहा
रहलासुरैः सभयविस्मयमीदृतावः ४०
हेलाविनिर्धुत रजः समनः प्रतानपर्याऊ
लाऊलशिलीमुखवक्रवाले संग्रामका
ननतलेत्रभवद्विरेवभगागदाशुहरिचंद
नशाखिवहली ४१ उल्लासिहरतरमस्व
लितत्वमानमुल्लासिताखिलजगन्प्रतिवे
यश्च न्य आच्यं डरावरतयाभुजशालिना
हि प्रवंपशस्तदनुविस्फुरतेजः अवरुणा
कंबुमणिहारमेखलेनखकोटिपादित
कपोलमंडलं पतिनाशदः खमचिरादि
ज्ज्ञासरतायमानससुरारियोविता ४३
अवश्यमायोधनसूत्रिधृजं दद्याजितस्य
प्रमथप्रमाथिना ध्वजाग्रसंवोहितकस्म

चामराविमुक्तकेशीवपुसेविभाव्यते ॥४॥ पत
 त्संदकरचातविमरुतमः क्वविस्तनयुगे
 मयिवडकोये शशुस्त्रियः परिजनानविरा
 त्पिनडव्यालीनकचुकमिवाहितदीनह
 षिः ॥४५॥ आनदशून्यहृदयतमुपेयुषीण
 भीष्मापरिश्रुहविनाकृतमानसानो वि
 ष्यदत्तासनिशसांतिजसेववाप्यतोयंभरा
 भवदरातिनितंविनीनां ॥४६॥ शोभाभं
 गादानकृत्वोसहाचैयेयंश्रिष्टाश्यासि
 काशोर्यरत्ने संग्रासौवीविद्वारव्याकृपा
 एा प्रेवडावावारिभिः दमाल्यतेसा ॥४७॥
 यावजसंयुगयुगांतसहस्ररश्मिरेषोस्तमे
 मेतिकरवालकैरकरालः तावद्विरयशः
 स्तिमिरेररुद्ध उल्लंघ्यतेलघुतरंरणशो
 इमार्गः ॥४८॥ विध्यंत्यंगमसूर्ययास्मितरु
 चोमुक्तारणप्रेतकैर्नैवंपरिपरस्परः कदर
 एोत्कंदंउघंड्युताः संप्रसौत्ययशोय
 ष्याचनितरा संयंतमश्रुतवोनैवंपानिख
 राग्रवंडिततरणदोणोसमुत्थरजः ॥४९॥
 चार्ताभंगः प्रथयति यथासूक्ष्मासिंदि
 याणांसोदोष्येवंनखलमुभटप्रेरितोस
 प्रहारः त्यक्ताप्राणभृशमश्रुवितोनैवसा
 यांतिकायायद्वीडांगुणमणिरवनिंलंघ
 येतो लघ्वीयः ५०॥ अघायेतासुगंधद्विरदु
 लनगाहंडगंडोपलेभ्योनियांतीप्रलीन
 भ्रमरशितिसरोजंमुघंडस्वरवंडम् दानोभो
 निम्नगासुप्रकटितविकटासक्तयोवः कृ
 पाणाः ऊर्वकृहृतेकस्मारगजलवलना

हर-
पंच-
१५

१०५

उंवरारणाविंउंवे ५१ इत्युत्साहसम्यदिसाग
इययःपालीस्तरांगप्रभाकरामशक्तपासु-
दीपनदशाकल्यातवातावली. अत्वादेत्य
पतेः पराक्रमगुणादारागुजवीगिरंतेभूयो
प्यसराः सुराहवविषदीक्षासदाद्वेदधुः
५२ ग्लानिगुस्तगजंजितोग्रतरंगसीदन्
दातिव्रजंमदस्यंदनचारमससरितांशैः
परैलावितं सायाकोविददैत्यमुष्टिनिपातं
दवांसिसर्वायुधंयोधेदैत्यपतेरकारिकरु
णास्वादानभिज्ञैर्दृष्टं ५३ कंदलसत्क्रादना
नाप्रसपमचनकंदनैत्याधिपानांविज्ञा
तौरावणानांसशरणवरुणारब्धदिकसं
ग्राहाराणां ग्रानिग्राहिग्राहाराणां गहनरण
धराणिश्चरतेवचराणां सैन्यंदैत्यासुराणां
मनिशसशराणां शत्रुचक्रैरावचक्रे ५४ ॥
पीलनाखड्गलूनैर्वह्वह्वमकरैः कीर्णभू-
तैः करौवैवाहानां शस्त्रवातस्पष्टितवपु-
षांनक्रवह्यममंगैः लव्यास्यैः स्पूलमत्स्यै-
रिवहृतपतितैर्बुडभानांभुजौचैरससोत्त-
स्विनीनांमजनिजलमथाकुंडकंठद्वयं ५५
तइतेषुकवंधकंठकुहराद्रागाद्ररेणास्त-
जासुत्मीडेवपयमरागमसलस्यलाक-
तिस्यधिषु विभ्राणाभूमिविभ्रमंभुतमहा-
यूथाविहंगावलीलीलोलासितकाल-
रात्रिपृथलः कृत्राकृतिंप्राकरोत् ५६ क-
व्याश्रिनिःकृषितंजंजरकुहीरूपनिर्मग-
निर्मयदनूद्वविडसिद्धं दिग्दतिजंभ-
नटभप्रभटासकुल्पागर्भवुडद्विद्युधमा

हववत्सज्जे ५३ इम्यंनिर्मथिदैत्याधिय
 धुत्तविबुधानीकिनीनैकपातप्राप्तातप्रोखे
 वमादानतसरशिरारिक्लिष्टरत्नामशृंगेना
 नेउजीतजंमन्वरविधुरगराग्रासकामेप्र
 कामंसंग्रामेत्युग्रमुग्रालिकभुविभुज्जटीक
 टवंधं वंधं ५४ इति श्रीहरविजयमहाका
 वेसभटसंदीपनेनामपंचचत्वारिंशः सर्गः ४५
 ओसकालकूटं बहतीवयोगलंकलिंदकन्या
 सहितंसमायया सरस्वत्याश्च जलसमी
 रयंकलिंदकन्यासहितंसमायया १ रावि
 चिंवमिवाभिनिर्घटंशुः कुरिताकाशमया
 सनारणाग्रे धनुराचवेरिपुत्रयागुस्तुट
 टंकारचिंताश्रियं दधानं २ सोभमहितत
 कार्मुकैरीलोमानशेषधिरुदारवाजिभिः
 तच्छरश्चरिरीरिर्कतेजसामानशेषधिरु
 दारवाजिभिः ३ दयार्कवैवस्वतकालव
 ह्निभिः कथेवकामंहरणक्रमोघतैः वभू
 वनात्माप्युपमानसाहैवउरासदत्वेनकया
 लमालिनः ४ गणैसनयाप्रतिदिशंत
 रसाप्रचमानयासममयाततं अभयं स
 रारिष्टतनासमितिप्रचमानयासममया
 वततं ५ दरावत्माहिमाद्रिजापुताववते
 रुष्यथमंगलेः कृया सरसमभुववरंभ
 यारुचिराखलायतयाजगे ६ शशिले
 खयाशिरसि यस्यमुग्धयानवशस्यमान
 ससरंस्तनदया तमवाप्यवैरिष्टतनानना
 शमानवशस्यमानससरंस्तनदया ७ वि
 ष्णुसिंहाद्रुधिरारुणधातुशगरक्तानितस्य

हर
व.च.
११६

२०६

विशिखैविशिखामनास्तैः कृतान्मलोदिव
नैद्येन्यशिरोसिरोइशोलश्रियेदधतिकोच
नशोलंशुगे ८ नृत्तलोकादितक्रियासमा
नानवमायस्यतितोसत्तसदसुः युधिशा
क्तिससोदिवोसहेतुनवमायस्यतितोमतां
सदसुः तरगरवुराशिखानिपातपिष्टत्रि
दशमहीध्रनितंवधूलिपुंजैः कपिशवल
मयामराचिक्रंसुदमिवनोववददसेन्य
मासीत् ९ सेनाभिरस्याक्रियतारिचक्रमहा
समाजावरिशंसितारिभिः यशःकटाभि
मेयतोयलक्ष्मीमहासमाजावरिशंसिता
रिभिः १० ससृजेशरहृष्टिरंधकाधेदिति
स्तत्राविचित्रहेमपुखा विमुखीक्रियते
स्मसायतंतीपट्टंकारवैः स्वयंप्रभेन ११
गीर्वाणहृदमसुरानयिसंयुगोविनाचक्र
मेरासममर्दयतस्ममायान् मन्त्रोमंतगज
श्वाशुसरोजघंडनाशक्रमेरासममर्दयत
स्ममायान् १२ तद्भूत्यैरणभुविनंदिवेराशु
एव्येदेत्येइंप्रतिसमचुर्महासुहृष्टीः शृंगी
वातनुजलिशास्त्रिभिर्नसंधिताभिस्मद्रत
मयभंगुरत्तमापत् १३ युधितानिहितेन
देरिरासहिडिंवेनजटासुराजितःअथ
भीमश्वाभ्यपुंक्तत्साहिडिंवेनजटासुरा
जितः १४ आजन्मुरत्रावसरेथेदत्यगराध
पास्मंगररागभाजः कोदंडंस्वर्तकमेच
चक्रैकंकारगजीरवशरिताशाः १५ ज
चानतास्त्रिदिवभिदोरियौरुघंमहारवान
कलयतोवधानतःज यशस्तिनितम

पंखवाहिनां महारवानकलयतोवधान
 तः १० श्रियमापसत्वेङ्गालिकांताचिर
 मासेवितभस्मयाङ्गसः सुदसोपतलसि
 तातदानीदधदोयोधनवर्तिवीदितश्रीः १८
 निजचाननासरवत्तथिनीजवानवताय
 मानकिरणसमाश्रिताम् श्रियमस्यशू
 लमतनोश्चसंदधनुवतायमानकिरणस
 माश्रिता १९ शेषः किमेव न किमस्य फल
 सहस्रमालोकोत्तहिमगिरिंनुननिश्चलः
 किं इत्यहवाभिसखसिंदकलावतंसमा
 यातमीदृशसमशरत्तदेत्ययोधाः रणमू
 र्ध्निविचित्रशस्त्रजालैर्व्यमदानवसा
 दिनोभियातान् प्रमथारभसेनपुथ्यमा
 नाभ्यशमदानवसादिनोभियातो २०
 द्युटितपरिकरोयनालिकाभिः प्रकटित
 विस्तरकालखंडनाभिः दिवसश्चनिय
 त्यगृद्धचक्रैर्युधिपिद्येद्येस्तविग्रहस्ते
 षां २१ सग्रांशुरोजस्यसुरासुहृत्स्यंनहस्ति
 नोधीयततेनवेगात् सेनारजोभिः समर
 चतस्मिंनहस्तिरोधीयततेनवेगात् २२ सु
 रारिवाणोरथहन्यमानास्तदावकुम्भेनस
 गांकमोलिः भुजंगभीमैः द्वाभितोवराशे
 स्तरंगभंगोरिवतीरशैलः २३ मसरपुवति
 भिर्द्वयेविवल्लानवशवल्लनयनाभिरभ्रमा
 भिः विदधदसकृदेत्यतस्वकांन्यानवश
 वल्लनयनाभिरभ्रमाभिः २४ वदः शिला
 चनमयेषुभिरुल्लिलेखतस्याधकोधिर
 एसीधुविवर्तमानः शृंगाग्रकोटिभिरयो

हर.
घ.च.
२०७

द्वजवाङ्मयं त्रसं दीरचक्रसिखसंहरभूथरेंद्रः २६
अभानिसकैः किंतमस्य कर्मकं न सत्सरेणा
वदितस्य सादिनः रणोऽप्येकाकिरत्तायश
भुनानमत्सरेणावदितस्य सादिनः २७ ते
जघानरिपुसंतकामिजीवक्रपंकजवनले
पाकता अर्थचंद्रविशिखेन दानवोमंड
लीकृतधनुः व्युतेन सः २८ कीर्तिष्वस्मि
तमनाभयदोभवाय सघोगजासरवधूनि
तया समासः कीर्तिश्रिया समुदितः सम
रचचारसघोगजासरवधूनि तया समासः
प्रह्लादादिभिरथ सैन्यभंगमजोपशपडिस्त
रितमुपेत्य देन्य नाथैः जघ्नेस्मन्निशिखक
तपाणावणवृष्ट्या कालाभैरिवशिखरीस
चौरगर्जैः रणभुवमजितो वतीर्य धाम्नास
मराधिमर्दनतांततांतदायत् त्रिदशगिरी
रयिस्मरारिसेनामसरविमर्दनतांतदायत् २९
प्रसूतवाह्निशिखां सरलांगलिंसमयद्
स्तमिवायशिलीसखं युधिससर्जरुघास
रविहिषेसवपुरस्य निनायकवंधता ३०
सगुरोरलोषयियशः पटंततो मृडवायसे
षसमदोरसंगतः रुचिमांधनुर्मुखरयं हि
यश्च मृडवायसेषसमदोरसंगतः ३१
पकत्रिदशगुरोरभिद्रुतानामन्यत्र प्रम
थवलैश्च दानवानां कौत्सेवाहवभुजमु
ज्जतामशेषां पर्यासादशककुभोयिनोव
भूवः ३२ नाकहिषामयगणं युधिवक्र
वांसमायासभाजमहितान्तकरं हसंतं तत्
ष्टावसांवरसदां मुदित्तावरुणमायास

भाजमदितोतकरंदसंतं ३५ दैनीकेषायसना
 नाहनिपातादाकरण्यैश्चैस्तारखणत्कारम
 सीनाम् सस्मारौचानाकदापर्वतयालीपवः
 कंदकुरवित्रदध्वनितानां ३६ समानयास
 महशासमानयासमानयासंयतिभासमान
 यासमानयादेः सुतयासमानयासमानयातो
 विरहसमानया ३७ दितिजसमितिनायके
 नतस्मिन्नथरणकेसुगृहेविल्वप्रमानाकुस
 मशररियोः प्रियेय मेजेनवनखराजिविदा
 रिर्तेरुदंडा ३८ समानसीमांतसमानसीमा
 सिंधोर्विधायारिजनस्पीशं हसंनिवेशंस
 हसंनिवेशंस्युक्तयोला मलकांतिरास्या
 त् ३९ निरासतंवाणगणैर्गुणधियस्ततो
 स्पतेनाप्रतिमेनकर्मण जगामवैलद्वय
 हीउन्मुखत्तिवेवसार्धपरिपोउतांयशः ४०
 अकृतपुधिविनायकाविदिवंनचकमतत्त्व
 तापदावंचितं भोगीद्रभोगायतवद्रशोभा
 प्रवृष्टनाभिः सरणाजिरोव्यां ४१ विराजि
 तदीरसमुद्रमंथ्यं संरंभसज्जीकृतं संरश्रीः
 ॥ सुखश्रियंविभुदमौविनिर्जितंवरुंतदत्तेनसं
 माननागता नवानमेचोद्यतिपेतिवांथरे
 स्वरुंतदत्तेनसमाननागतां ४२ तमेरसावै
 निहतांचितं नपिष्टविस्पष्ट्याटलिसमं
 शृतकुंभशोभाः संभाविताः प्रथनमूर्ध्निद
 नुर्मदांभः संभाविनोगणपतेः परिवारली
 लां ४३ कथमपिसानकपटद्वारुणभूमीः
 प्राप्यवर्चसानकपटहस्तगिताशोभनगं
 उडुहिरास्यदयंमुखंसशोभनगणं ४४

हर.
५.व.
१.८

208

अस्मात्तरमायपंडरवोयुधिशक्तोभयत्रयया
श्रिताः असमाचिरिवाङ्गतीर्वहस्पृष्टसंपन्न
वषट्पादासृजः ५० सरयुवतिजनस्पतञ्जना
हरभिदिविभ्रमदत्तामलासीत् श्रियस
तनुयशश्चतस्यशुभं सरभिदिविभ्रमदत्ता
संलासीत् ५१ संवर्तमेवमलिनादधेतोय
तैदगमद्वसपाटवज्रवःप्रतिपभेदे तस्याद
खानिषतदैत्यभटः कृपाणपट्टाश्रगाछप
रिवारगुणाः स्वसेन्यैः ५२ रंगागनोवीद
धदाहितोमदन्विपक्षयोधामसक्ततदान
वैः चकारवारोर्वहलासतः स्वलेहिपक्ष
योधामसक्ततदानवैः ५३ निःशेषांसक
नकंकुनेत्रशोभाः संग्रामावनिकलशी
विलोमशत्रोः रीडाभिः प्रकरितसारपक्ष
उच्चैर्वशाखः सपदिवभूववाङ्गदंडः ५४ दै
त्यानहिमहिमहितरोडारोडादलपतिय
तिभयघघः सघस्रजगतिगतिहृद्यसंख्ये
संख्येकतिरतिरतिगुरुरासीत् ५५ महान्
गोष्ठीप्रतिवदसोष्ट्वैविद्यलोकैरिवकर्ण
शालिभिः तदाहवेसत्कविकाव्यपायिभि
र्दधेमुखश्रीः एतनातरंगमैः ५६ ससेनया
जगमनोमर्दवशीकयाजितः अविस्वला
लदारुघामर्दवशीकयाजितः ५७ गुरुमु
ष्टिचातपरिपीडितंजवाविनिपात्यवत्रमा
यज्जजराननः परशुप्रहारविकटव्रणोर
ससहस्रपायमकरोत्परासुखं ५८ केदार
योतंससदंतमालमरातिलोकंचरलांग
लानां केदारयत्तंसमदंतमालनीलहरि

जेतमलं वभूवः ५५ सविसरासुरसारवसासः
 वेसरवरोविशसुरसासवः सवरवीरवसाव
 रुवैरिसरवसरेविरसं विरराससः अक्षरः ६
 मणिशतकरभासुरंगनानादितिजचमूचटः
 मानसंसदंसः अकृतचससरंसुरंगनानांस
 तनुदयः शुशमानसंसदंसः ६५ जेतोवेरा
 स्तीव्रभावायवीयां हज्जारातेवंडभावायवीयां
 अत्ताहृत्तत्रचाररपीडाः प्राक्कृत्तासौहृ
 त्तरारपीडाः ६२ इत्याकाशश्यामलेयस्य
 देहेवासः छायासंनवापीतरंगा ययस्कारि
 द्वारिकायेनपूर्वनानाहर्मासंनवापीतरंगा ६३
 ररोनतोयेनरियोर्वृथिनीसहासमासंनव
 येनुकंयिता शशंसयः सरिरामाहवक्रिया
 सहासमासंनवयेनुकंयिता ६४ सप्रत्यरा
 तिप्रतनासहसाविजित्यतारदवीरससरेव
 कितासमायाः इत्यर्गिवाग्भिरजहात्सतता
 स्ततीत्रतारदवीरससरेचकिताः समायाः ६५
 वहतिकरतलेनवडरागंरणदलितामरसं
 चयस्महायं युधिवयत्तनयोमनानिजघ्नैर
 णदलितामरसंचयः सहायं ६६ नाकौकसा
 विदधतीः एतनास्तदानीव्यापार्यमाणकर
 ललत्तानिकृताः सेनाशरैर्दनुभवोनुगतो
 वलेनव्यापार्यमाणकरवाललत्तानिकृताः ६७
 दिशिदिशिशमयद्भिर्हरमन्वीयमानंदिवस
 करसरीरांशासुरैर्वीज्यमानं समित्तिरिपुग
 णो - त्रातिसंरंभवेगादिवसकरसरीरांचाम
 रैर्वीज्यमानं ६८ स्थितवतितत्रगोसरिभटैस्त्रि
 दशंगनाः जिनी सवितरित्तरंगतोयदमेने

६३

६७

हर.
ष.च.
२०९

२०९

कपराजयोजिताः दितिजगणस्यभीतिपति
उरवत्तांदधोक्रियास्मवितरितंगतयोदसने
कपराजयोजिताः ६९ विभ्रुं पुरारिपुःप्र
तियदभाजुराहृतदानवचसरवधूयसानाः
ग्राध्वासंबद्धमनसांष्टतनाश्रुभिराहृतदा
नवचसरवधूयसानाः ७० त्रिदिववत्सव
टित्तोसहसाहितकंपयासमदनागसत
यात्तरसारथिनोदयो रणामयेगहनेवली
नारुरुचेश्रिया समदनागसतयात्तरसार
थिनोदयो ७१ पुरोपवनपडतीर्वसतिर
स्वरस्त्रीश्रियासधूनित्ररसाययावनतमा
नसाः प्रविश्यचरतोत्सुकानवतमालव
ली गृह्णमधूनित्ररसाययावनतमानसाः ७२
समयतिपतत्रिरंगानिजरुचारिकांतीज
यंनसंदरसमांसदोर्जितसदस्मसायोज
यन् व्यथासगसडष्टतोदितिजमंडलं
तुजानमर्दरससांसदोर्जितसदस्मसायो
जयन् ७३ दिशिदिशिबीरभद्रउदितोनी
वेश्यष्टतनाभजान्विदलयप्रमथनवस्तु
तोभ्रममत्तामखेदसकरोदरातिगजवान्
विदलितसंप्रहारदधानमसरारिसेन्यस
तंनप्रमथनवस्तुतोभ्रममत्तासखेदसकरो
दरातिगजवान् ७४ सश्रीमानस्त्रुर्जिस
र्गगहनेदर्पात्रिकृताद्विषोवंशश्रारुयस
स्तदादयदयः सद्योहृतश्रीरियोः दत्तार्चा
नयमार्गगोचरगुणः प्रष्टीभवंसारणेसेवा
नम्रलसंशराजलिपुटैवीत्तारिशंकसरैः ७५
श्रुत्युर्वरदयदोर्जितसतयास्त्रुश्चसरात्तता

भास्वान्सानुमतिस्तपाश्चतदासदरसोभानु
 गः जांकारैर्व्यथितारिसंहतिथनु -- वीतः
 कीर्तिरेणयत्नामंजितशिजिनीकसरजाः
 कामंतसव्यंसयत् ॥ श्रीउर्गदंवंशः सह
 दयगोष्ठीरसेनललितोक्तं इदमस्तभाजु
 व्यथतरत्नाकरः काव्य ॥ इत्येतत्तुल्यार्था
 आसत्रणेविदलिताः करिणायशांसिसंदा
 रदामहतिभीरुचितेनपेते रागांनुयोमुदि
 तदेववपुक्ताभिर्मंदारदामहतिभीरुचि
 तेनपेते ॥ रणभुवसयुनाजयाशंसयादा
 ईमलवनोचारयान्विद्विषोभूजिताननुवि
 शकलितापदेसंनयासंगरोदोभयानुत्तः
 मोहेतिभीरुदया ननुविशकलितापदेसं
 नयासंगरोदोभयानुत्तमोहेतिभीरुदया कि
 सिवत्तवभियेतिभेरीरवैरभ्यथायीवकोणा
 हतिप्रस्तुतेर्युद्धवा ॥ चंडवृष्टिप्रयातदंड
 केनगर्भयमर्क इत्यंवीराहत्तसरचमर्दतह
 स्तावलंबस्वगारोहिप्रमुदितभटातस्यनाका
 रिसैन्यैः चत्तोद्धानासवसरभसापानलोला
 लिमालासांडः छायासितमुखपरोद्दामः
 धिककुंजरश्रीः ॥ नानाधुन्यागपदेसः
 भरसरभसदोषगत्याधुनानानादासक्ताः
 एत्राविरलवलरवित्राणरक्तासदानानाया
 वत्साधियदोसरसरतरसदोसदिदमावधाना
 नाहासक्तारिदुग्भीमुदसवसदमुग्भीरु
 रिक्तासहाना ॥ सुगंधरयासाजुलोमप्रती
 लोमाभ्याचक्रचतुष्टयं नावश्रुशुभ्रुजटी
 निभ्रुतैकसख्यासंग्रामकाननकवालतसा

हर
ष.व
२९
११०

लवल्या चांमुंडयाविकटविक्रमसिंधुवीच्या
 प्राप्ताविदेत्पदलनेप्रधिकोपकोषः २३
 विगलितदानवभयाशुष्ककरीडकरदा
 नवसार्गं चक्रेन्विताथवलंतयाससीके
 यमस्यवाङ्मकमलं २४ चंडीदोर्दंडचंडप्र
 सरसरभसोतधितासुप्रवध्यापारापा
 रसीददित्तिदनुतनुजानीकसंकीर्णम
 ध्या जज्ञेसातत्तलोनादततजनदनदीम
 ग्रस्तगिवगुलप्रप्रोशुस्तेभेरसाश्वासर
 वसमतीक्रीडनंकालरात्र्याः २५ साराव
 शाभिरासाजनितततनिजक्रोथदीप्रा
 वरासा सारावप्रासिश्चूराहरणरणनह
 स्वर्गकन्याविशाला सालाविन्यायत
 श्रीरनसससनरत्रातपुक्तासमासा सासा
 सक्तापुदासीदसतशतपदकेदवृष्टावि
 रामा २६ चोडशदलः पञ्चवधः २७ डौ
 चंडिकायाविकटकरिकटाहालकुंडाल
 कोटि क्रस्ताहोकारिटंककचकरिका
 रावगुर्वीरणवी प्रवत्खडाग्रकृत्प्रक
 रभरशिरपीवरस्कंधचक्रक्रीडान्दन्यत्वव
 थक्रमविधुरथराथारिवधातदाभूत् ॥२८॥
 इतिश्रीहरविजयेमहाकाव्ये चंडिकासस
 राक्षेयः षड्वत्वारिंशः सर्गः ३० ॥ ओश्री
 गणेशायनमः ॥ ॥ संग्राममूर्ध्निदालि
 तासरवक्रवालामालोक्पतत्रविकसन्पु
 लकप्रवधाः श्रावडगोचरपरिहितकाक्थपं
 चंसंतष्टुभगवतीसित्तिसिद्धसाध्याः (१
 किंचिन्नमत्रदलितेरिपुचक्रवालसेतत्वया

हर
सच
२०॥

२॥

मिवराजतिमेकलाडो ॥ निस्त्रिंशच्चतविनि
कृतिपश्यपद्मारजीवाश्वाप्यसगतिपरिदीप्यमा
नाः विंध्याद्रिकंदरजुषोभवनांधकारनिर्भेद
नौतिकगतास्तवभांतिदीपाः ॥ ब्रह्मांडशेष
मुपधादितकंदभागरंध्रविनिः श्वसितमाक
तपूर्णगर्भं संहाररात्रिषुविप्ररयसित्वमेत
मालेव्यभैरववपुः प्रसभंप्रसभंकराभ्या ॥
आविष्कृतप्रलयपुंड्रवर्कालरात्रिभूतैरुदग्ध
विकटावयवांतरेण ययातमेतितवसरुत
सप्तलोकेलाकस्मिंस्तुतिशतैरपिमंडलं
किंम निर्मासतांधववराडुशिरःकपालका
स्याग्रणीतभुवनततनास्वश्रीः विश्राणय
स्पतजुतर्षिशितावदंशालेशानुविडदशना
स्वनकस्मभीतिं ॥ आतन्यमानकनकाच
ललाछनोम्यनादानुबंधवधिरीकृतसप्तलो
कं कल्पाणिवादयसिकालेविभावरीषुप
मासनांडविकटोर्ध्वकक - चंटा ॥ देला
विनिः श्वसितपीतकठोरकंदनाडीनिर्गल
गलद्वयसागराभः रूपविभर्षिवलयोक्त
सप्तसंख्यादीपोस्मरश्मिकिरणावधिशैल
चक्र ॥ संहारकालरभसात्पितधूमक
हनिर्दग्धसप्तभुवनैधनजोनमातः मन्य
शालाटतटपुंड्रकमात्रकेपियर्याप्तिमेतित
कभस्मपरागपुजः ॥ और्वोनिर्गलकराल
शिखासहस्रभस्मीकृतास्वजलस्तवजा
ठराशिः श्वासास्तवैवमरुताः प्रलयागमे
पुद्गलानिपाति कुलाचलचक्रवालाः ॥
वदः स्पलीविनिसितासरशालदंडलप्रेड

खंडनवभास्वदलावपात्रां आश्रावपस्यतनुशे
 षशरीरतंतुतंत्रीपुणंप्रलयरात्रिपुकोडवी
 र्णां १९ सकल्पकल्पितविशंकटकंठभाग
 मंतस्यसमजलशोवाधिवारिपूरणं ब्रह्मांड
 मेवसहसाविदधासिचंडिलीलाकसंडल
 सिसंप्रलयागमेषु २० वैकुण्ठचक्रपरिक
 ल्पितशंखपत्रसरुद्धरप्रविकरालविलं
 विपाशा करणंनिभर्षिभगवन्पभिराममे
 कमन्यचहेमगिरिकांचनतालपत्रं २१ अ
 भुः क्लृप्तपरापलाशकरालजिह्वाप्रमथ
 पदमनिजुंभशरीरनालं करणवतंसयसि
 पांडुरपुंडरीकशोभभवानिभुजगाधियम
 प्यनंतं २२ मृस्तेइयानमितेनेंसितान्कच
 द्रविस्तीर्णाविस्वसारिकर्मकवीर्णाहस्ता
 चिक्रीडिषत्तमिहचंडिकुमारभावमातस्य
 वीभुवनविस्मयोयमूर्तिः २३ तारकुण्डम
 रुकाकडसीपुचंडिसंहारकालमुदितो
 चरस्यमंदं स्तंभाधिराधितविटंकविरि
 चिः - - यकंकालभागानिनदत्तमवर्ति
 चंडा २४ यथाविभातितवदेविकपालयेर्क
 रुतेसितादलितशंखविपांडुरन्विटं सर्व
 कालकलितोत्कटवह्निहेतिभस्मीकृतावि
 लकुलाचलमंडलश्रीः २५ रक्तः क्लृप्त
 बलकुंजरसज्जकतिसच्छादितस्तनतटा
 विभासिकाली चौरंदरीदिगिववालदिवा
 करंशुभिनांतरालतिमिरस्यगितोदयाईः २६
 आभीलतां व्रजसिपाणिनखाग्रशुक्लिली
 लाशुद्धीतसकलोद्गतसप्तसिंधः पादांशु

हर.
सं.च.
२१३

२१२

दीकृतकवालसहस्ररश्मिपामावधितितिथरा
प्रलयागमेषु २० योगेश्वरीरुचिरचक्रकराल
नाभिवडोस्यभैरवहृदंकमतोजनस्तं ध्यायेन
संकलितसंकटशोकशोकशोकःशशोकसरि
शंकरतामयेति २१ ब्रह्मप्रयंचपरिनिष्ठितभे
दसामगायंत्यविस्तृतमनाःप्रलयोत्सवाद्यु श
र्वाणिवाद्यसिद्धीधितिचक्रवालतंत्रीगुणांवि
तशशोककलाविपंची २२ विस्पष्टपाटलदलप्र
करायमानसारिणवादीधितिचक्रतलागुली
कः श्रुद्धवंतवनयंकजमेषभातिहस्तसत्तैव
भुजगाधिपभोगदीर्घाः २३ क्लेशप्रतानगह्ना
प्रतिपेनपारसंसारकाननकठारकुठारधाराः
सूर्जतपुत्तरतिरस्कृततापवत्ससेधामृस्रति
रहोत्वयिभक्तिरेका २४ संस्पृश्यमानसभित्त
स्तुद्धिनोत्करेणयद्युत्सृजेनकमलंकमलादि
लक्ष्मी तेनसुरन्नखमणिप्रभयावलीढः संश्र
मयाःचरणपवतवोयमानं २५ संदेहितारुणा
दलांगुलिपादयमपीठोत्पपीठोत्पसौरभभरा
कुलितोविभाति संभाव्यकृसरजनीतिसमागं
तत्तासेवारसातमश्वान्तुभृंगचक्रं २६ संवादि
विंवलमुज्ज्वलकबुकंठितोवलरागपरिपार
लसोष्टयुग्मं आभासितत्तराणनिपीतपशूयहा
रविष्यदिशोणितरसादसिवोदहंती २७ अर्थ
शशोकशकलाभरेणनगाछरागोपगूढमन
सावधोयितंते निःशेषमेवहृदयंपुनरव्यलीक
मानोपचातचरनंदिदिशेत्तयास्मै प्रेरवत्परा
मणिमयखशिखाभिलक्ष्यप्रलवकंबुरश.
नास्पदमेवकादि कालीविभासिभगवत्सु.

पद्मारपीतधूमोत्पथसपरिणामवशादिवत्तं
 उल्लिख्यवदृष्टयोडितकंदपीठफुल्लत्परा
 फलकवासकिपूक्ततोम्यः त्वांचडियावकशी
 खाः परितोषयंतिसंशोषिताभ्रसरितः शिर
 सिः सरारेः ३१ भासित्वमंवरजनीशशाल
 त्मशारसथदपत्सकलास्तराशिमविंव
 विस्पष्टयकपटलाविलरंभ्रमार्गतिर्यक
 स्थितस्फुरचरणकपालकल्प ३२ प्रेखत
 जयाकुसुमकोमलचंदनोवुचर्चाकपीनय
 रिणाद्विपयोधरश्रीः शोभाविभर्षिभगवत्स
 यगूसांथरागेवहृस्मरजनीतमयागतात्तं
 सेवापुतोज्ज्वलकरावुरुताश्रियंतेतत्संश्र
 यापरिजत्वमिवोपनेतं छायाधकारितगुहा
 रदृग्गर्भभागावीर्यकरालकरवाललतादिश
 ति ४० आलिताश्चशवीरनिखातखड्गपटा
 शुभिर्जननिविंध्यगुहानिकेतानूलक्ष्मीव
 दंतिशवरास्मजलावुवाहाच्छायाः कृतार्ग
 विधयस्तवनिष्पतंतः ४१ अंकाधिरुद्रगुह
 चंद्रकिणस्तवा नतोपद्मारसविकासशिख
 उषंशः विंध्यात्रिकंदरगुहागुहसंनिवेशभा
 जोवदंतिशिखिनः परिवारलीलां ४२ नि
 स्त्रिशचातविनिकृत्तपश्रूपदोरक्तच्छराः कु
 रराशोभगटहाजिरंते यत्तद्दरप्रणतिरेषु
 तसंध्याचंदीशतान्वितमिवानिशसंवलक्ष्मी
 त्वतः प्रभावसहिताभवनत्रयस्सनानाफल
 प्रसवसंभृतिहेतुभूताः विद्याप्रसूतिमसमा
 मधिजगत्सुरंवहेमाद्रिसानुमरेणरिवकल्म
 वल्पः ४४ तत्रत्रयीकृतपदाष्टविभेदवर्ग
 निःशेषवांसयनिवंधनवर्णराशिं स्वर्गा

३६
 ३७

३४

४३

हव.
स.च.
२१३

२१३

पवर्गफलसम्पदनन्यहेतुमास्त्रायमातरसुपे
तिप्रगविदस्तां ४५ सर्वप्रपंचपरिवर्जितनिर्
कारवार्तातिहृत्तपरितत्त्वशिवात्मवृत्तिः स
त्मातिसूक्ष्मगहनप्रकृतिः शिखेति सोष्ठ
मंडलगतापरिदीप्यसेत्वं लोकांसिस्तद्वर
धितिष्ठितियासभीक्ष्णसीशक्त्याप्रकृतिका
रणत्तादधत्वा गुणोऽस्मिन्तुष्टयरस्यरयात्तया
दिसध्यावसानरहितोऽस्मिन्तिसीयिवत्त्वा ४६
विस्पष्टमष्टदशकस्मिन्तिगौरिलिंगमात्पतिष्ट
सिखिभोः फलभोक्तृशक्तिः ज्ञानात्मनस्तत्त्वस
लेषुचविग्रहेषुचिद्रूपतामुपगताकिलभोति
केषु ४८ लेशेऽथनोत्करनिरर्गलदाहविहि
ज्वालाहतावतसमाकिलभावनात्तं अभ्यास
योगवशतो जननीजिनामा लोके हेतुरुच
ताजिनमासनस्यैः बोधिप्रकर्षमधिच्छेदव
तो जिनस्य सायानपंक्तिरुदितामुदितानिभू
मिः स्पष्टप्रकारयुगलादिमुखसमाधेरभु
शभाभुवनधारिणिधारणीत्वं ५० लेशेऽथ
नोचट्यनास्रववर्त्मवह्निज्वालाजिनस्य ज
ननीत्वमुपोऽसौह प्रतत्त्वमेव हतसंतमसा
स्वतस्यै नैरभीक्ष्णमुदितभवं भगहेतुः ५१
प्रदस्य मार्गयुगभंगदशाव्यतीतविस्पमार्ग
गतिवत्सरयादिच्छेदः त्वंकीर्तितो भयनि
रात्मकभावत्तुग्रयाभवानिमित्तपारमिते
तिवौडैः ५२ लेशप्रतानगहनप्रतिबंध
ग्रन्थस्फुटप्रवाहपरिहारिनिमित्तमेकः
प्रष्टागवषपरिनिर्वृतेयत्तयैवसंदर्शितोती
गहनः सगतस्यमार्गः ५३ गर्भीकृतावधु
तंसतमसान्वबंधसंवित्प्रकाशविषमीकृत

यानमार्गैः आर्यावलोकितविलोकितसंभवा
 चत्तारात्त्वमवुकथिताञ्जुलप्रसृतिः ५४
 प्राप्ताभिसंधिपरत्तासमुद्घातिल्लप्रगोणस्थि
 तिः स्थितमिताभिषयादभीष्टां विद्येति स
 र्ववद्गुलाखिलमृष्टिसंज्ञासां केदरेण निग
 दित्वा किल श्यामनोत्तं ५५ आवध्ययत्ररति
 रुत्तमयोगयोगभाजिब्रजंति यत्तयोधितये
 ते स्मयुक्ता साधारणत्वमयवर्गफलैकदे
 तः मेकापैरभिहितभगवत्पलिंगा ५६ श्री
 र्षे सहस्रशिरसापुरुषेण मासगीतिविभेद
 गहनप्रतिपन्नशाखात्त्वगीयसेश्रुतिसखा
 रुचिरप्रपंचपंचप्रकारपरिनिष्ठितचारुभ
 क्तिः ५७ भोगायवर्गसखसाधनसमकोटि
 संख्यानमंत्रगणनायकतादयत्या कृत्स्नः
 त्वयैव गमनास्तथा रयेतदाप्यायते जगद
 नेकगुणप्रपंच ५८ शांताशवाशमयदं पर
 मेशितस्त्वमायाः कलाकिलकलात्रितयै
 कहेतुः तत्त्वव्यतीतभवती स्थितिसम्भवे
 त्यदीर्घाजवंजनजुषानभवं युक्ताः ब्रह्मान
 नेष उदित्वा किल पंचपात्रं पंचतपवभुवनत्र
 यसिद्धिहेतुः विद्याविभावितविचित्रपवित्र
 मंत्रस्तोत्रप्रपंचरुचिरस्थितिरचितश्रीः ६०
 यं ज्ञानलिंगमतिवृत्तविकल्पचक्रसत्तका
 तसिद्धियधियस्सकलाय चित्राः उद्गीय
 माङ्गरभिन्नोभिविधाय विश्वमेकस्थितं स
 कलसाधनधर्मचित्रं ६१ व्याप्य स्थितोजग
 तियः सकलागिरश्च यंच प्रविश्य किल ता
 अपि पातयिष्यं सर्वतो मुखसपर्वशिरश्च

हर
स.च.
२१४

हेतुजालस्य मूलसवदातधियो भवंति ६२ नि
भिद्यगंडतदासात्मभुवः किलाश्रयेनोदयाय
जगतामुदयायिपूर्वं यत्पूर्वमाश्रितविवर्तवै
कारभेदेन त्रस्तद्विधा स्थितसंघतिपरावरताः
यां ह्यारस्यस्माकिरणस्य वदंति सौरसौरं वरु
चकवयः किल तालमाहं तत्रिप्रकारमापि
नामलभत्वमेति योगाभियुक्तमनसा पदम
यवस्या ६३ व्यापीति हसति तारशतिस
श्रुतमभ्युच्यते यद्देवैषु तत्तत्तः विस्मान
तादिविषयं शयसासनं तत्रिप्रस्मासलं विवि
धभेदविवर्ति युक्ताः ६४ ब्रह्मासदेष्टुगुरु
श्रुपरा किलैतमाकाशवत्सकृतसंनिधि
मेत्यसांगं नेदं प्रजापतयत्तचतरेकसेवत
स्यापियोमुखमिति प्रथितः श्रुयिष्याम ६५
निर्दिश्यते जगत्तियः किल शतृत्तत्त्वभवांग
नापस्वगुरुप्रनिधानदृश्यः यस्मिं निलीन
मनसः सखदः खमोहसंवेदनेन रादिताश्रु
भवंति युक्ताः ६६ यः कीर्त्यते श्रुतिषु चोपनि
षत्संशेषविद्योतरेषु च फलद्वयहेतुरेकः ७
स्यापितप्रगुणसंस्कृतयश्रुयेन तदा च्यतामु
पगता किल संति वेदाः ६८ ब्रह्मादिदेवत
संयपरमं पवित्रं मिच्छंति यं सतयसामय
ने हि जैशः श्रारुसंयं सयदिकुवरिरां व्रजंति
सार्गसुदुर्गसमनर्गलमेव युक्ताः ६९ ये सं
विद्यादिसंयं माङ्गरनेकभेदयश्चाद्वयः पु
रुश्यभिधीयते च यन्नैतिरीयकउघंतिर
सादिशोकचक्रस्य हेतुरवधानधियश्रुको
श ७० अस्य श्रुवेकतविविक्तविकारचक्रदे

तर्नियस्यनकदाविदतावैदवस्य कः केणया
 भिहृदयावुजकोरस्यपश्यंत्यवित्तमसाधि
 दृशाययाच ॥ विस्यष्टमात्मनिरताः सुध
 योविकल्पशून्यसमाधिसवल्लभसमरुः
 सत्ताः विंदंतियंवित्तमसः किलनिस्तरे
 गभंगोदधिप्रतिनिधिस्थितिमात्मतज्ञ ॥
 स्वर्गोपभोगसखदाननिरर्गलंयमिच्छंती
 यत्तपुरुषमनयष्यडं कं क्षिप्ताङ्गतिश्रिः
 खिस्वतेकिलयस्यसम्पुत्सष्टवृष्टिमुप
 तिष्ठतउस्मरश्मिं ॥ स्मात्कारणंयदिन
 प्रवाशातिकतयुक्तमथेतनित्यमितिचेन्न
 द्विकारणतत आक्षेपयुग्ममितिवायक
 मानशून्यशक्तिष्वभीक्ष्णसचरोपितवृत्ति
 यस्य ॥ ४ ॥ तादात्म्यभेदनिहितावनिवेद
 भादत्ता नलानिलनभस्मलिलेनदेहे ॥
 व्यापारिविलसितवतापरमेश्वररायान
 न्यवेधिजगतोपरकर्त्यभावः ॥ ब्रह्मप्र
 तिष्ठपरमाणुशरीरगर्भवडास्यदोन्नतऊश
 शयकारिणंकंकि विश्रान्तमच्छिखनिधातग
 तप्रदीपदीप्राकृतिप्रतिममप्रतिकृत्कृत्य
 वस्यं ॥ ५ ॥ चोषादरावुरविनाकृतमप्यकदा
 तालव्यमव्ययमनासिकमप्रतिष्ठं निसं
 चरव्यतिकरप्रतिसंचरात्मदेहप्रभंजनवि
 शालरथाधिगुहं ॥ प्रज्ञाचनंस्मिरचतः
 शरणात्तमाप्तमद्येतभासुसुरसंपरिसृक्
 रम् ज्योतिः परंयदस्तहृदिशाकशीतिः
 नेदिष्टमाप्यविगलतमसादिविष्टं ॥ ६ ॥
 स्थित्यर्गसस्यजगतः कथमपुपाधिभेदा

हर.
स.च.
२१५

११५

दभिनमपियत्प्रतिपेनभेदं यश्चापिसत्यसन्नि
शं हृदयप्रतिष्ठमानंदरूपसमस्तमुनयो गरा
ति २५ वरौषुपाचकतयानदितेषु सत्सु वा
कुञ्जमत्र समपाकृतभेदत्रयं स्फुरोभिधान
मितियंकययंतिशब्दाः प्रत्यक्षिताविकलव
स्तमत्तज्जयोगाः ८० इत्यादिभेदपरिकल्प
नयाप्रमाणसूत्रैर्विभाज्यभुविषोऽशभेदभि
नं व्याख्यातवाक्यचरस्यसमस्तमदपा.
दश्रुयस्यभगवांस्तनुमप्रवक्ष्या ८१ यस्मा
ज्जलादिवबुद्धदचक्रचालमेतज्जगत्ससद
पादिविचित्रत्रयं निःशेषबीजनिकरांत
रलब्धशक्तिवागीश्वरीचविनिवर्ततपव
यस्मात् ॥ ८३ ॥ यस्मादपादिमनसः किल
शीतरश्मिरक्षणेषुमाकटितरादयिचोत्तर
दं अस्माकृतो विकुरुतो भगवानविद्यां
थिंचयो विनिहितः पुरुषो गुहायां ८४ ता
नागिविपुषिश्माः किलयं मुखो म्यायश्चा
क्षरः क्षणमथाक्षरतामुपेताः संयोगतो ज
गतिभावगतादिभातियद्वयशून्यमपिसंद्
तसर्वत्रयं ८५ हस्तेन दीर्घमथ न स्रुतमप्य
लिंगमेकविभक्तिवचनप्रतिभागशून्यं सं
तर्पिताखिलजगत्परमेष्ठोपास्त्रायश्चास्ति
तारहितभावविकारशून्यं ८६ व्यावृत्तिर
स्ति न कुतश्चिदपीदृशस्य यस्माद्वक्तृविष
यस्थिति विप्रलब्धाः प्राविर्भवन्ति विविधा
स्थितिहेतुकार्यचक्रप्रपंचपरिणामयुजः प
दायाः ८७ भागापवर्गफलसाधनहेतुभा
वमभ्यागताभुवनपावनतांदधानाः यस्माः

चविंडसरसः किलसमसंज्ञकोर्योभूमिद्रव
 वास्वस्तितानिरीषुः ८८ आत्मोत्तरावगमः
 कल्पतयाप्रतीनो वागात्सनिस्त्रिहृतिश
 येनसुदमे नृपस्ययः प्रकटनायनिजम्पद
 भावेनभावितजगत्यरिवर्ततेस्म ८९ प्रा
 त्मानिमाप्रकृतिजानरिवलान्विकारोन्मा
 लेकरोन्यनिशमप्रविभागत्रयः तीर्थप्र
 वाहगहनेषुष्टयस्थिषुयेहृष्टिभेदवि
 निवंधनसामनेति त्रिस्थानतादित्यतमा
 दिविराममश्रुन्यविश्वस्यनाभिसवरचरते
 भ्रवस्यनिष्कृतवोमयसजोहरिरात्मभूश्च
 शांसंतियं कृतधियोगुणधारणाद्यी ९०
 उन्नतसदित्यमित्ततत्परमं त्यकीयकायाः
 वसशांगदनागमलोधिसंवित्त आवेथव
 पधतिरुतगणानुयायोवागीश्वरोजन
 निसप्रणवोमखेते ९१ नाडीसहस्रस
 शिरोवरगर्भवत्संस्चारचात्तरकरीहृदिसं
 निविष्टा शक्तिरुमेवपरमात्मपरार्थब्रह्मा
 त्वमंडलगमागमगूढगुप्तिः ९२ सृष्टीभ
 वरुनगंजाचितिप्रकर्षमात्सीकृताखिलम
 त्तज्ञगतिप्रयेवं कापित्वमेवननुदाशवला
 र्थवोधसत्यानभावपरमेश्वरदेवताया ९३
 जिह्वात्रिष्टिपसदासमस्तस्यमार्गमाज्यदि
 षांजहुवुषः शिखिनिप्रदीप्ते यन्निगमर
 शिमकिरणाः परमस्यपुंसस्यानेनयातिर
 सौतवशाक्तिचूंभा ९४ ज्योतिर्मयीसकर
 रोन्द्रियवृत्तिमाघदंसादरस्थितिसंयीवि
 दितामयाद्यी श्रीकंडमुख्यगुरुयोऽशावी

हर
सच
२५६

स्मृतिमत्कुलशक्तिकसलासनतामुपेतो १५६
 शक्तित्रयप्रचयशूलकताशिवायधाम्नांजगती
 सकलान्यवभासयन्ती कलालसंजलपरा
 मृतसम्पदंतां ध्यायन्तिभैरवतनुं किलकौलि
 कास्यः १५७ प्रत्यंगसंगतयन्तंगवराभिभा
 विकोटित्रयोन्नतविशंकटतिग्महेतिः
 सत्त्वासनात्तनतनुः शतनुतमेवसायांक
 लानुशकलीकरणैकहेतुः १५८ वक्राश्रि
 तत्रिशिखकौ विन्दसत्कर्णिकास
 नगतासितकौलिकत्तम ध्यात्येतिशक्ति
 यतितोस्थिरभैरवांगवृत्तिपरस्परविभेद
 यन्तीजनोय १५९ आतस्युषः विदस्यि
 तिवत्समात्तचक्रस्यचंडिष्टयुसत्समशरीरवृ
 त्तैः स्थातात्तमेवजगतिप्रतिपन्नविश्रयाक
 ल्मत्तरमयीपरमेशशक्तिः १६० आस्याय
 रुद्रभुवनावस्थादिकाश्चसवादिविश्रुत
 यानवसाः स्वमूर्तेः तास्ताः क्रिविदधत्तोज
 नताहितायशक्तिः कलाप्रतिहतापरमेशी
 वत्स नकारणस्यजननीतिभवानिशक्तिः
 रुक्तात्मवीर्यगतवारिवलबीजमात्रा विश्वं
 त्रमेराजननात्मिकयाविविधमेतत्सज
 त्यविहितप्रसरत्त्वयातत् १६१ वरुणप्रजाप
 तिरधुतदृगादिवत्सयद्वहिवात्ततरणोकि
 लयात्तसिद्धे तस्मिन्नसंतिभवन्तीभुवनस्यहे
 तुमेका मांजननिलोहितकृष्णशुक्ला १६२
 शक्तिस्त्वमप्रतिहतातनुमानसीतिवागीश्व
 रीनिगदितासितविंडुचित्रा तंनाभिराङ्ग
 रतासमृत्तस्यसमकोसारिकं किमपिच

क्रमपाश्रितान् १० संदृष्टीनारिवलजगद्गुण
 गोचरायतंतप्रकाशननिर्गलदीपिकान्त
 विद्यापरायपरविभेदवतीभयानिभोगायवर्ग
 सखदेतरविलुप्तानैः १५ भिन्नप्रकारस
 सरायविविक्तवर्णसंपुल्लशक्तिऊसुमस्त
 वकारितश्रीः ब्रह्मान्नमकुसलतामलताभि
 भासविस्तारिभूतिरपवर्गफलप्रदत्ते १६
 मायानिशीयतमसिस्तिमितंशुशित
 क्रांढलमलंपरिदीप्यतेतयं तस्यप्रभासिभ
 गवत्पतिहृत्सूर्यकोटीसहस्ररुचिरस्ति
 मित्तांधकारां १७ साकोपभोगसखसा
 धनहेरंवपुंसस्तमेवधिवनाष्टविधाभवे
 ती स्रुत्संप्रधानपुरुषांतरमप्यलक्ष्यमे
 काक्षमेवनिशिनृत्तिसमाधिभाजः १८
 सहस्रसंस्थितिरविलुप्तवर्णवीजगर्भाग्र
 हीतरुद्धयाकल्पौतगौरी ब्रह्मासनस्यव
 रवर्णीनिकरिकात्वमत्पन्नतसकलवा
 मयपंकजस्य १९ येषाजगत्प्रविशयाधि
 गमाड्यैतिमालोकमाश्रयतिमत्पन्नचक्र
 तीना तच्छेदसांकिलजगत्प्रधिदेवतात्वं
 तेषामद्यौचशमहेतरुपाजिहीया २० ध्या
 तामहेश्वरनिरंजनतांदधानास्तारादिका
 जगत्तियाः किलशक्तयोष्टौ तंमध्यवृत्ति
 रमलापरिदीप्यसेत्तमेकापवर्गखचित्ता
 शिवशक्तिराधा २१ तत्तंभवानिनरशक्ति
 शिवान्मकंयमेतद्विधास्तिमुषंतिराय
 रायरत्ताः रुद्रांडमंडलमलसमभ्युपश्रुया
 घामतिस्ममनवर्तितकारणका २२ निः

हर.
स.च.
२७

१७

श्रुतिरीशितरनुग्रहसौष्टवनेविशेषितत्रिवि
यवैधनविषयानां प्राप्तेमनात्तनपदस्यचष
स्त्रकारसोपानपडतिरसिप्रथितात्तमर्थे ॥१३॥
लोकेश्वरादिनिधनंपरिवर्ततेहृतज्ञेनयत्प्र
कृतिकारणशब्दतत्तं ब्रह्मादराशिवमयंग
णगौरित्तस्यनिर्जग्मिषाननतलात्किल
मात्तकात्त ॥१४॥ योगाभियोगय वि
मसाधिमूर्च्छं डंटादरस्थितिरत्नतिरणत्क
तिनानदीर्घे उद्गीयमोसितियदत्तरसाम
नंतितस्यत्वमेवनिरुपस्थितिरौर्ध्वरित्री ॥१५॥
ज्यातिमुखेवित्तरणादिषुपंचभेदविस्पष्ट
कारकतयास्यविवर्ततेयत्त ब्रह्मस्वतंत्रसि
हकेवलमप्यक्त्यंतस्यक्रियाफलवत्तत्तम
माद्यशक्तिः ॥१६॥ यस्यदितिश्चवरणोगा
नेचनाभिः श्रोत्रेचिशास्तराणिरीक्षणमग्नि
रास्यं द्यौरुत्तमांगमपित्तस्यविभोक्किलत्त
मुत्तंसितोडुक्तसमस्तवकोज्ज्वलस्रक् ॥१७॥
पंचाशदिंचित्ततरादरचक्रवालसंपूरितो
द्यौरगुहाननुमात्तकात्तं तान्येववांसयनिव
धनतागतानिचिंवीवगौरफलकानिपुनः
प्रसरे ॥१८॥ शक्तिः स्थितोपरपथः किषति
यस्यभेदत्रयस्थितिमतीपरमेष्टिनस्त्वा नि
र्विलवाविकलमंत्रगणप्रोरहृद्देतुर्नमस्तु
तिरितिप्रणवादिरुक्ता ॥१९॥ अत्यग्निभगुर्त
मिरप्रसराभवानिविषाः पठन्तिभवतिसिते
सान्निधेनी येनस्त्वमप्रतिचकामपुचानचा
चनिः शेषनिर्जरमयीप्रथितामधुःचुत्त ॥२०॥
पीत्वागुचिद्यममृतसहारिनाभवंतियोगा

रियोगमनसोयदसोळुडःखाः सत्तंसयीभ
गवतिद्वयसीयिचसमाप्याययस्यनिशमा
शु ॥ १२१ ॥ शान्तात्तयानवमयाकिलशोक
रस्यनिष्कृष्यपुङ्गलगरागभववंधसिंधो दीक्षाव
हृणनिविरीसदुरंतयासचक्रानयमनिशम
धमनंतनाथाः ॥ १२२ ॥ भ्रमप्यवर्तिभगवत्पुपा
रयोगशक्तेः किलस्फटिकवत्स्फुटवित्रवर्ण
प्रातनरणाफलतित्तत्रमनेकथायत्रस्यामला
शिवपदस्यशिखात्तमेका ॥ १२३ ॥ एकाधिकसु
रदशीतिपदात्तमेवविद्यावित्तानजननीयर
मेशशक्तिः भोगायवर्गमुखराभुवनत्रयस्य
तयेवमंत्रनिशयारचितप्रतिष्ठाः ॥ १२४ ॥ यत्स
त्रमस्यजगतोवृद्धपागमंचसंख्यैरनादिपर
कल्पितमंवसत्त तस्योत्थितपरमकारणतः
कैलात्मलाभैकतरुदित्ताशिवशासनेन ॥ १२५ ॥
ग्रानंदरूपमस्तंतनिरुपायमर्दिशंकाभिगं
क्तिमितवारिधिचारिकल्प यत्नेतिचेत्पुपनि
त्वभिधेयेतनवित्ताभिमात्रमनुयाधिनिरीह
सन्धेः ॥ १२६ ॥ तस्येशितसकलधर्मविनाकृतत
मव्याहृतिः श्रितवतोदुत ॥ १२७ ॥ व्यापा
रशक्तिरनवावसथादिषुत्वमेवैवतिष्ठमिद्वि
भोजंगतो ॥ १२८ ॥ सल्लात्मनातिशयस
त्सतयाशगौरिवृत्तस्थितंसकलमेकमपिद्वि
था जननितस्यवसर्विगायवा
ह्यत्तमेतरमयश्रियमेवशक्तिः ॥ १२९ ॥ सूक्ष्मा
क कलास्तसंभवात्तमेकैन्द्रियाभिप
तितस्थितियोगदृष्ट्या शीताशुभास्करकृता
शसमुन्मिताशटेदीप्यसंधतिसिरस्किडरास

हर
सच
२८

२४

लाष्टि १२० छंदोविदेवतसितिप्रधिनाकि
लत्रमप्यात्तिकीहलहलावसरस्वतीतिवा
वास्याप्रांतपुपुपीननितवकेशस्तनापरपु
गाधिसनोरसप्रीः आसेडवीअतिमुखवत्त
मनेकभिन्नसंख्यारत्नप्रकृतिरप्रकृतिव्यव
स्था त्वद्भववर्चससयीवविकासतेजः प्रमा
रिवलद्विजसखावुजराजहंसी १२ भास्वत्सह
सकरबौक्तभकालकसवतः स्यलप्रणउ
ललिताविभासि लक्ष्मीस्तमेवकरयलवसं
निविष्टयघासनाउनवविभुसपुंडरीका १२१
रात्रिस्तमेववविभुसमंडलाछरत्नायमान
मुडमंडलमंससखे मातव्यथाष्टपुकपालक
वारसंधिवंधाभिरामभुवनोडसमुद्रकस्य १२२
विस्तारशालिशशीमंडलकंकिकाकतारायया
वुरुहमप्यक्तप्रतिष्ठा त्वांचितयनमृतवृष्टि
सिवाकिरंतीमन्येतिसाधकजनसहसैवमृतं १२३
येवापिवंतिसरभस्तवतालुदेशमप्यस्थितेस्त
नमथीश्वरिलंवमानं आण्यायितस्तदमृतेन
विभुक्तिमानमायांतितेसकलभारविकारशू
न्या १२४ संवर्तवारिदचटासशतहृदत्वमासा
घविस्पु रसिकांचनकाशगौरी अर्चिस्तमेवव
डवासखयावकस्यभस्मीकरोधिसकलानपि
सिंधुनाथान् संकोचमुक्तिशिथिलीकृतय
त्रसंधिरंध्रोस्थितप्रचुरकेसरसौरभागं नैशा
पकारभिडगरुणथाम्निवाधवंधुस्तमेवरुचि
रावुरुहाकराणा १२५ त्वेवइकाकुमुदकानन
चक्रवालनिद्रनबंधाशिथिलातनुसितमिं
दोः लक्ष्मीस्तमेवनवकोस्तभरश्मिशारव

तः स्य लप्रणय इल्लितासुरारे ॥३०॥ ब्रह्मी
 त्रमुच्छसितयंकजविष्टरस्यमूर्तिविमानरः
 चित्तास्यदराजहंसा विस्पष्टमासचनैर्वदः
 नैश्वत्तभिर्भासिनीतिरिवचारुगुणाभ्युपा
 येः ॥३१॥ ताड्यलपंकरसरागमिवाष्टविंशमुद्रा
 निवेशचटितं विरतप्रवेशं खेवेनगोरिट
 यत्ताहृदयेनरागमाभासिसंयुगमुखेषुच
 वैस्मवीत्वं क्रोधाभितासनयनत्रयज्जंभमा
 एज्वालाजडीकृतपिनाकशिखाकृशाजुः
 माहेश्वरीत्वमसिमौलिमृगांकराश्मिसं
 देहितासरसरिज्जलयोत्तजरा ॥३२॥ शोभा
 विभर्षिंशिविवाहनदेवतात्त्वसंभोजकाम
 लकराग्रहृत्तशक्तिः लीलेवसिंधुमय
 नस्यभुजंगभोगकप्यादितक्रसिममथमदी
 प्रमूर्तिः ज्वालाकलापविकटांजलिपीतः
 दन्त्यसनाशतदतजवह्निकरालथारं वज्रं
 मेवदयत्तीनयनैविभासिनीलात्पलैरिव
 शरदिकसादिरैंद्री ॥३३॥

प्रातस्त्यानुत्तशिराः

क्रियते स्थिभस्मभजाश्मशानगृहदेवतये
 वशांभुः ॥३४॥ विस्तारियोत्रपिहिताकविजुं
 भमाएण्डंशुभिन्नतिमिरांवरदिंशुत्वश्रीः
 छायाकुलेनभगवत्पगावगाछसिंधुमथ्ये
 विराजसिवराहमुखोत्तमेव सर्गायवर्गप
 लसाथनहेतुभावमातस्युद्योमुत्तमपीध्वर
 वेदराशोः गायत्र्यसिञ्जलनाननपुंडरीक
 वंशभिरासविनिकेतनराजहंसी ॥३५॥ सा
 वित्र्यपिसुरैतवक्रमृगांकविंशुछायानि
 सीलितविलोचनयंकजश्रीः रत्नाक्षसत्र

हर.
स.च.
२१५

ति

वलयं परिवर्तयेती ताराकुलं जननिरात्रि
वावभासि १४६ आपीयसस्तुभवनोपहिताप
हारनिर्मगधधूमपलोत्थितसंवभूयः आदि
तार्ककरुक्तिरसीवधूमसमर्थेतरणनलशि
खावलिकजालौचं १४७ संचित्यवासरस
हारिवयंकठोरमुत्पश्यतित्रिदशैत्यगणे
कृतांते आत्मीयसैरिभविनाशभिधेवदेवि
संवक्तुस्मनय स्वयिभक्तिनमात् १४८ पा
दनतस्तवभवानिजखात्सदृशविंवाधिः
उत्तनुदेहतयाप्रपन्नाः सद्यः प्रणामसुसुक्ते
ताहितवाल्परिविल्यनूपा इवश्रियमुदंजल
योभजंते फुत्कारसक्तकृतभुग्भुजगै इहा
रसंसक्तमृदुलपयोधरकुंभभागाशोभावि
भविगुरुनिश्चययोगसिद्धिमुत्कृष्टमंत्रगा
रत्ननिधानभूस्व १४९ वीक्ष्याकृतश्रवणकृत
यश्रूयहाररक्तः कटांश्च पिशिताशानशोऽ
तांते जातास्त्रिशेषवपुरुक्तितसांसदेह
यंत्राभयादिवविराजतिरेवतीये १५० शोः
भाविभक्तिवनिर्मलदंतपंक्तिनिर्योमय
खनिजकृतवतयास्ववक्त्रं लीलाशुद्धीतकव
लीकृतसांसजं दगौरास्त्रिदंश्चमिवलोकक
रालजिह्वं १५१ पादाग्रकोणहतदंभिताभना
दमाकरणसंयुगमुखितववज्रपाणेः अन्या
नकाहातिपरामुखताजगामननवियद्वर
हिना पुनरं वसेना १५२ अन्योन्यरुद्धभसा
हतिरु च्छाविष्यदिशोणितरसैरिवलं
चयेति संसिक्तविंध्यगिरिकंदरसंदिशग्र
भागानशासनविधितवतामचूडाः १५३
प्रेखत्कपालकृत्समसगणोऽभोगिहारंभ

यानकमपीश्वरिमानवानां उत्सृज्यलोहनि
 रूपसतत चेतःपुनस्तवदयाम् इत्सतलोक
 भागायवर्गफलसाधनवडकल्प ॥५५॥ पा.
 दारविंदयुगसंस्मरणभिलाषप्रतात्मना
 तवसेरश्वरिमानवानां उत्सृज्यलोहनि.
 गडानिजत्रयसाशुमारिकपाकरकश्रिय
 साश्रयते ॥५६॥ बैलान्तटाचलनितंवशिला
 भिचान्तसंशीर्षमाणविकटोर्मिचटासह
 सुः त्वाध्यायतांमनुदिनेप्रवभंगसेतमे
 भेतिनीलमणिजंठिमतापयोधिः ॥५७॥
 तन्यादयुग्मसनिशंस्मरतांकरालप्रभाव
 लीलाचलितसुरइइताविः विष्णुदिसां
 इमकरदहतालिहृदसंदारकाननतलत
 मुयेतिवह्निः ॥५८॥ विष्णुदमानमदुर्मिन
 गेडभिन्निभागास्तवावविपिनेषधिविड
 वेति संभेरमाः शरणसंमरणनसिंह से
 गातरोइरवजातभयाइचारात ॥५९॥ दृष्टाक
 रालवदनाः सुरदग्निहेतिपिंगोर्ध्वकेश
 रुचयोरुणरोइनेत्राः श्रुततदिससनमा
 पितवानतानांनक्तंचराजगतिगौरिवहं
 तिमैत्री ॥६०॥ तत्संश्रयांगिरिनदीऊहारा
 लहतिस्मरंनितमखोनदिनस्तिनूनंउ
 दासदानजलजंजरजंभकृदकृदाकको
 टिकरजक्रकचापिमिहः ॥६१॥ कृत्कारसु
 क्रदहनाविदिदंत्वोपिरोषारुणेक्षारु
 चस्तथिभन्निभाजां आसोर्विषाः सुरित
 केसररूपयोरजिह्वावहंतिविकचात्पल
 दासलीला ॥६२॥ उत्तवातशातकरवाल
 लनाः करालकोदंडेइइविसराविजिघां

हर.
सच.
२२

२२०

सद्योपि वंथुत्तमेत्यविनतांस्तवतारयंतिकंभ
 दुर्गयंतितोभ्रवमंवचोराः ॥६३॥ इत्यप्रपावि
 षयलंचिलकचमुक्तमाहात्म्यमोदितवि
 धितविष्टयाये तभ्यनमःप्रतिवल्गावलता
 मरंडइहप्रसादनकृतेननचंडिकाये ॥६४॥
 इत्यंस्ततेस्तववयेविरताःस्वशक्तिः अन्य
 ततो नभगभ्यभिलाषभेवात आस्वयंत्प
 तशीकरविंडवर्षमभ्यनिकस्परसनाविरा
 मवस्या इतितवगुणवादनः किलास्माज्ज
 ननियदजितमस्तिपुण्यजातं प्रतिममय
 मियत्तद्विप्रजानिरतफलात्तयितेननो
 स्तिभक्तिः प्रशस्यमहामोहातकविथत्स
 सुनिर्मलादृशमनुदिनं कूटीभूतंतिरस्कृत
 किल्विषं विचटयहृडांमोशंग्रंभीभवय
 भिषंगिणेनतवविफलापादाभोजस्मृतिः
 प्रणतात्मना इत्यनाकिनिकायनिर्मितं
 तिप्रोवत्तयेचश्रुतिप्रोढीभूतशुभप्रसाद
 विषदश्रीमंडनाचंडिका साहकारकृता
 शाहंरुजकृतत्रासात्रिलोकीसदासदासा
 दित्तिजंइदंनवचयानिन्येतरासायुधैः ॥ ६५ ॥
 तत्कालकालराविप्रकोपकुरारंभोत्तम
 नंवर्जयद्भिः आमोदेन्येदेत्यसप्राप्तदेवैः
 शोरेः श्रुतेरंतिकंरत्नसानो ॥६६॥ ॥ इति
 श्रीहरविजयेमहाकाव्येचंडीस्तोत्रं नाम
 सप्तचत्वारिंशः सर्गः ॥४७॥ ॥ ॐ शुभं
 लत्काचनराजिशृंगशैलोपमादानवदेव
 नाथाः कृषाणपिंगभ्रुकूटीकराललल्लाह
 यहहृरिसभुपेयुः ॥ युगांतकालानलधू
 मराशिवाहिर्दुःकलयोतशैल ता

६६

हर-
श्र-व-
१२१

संग्रामलक्ष्मीशिवरीविभूषागुंजापलैर्मौक्तिक
मंडलेः द्वा १४ संसारसंस्मारसंसारसारीस
सारसरिः ससरासरेसौ रसोरसारिसरसंर
रसरासैः सरासारिसिराससारे १५ अक्षरः
रत्नाः ज्वलैः शुक्रमयैः पतद्भिः परिस्रुतही
धित्तिचक्रवालैः व्यराजन्तानेकसहस्रसंख्यैः
दयार्कविंवैरिवसंयुगावी १६ कुंताभिजा
ताद्रुणसीयवद्भिः स्तदाचकंयेतरगौररीणा
मृत्तो नते तत्र रुचिं दधाना तदाचकं येतरगौर
रीणा १७ सनीरभारां वुधराभिरामस्तदिः क
रापिंग - सरीयः श्रियं दधानः शुभलांग
लीना बुडावत्तारप्रतिमोसुरारिः १८ करे
रकारोरिकिरोऊकैरुकेकेररेकऊकारका
रुः किरेरकारिऊकैरुकेकाराऊरीरकारेकक
रारकौकः १९ अक्षरः तत्त्वज्ञाथाराविनि
कृतसुल्लाविषारिणापीवरहस्तदंडा विधी
यमानातकराजधानीस्तभाभिरामाः पत्ति
ताविरेजुः २० योथस्यतस्मिंससरेतदानी
विनिज्जतोरातिचक्रः स्वधाम्ना भास्वानर्प
स्फारततप्रतापोनमास्यमालंबतचारुदो
लः २१ मात्राच्युतके ॥ निपातित्तस्यारिशिर
स्तवंयेहृपाणयहास्यचतेनरोधात् तदास्य
दश्रीमारिणयारिहार्यनिनादलीलारणिते
नतेने २२ रंगगजैस्मिंधुमिवासराणेतदा
पराज्येष्टतमंतरंगैः विरोचनः चानुगतोधि
यत्पतदापराज्येष्टतमंतरंगैः २३ सरारिना
पेनरणदयासप्रभामयस्यध्वजनीतदानी
पुगांतवेलवसनीरभारगभीरतांरस्तनयित्त
चौधं २४ परापरासर्वसजानतेननवीनसा

यत्प्रपसासगासु जिताजिमाधिप्रपसासु
 गासु शुभाशुसारं भरसानगेन २५ प्रातिलो
 मेनसवार्थः निपातितस्तेन दृष्टास्त्रिवंधं
 तद्गन्तोषादिवती दृष्टायाः तेनेदिगंतप्र
 तिफालदीर्घकृपाणपदः कृणितदृष्टासः
 दीनाननैमूनडनोदनुंनानानंदनोदीदनु
 नंदनादीन् ननन्दिनोनूननदीनानादा
 त्त्रदीननंदानुनदन्नहनः २० अक्षरः न
 वोन्यलश्यामलकातिभास्वदनेकपारीदि
 तचारुशौडः सयानभूमीरिवसंयुगोवीः
 चकारनानावरवीरवाद्याः २६ अथायिते
 दायितास्त्रशस्त्रप्रयंचमायासवतासतारं॥
 नत्सेन्यमार्जितशत्रुरक्तप्रयंचमायासवता
 सतारं २५ तस्मिंसहस्रोरवसंकटेपिनिपा
 तितस्तस्युगसुध्रिंवीराः कृतपदानांप्रस
 रदिमानवीपीगताः स्वर्गेनिवासमापुः ३०
 संभोभरैरंजनभेदभाभिः प्राप्तेः सरोरः स
 मरानकत्वं संहारकाललभितस्यसिंधोः
 समानशहैरंजननंतदानी ३१ सात्रारहितो
 गूढक्रियाकल्त्रकः॥ संग्रामराणंसहसा
 भुयेत्यक्ताभियोगात्सुभटात्तदानी ३२
 काशिवादृत्यपित्तरेण संयोजयामास
 सहासरोभिः संकेयरासंसरलोकनारी
 प्रवीरमादायसरागिचेताः समेरुजंजं प्रवे
 वेशचारुपियालमालंरमणाभिलाषात्
 अक्षरच्युतकं कराललेखं सरणिचातक
 तस्मूबासशुद्धिपकरं करीडाः प्रदर्शय
 नाकतलाधिरोहसोपानमालामिवयोधु
 रग्रे ३३ मारयिरामामरैरसोमासरोररी

२६

३०

३३

हर.
प्र.च.
२५५

द्वारिममस्मरीरां मारीममीरास्मरुमासमसं
 सारामिवासारुमीममोर्मि ३५ अक्षरः ॥
 त्याधियास्तनयपुत्सवोवसरोषदष्टापरि
 इनेत्राः क्षताभिमानास्तस्मात्तयापतेवीत
 तस्मास्तसरेवभूवः ३६ संसारसेतः सरसं
 स्तुतास्तुतास्तारसास्तारितिरास्तताराः सा
 रास्तितारातिरसास्तस्तुतास्तुतास्तुतास्तुता
 स्तरसास्ततस्ताः ३७ अक्षरः वज्रप्रभेतस्तु
 तनातदानीं वेलवकुलाचलमर्मभंगैः ॥
 विश्वाधि विश्वासकृदाहवेपु विश्वाधसंरंभ
 वराहकालैः ३८ निघ्नं सशत्रोः पुननारणे
 पुसेभावरासप्रसरावभासे संरंभसंभोधरपी
 रनाद्योहरोरुसारस्तारसारुरोह ३९ प्राति
 लोम्येनाभिजार्गपादः अभ्यापतंतीस्यणि
 तातरित्सरोषचित्रायुधिविशिष्टैः टांका
 रिताशेषविमानचंढैस्तदाविकीर्णभुजगै
 रिचारात् ४० सेनासभामानवतीप्रतापेसे
 नासभामानवतीकृतापे साधुर्जितासंनव
 धातुसरोसाधुर्जितासन्नवधातुरागे ४१ सं
 पुटयमकं ॥ दानारतासंगतसांजादामाना
 नाधुनाधर्मवतावरामैः सैरावतावर्मथना
 धुनानामादानमातंगसत्तारनादा ४२ मनु
 लोमप्रतिलोमार्थश्लोकः ॥ नियत्यसंक्षार
 विभावरीवमुरारिसैन्येनसंयुतसुः क्षाया
 पकारस्यगितार्कविंवदिगंतरादानवचक्र
 वालं ४३ कलोलिकीलालकुलाकुलाकु
 काकोलकाकीकुलिकालिकेकैः काली
 कुकाकोकिलकालकेकालोलालकालो
 किकलौकिलोल्का ॥ अक्षरः ४४ कात्या

पनीहादशभिस्तदानीमुदंचितापाठतया।
 यद्येभिः विराजतायोधनमर्धिसासैः सः
 वत्सरश्चौरिवचुभमाराण ४५ तंमार्गैर्लोचै
 भिरुताः पतद्भिरवापतंवीरतयाभियोगे-
 तादिद्यनारीजनताधियाछैरवातन्वीर
 तयाभियोगे ४६ चिरंनिदधौपुनरुक्तः
 मर्च्छागमागसेषुप्रविलोकितानां निमी
 लितात्तस्ममितिप्रवीराः सुरांनानामिवत्र
 पलत्सो ४७ ससुखनत्कः चिदपास्तह
 तिरजाततानेकपद्यंतदंइम वैरिचमप्य- ४८
 ष्वखरदत्तोस्यंरजोततानेकपद्यंतदं॥
 एकस्यसंख्येपरिभरणशारुशृंगाररागस्य
 वभवतस्मिं ईहास्वगांकस्यसुरांगनाभिर्ह
 दस्यचेष्टारभतेप्रधानाभयंकरोरावरादंड
 संवेष्टध्रुमाविलुमेरुजंजा अमंदरीछोरा
 वाणविडविदेकंटाकासुरवाङ्कदंडा ५० भा
 वासमावेशः॥ गंभीरथीरावरवरीणभीरुणा
 दरादरुणवारणासा अभंगुरावीरवित्रुद्धा
 वस्वरोगमादक्षकटाक्षमोक्षैः ५१ पादनिर
 वद्यः॥ प्रभासयेनारिचमस्तदानीं सलील
 मास्फालितचापयष्टिः वित्रुडसंरंभसुरा
 रिवाणसंभारसरुडकरीरजंज प्रागर्थनि
 रवद्यः आरुढरीछामरवाणविड तरंग
 मालारणरागमूढा नीताविहस्ततसिमे
 स्सहाप्यसवर्णमानोर्गहनोप्यविदत्त ५२
 शरमार्थनिरवद्यः॥ रुधातमभ्येदपवज्र
 वाङ्कर्वत्रयिनीः संगराणिचेताः दैत्यैरु
 पेक्षायकालसिंयोर्वलेवकलोलचंद्रा

हर.
प्र.च.
२२३

१२३

सहस्रैः ५४ संहारधीर्नमसदासमाभीसासा
रतातिस्त्रिरत्तारकाय तातेवरासप्रकरेभि
योज्यानामादित्ताजित्तरसादिनासा प्राति
लोम्येनानंतरश्लोकः ५५ सानादिसारे
त्तजित्तादिमानाज्यायोभिरेकप्रसरावते
सा चकारत्तारस्थितिरादसा राभीसासदा
संदनधीरहारं ५६ दैत्येरयाभ्येत्यक्ततां
तमुरव्यारयादयुध्यंतरणोसरोद्याः तरं
शिनीस्रोतासिसंपत्तंतस्तुरंगभगाश्वेगा
शैलैः ५७ रत्नोदरत्नोदविपेनदेत्यमाना
गमानागतभीतियोधा यत्रातपत्रातत
वडुशोभाविष्वासविष्वासपदातिसेन्या ५८
अभ्येत्यसंग्रामधुवंविषाराप्रभाः क्लेनो
दरथामपीठं समद्भिरेगांगमिवप्रवाह
मयोचयत्रागमरवोभिषात्ती ५९ भाने
नन्नानानिभाननुन्नानिभाननोभातुनि
भानेभोभित् नाभिर्ननाभीननिनानना
नाभिनानभानुननुनानुभूत्त ६० अ
दारः प्रकाशित्तायोधनसोष्ट्वेयमाया
सरोन्यत्रविपदलोकं विद्रुढपकोधिर
रावभायेप्रसस्यधातपर्यमिवायसर्गः ६१
ददशसेनायुधिदानवानामनुत्तमासा
धवसायसस्ताः शरीरलगाश्चशिवा
भजानामनुत्तमासाधवसायसस्ताः ६२
सर्कापरीतंतरसाजगामजहौसमाश्रु
समुपेयिवांसं कद तेस्मेतिगताभ्या
भटोननागप्रसदाह्वोश्र ६३ तेनाहता
न्याहवडुर्मदेनद्वेदतदानीत्तमुलाप्रव

५८

तेनतः पादानीव वलानि प्रवेसभ्यर्हितानि हि
 षत्तानि येतः ६३ विशंकटं कठविषं दधानं कु
 लादिनिर्भेदविशंकटं कं महा निकतं समरे
 निरास्य दराति लोकममहानिकतं ६४ भा
 तिः संसंवीत गुडैर्वपुर्भिस्तुरंगमास्मत्तमा
 पतंतः आविष्कृतानेकसहस्रसंख्यैरिवेति
 तं विक्रममिंडुमौलेः ६५ शिरोवहं नुडरमा
 जिषुशुशिराखंडकांतं शशिखंडकांतं रराजल
 गुः सरशात्रवाणमनेकपाली दमनेकपाली ६६
 केतं शिरःकुंजरपृष्ठभाजापर्यस्तमीशेन सथा
 मवक्रं ददर्श राड्गनिजकंठपीठः किदास्म
 रन्नुतवलदंतारिदे ६७ सभामयानां प्रसभा
 मयानां समिद्धरागाभिसमिद्धरागा चकार
 सेनाः समाहितानामसमाहितानां ६८ न
 भस्तलो घानतमालघं डैर्भराप्रतापानलभू
 मदंडैः संग्राह्योदधिकालकूटलेखाविभं
 गैः स्फुरितं कयाद्यैः ६९ तस्मिंस्तदभास्वते
 चंद्रचारुनिशातपेतौ पुधिभ्रुभसाने विशी
 र्यमाराणंददृशे मरारे सैन्यां यकारं विदशाधि
 नाथैः ७० विंडुचुतकं ॥ सारामतापिदापि
 दित्तामरासासाराभियाचक्रचयाभिरासा ने
 वभरासप्रसराभवेन सेनात हेतितति हेतना
 से ७१ प्रातिलोभेन सपवार्थः उन्निष्ठताना
 समरे सदयं संहारवेले वज्रगत्रयस्य निमि
 शकलेनाककरालितां त्रसिंधुनंदंती च न चोर
 चोषं तेनाच्युता सारसताभिरामामनारता
 गौरवया मरागात तेनादित्तासारसुयासराणां

६६

हर.
प्र.च.
२२४

नानादितावारयुथापरासीत् ॥१॥ प्रतिपद्यंतीति
कासुरजवंध्यश्च रोमाचमुश्चैर्विभरांचकारज्ज
खडाचातेः सभटस्य संख्ये सरागनादर्शने
जुभमाणा मनोभवस्य वपारीरयष्टिः ॥२॥
वज्रप्रभस्याययुपुत्सुसैन्यतदाशुरेणतदाशु
श्रेयशक्तावभूवुस्समेरविजेतं महानुदंके
महानदंके ॥३॥ विदीर्यमाणद्विपकरणं शत
परागपांडुक्तमुदतस्य संचेदनालेपमिवा
मरस्त्री समागमात्कस्यवपुर्विरेजे ॥४॥ सा
मानितायकप्रसृतावरासिसिरावत्तास्तक
युत्तानिसासा भावीभरामप्रतिचापरोपयो
यचातिप्रसराभवीरा ॥५॥ अनलोमप्रतिलो
मपादः निशाननेनादित्तहानिशोभंचैतस्य
थासा मलमस्मरश्मिः दधतदानीं युधिमे
लाग्रतवारथासाचजज्ञानदैत्यान् ॥६॥ वि
मत्सरः पत्रिगणेन साकं सव्यापसव्यापदि
दैत्यचक्रे व्यापारग्रासी श्रुशनेभटानां सं
देहसंदेहपरायणानां ॥७॥ स्मेराननाभ्यास
सरंसमेत्यसोलासनानासिलताललासा
ताभ्याससरंभमरातिसेनानिरासिरेसारत्त
राभिरासाः ॥८॥ तद्यादधानोतनुत्तानिधीना
भूताननोननधुनीननादः तेनैधित्तानां
पत्तदानीं नूनं नतेनेनपनादिनाथाः ॥९॥
तवर्गबंधः ॥ चरणोदयोतद्वृत्तवज्रमुष्टिनि
ष्टिष्टसौवर्णतनूत्रजन्मा सक्तानिधानेषुक
रीडुंभक ॥ पुसिडार्यकराशिलीला ॥
कंकालकार्यार्थिशिवासिलूनकंकालका

एतिशरणाररण्यो कंकालकंदसदरेदह
 लग्नकंकालकायोशशमूनचक्र योपा
 कलायेः कृतचारुशभाविमुक्तसिंहध्वज
 तारकेकाः कोशेदेस्यश्चक्रुः कृपाणा
 नहीमसूराइवकोदरेभ्यः प्रेखनखांशू
 ल्करमंजरीककरणेतकृष्टानतचापयष्टि
 संख्यावत्तोपिद्विषतोरणेषुजघानकाली
 राणजाव्यतीता ८५ जगत्रयेयिस्सहणीय
 नृपविलातरणवेशमुपाजिहीर्षुः लावण्य
 सोभाग्यगुरोरनिर्घैः पुरंधिचूडामरिणः
 तामुपेत्य ८६ रोधोपराशोभ्रथैरैरिगधैः
 रोरुथाध्वरधूरुत्तराः रुरोधैरथाधिक
 योरथाधिराथारथीरारुधिराथरार्थ ८७
 अक्षरः क्षिप्तंकरेणायतयाविहरसर्वा
 वंमग्नंविनियम्यतिर्यक् वभारुचक्रंक्रूरि
 कुंभभास्वदंतालमाक्रमीषकत्वे ८८ तस्या
 रणारण्यभुविप्रकृष्टकृपाणकृत्तारिभट्टा
 तदाने मारीचमायाकृततीव्रमोहारचू
 दहास्यवचचारुहृत्तिः ८९ संभोधैरंज
 नभेदभाभिः प्रोक्तैः स्मरारेस्सयानकत्वे
 संहारकालदभित्तस्यासिंधोः समानश
 दृगंगनंतदानी ९० मात्राद्वितीगच्छ
 क्रियाकर्त्तृकः ॥ स्तनस्येतांष्टननासुरो
 स्तदानकेपूरचित्तांसभाभिः सरद्विषो
 संवलित्तार्कयादास्तदानेकेपूरचित्तांस
 भाभिः ९१ तन्नात्यनीयायतयायुतातिता
 यान्ययायायतितात्रियत्तं तन्याययोत्त
 यतियेयतायेतायीतयातोयपुयायितन्या

हर.
प्र.च.
२२५

२२३

अक्षरः॥ कर्षपत्रुः संहृतदीप्रधारणं ससज्जरा
संथवथोरणेन आवर्जितोभीसखवभासे
समुज्जरासंथवथोरणेन ९३ संखेद्वषाकाः
प्रसृतोनतेनस्तदासहंतव्यवथायकस्यसं
ग्रामरागप्रसरेणहरंतदासहंतव्यवथाय
कस्य सत्त्वप्रकाशप्रसरेहरंनिमुच्यमाने
ष्यचनाकसत्त्वकोदंडवह्नीस्तरसाधुना
नावन्नयिनीशीतमरीचिमौलेः ९४ सज्जा
निनादानवतापितेषुसाकंपताकाशतला
किंतेषु सज्जानिनादानवतापितेषुसाकं
यत्ताकाशतलाकिंतेषु ९५ समुद्रयमकं॥
शिलीमखौचैः दयससससिमरीचिदी
प्रेस्तिदशारिलोकः प्रसर्पतारात्सकलास
दिद्वरजोथकारेणविज्जंभतायां ९६ आ
पायंतंनिशतैः समंदेसमानवक्रव्यवहार
तापी सद्योजितानेकयदानियाति ससि
इरागश्रुतरंसकृष्टं ९७ सहायमकं॥ रण
गनैकैशिकमार्गशाशिशितारवाविष्कृत
सौष्ठवानां तत्सैनिकानांयुतचर्मखंडा
व्यज्जंभतस्यानविशेषलक्ष्मीः ९८ हीनो
हिनीनांनहनेननैनांनीहोहनानानह
नाननेहा हीनन्नहानेहननाहनैनानह
निनानाहननाननाहः ९९ तद्वारानि
भिन्नकपोलमुत्तरक्तः कृदापाटलकरण
शंखः गुह्योयकंरास्यदन्तनेंडुविंवोद
यादिश्रियमायनागः १०० धीनांविधानं
निधनांयथुधूनधूननोनूनधुनीनधूनिः
ननाधिपथानधुनोननैनाननिधनाना

थियनैथनोपान ११ अक्षरः ॥ मर्द्धः
 परीत्तरभसाजिह्वदः सरंगनासंगरस
 धिथीरं उजीवयंतंकरशीकरौचैरमर्धजि
 ह्मगजमाललोके १२ रैयेपुरुप्रीरपरोपि
 पापरिप्रौड्रुयारियपीरपादं पुरारिरापा
 परापिपरारिरोयोरियोरिप्रोररिप्रोरिरो
 यः अक्षरः मक्तानिधीः ऊरराजऊभकू
 रस्यययंततलेषशंकां ऊंकारमात्रैरभिः
 जस्ययोयः संसिद्धिकामोनिशाखानशंऊं
 तेजोतताजोनजतोतिजेताततोजितोजो
 तितजातिजातं जातीतितोत्तेजितमित
 तानिजाजीजितोतीतजित्तीतितत्त॥
 अक्षरः १५ रोचिसुताश्चापचरिसुचंडना
 राचचक्रस्तुविरोचनाचिः जजेनराजत्त
 एमंथकारमंधानिनिर्धूतदिगंतकांतिः
 राचीरिरोरोरुचैरराचिः चराचराचारुचि
 राचुचर्चाचारीचरोरारिरुचीरुचाः अक्षरः
 चुरः चार्चिरैररचौरम १७ अक्षरः १७॥
 जीर्वाणभंगोडुरकंधरत्तमायोपनाप्रेदपेता
 भ्रुलीनां सरत्तचायाजलदानिवारात्तडिः
 गुरोणनाशुविधूयैत्पं १८ लोलालिमा
 लोललमौलिमूलमीललललामामलमा
 मलेली मौलीममालालमिलाललाम
 मासालमहिलममालिमीसः अक्षरः
 सकासुंकस्यनवत्तारकेकानिनादिसंश्र
 रितदिग्विभागां स्वरद्विषोवडुरुषः क
 रालकपालशोभानिभित्ताजिघासः १९
 ननकनानानकनाकिनीकाननीकिनी

हर.
ग्र.च.
२२६

२२६

काननकेकिनोकान कोनाकननाककेका
नकानकोककिंकानननककाऊः ॥२॥ अ
दरः ॥ सैन्यंतदानीमशानिप्रभेणः सराडिषः
संप्रतिरदयमाणं पुपुत्सहराडययंययोथ
विशुक्लसीसेवविलोत्तमभः ॥३॥ तदातदा
ततदददतततोतोदीतिततोदितउदतोदी
ततोददतातिततादिदतहतीतिततोद
ददोततती अदरः ॥ संग्रामसूभिः शिदशा
रिचक्रसुद्धुहेतिस्यगित्ततरितं जिचां
शुयघसुमराजकेसरभ्यागमंदरउर्निरी
दं ॥५॥ ततततोतीतयतत्पतीतिपितोतता
पापितपूतपायाः पीतातपोपापतितोप
तापिपातोततोतापितपतिपूतः अदरः
विघांडभिः केतशिखांशुकौचैरनेकरागा
मिवकुर्वसीयां निर्वातचोरानवचक्रनेमी
रथाभ्रकेतोः शशिमौलिनारात् ॥६॥ सेना
ससेनासनसाननेनसमूचनानेनतनो
निनेसः सामूननानासनिनेनसंसनुत्र
नमासासिनासे अदरः चिच्छेदजोकेव
लमाहवेज्यावलंजयाशासपियोडमगे
विहस्ततामेवनकुंजरस्यतत्स्वामिनोपि
व्यथितेडमौलिः ॥७॥ ननारिरेनोननरुन
रात्रानाराररीरुननौररीता रोरात्रनाना
नरुनरनाररीनीरारिरेनान्वननैरिरना
अदरः ॥ तत्त्वद्वयाराविनियातकतेरा
योपजोवीसरसीपतद्भिः शिलीशुखानो
विरराजशाल्येनीलोत्पलानासमिवपत्र
जालैः १० सदाससासादिसदंसदोः सद

1157
658

227

124

नेष्यपसंख्यरुडे गीर्वाणमैरिक्जनेसकला
 भिधाविद्येदं इहममनमस्तिपुर्वधनाग्रे । ४७
 तोत्रारित्रैरतीतात्तररतिरतित्रात्तरीरंत्त
 तोत्तीरात्तीरेतोत्तरीरैरत्तरत्तरत्तरोरीत्तिने
 रुत्तरीतीः तत्रारात्तित्तोरत्तत्तत्तित्तरित्ते
 त्तरित्तारेररात्तेरुत्तैरत्तारत्तैरैरित्तिरित्तरि
 तैरुत्तरीत्तत्तरित्रे अक्षरः २० ॥ संग्राममे
 चसमयेत्ककावस्सृष्ट्वुल्लतानिकरभा
 स्वरत्तुल्लेशो अभ्यापत्तत्ससरिद्योचइव ।
 क्षणेनचत्रैवियदजनताकुलकुलपातं ४८
 ब्रातेभक्षोदपदेसरतिरतिरस्येपददोभती
 ब्रास्यामासक्ताविचर्याविरतिरतिरविर्याद
 रिक्तासमास्या रामायस्तान्तिद्वयानलक
 शाकलनव्याहतिस्तायमानाकानास्तव्यास
 मस्तान्तिगसरसगतिस्ताममव्याप्तनाका ५०
 प्रातिलोम्येनसपवार्थः संग्रामसूधिकरु
 वालविल्लनपीनसेनामत्तगजकरात्स
 केताद्वीयत्तैरपरिखंडितभोगिभोगपात्ता
 लतालसदृशश्रियेतनशत्रोः ५१ सत्तेस
 र्वासनस्यानुत्तसरपतिन्नत्सादिभिन्नास
 प्रंसासायाकृत्याकृतज्ञाधियुत्तसदसरत्ता
 नजन्येनयाया प्रातास्त्विर्गोगत्यारवणग
 रभसात्रासचर्याधुनानासारानंताममग्रा
 जगतिरसनतस्यासमज्ञानुनाया ५२ प्रा
 तिलोम्येनानंतरश्लोकः दानानुज्ञाममस्या
 तनसरतिगजग्रासंज्ञा नरासानानाध
 र्याचसत्रासभरगणवरन्यागगर्वसित्ताशा

हर.
प्र.च.
२२८

२२४

यासनमेजनस्तारसदमतिपुथिज्ञातकृत्या
कृपासासासाशंसनाभिधित्साजुतिपरस
तनस्यानसर्वासनासे ५३ इतिशशथर
लेखाशेखरस्संप्रहारैः प्रहरणपरिसर्पही
रथारेइधामा असरभटसयीनांकालवर्द्धः
प्रजानांमिवकवलनलीलाजंभितोडाम
हेतिः ५४ सत्सत्तोस्तान्तितासामित्तस
सत्तसीतीस्तिसामान्तिसीतस्मान्नासी.
स्तिसंसत्तस्तिसतिससतोत्तंसित्तोस.
स्ततोसात्तंससोत्तस्तोतसित्ततसित्तस्त
सिसासस्ततास आक्षरः ५५ इत्यंदाणा
थगंधदिरदरदशिखाभिंममूर्च्छाप्रवीर
प्रमाकृष्टाभिधावंमुदितसरवधूमार्गक
डासरश्रीः योथानारत्नसानौसममसुर
भटैरुस्यसंग्रामलीलापर्यायोपांतद्वेलाज
यसादित्तवटेचक्रबालाजजंभे ॥ ५५६ ॥
इतिश्रीहरविजयेमुद्राकाव्येअष्टचत्वारिंशः
सर्गः ५८ ॥ तीक्ष्णश्रुलीमुखनखैरथसंप्र
हारकइविनेदनसरातिजनस्पृष्ट उर्वत्तसं
तकपुरीष्टुमालचापचक्रेत्यपुक्तमयमाहव
न्मधिप्रैगारिः १ चक्रारविंदमनिमित्तकरणा.
उवेइयाश्वद्वयंयुथिवभारसयांचजन्यं वैरिंच
मंडमिवनिःश्वसित्तानिलोवययस्यमानमुद
रांतरतोविनिर्धेत २ श्रावडकर्वटकपाणिनि
इयाश्वभागः सुगंधिवदनानिलपूर्णबंधः
तेनानिसीलितविलोचनपद्मबंधमाश्रमा
विसंयुगरसादयपांचजन्यः ३ सेनाभिरस्यवि

जितस्तननिधित्तचोषमस्तततायिपुथित
स्तनुवीभिरुश्वैः शुक्लांशुमंडलविहस्तगभ-
स्तिसालिविस्तारिणीभिरपत्तमरिरेदशा-
शाः ४ अदमायितस्यशिशिलीकृतनागना
यविस्तारिभोगनिगड ॥ ५ ॥ खर्वितंसत द्वा
मंडलजलाधिलंचिततीरलेखासाजहूवी-
भिरभितः ककुभश्रुमभिः ५ तादृषापचेषु
पुटदष्टभुजंगमर्तिराकाशुहभयिपुस्तारसा
धरिद्राः एष्टेनाविश्रहभरमथुस्तदनस्यज-
ग्राहदानवचममरिडस्मरश्मः ६ उहृक्
तागगनवत्सजवेनतेनहरावगाछदछभि
नरमातलाग्राः आकृमक्तवसथाः क्षणवि
न्नवेदमुदधिरिनखरसंहतयः कथंचित ७
तत्पक्षभागरचित्तास्पदनागनाय भास्वम्
राणमारिणवित्तानयरीयमाणं सन्ध्यातयारु
रित्ततारकचक्रवालकर्मशित्तामिवजगाम
तटांतरिहाम ८ ज्याकृष्टमंडलितकरकशदं
उचंडकोदंडमंडलितपारणकाननोव्यां शौर
जितोर्जितरिपुसिद्धशैर्लोकिवडालवाल
इवकोमलकीर्तिवह्याः सेनांडथूनयिषतो
द्विषत्ताममुष्यदोदंडमंडलितकामुकमथ
मुक्तैः कांडैरकांडनिविड्डोमरप्रचंडनैशा
यकारविधुराविदयेधरित्री ९ तश्चापनिर्ग
तविरुग्णशिरस्रवंधपुंखवशेषविनिमय
शरैश्चिरोभिः नाकिउहंडित्तमभाजिरण
जिरोव्यालीलावनइनवपत्रयिशाचिकासो
पक्षानिलावप्रतनाकसरित्तरंगभंगकटा-
मलितनामनिविष्टवरैः तेनाशुजिरनगनी

हर.
को.
च.
२५५

229

भैरवजन्मवेकं तेजोविकास्ययदशस्वपिदि
क्षत्राणैः १२ अन्यन्यपृष्ठपरिरक्षितचापच
क्रान्तिर्भुक्तशान्ततरशाल्यशराभिधातैः सै.
नैरजिग्रहदसोवसराधियस्यविक्रान्तमाल
मसक्तन्यलयप्रवेष्टेः १३ क्रीडः कृतातभरु
ष्टिउरोदरेकलीलावराट्कगणैस्समरा
गनाय्यां शुभैरशीशरदसोशरदार्यमाणै
नामतंगजशिरःच्युतमोक्तिकौचैः १४ अ
भरणमृत्युकृतसन्निधियाशयाणिनिश्रेष्ठ
द्वेकृतभयेकरकिंकरांकं आयेथनः सररि.
योः प्रसरत्यतत्रमास्यानमंडपमिवाभवदं
तकस्य १५ तस्यात्यतत्रमरुततत्क्षणमंका.
ग्रसंचारिणोमुखरित्तांदधतः एवकाः दैत्या
धियदातजशोणमुखवभूवुमंदाकिनीत्तर
निकेतनराजहंसः १६ शैरेर्निशाततरश
ल्यशतैररातिसेनाशिरांसिपुथिविः किदि
वदिरारात्तद्विक्कक्रमोयततरांनरसावहद्वै
दन्योन्यमाहवसखेषुशिलीमुखौचैः १७
संकुरिणैर्द्वरणमुखैः परिभागदृश्यनाथी
निरोकगलितक्षतटाकुर्वैः आघास्त्रिका
गुदशनेस्तदयास्तवाणकृत्तैरलोष्टिपुथि
दैत्यवसन्नमांगैः १८ उत्तिन्नमलकुटिलभ्र
विभृभमाणरोषारुणायदभवत्सुभटतस्य
वक्त्रे वैलदपतानुपरिपांडुरत्तामवापतत्र
निकठगलितक्षतजप्रवाहं १९ त्रैलोक्यम.
शित्तयषोथवलेयशोभिरानंजयस्समरचं
चरत्तांशुरारैः वाणाः प्रसस्तरभित्तः कमला
सनाडवाल्मीककृदविकटोदरदंष्ट्रकः २०

नश्चापचक्रनिपातिनिशितोऽचंडुनिलूनि
 तैडकरगौरुत्पत्ताकाः विःकिंनकीर्तयश्च
 जनत्तानैरेजरायोधनेसभट्टकवरिकेतदंडाः २१
 देदीप्यमानवपुष्पादलितोऽथकारकुरानि
 वृत्तपुनरागतयोविशुद्धाः तेनाभवंचलपि
 तोनतकार्मुकेणसक्ताः शरास्तरणिमंडल
 भट्टकाः २२ तस्तभिरेप्रतिदिशंतरमाविमा
 नवीध्याभ्युपेत्यरणावत्सदिदृष्टमाणाः
 त्सार्गणैस्सभयकोत्तकनाकिभीरुसक्ता
 हित्तस्यदनिशांतगवात्समार्गाः २३ आद
 धिरेप्रतिरवप्रतिपेनैद्यैः शैलाधिराज
 कुहुराण्यभिस्तदानी तश्चापचक्रविवरा
 नचचातपातनिर्यातशातशरसंभृततारना
 दैः २४ मारिणकारश्मिशकलोन्मिन्ननाक
 चक्रचापाकृतीषसजस्तकुशरौचभिजाः
 शाङ्गायुधस्मयदिनानुववंथदेत्यस्मेनादि
 शस्ममितिशिश्नियवीभयार्ता २५ तस्याशु
 विव्रणयवोद्विषतांवृष्टिकर्णंतकृष्टवल
 यीकृत्तचायसक्ताः सावारसेत्यतरसातनुप
 खपदपातावधूतजलदाविशिखानिपेतः
 तस्याहवातिरभसादविशिष्टिवांसिसेन्या
 निनिर्जयदशाविपुलतमारात नाभ्युद्दिरेने
 शतशाल्यशिलीमुखोच्चोरोधकाराविधु
 रानयदिग्विभागान् २६ उत्खातनंदकवि
 कृत्तवियदकंठनाडीनिरोकगलितेननिरा
 कुलात्मा विश्वकर्मसंभ्रमयदिस्रवमानसै
 न्यमापिलवन्तिनितलंदतजेनशौरिः २७
 शौरेरमंदमुदडीयतपदपातवाताभिघात
 विधुतात्रपलाशखंडे सरलोशिलीमुखगणे

हर-
पर्वच-
२३

नविमुक्तसंख्यमानिमुपातुगगनोत्पलमा-
तनत्रे २ तेनन्यवानिषत्तभिन्नचुनाचनौच-
सोद्यामिनीक्षणापरीतकृषारणशल्पः दैत्या
धिराजपुतनाद्रितनाकिलोकिवैप्रेः शनैर-
शिनिशाततैरः करौचैः ३१ प्रत्यग्रयासुपुरु-
षाः प्रतियन्नदिकुसुदूतपत्र पटलवियउत-
तेत्याः भेमुस्तरोभयकेतोभुवनावसानवा-
त्याश्वप्रतिदिशंसरदैत्यसेनाः ३२ प्रखट्टा
नलयरीतविकेककूटविंध्यवलावयववि-
भ्रममूहिवद्भिः विंगोर्ध्वकेशनिवहैत्रवनी-
लभाभिः संग्रामर्त्तउदयायन्नवातधानैः ३३
संग्रामसोमिप्रपतितस्तुभटप्रहारमृच्छा-
लास्ययदिरात्रिसटोमुमूर्षुः खड्गावकतली-
पतः कविकर्णमालवज्ञानिलेनसमवीज्य-
तयातथान्या ३४ निस्त्रिशचातविनिकृत-
भटोत्तमोगयीनावचक्ररुचिरस्पदधृजज-
चाः चक्रः कृतोत्तपुरुषाश्वतत्रभीतिमाद्य-
त्रसैनिकजनुरणोकवंधाः ३५ संग्रामसो-
मि विलनवीरसनासतंगजसह-
सकरप्रकांडैः तादीयत्तउपरिविंशितभा-
गिभोगयाताललालललितानिधिरन्वो-
धि ३६ कपानुवंधिरुदयेप्रतिपेनशोषवि-
वाधरंसभटदर्शनतोत्रनार्याः पुष्पायुधैक-
लालिजंवलित्तांगभंगानिः संगमंम्यरविजुं-
भिकमाविरासीत् ३७ रोचिस्सरत्तनिकुरुं-
भविद्यांगपिंगकीलकलंकदितवीविभुन-
स्तदान्ते अंभोदयोदितिजनायकचक्रवा-
लमायोपयंप्रहरणीदत्तनक्रचक्राः ३८ सं-
वीतलोदकवचाभिरिवोदभारसभारनील

रुचिभिर्हृदिचापभाग्भिः अभ्यासमायमते
 डित्करवालिङ्काभिरन्याययोजलदजालः
 वज्रपिनीभिः ३८ तीक्ष्णवर्चोदशरदारि
 त्तमाहवाग्रलक्ष्मीययोधरभरंकरिजंभय
 र्मं उत्तंगवीवरमालिनत्तासभीककृत्ता
 दशोणरुचिशोणितजंजमेन ३५ रोमा
 चपीनतनत्ताशसकंपत्ताचछानवंधिच
 सखीषापिलोठनत्तम् स्वेदोदविंडनि
 वरश्चममंमयायादृष्टेवभूवसभटेसरला
 कनार्याः संग्रामभूः स्फुरितखड्गतरंग
 वह्नान्निरगलरथोदतवाहिनीका आयां
 उक्तेवसनामलनिर्जरांकविस्तारिक
 वरजलाशालमंडलासीत् ४२ चैतन्यमा
 यमस्वरानकत्तर्यशंखशब्देनादिहस
 यदिव्रजताविकामं उत्तिष्ठतिस्मविषष्ट
 इवप्रहारमूर्च्छांजलः प्रपतितस्तभरो
 रजोव्यां ४२ ज्योत्स्नावदातरुचित्तर्जित
 गर्जिताभिरावर्जितः द्रव्यमाचनमंडली
 भिः सुस्तः दित्तरोचकरिजंभविभेदसक्त
 सक्ताफलश्रियमयाः करकाकरणैः ४
 मीचावलीभिरभिष्यपिनेद्रुषीभिस्मव
 धित्ताभिरिवेतायमलमसक्तात् व्यापार
 ताः पृथुलपीलशिरः स्पृष्टीषुविद्युत्क
 पानलान्तिकास्तरसानियेतः ४५ फूत्का
 रसक्ताशिवचूर्णतयायतासदंष्ट्रावि
 इवित्तससंध्यशशांकलेखैः वज्रैर्चनाच
 नद्यराचनचोषचारसंचंठपट्टदसितंथ
 नृजैर्निरासे ४६ योयेनसिंहनखकादि

हर
पको
पं
२३१

निशातशाल्यनारादभिन्नरुधिरोलितदेहयंत्र
संहारभास्वरसहस्रदुरीक्षमर्त्तिमारात्रिरी
दित्तमपि व्यथितानशेक्तः ४० तावद्विषो
गभयविह्वलचक्रवाकसंचातकातरतेरेव
एपातयोक्तः क्षीणेहिपुण्यश्वनाकत
लात्प्रतिष्ठाभास्वानपावुनिधिकीरौक
रोललंवे ४८ अस्ताचलव्यवहितोविर
लांथकारः क्रायानविडमभितोवृत्तसौ
कुमार्यं आकृष्टदीर्घदिवशंकरजालमर्कः
स्पष्टाभिलक्ष्यकिरणलेखमिवोद्यवह्री ४९
देवोपिशीतकिरणभरणस्तदानीमालो
कवत्सरसहस्रमयच्यतीति संध्यासमाधि
धिविनिविष्टसजाजटापकिंचिन्निमीलि
तविलोचनसा - उत्तं ॥ ५० ॥ विसृज्यसा
इकिरणोविकटास्पशैलकटावलविष्ट
दधेसहस्रोस्मरश्मिः विंवंविलंबमनुये
त्यचकारचोष्ट्रैः संध्यासमाधिसवध्रयह
रोनुकारं ५१ तस्मिं प्रन्त्यतिनदीयविलो
चनाग्निज्वालाशिखादत्तमिवाहिसर
श्मिविवं निर्वापनार्थमिवदाहदशोद
यस्पृष्टैः यदाचिनचिराज्जलयोसमज्ज ५२
प्रेतभावभारचिरसंगविगाढयगरक्तोव
रंस्मररिपावयन्ताइवस्ये तद्दाइयंत्रपरि
चूरितनागाकृत्तिविष्पादिसंहारुधिरां
कमिवान्तरिहं ५३ निदग्धइमतिदश
समयानिलेनेनीतेप्रदीपश्वनिहृतिमं
कंविंवै आविर्वभूवचनकज्जलजालकं
पसंयत्तमः परलमाविलयंसिलोकीम ५४

आलिंगितो जलनिधेरप्यरत्नकंवुशोभाया
 तनुतरे गभुजावलीभिः केलौ गनाभिरुद-
 याचलमाकुरुदरुनिष्ठस्मशानादिव-
 शीतरश्मिः ५५ ज्योत्स्नाकुसुमवलिनिवाचि-
 रभ्रद्युवल्पा रेजे प्रपल्लवश्चात्तनुसांध्यरागः
 पुष्पोरुप्यनिजुं वरश्वाग्रहोचपीनतमाप-
 फलबंधश्चास्तताशुः ५६ दधेतवरसातला-
 तलग्रसयदिक्षालित - - - सुसिंभंगैः स्फु-
 टलक्ष्मनिभेनपंकजाशशिनीदेयततोय-
 राशिसम्प्रात् ५७ अभ्युत्थितशशिभ्रतिक्क-
 मभिन्नपीननैशायकारमवलोक्यपरस्परं
 तेग्रास्फालितस्फुरितदीधितिरत्नदंडचा-
 पाः पुनर्ययुधिरेसरदैत्ययोथाः ५८ इति नि-
 शितकपाणप्रासनाचचक्रप्रणिताविबु-
 धसेनासंकटेदैत्यलोके प्रसूतहृथिरसिं-
 युद्धाभनिभिर्भ्रतरत्नकुमररितनितेवामे-
 रुभित्तिस्तदभ्रत् ५९ इति श्रीराजानर-
 त्नाकरचिरचिते हरिविजये महाकाव्ये प-
 कोनपंचाशः सर्गः सरासुरविमर्दः ॥ ५९ ॥
 ॐ भगवेष्वथोत्तमपितासहवासवेपुदैत्याधिपेन
 सकलेः सहलोकपालैः पंचादमित्यभिदधे
 भगवांसरोषमास्फाल्पाल्पनिष्ठुरमथोत्तको-
 टिशायं १ पश्याध्वना - - - सरगांशनकेतसत्र
 भग्नविरुगागामितोयकेनयस्यवथायिष-
 तंचमरीचिभुभ्रेस्माधारणशुकभ्रतः ककुभोय
 शोभिः २ दैत्ये इमार्गं रागाभिहतस्यपश्य
 रत्नकुटारुणितमात्मभुवः शरीरं निद्रावि-
 मुक्तमथसूदननाभियमविष्मदिसां इमथ

हर.
चंदा.
२३२

दिग्धमिवाधुनापि ३ पशपाततायिकठिना
स्थिशिलाविभेदकुंडीकृताश्रिकुल्लिशंयुथिनि
नितस्य दैत्यैः करशतमखस्यभयोदयोर्कच
मोवुसिक्तमिवमत्तनुतेनतेजः ४ दैत्यास्थि
वज्रकशकुंठिततारचक्रचत्रंदपापनिचय
च्युतचंद्रचर्यम् विसोर्भयकुलतयाव्यपली
नवह्रिभ्रमायमानमवलोकयपारिलग्नं ५
श्रावडकोपदितिजाधिपवाङ्मचक्रचक्रीकृता
तनुशरामनवाणपातैः भंगीशतैः प्रकटरश्च
परीतमध्यसापूर्णमेतिवित्ततश्चियमर्कविं
वं ६ नाराचनिर्दलितविंवतयेषभगुसंगु
मडललिततडवैरथैर्यवंधः अथास्यमानहृद
योहरिणेनपश्यसंक्रान्तकान्तरतदीयमना
इवैडः ७ पशपास्तपर्वतमिवाभुकयंकनी
लमासाद्यदानवचमयतिमेतद्वेय पर्याधि
कोधिकमन्त्रव्यतयारणेत्रभगुः प्रतापविभवे
नसहैवभानुः ८ विभ्रद्गदाविदलितारिक
पालगुर्वीलीलाविलंबितमनोहरशंखयमः
आपारितायुधशतोपकवाणवैर्षर्नाभानिशो
रिरिजर्जरितज्ञोनायः ९ यशेषनिर्जयक
तभ्रकुटीविभंगः कायोपहंसितनवाजनचे
रावर्णम वक्रश्रियंचदितनीलयटां ह्रिये
वथेन्नयमः परिहरन्ममहृष्टिमार्गं १० यत्न
मतेषुवरुणारिपुशेषवाह्निज्वालाकुरणक्त
नयमावसमाप्तकयः नित्यावडमकराल
यवामलग्नड्वोरवाडवक्रषारणशिरावामि
वैतां ॥ उत्सृष्टदिग्गजगलमदवारिगंयिं
डीकृतैरविरलंभ्रमरैः पतद्भिः पश्येषकिंशु

कवनभ्रममोहसंदैरन्वीयतेगिरस्वरैविहि
 तोसभंगाः १२ सौंदीभवत्तमलमथकखड्गमे
 चचोरोपकारः स्यागितातरिहः संत्रासवि
 हलवलप्रतियन्निमृढगाढानिलाः छे
 सितधूमशिखासहस्रः १३ उद्दामदाहप
 रिचर्त्तितजिह्मकोटिरुन्नसचंद्रकलिका
 शिरसिस्मरारेः दैत्याधिराजविशिखा
 ग्रिशिखासहस्रनिर्यत्सुपास्ततिरभूत्स
 वैशेषतन्वी १४ तस्याहवेविकटपिच्छक
 लापभारमंक्रुल्लस्तारितचंद्रिकिखंड
 मानाः उद्दामकोटिदितिजाधियचापचक्र
 मन्त्रश्चिराविषयराश्वसंनियेतः १५ अभ्या
 पन्मुदितखेचरचक्रवालसासाजिकस्ति
 मितलोचनचक्रट्टः दैत्याधियोदुतवि
 धायिविज्जभमारणविशिष्टसंधिडिमस्वर
 चारणोत्त १६ आनेमुषोविजहतादधुवश्च
 दपमानिज्ञतांज्वहवधोभिस्सखयतागत
 तेनाखिलायुधिपरस्परस्मयिरेष्यगाढंश
 रैदंशदिशोछाढचापमुक्तैः १७ आकर्णजं
 उलितकर्कशकालदंडचक्रायमानसरिण
 कान्मकनिर्गतेनवारोन्नवदासिजघानम्
 गांकमोलिमावडमत्सरमथावसेरमरारिः १८
 देवोपिदानवयतेः प्रयुजः बुसीस्त्रितिष्ट
 त्यदर्यशरचातविष्टइमन्यः प्रंखत्सखाग्र
 शिखिनोचिचखानुवारामत्सरव्यसंख्य
 कृतप्रंखतयो रूपंख १९ तावुत्तरोत्तरडुरु
 त्ररतारतस्यतासहिनाकृशकृशावुपरीत
 वारो संग्रामवत्सनिपरस्परलब्धरत्नव

हर.
पंचा.

२३३

१३३

पाभिसंधिविरमक्रमतामवंधं २० वदोथक
स्यनिजचानचनाचनहिडीशस्तडिचिवि
चंडकशरकांडेः कूलादिसानुकटकं विक
दस्तुरंगभंगैस्सवाडवशिरैविवकर्मकेतः २१
प्रेतवहिरवाविशाखसंहतिरंधकेनमुक्ता
ततःशिरसिभूलभुतः शरीरोः घृतावप्रे
लपराणपूक्ततिवह्निहेतिसंलुप्यदाति
याविषमंत्यपस्त २२ कणावतंसितमणि
स्फुरितसुलिंगपूक्तारवह्नितयनातप
दग्धयदः व्यासः पतद्वितिसत्ताधियशे
लसूत्रिसंयातिविभ्रममथतद्वर्षाकावा
णाः २३ विस्नाशाल्यमुखनिर्गतरोहि
दश्चशारीकतावरतलाभयसादधाना
तश्चापमंडलविनिष्पत्तिताः प्रसक्तकूल
कापिशचनिचयाइवद्वित्तवाणाः २४
हरंदरिद्रिद्रिदेरेणविद्यारयात्रीमन्त्रो
इतोन्नहिजहीतिनतानराती इत्याहरस
विजहारसकरणराहरज्ञांतरेभुयुगलोत्ती
जहोचखेद २५ गुजहृणाविरलशब्दवि
मिश्रगाढमौर्वीविरावमुखरोपाशिली
मुखाचः हरादशिश्नवड्वास्वरचारिच
क्रमाउमसमस्वरवेरिवधातिशंसः २६
वक्रासतांशुपरिवेशाष्टपंकपीठनिष्ठ
निष्ठरविपाठविजर्जरात्मः योथासुमोचर
णमूर्धिसुमः कृषोचरंध्रेणजातरिपुषु
हरंतिवीराः २७ तत्त्वविभिः सुरारियः श
कलीकृतानामाकाशपवकलयौतशि
लीमुखानाम रेजः पतत्प्रचुरचूर्णपरा

गदिग्यावालाकुरशिमशवलाइवशैलकटा १८
 संग्रामनाटकविलोकनकोतकांतसंचारशे
 खरहस्रविमानपंतीः ऊर्ध्वतनास्तरणिमा
 र्गरुचः प्रचंडकोदंडनिर्गतशरासनयः स्मरा
 देः २५ तश्चापनिर्गतनिर्गलमार्गणोद्य
 पदानिलालहतिविजर्जिरिताभुमासीत्तया
 पार्यमाणविविधापुथघातशूढगाढासि
 तत्रण कसिवांतरिदं २० आपीयतस्य
 गितभास्करविंववीजकोशैर्नवातपमथस्य
 दपत्रशोभेः ज्याचोवगीतिमुखरेभुवनार
 विंदगर्भास्पदंसयदिदेन्याशिलीमखौचैः ३२
 विस्तार्यचापमवधिस्फुरदग्निहृतिनिःश
 कं कंकतिनिथानमहं कृतीनां दैत्याधिपः
 ऊटिलितभ्रुऊटीविभंगभास्वललाटमि
 तिभूर्जेदिमावभावे ३२ तिष्ठायुनाकनुवेद्यो
 समहृष्टिसागाहंतासिपुष्यविशिरवोस्मि
 नसंदवीर्यः कालोपवानकपराः कुम्भी
 टजंतजीवापहारचतरोनगजासरोवा ३३
 अन्याहिन्यतरभसोत्थितदत्ततालवेताल
 मालिततल्लापित्संदिरोवी संग्रामभूसि
 रयराभटचक्रदंडदोर्दंडदर्यनिकषोपलपर
 काश्रीः ३४ इन्द्रशिवान्निरभिनत्सयमान
 एवतत्पंचभिर्ज्वलितवह्निमुखैः एषंकैः किं
 चित्तदीयविशिखाशनिपातभिन्नवदश्रुवा
 लचवशांककलावधूलः ३५ तस्मिंसनाय
 लातिषंडखट्वाहृष्टिहृष्टिलेशमदपत्रपल
 वत्रे आमर्दकस्तरितसंधकसम्पथावडत्पाट
 तास्यगितभानुससेरुकरः ३६ दैत्याधिपस्त

हर-
पंच-
२३४

मयमंमस्वमायतंतमालोकाकोपविवशवि।
 शिखैरदोत्मीत तश्चोदितंशिरमुक्तिखरत्न
 सारमस्याभिन्नतिलतलामधिरुणैः २
 तस्मैरयंगमकिरंमरजिमहाजिह्वलोहली
 हरितसुस्तिस्ततश्चरुं संस्तभ्रतानयशरै
 स्मसहससंख्यैः संख्येजचानलचुपंचभि-
 रिंडमौलिं ३८ कोटंउटंउशिखरेस्फुल्ल
 सहस्रफुल्लकारवह्निकणतारकितातरितं-
 चिकेदवासकिगुणकिरतः एवकानामा-
 यरथमयतस्यशरैस्सरारिः ३९ प्रत्युत्तरी
 तमणिदीधितिचक्रवालसंकीर्यमाणवि-
 कटोन्नतकोटिदंडं विच्छिन्नपन्नगगणंयजु-
 रिंडमौलेरिंडायुधश्रियमदीधरदंतारितं
 ४० ॥ सच्छिन्नवासकिगुणः जयलाभलिं
 गमालिंशितांवरशिखाप्रशिखास्फुलिं
 गं जग्राहकोपकटिलभ्रुजटीविभंगपिण-
 क्षणाननउरीदवपुस्त्रिशूलं ४१ निःशेष
 लोककवलग्रहनाथवलाद्यालोलहेति
 रसनस्तरसोत्पतिष्यन् तस्याभिवादयि-
 त्तमोर्वसिवाग्रिमाशुङ्गकारवह्निरुदयोप-
 गितिन्यपन्नत् ४२ तेनाप्यशंकरस्करभ्रमि-
 तेनद्वर्णमत्तस्ममेवचनवत्सनिचमैरश्मे-
 श्रावथ्यतेत्रिगुणमाशुचिहृतलोलशाखा
 भ्रयानलशिखैर्यपरिवेशचक्रं ४३ आकृष्ट-
 शैलशिखरेतरलीकृताकंचंद्रं समुद्रसली-
 लस्तनाकमार्गम् पुंजीकृतोरुदलितदी-
 तिपीठपृष्ठमासीदचभ्रमणलौलममुष्पवि-
 वं ४४ अलागितापदलितोपलमलसंधि

भागानिभग्रतटकल्पतत्तरिणत्तरां तेषु
 विसृज्याविकटीकृतद्वन्द्वदृश्यपृष्ठप्रतिष्ठि
 तनतासिशिंशुसिमेरोः ४५ तस्मिंश्च
 जाटिकरभ्रमितोविधृतसिंक्ष्मसंहतिय-
 रिलतनाकपृष्ठ पुष्कारतद्दहनपीवरवि
 स्फुलिंगविशिष्टभेदमहिमोशुमरीवि
 विवं ४६ ऊर्ध्वः पिनाकशिखितापविली
 यमानविस्तीर्णाकांचनशिलाशिखर
 प्रवृत्ताः रत्नोत्पलस्खलनभिन्नजला
 स्ससेरोः कूलकषाः कटकभूमिषुनिर्ज
 रिरायः शाखांतरालपरिवर्तविलोलव
 ह्निज्वालाकलापविकटोजलिभिस्तदानी
 तेनोदयीयतपरिभ्रमणचुवथसंचतड
 वरत्ययेवसरसवंती ४७ ज्वालाकलाप
 कवलीकृतमस्तसिंथुतापस्फुरद्विकृतं
 कृत्तेशैलकूटं चंडालिकज्वलमूर्जित-
 सत्ससर्ज संवर्तकालद्रवकृतलेनशंभु : ४८
 तेनाथकस्यविकटौनतचापचक्रमुक्ताः
 शरास्यगितद्विकृतमायतंतः निर्देहि
 रेजरुतेतिशतैस्मरीछसौवाग्निनेवम
 कराकरवीचिभंगः ५० तंशूलशक्तिमुस
 लाशानियदिसासिपटैर्निहत्यपुरजिदि
 तिजंजचारचोरासुवृष्टिभिरथादितंदय
 कोयितसिंघुस्सववृथेमविशेषमग्निः ५१
 कोटंडमंडलविनिर्गतसस्पराणं जालेषु
 धिप्रसभसिंडुथरोनिहत्य वेगाद्रयं प्र-
 तिससारतमानचानदैत्याधियोपिगद

हर
पंचा
२३५

१३५

गुरुशूलहस्तं ५२ दैत्यादिये रितगदागालि
तोत्तसांगविष्यं दिसां प्ररुथिरोदितदंतरो
र्विः जज्वालधूर्जटिमुखाग्रिरुवोषचाय
तत्स्येदनं सतरंगंधजस्तवक्रं ५३ कपि
शितदशादिभिर्बह्विनाहेति च त्रैसिपुर
इव तदानीं स्पंदेन तेन दग्धे प्राशि शक
लकिरीटं दैत्यरायो जिह्वदत्तस्मरभसमद
दर्पादुत्पपातांत रितं ५४ स्मितविकसि
तगंडभिनिभा गस्तमभिमुखं गुरुवेगसा
यतेन सममभिनदशेषदैत्यकांताजन
रुदये सिशिखेन शूलपाणिः ५५ तद
तः स्रुतिरुक्ता नुशूलकोटिर्जंकारार
ववधिरीकृतांतरिदं सस्येदरुथिरमका
रियेन संस्थाता म्नां शुश्रुतिमिवा इव कवा
लं ५६ दिति जरुथिरथारासिक्ता शूलादि
भागज्वलनजनितधूमश्यामलसूर्यवि
दे विगलितरुचिरेकाघातसंसक्तमूढत
तजमिव तदानीं संतरिदो रुरोप ५७ सस्य
दैत्रिशिखविदारितात्सरारैर्यद्वत्तः क
टकतटादसकच्छंभः विशेषमकुर्वत्
तत्प्रतापवह्निप्रज्ञानामपि जगतांत देवशा
तिं ५८ त्रिशिखमुखविभेदादंजनलोप
पुजः कविरवनिमुमुचद्वोमसी स्मृद्यसा
नः गगनभुविसपवालो वता रातिसेमे
दिति सतकुललक्ष्मीसंदयात्पातमेवाः
तद्वत्तः कटकादसंनिपातिते सां डंकपा
लोदरे पीत्वा तत्परिसाराण्यारुलासिवाता

संवपुर्विभ्रतीचा सुडागुलिको रिभागमल
 नातद्वियवीजां ऊरानर्हं नाखिसंतरीस्म
 रभसंचक्रेप्रतिच्छंदकान् ६० त्रिशिवदह
 नज्वालातापकुचिद्वहलासृजः समपदिव
 पुषस्तस्यशोषात्कृतादयः - स्मसात स्तिम
 तनयनव्रातैर्दृष्टं सरासरसैनिकैः शशधर
 कलासौलेज्योतिः शरीरमथाविशत ६१
 ग्रासीकृतादिस्तसत्सरासरचक्रबालं सं
 ग्रामसागरगताथककालकृतः निर्धूतच
 सरसरुत्परिवीजितासपीठेदिदेशहरयेथ
 सराज्यलक्ष्मी ६२ उन्मलितारिवलविय
 गणसत्रांमस्यात्तयापुरइवासरलोकपा
 लाः दिक्षुक्रमादययथाययमेवगुप्तिहे
 तोः स्थितिप्रमदफुल्लहृशावबंधुः ६३ नि
 यतितपरिसेन्याभ्याहृतं संपुगोव्यात्रिजकर
 परिमाशानिष्प्रहारव्रणंसः शशीशकल
 किरीटस्यदमानासृदंभः सततकृतपरिषेकंजी
 वयामाससैन्यं ६४ दिशिदिशिमकरंदस्यद
 माद्यद्विरेफाः सरभित्तचनमार्गाः पुष्पवृ
 ष्ठीः किरंतः प्रतिनवमुखरागानकवादि
 त्रयोषेस्तमद्वितवथतष्टास्तष्टुसिद्धसा
 ध्याः जगुर्मरतरोज्यमंगलतारसां इक्रस
 तरलितहाराकंपिपीनस्तनाग्राः अविरत
 विविधभ्रमंगमंलक्ष्यमार्गाः सुदतरगुरुचे
 तोवासनानाकमार्गे ६५ त्रिदशगणयती
 दंविश्रयंमोलिरत्नप्रणतिगतिशिरस्का
 संपुगदृष्टभक्तीन अभिसतवरलाभैः सा
 यसंभाव्यदेव्यासहस्रखसनभवात्स्वापुरी

हर.
पंचा.
२३६

मध्यतिष्ठत् ६३॥

इति श्री

बालहृदयस्य नृजीविनो वाश्वरांकस्य महा
कवेरत्नाकरस्य कृतौ हरविजये महाकाव्ये
देवदेवप्रतिष्ठापनं नाम पंचाशः सर्गः समा
प्तीकृतं गणपतिना महाकाव्यमिदं मोतस्तत
शिवम् ॥ शुभमस्तु सर्वेषां ॥ ॥ श्रीः

गदत्तनिजवंशादिमाद्रिसानुगेगा दूदाश्रयः
सत्तामृतभाजुस्रतः रत्नाकरोलालितबंधः
मिदं व्यपत्तचंद्रार्थचलचरिताश्रयचारुकाव्यं
॥ सकिलकविरेवमुक्तवान् ॥ ललितमधुरा
स्मालंकाराः प्रसादमनोरमाविकटयमकशे
षोद्धारप्रबंधनिरर्गलाः असदृशागतीश्चित्रे
मार्गे समोद्गिरत्तो गिरो नखलुनरपते चेतोवा
चस्पतेरपिशंकते ॥ सादानंदमरत्तरपरिस्प
दविष्णुदिनीनामस्महाचामतिशयज्जवांवा
स्तुतत्ताभिधाने प्रौढज्यान्त्रायवलविकुस
दिश्वभूकरणेश्वरवृत्तस्तंभस्तवकयशसांको
पिजांकारटंकः ॥ धाराकाव्यप्रबंधप्रणिहि
तपरमः श्रावयेयाकवीनां भाषाबंधकेयिष्य
कुचिदपिनगताभारतीभारतज्ञे प्राप्तयेयाव
सानस्युरदमरत्तरप्रातिभिज्ञानसंयत्साहंर
त्नाकरस्ते सदसि कृतवदः द्वायवागश्वरांकः ॥
यस्याद्येयं तमसं दधतो विशुद्धिरविभवं
निशमेव जलशायनां तदुक्तं मयसमम
वैदिराजं रत्नाकरं स गस्त्यमांवं ॥
दृडसंप्राप्तकैर्यज्ञजयति कविभिर्वस्तुतज्ञा
स्ति किंचित्क्षेपे दस्तत्तचिंतामहजविषयता
तस्य हरस्तुतावत् तं मेमाभिप्रगल्भप्रसर

गुरुगिरासागुराणीवीराण्यकराजंरत्नाकर
 अज्वलनवदवनौजाज्वलीतिद्वितीयः ॥
 समासंदहरविजयंकाव्यम् ॥
 अत्रामीवज्ञातः ॥ गणपतोन्यासः चोऽ
 प्रासर्ग १५ ततः पुष्पावचयः १७ जलक्री
 डावर्णन १८ दिगंतवर्णनं १९ चंद्रोदयः २०
 गौरीश्वरदेहचरना २१ समुद्रजंभावर्ण
 नं २२ प्रसाधनवर्णनं २३ विरहिणीवर्ण
 नं २४ हस्तसंजल्पनं २५ अयानविभ्रमः २६
 प्रवोथवर्णनं २७ भुवनविभागवर्णनं २८
 स्वर्गभोगवर्णनं २९ हस्तव्याहारः ३० शुक्र
 व्याहारः ३१ सभासंदोभः ३२ अथकव्या
 हारः ३५ कांचनाक्षयोत्क्षेपः ३६ वज्रघा
 तविस्फूर्जितं ३७ हस्तगर्जितप्रतिशयनं ३८
 सेन्याभ्यागमनं ३९ सेनाप्रस्थानं ४० से
 न्यद्योमवर्णनं ४१ समरोद्धातवर्णनं ४२
 चित्रयुद्धवर्णनोद्धातः ४३ गजाश्वसस्म
 दः ४४ सभटसंदीपनं ४५ चंडिकास
 मराक्षेपः ४६ शक्तिप्रपंसावर्णनं ४७
 चित्रयुद्धवर्णनं ४८ सरासरविमंदः ४९
 देवदेवप्रतिष्ठापनं ॥५॥ ॥
 हरविजयेमहाकवेः प्रतिशंश्रुणुतकृतप्र
 णयौममप्रबंधे अपिशिशुरकविः कवि
 प्रभावाद्भवतिकविल्लमहाकविः क्रमेण
 शुभमस्तलेखकपाठकयोः

पंचपरिमाणं ७४००

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

